CRAVATA ROȘIE

Nr. 1 1967

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

9273

24 IANUARIE, ZIUA UNIRII PRINCIPATELOR ROMÂNE

Actul istoric al Unirii din 1859, ca și domnia lui Alexandru Ioan Cuza au rămas adînc întipărite în mintea și inima poporului nostru. În jurul acestui eveniment și al personalității lui Cuza s-au născut multe legende. Se povestește că Vodă Cuza umbla prin țară cu strai schimbat să afle cum trăiesc oamenii simpli.

Așa se spune că a dat el peste boierul care-și punea slujitorii să-i bată pe țărani ori peste negustorul care vindea cu «ocaua mică», adică «lipsă la cîntar». Așa a aflat Vodă Cuza despre nedreptatea și umilința ce i se făcuse lui moș Ion Roată. Și, ca să șteargă umilința, el a sărutat obrazul pe care-l scuipase boierul trufaș.

Povestim în cele ce urmează trei întîmplări mai puțin cunoscute din vremea Unirii și din viața lui Vodă Cuza.

CELE DOUĂ BATISTE

În ziua de 24 ianuarie 1859, toată suflarea românească aștepta, cu respirația oprită, rezultatul votului Adunării elective, care de trei zile ținea ședință într-o sală de pe dealul Mitropoliei din București. De votul acestei adunări depindea soarta țării și a poporului: va alege adunarea pe Alexandru I. Cuza domn și al Țării Românești, ca și al Moldovei? În acele zile, rolul de seamă l-a jucat poporul. În București s-a adunat mare mulțime, cerînd alegerea lui Cuza și deci Unirea.

Unioniștii hotărîseră că, dacă biruie boierii potrivnici Unirii, poporul din dealul și curtea Mitropoliei să se unească, repede, cu poporul adunat la Filaret, să năvălească în sala adunării și s-o sileacă a recuhoaște domn pe alesul Moldovei. Semnalul trebuia dat prin două batiste: una roșie și alta albă.

În acele clipe dramatice, mulți partizani ai Unirii au luat cuvîntul: «A ne uni asupra principiului Unirii — spunea deputatul V. Boerescu — este a ne uni și asupra persoanei ce reprezintă acest principiu. Această persoană este Alexandru I. Cuza, domnul Moldovei. Să ne unim ca frații asupra acestui nume și posteritatea ne va binecuvînta, țara ne va întinde mîinile și conștiința noastră va fi împăcată că ne-am împlinit cu conștiinciozitate o sfîntă datorie». Speriată, reacțiunea n-a mai cutezat să-și impună vrerea. Cuza a fost ales domn. În clipa în care s-a dat rezultatul votului, pe o fereastră deschisă a fîlfîit o batistă albă, semn al victoriei Unirii.

Și în tot orașul a izbucnit un uriaș strigăt de bucurie: «Trăiască Vodă Cuza!», «Trăiască Unirea!»... «Hai să dăm mînă cu mînă cei cu inima română...»

RĂSUNET LA HORA UNIRII

după V. Alecsandri

de GEORGE LESNEA

Ducînd trai cu drepte legi
Ce spre fericiri ne mînă,
Frați români ai țării-ntregi,
Hai să dăm mînă cu mînă.

Veseli crească-n fapt de zori
Tinerii din noua țară.
Și sub ale păcii flori
Iarba rea din holde piară.

Deci la horă, pasul demn,
Ca să fim fără oprire
Și la muncă-ntr-un îndemn,
Și la viață cu unire.

DREPTATEA LUI CUZA

Vodă Cuza aflase despre un judecător din Tecuci că pârtinește pe boieri, osîndind pe cei săraci.

Într-o zi, se opri el îmbrăcat în straie de orășean la casa unui om nevoiaș. Omul se pregătea tocmai să plece la un proces pe care-l avea cu un boier mare și bogat.

— Îmi ia boierul falcea de pămînt, cu toate că numai atîta am, se plîngea țăranul.

— Și ce datorie ai la curtea boierească?

— Nici una. Am aici mărturii și înscrisuri cum că n-am nici o datorie.

— Bine, omule. Rămîi acasă și dă-mi mie îndreptările, sumanul și căciula matale. Merg eu la judecată în locu-ți.

A doua zi, omul în strai de orășean și-a muiat capul și barba în făină de grîu, și-a pus căciula și sumanul bătrînului și s-a înfățișat la tribunal.

Intrînd în sala de judecată, omul îmbrăcat cu sumanul împricinatului a înfățișat, cu multă cuviință, îndreptările. Judecătorul le-a frunzărit și a grăit cu răstire:

— Nu-s bune! La foc cu ele!

— Eu aduc martori să dovedesc că n-am nici un galben datorie la curte.

— Cutezi să-l bănui pe dumnealui? s-a repezit din nou judecătorul.

— Păi, pentru dreptul meu, cutez să mă duc pînă la scaunul lui vodă!

— Ei, că vodă de-unul ca tine are nevoie!

Dar cel îmbrăcat în straiul împricinatului s-a ținut dîrz și, pînă la urmă, judecătorul a amînat procesul.

Vestea a primit-o cucoana boierului, care era de față.

— Cum ai îndrăznit, judecătorule, să amîni un proces în care era vorba de dorința noastră?

— Vă sărutăm mîna, dar omul acesta se ține tare dîrz. Zice că are niște mărturii scrise și...

— Smulge-le și arde-i-le! țipa cucoana.

Țăranul din fața cucoanei nu se sperie. Ba, deodată, spre uimirea tuturor, și-a scuturat capul și barba de făină, a lepădat sumanul și-a apărut Vodă Cuza, în strălucite straie domnești.

A doua zi s-a dus vestea în toată țara. Iar boierul acela mare și bogat n-a mai fost de vază și nici judecătorul judecător.

Ilustrație de A. DEMIAN

Duse-s chinuri și poveri,
Viitorul ne zîmbește.
Unde-i unul nu-s puteri,
Unde-s mulți puterea crește.

Năzuind cu toți la fel,
Urînd jugul care-ntină,
Să privim spre-același țel
Ca doi ochi dintr-o lumină.

Truditorii-n lung alai
De nădejdi biruitoare
Au secat pe-al nostru plai
Milcovul cu vremi amare.

Vine soarele la noi
Din înalturi să privească
Hora veche-a-țării noi:
România românească.

CUM A PEDEPSIT CUZA VODĂ SILNICIA

Cică într-o zi Cuza Vodă călătorea ca un țăran de rînd, îmbrăcat în suman, călărind pe un cal slăbănog.

S-a oprit la marginea drumului. A legat calul de un țăruș și i-a pus un braț de iarbă dinainte. Dar iată că taman atunci trece un egumen în trăsura trasă de doi bidivii. Nici una, nici două, starețul sare la țăran și-l croiește cu biciul.

— Dai calului ca din bunul tău?

— Sînt un drumeț nevoiaș, mi-i calul înfometat și-am luat și eu un mănunchi de iarbă, că moșia-i mare și-a crescut destulă, răspunse «țăranul».

— Păcătosule, da' ce-i, moșia ta?

— Păi, m-am lăcomit și eu, a zis cu umilință țăranul, gîndind că sînteți oameni buni și nu cugetați atît la gură și la pungă!

— Înfrînează-ți limba, necredincio sule! a răcnit starețul și a poruncit slujitorilor să-l lege cobză pe bietul țăran, să-l pună pe capră și să-l ducă să-și primească pedeapsa. Și așa l-au dus într-o sală mare. Acolo masa era pusă cu tacîmuri scumpe, găini fripte și butelci cu vin. Cu mare trufie, egumenul a poruncit:

— Întindeți la pămînt pe acest nevrednic că a îndrăznit să ia din iarba mănăstirii să-și hrănească mîrțoaga și numărați-i, aici, sub ochii mei, cincizeci de gîrbace. Un slujitor s-a și repezit să-l înșface. Dar atunci țăranul s-a înălțat drept, și-a desfăcut sumanul și-a rămas în haina aurită de domn. Că, vezi, era chiar Vodă Cuza care i-a mustrat aspru:

— Nelegiuiților, îi schingiuiți pe nevoiași. Trăiți ca niște trîndavi și vă îngrășați din truda nenorociților ce-i aveți sub stăpînire... De aceea am hotărît să vă iau moșiile, să le dau truditorilor. Că-s de o mie de ori mai vrednici ca voi.

legende povestite de
DUMITRU ALMAȘ

SCRIITORII LUMII POVESTESC COPIILOR

ITALO CALVINO:

Născut în 1923, Italo Calvino face parte din generația scriitorilor italieni care s-au afirmat imediat după cel de-al doilea război mondial, fiind considerat unul dintre cei mai talentați prozatori. El este autorul unor volume de schițe, nuvele și romane de valoare, dar el a scris și interesante povestiri științifico-fantastice. Calvino este autorul volumului «Cosmicomicele» și al trilogiei comico-fantastice «Cavalerul inexistent», «Baronul din copaci» și «Vicontele tăiat în două», care-i atestă o puternică vînă satirică. Culegerea sa de basme din întreaga peninsulă a Italiei au revelat în prelucrările semnate de Calvino forța unui Grimm contemporan. Un ciclu de schițe intitulate «Marcovaldo în oraș», dedicate tineretului, sînt toate străbătute de ideea bătăliei pentru mai bine a oamenilor săraci și de satiră la modul de viață care se desfășoară în țările capitaliste. Marcovaldo cu soția și copiii săi sînt personajele centrale permanente ale acestui ciclu de schițe, în care ciocnirile lor cu o lume nepăsătoare sînt văzute de scriitor cu un ochi înduioșat și participant.

Pe la șase seara, orașul cădea în mîna cumpărătorilor. În tot cursul zilei, principala treabă a populației era să producă; producea bunuri de consum. Dar la o anumită oră, ca și cum s-ar fi declanșat un întrerupător, producția se oprea și gata! Și iată că dintr-o dată mulțimea de cumpărători se repezea în magazine ca să adulmece, să apuce, să pipăie mărfurile. Un nesfîrșit șir de oameni șerpuia pe trotuare, se strecura prin ușile de sticlă ale magazinelor, în jurul tuturor tejghelelor, mișcat de loviturile de coate ale fiecăruia în coastele fiecăruia ca niște neîntrerupte lovituri de piston. Consumați! Și pipăiau mărfurile și le puneau la loc și iar le luau și le smulgeau din mînă. Consumați! și le obligau pe vînzătoarele palide să desfășoare pe tejghele rufărie și albituri; consumați! iar ghemele de sfoară colorată se învîrteau ca titirezele, colile de hîrtie înflorată specială pentru pachetele cu cadouri păreau niște aripi fîlfîinde care înfășurau cumpărăturile în pachețele, iar pachețelele în pachete, iar pachetele în colete, legate fiecare cu nodul sau cu funda respectivă. Și pe urmă coletul, pachetele, pachețelele, pungile, pungulițele ajungeau într-un vîrtej în jurul casei unde se vedeau mîini scotocind în poșete pentru a căuta portmoneele și degete ce scotoceau în portmonee căutînd monede, iar jos, pe podea, printre picioarele necunoscute și printre poalele paltoanelor, ca între copacii unei păduri, copii pe care nimeni nu-i mai ținea de mînă se rătăceau și plîngeau.

Într-una dintre aceste seri, Marcovaldo își ducea familia la plimbare. Neavînd bani, distracția lor era să se uite la cei care făceau cumpărături. Lui Marcovaldo, care avea o leafă mică, o familie numeroasă și care veșnic trebuia să achite rate și datorii, banii i se duceau încă înainte de a fi pus bine mîna pe ei. Oricum, degeba se uitau ei la lucruri, fie chiar și atunci cînd se duceau la magazinul universal, unde prețurile erau mai scăzute decît în restul magazinelor.

Magazinul universal funcționa cu autoservire. Lumea se folosea de niște cărucioare pe roate cu coșuri de sîrmă, iar fiecare client împingea căruciorul său umplîndu-l cu tot felul de bunătăți. Marcovaldo luă și dînsul, cînd intră în magazin, un cărucior, de asemenea luă cîte unul soția lui și fiecare dintre cei patru copii. Și astfel mergeau cu cărucioarele în față, formînd un fel de cortegiu, printre tejghelele cu produse alimentare, arătîndu-și unul altuia salamurile și brînzeturile și spunîndu-le numele ca atunci cînd recunoști într-o mulțime mare chipurile unor prieteni sau măcar ale unor cunoscuți.

— Tăticule, putem să-l luăm pe ăsta? întrebau copiii în fiecare minut.

— Nu, nu puneți mîna, e interzis, zicea Marcovaldo, amintindu-și că la capătul acestei peregrinări îi aștepta casiera pentru bani.

— Dar doamna aceea de-acolo de ce le ia? insistau copiii, văzînd cum doamnele aruncau în coșurile cărucioarelor conservele de roșii cojite, de piersici în sirop, de legume în ulei, cu un zgomot ca bătaia tobei.

Mă rog, atunci cînd căruțul tău e gol, iar celelalte pline, poți să înduri o asemenea situație numai pînă la un anumit moment: pe urmă te cuprinde invidia și nu mai reziști. Așa s-a întîmplat și cu Marcovaldo, după ce rugase pe nevastă-sa și pe copii să nu se atingă de nimic, se întoarse iute la o cotitură printre tejghelele cu mărfuri, se ascunse de ochii familiei, și luînd de pe un raft o cutie de curmale o puse în cărucior. Voia doar să guste plăcerea de a o plimba cu el timp de zece minute, să etaleze și dînsul, ca și ceilalți, cumpărăturile lui, iar pe urmă să o pună la loc de unde o luase; mai luă și o sticlă roșie cu sos picant, o pungă cu cafea și un pachet albastru de spaghete. Marcovaldo era sigur că, procedînd cu delicatețe, putea măcar un sfert de oră să guste bucuria celui care știe să aleagă marfa, fără a trebui să plătească nici un ban. Dar atît i-ar fi trebuit dacă l-ar fi văzut copiii! Ar fi început pe loc să-l imite și naiba știe ce încurcătură s-ar fi ivit!

Marcovaldo căuta să facă în așa fel încît să i se piardă urma,

la MAGAZINUL universal

mergînd în zigzag printre raioane și ținîndu-se cînd pe după slujnice grăbite, cînd pe după cucoane în blănuri scumpe. Iar cînd vreuna dintre ele întindea mînă să ia un pepene galben și parfumat sau o cutie cu bucăți triunghiulare de brînză, el o imita. Difuzoarele transmiteau cîntece vesele: consumatorii se mișcau sau se opreau după ritmul cîntecului, iar la momentul potrivit întindeau brațul, luau un obiect și-l puneau în cărucior, totul după cum cînta muzica.

Căruciorul lui Marcovaldo se umpluse cu mărfuri ce purtau nume mai puțin descifrabile. Deodată se pomeni la capătul culoarului în fața unui spațiu mare, gol, pustiu, cu lumini de neon care făceau să strălucească mozaicul de pe jos. Marcovaldo se afla acolo, singur cu căruciorul lui plin de lucruri, iar la capătul acelui spațiu gol erau casa și ieșirea.

Primul impuls fu s-o ia la goană cu capul în jos, împingînd căruciorul înaintea lui și ascunzîndu-se după el ca după un tanc, ca să fugă din magazin. Numai că, în clipa aceea, dintr-un culoar învecinat apăru un cărucior și mai încărcat decît al lui, iar persoana care-l împingea nu era nimeni alta decît nevastă-sa, Donitilla. Iar din altă parte se ivi un alt cărucior pe care-l împingea din răsputeri Filippetto. Era aci un punct în care se întîlneau culoarele multor raioane și din fiecare ieșea cîte un copil al lui Marcovaldo, împingînd toți cărucioare încărcate ca niște trenuri de marfă.

Fiecare dintre ei avusese aceeași idee, iar acum, cînd se regăseau laolaltă, băgau de seamă că adunaseră împreună toate sorturile existente în stocul magazinului universal.

— Tăticule, atunci sîntem bogați? întrebă Michelino. O să avem de mîncare un an întreg?

— Îndărăt! Iute! Fugiți departe de casă! exclamă Marcovaldo dîndu-se îndărăt, împingînd cărucioarele. Alerga îndoit în două, ca sub tirul dușmanului, căutînd să se piardă printre raioane. Un bubuit răsună în spatele lui, se întoarse și văzu întreaga familie care, împingînd cărucioarele ca vagonetele unui tren, fugea în galop după dînsul.

— Aici or să ne facă o socoteală de un milion! spuse unul dintre copii.

Magazinul universal era mare și întortocheat ca un labirint: puteai să te învîrți în el ceasuri în șir.

Numai că difuzoarele își întrerupseră muzica anunțînd:

— Atențiune! Peste un sfert de oră magazinul universal se închide! Vă rugăm grăbiți-vă să achitați la casă.

Era momentul să se descotorosească de poveri acum ori niciodată. La anunțul difuzoarelor, mulțimea clienților fusese cuprinsă de o furie frenetică de parcă ar fi fost vorba de cele din urmă clipe ale celui din urmă magazin universal din întreaga lume; o furie de nu mai știai dacă să iei tot ce era sau să lași acolo, mă rog, ce mai tura vura, o nemaipomenită îmbulzeală în jurul tejghelei, iar Marcovaldo și Donitilla și copiii profitau de ea ca să pună mărfurile la loc ori să le strecoare pe furiș în cărucioarele altor persoane. De pus la loc le puneau cam la întîmplare: hîrtia de muște pe raftul cu șuncă, varza murată printre torte. Trecu o doamnă și ei, fără să observe că în loc de căruciorul pentru mărfuri ea împingea un căruț cu un nou născut, zvîrliră înăuntru o sticlă de lichioruri.

Și astfel ei se lipseau de lucruri fără să le fi simțit măcar mirosul. Era o suferință care smulgea lacrimi.

În românește de
DESPINA MLADOVEANU

Ilustrație de ION PACEA

TREI SCRIITORI STÎND DE VORBĂ CU COPIII DESPRE ÎNDATORIRILE PIONIERILOR

Ilustrații de VLAD CRIVĂȚ

— Învață cu sîrguință.

— Este modest, cinstit și drept; spune întotdeauna numai adevărul.

— Stimează și ascultă pe învățători și profesori, respectă pe cei mai în vîrstă decît el și are grijă de cei mici.

Din Statutul unităților și detașamentelor de pionieri din Republica Socialistă România

A fi pionier

Mi-ar fi plăcut, prieteni, să mă aflu în preajma voastră atunci cînd ați citit și ați discutat Statutul unităților și detașamentelor de pionieri.

Vă mărturisesc că, așa cum sînt sigur că ați făcut toți sau cei mai mulți dintre voi, aș fi luat și eu cuvîntul ca să-mi exprim unul din nenumăratele gînduri care te înaripează în asemenea clipe.

Nu mi se pare însă prea tîrziu s-o fac acum.

Ceea ce mi-a rămas mie cel mai puternic din lectura Statutului unităților și detașamentelor de pionieri este că acest important document oglindește în fiecare rînd al său dragostea și grija de care vă bucurați voi, pionierii, faptul că, la noi, întreaga societate socialistă este interesată în creșterea și educarea voastră armonioasă.

Cu o limpezime de cristal, se vede aceasta în primul rînd în ideea că Partidul Comunist Român, conducătorul încercat al poporului nostru, își asumă îndrumarea directă a Organizației pionierilor.

A fi pionier, a fi membru al organizației copiilor de îndrumarea căreia se ocupă îndreapoape partidul, înseamnă să fii un copil care iubește din toată ființa lui patria, cinstește trecutul ei glorios, pășește neabătut în viață pe drumul înțelept al comuniștilor . A fi pionier înseamnă a învăța cu sîrguință, a fi modest, cinstit și drept, a fi curajos și prietenos, a fi îndrăgostit de muncă și a apăra bunurile obștești, a fi respectuos, plin de stimă față de părinți și educatori.

Pionier este un nume care se traduce prin deschizător de drumuri, este titlul ce îl primesc cei ce se află mereu în frunte. Este un nume neasemuit de frumos prin bogăția de însușiri care izvorăsc din el.

Și este destul să adăugăm că de conducerea organizației pionierilor de la noi se ocupă Partidul Comunist Român pentru ca această bogăție de însușiri să prefacă numele de pionier într-unul de cea mai mare cinste. Prin lupta sa, care ne-a deschis drumul libertății și al socialismului, prin faptul că în fiecare clipă se află în fruntea a tot ce creează poporul nostru mai trainic, mai frumos și mai măreț, partidul însuși este un pionier.

Mi-ar fi plăcut, prieteni, să fiu alături de voi cînd ați citit și ați discutat statutul organizației voastre. Mi-ar plăcea să fiu alături de cei care, pregătindu-se să devină pionieri, se apleacă pentru prima dată asupra statutului.

Socotiți-mi, vă rog, aceste rînduri drept cuvîntul meu la una dintre acele adunări ale voastre. Mă onorează să pot vorbi despre lucruri atît de importante, despre adevăruri atît de emoționante!

OCTAV PANCU-IAȘI

Variațiuni pe tema nr. 1

Înainte de a începe să aștern pe hîrtie aceste cîteva cuvinte am stat mult pe gînduri. Luasem, va să zică, tocul în mînă cu ideea de a scrie așa: copii, învățați! Dar mi s-a părut de prisos. Nu există școlar care să nu știe că prima lui îndatorire este învățătura. Deci aceasta e o axiomă, axiomele nu se demonstrează. Totuși, în timp ce o axiomă matematică se vede mereu ca axiomă din orice punct ai privi-o, aceasta a noastră, privită din unele unghiuri, se vede că este o teoremă. Adică trebuie demonstrată: a învăța — de ce?

Unui mare înțelept din antichitate i s-a înfățișat într-o zi un părinte ce-și aducea fiul spre a primi lumina învățăturii. Cînd filozoful îi spuse cît îl va costa acest lucru, omul răspunse: «Cu asemenea sumă pot să-mi cumpăr un sclav». «Bine — îi răspunse înțeleptul — fă așa și vei avea *doi* sclavi».

Învățații din toate timpurile au muncit pentru a-l scoate pe om din sclavia necunoașterii. Ceea ce aflați voi acum din cărți sînt lucruri care în clipa descoperirii lor au însemnat mari victorii: teorema lui Pitagora, Binomul lui Newton, Principiul lui Arhimede, Miraculosul 3,14, cheia tuturor lucrurilor rotunde.

Sînt multe bucurii, dar nu ajunge să le dorești, trebuie să le cucerești cu forțele tale. Uneori auzi: «Cutare e leneș, îi place să trăiască oricum». Nimic mai neadevărat. Nimănui, mai mult ca leneșului, nu-i place confortul, îndestularea, lumina, căldura, ordinea. Atît că nu se străduiește să le înfăptuiască el. Este sigur că visul de aur, dorința cea mai arzătoare a celui ce are 4 în carnetul de note este să aibă zece și numai zece. Uneori visînd la acel zece, visătorul consumă mai multă energie decît dacă ar învăța. Deci, dacă tot am pornit cu demonstrații, să vedem ce este lenea? Oare e leneș doar cel ce doarme tot timpul? Nicidecum. Cel mai bine ne spune proverbul: «leneșul mai mult aleargă». La capătul unei zile, el e mai obosit decît harnicul. Deci luați aminte, copii. Lipsa de hotărîre, de program, neperseverența = lene. Întoarcerea pe dos a programului — cu joaca întîi și lecțiile după = tot lene. Dacă la ora 10 seara X doarme dus, iar Y învață de zor, leneșul nu e X, ci Y.

Cică un copil trecînd pe lîngă un copăcel îi arată o jumătate de măr pe care o avea în mînă și-i spune cu bucurie:

— Cînd ai să fii mare, iată ce-o să atîrne pe crengile tale.

— Vai, ce povară, oftă pomișorul. Dar se apropie îndată un bătrîn și scoțînd și el o jumătate de măr, o alătură de cea din mîna copilului și-i spuse copăcelului:

— Cînd vei fi mare, iată ce-o să crească în crengile tale.

— Ce frumusețe! spuse puiul de măr.

E greu să înveți, dar asta e numai prima jumătate a mărului din poveste. Cealaltă este bucuria cunoașterii și amîndouă te pot face să exclami: Ce frumos!

M.Z.

Cine este el?

Multă vreme nu i-am cunoscut onomastica. Mi se pare că nici azi nu știu precis cum îl cheamă, deși mă uit la el ca la un vechi cunoscut, ca la unul dintre prietenii mei cei mai scumpi. Dar de fapt numele lui din catalog nici nu mă interesează în chip deosebit. De fapt numele său este caligrafiat de notele bune pe care le capătă la toate materiile. El poartă cu mîndrie cravata roșie, iar insigna de pionier îi împodobește pieptul. Aceste adînc grăitoare semne îl denumesc și îi dau identitate. Comportamentul său exemplar ni-l arată așa cum este el: modest și fără ostentație, curajos, plin de demnitate, cinstit, ocrotitor față de colegii săi mai mici și mai slabi, disciplinat, totdeauna îngrijit și decent îmbrăcat, sîrguincios la învățătură, harnic și pasionat de pe acum pentru muncă. Odată l-am auzit exprimîndu-și visul de a ajunge constructor de centrale electrice. N-aș putea să jur dacă tot el, sau altul ca el, și-a exprimat voința de-a deveni căpitan de cargou. Este temerar. Este înflăcărat de dragostea pentru frumusețile patriei și-l văd, vara mai ales, cutreierînd marile trasee turistice dintre munte și mare.

În sfîrșit, oricum s-ar chema, trebuie să repet cu egală mîndrie pentru toți, el este *pionierul*.

Vorbind mai sus despre cîteva dintre îndatoririle sale, i-am schițat și portretul frumos, armonios.

Deși în fruntea acestor șiruri am pus întrebarea: «cine este acest copil?» — cu toții, întocmai ca și mine, puteți da un răspuns la fel de precis. El întruchipează speranțele noastre cele mai profunde.

El este pionierul. Îl salut și eu, tinerește, din acest colț de pagină.

PETRU VINTILĂ

TRAMVAISTU'

de **OVIDIU ZOTTA**

Mai întîi a fost o scrisoare. Omul nostru nu se aștepta s-o primească, dar ea nu l-a întrebat dinainte, a venit rece și arogantă. El a citit-o și a devenit nervos. Îndată după aceasta a format un număr la telefon, vorbind atît de mult încît receptorul s-a înfierbîntat de căldura mîinii și a obrazului. Acum, omul nostru era de-a dreptul mînios. Pe urmă se întîlni cu un prieten, discutară aproape un ceas, dar supărarea bărbatului nu se micșoră. Dimpotrivă, crescu, și omul nu mai știa încotro să fugă pentru a scăpa de ea. Ostenit de acea dimineață tulbure, intră în parc, așezîndu-se pe o bancă. Zgomotele orașului se topeau în frunzișul copacilor și în nisipul aleii, era liniște și omul se bucura de liniștea asta bună, în care putea să-și asculte gîndurile.

Ilustrație de
ALBIN STĂNESCU

— Dumneavoastra aveți bilet?

Omul tresări. Vorbise un băiat de vreo șase ani, răsărit acolo fără ca zgomotul pașilor să-i fi fost auzit.

— Ce tot spui? Ce fel de bilet?

— Uite-așa, bilet.

Purta un tricou albastru, străbătut în diagonală de curelușa unei gentuțe ce-i spînzura la șold. Avea o figură severă și un glas hotărît.

— Ascultă, spuse omul, eu înțeleg că tu vrei să te joci și-ți trebuie tovarăși. Dar eu nu sînt bun de joacă, te rog să mă crezi.

— Poate că ne înțelegem pînă la urmă! insistă băiatul.

— Nu, cred că n-o să meargă. Eu acuma nu știu decît un singur joc: de-a omul supărat. Ăsta e un joc de unul singur.

— Vă rog eu, luați un bilet!

— Dar cine ești, la urma urmei?

— Tramvaistu'!

— Aha, te joci de-a taxatorul.

— Nu. Sînt și taxator, și vatman. Cîte bilete să vă dau?

— Ei, cîte! Dă-mi unul, acolo, și lasă-mă în pace.

— Numai unul?!

— Fie, dă-mi patru, cinci, cîte vrei și du-te!

— Dar n-am! Din ce să le fac? exclamă deznădăjduit Tramvaistu'.

— Ești un mic încurcă-lume. Pînă acum m-ai rugat să iau bilete, dar, cînd colo, n-ai nici unul!

— Dacă-mi dați scrisoarea aceea...

— Ai vrea s-o transformi în bilete, s-o rupi?!

— De loc! Știți, eu sînt și poștaș. După ce duc tramvaiul la depou, împart poșta.

— Scrisoarea asta nu-i o scrisoare plăcută. Ar fi prea trist să primesc două din astea în aceeași zi.

— Vă aduc una veselă! Cum doriți dumneavoastră.

— Știi ce? Am sporovăit destul. Acum lasă-mă.

Tramvaistu' îl privi mirat, oftă și spuse blînd:

— Bine. Atunci să vă spun o poveste!

— Nu-mi prea arde de povești.

— Nu?

— Nu.

Băiatul făcu un pas înapoi, fornăi indignat pe nas și deodată izbucni, aproape plîngînd:

— Ce fel de om mai sînteți și dumneavoastră? Cu tramvaiul nu vreți, scrisori vesele nu vreți, povești nu vreți! Nu știu cum s-o mai scot la capăt!

Omul nu se așteptase la această dramă.

— Liniștește-te, ce-i cu tine? se tulbură el. Acum te-ai pornit să plîngi! Fie, o să ne jucăm. Fac eu bilete din scrisoare! Sînt fabrica de bilete!

— Pe cuvîntul dumneavoastră?

— Dacă-ți spun!

Omul transformă plicul într-o sută de fluturași.

— Acum pune biletele în geantă și fă-te că îmi dai cîteva.

— Unde să vă duc?

— Unde vrei.

— A, nu, spuse contrariat băiatul, pasagerii trebuie să spună încotro doresc să meargă.

— În... Africa!

— Mulțumesc! N-am avut încă nici un pasager spre Africa și, drept să vă spun, nici chiar eu n-am fost acolo!

— Ține-te bine că ajungem! spuse omul, înveselit. Uite savana, uite elefanții, uite leii, uite tigrii!

— Tigrii nu.

— De ce?

— În Africa nu trăiesc tigri!

— Poftim? Ah, într-adevăr, am uitat. Tigrii trăiesc numai în India, Jawa și Sumatra. Putem merge acolo! Și mai putem merge în Australia, la Polul Sud și pe planeta Marte!

Făcură o călătorie foarte lungă, dar cît se poate de plăcută. Obrajii le erau încercați rînd pe rînd de briza oceanului, de soarele tropical și de viscolele arctice. Întîlniră marinari tatuați, oameni de știință bărboși și lirici, care scoteau din pămînturi vechi tăblițe cu scrieri antice, indieni, scafandri, eschimoși, cow-boy, vulcani, rinoceri, temple, balene.

Pe urmă, despărțindu-se de Tramvaist, omul plecă la oficiul poștal, unde scrise, cu multă chibzuială, o scrisoare. Apoi chemă pe cineva la telefon și vorbi calm, socotit. După aceea, se întîlni cu prietenul său. Discutară îndelung. La un moment dat, prietenul zîmbi:

— Dragul meu, nu te mai recunosc! De dimineață erai grozav de furios, mă temeam să nu iei vreo hotărîre pripită. Acum ești altul; cumpănit, plin de siguranță. Ce s-a întîmplat cu tine?

— Nimic deosebit. Am făcut o călătorie cu tramvaiul.

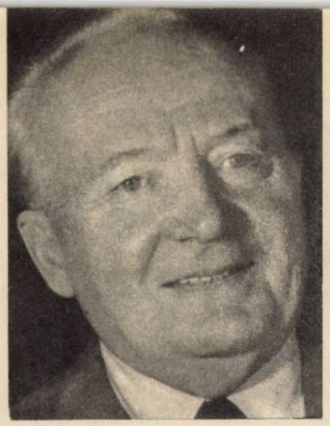

1

ZECE MINUTE
CU ARTISTUL POPORULUI

COSTACHE ANTONIU

Intrăm la Institutul de artă teatrală și cinematografică «Ion Luca Caragiale», o clădire înaltă de pe cheiul Dîmboviței. O ușă de stejar masiv cu o plăcuță: RECTOR. Ciocănim la ușă și ne deschide un om mijlociu de statură, cu părul alb, roșcovan la față.

— Intră.

E rectorul, profesorul, artistul poporului Costache Antoniu.

— Maestre, vreau să vă întreb... cum ați simțit chemarea către scenă?

— Să încep cu începutul.

M-am născut la început de veac 1900, într-un sat uitat de lume — Țigănași, lipit de satul Rai, la 30 km de Iași. Tata, Vasile, era scriitor la primărie, adică un fel de secretar. În casa noastră erau 17 copii și o singură leafă mică și prăpădită. Țăranii din Țigănași erau săraci, fără pămînt, muncind cu ziua pe una dintre cele mai mari moșii ale Moldovei, întinsă de nu-i vedeai capătul. Pe proprietarul moșiei nu-l vedea nimeni. Locuia la Paris.

Și în copilărie eu treceam mereu prin Rai. Vai de raiul ăsta — cătun mic și prăpădit — prin care te duceai sau veneai de la Iași. Un singur lucru era plăcut în «rai»: toloaca pe care noi, copiii, băteam mingea. Cum am ajuns să visez la teatru? Datorită învățătorului meu Ion Anton. Un om cu un suflet mare. El a dibuit în puiul de om care eram eu chemarea spre rostirea versului, spre declamație.

Într-o zi a poposit în satul nostru o căruță. Sosise în «turneu» trupa unui biet actor ambulant Anania Bălan; trupa era compusă din două persoane, el și soția. Decorul, recuzita, bagajele erau îmbarcate toate într-o căruță trasă de o gloabă costelivă. Imediat s-a zvonit în sat că a venit un «aftor»,un «boscar».

După două zile, chiar în curtea casei noastre a avut loc «evenimentul». Anania Bălan scotea panglici din pălărie, înghițea foc, săbii, făcea să dispară cărți de joc. În sfîrșit,și-a pus ceva pe cap — o perucă — ,a început să imite tot felul de oameni, chipurile cele mai felurite prindeau dintr-o dată viață. Întîmplarea m-a impresionat.

Mai tîrziu, învățătorul meu a înjghebat cu elevii mai mărișori o echipă de teatru. M-a luat și pe mine. Era una dintre puținele echipe de amatori în acea vreme. Învățătorul mi-a dat să învăț poezii, monoloage. Cu echipa colindam satele din jurul Iașului. Noi, «actorii», așezam decorurile și măturam și curtea casei unde aveă să fie dat spectacolul. Micile încasări erau destinate văduvelor, orfanilor...

Și în primele clase de liceu, la Iași, am jucat în echipe de amatori, din care nu lipseau piese ca: «Harță-răzeșul», «Cinel-cinel», «Piatra din casă» de Alecsandri sau poezii de Eminescu și Coșbuc. Tot atunci am recitat eu întîia oară poeziile a doi tineri care aveau să devină cunoscuți poeți: George Topîrceanu și Demostene Botez. Primul spectacol de teatru pe care l-am vazut pe vremea aceea a fost «Hamlet». Am nimerit acolo din întîmplare. Nici n-am știut ce se joacă, asta am aflat mai tîrziu. Trei nopți după aceea n-am putut să dorm. Veșnic îmi apărea umbra din piesă și auzeam vocea răgușită a actorului care interpreta rolul. În copilărie credeam că cei care apar pe scenă stau toată ziua ascunși pe undeva... și ies numai seara...

Am bătut la porțile școlii de teatru. Aici am avut parte de un însuflețit profesor, State Dragomir, care ne îndemna să citim, să învățăm mereu. Între timp, războiul a șters satul meu de pe fața pămîntului, iar Tasica, mama mea și a celorlalți 16 frați,a murit în pribegie.

La sfîrșitul anului I, președintele comisiei de examen m-a privit cu ochi mari și albaștri:

— Antoniu, eu sînt directorul Teatrului Național. Să faci o petiție să te angajez. Mă cunoști?

— Cum să nu, domnule Mihail Sadoveanu!

El a fost primul meu director.

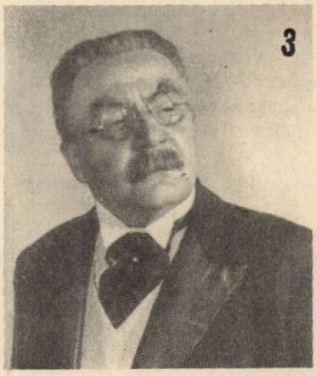

3

— Și așa ați început drumul spre succes.

Costache Antoniu îmi zîmbi:

— Nu, mai bine zis drumul greu către scenă.

Stăteam într-o cămăruță în care iarna nu ardea niciodată focul. În primul meu turneu am plecat cu un borcan de magiun și zece ouă drept... provizii pentru o lună... Anii au trecut... Am jucat multe roluri, și mai ales cele din piesele lui Caragiale. Zeci... sute de roluri...

Am învățat că în primul rînd trebuie să muncești neîncetat, să-ți dedici toate puterile tale ocupației pe care ți-o alegi.

— Mulți dintre cititorii revistei noastre visează să ajungă artiști.

— Asta e bine. Dar nu oricine spune frumos o poezie înseamnă că poate deveni artist. E bine să cultivăm rostirea frumoasă a limbii române, dicția îngrijită... Dar teatrul nu înseamnă numai aplauze și fotografii în reviste... El cere să-i dedici întreaga ta viață... Și de la o poezie spusă cu glas tare la scenă e un drum lung... Și în primul rînd artistul nou trebuie să fie un om cult, un intelectual. De aceea, învățătura trebuie să fie primul scop al celor care se visează artiști... Astăzi studenții noștri se bucură de condiții de învățătură și lucruri minunate puse la dispoziție cu dragoste de către partid. Ba chiar au și un teatru al lor...

Urcăm împreună scările institutului. Studenții, clocotind de tinerețe, se îndreaptă spre cursuri și seminarii.

— Bună dimineața, maestre!

— Bună dimineața!

Cu zîmbetul său prietenos, Costache Antoniu, rectorul, privește cu încredere schimbul de mîine al teatrului românesc.

ALECU POPOVICI

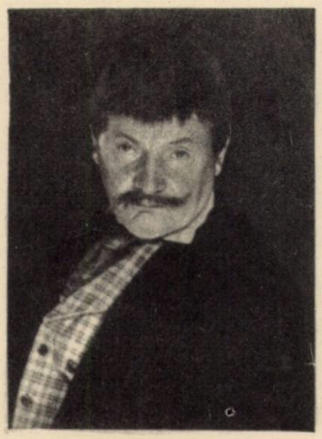

2

4

1) Costache Antoniu, artist al poporului, rector al Institutului de artă teatrală și cinematografică.
2) În rolul Cetățeanului turmentat.
3) În piesa «Institutorii» de Otto Ernst
4) În piesa «Nunta lui Krecinski» de Suharo Kodîlin

Stafeta Fant

Continuarea povestirii

URMĂRIREA

primită de la cititori

Arbitrul intră în camera lui, trîntind ușa. Era nervos.

— Ce are individul ăsta de se tot ține după mine? gîndi Drăgoi.

Cu o jumătate de oră înainte de meci, a coborît din hotel. Individul cu șapcă nu se vedea nicăieri. Porni pe jos. Scrută mulțimea, căutînd parcă ceva anume. Nu, urmăritorul lui nu se afla nici înaintea și nici în urma sa. Răsuflă ușurat.

La stadion, cînd să intre în cabina lui, zări tipul cu șapcă albă.

Furios, Ilie Drăgoi intră să se schimbe. Cînd a ieșit afară în costum de arbitru, necunoscutul tocmai își lua... steguleţul.

Ilie Drăgoi nu-și putu stăpîni rîsul: «Urmăritorul» lui nu era altul decît... arbitrul de tușă. Fluieră începerea meciului.

CIPU MIHAI
clasa a VII-a, comuna Margina, raionul Făget, regiunea Banat

Sfîrșitul propus de autor

Stadionul vuia. Oamenii agitau pancarte, își încercau «tălăngile», ici-colo cîte o goarnă scoasă la reformă țipa anapoda, galeria improviza răguşit:

«Haide, haide Re-și-ța,
Mîine vom juca în A!»

Ilie Drăgoi se strecura prin mulțime cu obișnuita-i discreție, ascunzînd sub trenci valijoara încărcată de etichete. Se opri în colțul «potcoavei», încercînd să ia temperatura partidei. Îi plăcea să descifreze sub veselia zgomotoasă a suporterilor dinaintea oricărui meci coeficientul de încordare, neliniște și fanatism. Își dădea însă seama că nu se poate concentra. Imaginea necunoscutului cu șapcă îl urmărea în continuare și, fără să vrea, întorcea într-una capul. Nu-l zări însă nicăieri și, intrînd prin micul tunel de sîrmă înspre cabină, se simți ușurat. Își privi ceasul. Mai erau 15 minute pînă la începerea partidei, exact timpul să se echipeze. Își încheia tocmai șireturile de la bocanci și se ridica, pregătindu-se de «încălzire», cînd, în aceeași clipă, se izbi piept în piept cu... necunoscutul.

— D-ta? exclamă arbitrul și, pierzîndu-și tot calmul, îl apucă de guler. Afară! Ieși afară!

Omul cu șapcă îngălbeni. Bilbîi lipit de perete:

— De ce? Eu... n-am nici o vină...

— Dacă nu părăsești cabina, chem miliția, vorbi apăsat arbitrul

POȘTA REDACȚIEI

Întocmai unui zmeu scăpat din strună, eșarfa fanteziei a fluturat lună de lună și nenumărați colaboratori au încercat să o oprească și să o ancoreze de numele lor în manuscrise mai citețe și mai lungi ca oricînd. Firește, uneori saltul a fost făcut... în gol, dar oare cei mai formidabili recordmani ai săriturii în înălțime nu s-au poticnit cîndva de pragul odăii? Este, nu-i așa, legea primilor pași...

Și acum să aterizăm la locul de decolare: manuscrisele voastre, încercînd continuări la povestirile «Ultima pîine» și «Epava».

LOVAȘ MARINELA, Sebeș-Hunedoara, una dintre veteranele ștafetei, ne scrie în post-scriptum: «Nu știu de ce mi se pare că încheierile pe care le scriu nu sînt tocmai bune, parcă le lipsește ceva, cred că fantezia». Diagnosticul tău este surprinzător de aspru și totodată... exact. Exemplu: Liți baci, eroul povestirii, ce-și pierde inelul în «ultima pîine» frămîntată de mîinile lui înainte de pensionare — în preziua nunții sale de argint — și-l găsește a doua zi cumpărînd... o pîine. Enormitatea coincidenței face ca, în ciuda compoziției îngrijite, totul să fie pe cît de neverosimil, pe atît de forțat și sărăcăcios. Așteptînd continuarea... continuărilor făgăduite nu ne putem opri să nu remarcăm că Marinela nu e singura care calcă în capcana coincidențelor neconvingătoare.

BELU ADA FELICIA din Hunedoara dă păgubașului exact aceeași șansă. O șansă atît de uriașă și de unică încît inevitabil pare «trasă de păr». Liți baci, invitat la o nuntă în același bloc, își găsește inelul în timp ce mestecă prima îmbucătură de pîine!

«Au gemut munții și s-a născut un șoarece», spuneau romanii în situații asemănătoare. «O furtună într-un pahar cu apă», spunem noi, căci «nodul» întîmplărilor nu trebuie desfăcut în mod miraculos de la prima confruntare cu el și nici de la prima încercare! Aceeași greșeală o comite și **MESSER FRANZWILHELM din Arad**. La început lucrurile iau o turnură interesantă: toate stațiile de radioficare din oraș comunică pierderea inelului, dar cititorul nu apucă bine să-și mestece emoția că... Liți baci își găsește singur inelul în prima franzelă din care mușcă.

Ceea ce urma să rețină în mod deosebit atenția colaboratorilor noștri era însăși soluția regăsirii inelului. Unii au adoptat soluția «lozului în plic», expusă mai sus. Alții au introdus în circuitul inelului rătăcit unul sau doi termeni în plus, fără ca, de fapt, să schimbe mare lucru, căci coincidența rămîne decisivă.

Așa, **CĂLIN TATIANA din Deva** propune ca inelul să fie găsit de un băiețaș care îl duce vînzătoarei, care, la rîndul ei, să-l înmîneze păgubașului. **IACOB MIHAELA** scrie foarte frumos, deși e abia în clasa a IV-a. Ea imaginează chiar o poveste nefericită de dragoste și va aduce inelul cu pricina în fundul unei sticle cu vin ce se desfundă la nunta de argint. Dar pentru aceasta ea face ca o prietenă a familiei (vedeți?) să fi cumpărat în ajun nu mai puțin de 15 franzele! (Dacă ar fi tîrguit doar 14?)

CIPU MIHAI din Făget, Banat, simte foarte just că încordarea cititorului trebuie sporită. De aceea el adaugă inelului... două pietre. Una cu resort. Înăuntru — un microfilm (executat acum 50 de ani oare? Poate de cel mai mic dintre frații Lumière, inventatorii filmului). Toate bune, dar iarăși... coincidența. Liți baci își găsește inelul în prima pîine cumpărată.

Și **FINȚA DUMITRU din Platonești-Fetești** își ia un mare... avînt. «Fiind în cauză, el are mai multe ipoteze», scrie Mitică, gîndindu-se, desigur, nu atît la ipotezele pă-

Ei și Ei

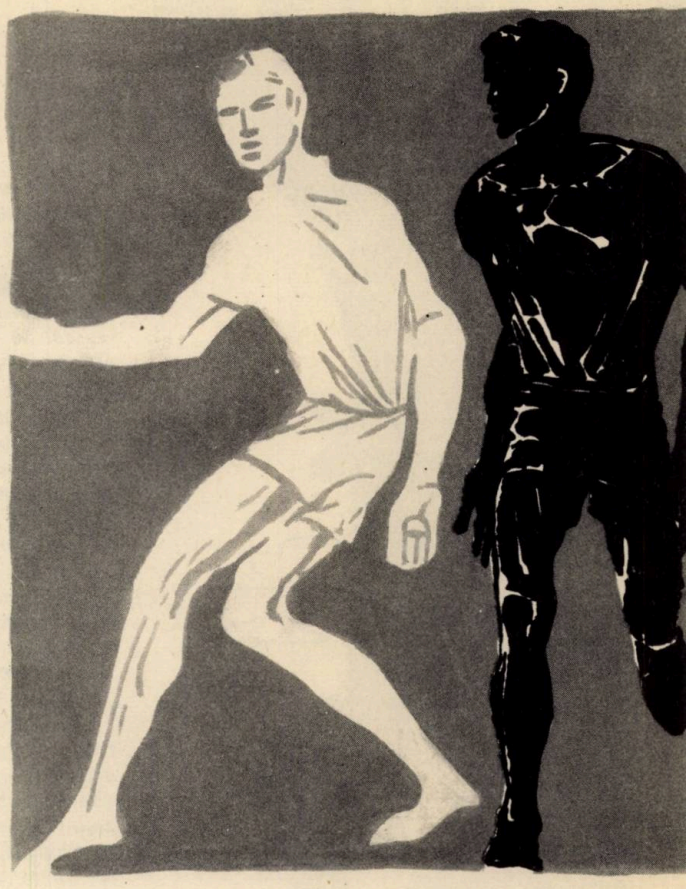

Mă urmărești de 24 de ore... Ce dorești în definitiv, domnule?

— Eu? Nimic... gîfîi necunoscutul și, izbutind, în sfîrșit, să slăbească strînsoarea, adăugă pierdut: sînt arbitrul de tușă la acest meci. Poftim delegația.

Uluit, Ilie Drăgoi își îndreptă propria cravată:

— Și de ce nu mi-ai spus de la început? Am călătorit o noapte împreună, am tras la același hotel, în sfîrșit... de ce?

Tușierul puse capul în pămînt.

— Mi-era rușine. Știți, e primul meci important la care sînt delegat... Și tocmai alături de dv.

— Ei și?

— Dv. nu vă amintiți? Cînd am dat examenul acum vreo cinci ani erați în comisie. V-am auzit spunînd: «Va fi cel mai prost arbitru de pe stadioanele noastre. Ferească-mă dumnezeu să-l am la tușă».

Ilie Drăgoi izbucni în hohote. Se opri deodată. Ceasul arăta patru fără un minut. Fluieră cu putere adunarea jucătorilor, și în aceeași clipă stadionul parcă făcu explozie.

Începea marele meci al Reșiței.

În vuietul din jur abia se auzea vocea tușierului:

— Nu cumva aveți un steag în valiză? L-am uitat acasă... Cînd am auzit că arbitrez cu dv. m-am pierdut cu totul.

M. SÎNTIMBREANU

POȘTA REDACȚIEI

gubașului, cît la ale sale proprii. Și ce ipoteze alege? Iată: «Încordat de pierderea pe care o suferise, nici nu-i venea să creadă că inelul se **nimerise** la el!» Vedeți, coincidența mai poartă și numele de **nimereală.**

Odiseea inelului pierdut și regăsit a frămîntat pe mulți colaboratori. Mulți dintre ei creează adevărate tablouri de viață și acest fapt ne mulțumește chiar dacă soluția finală nu reprezintă o culme a fanteziei. Așa, de pildă, imaginea copiilor care joacă la noroc inelul găsit din povestirea **DOINEI DOHOTARU** sau imaginea copilului flămînd care pe drum, pînă acasă, tot rupe din pîinea cumpărată, din corespondența **CĂTĂLINEI IONUȚĂ din Suceava.** (Cătălina e una dintre cele mai mici colaboratoare și o așteptăm cu nerăbdare și pe viitor.)

Ne-a plăcut și descrierea excursiei «la cules cireși de mai» făcută de **GOMATRICEANU AUREL din Timișoara,** ca și scurtul său P.S. «Nu am scris la subiectele anterioare, deoarece n-am putut. E ușor să citești, dar mai greu să scrii». Duioșia cu care evocă tinerețea bătrînului brutar, ca și sensibilitatea cu care ne prezintă legătura sufletească dintre copii și «acest bătrîn, pînă ieri necunoscut, din mîinile căruia mîncaseră fără să știe pîine», ne determină să îi solicităm colaborarea și pe viitor. Chiar dacă ți-e mai greu să scrii, Aurel, nouă ne va fi ușor să... te citim.

Frumoasă și emoționantă, compunerea **ANDREEI IULIANA din Cluj,** îndeosebi prin punerea în paralelă a nunții de argint cu logodna tinerei perechi, vecini de apartament. E de dorit să nu exagerezi în căutarea efectelor «literare». De pildă: «Se iveau zorii cu lumina lor palidă de sub cortina de catifea a nopții». Este admirabilă ideea că bătrînul muncitor dăruiește inelul abia găsit — «inelul trecut prin focul vieții» — tinerilor logodnici. Mai scrie-ne.

Continuarea scrisă de **DOINA MARIA LĂCĂTUȘU din Prundul Bîrgăului** este cea mai apropiată de cea a autorului, publicată anterior în revistă. Și ea introduce ca personaj al povestirii **Colectivul fabricii** care dăruiește bătrînului un alt inel. **Plină** de gingășie devine povestirea sub pana lui **CRINU DINULESCU din Costești din Vale, Titu.** Și totodată — lucru absolut prețios — plină de neprevăzut. Cui i-ar trece prin minte că inelul o dată găsit e pus pe ascuns în niște plăcinte, dar că plăcinta în cauză e mîncată de un copilaș și că doctorița care îi dă primul ajutor e chiar fiica bătrînului? Serios vorbind, sincere felicitări.

Am lăsat dinadins la urmă scrisorile lui **VOICU IONEL, Tinosu-Ploiești,** și a lui **PURICE CARMEN, Vatra Dornei,** în care fantezia este de-a dreptul debordantă și care sînt vizibil scrise sub influența... «Sfîntului». Oricum, există o deosebire între cele două colaborări. În timp ce Carmen își conduce eroul pe străzi întortocheate (unde va fi lovit cu revolverul, legat, amenințat cu moartea după 2 ore de gîndire). Dar într-un mod perfect gramatical și cu un stil stăpînit, Voicu preferă expresii a căror lectură se poate face numai cu ajutorul... antinevralgicelor. El scrie: «Toate acestea au ocupat poziții îngrozitor de fioroase în sufletul anonim al umbrei». Sau: «Cuțitul se înfige în partea intercostală a colegului său»... Unde mai pui că în inel era «cea mai puternică otravă japoneză din lume!» Vorba aia: «Ferească sfîntul!»

Prețuim în mod deosebit continuarea «Epavei» scrisă de **IULIA CONSTANTINESCU, Brașov.** În cîteva imagini ea compune materia unui adevărat film cu întîlniri și reîntîlniri, cu surprize uneori șocante și mister — demonstrînd o mînă sigură în competiția ștafetei noastre. Așteptăm noi colaborări.

M. SÎNTIMBREANU

LULI

de **IRIMIE STRĂUȚ**

— De ce ești supărat, Luli? Recunosc! Sînt vinovată! N-am trecut aseară să-ți spun noapte bună. Crede-mă, Luli, n-am avut cînd... Am fost prinsă cu atîtea treburi... Lecțiile? O, de-ar fi numai lecțiile...

Și Irina, școlărița, cu moțul acela ciufulit, de ieduț, se așează pe o bancă alăturată și, zîmbind șăgalnic, încercă să-l facă să înțeleagă pe Luli de ce n-a avut timp aseară de el. Oho, și cîte motive știa în astfel de cazuri năzdrăvana să găsească! Să ai numai timp s-o asculți... Însă Luli nu era dintre aceia care să n-o asculte. Ea-i spunea întotdeauna ce avea pe inimă, cum spui celui mai bun și mai de nădejde prieten.

Dar acum iat-o fistichie:

— Am pățit-o, Luli! Vine Vezero, profesoara de matematică. Azi am ore cu ea... Să nu spună că pierd vremea aici! Lasă-mă să mă ascund după tine. Oh, mulțumesc, Luli. Și acum, la revedere. Fug să nu întîrzii de la prima oră. La revedere, Luli. La prînz o să-ți spun cum a fost.

Și fetița se făcu nevăzută după primul colț, urmărită în tăcere de Luli.

La ora unu și cinci minute fix era înapoi.

— Helo, Luli. Toate bune. Nu, nu pot rămîne... Am cam întîrziat acasă. Mă va certa mama. Trebuie să-mi calc și uniforma, cravata... Pa! Mîine sigur vin!

Dar nici a doua zi nu se ținu de cuvînt. Trecu ca o furtună pe lîngă Luli.

— Salve, bătrîne bavarez! Fug la patinaj... A rividerci!

Abia a treia zi își află timp din nou și pentru el.

— O-la-la, Luli, iarăși pari mîhnit. Lasă, nu te mai preface. Trei zile? Ce-s trei zile? Pentru tine cît o clipire, o nimica toată. Așa-i? Știam că-ți va trece... Și acum de ce te legi de moț? Ești un răutăcios. Zici că l-am tapat? Doar puțin... așa... că mi l-a zbîrlit Dănuț, ștrengarul ăla cu ochi negri. Îl știi, cum să nu-l știi! Toată ziua te bat doar la cap cu el. Un zvăpăiat și un prost crescut. Am vrut să joc și eu în echipa de volei. Aproape toți au fost de acord. Numai el a sărit: «Fugi de-aici, Pistruiato! Băieții cu băieții, fetele cu fetele!» Auzi la el, încrezutul!

O vreme în preajma băncii din parc se lăsă o liniște adîncă. O frunză mare, ușor îngălbenită, ca o palmă de copil, cine știe de unde rătăcită, se așeză lin pe umărul fetiței. Părea o mîngîiere.

— Oh, drăguț din partea ta! Îți mulțumesc, Luli...

Încercînd să-și îndrepte moțul de ieduț, Irina se sculă și, visătoare, făcu cîteva piruete. Din neatenție se împiedică de o piatră și căzu, scăpînd ghiozdanul din mînă. Cărțile și caietele se împrăștiară ca niște vietăți speriate pe pietrișul înghețat al aleii.

— Vai, ce neîndemînatică! Lasă, lasă, Luli, nu trebuie să mă ajuți... Mda, mă cam doare genunchiul, dar nu-i nimic. De ce să te neliniștești? O să-mi treacă pînă la examenul de bacalaureat. Luli, tu nu mă asculți și eu vorbesc acum de ba-ca-la-u-re-at! Cred că ai înțeles! M-am decis. Voi urma realul și — după liceu — electronica. Gîndește-te: peste zece ani, eu, Irina Pistruiata, voi fi inginer electronist. Să-l văd atunci pe Dănuț dacă o să-i mai dea mîna să nu mă selecționeze la volei. Ba o să mă și roage. «Vă rugăm, tovarășă ingineră. Echipa noastră «Atomul roșu» are nevoie de un trăgător la plasă, altfel e pierdută». Și o să vadă el atunci cum o să fie cînd o să-i răspund: «Să vedem, dacă pot...» Înțelegi, Luli? Oh, tu să nu înțelegi, care ești atît de bun, atît de înțelept! Uite la el! Ei, priviți, oameni buni: eu vorbesc de un lucru atît de important — alegerea viitoarei profesiuni — și el zîmbește. Iarăși ești răutăcios, Luli! Gata, Luli! Fii serios. Aoleu, e unu! Iar am întîrziat la masă! Alerg! Ciau! Pe mîine.

Pe mîine?! Dac-ar fi știut Irina...

A doua zi, în drum spre școală, pe fetiță avea s-o aștepte o dureroasă surpriză. După ani de zile, pentru prima dată, Luli nu se mai afla la locul său. Din zori parcul se transformase într-un mare șantier. Și chiar în spatele băncii lor se săpase o groapă adîncă. Pămîntul, amestecat cu rădăcini, crăci și frunze uscate, fusese răscolit de un buldozer uriaș. Mecanicul de pe buldozer, văzînd-o oprită în loc, strigă:

— Ai văzut ce groapă grozavă? De acolo am smuls un ulm uriaș... L-ai văzut vreodată?

Irina clătină negativ din moțul său de ieduț. Apoi, simțind parcă un nod oprindu-i-se în gît, se aplecă și culese repede de pe pămînt o frunză mare, îngălbenită, care semăna uimitor cu o palmă de copil, poate aceeași lăsată ca o mîngîiere pe umăr de Luli cu o zi înainte. Era ultimul semn rămas de la prietenul și confidentul său, martorul tăcut al atîtor destăinuiri, mici bucurii și necazuri copilărești.

Căci Luli era chiar acest uriaș ulm, care străjuise pînă ieri parcul.

Ilustrație de ANGI PETRESCU

DISPARIȚIA BATISCAFULUI

Text de **LEONID PETRESCU**
Desene de D. IONESCU

REZUMAT: Trimiși pe un batiscaf să cerceteze cauza întîmplărilor misterioase petrecute în uzina suboceanică de la mii de metri adîncime, inginerul Nicolau și cei doi tovarăși ai săi sînt întîmpinați de numeroase piedici. Coborîrea navei este, în sfîrșit, oprită.

1 TEMPERATURA CREȘTE MEREU.

2 ȘI BATISCAFUL S'A ÎNȚEPENIT

3 SĂ APLICĂM FORȚA A-3. PROBABIL CĂ UN CÎMP DE FORȚE MISTERIOASE ÎMPIEDICĂ ÎNAINTAREA NOASTRĂ.

4 SĂ ÎNCERCĂM SĂ CONTRABALANSĂM FORȚELE. ATENȚIUNE!

5 CE ZGUDUITURĂ TERIBILĂ!

6 PARC'AM FI IZBIT UN OBSTACOL.

7 DAR COBORÎM DIN NOU PRIETENI! AM AJUNS ACUM LA 2.700 METRI ADÎNCIME!

8 CIUDAT CÎTE PIEDICI ÎNTÎMPINĂ CEI DIN BATISCAF

9 ȘI MAI CIUDAT, ESTE CĂ TOATE ACESTE PIEDICI SÎNT INEXPLICABILE!

10 REPEDE VENIȚI REPEDE ÎN CABINA DE CONTROL.

11 ASCULT COMUNICAREA VOASTRĂ

12 LA BATISCAF IONIZAREA AERULUI A AJUNS LA UN NIVEL PERICULOS.....

RESPIRĂM FOARTE GREU.

(VA URMA)

AVIOANELE CELEBRE

Cele 13 avioane care vi le înfățișăm reprezintă tot atîtea date în istoria aeronauticii:

1 Hidroavionul lui FABRE. Primul său zbor a fost efectuat în 1910.

2 În 1913, Roland Garros traversează Mediterana pe avionul MORANE-SAULNIER.

3 Prima traversare a Atlanticului din Statele Unite în Franța a fost făcută în 1927, de aviatorul Lindberg, pe avionul RYAN «SPIRIT OF SAINT-LOUIS».

4 În 1925 are loc expediția lui Larsen la Polul Nord, pe avionul DORNIER-WAL.

5 Prima traversare a Atlanticului din Franța către Statele Unite a avut loc în anul 1930. La bord, COSTE și BELLONTE pe avionul BREGUET «POINT D'INTERROGATION» (Breguet «semn de întrebare»).

6 Tot în 1930 are loc prima traversare poștală a Atlanticului de nord, făcută de MERMOZ, DARBRY și GIMIER, pe avionul LATECOERE-28.

7 În 1933 echipajul condus de pilotul MERMOZ pe avionul trimotor COUZINET «ARC-EN-CIEL» (curcubeul) deschide prima linie poștală Franța—Santiago de Chile.

8 1934: Hidroavionul cvadrimotor BLERIOT «SANTOS DUMONT» deține recordul numărului traversărilor Atlanticului de sud.

9 În 1935, cu ajutorul avionului ANT-25, se realizează prima legătură Moscova-Los Angeles.

10 În 1936 MARYSE BASTIE bate recordul de viteză în traversarea Atlanticului de sud la categoria «avioane ușoare», pe un aparat monomotor CAUDRON-RENAULT «SIMOUN».

11 Anul 1947 cunoaște realizarea ocolului lumii fără escală, cu aprovizionarea în zbor, pe un avion BOEING «B 29».

12 1947: Iată unul dintre cvadrimotoarele sovietice care au asigurat aprovizionarea expedițiilor de explorare a Polului.

13 În 1962 are loc prima traversare a Atlanticului de nord în 3 ore și 50 de minute (de două ori viteza sunetului), de către avionul CONVAIR B 58 «HUSTER».

După revista «VAILLANT, le journal de PIF»

«MEDICUL PĂSĂRILOR»

Asociația «Prietenii păsărilor» din Australia a acordat de curînd titlul oficial de «Medic al păsărilor» școlarului Reg Wilson în vîrstă de 13 ani. Acesta și-a consacrat tot timpul liber îngrijirii păsărilor bolnave sau rănite.

DISTRACTIVĂ

O SINGURĂ SUPRAFAȚĂ?!

fața acesteia și ajungeți... în punctul din care ați plecat.

Cu o foarfecă tăiați hîrtia pe mijloc, urmărind linia trasată de creion. Credeți că veți obține două inele? Nicidecum. Spre surpriza voastră veți căpăta tot un singur inel, însă dublu de lung și numai pe jumătate de lat. Dacă veți repeta operația, veți obține o nouă formă interesantă, dar tot neseparată.

Acest «joc» a fost inventat de către matematicianul german August Möbius (1790—1868) și este cunoscut în geometrie sub numele de «suprafața lui Möbius».

CLAUDIU VODĂ

ÎNTÎLNIRE CU PTERODACTYLUL

După cum se știe, Pterodactylul a fost o reptilă zburătoare care a trăit cu 150 de milioane de ani în urmă. Se credea că el a dispărut de pe suprafața pămîntului. Cu toate acestea exploratorul Ivan Sanderson a văzut un pterodactyl viu într-o mlaștină din Camerun. Animalul era cunoscut de localnici, care îl considerau drept un duh rău. Faptele se confirmă cu atît mai mult, cu cît într-un studiu semnat de naturalistul Frank Meland, cu 12 ani mai înainte, este menționată existența unui animal zburător, pasăre-reptilă, amintind extraordinar Pterodactylul.

DE UNDE VINE CUVÎNTUL CASTEL

«Fortăreață, cetățuie» se zicea pe latinește castrum. Pentru fortărețele mici s-a creat diminutivul castellum, derivat de la castrum cu ajutorul terminației -ellum, caracteristică pentru diminutive (lui -ellum îi corespunde în românește -el, terminate cu care formăm diminutive ca scăunel, băiețel etc.). Prin castellum explicăm substantivul nostru castel, dar ideea de diminutiv e cu totul străină astăzi de acest cuvînt.

ȘTIAȚI CĂ...

...soarecele de cîmp nu resimte în timpul somnului de hibernare decît de 4 ori pe minut? Această ducе la o scădere a temperaturii corpului sau de la 35° C la... 9° C.

...de cînci ori în decursul unui secol exista cîte o lună februarie fără «lună plină»? În secolul nostru acest fenomen s-a repetat în anii 1866, 1885, 1915 și ultima dată în 1961.

MATERIAL PLASTIC BUN CONDUCĂTOR DE ELECTRICITATE

În general, se știe că materialul plastic are foarte bune calități de izolator. Dată însă că în S.U.A., la «General Electric» din New York a fost obținut un material plastic cu calități contrarii, adică e foarte bun conducă-tor de electricitate. Această descliide noi posibilități în folosirea materialelor plastice în electronică tehnică și electronică.

GHICITORI

1. În interiorul meu veți găsi animalul înaintea stăpînului, elevul înaintea profesorului, fiul înaintea tatălui, m-ați ghicit?

(Dicționarul)

2. Care insulă o poți ține între două degete?

(Creta)

3. Care este butoiul făcut într-o zi, fără nici o deschizătură și conține două lichide care nu se amestecă?

(Oul)

MONOVERB (3—6)

STIAȚI CĂ...

...un suedez înalt de 2,38 metri (omul cel mai înalt din Europa) a înființat la Stockholm clubul uriașilor? Condiția pentru a face parte din acest club e să ai minimum 2 metri înălțime.

STIAȚI CĂ...

...femeile văd mai bine decît bărbații? Ele disting mai multe nuanțe. Cele din industria textilă disting pînă la 200 de nuanțe de roșu.

Profesorul: *Iar ai o sumedenie de greșeli în tema scrisă.*
Dăndănel: *Am, dar dv. ne-ați spus că din greșeli învățăm.*

Profesorul întreabă:
— În ce sezon se culeg merele?
Dăndănel ridică mîna și răspunde:
— Cînd grădinarul este plecat, tovarășe profesor.

STIAȚI CĂ...

...pînă de curînd se considera că la o adîncime mai mare de 72 de metri nu există vegetație în mări și oceane? În ultimul timp s-au descoperit însă alge la 3 600 de metri adîncime.

STIAȚI CĂ

...rachета americană de tipul «Titan»-II (care a lansat cabinele «Gemini») utilizează echivalentul a 85 000 litri de carburant pe minut? Un automobil consumă aceeași cantitate pentru a circula 60 de ani mergînd cîte 15 000 km pe an.

Dăndănel intră ca o furtună în cameră unde se află sora lui:
— Elena, ce mă fac, am înghițit cerneală!
— Nu e grav, înghite repede și o bucată de sugativă.

— Vai, nu plece încă, spune colega lui Dăndănel, afară plouă. Mai stai, am să-ți cînt ceva la pian.
— A nu, mulțumesc! răspunse Dăndănel, nu plouă chiar atît de tare!

№ 1 / 1967

CĂRTICICA SURPRIZELOR

CĂRTICICA SURPRIZELOR
CĂRTICICA SURPRIZELOR

CREIERE ELECTRONICE... VIII

Calculatoarele electronice, precum se știe, execută operații matematice cu viteze imposibil de atins pentru om. Există însă și cazuri, e drept, rare, cînd oamenii au atins adevărate performanțe de creier electronic. Astfel, e cunoscut cazul unui om care, într-un minut, a calculat mintal numărul total de secunde din 39 de ani, opt luni, 12 zile, ținînd seama de anii bisecți. Același om extrăgea rădăcina pătrată a unor numere cu 4 cifre doar în cîteva secunde.

Dar și mai curios a fost cazul lui Manuel Moneira din Lisabona, care, supus timp de o oră la o serie de probe de un grup de specialiști a înmulțit, mintal, numere de 13 cifre cu numere de 6 cifre, a împărțit numere de 21 de cifre prin 15 cifre etc... La sfîrșitul orei putea să repete amănuntele și răspunsurile fiecărei probleme în parte.

SCRIERE INVIZIBILĂ

Se pot scrie litere invizibile folosind sucurile diferitelor plante, fructe sau legume, ca, de exemplu: suc de usturoi, de ceapă, de ciresi, de lămîie etc... Încălzind puțin hîrtia pe care s-a scris cu cerneală invizibilă, scrisul va apărea în mod spectaculos la iveală într-o culoare brună.

DISTILATOR INDIVIDUAL DE APĂ DE MARE

În S.U.A. a fost pus la punct un distilator de apă de mare individual destinat pilotilor care, din cauza unui accident, ar fi obligați să se parașuteze deasupra oceanului. Distilatorul e extrem de simplu: un balon transparent din material plastic purtînd în interior bureți ce se îmbibă cu apă de mare. Din cauza căldurii solare apa din bureți se evaporează, iar vaporii se condensează pe pereții balonului sub formă de picături ce sînt colectate într-o plinie. Sarea este reținută de bureți.

CITITORI CARE VOR SĂ CORESPONDEZE:

BĂDĂRAU EUGEN, elev în clasa a VIII-a a Școlii generale nr. 99 din București, raionul Nicolae Bălcescu, str. Cuza Vodă nr. 51. *Propune un schimb de probleme interesante de matematică și fizică.*

POPESCU AURORA din București, str. Levănțicăi nr. 15, raionul Tudor Vladimirescu, *elevă în clasa a VIII-a, posedă o colecție de peste 200 de ilustrate din toate colțurile țării. Dorește schimb cu elev sau elevă de vîrsta ei.*

CÎMPEAN SANDA din Turda, str. Aronescu nr. 18, raionul Turda, regiunea Cluj, și MARCOVICI FLORETA din Dorohoi, str. Republicii nr. 34, regiunea Suceava, *posedă fotografii de artiști români și străini și propune schimb.*

Dragi prieteni,

Dacă doriți să corespondați cu colegi, pe orice teme, adresați-vă revistei, punînd pe plic mențiunea: «*Pentru rubrica* **Cititori care vor să corespondeze**».

SĂ ÎNLĂNȚUIM...

Găsiți numele desenelor alăturate: elefant, titirez, ou, dinozaur, radio, zid, urechе, apoi rîndurile în așa fel încît ultima literă a numelui din primul desen să fie aceeași ca prima literă din al doilea și așa mai departe, pînă cînd vom alcătui un cerc care să fie închis cu ultima literă a celui de-al șaptelea nume și cu prima literă a cuvîntului cu care a fost început jocul.

O PREȚUIRE A LUI HEMINGWAY

După cum se știe, Ernst Hemingway era un vînător pasionat. Într-un rînd, povestind despre isprăvile sale vînătorești în Africa, unul dintre ascultători l-a întrebat dacă este adevărat că în jungla fierbinte evită omul dacă acesta ține în mînă o torță arzînd.

«Oarecum. Răspunse scriitorul, dar deținde cu ce viteză aleargă omul cu torța».

ȘTIAȚI CĂ...

...în Egiptul antic argintul era mai prețios decît aurul? Astfel s-au descoperit obiecte de aur acoperite cu o poleială subțire de argint.

...focile și viteii de mare înghit pietre? Se pare că acestea le folosesc ca balast pentru stabilitate în timpul înotului sub apă.

	A	B	C	D	E	F
1	♞	VII	ZĂ	VII	SE	♞
2	ȘEA	DE	DUC	ZE	BRU	TE
3	NU	LE	MA	SCU	NU	FRUN
4	RÎN	S-A	CE	SE	PES	LE
5	DE	CE	VEZI	NE	TUR	VII
6	♞	DU	NUC	DE	LE	♞

SĂRITURA CALULUI

NOTĂ: Pornind dintr-un anumit punct și urmărind săritura calului la șah, veți afla o strofă dintr-o cunoscută poezie a lui Mihail Eminescu.

I. ADAM

NUMĂRUL

100

Obțineți numărul 100 folosind în ordine cifrele de la 1 la 9 și semnele adunării, scăderii și înmulțirii.

Ing. PĂTRAȘCU

GEOMETRIE

PANGLICA CU

Tăiați o bandă de hîrtie albă, lungă de 50 cm și lată de 4 cm. Țineți fix cu mîna unul dintre capete, iar pe celălalt răsuciți-l o singură dată, după care lipiți-le la un loc, petrecîndu-le cam 1 cm unul peste altul. Se va forma un fel de verigă de lanț. Pe acest inel puteți să demonstrați că nu are față și spate așa cum vă așteptați, ci o singură suprafață.

În adevăr, dacă veți așeza vîrful unui creion la jumătatea lățimii hîrtiei, adică la 2 cm de ambele margini, și veți trage o linie dreaptă, continuă, fără a ridica creionul de pe hîrtie, veți constata că parcurgeți toată supra-

UN CÎINE CREDINCIOS

În orașul Tokyo (Japonia) a fost ridicat un monument din bronz în amintirea unui cîine care timp de trei ani a așteptat zilnic, la aceeași oră, pe stăpînul său care pierise într-un accident de cale ferată.

Sfredeluș și CLUBUL NĂZDRĂVANILOR

foileton umoristic de EDUARD JURIST
desenat de BURSCHI

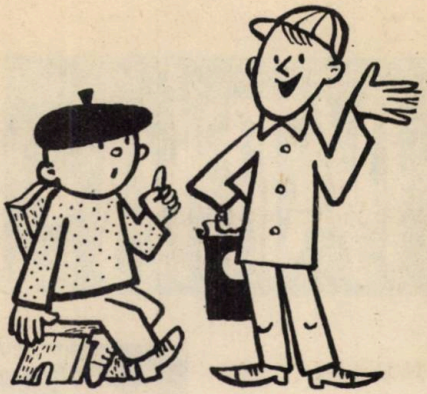

— Astăzi Sandu prezintă cîteva experiențe de fizică, a spus Gică într-o convorbire cu Sfredeluș.

Sandu e fizicianul clasei. Cum îl vezi, îți și dai seama ce anume îl pasionează. La mîna stîngă poartă un ceas cu calendar astronomic și telemetru. La mîna dreaptă are o busolă goniometrică. În buzunarul de la piept are o șurubelniță și un voltmetru-stilou, iar în buzunarul de la haină are o batistă (arsă cu acid clorhidric din cauza unui element uscat pe care a încercat să-l construiască după o schemă

proprie). Sandu poate să-ți vorbească ore întregi despre fonograful lui Edison, discul lui Newton și magnetofonul lui Anton. Anton e fratele lui și,cu toate că i-a interzis categoric să umble cu magnetofonul, Sandu îl perfecționează ori de cîte ori are prilejul.

...Experiențele au fost interesante. După ce s-au terminat, Griguță tuși de două ori și spuse:

— Acum îi dau cuvîntul pionierului Ionuț Miroiu, care ne va prezenta referatul cu tema «Misterul peșterii necunoscute».

Luînd cuvîntul, Ionuț a propus să se organizeze explorarea peșterii, chiar de a doua zi.

Băieții aveau însă unele obiecții:

— Stai puțin să chibzuim. Dacă în peșteră găsim o comoară? a spus cineva.

— O vom preda Muzeului arheologic, li s-a răspuns.

— Mă gîndeam ce ne facem dacă în peșteră găsim un urs? a întrebat Marina.

— O să mergem în vîrful picioarelor ca să nu-l trezim, au rîs copiii.

A doua zi, iată-i pe Gică și Sfredeluș în peșteră.

— Spune-mi, Sfredeluș, tu nu simți că te ia, așa, cu... cald?

— Ba da, i-a mărturisit el. Mă și miram că în bezna asta nu mă ia cu frig.

Treptat coridorul se lărgea și după o jumătate de oră au descoperit explicația interesantului fenomen termic. Erau cu toții entuziasmați și fiecare s-a grăbit să facă propuneri, care de care mai îndrăznețe. Rezultatul acestor propuneri îl puteți vedea și voi. Era, într-adevăr, extraordinar.

Au amenajat un bazin de înot cu apă termală, în care te puteai scălda în toiul iernii. (Sică, care avea asupra lui și un termometru, îi informă că temperatura apei este de 35°, iar temperatura ambiantă de 43°). Luminația era feerică. De jur-împrejur au aprins torțe, care nu numai că luminau de minune, dar împrăștiau și un foarte plăcut miros de rășină.

COPIII CÎNTĂ PATRIA

FIII ȚĂRII

De soare ți-i privirea plină,
Pe umeri porți șirag de stele,
Ți-i fruntea astru de lumină,
O! splendid chip al țării mele.

Văd muncitori ca roiuri de albine,
Clădind și șlefuind palate,
Cărbune, aur ei ivesc din mine,
Din sonde scot țiței, carate...

Mai văd largi holde aurite,
Nemărginite unduind ca marea.
Vapoare peste zările albastre
Cutezătoare - nfruntă depărtarea.

Privind, cu zumzet de albine,
Cum oamenii clădesc cu spor,
Mîndria simt cum crește-n mine,
Că-s oameni dragi, al meu popor.

De soare ți-i privirea plină,
Privindu-i i-ncununi cu stele;
Învăluiți în nimburi de lumină
Sînt fiii mîndri-ai țării mele.

ANCA CETIN
cl. VIII-a, Școala generală nr. 4
Botoșani

TU, PATRIE FRUMOASĂ

Tu, patrie frumoasă,
de-a pururi să trăiești,
Spre țeluri luminoase
tu ne călăuzești.
E drumul drept pe care
cu toții îl urmăm
Și-un singur gînd ne poartă:
«Mai bine să-nvățăm».

ELENA COJOCARU
clasa a V-a B — Liceul nr. 1 Suceava

LA MINĂ

ACZBERGER IOSIF
clasa a V-a, Șc. nr. 2 Lupeni

GATA DE ZBOR

Partid, luceafăr care
Ai luminat inimile,
Deschizîndu-le,
Cuprinzătoare,
Spre bolta-nstelată a viitorului.

Tu ai descătușat brațele,
Ai înfrînt nedreptățile
Și ai deschis libertățile,
Așternîndu-le peste zări:
Mii de faruri pe-ntinsele mări!

Tu ai alinat durerile,
Ai alungat întristările,
Ai ocrotit deșteptările,
Părinte al tuturor,
Soare mîndru în nou decor!

Tu ne îndrumi pe frumoasele
Și furtunoasele
Căi ale vieții,
Ne înseninezi clipele
Și ne dai aripile.
În zorile roșii ale dimineții,
Cu tine sîntem gata de zbor.

SORIN BARBULEA
cl. VIII-a, Școala generală nr. 119
București

POPESCU CECILIA
cl. V — Iași

Dansatorii satului

Una din bogățiile țării

CIRCO GHEORGHE
cl. VII Șc. nr. 2 Lupeni

CLOPOTUL LUI ȘTEFAN VODĂ

Clopotul bătrîn, ruginit
De ninsoarea de veacuri depusă,
Trezește-n altaru-amintirii
Ecouri din istoria apusă.

Chemat-a odată vitejii
Să lupte pe-o brazdă de glie,
Să-și apere munca de-o viață,
Speranța lumină le fie.

Vestit-a izbînzi și primejdii
Prin colțuri de țară, unite,
Și-aduse din vremea lui Ștefan
Răsunet de fapte vestite.

O punte peste veacuri el este
Și glasu-i de bronz mai vorbește.
Trecutul cel falnic rechează,
Din negura vremii zîmbește.

LILIANA JINGOIU
cl. VIII-a, Școala generală nr. 15
București

EXCURSIE ÎN VALEA JIULUI

În vacanța mare am fost la Lupeni, unde locuiește bunica mea. Am plecat din Gara de Nord seara la ora opt. Cum ne-am instalat în tren, fratele meu Petrișor a adormit. Eu, hotărîtă să nu-i seamăn, am început să-mi fac planuri cum să mă distrez la Lupeni, dar în curînd am adormit și eu. Pe la ora patru, mămica m-a sculat să văd defileul Jiului, în lungul căruia s-a construit linia ferată Bumbești-Livezeni de către uteciștii brigadieri. Și un unchi al meu a fost brigadier.

Trenul alerga șuierînd prin tunelele care răsăreau la tot pasul ca niște guri de balauri gigantice. Le-am numărat. Erau 39 de tunele. Tata zicea că puse cap la cap fac 32 km.

Apele Jiului se zbăteau furioase în matcă. Dincolo de terasament, șoseaua șerpuia în serpentine, paralel cu linia ferată. Cîte-odată trenul se pierdea printre stîncile care străjuiau linia ferată ca niște santinele.

Pe cînd se lumina de ziuă, trecînd prin Livezeni, am ajuns în Petroșeni. Aici am luat cursa muncitorilor și, în mai puțin de o oră, am ajuns la Lupeni.

În gară eram așteptați de bunica. Acasă ea ne pregătise o surpriză, ceva bun de mîncare. După ce am mîncat și ne-am odihnit, am ieșit prin oraș.

A doua zi de dimineață am plecat cu toții, în afară de bunica, pe munte. Mai întîi am trecut printr-o poiană, unde am cules flori și ciuperci.

Poiana era lîngă un lac adînc, format în spatele unor uriașe grămezi de zgură scoasă din mină. La aceste grămezi, cei de pe aici le spun știurțuri. După ce ne-am jucat pe marginea lacului, am început să urcăm pe o potecă prin pădurea de brazi de la poalele Munților Oboroca. În pădure simțeai un miros de rășină proaspătă. Urcușul era foarte greu, cărarea alunecoasă și un pas greșit ar fi făcut să te rostogolești înapoi. Petrișor urca voinicește alături de mine. Nu voia să fie ajutat nici de tata, care a zis că-l ia în circă. Din cînd în cînd se ivea cîte un luminiș, unde creșteau fragi, zmeură, mure. Cînd am ieșit din pădure spre coama muntelui, a trebuit să trecem peste un pîrîu secat. Pe pietrele lui alergau șopîrle verzi și pestrițe. Mai sus se întindea o pajiște plină cu tufane pitice, încărcate de afine mari și negre. Din pajiștea aceea am urcat mai sus, pînă aproape de pisc, de unde se vedea toată valea Jiului, cu orașele Lupeni, Vulcan și Petroșeni. Era o priveliște fermecătoare. Se vedeau puțurile minelor și funicularele ca niște furnici grăbite, blocurile noi ca niște cutii, coșurile marii Termocentrale de la Paroșeni și termocentrala cea mică de la Vulcan. Un tren era cît un șarpe de mic.

După ce am admirat această priveliște pînă ne-am săturat am început să culegem afine. Eu am cules un borcan de afine negre și am mîncat atîtea că m-am mînjit toată pe față. Eram neagră ca unchiul Vasile cînd vine de la șut de la mină.

Trebuia să plecăm acasă, dar chiar atunci cerul se înnoră și se stîrni o ploaie grozavă. Nu mai puteam coborî prin pădure. Copacii erau înalți și puteam fi trăsniți. Văzînd că ploaia nu încetează, ne-am vîrît cu toții sub un fag stufos, mai puțin înalt, din marginea pădurii. Apoi am făcut un foc mare. Cînd focul s-a aprins, am înfipt în 5 bețe ciuperci și bucăți de slănină să le prăjim la flacără. Cînd am terminat de mîncat, ploaia încetase. Atunci am intrat în pădure grăbiți să ajungem acasă. Afară se înserase. Poteca pe care mergeam era umedă și ne făcea să alunecăm mai tare. Cînd, în sfîrșit, am ajuns în poienița de unde am cules ciupercile, se înnoptase de-a binelea. N-a mai durat mult și am ajuns acasă. Era ora opt și jumătate. Bunica a vrut să-i povestim excursia, dar, de obosiți ce am fost, am amînat-o pe a doua zi și ne-am culcat imediat.

DANIELA FLUIERAȘU
clasa a VI-a, Liceul «Dr. Petru Groza» — București

Prin noul cartier

NEMEȘ PETRU
clasa a VIII-a, Școala nr. 1 Lupeni

RĂSCRUCEA VÎRSTELOR

de **ION PETRACHE**

Poetul Ion Petrache aduce prin versurile recentului volum un omagiu vîrstei voastre, vîrstei pline de soare și poezie. Vă înțelege dorul de zbor, cînd din înălțimi vă faceți «măsură pentru gînd», «din largul fără capăt, măsură a iubirii.»

Titlul poeziilor, subiectul lor, metaforele folosite, toate recompun lumea gingașă a trăirilor voastre, cînd, ca și sălciile, călătoriți «cu cerul la catarg», îndrăgostiți de depărtări, însetați de soare și legănați de lună, cînd vibrați de dor ca și pămîntul care «așteaptă-nsetat prelungile ploi să-l adape».

Cartea «Răscrucea vîrstelor» este închinată primăverii, care ne scoate din «ritmurile prea cuminți», cînd «seva își iese din minți» și izbucnește în flori, vîrstei neliniștite de «început de dor».

Citiți într-o seară cartea asta; veți învăța să citiți și mai limpede în propriul vostru suflet, care, vibrant, se desparte de copilărie, desfăcîndu-și aripile tinere.

(Desenele delicate ale lui Mihu Vulcănescu, ce însoțesc versurile, sînt invadate și ele de poezia vîrstei voastre.)

CĂRȚI • CĂRȚI • CĂRȚI

OVIDIU

de **OVIDIU DRIMBA**

Cu prilejul împlinirii a 2 000 de ani de la nașterea vestitului scriitor latin Ovidiu, care a murit departe de țara sa, alungat de tirania împăratului Octavian, orașul Sulmona din Italia, oraș în care s-a născut poetul, a adresat un mesaj poporului român și orașului Constanța de pe vechea vatră a Tomisului: «Cine nu știe că o mamă iubitoare pe care fiul ei preaiubit, pedepsit cu exilul, a fost silit s-o părăsească și să plece pe meleaguri străine va nutri sentimente de afecțiune și dragoste față de locuitorii ținuturilor îndepărtate care l-au primit pe cel exilat și l-au îmbărbătat cu mărturia omeniei și respectului lor?

Asemenea acelei mame iubitoare, și orașul Sulmona, de-a lungul atîtor veacuri, a fost, este și va fi totdeauna recunoscător tuturor locuitorilor Daciei și îndeosebi acelora ai orașului Constanța care l-au înconjurat cu nesfîrșită bunătate și blîndețe pe vestitul și rafinatul poet Ovidiu, podoaba cea mai aleasă a neamului Peligni lor, și, atunci cînd îl chinuia dorul de patrie, ei l-au ajutat cu atîta dărnicie încît el însuși n-a pregetat să scrie poezii în limba getică.»

Frumoasa și tragica poveste adevărată a vieții poetului, scrisă de O. Drimba (Colecția «Oameni de seamă»), vă conduce, copii, într-o călătorie cu gîndul în lumea de acum 2000 de ani, vă desfășoară în fața ochilor imaginației tablouri ale societății Romei antice și Pontului Euxin.

În prefață, distinsul om al literelor și culturii românești Tudor Vianu subliniază semnificația deosebită a operei lui Ovidiu pentru poporul nostru: scrierile sale, cuprinzînd impresii personale și lucruri notate la fața locului, reprezintă documente privitoare la cele mai vechi epoci ale țării noastre. Tudor Vianu ne arată că ceea ce pare a se impune cu deosebire atenției contemporane în opera atît de întinsă a lui Ovidiu, mai mult decît poemul Metamorfozelor, cu tot interesul lui ca izvor mitologic, și mai mult decît Fastele, atît de însemnate pentru cunoașterea legendelor celor mai vechi ale Romei, sînt poemele dedicate iubirii, care cuprind atîtea notații fine asupra sentimentelor omenești, atîtea detalii asupra moravurilor romane în epoca de la începutul imperiului.

Cartea lui O. Drimba ne ajută să înțelegem și mai bine de ce poetul latin Ovidiu, după 2000 de ani, nu numai că nu a fost uitat, dar continuă să fie modern.

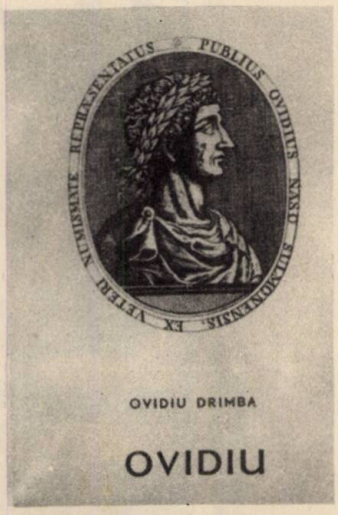

POFTIȚI ÎN PARCUL DE DISTRACȚII

de **RADU NOR**

Cu cîtă plăcere ne-am dat în lanțuri sau în căluși, dar nu ne-am gîndit niciodată că acestea reprezintă de fapt aplicații ale forței centrifuge. Nu ne-am gîndit nici la faptul că dacă ar înceta să se exercite puterea de gravitație chiar și pentru cîteva clipe, scaunele noastre zburătoare n-ar mai coborî pe pămînt, s-ar rupe lanțul și am fi proiectați în Cosmos.

Și motocicliștii aleargă pe «zidul morții» datorită aceleiași forțe centrifuge.

Știți de ce e foarte greu să spargi prin apăsare un ou de găină dacă-l ții între cele două mîini în poziție orizontală? Oul, micul și fragilul produs galinaceu, rezistă eroic pentru că el nu este altceva decît... o boltă... închisă din toate părțile și fizica ne demonstrează că forța care acționează din exterior asupra unei bolți n-o poate dărîma.

Orice copil poate fi fachir, se poate așeza ca pe o saltea de puf pe un pat căptușit cu cuie, dacă va cunoaște și va aplica o simplă lege din fizică, aceea a raportului dintre suprafața asupra căreia se exercită forța și presiunea care se aplică.

Zburătorii fără aripi de la trapez, înotătorii care execută săriturile de la înălțimi mari, iluziniștii în experiențele lor cunosc și aplică precisele și frumoasele legi ale fizicii.

Am amintit doar cîteva dintre secretele dezvăluite în cartea «Poftiți în parcul de distracții» de Radu Nor.

Dacă vreți să aflați mai mult... poftiți și citiți cartea.

SIPETUL

de A. POPESCU

Milucă îi spuse soră-si să aibă grijă să nu vină ciorile să ciugulească zăpada. «Dar de ce e așa murdară, cu paie și pleavă, o aduni de pe drum?» — întrebă ea. În grădină era zăpadă destulă, copacii stăteau îngropați pînă la subsuoară în nămeți, dar Milucă mergea s-o aducă pe asta tocmai de la moară. De dimineață urcase o ladă pe sanie, a legat-o bine cu frînghia, a mai luat și măturoiul de nuiele și a plecat; se întorcea cu zăpada adunată și o depozita în ogradă.

Mama ieșea să umple ceaunul cu zăpadă din aceea adusă de băiat și mergea în casă s-o topească. Era zăpada strînsă de pe locul unde descărcau căruțele la moară și din care, topind-o, mama aduna cîte un pumnișor de boabe de grîu.

Cînd se mai întunecă, mama o chemă pe Vica în casă. Îi zise să mai arunce cîte o mînă de paie pe foc, că ea merge să cumpere o sticlă de lampă, dar în drum se abătu și pe la moară, să-l ajute pe băiat. «Puține căruțe au mai rămas — spuse ea într-un tîrziu, îndreptîndu-și șalele. Ce-o să ne facem după ce s-or termina zilele de moară?» Nu mai aveau de nici unele, că omul ei fusese luat în concentrare, și se vorbea de război, iar în vara acelui an muncise singură pe la bogătanii satului, și ce adunase era mai nimic. Venise și o iarnă grea, mama nu știa cum o ieși în primăvară cu doi copii, fără pic de bucate.

Noroc că băiatul era mai mărișor și luase asupra lui grijile casei. Cînd se întunecă de-a binelea plecară acasă. Băiatul privea cele două străchini cu boabe puse la uscat și întrebă:

«Numai atît ai scos?»

«Din tot cît am strîns, n-avem decît pentru cîteva pîinicele și după aceea ce vom face?» — se întreba mama.

Luă de sub grindă o cheiță și merse la sipet, ferind lăicerul de pe el. Spuse băiatului să moaie un cocean de porumb în gaz, că lacătul sipetului ruginise de tot. Deschise, dînd peste cap capacul, cu senzația că-și rupe ceva din suflet. Nu-și putea închipui lucrușoarele dragi din sipet duse la vînzare. Dar mîine va trebui să facă asta. Fetița veni și îngenunche lîngă ladă. «Ce de-a mătase pe fundul sipetului» — șoptiră buzele ei. Pe ia și fota din sipet străluceau spice și fragi roșii; fluturașii metalici păreau steluțe de zăpadă. Ce voia să facă mama cu ele? O să i le dea ei? Mama le avea și ea de cînd era copilă, le purtase cu mîndrie la horă, și toată tinerețea mamei era închisă acolo, în acel sipet cu lacăt ruginit. Mama feri mîna copilei și coborî capacul. Milucă își punea paie în opinci, Vica se apropie de el, întrebînd în șoaptă: «De ce a deschis mama sipetul, merge mîine la tîrg?» Dar în acel moment mama se întoarse: «Urcă-n pat, copilă, și nu mai umbla desculță». Se ridică apoi, frîntă de mijloc, trase la loc lăicerul, iar lacătul îl dădu băiatului să-l pună într-un hîrb cu gaz. «Mîine ai să mi le arăți iar?» — întrebă Vica, lipindu-se de sipet.

SĂ NE CONSTRUIM O LAMPĂ DE MASĂ

Pentru a construi o lampă de masă (oricare dintre cele două modele din figurile 1 și 2) avem nevoie de următoarele materiale: un bec, o dulie, 2-3 metri de cordon electric, un ștecher, vreo 2 metri de sîrmă de fier zincată cu diametrul de 0,5 mm pentru construcția suportului abajurului (ca în figura 3), precum și 1,5 m,de sîrmă de fier zincată cu diametrul de 2 mm pentru construcția stativului **(M)** la modelul din figura 1 sau o baghetă de lemn **(B)** și un ghiveci cu flori pentru stativul modelului din figura 2.

Suportul abajurului se confecționează din două bucăți de sîrmă de 0,5 mm, modelate ca în figura 3, suprapuse și legate cu sîrmă la capătul buclelor și la jumătatea segmentelor lor drepte, ale căror capete se îndoaie la 90 de grade. Apoi buclele sînt ușor îndepărtate una de alta și suportul este gata de «îmbrăcat» pe globul becului.

Abajurul, de forma unui trunchi de con (vezi figura 4), se confecționează dintr-o bucată de carton subțire pe care trasăm cu compasul două cercuri concentrice, unul interior, cu raza de 3 cm, și altul exterior, cu raza de 25 cm sau ceva mai mare, după dorință. Se decupează suprafața cercului interior **(Z.D.I)** și un sector **(Z.D.II),** obținînd astfel un fel de guler circular din carton. Se apropie de marginile rămase libere după decuparea sectorului **(Z.D.II)** și sînt lipite prin suprapunere pe o suprafață îngustă (figura 4). Abajurul este gata.

Iată legenda celor două modele prezentate în figurile 1 și 2:

S: suportul de sîrmă al abajurului; **A:** abajur.

D: dulie. **I.p.** (figura 1): inelul de porțelan al duliei. **I.s.** (figura 1): inelul de sîrmă al stativului, fixat de dulie cu ajutorul inelului de porțelan al acesteia, prin înșurubare.

M (figura 1): stativ din sîrmă de 2 mm.

C: cordon electric izolat în masă plastică, prevăzut la capăt cu ștecher.

B (figura 2): bagheta de lemn ascuțită la ambele capete, cu cel de sus fixat în orificiul duliei, iar cu cel de jos înfipt în pămîntul din ghiveciul cu flori **(V).**

Lampa nu are nevoie de întrerupător, aprinderea ei făcîndu-se prin introducerea ștecherului în priza de curent.

Reglarea înălțimii abajurului, deci a cîmpului luminat de lampă, se face fie prin îndoirea convenabilă a celor patru brațe ale suportului său, fie prin înclinarea sa ușoară pe suport, astfel încît să obținem luminarea dorită.

Decorația abajurului rămîne o chestiune de fantezie personală. Puteți concepe și alte modele, modificînd după fantezie și posibilități stativele, realizate aici din sîrmă sau dintr-un ghiveci cu flori și o baghetă de lemn.

Spor la lucru!

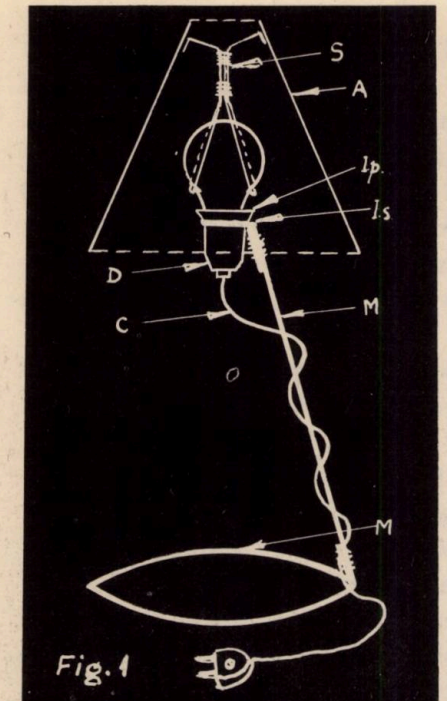

Fig. 1

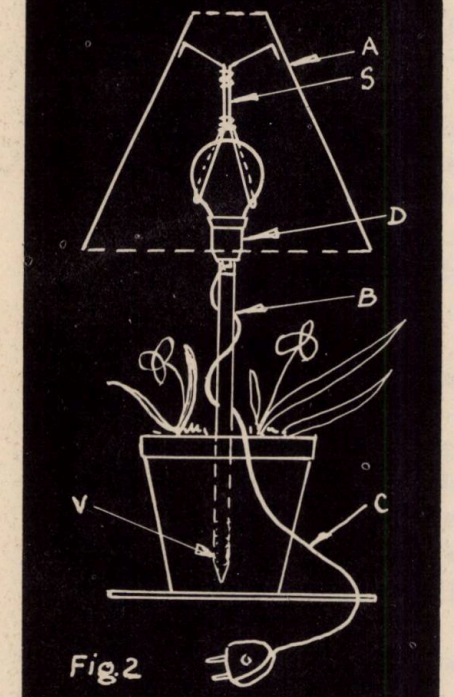

Fig. 2

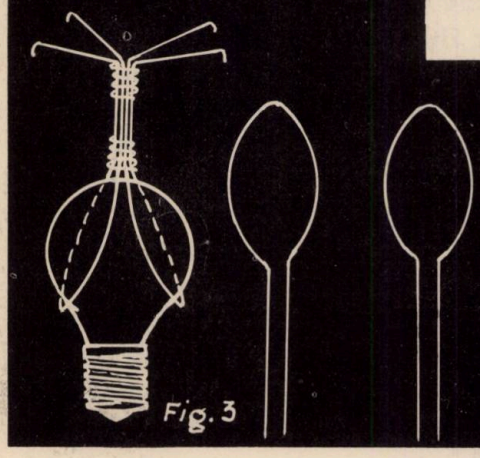
Fig. 3

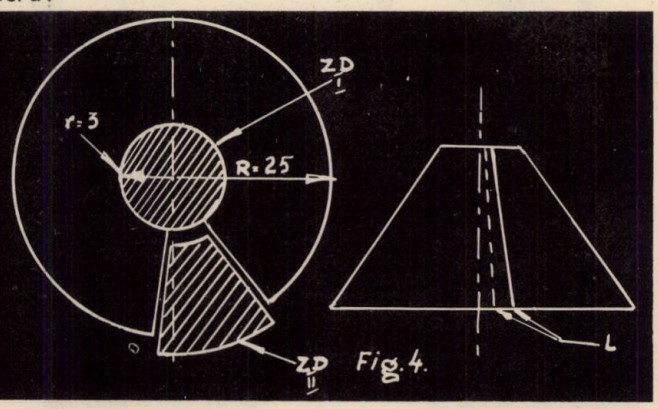

Fig. 4.

URIAȘUL LUMINII

de **LEONID PETRESCU**

Ce este **laserul?** Ce fel de raze misterioase emite el? Cum se explică faptul că este în stare de asemenea înfăptuiri?

1. ...Cu o precizie de o miime de milimetru, chirurgul a pătruns în interiorul ochiului bolnav.
— O miime de milimetru? veți întreba neîncrezători. Imposibil: dimensiuni atît de mici nu pot fi văzute de om!
E adevărat, dar să nu uităm că instrumentul chirurgului era laserul!

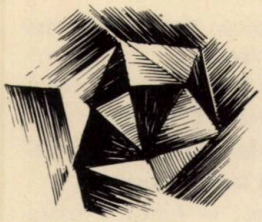

2. ... Diamantul — care, după cum știe toată lumea, a primit «premiul întîi» la concursul pentru materialul cel mai dur — este străbătut, găurit dintr-o parte într-alta, cu ajutorul razelor emise de același aparat.

3. ...Într-un tainic coltișor al celulei vii a pătruns ceva asemănător cu un cuțit, avînd tăișul atît de fin încît nu poate fi văzut cu microscopul. Este tot raza laserului.

4. ...Pe suprafața Lunii, cineva de pe Pămînt a făcut cîteva însemnări. Nu era Păsări-Lăți-Lungilă al lui Creangă, ci razele trimise de același aparat, situat pe Pămînt!

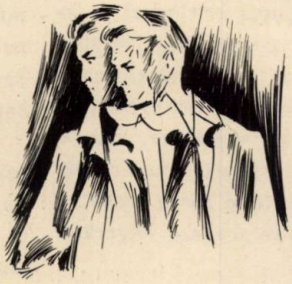

5. ...Iată o fotografie în relief, **care se mișcă parcă după cum ne schimbăm poziția din care o privim. E o fotografie făcută cu ajutorul** laserului.

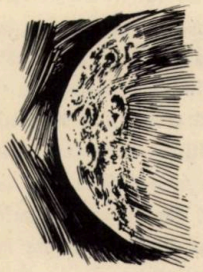

6. ...Se măsoară timpul străbătut de raza laserului pînă la un satelit artificial sau pînă la Lună și înapoi... și se află, cu o precizie extraordinară, distanța pînă la aceste corpuri.

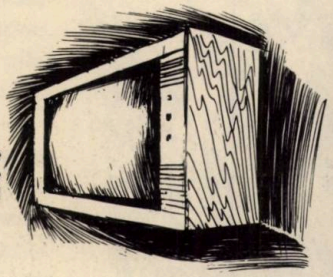

7. ...Zeci de emisiuni de televiziune transmise pe o singură rază: tot laserul **este realizatorul!**

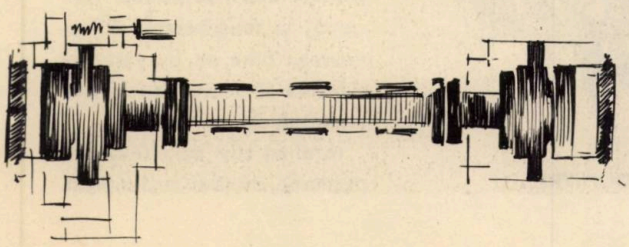

LASERUL EMITE LUMINĂ

Da, explicația — surprinzătoare poate pentru mulți — este mult mai simplă decît ați crede: «misterioasele» raze ale laserului nu sînt altceva decît lumină.

Închipuiți-vă o rază de lumină de o singură culoare — roșie, să zicem. Spun «de o singură culoare» pentru că în realitate lumina albă, cum e aceea ce vine de la Soare sau de la becuri, este formată — după cum știți — din amestecul radiațiilor de toate culorile, de la roșu la violet (trecînd prin galben, verde, albastru etc.).

Așadar, raza emisă este o singură culoare sau, cum se mai spune, **este monocromatică.** Dar această rază luminoasă **nu este continuă.** Ea durează mai puțin ca un fulger, mai puțin ca o scînteie: o miime de secundă, uneori chiar a milioana parte dintr-o secundă. După aceea, laserul se odihnește un timp de mii de ori mai îndelungat, acumulînd din nou energia. Urmează o altă fulgerare. Cu toate că laserul se «odihnește», distanța dintre aceste fulgerări este atît de scurtă, încît raza laserului pare continuă.

FOTONII «CONCENTRAȚI»

Prin urmare, o serie rapidă de «fulgerări» luminoase. Cum se explică atunci că raza laserului este în stare de atîtea fapte? De unde provine puterea ei atît de mare? Datorită **concentrării** sale. **În timp ce lumina unui bec electric se împrăștie jur-împrejurul său, laserul își trimite toată lumina într-un fascicul extrem de subțire, ale cărui raze nu se împrăștie, ci rămîn paralele sau aproape paralele. Deci întreaga energie luminoasă, care altminteri s-ar fi împrăștiat** în spațiu, este acum concentrată pe un firicel îngust. Pe un anumit **spațiu** îngust, **intensitatea razei luminoase a laserului o depășește de milioane de ori pe aceea a Soarelui!**

Cum se explică emiterea acestor raze puternice luminoase? Se știe că lumina este formată din mici particule atomice, numite fotoni. Laserul este astfel construit încît permite emiterea în același timp a unei salve de fotoni, din atomii «excitați» ai substanței din interiorul său (de obicei, rubin, pentru că acesta, spre deosebire de alte cristale, are proprietatea de a nu dispersa lumina).

O ultimă întrebare: de ce laserul se numește... laser? Denumirea provine din limba engleză: este vorba de prima literă a cuvintelor «light amplification by stimulated emission radiation», adică «amplificare de lumină prin emisii stimulate de radiații». Cu alte cuvinte, denumirea indică, pe scurt, exact «modul de funcționare» al acestui aparat, al cărui act de naștere trădează o vîrstă necrezut de tînără: abia vreo cinci ani!

BILETUL DE PAPAGAL... (VII)

de VASILE MĂNUCEANU

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

În compartimentul unui tren se întîlnesc cîțiva copii. Aflînd că au aceeași țintă — vacanța la mare —, se împrietenesc repede. La veselia generală contribuie poreclele lor hazlii: Everest, Arhimede, D'Artagnan, fără poreclă fiind numai Achile Popescu. Singura fată care se află printre ei este poreclită Pithia.

Într-una din zile, Everest, fotograf amator, povestește prietenilor o nemaipomenită întîmplare. Dorind să fotografieze un bătrîn care vinde bilete de papagal, capătă o «planetă» cu un conținut foarte ciudat. Copiii își propun să dezlege taina acestui bilet care, credeau ei, este legată de fapta unor răufăcători. Căutările încep. Bănuielile cad asupra lui Ibrahim, birjarul din sat, pe care copiii încep să-l urmărească pas cu pas.

Casa lui Ibrahim era ultima din sat. Chiar de lîngă gardul gospodăriei lui începeau lanurile de porumb, întinse și foșnitoare.

Nemișcați, chinciți ca vai de lume printre mușuroaie și tulpini, ținîndu-și în mod inutil răsuflarea, Arhimede, Everest și D'Artagnan priveau țintă în ograda misteriosului birjar. Locul era bine ales, curtea se vedea ca-n palmă, cu toate că întunericul se lăsase de-a binelea.

Toți trei încremeniră cu privirile ațintite spre dreptunghiul de lumină al ușii, care se deschisese scîrțîind. Ibrahim ieșise pe prispă. Privi cerul, apoi se îndreptă agale spre grajd. La jumătatea drumului păru însă că se răzgîndește și o luă spre poartă. Se scărpină în creștet, aprinse o țigară, apoi, ca și cum s-ar fi decis între timp, porni fără grabă pe uliță, dar nu spre sat, ci în direcția opusă.

— A luat-o spre cîmp! Singur, pe cîmp, la ora asta... Foarte straniu! murmură Arhimede înfiorat.

— Și noi..., noi ce facem? întrebă încet D'Artagnan.

— Întrebarea mi se pare de prisos, îl puse la punct Everest. N-am venit aici să ne uităm cum ne zboară vînatul de sub nas. Prin porumb, înainte, marș! încheie el poruncitor.

Porniră. Înaintau paralel cu drumeagul de țară, fără să-l scape din ochi pe Ibrahim. Omul nu mergea prea repede, dar urmărirea era extrem de dificilă din cauza desimii lanului și a mușuroaielor de pămînt de care se împiedicau la tot pasul.

Băieții pășeau încovoiați, cu inimile ticăind, fiindcă, deși păstrau o distanță apreciabilă între ei și cel urmărit, deși obscuritatea era profundă, omul putea oricînd să se întoarcă și să-i vadă. Ibrahim părea să nu se sinchisească de nimic pe lume, mergea tăcut și nepăsător, dar la fiecare șovăială, la fiecare mișcare ce li se părea suspectă, băieții se aruncau fulgerător la pămînt, nemaiîndrăznind nici să respire.

— Îl mai urmărim mult? se interesă D'Artagnan la o asemenea escală forțată. Genunchii mei protestează.

Everest se ridică în coate și privi cu băgare de seamă. Fluieră încetișor:

— Mi se pare că se zărește ceva. O lumină...

Înălțară toți trei capetele, scrutînd întunericul.

Îi mai despărțeau doar cîteva zeci de metri de lumina care se dovedea a fi ținta misterioasei plimbări a lui Ibrahim. Înțeleseră că acele răsfrîngeri palide se furișau prin deschizătura unei așezări omenești, care părea să nu fie tocmai o casă, ci, mai degrabă, o colibă, un adăpost improvizat.

— Băieți, rosti Everest în șoaptă, gîtuit de emoție, mi se pare... mi se pare că Y613 își va dezvălui în sfîrșit taina sau măcar o parte din ea.

— Așa cred și eu, întări grav Arhimede. Am însă impresia că trebuie să ne socotim misiunea încheiată. Restul îl va face miliția. Vă dați seama că dacă am mai rămîne pe-aici ar însemna să ne riscăm inutil pielea. Și, pe urmă, am aflat destul...

— Am aflat, zici?! îl întrerupse îndîrjit Everest. Ei bine, stimabile, află că de-abia de acum încolo urmează să aflăm. Iar pentru asta există un singur mijloc: să ne apropiem cît mai mult de colibă. Fizicianul și mușchetarul îl cunoșteau bine pe Everest. Înțeleseră că orice împotrivire e zadarnică.

Ibrahim tuși de cîteva ori, pesemne ca să-și facă simțită

Ilustrație de POMPILIU DUMITRESCU

prezența. În ușa colibei se ivi un individ spătos, cu țigara în gură. Privi cercetător de-a lungul potecii. Vorbele i se auziră deslușite, bolovănoase, în liniștea nopții.

— Tu ești, mă Ibrahime? Credeam că nu mai vii.

— De, răspunse Ibrahim cu glas cîntător. Pînă potolii sărăcia aia de iapă. Am adus și-o țîră de rachiu.

Omul rîse gros, plin de mulțumire:

— He-he-he... Pe răcoare prinde bine. Tu ai cuțitul la tine? întrebă el cu interes. Că gioarsa mea nu știu ce naiba am făcut-o.

— Îl am, cum să nu, răspunse liniștit Ibrahim. Dar mie parcă tot mai mult îmi place cu pumnul. Știi, să-l atingi o dată zdravăn, la mir, să-l auzi cum pîrîie...

Din nou se auzi rîsul stăpînului colibei. Băieții simțiră cum le alunecă o sudoare rece pe spate, părul li se zburli în creștet.

— În... grozitor, bîigui Arhimede.

Everest îl strînse însă de braț, silindu-l să tacă. Cei doi sporovăiau înainte în ușa colibei. Gazda își frecă mîinile cu o bucurie drăcească:

— Astă seară am unul barosan de tot.

— Știi ce, cugetă Ibrahim, eu aș zice să-i dăm drumul în fîntînă. Pînă bem noi țuica, tocmai bine se răcește.

Everest șopti cu fălcile încleștate.

— Probabil se pregătesc să facă de petrecanie cuiva.

— Nu mai pot, murmură rugător mușchetarul, căruia începuseră să-i clănțăne dinții. Simt că mă trec fiori.

— Ține-ți firea, căută să-l încurajeze Everest. Ce naiba tremuri așa?

D'Artagnan explică:

— Nu de frică... Mi se pare c-am răcit, se smîrcîi el... Ha... ha... hapciu!

Strănutul răsună ca o buburtură de pușcă în tăcerea cîmpiei. Cei doi din ușa colibei tresăriră. Priviră încordați spre tufișuri.

— Care ești, mă, acolo? Răspunde, că... la dă felinarul, Ibrahime, să-l dibuim, mîrîi el amenințător.

— Gata, s-a isprăvit cu noi, șopti Arhimede.

— Încă nu! hotărî crîncen Everest. O să ne vindem scump pielea. Și pentru asta cred că e mai bine să ieșim singuri la iveală.

— Adevărat, ce-o fi o fi, aprobă D'Artagnan, ridicîndu-se primul în picioare. Bună seara, tovarășe Ilie...

Ilie-Ibrahim, care se apropiase pînă la cîțiva pași, cu felinarul ridicat, rămase înmărmurit.

— Ei drăcie! la te uită, băieții mei de la gară!

— Ai cui sînteți voi, mă? izbucni aspru glasul omului de la colibă, care se ivise din spatele lui Ibrahim. Ați venit la furat, ai? De mici vă învățați la rele, hoțomanilor...

— Vă rog să nu ne faceți hoți! ripostă furios și jignit Arhimede. N-am venit să furăm nimic.

— Și la urma urmei ce-am fi putut să furăm? se minună Everest.

— Luna de pe cer, mă șmecherie, rîse înveselit spătosul. Auzi la ei, Ibrahime, ce să fure... Hă-hă-hă...

— la stai, mă Dumitru, îl potoli Ibrahim, poate că au dreptate. Eu îi cunosc, mă, sînt băieți cumsecade, îi cunoaște și Mărunțica mea, au tratat-o cu biscuiți la gară. la ascultați, măi flăcăilor, se adresă el celor trei, chiar nu știți unde sînteți voi acilea?

Mușchetarul, care nu izbutea cu nici un chip să-și vină în fire, spuse năucit:

— Unde să fim? Pe cîmp...

— Pe cîmp, da, admise Ibrahim, dar voi nu știți că acilea-i bostănăria G.A.S. și că ăsta de colea, Dumitru adică, prietenul meu, e paznicul gospodăriei?

Dacă în momentul acela o ploaie întreagă de bostani pîntecoși l-ar fi izbit pe Everest în moalele capului, n-ar fi reușit să-l zăpăcească mai rău decît vorbele lui Ibrahim. Izbuti să îndruge ca-n vis:

— Noi... ăăă... am... Pe cuvîntul nostru de onoare că n-am știut nimica.

— Vezi mă? se întoarse triumfător Ibrahim către prietenul său.

— Văd, răspunse acesta sec, dar tot nu pricep de ce dau ei tîrcoale acuma, noaptea, taman pe lîngă bostană.

Everest își regăsise întrucîtva cumpătul, totuși nu era cu putință să mărturisească, tam-nesam, cum ajunseseră ei aici, în mijlocul cîmpului, la o oră atît de nepotrivită. Explică demn și liniștit:

— Știți, noi am ieșit din sat să ne plimbăm așa, puțin. să mai luăm aer. Trecînd pe șosea, am văzut o lumină și ne-am apropiat așa, de curiozitate, să vedem ce-o fi...

— Oare de curiozitate, făcu spătosul cu îndoială. Să vă cred sau să nu vă cred?

— Crede-i, mă Dumitre, interveni Ilie împăciuitor, ce naiba, nu-ți spusei că-i cunosc eu? Sînt băieți de treabă.

— Bine, bine, uite că-i cred, se înmuie spătosul. Da' știți ce, măi băieți; ca să nu vă fie plimbarea degeaba și să nu ziceți voi că sînt om rău și hapsîn, haideți înăuntru, să vă taie neica Dumitru cîte-o felie de pepene rece. Cu toate că lui Ibrahim ăsta îi place să-i spargă cu pumnul, să-i audă cum crapă, încheie el rîzînd gros.

— Unde dai și unde crapă, mormăi discret D'Artagnan la urechea lui Everest.

(VA URMA)

REVISTA REVISTELOR

MLĂDIȚE LITERARE

Revista «Mlădițe literare», scrisă de membrii cercului literar al Palatului pionierilor din București, a împlinit 14 ani de activitate.

Cu plăcere se citesc paginile de poezie și proză. Versuri calde și avîntate semnează în ultimul număr Liliana Jingoiu și Sorin Barbulea, iar Liliana Urdaș este autoarea unei amuzante schițe satirice.

În decursul anilor, în această revistă au publicat sute de pionieri. Unii dintre aceștia se numără azi printre tinerii scriitori des întîlniți în paginile revistelor literare. Alții au devenit muncitori fruntași, ingineri, profesori, medici. Și pionierii care semnează azi în paginile revistei lor vor păși mîine pe aceleași drumuri în viață. Nu toți vor deveni scriitori, dar cu siguranță fiecare va rămîne un prieten al literaturii.

PRIMII PAȘI

Sub acest titlu apare la Școala de 8 ani nr. 9 din Sibiu, oraș cu veche tradiție culturală, o soră mai mică a revistei bucureștene. «Primii pași» și-a anunțat în trimestrul I al acestui an școlar cea de-a 25-a apariție. Este un număr omagial, închinat partidului, patriei, orașului natal.

«Bătrîn este Sibiul
Și tînăr totodată...»

...exclamă unul dintre tinerii poeți ai școlii, descriind în frumoase versuri transformările orașului natal petrecute în ultimii ani.

În altă poezie, Maria Oancea din clasa a VI-a cîntă partidul:

«În zilele grele te-ai născut,
Partid iubit al tuturor,
Ne ești părinte, stea și scut,
Ești călăuză-n viitor.»

Versuri și scurte schițe la fel de izbutite semnează, de asemenea, Alexandru Mușină, George Șerban, Maria Popescu și alții.

Primii pași literari ai elevilor din Sibiu sînt promițători.

VIAȚA ȘCOLII

Alcătuită de Școala de 8 ani nr. 1 din Lupeni, revista este abia la al doilea an de apariție. Spre deosebire de celelalte însă, după cum arată și titlul, în paginile sale, alături de izbutite lucrări literare, găsim și rubrici care oglindesc aspecte diverse din activitatea școlară. Cititorii pot urmări aici atractive pagini de matematică sau fizică distractivă, chimiștii pasionați au un colț al lor, la fel micii actori și amatorii de jocuri și cuvinte încrucișate. Revista mai publică articole de satiră și umor, sport sau curiozități științifice, fiind frumos ilustrată cu fotografii și linogravuri executate de elevi, membri ai cercurilor foto și de desen.

«Viața școlii», din cîte se vede, este bogată, interesantă, revista îndreptățindu-și numele.

Cînd e mai frumoasă țara?

de **CORNELIU ȘERBAN**

Cînd e mai frumoasă țara?
— O, desigur, primăvara!
Cînd se-mbracă-n strai de mai
și culege flori din plai.
Păsări gureșe-mprejur
poartă triluri în azur;
și-ntre toate, scump mi-e mie
zvonul-nalt, de ciocîrlie.

Cînd e mai frumoasă țara?
Uite, mie-mi place vara
cînd voios măsor distanța
ce mi-o dăruie vacanța.
Pașii mei cînd prind să-nfrunte
iuți cărări, spre vîrf de munte,
ori cînd simt, în larg de mare,
dulce-albastră murmurare.

— Tare bine-i vara, dar
eu tot cat în calendar,
căci mi-e dor și vă spun drept
pașii toamnei îi aștept.
Ea coboară cu lumini
adunate din ciorchini
și i-s roadele bogate
și ghiozdanu-mi pune-n spate.

Dar și cînd intrăm în iarnă
și începe să se cearnă,
moale puf, fulgi mari de nea,
ce frumoasă-i țara mea!

Vîntu-i trece în alint
peste brazii de argint.
Pare-o lume de poveste
și atît de dragă-mi este!

NOROCUL PISICULUI

de **ALEXANDRU TÎRZIU**

— Te rog, băiatule, salvează-mi și mie pisicul de la înec.

— Nu pot, e meci la televizor, bate «Rapidul».

Lidia stă ghemuită pe malul apei și lacrimi cristaline i se rostogolesc pe obraji. Pisicul stă agățat pe craca unei sălcii și dacă ar face o singură mișcare s-ar prăbuși cu totul în apă. Pe lîngă ei trec copii în toate direcțiile.

— Băiatule, te rog eu frumos, salvează-mi și mie pisicul de la înec.

— Cînd?

— Acum.

— Nu pot, e meci la televizor, bate «Știința».

— N-are cum să bată tocmai acum, cînd viața pisicului meu e în primejdie, crede-mă.

Dar el n-o mai ascultă, și un nou șuvoi de lacrimi cristaline izvorăsc din ochii Lidiei. Se gîndește cu necaz la toți sportivii din lume și suspină. Tocmai atunci zărește lîngă ea un băiat cu bascheți și cu bluză de marinar. O privește.

— Plîngi, constată el.

— Plîng, recunoaște ea.

— De ce plîngi?

Lidia îi arată pisicul.

— Îl cunosc, îi spune băiatul cu bascheți și cu bluza de marinar. Apoi, ca un pescăruș, se aruncă în apă, smulge pisicul din salcie, se întoarce pe mal și i-l pune Lidiei la picioare. Are în gesturi ceva foarte elegant și impresionant, cu toate că apa îi șiruie din

(CONTINUARE ÎN PAG. 31)

VRĂJITORUL DIN OZ

DUPĂ L. FRANK BAUM

DESENE Rusz Livia

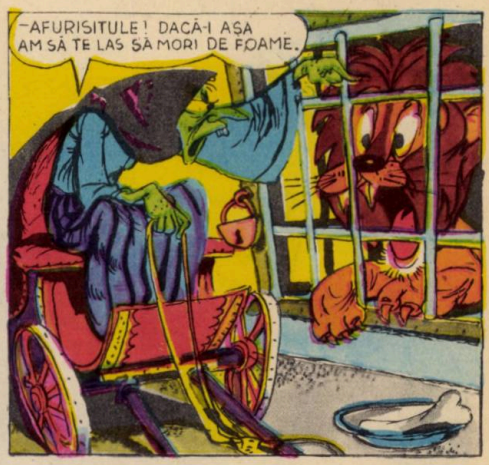

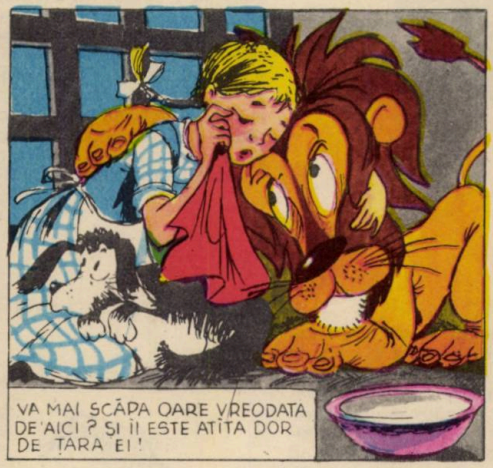

(VA URMA.)

CÎND BAȚI LA UȘĂ

de DAMIAN NICOLAE

Desene: EUGEN TARU

În dimineața aceea, de cum ne-am trezit, am ieșit în curte la aer curat. Ai mei plecaseră cu noaptea în cap și au uitat pesemne să dea găinilor de mîncare. Păsările astea domestice se îmbulzeau la picioarele mele, făcînd un tărăboi de te durea capul. Și, m-am înfuriat, gîndindu-mă că altceva decît să mănînce nu știu, pentru că atunci cînd ouă, o fac fără să vrea. Am tras vreo cîteva picioare în dreapta și în stînga pînă să ajung la găleata cu apă rece, unde m-am frecat bine pînă la brîu. După aia m-am uitat în sus, cerul era limpede și curat, vedeam mii de sori colorați prin bobițele de apă ce mi se aninaseră de gene.

— la te uită, îi mai arde de joacă leneșului cînd e ora 8.

Era vecina noastră, lelea Ană.

— Ce? Am tresărit eu, împroșcînd în jurul meu cu apă, și am intrat glonț în casă. Abia mi-am găsit cămașa, mi-am legat din două în două șireturile la ghete, de mîncare nici nu-mi mai ardea. Fugind pe uliță, îmi părea rău de un singur lucru. Că nu voi avea timp să mă opresc în fața magazinului sătesc să mă uit în vitrină. La ora aceea de dimineață, pe trepte, cu mîinile la spate, sta responsabilul magazinului. Cînd îl zăream, îmi dregeam glasul, spuneam tare și rar, ca pe un vers:

— Bună dimineața, tovarășe Gică.

— Să crești mare, voinicule, răspundea pe nas, de parcă ar fi fost mereu răcit.

Cînd în dimineața asta nu l-am zărit pe trepte și am văzut ușa cooperativei larg deschisă am știut că e tîrziu, nu glumă. Mă întrebam ce-o să spun la școală. Cînd mi-am dat seama că-mi lipsește ceva. Și dintr-o dată mi-am dus mîna la gît. Fără să vreau, se înțelege, pentru că era de ajuns să-mi cobor privirile ca să văd că-mi lăsasem cravata acasă. Și azi aveam adunare de detașament. Poate că ar fi fost mai bine dacă mă întorceam și mi-o luam. Nu m-am întors.

Alergînd, am ajuns, după vreun sfert de ceas, la școală, dar n-am intrat, ca de obicei, pe poartă. Am ocolit, de-a lungul gardului, pînă în spatele claselor, acolo de unde pornește coasta, ca un piept de uriaș. Tocmai în vîrful ei se zăresc cîțiva nuci pletoși. Acum erau galbeni ca foile de tutun. Primăvara coasta devine verde și la numai o săptămînă după asta, peste noapte, se face atît de albastră încît te dor ochii dacă te uiți mult timp la ea. Și un parfum umed, de viorele, se răspîndește în aer, cîntă porumbii, înălțîndu-se spre inima cerului, leneș trece pe deasupra un nor, să tot stai și să nu-ți mai vină să pleci.

Și m-a apucat deodată, așa, un gol pe dinăuntru. Mă gîndeam ce departe e dusă primăvara, cît de adînc îngropate în pămînt sînt viorelele, prin ce unghere stau ascunși porumbii. Iar eu venisem atît de tîrziu la școală și fără cravată. Ferestrele erau deschise, se auzeau un zumzet de voci, scîrțîitul peniței pe hîrtie. Aș fi dat orice numai să mă văd în bancă, la locul meu. Sau, dacă nu, măcar să fiu o pasăre,

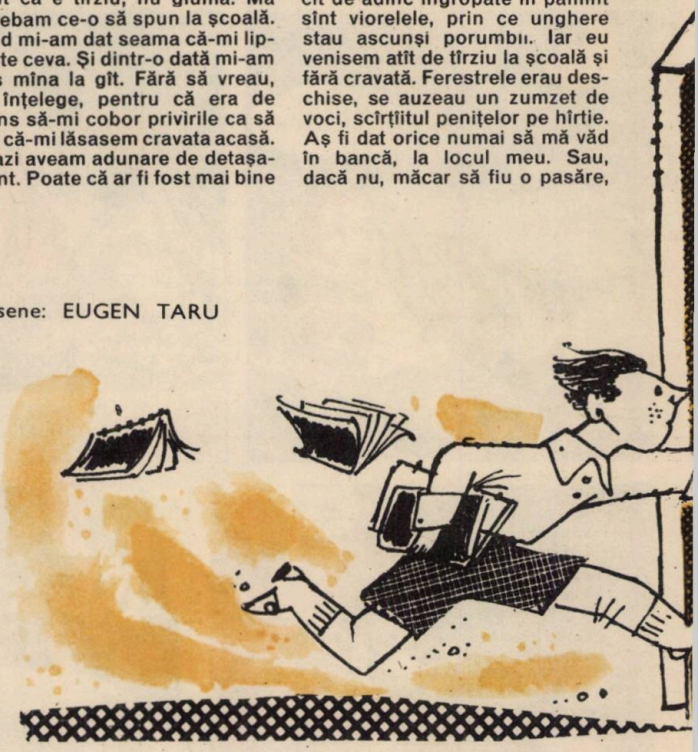

Carnețelul secret

de M. SÎNTIMBREANU

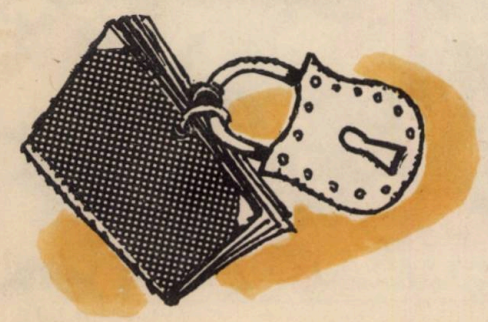

Venise de la școală negru de supărare. Zvîrlise de la ușă servieta și începuse să caute cu înfrigurare într-un sertar al bibliotecii. Mormăia îndrjit și obidit:

— V-o coc eu... să nu-mi ziceți mie Nae dacă n-o să vă ard! Nu uit eu, nu *mai* uit eu nimic, pe toți vă trec în carnețelul secret...

În genunchi, Nae căuta carnețelul și, răscolind teancul de hîrtoage, își reamintea marea jignire. Și totodată altele mai mici pe care, ca un neghiob, nu le mai notase de atîta vreme în carnețel: „Asta e: Dacă nu notezi, uiți. Și pe urmă ierți. Eu numai bine le fac, și ei... În primul rînd cu Dobrică o să mă răfuiesc. Care va să zică, din echipa de fotbal știe să mă taie, dar de pe lista că nu mi-am făcut complet tema la matematică nu poate. Dar mă răzbun... Găsesc eu ceva ca să se roage el, Dobrică, în genunchi de mine... Am să spun piratului: «Nu-l cunosc. Luați-l!» Și el o să strige: «Cum, mă, Nae? Nu sîntem noi colegi de clasă? Și vecini?», iar eu voi întoarce capul ca fiul Căpitanului Blood și voi zice: «Am zis!» Poate, poate cînd se va scufunda corabia să-i întind mîna... Ba nu! Nu merită. Și o să-l las să se scufunde printre rechini...

Sigur, există și băieți buni pe lume: Roca, Păvălucă, Neagu... Nici ei nu trebuie uitați... "O să-i treacă și pe ei în carnet, la partea a II-a. Prieteni cu P mare. Dar deocamdată să-și vadă de dușmani! «Iată și carnetul...» Băiatul suflă praful de pe copertă. «Rău am făcut că l-am lăsat deoparte. Nu-i nimic, pornesc de azi. Prietenii la *Prieteni*, dușmanii la *Dușmani!* Am zis!»

să-mi iau zborul, să mă tot ducă, să mă piardă prin păduri, să nu mai dau ochi cu ceilalți. Pentru că în clipa în care voi deschide ușa clasei toți se vor holba la mine, vor lăsa tocurile din mînă, ca să audă mai bine ce spun.

M-am strecurat ușor în școală și am trecut în vîrful picioarelor prin fața cancelariei. Cînd am

ajuns în fața clasei și am pus mîna pe clanța ușii m-au trecut toate nădușelile. Ce să vă mai povestesc? Am deschis, am intrat și am încremenit lîngă ușă. Profesorul, care se afla la tablă și scria nu știu ce, lăsă mîna să-i cadă și se întoarse pe jumătate spre mine.

— Bine, dar tu nu știi să bați la ușă? mă întrebă. Treci la loc.

Cred că avea un necaz al lui în ziua aceea, altfel nu înțeleg cum de a trecut așa ușor peste întîrzierea mea. Mă întreb dacă băteam la ușă ce mi-ar fi spus? De altfel, se pare că nimeni nu voia altceva decît să mă întrebe de ce nu bătusem la ușă. Colegul meu de bancă, Costache, mă împunse cu cotul și-mi șopti:

— Dă-o, mă, naibii, ar trebui să știi că ori de cîte ori te afli în fața unei uși, înainte de a o deschide, bați în ea.

Au trecut orele, am avut adunarea pionierească, s-au strecurat și recreațiile printre ele și la sfîrșit am fost primul care am zbughit-o. Voiam să fiu singur, așa încît am urcat coasta, fără să mă opresc, pînă ce am ajuns în vîrf, sub nuci. Adia vîntul, foșneau foile, soarele era tocmai în vîrful bolții. Pe urmă am luat-o la fugă, în jos, gata-gata să cad. Apoi prin lunci, pe sub sălcii și am ajuns acasă, intrînd prin grădină. Dar dintre toate cîte s-au întîmplat în ziua aceea, ca un cui îmi rămăsese împlîntată în minte povestea cu bătutul la ușă. A trebuit să recunosc că eu, într-adevăr, băteam rareori la ușă. Spun rareori pentru că nu-mi amintesc să fi bătut vreodată. Învățasem deci, pentru totdeauna, un lucru bun, eram puțin mîndru și cred că-mi umflasem pieptul cînd am străbătut curtea.

Ai mei se întorseseră, se vedeau în fața ușii bocancii tatii, corfa în care cărase mama mîncarea.

Și am bătut la ușă. Doamne, ce mai tămbălău s-a iscat dincolo, în casă. Am auzit șoapte, scaune trîntite. Și am mai bătut o dată. Atunci s-a făcut liniște, s-au auzit pași apropiindu-se și în prag s-a ivit tata. Șovăia, cu ochii larg deschiși, într-o cămașă curată, abia îmbrăcată. Dar deodată s-a încruntat, m-a prins de o ureche și m-a tras înăuntru. Și cu dezamăgire în glas m-a întrebat:

— De cînd te-ai învățat să bați la ușă?

Mama, tăcută, stătea lîngă cuptor, cu un deget la gură. Toate erau strălucitor de curate, puse la locul lor. Eu n-am înțeles mare lucru pînă cînd am zărit pe masă o telegramă: «Sosesc azi — Ghiță». Și am început să rîd și să joc. Se întorcea Ghiță, frate-meu. De trei ani era plecat la oraș. Era și timpul. Trei ani de zile nu-i un fleac.

NOROCUL PISICULUI

(URMARE DIN PAG. 28)

mîneci și din buzunare și, în primul moment, ar fi putut să pară destul de caraghios.

— Ești cel mai curajos băiat din oraș, îi spune Lidia. Vrei să fim prieteni toată viața?

Băiatul îi privește în treacăt bretonul și ochii verzi ca apa de sub sălciile în care se aruncase.

— N-o să putem, îi răspunde, dar se așază pe iarbă. Lidia îi povestește cum și-a petrecut vacanța. Soarele îi luminează fața și părul ei din beteală. El o ascultă cu oarecare seriozitate și sfială și în clipa în care îi vine ideea s-o întrebe dacă-i plac savarinele, tocmai atunci, din toate direcțiile, năvălesc băieții de la meci, gălăgioși și înflăcărați de parcă cine știe ce isprăvi făcuseră.

— Vino cu noi, îi spun ei Lidiei din mers.

Lidia se ridică în grabă și aleargă în urma lor. Băiatul cu bluza de marinar își leagă șireturile fără nici un chef și după ce în jurul său s-a făcut liniște ia pisicul uitat de Lidia și pleacă.

Cel mai norocos din toată întîmplarea a fost pisicul.

Deschide febril carnețelul și trece la masă, cu pixul în dinți. Doar o foaie, prima, e scrisă. Rubricile sînt liniate cu roșu — culoarea sîngelui —, deasupra un cap de mort — nu-i place, copilării... E vechi carnetul. Din clasa a IV-a n-a mai scris nimic și acum e într-a VII-a. Deasupra, cu un scris de tipar, explicația rubricilor, pe patru coloane: *Numele și prenumele dușmanului meu*, *Motivul (ce mi-a făcut)*, *Data*, *Răzbunarea mea viitoare*.

Citește ca zăpăcit numele dușmanilor: Roca Dan..., Păvălucă Horia...,Neagu Aurelian... «Bine, dar ei sînt cei mai buni prieteni ai mei» — mormăi Năică uluit.

Își aruncă privirea pe rubrica «motivului».

— Pîrăște că am adus semințe la școală...

— Nu dă patinele, deși el e la școală și eu sînt bolnav, acasă, și am timp.

— Spune mămichii orarul adevărat...

«Nu pricep. Ce-o fi asta? A, da... Cînd am trecut în loc de fizică ... educație fizică!»

La rubrica Răzbunarea mea viitoare nici nu se uită. De altfel, parcă nici scrisul nu e al lui... Îi e rușine, și carnetul parcă îi face silă. Și, cum totuși trebuie să se răzbune, rupe carnețelul filă cu filă, în două, în patru, în opt...

«Și cît mă bate la cap Dobrică să mă las de obiceiul ăsta... Dobrică... Bun băiat!» — exclamă Nae-Răzbunătorul și se înveselește subit.

Copertele «Carnețelului secret» rămîn pe podea căscate, fără file, ca gura unui rechin eșuat.

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

* DESENUL *

DE ION POPESCU GOPO

HOMO SAPIENS PRIVEA URMELE LĂSATE ÎN PĂMÎNTUL MOALE... URMELE PAȘILOR ÎI SUGERAU FORMA ANIMALULUI

MULT MAI BINE REDAU FORMA ANIMALELOR... UMBRELE

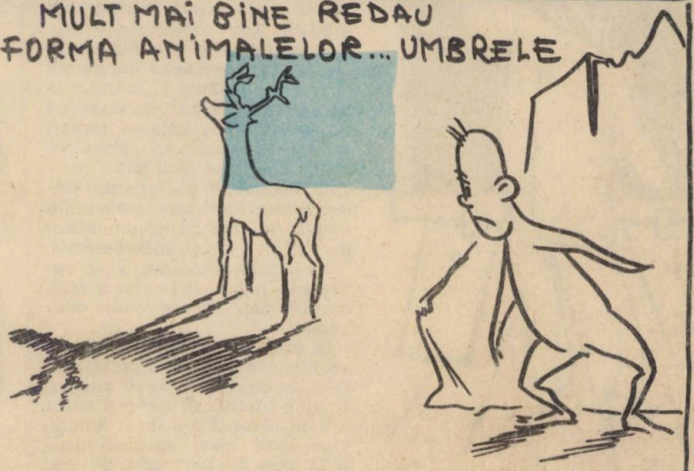

AȘEZÎNDU-SE ÎNTRE UN FOC ȘI UN PERETE ȘI-A VĂZUT UMBRA LUI...

A CIOPLIT CONTURUL UMBREI...

ȘI DUPĂ MULTĂ TRUDĂ A OBȚINUT O COPIE IDENTICĂ CU EL...

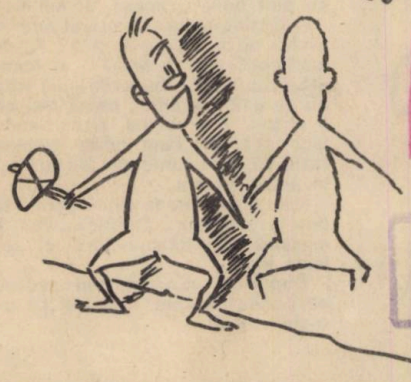

...ERA TOTUȘI O COPIE! PENTRU A FI CU ADEVĂRAT UN DESEN, A ADĂUGAT COPIEI CEVA CE NU SE VEDEA ÎN UMBRĂ... UN ZÎMBET.

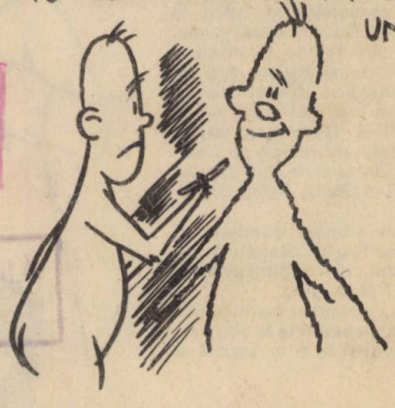

GOPO ''

41014

Nr. 2 1967

CRAVATA ROȘIE

REVISTĂ PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL
ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

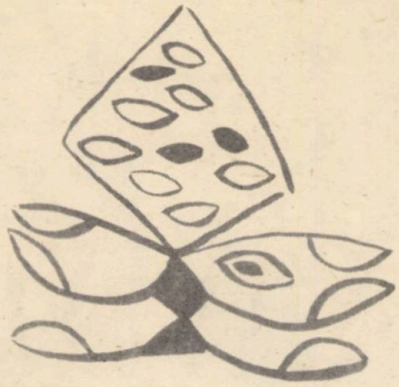

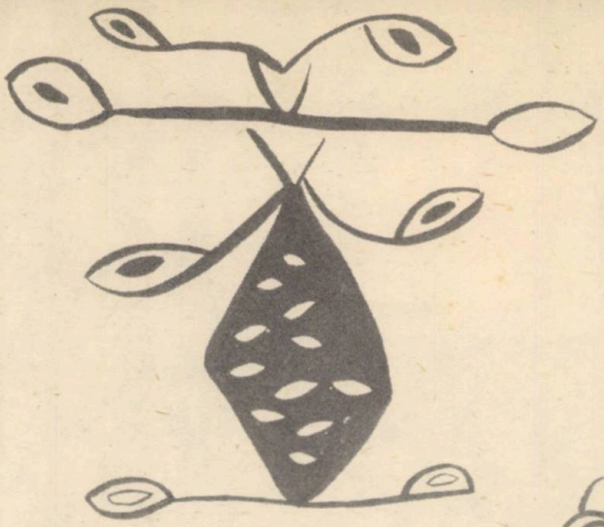

RACHETA

Algebrică statuie peste zare,
Sfidînd țărîna de-unde ai pornit,
Străpungi catapetezmele solare,
Proptindu-mi osul frunții de zenit.

Versuri
de C.A. MUNTEANU

ÎN TREN

Trec pe lîngă tren, păduri, șuvoi;
Văd cum stîlpii fulgeră în goană;
Umbrele se-nvolbură-napoi,
Lunecînd pe neagra nopții blană.

Pînă-n zare, cît pot să străpung,
Doarme-ogorul românesc sub lună.
...Trenu-n goană chiuie prelung —
Noapte bună, Țară, noapte bună!

SIRENE-N ZORI

Străbunul meu pămînt, «picior de plai»,
Ogor de frumuseți, «gură de rai»,
Cum să-ți adun viorile în grai?

Unde, vrăjit, un cîntec nou să caut,
De fluier sau de bucium, sau de flaut,
Pe tine, țară dragă, să te laud?

Dar cînd mă-ntreb dacă un cîntec poate
Întregii lumi uimite să-i arate
Icoana ta bătută-n nestemate,

Zorii de zi, cu buze de vîlvoare,
Pe-un fluier roșu nalt pînă la soare
Îți cîntă, țară, vremea viitoare.

Ascult asurzitorul lui ecou
Și-azvîrl pe geam hîrtie și stilou:
— Hei, bună dimineața, cîntec nou!

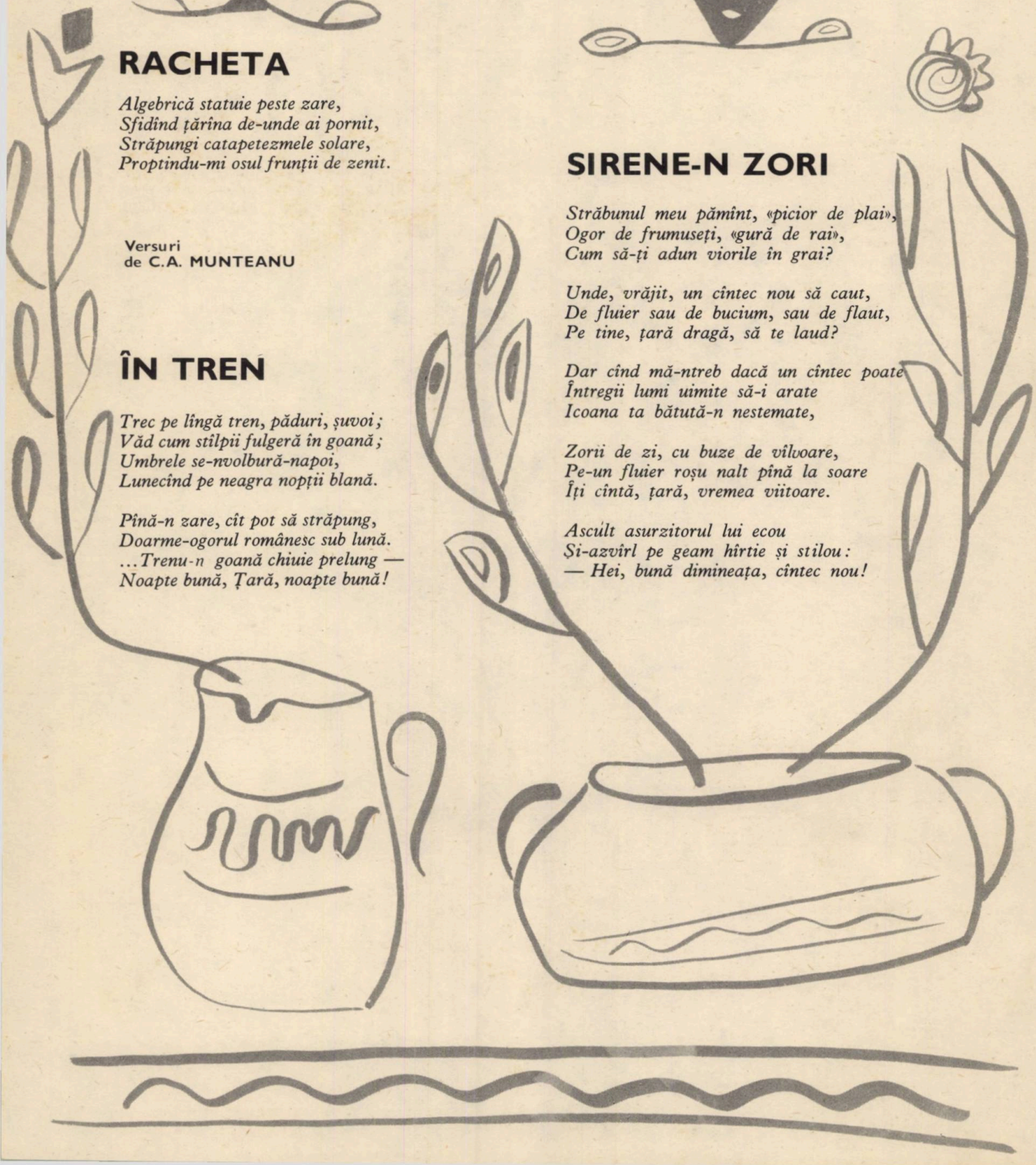

NOI, PIONIERII

de AL. ANDRIȚOIU

Noi, pionierii, ne-am legat prieteni
cu munții patriei, cu munții dragi.
Ne picură, din brazi, pe umeri cetini,
poiana ne dă zmeură și fragi.

Dansînd pe stînci, ne-au lăudat cascade
căci sîntem toți, ca ele, îndrăzneți,
iar peșterile reci, cu lungi arcade,
ne-au arătat noian de frumuseți.

Și ne-au ieșit în cale, drept solie,
sfioase, ciute — și bursucii triști,
și florile de colț, cu-argintărie —
spre fala noastră de naturaliști.

Și cîte și mai cîte nu-s la munte;
am deslușit metalele în roci
și straturile stîncilor cărunte,
noi, cercul strașnicilor geologi.

Aici vedem geografia țării,
ne stă în fața ochilor stăpîni,
Și piscuri mari, de la nivelul mării,
le măsurăm cu altimetru-n mîini.

Voi munți bătrîni cîndva, dar astăzi proaspeți
și totdeauna pașnici și măreți,
primiți-ne drept crainici și drept oaspeți
și încîntați-ne cu frumuseți.

MÎNDRIE

de AURORA CONȚESCU

Mi se aprinde o flacără în sîn
cînd spun că sînt mlădiță de român.
Răsad roman în vechi pămîntul dac —
mi-a fost cuminte neamul și sărac:
o streașină și-o palmă de pămînt,
dar rîvnitori, din patru cozi de vînt.

Averi? Am strîns, dar nu-n iatac dosit,
ci-n pieptul dîrz și-n brațul oțelit.
Se clatină ca un copac cu rod
istoria lui Ștefan Voievod,
și Mircea, și viteazul Domn Mihai,
și mulții și mărunții fără strai,
purceși sub vreme și sub ierbi subțiri,
că nu-ți ajunge frunza să-i înșiri.

Apleacă-te, copac, asupra mea!
Legendă veche, schimbă-te-n cișmea,
iar voi, mulțimi din grîu și cucuruz,
veniți și picurați-mi în auz
povestea voastră, ca un brîu cu flori,
de pus la clăci și pe la șezători!
Ni-i pe măsură. Noi îl vom încinge
și cîte sînt de-nvins — le vom învinge!

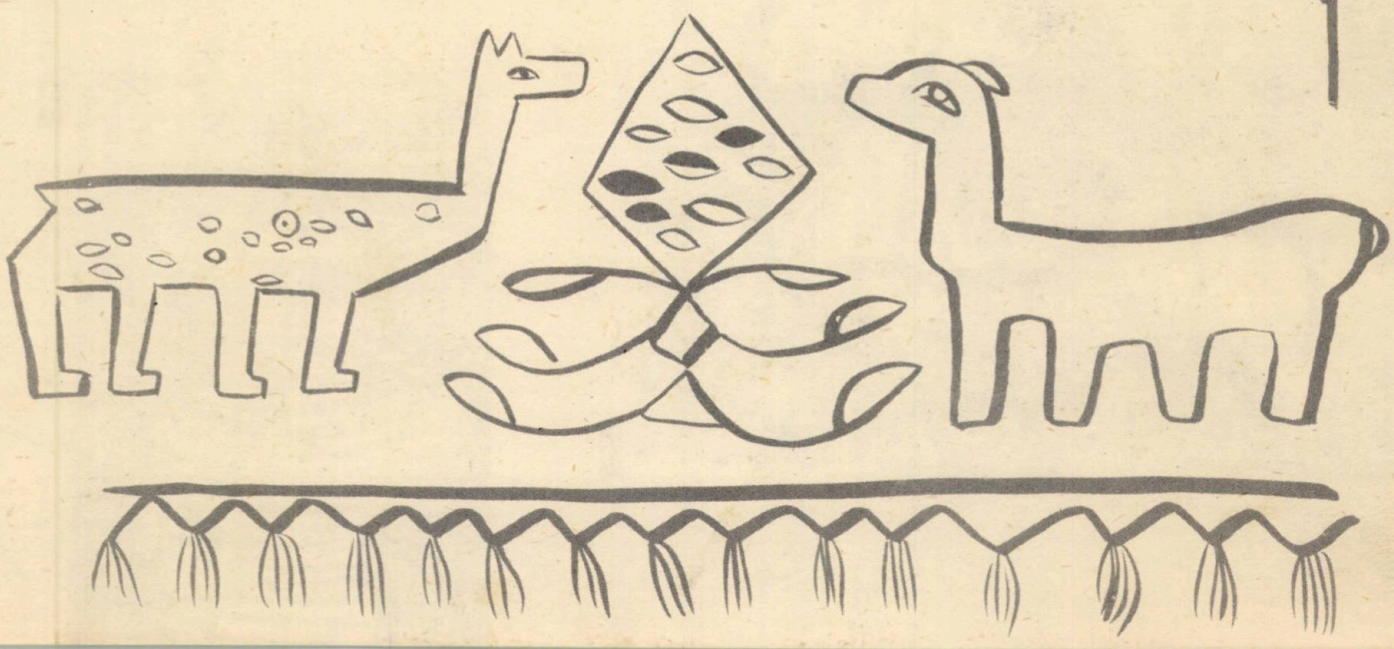

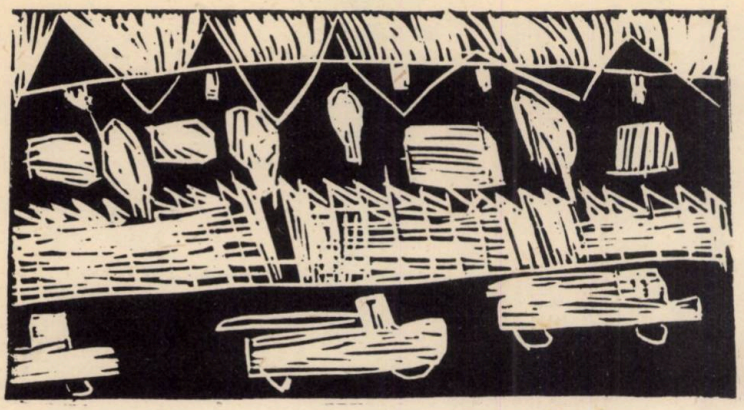

1

PIONIERII DESENEAZĂ

2

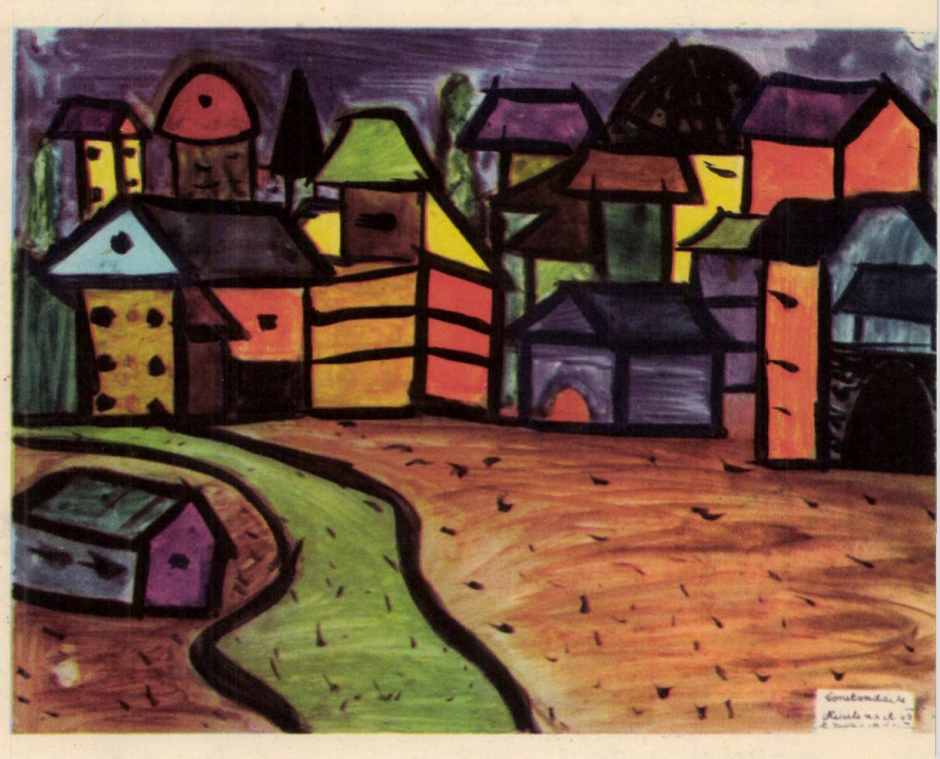

VALURI

Cîntecul valurilor m-a chemat,
fascinant,
Le simțeam clocotind, în jur,
Am vrut să le prind
cu adevărat,
Cu palma-mi de copil
să le fur.
Dar s-au ferit,
au fugit și au rîs...
Am rămas rătăcită
pe mal,
Așteptînd
pe o piatră să cînte
Doar cu mine, în murmur,
alt val.

LILIANA JINGOIU
clasa a VIII-a, Școala de 8 ani
nr. 15 — București

3

1. VIZITIU ȘTEFAN
cl. VII-a — Lupeni
2. COSTANDACHE NICULINA
cl. VII-a, Școala de muzică și arte plastice — Oradea
3. STANCIU GHEORGHE
cl. VIII-a, Școala de muzică și arte plastice — Iași
4. APOPEI LAURENȚIU
cl. V-a, Liceul nr. 7 «Alexandru Ioan Cuza» — Iași
5. HODI ELISABETA
cl. VI-a — Lupeni
6. MUNTEANU DOINA
cl. VIII-a — Craiova

4

Aleea de tei

Pe o alee de tei, pe cea mai frumoasă alee din oraș, două umbre înaintează încet.

Un glas de fată șoptește:

— Vreau să-ți fac un cadou.

— !?

— Numai să nu rîzi. Uite, îți dau toți copacii. Toți. Chiar și plopii. Știu, plopii îi iubesc cel mai mult.

— Mulțumesc. Și eu îți dau tot. Stelele, florile, iarba, tot.

— Cum tot? Și copacii?

— Nu, copacii nu.

— Sîntem cei mai bogați oameni din lume.

— Și cei mai fericiți.

— Da, cei mai bogați și cei mai fericiți.

Două siluete micuțe se îndepărtează pe cea mai frumoasă alee din oraș.

DONCĂ LIDIA
clasa a VIII-a, Liceul nr. 1 - Timișoara

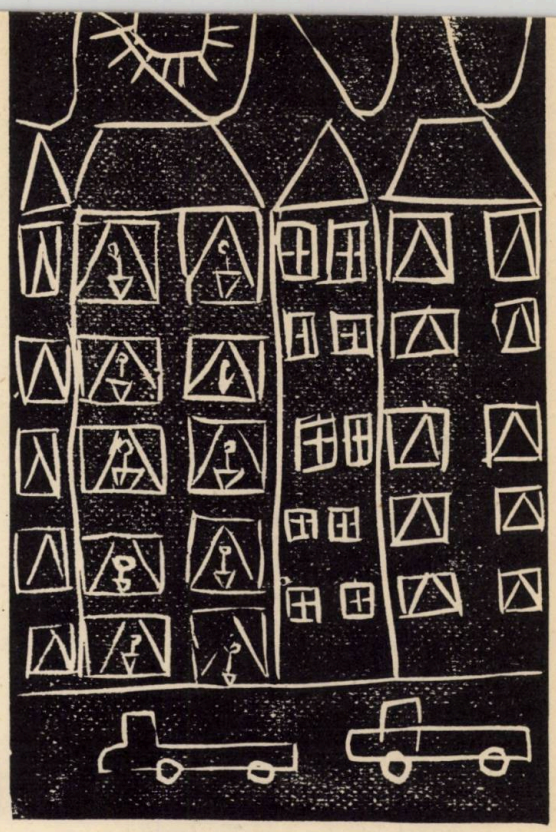

5

6

GÎND PIONIERESC

Mie îmi place să cînt și să rîd,
Să privesc cu mîndrie spre soare,
Să trăiesc pe acest pămînt,
Pe pămîntul țării natale.

Urc pe culmi în munții Carpați,
Mi-ndrept privirea spre mare,
Merg în zbor cu gîndul la Galați,
Văd fabrici, uzine, furnale.

Mie îmi place să rîd și să cînt,
Să privesc cu mîndrie spre soare,
Azi, tu ne conduci pe culmi cu avînt,
Partid al clasei muncitoare.

SOROCEANU ERMINA
clasa a VI-a C. Liceul nr. 4
Iași.

Scrisoare bunicuței

Dumitale, bunicuțo, îți trimit pe-aripi de vis
O scrisoare-n care astăzi daruri multe am închis.
Și aș vrea zefirul serii să te mîngîie ușor
Și pe părul alb de vremuri să-ți aștearnă-ncetișor
Un sărut, iar sărutarea asta vreau să-ți amintească
De Dănuț ce-n seara asta iar a prins să te dorească.
Să mai știi că-n seara asta, el, nepotul cel poznaș,
Ar dori în zbor să vină pe-un albastru nouraș.
Să audă iarăși basme chiar de tine spuse dulce,
Însă casa ți-e departe și el trebuie să se culce.

BÎRVAN DAN STELIAN
clasa a IV-a D. Școala generală
«V. Alecsandri» - București

PIONIERII SCRIU

1933-1967

Se împlinesc 34 de ani de la luptele din ianuarie-februarie 1933 ale muncitorilor ceferiști și petroliști desfășurate sub conducerea Partidului Comunist Român — pagină de eroism în istoria mișcării muncitorești din țara noastră, a poporului român.

Idealurile pentru care s-a ridicat la luptă muncitorimea ceferistă și petrolistă în 1933 au triumfat în țara noastră. Clasa muncitoare, oamenii muncii, sub conducerea încercată a Partidului Comunist Român, desăvîrșesc construcția socialismului, își mobilizează toate forțele pentru ridicarea României Socialiste pe treptele cele mai înalte ale civilizației, ale progresului.

Astăzi, la a 34-a aniversare a acestor glorioase lupte, gîndurile noastre pline de recunoștință se îndreaptă spre muncitorii care s-au jertfit în acele zile pentru libertatea și bunăstarea poporului.

Desene.
GETA BRĂTESCU

FRATELE CEL MARE

de **AL. POPESCU**

În zilele acelea de februarie ale anului 1933, muncitorul cazangiu Dobre Ion de la Atelierele «Griviția» se întorcea acasă seara tîrziu. Copiii se obișnuiseră să nu-l mai aștepte și se culcau de cum se însera. Locuiau peste drum de pasarela Griviței, într-o cămăruță care servea în același timp de bucătărie și de odaie de dormit.

Mai înainte aici fusese o magazie; încăperea era tare friguroasă. Copiii însă se obișnuiseră cu frigul; se strîngeau toți trei unul într-altul în pat și se acopereau cu pătura pînă peste cap. Mai rău îi strîngea foamea. De cînd se tăiaseră lefurile muncitorilor, și așa destul de mici, din ceea ce aducea tatăl lor nu le mai ajungea nici de pîine. Ca să-și astîmpere foamea, copiii își făceau ceai din cozi de cireșe. Și cozi de cireșe aveau destule, căci le strînseseră încă pe cînd trăia mama lor, în primăvară.

Văzîndu-i că strîng cozi de cireșe, Tică, băiatul proprietarului, i-a întrebat rîzînd:

— De ce le strîngeți, bă, ce faceți cu ele?

— Tu să nu rîzi de noi, auzi? spuse Dan, cel mai mare dintre copiii lui Dobre. Și făcu cîțiva pași spre el.

Tică începu să strige:

— Plozii cazangiului, plozii cazangiului! și apoi fugi la băiatul băcanului din colț, cu care era prieten.

Dan îl ajunse și puse mîna pe el. Îl înșfăcă vînjos cu mîna de pieptul hainei și-l ridică, împingîndu-l cu spatele de gard.

— Dacă te mai aud strigînd odată, îi spuse Dan, neslăbindu-l de loc, apoi vorbim noi!

Tică, deși era mai mare cu un cap decît Dan, se strînsese ghem și bolborosi că nu mai strigă niciodată așa.

De atunci Tică și băiatul băcanului îi ocoleau pe copiii lui Dobre. Le mai strigau cîteodată vorbe urîte, dar numai cînd îi vedeau pe cel mic și pe cel mijlociu.

Cel mijlociu veni într-o seară cu un cucui cît o nucă în creștetul capului.

— Au dat cu piatra, se plînse el. Am trecut pe lîngă pasarelă și ei erau acolo. Cînd m-au văzut...

— Lasă că le arăt eu, spuse Dan. Tu mănîncă și culcă-te lîngă Ionuț. Eu îl aștept pe tata.

În seara aceea tatăl lor veni acasă cu încă doi muncitori. Aceștia însă rămăseseră la ușă. Pe unul dintre ei, pe cel scund, îl cunoștea. Îl văzuse la ateliere, unde fusese odată cu tatăl său.

Dobre îl chemă pe băiat afară, lîngă ușă, și-i spuse:

— Stai aici și nu-ți lua ochii de la poartă. Dacă vezi că vine careva, vii și-mi spui.

Apoi se întoarse în casă, să vorbească cu cei doi muncitori.

Băiatul stătu afară pînă cînd muncitorii plecară. Dobre ieși după ei și-l trimise pe băiat în casă, apoi, rămas afară, se plimba de ici-colo, aruncîndu-și ochii spre poartă. Parcă nu mai avea răbdare. Cel care trebuia să mai vină întîrzia, și el nu mai putea să aștepte. Veni de cîteva ori pînă la ușă și chiar pînă la pat, lîngă Dan, vrînd parcă să-i spună ceva. În cele din urmă se hotărî. Veni aproape, se aplecă și întrebă:

— Dormi? Văzu că nu doarme și-i spuse încet: Vino încoa!

Dan veni pînă la ușă și ascultă. Tatăl șovăi cîteva clipe, apoi spuse:

— Băiete, ține ușa închisă să nu vă fie frig. Tu să nu dormi.

Are să vină un om, unul scund, cu mustăți cît ale lui nen-tu Gheorghe. Îi spui că mă găsește la... nen-tu Victor, mecanicul. Acolo mă găsește, auzi? După ce îi spui, uiți tot. Nu mai spui la nimeni. Nu știi unde sînt. Așa. Rămîi aici.

Și plecă.

Băiatul trase zăvorul la ușă în urma lui tătîne-său, dar se întoarse și o descuie iar. Dacă vine omul acela, cum are să intre? Se îmbrăcă și se așeză pe pat lîngă frățiorii lui, care dormeau. Curînd ațipi.

Se trezi buimăcit auzind cum cineva striga și lovea în ușă:

— Deschide!

«Cine să fie?» — își spuse Dan, gîndind că omul pe care îl aștepta nu ar bate atît de tare! O clipă fu ispitit să meargă să deschidă. Își aminti că de fapt ușa nu era încuiată. Se strînse lîngă ceilalți și aștepta.

Bătăile în ușă se repetară. Apoi ușa fu izbită cu putere și trîntită de perete. Odată cu un val de frig, în casă pătrunseră trei agenți ai siguranței cu lanterne aprinse în mîini.

— Nu mișcă nimeni, strigă unul dintre ei. Și cercetară cu lanterna, din ușă, toată încăperea, fiecare colț. Cînd se încredințară că nu sînt decît copiii, unul îndreptă lumina lanternei spre Dan și-l întrebă:

— Tu de ce ești îmbrăcat?

Băiatul nu răspunse.

— Unde-i tatăl tău?

Speriați, ceilalți copii se strînseră unul într-altul. Cel mic începu să scîncească. Unul dintre agenți șopti celui care se răstea. Acesta dădu din cap și se apropie cu vorbe molcome:

— De ce stai îmbrăcat, ți-e frig? N-a venit tatăl tău acasă? Hai, nu-ți fie teamă. Noi... sîntem de la ateliere, unde lucrează și tatăl tău.

— Dacă sînteți de acolo, știți de ce n-a venit, spuse Dan.

Agentul își mușcă buzele și cu greu se stăpîni să nu-l lovească. Prinse băiatul de braț și-l trase într-o parte:

— Spune, tatăl tău vine acasă? Nu cumva știi unde e?

Se căută în buzunar și scoase niște monede.

— Uite, îi arătă el banii strălucitori, mîine îți iei bomboane. Sau mergi la film. Hai, hai băiete, ia banii și spune, unde-i tatăl tău? Unde-i dus? Vorbește! zbieră deodată agentul și-l lovi pe Dan cu palma plină de monede peste față. Vorbește, n-auzi? Vorbește odată, vorbește!! Tot lovindu-l cu pumnii, îl rostogoli jos, la marginea patului.

Frățiorii lui Dan începură să țipe. Mai cu seamă cel mic de tot.

Țipetele lor adunară multă lume la ușa casei. O femeie își făcu loc printre agenți și se duse spre copii.

— N-aveți pic de suflet, oameni vînduți! strigă ea. Lăsați copiii în pace!

Agentul o îmbrînci afară. Intervenira mai mulți oameni, și în cele din urmă agenții plecară.

Speriați, copiii plînseră încă multă vreme.

Pînă la ziuă nu se mai prinse somnul de ei.

Mai tîrziu, cînd se încredință că nu e nimeni, Dan merse în stradă să cumpere pîine. Atunci văzu o mulțime de lume strînsă de-a lungul zidului atelierelor. La poarta cea mare era armată, și niște ofițeri țanțoși zbierau la ostași. În curtea atelierelor se aflau numai muncitori. Erau în grevă. Nimeni nu putea pătrunde la ei. Pichetele de grevă stăteau pe la intrările atelierelor. Băiatul gîndi că printre ei se află și tatăl lor...

La cîteva zile după aceea, într-o seară, se întoarse și tatăl copiilor. Toți trei deodată povestiră pe nerăsuflate cele petrecute cu ei.

— Știu, știu, spuse tatăl. Am aflat. V-ați speriat rău? Apoi către Dan: principalul e că n-ai vorbit. Dacă scoteai un cuvînt măcar, poate că nu mă mai întorceam printre voi. Dar ai fost tare, băiatul tatei. Ești un adevărat ceferist! Acum culcați-vă. Noapte bună!

Dan se cuibări lîngă ceilalți și încercă să adoarmă, dar gîndurile îl copleșeau.

Poate că începea să înțeleagă că tatăl lor luptă pentru ca ei, copiii muncitorilor, să nu mai îndure frigul și foamea. Și pentru asta, și tatăl său, și alți muncitori nu aveau odihnă, iar datoria lui era să-și ocrotească frățiorii, să nu se încreadă în nici un străin, și mai cu seamă să nu scoată o vorbă despre tatăl lui și tovarășii săi...

PIONIERUL SPUNE ÎNTOTDEAUNA

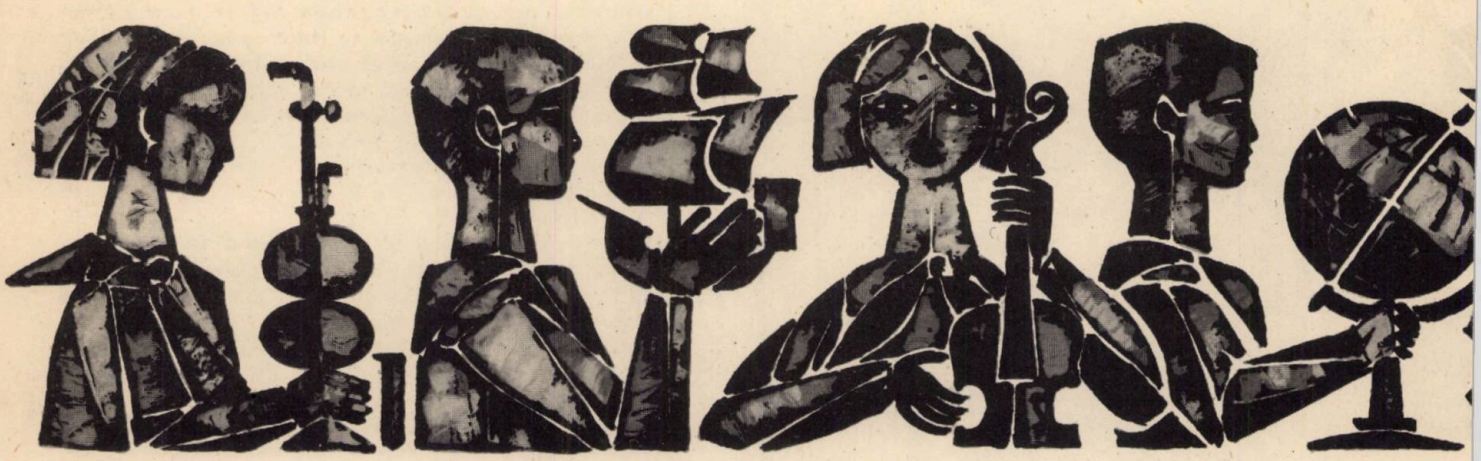

CONVORBIRE LÎNGĂ UN JURNAL INTIM

— Văd că ţii un jurnal intim şi mi-am închipuit întotdeauna că cei ce fac acest lucru sînt puţin cam singuratici. N-ai prieteni?

— Am, dar aici îmi scriu părerile despre mine.

— Iar cu prietenii cum îţi petreci timpul?

— Jucăm fotbal, mergem la film, schimbăm timbre.

— Foarte frumos, dar ştii că cei de vîrsta ta obişnuiesc uneori să-şi ceară părerea unul altuia despre ei? Propriul caracter e un lucru care-l preocupă pe om nu numai în copilărie, ci toată viaţa şi, străduindu-se să aibă un caracter frumos, vrea să afle de la cei din preajma lui dacă a reuşit. Nu e aşa?

— E mai mult un obicei al fetelor. Ele...

— Da, pentru că băieţii sînt mai orgolioşi, mai mîndri. Un băiat cere părerea despre el prietenului său mai ales atunci cînd ştie sigur că va fi bună. Iar dacă prietenul începe prin a nu-l lăuda, părerea devine dintr-o dată neinteresantă. Dar spune-mi ce scriai acolo?

— Astăzi am spus un neadevăr şi scriam aici cu sinceritate acest lucru.

— Este comod să mărturiseşti greşeala unui jurnal intim. Ar fi mai curajos să i-o spui celui căruia îi datorezi adevărul.

— Nu era ceva prea grav.

— Un neadevăr nu e niciodată neînsemnat. Cît ar fi de mic, el se rostogoleşte, mărindu-se ca un bulgăre de zăpadă. Sau, mai bine, poate fi comparat cu greşeala într-o problemă de matematică. Dacă în problemă s-a strecurat o eroare de o singură unitate, rezultatul va fi **neadevărat**...

— ...neadevărat cu o singură unitate.

— Dar o problemă nu e o bijuterie pe care o execuţi şi o pui deoparte. Tu înveţi **cum** *se rezolvă o problemă, dar în practică problemele se înlănţuie unele cu altele, rezultatele decurg unele din altele, iar mica greşeală, strecurată din treaptă în treaptă, în proiectul unui pod, să zicem, poate să dărîme podul.*

— Greşeala mea nu poate dărîma un pod...

— Dar ceva la fel de preţios, să zicem, o prietenie.

— Neadevărul l-am spus tocmai din prietenie, pentru prietenie...

— E bine că am ajuns aici. Despre aceasta voiam de mult să vorbim. E un lucru cunoscut între voi, copiii; din dragoste pentru un prieten iei asupra ta vina lui, spunînd în felul acesta, de fapt, un neadevăr, nu? Cred că aşa s-a întîmplat.

— Da, însă...

— Ştiu! Văzînd filme, citind cărţi, voi sînteţi adeseori impresionaţi de întîmplări asemănătoare. Caracterul puternic al eroilor unor asemenea întîmplări vă rămîne în inimă. Doriţi arzător să le semănaţi. Ai citit, desigur, şi tu...

— Da, am citit o carte pe care am terminat-o chiar ieri. Era vorba despre doi tineri luptători care tipăriseră şi răspîndiseră manifeste. Pe unul dintre ei l-au prins, iar mai apoi au dat şi de celălalt şi i-au confruntat. «Îl cunoşti?» — l-a întrebat inspectorul pe primul. Tînărul s-a uitat deschis, fără să tresară, în ochii tovarăşului său şi a zis: «Nu l-am văzut niciodată». «Aţi răspîndit manifestele împreună» — a zis inspectorul. «Nu-l cunosc pe acest om — a răspuns tînărul —, manifestele le-am răspîndit eu singur». Iar inspectorul neavînd dovezi, celălalt tînăr a fost eliberat. M-a impresionat adînc, erau prieteni.

— Desigur, este exagerat să facem vreo comparaţie. Totuşi, spune-mi cine e prietenul tău şi ce-a făcut?

— E colegul meu de bancă. A spart din greşeală un geam la sala de gimnastică. Am spus tovarăşului profesor că eu l-am spart şi...

— N-am să-ţi ascund un lucru: gestul în sine de a-ţi apăra prietenul e frumos. Dar de aici mai departe lucrurile nu mai sînt valabile. Cineva poate fi apărat împotriva unui inamic, dar aici inamicul lipsea. Cred că prietenul tău trebuia să ţi-o ia înainte şi să mărturisească, nu să te lase să spui tu un neadevăr.

— În cartea care am citit-o tînărul nu se opune de a fi apărat...

— Pentru că el ştia că

ADEVĂRUL

Pionierul este modest, cinstit și drept; spune întotdeauna numai adevărul.

DIN STATUTUL UNITĂȚILOR ȘI DETAȘAMENTELOR DE PIONIERI DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Ilustrație: VLAD CRIVĂȚ

scăpînd va putea duce acțiunea mai departe. Pe cînd voi n-aveți nici un interes să spargeți și restul geamurilor de la sala de gimnastică. Vezi, de aceea asemenea gesturi ale voastre nu au niciodată cum să capete strălucirea care voi o așteptați. Cînd în față e o adevărată primejdie, oamenii se ajută între ei. Astfel faptele au sens, capătă strălucire. Se istorisește într-o poveste veche despre un tînăr care, fiind condamnat să moară, cere judecătorilor săi, care îl aduseseră în mijlocul cetății, să-i amîne pedeapsa cu trei zile pentru a putea merge să-i vadă pentru ultima oară pe cei dragi. Judecătorii n-au încredere că tînărul scăpat din mîna lor se va mai întoarce. Zguduit de durerea condamnatului, un tînăr din mulțime se apropie de judecători și spune că va sta el în locul tînărului pînă a treia zi în zori, cînd acesta va ajunge din nou la locul pedepsei. «Nesocotitule — i se spune —, nu-ți dai seama, el nu se va mai întoarce și vei muri în locul lui nevinovat?» «Va veni» — spune tînărul neclintit. Condamnatul plecă. Străbătu drum lung, stătu numai o clipă cu ai săi și luă calea întoarsă. Se luptă cu bezna, cu furtuna, tălpile îi erau însîngerate de pietrele drumului, dar nu-și îngădui odihnă. Sorocul se apropia. În cetate toți îl plîngeau pe curajosul tînăr care avea să moară nevinovat. Dar tînărul știa, credea cu tărie că celălalt va veni. Și într-adevăr, în zori, se arătă drumețul care-l îmbrățișă cu recunoștință pe cel care se pusese zălog și se pregăti să moară.

— Ce adîncă încredere...

— Într-adevăr, atît de mare încît povestitorul spune că înșiși judecătorii, zguduiți de puterea acestui crez, îl iertară pe acuzat și cei doi rămași liberi își jurară prietenie pe viață.

— Prietenii mei nu-s amenințați de nici o primejdie.

— Ba uneori da!

— Care?

— O, iată, te-ai și înflăcărat. Ești un cavaler curajos, trage spada și... atenție! Sînt primejdii: lipsa de politețe, dezordinea, îngîmfarea, necinstea... Curajul e să le spui prietenilor tăi adevărul, fără ocolișuri. Și asta are frumusețe și strălucire.

*

Ai observat c-am spus tot timpul cuvîntul **neadevăr.** *Am făcut-o înadins. Neadevărul despre geamul spart l-ai spus nu din lipsă de curaj, ci crezînd că astfel ești generos. Asta e cauza că o întîmplare ca a ta e uneori greu de judecat, deoarece este privită în egală măsură cu simpatie și dezaprobare. Dar noi am lămurit adevărul...*

— Bineînțeles...

— Și cînd e vorba despre celălalt nume, de **minciună**, *nu îi vom face cinstea unei demonstrații prea mari.*

— Nici nu-i nevoie, minciuna înseamnă lipsă de curaj în a-ți recunoaște o vină, necinste, într-un cuvînt înseamnă lașitate și ține, în ultimă instanță, de integritatea caracterului. «Mi-am făcut tema, dar am uitat caietul acasă». «Am lipsit de la școală pentru că m-a durut capul»... «Am»... Dar, cum spune o vorbă înțeleaptă, minciuna are picioare scurte, o ajunge adevărul din urmă. Ascultă o povestioară:

Cică un băiat îi spune tatălui său că ar avea nevoie de botine. A doua zi tatăl îi spune fiului:

— Du-te și vîntură grămada de grîu din pod și cînd o termini vei avea botinele.

Flăcăul se duse și după un timp se întoarse, cerînd botinele.

— Dar ai vînturat grîul? îl întreabă tatăl.

— L-am vînturat, răspunse flăcăul.

— Du-te și tu, spune tata celuilalt fecior, vîntură grîul și cînd termini ai să capeți și tu botine.

Băiatul se duse, iar după un timp se întoarse cu ghetele în mînă. Pasămite, terminînd de vînturat grîul, le găsise la fundul grămezii de grîu.

— Primul băiat nu vînturase grîul...

— Vezi bine. Mincinoșii pierd ei înșiși întotdeauna. Iar acum te las să-ți faci lecțiile, ca să nu te fac să spui mîine un **neadevăr**, *apărîndu-mă pe mine, care te-am ținut de vorbă.*

MIHAELA ZOTTA

DE FELIX JUVENTUE

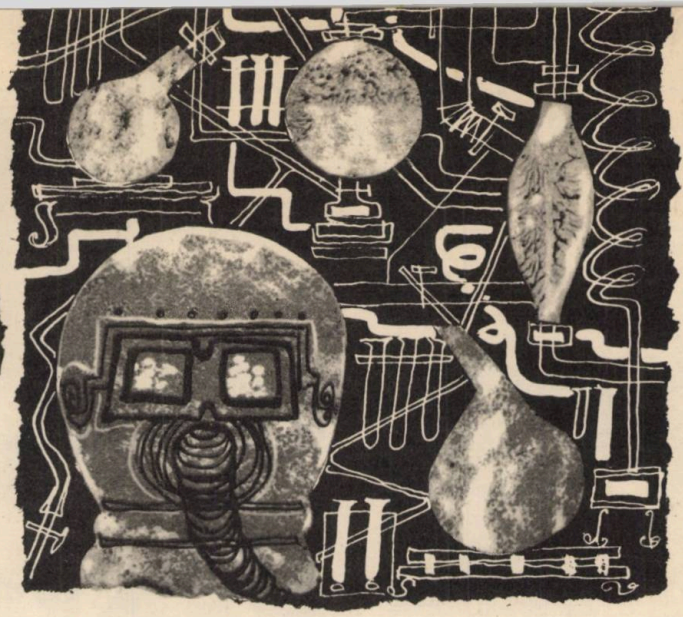

Nicușor știa că Lucian e student la chimie industrială, se mira cum de nu-și alesese un institut de artă. «Tot ce face omul trebuie să fie artă», replicase Lucian, invocînd și autoritatea lui Goethe, care spunea că una din condițiile fundamentale ale omului este să stăpînească la perfecție o meserie oarecare.

Lucian avea prieteni puțini, dar cunoscuți, sute. Pe anumite trasee era salutat de cincisprezece, douăzeci de ori. Despa se ținea scai. La ultimul etaj al unui bloc de pe bulevardul Bălcescu era un coridor îngust și întunecos, mirosind veșnic a cafea, a tuș și a clei. Deschizînd ușa, Lucian introduse pe Nicușor într-o încăpere foarte luminoasă. În mijloc se găsea o masă lungă, cu tăblia lată de o palmă și picioare masive, sculptate. Pe pereți și pe podea, tablouri, cărți, măști, mulaje din ghips (mîini, torsuri), păpuși, oale cu motive naționale. Aplecat, cu spatele spre ușă, un bărbat gospodărea deasupra unui reșou.

— Intrați, spuse el, fără să se întoarcă. Va trebui să mai adaug cafea.

Era Iacoban, un pictor din generația tînără. Nicușor află că îi plac porțile maramureșene, versurile lui Jacques Prévert și, în schimb, nu poate suferi automobilele («Distrug arta contemplației!»).

Iacoban le arătă cîteva tablouri (erau mai ales peisaje — cîmpuri și copaci în care predominau galbenul, ultramarinul și un alb nălucitor), îi trată cu alune («Le-am cules de pe deal, satul nostru e lîngă un deal plin de alune»). După ce îi invită să mai treacă pe la el, se răsti:

— Acum vă dau afară că am de lucru.

Îl mai opri o clipă pe Nicușor:

— Tu așteaptă.

Îi dărui un peisaj, era un lan de grîu pus cu o pastă densă, aspră, fierbinte, în care plouase copilăresc cu maci.

— Să-l înrămezi ca lumea, uite, cum sînt tablourile de colo. O ramă subțire, de culoare deschisă, fără înfloriturl.

Pe stradă, Lucian îi spuse:

— Trebuie să te felicit, i-ai plăcut lui Iacoban, și el e foarte exigent. De tablou să ai mare grijă, lucrările în genul ăsta pe care le-a avut în expoziție au fost lăudate.

Cu Lucian nu știai nici cînd te întîlnești, nici unde vei merge. Uneori, intrau în sala de box a clubului «Fortis», unde Lucian sfătuia cu multă bunăvoință pe cutare campion să-și utilizeze mai des croșeul de stînga sau să evite lupta de aproape. Alteori, petreceau ore întregi în librării, prin anticariate și Lucian îi arăta o mulțime de cărți și-l ajuta să-și aleagă ce să citească.

Odată, trimis de Lucian să cumpere bilete la Filar-

Ninsese atîta cît nu mai încăpea pe cîmpie. E de mirare că nu se turtea pămîntul sub greutatea zăpezii.

Dinu mergea pe cărare și-n urma lui venea Matei și după Matei venea Dacu, cel mai încăpățînat cîine din comună.

— Du-te acasă, îi spunea Dinu lui Matei și Matei lui Dacu, dar nici unul n-avea de gînd s-o facă, deoarece Dinu spusese că el e cel mai puternic și Matei voia să fie la fel.

Astfel fosneau mai departe, unul după altul, și zăpada le țiuia sub tălpi. Cum mergeau ei așa, au ajuns pe un dîmb unde creștea un brăduț. Lîngă brăduț stătea la pîndă un lup. Lupul privea dușmănos, înfipt în zăpadă, cu blana ruginită, cu ochii aprinși. Toți au încremenit. Dacu scotea fum pe nări și blana înțepa ca o sîrmă ghimpată. Îl înfruntă pe lup cu privirile. Nu clintea nimeni, doar brăduțul scrîșnea sub gheață. Stăteau astfel într-o încordare cumplită. Atunci, dintr-o smucitură, Dacu s-a aruncat în gura lupului și, urlînd, au început să se scuture unul pe altul.

Dezmeticindu-se, Dinu a rupt-o la fugă și fugea atît de repede că n-aveai cum să-l oprești. Era doar cel mai puternic. Și Matei după el. Totuși Matei s-a oprit și a început să strige:

— Dinule, ce facem? Îl omoară pe Dacu!

Lupul trăgea cu colții lui de oțel din blana Dacului. Lui Matei i se rupea inima, dar ce putea să facă? N-avea la el decît un creion.

— Nu te lăsa, Dacule, în-

monică, Nicușor, după ce înregistră performanța de a le obține, îl căută la uzina unde făcea practică. Aici văzu, printr-un perete de sticlă, următorul tablou. Într-o sală uriașă, ocupată de un agregat semănînd unei orgi de alabastru, cinci bărbați cu măști și costume ca de scafandru lucrau în tăcere, urmăriți prin peretele de sticlă de zeci de priviri. Unul din ei, i se spusese lui Nicușor, era Lucian. Un subansamblu al agregatului se defectase, emițînd gaze, și Lucian, care efectua practică în această secție, ceruse să facă parte din echipa de intervenție. După trei ore, cînd totul se termină, peretele de sticlă dispăru — era de fapt un panou glisant — și cei cinci primiră felicitările colegilor. Acum Nicușor văzu un Lucian oarecum deosebit, mai palid ca de obicei, reținut, exprimîndu-se în cuvinte puține. Băiatul înregistră că pe Lucian nu-l contrazicea nimeni, dovadă a unei personalități bine conturate.

Orele petrecute cu Lucian deveneau amintiri dragi în chiar ziua următoare. În tovărășia nimănui nu se simțise atît de bine. Poate numai alături de profesorul Teodorescu, însă în prezența acestuia rămînea totuși elevul Despa Nicolae, dominat de cuvenita sfială a școlarului.

Nicușor îi era recunoscător lui Lucian, fiind de părere că lui îi datora mult visata apropiere dintre lumea cărților și lumea reală. Ecoul aplauzelor din ziua care fusese pentru brazilianul un arc de triumf nu-l mai obseda. «La urma urmelor, brazilianul a muncit enorm ca să ajungă aici. Eu ce am făcut pînă acum? Aproape nimic», își spunea Nicușor, cu un fel de regret amestecat cu optimism, deoarece de-acum înainte se simțea în stare să facă foarte mult. Într-o zi, îl întrebă pe Lucian cum se spune în latinește «Despre tinerețea fericită».

— De ce te interesează?

— Sînt curios.

Acesta însă era titlul unui poem pe care hotărîse să-l scrie.

— De felix juventute, traduse Lucian.

— De felix juventute, repetă Nicușor. De felix juventute.

OVIDIU ZOTTA

---

vinge-l, mă Dacule, că n-o fi el cel mai tare, îi spunea el cîinelui în gînd și dorea fierbinte să se întîmple așa.

Și a spus astfel mereu pînă cînd Dacu l-a învins. Lupul s-a întins pe zăpadă cu blana colac, ca un guler.

Dacu l-a ajuns din urmă pe Matei și aburea.

— Ai fost grozav, Dacule, să te fi văzut cu cîtă înverșunare ai tras de lup. Acum ți-o fi frig, așa-i? La ce te gîndești, spune-mi?

Dacu se uita la băiat cu ochii lui căprui, înlăcrimați, și atunci Matei i-a pus la gît fularul lui albastru. Cîinele s-a întins apoi în zăpadă și a rămas acolo, colac, la fel ca lupul. Nu s-o fi putut altfel.

— Zi și tu ceva, de ce nu zici nimic, Dacule!?...

Pînă la urmă a început să ningă. Ațișoare subțiri de zăpadă se așezau una lîngă alta și peste lup, și peste cîine. Matei n-a mai zis nimic acum, cînd zăpada acoperea totul. Nu se mai vedea nimic, nici cine învinsese.

ALEXANDRA TÂRZIU

Seara la stînă

E mult de atunci. Pe vremea cînd eram de vîrsta primelor clase de școală, ședeam din primăvară și pînă toamna tîrziu cu taică-miu la stînă, undeva în munții Buzăului, în apropiere de celebrul Penteleu, cu vîrful veșnic înzăpezit. La stînă erau șapte ciobani, douăzeci și trei de cîini, patruzeci de țapi și cîteva mii de oi. În pustietatea aceea atît de aspră (prima așezare omenească era la peste 20 km), viața ciobanilor trecea într-o monotonie și o tristețe greu de imaginat. Dimineața, în zori, se mulgeau oile, apoi, la răsăritul soarelui, fiecare pleca cu turma lui (cu «sterpele», cu «mînzările», cu «cîrlanii»)

pe cîte un versant al muntelui și se întorceau seara. Noaptea, ciobanii nu dormeau. Nu pentru că n-ar fi fost obosiți, ci pentru că trebuiau să lupte cu haitele de lupi care atacau stîna neîntrerupt cu o ferocitate și o șiretenie ce depășesc cu mult cele știute la această vîrstă despre lup din «Scufița roșie» și alte basme. Nici cîinii nu dormeau, veșnic în alarmă, cu urechile ciulite spre întunericul fremătător din jurul stînei. Ciobanii aprindeau focuri și patrulau neîntrerupt fiecare pe lîngă cioporul lui de oi. Ziua moțăiau cîte un ceas-două sprijiniți în bîte și cam asta era toată odihna lor.

O singură bucurie zilnică aveau acești oameni. Seara, cînd se adunau în fața bordeiului să mănînce, ei știau că li se va oferi, pe lîngă porția de ciorbă de știr sau ștevie și bucata de brînză, o foarte ciudată reprezentație cultural-artistică al cărei protagonist neschimbat eram eu. Analfabeți din moși-strămoși, oamenii aceștia aveau un respect nemărginit față de carte. Aveam cu mine abecedarul din clasa a I a, învelit într-o bucată de ziar scorojit, și plăcerea lor cea mai mare era să le citesc lecțiile (de cîte zece rînduri) cuprinse în acest abecedar pe care și acum îl știu pe dinafară. Ei ședeau așezați roată, iar eu, în mijloc, începeam să spun la cererea lor o lecție luată la întîmplare: «Ț — țap. Niță, ține țapul bine. Îl țin, mamă, scoate apă iute». Nu era nimic de rîs în acele atît de naive rînduri, dar ei rîdeau de se prăpădeau. Nu pentru că ar fi fost ceva care i-ar fi amuzat cu adevărat, ci pentru că în viața lor atît de tristă rîsul devenise o necesitate la fel de vitală ca și mîncarea. În anul următor, le citeam lecțiile din cartea de citire pentru clasa a II-a, și așa mai departe, pînă cînd am absolvit patru clase primare și am plecat la oraș, la liceu. Ciobanii au rămas atunci singuri, nu mai avea cine să le citească. Tata mi-a povestit apoi că se adunau seara roată în fața bordeiului și tăceau. Cîte unul dintre ei încerca să povestească lecțiile din abecedar (învățate pe dinafară), dar, ciudat, nu mai rîdea nimeni. De ce?

Lipsea din acel spectacol un element esențial și de neînlocuit: copilul.

ION BĂIEȘU

NOTE de CĂLĂTORIE

din

NIGER

de MIHAI LAZĂR

Niger este supranumit și «Țara fiilor pămîntului». O întindere nemărginită de nisip roșiatic, frămîntat de toate vînturile deșertului, pe care o străbați în pasul legănat al cămilei, sub soarele mereu torid și orbitor, înfipt pe un cer aproape plumburiu...

DE LA BILMA LA AGADÈS

Plecînd la drum, tuaregii cîntă. Sînt vechi balade de luptă sau cîntece de dragoste. Dar cîntecul va pieri curînd și nu ne vor rămîne decît cerul, încins ca o plită, deasupra capului, nisipul fierbinte sub talpă și setea chinuitoare care ne tulbură orele puține de răgaz și de odihnă. Apa este cărată în burdufe mari de piele de capră și e drămuită cu grijă, pentru că de la Bilma la Agadès — o săptămînă de mers prin deșertul Ténéré — vom găsi o singură oază și numai două fîntîni, poate secate.

Însoțesc o caravană care transportă sare către regiunile din sud. Și așa voi străbate această țară, cunoscîndu-i, pas cu pas, întinderile nesfîrșite, ca și pe locuitorii ei, pe nomazii tuaregi și peulhi, în nord, pe sedentarii cîmpiei fertile a Nigerului, în sud, triburile Boudouma, Djerma, Haoussa, Songhai. Sînt șapte grupuri etnice care formează un popor de trei milioane, viețuind în cea mai întinsă și cea mai aridă țară a Africii.

Tam-tam-ul bate fără încetare și se aude pînă departe. Zeci și zeci de ani a anunțat numai nenorocirile și durerile: satele pustiite, morții, foametea. Tam-tam-ul bate și astăzi, în aceleași ritmuri străvechi, dar vestind libertatea și chemînd poporul să-și clădească o țară a lui: Republica Niger.

ÎNCEPUTURI

La cinci ani de la obținerea independenței, amprenta lăsată de fosta dominație colonială este pe deplin evidentă. Republica Niger înfățișează călătorului străin aspectele tipice ale sărăciei. Principalele resurse economice provin din agricultură, în care lucrează mai mult de 95 la sută din populație. Ocupația de seamă este cultura arahidelor și creșterea animalelor cornute mari și a 7 milioane de cornute mici, care formează și bogăția țării. Industria se găsește mult la începuturile ei: există cîteva fabrici de ulei de arahide, o fabrică de egrenat bumbac, cîteva fabrici de cărămidă și de gheață, cîteva ateliere. Din 10 locuitori, unul singur știe să scrie și să citească; dintre copiii de vîrstă școlară, numai 6 la sută frecventează școlile. Învățămîntul secundar este puțin dezvoltat, iar cel superior inexistent. În domeniul sănătății, un singur fapt e suficient să ilustreze starea de lucruri: 30 de medici pentru 3 milioane de locuitori! Trist bilanț, în plin secol XX, pentru o țară în limitele căreia se întindea odinioară vestitul imperiu negru Gao, despre care cercetătorul Jean Béraud Villard afirmă, într-un voluminos studiu, că «avea o organizare perfect comparabilă regatelor creștine din evul mediu». Dar hărnicia poporului nigerian eliberat de colonizare va duce țara spre progres, în ciuda începutului care e atît de greu.

TUAREGII — DESPĂRȚIREA DE SAIDÙ

Caravana înaintează încet, în peisajul pîrjolit. Pînă la Fachi, oaza care se întrevede departe, în aburul fierbinte al nisipurilor, mai sînt multe ore de mers. Vom ajunge tîrziu în noapte, înfășurați în pături și totuși dîrdîind de frig (căci pe cît de fierbinte este ziua, pe atît de friguroasă e noaptea); mîine vom pleca mai departe, spre copacul din Ténéré. Este vorba despre o curiozitate a naturii: un copac uriaș, puternic și verde, care dăinuie de ani și ani în mijlocul deșertului uscat. Și mai departe? Saidù, conducătorul caravanei, pe care îl întreb, se uită mirat la mine și nu-mi răspunde. Mirarea i-o înțeleg mai tîrziu, după ce-i cunosc mai bine pe tuaregi. Acești cavaleri ai deșertului își trăiesc viața doar de la o oază la alta. Ce se găsește dincolo de oaza respectivă, ei nu știu, căci niciodată nu i-au depășit hotarul. Ca să aflu drumul celorlalte, trebuie să mă uit pe hartă: Tazolé, Agadès, Tabout, Zinder, Maradi, Birni N'Koni...

Iată-mă ajuns la Bellafia! Rămas bun! Mă urc într-un jeep și parcă simt mereu legănarea cămilei. Saidù, de care m-am atașat sufletește în timpul drumului prin pustiu, rămîne nemișcat, în același loc, lîngă cămile. Nu face nici un semn de rămas bun, dar după nemișcarea lui știu că mă prețuiește. Tuaregii nu-și manifestă simțămintele prin grai și nici prin gesturi.

Capitala Nigerului — Niamey —

mă întîmpină, la capătul unei piste de deșert de o săptămînă, cu același soare orbitor, reflectat în zidurile cîtorva clădiri publice de construcție modernă: Adunarea Națională, Camera de comerț, liceul, Palatul prezidențial, Grand Hotel. Fluviul îmbrățișează într-un cot larg orașul și își lasă apoi, cu lene, apele mîloase la vale. Grădinile tropicale, așezate pe o fîșie îngustă lîngă maluri, nu au exuberanța exotică și colorată a lecturilor geografice din copilărie. Termometrele indică o temperatură, pentru moment, suportabilă: 30—35 de grade. Sîntem la începutul anotimpului uscat, în decembrie. Acasă, în țară, ninge. Orașul acesta, cu 35 de mii de locuitori, așezat la marginea deșertului, apare liniștit, aproape patriarhal. Și, deodată, fără tranziție, mi se oferă un spectacol fantastic...

SĂRBĂTOARE LA NIAMEY

O uimitoare procesiune folclorică, de mii de oameni, în costume tradiționale, cîntînd, dansînd, strigînd cuvinte neînțelese aproape. Aparatul meu de filmat consumă, avid, bobină după bobină. Nu am răgaz să întreb. Abia mai tîrziu aflu că aniversarea proclamării republicii prilejuiește, în fiecare an, o sărbătoare la care participă nigerieni din toate colțurile țării, de la mii de kilometri după săptămîni de mers prin deșert și zile întregi petrecute în pirogă pe Niger.

Au venit cavalerii deșertului, nomazii tuaregi și peulhi, încălecînd 10 mii de cai și 3 500 de cămile; au venit oameni din N'Guigmi, de lîngă lacul Ciad și din valea Nigerului, de la Gaya, Dosso, Tillabery, Oualam, Téra. Trec prin fața mea, într-o procesiune care pare nesfîrșită, triburile războinicilor Son-

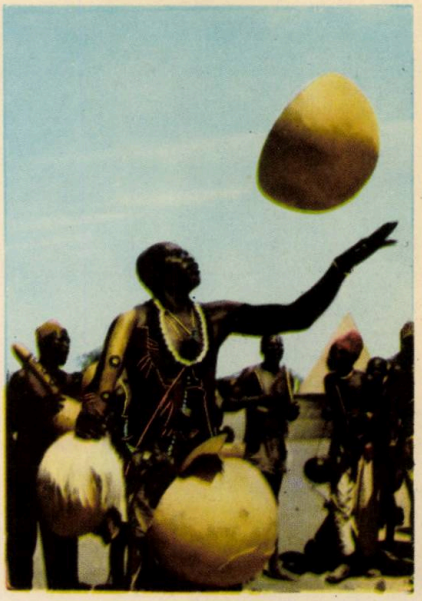

3

1

2

1. TAM-TAM
2. JONGLER
3. PIAȚĂ AFRICANĂ

ghay, Tabout și multe altele, cunoscute și consemnate de istorie, încă din secolul al XII-lea. Vechea civilizație a acestor triburi se arată în costumele bogate, cusute cu fir de aur și argint, în cămășile de zale ale cavalerilor, în șeile de lemn încrustate cu fildeș, în harnașamentul animalelor, în fastul șefilor de trib și într-o mulțime de amănunte care vădesc o tradiție multiseculară. Înaintașii acestor cavaleri și războinici cunoșteau leacul multor boli și operau, înaintea europenilor, cataracte*; cunoșteau irigațiile; în Universitatea de la Djéné se studia limba greacă.

*

După 8 secole de civilizație și mai puțin de un veac de dominație colonială, cele care au format cîndva puternicele state feudale Gao, Bournou, Sokoto, Kanem se găsesc la un început de drum. Independența țării a însemnat, pentru acești «fii ai pămîntului», primul pas pe calea libertății.

* Este vorba de o boală de ochi

„VULPOII“

de **OCTAV PANCU-IAȘI**

Era încă iarnă, calendarul se încăpățîna să ne convingă de asta, arătîndu-ne, negru pe alb, că februarie nu se sfîrșise, dar nouă puțin ne păsa de calendar, eram «vulpoi bătrîni», cum spunea Dan, mirosisem că primăvara e la doi pași.

— Hai să hoinărim, vulpoiule.

— Hai! Fără căciuli?

— Fără.

— Și fără fular?

— Fără tot ce ne amintește de iarnă!

Ne scotea din casă mirosul primăverii. Dan, fiul gazdei la care trăsesem în acele zile cînd niște treburi mă aduseseră în orășelul de pe malul Siretului, avea doisprezece ani — și devenisem prieteni la cataramă din clipa cînd ne cunoscusem, pentru că ne lega ceva destul de greu de explicat, dar, poate, mai simplu de înțeles: el avea doisprezece ani și eu avusesem odată, de mult, vîrsta asta, o cunoșteam bine, știam ce preț are și mă străduiam din răsputeri s-o mai trăiesc ori de cîte ori aveam ocazia...

Pășeam alături pe o stradă nouă, largă, străjuită de blocuri în culori vesele. Călcam agale, fără grabă, tăcuți ca și strada care își trimitea la culcare ultimii întîrziați. Din loc în loc, deasupra noastră străluceau becuri fluorescente, învăluindu-ne într-o lumină alb-viorie, prelungindu-ne și micșorîndu-ne umbrele pe măsură ce ne depărtam sau ne apropiam de raza lor.

Pe Dan, după cum observam, îl atrăgea jocul acesta al umbrelor în care siluetele noastre păreau cînd ale unor pitici cu capetele teșite, lipite de umeri și cu picioarele retezate, cînd ale unor uriași spătoși, cu brațe ca de macara, cu glezne înfipte în catalige.

— Te distrezi, vulpoiule?

— Îhî.

— De unul singur?

— Pot să-ți spun și dumitale.

— Dacă nu-i un secret...

— Nu. Mă joc. Cu umbra...

Mă opri, apucîndu-mi mîna:

— Uite, acuma mă arată așa cum sînt. Nici mai mare, nici mai mic. Un elev în clasa a cincea.

— A cincea A sau B?

— N-are importanță.

Și împingîndu-mă cîțiva pași înainte:

— Acuma sînt mai mare. Așa cum o să arăt la sfîrșitul școlii.

— Exact. Parcă-ți și văd în buzunar certificatul de absolvire.

— Da. Mă uit la el și mă gîndesc: încotro s-o apuc? Adică... nu e bine «mă gîndesc»... Am avut timp destul să mă gîndesc. Plec direct!

— Unde?

— La profesională. Tata e lăcătuș.

— Știu. Și vrea ca și tu...

— Asta-i bună! Dar mai întîi vreau eu. Știu de pe acum să meșteresc o mulțime de lucruri. Mama îmi spune...

— Am auzit: «Drege tot al treilea!»

— Păi!

— Dar nu înțeleg de ce «al treilea». Primul doar e tata.

— Nu. Primul a fost bunicul. Tata e «Drege tot al doilea».

Rîdem. Noi doi rîdem din orice. Uite-așa ne place nouă să rîdem. Nu ne interesează că alții nu găsesc nimic de rîs.

— Și mai departe? Mai departe ce-ți mai spune umbra?

Mai facem cîțiva pași și ne oprim.

— Acum am terminat profesionala, intru în uzină și mă înscriu la seral.

Mi-o ia înainte, alergînd:

— Acum sînt student, ba poate chiar inginer. Îți place cum arăt?

— Foarte mult.

Și iar rîdem.

— Hai să ne oprim puțin aici, îmi propune Dan.

— De ce? Ai înghețat?

— Nu. Dacă mergem mai departe, umbra mă face din nou mic...

— Bine. Dar rămîi numai tu aici. Eu mai merg și cînd o să arăt ca la doisprezece ani, te rog să mă strigi ca să mă opresc. Eu acolo vreau să mă opresc.

— Te strig.

Pornii cu ochii închiși și deodată auzii:

— Stai!

Deschisei ochii și mă oprii.

Nu mai țin minte cît. Poate o secundă. Poate un minut. Dar țin minte că în secunda aceea, în minutul acela a venit cu adevărat primăvara.

— Simți, Dane? strigai. Simți?

— Da, a venit. E aici. Mirosul nostru de vulpoi bătrîni...

PROVERBE ȘI ZICĂTORI

Cine are vecin bun are dimineață bună.

(proverb francez)

Cine vrea să poruncească trebuie să învețe să asculte.

(zicală germană)

Multe vase sînt pe dinafară smălțuite și pe dinăuntru mînjite.

Jocul rupe cojocul.

(proverbe românești)

PRIMA SERIE A ANULUI

Prima emisiune românească cu de mărci poștale a anului 1967 este consacrată unui însemnat eveniment științific: împlinirea a 10 ani de cosmonautică. Emisiunea are 9 valori (10, 20, 25, 40, 55 bani, 1,20, 1,55, 3,25 și 5 lei).

ȘTIAȚI SĂ APRECIAȚI?

Este știut că toate cotele înscrise în catalogale filatelice internaționale se referă la mărcile în stare bună. Au fost stabilite coeficienți pentru mărcile care prezintă anumite defecțiuni. Procentele de mai jos arată cu cît scade valoarea filatelică a unei mărci dacă: lipsește o margine — 35%; lipsesc două margini — 45%; lipsesc trei margini — 60%; lipsește un dinte din mijloc — 8%; lipsesc doi dinți din mijloc — 15%; lipsesc 3—4 dinți din mijloc — 30%; lipsește un dinte din colț — 35%; lipsește guma (la marca neobliterată) — 30%; la marca obliterată dacă: ștampila e proastă (murdară) — 40%; ștampila e foarte proastă — 65%. Aceste procente nu se referă însă la mărcile rare apreciate după alte criterii.

E. COMARNESCU

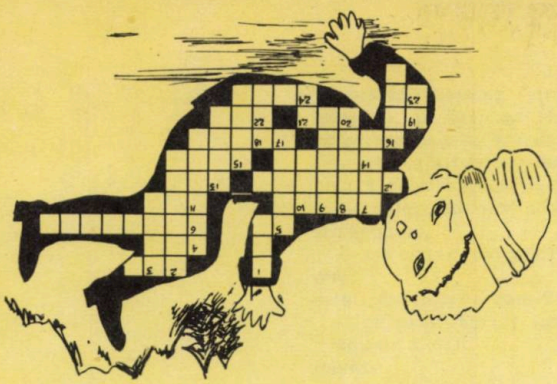

MIHAI PĂTRAȘCU

LA SĂNIUȘ

ORIZONTAL: 2) Gerul îl construiește peste apă... într-o noapte; 4) Iarna-s plini de promoroacă (sing.); 5) Bebel 6) «Oglindă» de gheață peste care zboară patinatorii; 7) Înghețat tare de tot; 11) Fost campion mondial de șah; 12) Zboară din deal în vale în strigătele voioase ale copiilor; 13) Sport care se practică în timpul bătăilor cu... zăpadă; 14) Fără vîrf (pl.); 15) Iarna se-mbracă și ea; 16) Are proprietatea de a topi zăpada; 17) Sînt neliniștite la jocul de hochei pe gheață; 19) Se formează pe apa de-abia înghețată (sing.); 20) Imaculat ca peisajul de iarnă; 22) Gen de poezie; 23) Interjecție; 24) Nu-i lipsește nici unei căciula albă a iernii.

VERTICAL: 1) Sanie cu... volan; 2) Regiune a zăpezilor veșnice; 3) Vîrful cel mai înalt al Bucegilor supranumit «polul frigului românesc»; 4) Oferă prilejul unui elegant sport de iarnă; 5) Fular; 7) «Ca pe-o bufniță-n-conjoară/ Și-o petrec cu chiu cu vai»/ Și se țin de dinsa scai»/ Pînă-i strîmta ulicioară/ De alai» (Din «Iarna pe ulîță» de G. Coșbuc); 8) A cînsti; 9) Formulă cu care încep unele ghicitori; 10) Cuvînt sinonim cu uluc; 13) Arbore cu frunza și iarna verde; 15) Se schimbă cîteodată odată cu iarna; 16) Sport de iarnă în spectacol; 18) Ca nasul celui venit din ger; 19) Alfa și omega; 21) Becl

Dicționar la îndemînă: NUT, TISĂ.

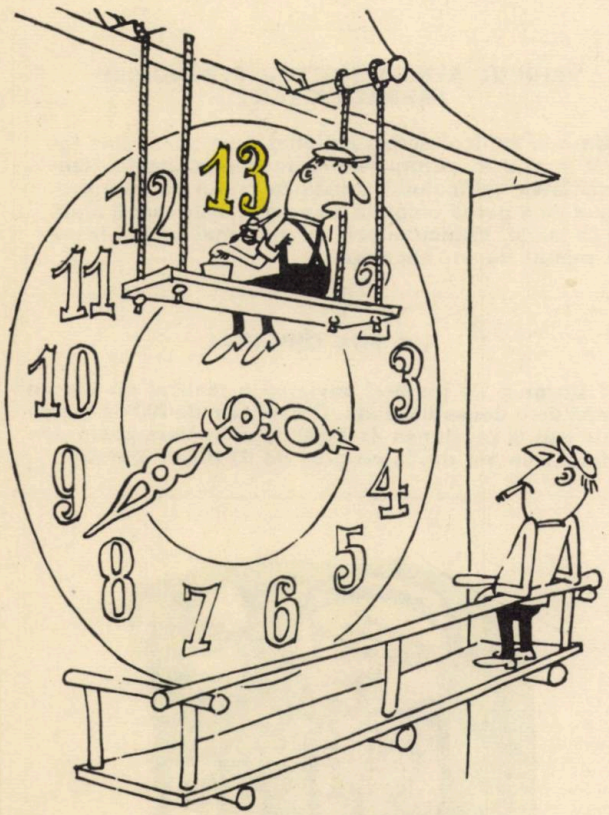

Toți se plîng de lipsă de timp. Cred că am găsit o soluție!

glume ilustrate de WILLY MOESE

VEHICUL AERIAN PENTRU TERENURILE IMPRACTICABILE

Un mic vehicul aerian acționat de o elice este folosit în S.U.A. pentru terenurile impracticabile. Originalitatea vehiculului constă în faptul că este prevăzut cu o pernă umplută cu un gaz ușor care îi ajută să se înalțe. Vehiculul este cu mult mai ușor și lesne de mînuit ca un elicopter.

UN TUN ORIGINAL

Un grup de ingineri sovietici a realizat un tun cu apă de o deosebită forță. O cantitate de 300 de grame de apă la presiunea de 7 000 de atmosfere poate perfora... un zid de beton gros de 50 de centimetri.

MIC MANUAL DE ZOOLOGIE

— Tăticule, e adevărat că peștii mari mănîncă sardele?

— Da, băiete.

— Dar cum reușesc să deschidă cutia?

*

Thomas Alva Edison avea un dezvoltat simț al umorului. În repetate rînduri vizitatorii săi — și nu erau puțini — s-au mirat de faptul că poarta grădinii era atît de greu de urnit. În cele din urmă, un prieten îi spuse marelui inventator: «Un geniu tehnic ca tine ar trebui să fie în stare să construiască o poartă care să funcționeze mai ca lumea».

Edison zîmbi:

— Ei bine, poarta mea este construită în chip genial!

— Nu mai spune! Îți bați joc de mine!

— Nicidecum. Am legat poarta de o cișternă. Fiecare dintre vizitatorii mei pompează în mod automat douăzeci de litri de apă în această cișternă.

ELEFĂNȚUL... CUMPĂRĂTOR!

La parcul zoologic din Sofia, se află un elefant, mare favorit al copiilor și pe bună dreptate: dacă-i oferi o bancnotă, el o ia cu trompa, o dă vînzătorului de la chioșcul de fructe amenajat special în acest scop, pentru care își primește porția de mere cuvenită. Cu alte cuvinte, el își cumpără singur merele.

VITEZĂ...

Vulturii și condorii pot zbura la înălțimi de 6.500 m. În zborurile de picaj păsările pot înregistra viteze foarte mari. Astfel, șoimul care se aruncă asupra prăzii vine în picaj cu o viteză mai mare de 300 km pe oră.

... ȘI „VITEZĂ"!

Cercetătorii de la Muzeul zoologic din Ontario (Canada) au stabilit că melcul înaintează cu 16,5 cm pe minut. Deci, pentru a parcurge o milă (1 609 m) îi trebuie... o săptămînă!

DETAȘAȚI FOILE DIN MIJLOC, ÎNDOIȚI-LE PE ÎNĂLȚIME CU PAGINILE DE PATRU CULORI ÎN AFARĂ ȘI ÎNCĂ O DATĂ PE ORIZONTAL AVÎND GRIJĂ SĂ AVEȚI ÎN FAȚĂ COPERTA ȘI, CU ULTIMA PLIERE, VEȚI OBȚINE CĂRTICICA.

2

CĂRTICICA SURPRIZELOR

MOZAIC

METAGRAMĂ

Cu C o studiez cît pot,
Cu M e glob în galaxie,
Cu P bucată dintr-un tot,
Cu T sînt la cofetărie.

MATEMATICĂ DISTRACTIVĂ

Găsiți numărul 1 000 folosind numai cifra 8.

Un renumit vînător de elefanți a fost întrebat de cînd anume are pasiunea vînatului acestor animale.

— Să vedeți, răspunse el. De fapt m-am ocupat de entomologie — și am venit în Africa vrînd să caut specii rare de insecte. Din păcate însă mi-am pierdut ochelarii curînd după sosire...

CÎȚI ANI AM?

Cînd tatăl meu avea 30 de ani, eu aveam 6 ani. Astăzi tatăl meu este de trei ori mai în vîrstă decît mine. Cîți ani am acum?

SARADA (3-3)

Întreg cuvîntul căutat
În' chimie l-am aflat.
După ce l-am descompus,
La două lucruri am ajuns:
Unul e ușor de tot,
Fiind vechi mijloc de transport.
Celălalt îl veți afla
Cînd veți cumpăra ceva.

(Car-bon)

GEOGRAFIE

(Rebo anagramat 3 + 2)

Amestecați literele celor două imagini spre a afla un al treilea cuvînt de cinci litere.

GHICITOARE

Lingă mare stă cu scop;
Are-un ochi, dar nu-i ciclop,
Și clipește regulat
După ce s-a înnoptat.

PERSONAJUL ASCUNS

Introduceți cîte o literă cuvintelor de mai jos astfel ca să rezulte altele corecte. Din litere intercalate veți obține un personaj din basmele marelui nostru povestitor Ion Creangă.

JOC ARITMETIC

Să se obțină numărul 100 folosind semnele plus și minus de cîte două ori și cîte o singură dată cifrele de la 1 la 9 în ordine crescîndă.

GHICITOARE

Mică e cît o bobiță,
Are uneori coadiță,
Joacă-n orice cîntec rol
Și-o găsești mereu sub... sol!

VECI, VIȚĂ, BUNĂ, SERĂ, SĂTE, GURĂ, PATĂ, TURĂ.

VREȚI SĂ CORESPONDAȚI CU...

GALUȘCĂ FELICIA din Iași, str. Iarmaroc nr. 18 și DOROFTEI M. DUMITRU din comuna Liteni, raionul Fălticeni, regiunea Suceava, vor să corespondeze pe teme generale cu elevi și eleve din clasele VI-VII.

NECULA OLTIȚA din comuna Lunca, raionul Fetești și VÎRTEJEANU AURA din Constanța, str. Ștefan cel Mare nr. 67, doresc să facă schimb de experiență pe teme privind activitatea pionierească.

ALEXANDRESCU AHILE din București, str. Alexandru Antoniu nr. 5 A, raionul N. Bălcescu; CRISTEA MARIA și IOJA MIHAI din comuna Sicula, raionul Ineu, regiunea Crișana; NĂNĂU DANIEL, din comuna Pesac, raionul Sînnicolaul Mare, regiunea Banat, și GHEORGHIU FANICA din Galați, str. Panciu nr. 10 doresc să facă schimb de vederi pentru întocmirea unui album cu tema «Frumoasă ești, patria mea».

LĂCEANU GEORGETA din Roșiorii de Vede, str. A.I. Cuza nr. 33 A și SALĂJAN ADRIANA din comuna Milaș, raionul Reghin, regiunea Mureș-Autonomă Maghiară doresc să facă schimb de fotografii de artiști români și străini.

POPESCU VIOLETA din Găești, str. Popa Șapcă nr. 1, regiunea Argeș; DABELEA ION din Lupeni, str. Crișan nr. 15, raionul Petroșeni, regiunea Hunedoara și MITINCU ȘTEFAN din Bîrlad, str. A.I. Cuza nr. 21, regiunea Iași doresc să facă schimb de timbre și să corespondeze pe teme filatelice.

LASCARACHE ELENA din Sascut-sat, raionul Adjud, regiunea Bacău dorește să corespondeze cu pasionați ai cusăturilor cu motive naționale.

REDACȚIA...

...roagă pe deținătorii de colecții de artă populară (olărit, ceramică, sculptură în lemn, broderie), colecționarii de monede, de timbre etc... să scrie redacției cu mențiunea: «Pentru rubrica CITITORI CARE DORESC SĂ CORESPONDEZE».

ȘTIAȚI CĂ...

...în Cehoslovacia au fost puse în circulație aparate ultrasonice care au proprietatea de a împrăștia ceața? Aceasta va fi de mare ajutor conducătorilor de vehicule auto în perioadele de ceață.

...savanții englezi au calculat că în apa mărilor și oceanelor se găsesc circa 4 miliarde de tone de uraniu și că au stabilit chiar o metodă pentru extragerea lui?

...unul dintre cei mai moderni combustibili pentru avioanele cu reacție se obține din... cărbunele obișnuit? În adevăr, chimiștii francezi au preparat din cărbune, prin hidrogenare, «Carbogetul» — care se dovedește a fi superior combustibililor folosiți pînă în prezent de către avioanele cu reacție.

...viermele de mătase, ce se hrănește cu frunze de dud, crește în greutate de peste 9 000 de ori în decursul primei luni de la naștere?... Și că un fluture femelă face pînă la 800 de ouă din care se nasc apoi viermii de mătase? Mai știați apoi că pentru a se obține un fir de borangic gros de 1 milimetru trebuie reunite 50 de fire normale de mătase produse de viermi?

CLAUDIU VODĂ

ORIGINEA CUVÎNTULUI

AMERICA

De ce oare continentul descoperit de Cristofor Columb poartă numele de America?

Cercetările făcute arată că prima lucrare despre noul continent unde figurează numele de America este «Cosmographie introduction», publicată în anul 1507 la Saint Dié, localitate situată în Munții Vosgi, de geograful german Martin Waldsle Müller, care explică în prefață că, acest continent fiind descoperit de Amerigus Vespucci, crede că numele lui trebuie să fie Amerigo sau mai bine feminul America, căci Europa și Asia au primit de asemenea nume feminine. Hărțile care sînt anexate la volum poartă și ele numele de America.

Peste cîțiva ani geograful german și-a recunoscut greșeala și încearcă să îndrepte lucrurile spre alt făgaș. De aceea publică un nou atlas unde cuvîntul America era înlocuit cu cel de Brasilia și conținînd o notiță explicativă în care se arăta că aceste ținuturi au fost descoperite după anul 1492 de navigatori spanioli și portughezi. Primul descoperitor a fost comandantul genovez Cristofor Columb, al doilea Pedro Alvares Cabral și al treilea Amerigus Vespucci.

Era însă prea tîrziu. Ediția hărții din 1507 a fost trasă în peste 1 000 exemplare, care s-au răspîndit repede, și astfel numele de America a fost adoptat pretutindeni și definitiv.

PAHARUL MAGIC...

...Nu este altceva decît un simplu pahar de formă conică cu ajutorul căruia vom putea să ne umplm prieteni, demonstrînd în același timp principiul densității lichidelor suprapuse. Va trebui să vă construiți pentru aceasta un cornet de hîrtie prins cu un bold și al cărui capăt este îndoit ca în imagine. Și acum începe experiența. Mai întîi turnăm pe fundul paharului conic o cantitate oarecare de cafea foarte dulce și rece. Pentru lichidele următoare vom folosi cornetul de hîrtie. Îl așezăm cu capătul îndoit cît mai aproape de suprafața cafelei. Turnăm cu grijă apă curată — o cantitate egală în înălțime cu nivelul cafelei de la fundul paharului — veți vedea că cele două straturi rămîn distincte. Pentru fiecare dintre lichidele următoare este bine să folosiți cîte un cornet separat. Așa, de pildă, în același mod ca mai înainte, veți turna cantități egale cu straturile anterioare din vin negru, ulei și alcool. Straturile de lichid turnate în pahar vor continua să rămînă neamestecate spre surprinderea prietenilor voștri. Care este explicația? Lichidele turnate în pahar sînt așezate în ordinea densității. La fundul paharului se află lichidul cel mai dens (cafeaua), apoi cele mai puțin dense: vinul, uleiul, alcoolul. Datorită principiului echilibrului lichidelor de densități diferite, apa dulce a fluviilor nu se amestecă cu apa sărată a mărilor în imediata apropiere a vărsării. Cine călătorește cu vaporul la Sulina, pe Marea Neagră, poate constata cu ușurință acest fenomen. La 5—6 kilometri în larg, se vede clar linia care desparte apa sărată și verzuie a mării de cea dulce și mioasă a Dunării.

FIZICUS

„VOI CE AVEȚI LA ROMÂNĂ?“

de MIRCEA SÎNTIMBREANU

Gore se hotărî în cele din urmă să-i scrie... Altă soluție nu vedea. De mult voia să stea de vorbă cu Ea. Ultima dată, alaltăieri seara, jurase strîngînd pumnii, în fața oglinzii:

— Mîine îi vorbesc. Cu orice preț. Jur pe...

Și, cum se privea încruntat în oglindă, căutînd pe ce anume să jure, găsi:

— Dacă nu, să-mi iasă o bubă în vîrful nasului. Se apropiase de oglinda toaletei, turtindu-și nasul, și rămase înlemnit. Exact în vîrful nasului îi ieșea o bubă! Așa nu putea sta de vorbă cu Ea. Amînase, așadar, convorbirea, dar nu pentru mult timp. Pentru 5 minute. Ce-ar fi s-o cheme la telefon? Îi știa numărul. Cartea de telefon se deschidea singură la numărul cu pricina. Era acolo un nume apropiat, al Ei, și unul — același — străin, de care se temea: numele tatălui. Și dacă va răspunde tatăl?! Va închide telefonul! Dar dacă va răspunde Ea?

— Precis că voi închide și în acest caz, recunoscu Gore necăjit și, de furie, începu să-și frece buba din vîrful nasului.

Mama trecea, trebăluind, spre bucătărie și, pentru a doua oară, repetă întrebarea pe care Gore nici n-o auzise:

— E grea problema, Gore?

Băiatul tresări:

— Nici nu avem matematică.

Roși imediat. Se afla într-adevăr cu caietul de matematică în față de peste un ceas. Dar nu pentru vreun exercițiu. În caiet, între filele de la urmă, erau însemnările lui «secrete»: o poză, versuri și un început de jurnal, fiindcă în afară de date nu mai scrisese nimic. Ce să fi scris? O cunoștea de 13 ani, erau vecini, urmau aceeași școală, numai că în clase paralele. Nu-i venea să creadă că ani și ani vorbise cu Ea, se jucaseră împreună, uneori o înghiontise...

Gore privește poza. E făcută la serbarea de sfîrșit de an, iar el îi punea, pe furiș, coarne. Ea plînsese de ciudă cînd își văzuse fotografia, iar el îi rîsese în nas. Venise apoi vacanța mare și, de la 15 septembrie, se reîntîlniseră la școală. Și, deodată, fără să știe de ce, din acea clipă, ori de cîte ori o vedea, îi venea să intre în pămînt. Dacă era cu alți băieți, începea să vorbească, să rîdă, să se cațere pe garduri. Dacă era singur, trecea, roșu ca focul, strada, cotea fără să întoarcă măcar capul, apoi... murea de părere de rău.

Se întîlneau o dată pe săptămînă, joia, la cor. Lui Gore i se schimba vocea, și într-o zi profesorul opri furios corul:

— Cine cîntă acolo cocoșește?

Asculta, cu mîna pîlnie la ureche, încruntat, apoi îl arătase cu bețigașul:

— Cîntă singur!

Gore se simțise pierdut. Începuse să cînte cînd gros, cînd subțire, apoi se oprise, îngăimînd un «tralala» jalnic... Din ziua aceea, joia rămăsese neschimbată doar în calendarul lui Gore pe un an înainte. Se întîlnea la ieșirea de la școală, dar el rămînea cu băieții, chiuia, hohotea, se mai cățăra pe cîte un gard, iar cînd ajungea acasă îi venea să se ia la palme, își cerceta caietul cu amintiri și se jura ca a doua zi să-i vorbească. Dar despre ce? O s-o întrebe: «Voi ce aveți la română? Dar la matematică?» și pe urmă?... Atunci să-i scrie. Dar cum? Îi plăceau cîteva fraze din «Gazeta literară» și le-ar fi scris cu plăcere, dar nu prea aveau nici o legătură. Era vorba despre «Metafora ca instrument de investigație...» «Ah, dac-aș putea să scriu și eu așa, dar despre altceva»...

— E grea problema, Gore? întrebă din nou mama.

— Grea, oftă băiatul, uitînd cu desăvîrșire că nu au matematică a doua zi.

— Las 'că vine tata și o descurcați împreună...

Gore închise imediat caietul. Tata?

În aceeași clipă sună telefonul. Era Sile. «Ce tot moșmondea? Nu era vorba să se întîlnească în stație? Să meargă la patinaj?»

Gore coborî și peste jumătate de oră se pomeni în forfota de pe patinoar. Era la început, abia se mișca de unul singur, dar se încălzise și îndrăznea tocmai să se amestece printre ceilalți patinatori cînd o văzu pe Ea. Purta un pulover verde, dungat. Și o căciuliță cu cîucure alb. Patina ușor, aproape dansînd, împreună cu fete și băieți din clasa lor, și Gore simți dorința de a se apuca de mînă cu ei, dar rămase locului. Rezemat pe margine, o urmărea disperat cu coada ochiului, îngrozit cînd treceau cîteva minute fără să-i vadă căciulița, iar cînd se apropia se prefăcea zorit că are treabă la patine. Simți că i s-a făcut frig, că e nenorocit și singur pe lume, oftă și... își pipăi nasul.

— Atît ar mai trebui, să mă vadă cu nasul umflat.

Se gîndi să plece pe nesimțite, cînd, chiar lîngă el, se opriră doi tineri. Roșii la față, voinici, grozavi în puloverele lor croșetate în noduri.

— O vezi pe puștoaica de colo, aia cu pulover verde și cu căciuliță? Vrei s-o trîntim?

— Îhî.

Cei doi trecură prin fața fetei ca niște năluci. Ea șovăi speriată, dar nu căzu. Chiar lîngă Gore, cei doi își făcură semn, șmecherește, că «atacă» din nou. Peste cîteva clipe, fata era zvîrlită pe gheață, iar cei doi zburau spre alt colț al patinoarului.

Gore simți că tremură. Dar nu de frig. Porni șovăind pe patine spre ei, gata să cadă în orice moment în mulțimea ce aluneca în toate sensurile. Ochi tinerii care tocmai își alegeau o nouă victimă și se apropie de ei. Îi privi cu dispreț și spuse cu o voce subțirică, pe care ar fi vrut-o cît mai bărbătească:

— Golanilor!

— Ce ai, bă? Nu ți-e bine? tresări unul dintre ei.

— Sînteți niște derbedei, mai zise Gore. Ce aveți cu fata aceea?

— Ce, ți-e nevastă? rîse gros celălalt și, apucîndu-i nasul între degete, strînse cu putere.

Gore simți că leșină. Cînd deschise ochii, cei doi se depărtau. El se ținea de nas și... strănuta. Strănuta într-una, cu ochii plini de lacrimi, și de fiecare dată nasul îi zvîcnea dureros...

A doua zi mergea spre școală. Ningea. Fulgii i se opreau pe plasturele din vîrful nasului și lui îi venea să strănute într-una cînd o văzu apropiindu-se și, fără să-și dea seama, se pomeni vorbindu-i:

— Cînd mai mergi la patinaj, cheamă-mă și pe mine.

— De ce? întrebă ea, dar Gore nu răspunse. Îl apucase o nouă serie de strănuturi și-l durea nasul. Ciudat însă, se simțea mîndru, demn, curat. Și întrebă brusc, între două strănuturi, cu vocea lui subțirică, de care nu se mai rușina:

— Voi ce aveți la română?

VRĂJITORUL DIN OZ

DUPĂ L. FRANK BAUM

DESENE Rusz Livia

PURTAȚI ÎN ZBOR DE MAIMUȚELE ÎNARIPATE, PESTE LOCURILE PE UNDE ÎNTÎMPINASERĂ ATÎTEA PIEDICI. DOROTHEA, SPERIE-CIORI, TĂIETORUL DE LEMNE, LEUL ȘI TOTO AU POPOSIT IAR ÎN ȚARA SMARAGDELOR ȘI S-AU ÎNFĂȚIȘAT DE ÎNDATĂ LA MARELE OZ.

-CUM? VA SĂ ZICĂ NU ȚI-E DE-AJUNS?

-AM SĂ VĂ SATISFAC DORINȚELE DAR VREAU SĂ VĂ MAI ROG CEVA...

EI BINE, DRAGII MEI, EU SÎNT OZ. ÎNAINTE ZBURAM CU BALONUL PE LA BÎLCIURI. AJUNS PE MELEAGURI, DE VÎNT, FĂMEA... ȘI EU AM ACESTE ADUS RĂ VOIA

M-AM SĂTURAT SĂ FAC PE VRĂJITORUL. SĂ PLECĂM CU TOȚII!

-OH, NEÎNDEMÎNATICILOR! N-AM VRUT EU ASTA! RĂMÎNEȚI CU BINE.

-CHIAR DACĂ E UN SIMPLU BĂTRÎN, DAR N-AM FI DORIT SĂ NE PĂRĂSEASCĂ.!

A FĂCUT MULTE PENTRU ȚARA NOASTRĂ.

-RĂMÎI LA NOI! TE-AI DOVEDIT TARE ÎNȚELEPT ÎN ÎNTÎMPLĂRILE NOASTRE. NE-AI PUTEA FI DE AJUTOR.

WINKIEZII L-AU LUAT CU EI PE TĂIETORUL DE LEMNE

-AI O INIMĂ MARE DE CARE NU NE PUTEM LIPSI.

IAR LEUL A AJUNS REGE PESTE PĂDUREA FIARELOR DE PE MUNȚELE CAPETELOR-CIOCANE.

-DAR NOI CUM AJUNGEM ACASĂ, TOTO?!

ȘI IATA CUM PAPUCII FERMECAȚI DAU IARĂ ARIPI GÎNDULUI ȘI-I POARTĂ SPRE MELEAGURILE NATALE ATÎT DE DRAGI!

-VAI, MĂTUȘĂ EM, SÎNT ATÎT DE FERICITĂ CĂ M-AM ÎNTORS ACASĂ.!!!

SFÎRȘIT

noi adrese PENTRU CĂLĂTORII CU GÎNDUL

prezintă Lucia Olteanu

OTILIA CAZIMIR

„A MURIT LUCHI"

Otilia Cazimir trăiește în Iași, într-o casă mititică și simplă, înconjurată de flori de liliac, din strada Bucșenescu (învecinată cu strada Zlataust, stradă care avea să devină celebră datorită cărții «Fata din Zlataust» a lui Ionel Teodoreanu). Acolo, în căsuța ca din poveste, a venit adeseori G. Topîrceanu, cel mai drag prieten al scriitoarei.

Autoarea delicatelor cărți de poezii și povestiri pentru copii («Baba iarnă intră-n sat», «Cartea mea cu poze») a trimis, acum mai bine de jumătate de veac, prima sa poezie spre a fi publicată la revista literară «Viața românească», ce apărea la Iași. Cu acel prilej, profesorul G. Ibrăileanu și Mihail Sadoveanu, impresionați de frumusețea lucrării anonime ce sosise prin poștă, hotărîră să o publice, semnînd-o cu un nume scornit de ei: Otilia Cazimir. Și de atunci, acesta a rămas numele literar al autoarei, adică pseudonimul său literar.

Culegerea de povestiri «A murit Luchi» este dedicată copilăriei scriitoarei: fetiței care a fost și măicuței sale care nu mai este.

Lucrarea are în așa măsură un caracter autobiografic încît citează printre «temuții» tovarăși de joacă ai lui Luchi pe «nebunii lui conu Oswald», cum li se spunea între copii celor doi frați neîntrecuți în pozne, care mai tîrziu aveau să devină scriitorii Păstorel Teodoreanu și Ionel Teodoreanu.

Faptele mărunte ale copilăriei lui Luchi ne pregătesc pentru înțelegerea sensibilității autoarei care avea să scrie gingașele lucrări pentru copii.

Din literele necunoscute, neînțelese, fata mică își compunea singură povești fantastice; ea deținea secretul omului din statuia albă de piatră, care avea în mînă o carte tot de piatră: el nu putuse fi dezlegat de vrajă pentru că probabil Făt-frumos se împiedicase și spărsese ulciorul cu apă vie; o alună găsită lîngă un copac era primită de Luchi drept un dar din partea vevericelor sau un semn că pădurea o invita la joacă.

Odată cu începerea școlii, fata răspunde la un nume formulat grav în catalog: Alexandrina Casian. Numele mic, Luchi.

rămîne departe, departe, legat de lumea de vis a copilăriei.

PORTRETUL POETEI DE TOPÎRCEANU

DHAN GOPAL MUKHERDJEE

„ÎN JUNGLĂ"

Scriitorului indian Dhan Gopal Mukherdjee încă de mic copil i-a plăcut să observe lumea plină de farmec și primejdii a pădurii tropicale pe care a colindat-o ani la rînd în tovărășia tatălui său, iscusit vînător și cercetător de urme.

Cîte secrete ale junglei nu ne dezvăluie cartea de față: tigrul, stăpînul temut al junglei, este fioros, dar nobil, spre deosebire de leopard, animal perfid și josnic. Atotputernicul tigru nu omoară niciodată un om fără o pricină întemeiată. Chiar cînd e răzbit de foame se mulțumește cu mortăciuni și nu-l atacă. Doar cînd e bătrîn și fără puteri se întîmplă să devină mișel și sîngeros ca leopardul, «dar numai atunci», ne asigură autorul.

Orice carnivor, om sau fiară, răspîndește un miros pe care în junglă îl cunoaște oricine. De aceea vînătorul nu trebuie să

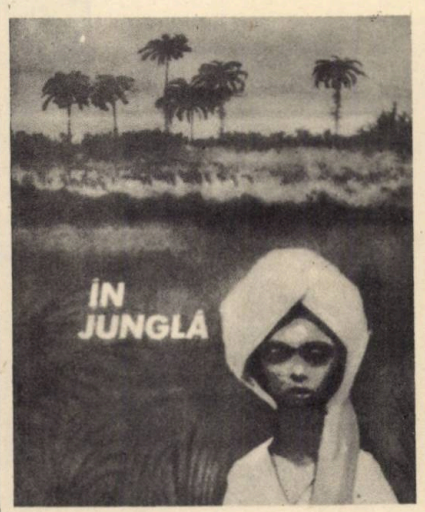

mănînce carne. La fel, frica sau ura: cine încearcă aceste sentimente, om sau animal, răspîndește o duhoare ce nu poate fi confundată cu nimic, și fiarele, înzestrate fiind cu simțul atît de ascuțit al mirosului, ghicesc numaidecît pe cine au în față.

Noaptea, ca după un ritual, viețuitoarele din junglă vin să se adape. În fruntea turmei de elefanți pășește elefantul cel mai bătrîn și mai puternic, după el puii și femelele, iar coloana o încheie și o apără ceilalți elefanți puternici. La rîu, ultimul care-și potolește setea este căpetenia turmei. Așa beau elefanții, întotdeauna cu rîndul și în această ordine de jos în sus pe cursul rîului, pentru ca nici unul să nu tulbure apa vecinului.

Scriitorul indian a fost martorul multor întîmplări semnificative pentru dragostea cu care tigroaica își înconjură puii. (Nu întîmplător se spune despre mamă că-și iubește și-și apără copiii ca tigroaica.) Cînd într-o zi doi prostuți de tigri, ca doi pisoi, ieșiră scheunînd și alintîndu-se în fața oamenilor, într-o clipă apăru tigroaica, un exemplar superb și care îi trase ușurel o labă puiului încrezător care ieșise în fața vînătorilor, apoi îl spălă bine cu limba ca să-l curețe pînă și de mirosul pe care-l lăsase pe el mîna puiului de om.

Din istorisirile acestei cărți se desprind adevăruri: multe fiare au o loialitate în comportare și o noblețe ce pot fi invidiate chiar de unii oameni; că vînătorii adevărați nu sînt ucigași, ei iubesc pădurea, sînt duioși și respectă animalele, dar numai vînătorii adevărați.

MISTERUL „FARFURIILOR ZBURĂTOARE“

de LEONID PETRESCU

Există farfurii zburătoare? Cine le face să plutească în aer, pentru ce, la ce servesc ele? Iată întrebări la care nici astăzi încă oamenii de știință n-au izbutit să dea un răspuns sigur. Unii spun: «Poveşti! Toate aceste așa-zise farfurii nu sînt decît niște născociri!» Alții afirmă: «Totuși trebuie să existe; prea mulți oameni susțin că le-au văzut cu adevărat!»

Numeroase scrisori primite de la cititorii noștri, care ar dori să se lămurească în această problemă, ne-au făcut să ne aplecăm asupra misterului «farfuriilor zburătoare».

CE SÎNT «FARFURIILE ZBURĂTOARE»?

Mai întîi, trebuie să înlăturăm de la început o neînțelegere care s-ar putea ivi; aceste așa-numite «farfurii» nu sînt farfurii adevărate. Este vorba în realitate despre niște discuri sau corpuri cilindrice mari, avînd diametrul de cîțiva metri sau chiar cîțiva zeci de metri. Înăuntrul lor ar putea foarte bine să încapă cîțiva oameni sau numeroase aparate automate. Așadar, mai corect ar fi să spunem că e vorba despre un fel de «nave-aeriene». Dar, de la distanță, ele se aseamănă cu niște farfurii uriașe și de aceea cei care le-au văzut le-au numit astfel.

În termeni oficiali, asemenea «farfurii» sînt denumite «obiecte zburătoare neidentificate». Numai în primele șase luni ale anului trecut (1966), 508 persoane au semnalat că au văzut «farfurii zburătoare». Un fizician binecunoscut, Edward Condom, a fost numit în fruntea unei comisii care, în termen de 15 luni (din care o bună parte s-au și scurs!), va trebui să răspundă la întrebarea: ce sînt aceste obiecte zburătoare?

Se cunosc nenumărate întîmplări descrise de cei care susțin că au văzut misterioasele farfurii. Astfel, să vedem ce i s-a întîmplat lui James Lucci, un băiat de 17 ani locuind în vestul Pennsylvaniei.

James era fotograf amator: îi plăcea, mai cu seamă, să fotografieze Luna și stelele. Învățase să lucreze cu aparatul fotografic de la tatăl său, un bun fotograf profesionist.

Pe la ora 11 și jumătate seara, James ieșise din casă ca să-și regleze aparatul fotografic. Voia să facă o fotografie a Lunii. Cu el se găseau fratele său și un prieten, Michael Grove.

— Fratele meu și cu mine avem aceeași pasiune pentru fotografie, povestește John. Iarna trecută am luat o fotografie foarte frumoasă a Lunii, văzută printr-un turture de gheață.

În noaptea aceea încercau să obțină, cum zic fotografii, un «efect interesant», fotografiind Luna prin ceața ușoară care căzuse. James, fratele lui John, tinea aparatul. Deodată, deasupra arborilor, se ivi un obiect mare, rotund, mai strălucitor decît Luna. Vă dați seama ce surpriză! Prietenul lor înlemni pe loc. Dar frații, cărora plăcerea de a fotografia le intrase în sînge, cu toată sperietura, nu se clintiră din loc.

— Repede! șopti John. Fotografiază!

James declanșă o dată, încă o dată și, cînd să o facă pe a treia, obiectul dispăru în aer.

După aceea, ziariștii l-au întrebat:

— Ai văzut obiectul în vizor?

— Da. Priveam Luna în aparat, cînd l-am văzut că apare.

— Făcea zgomot?

— Nici un zgomot.

— Dar lumini?

— Da, era în întregime luminos și alb.

— Avea lumini care sclipeau?

— Nu, luminile erau continue.

— Ce formă avea?

— Un disc, așa cum se vede și în fotografie.

— Dar dîra care se zărește în fotografie ai văzut-o?

— Nu, n-am văzut-o cu ochiul liber.

— Ce-ai simțit?

— Eram mort de frică! răspunse John. Voiam să fug în casă.

— Cît despre mine, zise James, îndată ce-am luat cele două fotografii, am alergat în casă și am developat filmul.

În fotografia lor se vede și Luna. Obiectul pare mai mare decît ea, dar, firește, este numai un efect de perspectivă, fiind cu mult mai aproape. Discul apare foarte clar.

RĂPIȚI DE «FARFURIA ZBURĂTOARE»!

Întîmplarea extraordinară a soților Hill este și mai interesantă, dar ea pare mai curînd o povestire științifico-fantastică decît un fapt real. S-o credem sau nu? Despre aceasta vom discuta mai departe. Deocamdată, să vedem cum spun ei că s-au întîmplat lucrurile.

Soții Barney și Betty Hill plecaseră cu automobilul de la frontiera canadiană și mergeau spre Groventon. Era cam ora 10 seara. La un moment dat, Betty atrase atenția asupra unei lumini mișcătoare ce se zărea pe cer.

— Trebuie să fie un satelit artificial, spuse Barney.

Era foarte departe și părea mic cît o stea. Opriră mașina și examinară cu binoclul ciudatul obiect.

— Nu e nici stea și nici satelit, afirmă soția lui.

Într-adevăr, nu părea să fie mai îndepărtat decît un avion. Poate că era chiar vorba despre lumina unui avion? Dar, dintr-o dată, obiectul își schimbă direcția, coti de vreo două ori și apoi veni drept spre ei.

— Nu știu ce-o fi, zise Betty, dar ne urmărește!

Obiectul coborî treptat pînă la înălțimea de șaptezeci de metri. Domnul Hill se îndreptă spre el, cercetîndu-l cu binoclul. Semăna cu o enormă clătită! Jur-împrejur avea lumini și se putea chiar observa un șir de ferestre. Înăuntru se zăreau siluete. Înfricoșat, Barney Hill se repezi spre mașina sa și vru să fugă.

În aceeași clipă, uriașa navă porni și ea și începu să se rotească deasupra automobilului. Se auzea un zgomot ciudat, care le provocă o toropeală inexplicabilă.

Aici se termină amintirile soților Hill. Mai departe nu știu ce li s-a întîmplat. Tot ce cunosc este că s-au trezit în mașina lor la o distanță de vreo 45 km de acolo!

Ce s-a petrecut în perioada de timp despre care soții Hill nu-și mai amintesc numic? Pentru a afla, ei au fost hipnotizați de un specialist. Hipnotizați separat, cei doi soți au putut să-și reamintească! Fuseseră luați pe bordul unei nave ciudate și acolo cercetați de un grup de ființe asemănătoare cu oamenii. Apoi au fost eliberați, spunîndu-li-se însă că nu-și vor aminti nimic despre cele ce li s-au întîmplat!

CARE ESTE ADEVĂRUL?

E foarte greu de răspuns la această întrebare. Care să fie adevărul? S-au emis multe ipoteze.

Unii spun că primii care au semnalat asemenea «farfurii zburătoare», niște obiecte sub formă de disc, zburînd în aer, le-au confundat cu diferite fenomene naturale. Trebuie remarcat că marea majoritate a acestor obiecte au fost semnalate în apropierea liniilor de înaltă tensiune, adică a conductelor care transportă curent cu mare voltaj. Acest fapt a făcut pe unii fizicieni să spună că ar putea fi vorba despre niște «plasme», adică un fel de «mingi de foc» ce pot fi produse și în laborator, prin fenomene magnetice și electrice. Aceste «mingi de foc» sau «fulgere globulare» sînt formate din materie în care se găsesc ioni și electroni în stare liberă. Astfel de fenomene sînt tocmai deosebit de frecvente în apropierea liniilor de înaltă tensiune.

O altă parte dintre cei care susțin că au văzut asemenea obiecte zburătoare ar putea pur și simplu să fi fost «sugestionați», impresionați de povestirile primilor, luînd o banală «stea căzătoare» (meteorit) sau chiar un felinar îndepărtat drept o farfurie misterioasă!

În sfîrșit, poate că unii sînt chiar de rea-credință și declară că au văzut obiectele zburătoare neidentificate numai pentru ca numele lor să apară în ziare și să se vorbească despre ei.

Totuși, aceste ipoteze nu sînt susținute de toată lumea. Allen Hynek, un fizician, declara: «Sînt optsprezece ani de cînd studiez diferitele declarații în legătură cu «farfuriile zburătoare». Unele dintre descrieri ar putea să corespundă unor globuri de plasmă. Dar nu toate. În numeroase cazuri, condițiile meteorologice nu erau de loc potrivite unor asemenea fenomene».

Să fie vorba, cum spuneam mai înainte, despre o «halucinație colectivă»? Greu de crezut, mai ales dacă ținem seama de larga răspîndire a fenomenului...

Începînd din anul 1952, mii de persoane au văzut astfel de obiecte zburătoare în diferite părți ale lumii, situate mai cu seamă în jurul Oceanului Atlantic. În Franța, Elveția, Spania, Marea Britanie, Islanda, Statele Unite, Canada au fost observate aceste «farfurii»; unele semănau cu uriașe țigări, lungi de zeci sau sute de metri, altele cu niște baloane de rugbi.

Unii specialiști sînt de părere că aceste obiecte — ce apar, după cum spuneam, mai ales de-a lungul liniilor transportoare de curent de înaltă tensiune — ar putea fi nave interplanetare, expediate spre Pămînt de «extratereștri».

În acest caz, se pune întrebarea: pentru ce acești locuitori ai altor lumi, veniți în vizită la noi, nu ne spun bună ziua?

Să fie adevărată ipoteza că e vorba doar de simple fenomene fizice (fulgere globulare, plasmă)? Oare or fi halucinații? Sau plăsmuirea unor persoane cu multă imaginație? Fotografiile existente — puține la număr — să fie ele trucate?

Iată întrebări la care astăzi nu se poate răspunde încă cu siguranță. Cercetările întreprinse de oameni de știință, prin metode precise, vor aduce — fără îndoială — lumină și în această privință.

Biletul de papagal...

de VASILE MĂNUCEANU

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE:

În compartimentul unui tren care se îndreaptă spre litoral se întîlnesc cîțiva copii. Aflînd că au aceeași țintă, vacanța la mare, copiii se împrietenesc repede. La veselia generală contribuie poreclele lor hazlii: Everest, Arhimede, D'Artagnan, fără poreclă fiind numai Achile Popescu. Singura fată care se află printre ei este poreclită Pithia.

Într-una din zile, Everest, mare fotograf amator, povestește prietenilor o nemaipomenită întîmplare. Dorind să fotografieze un bătrîn care vinde bilete de papagal, capătă o «planetă» cu un conținut foarte ciudat. Copiii își propun să dezlege taina acestui bilet, care, bănuiau ei, este legată de fapta unor răufăcători. Căutările încep...

Bănuielile cad asupra lui Ibrahim, birjarul din sat, pe care copiii încep să-l urmărească pas cu pas.

În timpul unei urmăriri de pomină într-o noapte cu lună, eroii noștri își dau seama că-l bănuiseră pe Ibrahim degeaba.

Băieții se tolăniseră în nisip, tăcuți și posomorîți ca niște aligatori bătrîni de pe malurile Gangelui. Absența inexplicabilă a Pithiei le sporea nemulțumirea pricinuită de insuccesele din ajun.

Frecîndu-și insistent țepii de pe creștet, Arhimede recapitulă în șoaptă, ca pentru sine:

— Va să zică, ieri, trei dintre noi au ajuns, ca să spunem așa... la pepeni. Iar Pithia și Achile au suportat absolut degeaba niște doze infernale de înghețată.

— Achile nu cred că e chiar atît de nefericit, rînji răutăcios D'Artagnan.

În aceeași clipă, băsmăluța albastră a Pithiei se ivi pe sub salcîmii prăfuiți din grădina lui Palmălată. Fata părea pradă unei agitații teribile.

— Băieți, începu ea de departe, gîfîind. Băieți, o veste extraordinară!

— Adevărat? o întrerupse Arhimede, batjocoritor.

Fata îl fulgeră cu privirea:

— Știți bine că nu exagerez niciodată și că nu mă aprind din orice fleac. Dar am făcut într-adevăr o descoperire extraordinară, uluitoare. Everestule, urmă ea după o pauză de efect, îți dai seama că noi, cînd am cercetat biletul de papagal, am scăpat din vedere un lucru esențial?

— Ce lucru? întrebă Everest neliniștit.

— Faptul că biletul era scris la mașină.

— Ei și? dădu din umeri Achile. Asta o știm cu toții.

— Tocmai asta e, insistă Pithia, că am știut-o cu toții și nu i-am dat importanța cuvenită. Spune-mi cine ar putea să aibă mașină de scris aici, în sat? Te întreb: cine?

— Știu și eu? făcu Achile șovăitor. Miliția, școala, sfatul popular...

— Evident, îl întrerupse grăbită Pithia. Dar instituțiile pomenite e clar că nu pot avea nici un amestec în povestea biletului de papagal.

— În general ai dreptate, dar asta nu limpezește cu nimic misterul, bombăni D'Artagnan.

— Și totuși, aflați că... Dar mai bine să vă povestesc cum a fost, răspunse fata, radioasă. Acum o jumătate de oră, venind încoace, am trecut prin dreptul căsuței aceleia de lîngă cișmea. Casa aceea vopsită în galben, despre care zicem noi că parc-ar fi un cozonac. Ei bine, ferestrele dinspre stradă erau deschise. Nu se vedea nimic înăuntru, perdelele erau lăsate, în schimb se auzea foarte bine. Se auzea... ei da: țăcănitul unei mașini de scris. Am rămas pur și simplu încremenită. M-am lipit de gard ca o gumă de mestecat. Deodată țăcănitul încetă, perdeaua se dădu la o parte și la geam se arătă... nimeni altul decît omul cu barbă.

— Bărbosul! exclamă febril Everest. Cunoștința noastră din tren...

— În carne și oase, confirmă Pithia. Îmi pierise răsuflarea. Bărbosul fuma. A scrutat cîteva clipe întunericul, a aruncat țigara, a tras perdeaua la loc și din nou s-a auzit țăcănitul mașinii de scris.

Everest întrerupse primul tăcerea care se lăsase după surprinzătoarea comunicare a fetei:

— Va să zică, autorul mesajului misterios nu e altul decît omul cu barbă. Igrec 613...

Achile se bătu cu palma peste frunte:

— Abia acum izbutesc să fac legătura! În tren, bărbosul făcea pe ațipitul, dar în realitate ne spiona. Probabil din obișnuință. Pe urmă a apărut în raza privirilor noastre, învîrtindu-se ca un cașalot pe lîngă Dinții Pieptenului. Iar noi, ca niște ageamii ce sîntem, nu i-am dat nici o atenție.

— Ei bine, nu e prea tîrziu să reparăm greșeala, declară hotărît Everest. Pornim îndată spre locuința bărbosului. Îl luăm prin surprindere.

Arhimede, căruia îi pierise ca prin farmec plictiseala, se simți dator să contribuie și el la elaborarea planului de atac:

Ilustrație de EMILIA BOBOIA

— Doi dintre noi vor intra în casă, iar ceilalți vor aștepta afară, pentru orice eventualitate. Vizita poate că nu e tocmai lipsită de riscuri.

Pithia îl contrazise însă cu fermitate:

— Nu te supăra, dar tocmai împărțirea asta ne-ar slăbi forțele. Pe cînd dacă intrăm toți odată, nu-i va fi prea ușor să ne facă vreun rău, presupunînd că își dă în petic și devine furios.

— Ai dreptate, consimți Everest. Uniți, vom înfrunta mai ușor primejdia.

— Unul pentru toți și toți pentru unul. Asta era și deviza mușchetarilor, completă solemn D'Artagnan.

*

— Intrați, vă așteptam, îi invită bărbosul, care se ivise în prag cu un zîmbet enigmatic.

— Du-dumneavoastră? Pe noi? abia izbuti Arhimede să articuleze.

În schimb, Everest nu-și pierduse cumpătul.

— Probabil că aveați o presimțire, surîse el cu ironie.

Bărbosul ridică din umeri:

— Nu cred în presentimente. Era pur și simplu o certitudine, o concluzie logică. Dar intrați, nu-mi place să țin musafirii la ușă. Așa... Vă rog să stați. Pe pat, pe scaune, unde vreți. O dulceață de nuci verzi? Un șerbet?

— Sînteți foarte amabil, dar nu trebuie să vă deranjați, i-o reteză Pithia.

— Noi am venit numai așa, în treacăt, adăugă D'Artagnan cu o naivă șiretenie.

Everest, care urmărea pe sub gene toate mișcările și expresiile bărbosului, interveni brusc:

— Ați spus, dacă nu mă înșel, că ne așteptați. Am putea să știm și noi cum ați ajuns la concluzia că vom veni astă seară?

Bărbosul imită perfect tonul candid al mușchetarului:

— Era firesc. Colegi de vilegiatură...

Pentru moment, jocul acesta viclean îl reduse la tăcere pe Everest. Înțelegînd gravitatea situației, Pithia socoti necesar să preia inițiativa. Se apropie de mașina de scris, pe care gazda nici nu se gîndise s-o ascundă, și ciocăni ușor cîteva clape.

— Vai, ce mașină frumoasă aveți! exclamă ea admirativ. O adevărată bijuterie. Și puteți să scrieți cu ea... orice?

— Absolut orice. Chiar și bilete de papagal, mărturisi bărbosul fără jenă.

— Cu alte cuvinte, cărțile pe față! izbucni Everest.

— Exact, admise bărbosul. Și mă bucur că n-ați încercat să faceți pe naivii. Asta ar fi complicat inutil lucrurile. Totdeauna am spus despre voi că sînteți cei mai inteligenți băieți din lume.

— S-ar putea să aveti dreptate, mormăi Achile fioros. Tocmai de aceea ținem să vă spunem că dacă într-o jumătate de oră nu ieșim de aici vii și nevătămați...

— In regulă, îl întrerupse bărbosul. Cred că n-o să vă reții mai mult. Am impresia că între noi stăruie niște confuzii care trebuie risipite cît mai curînd, spre binele tuturor. Mai întîi, dați-mi voie să mă prezint...

— Nu credem că mai e cazul, stimate Igrec 613, îl apostrofă Achile.

Arhimede, care în ultimele minute nu luase parte la discuții, muncit parcă de niște gînduri ciudate, izbucni deodată, holbîndu-se la bărbos ca ieșit din minți:

— El e!... «Alarmă la etajul opt!» Acuma știu! El e! l-am văzut fotografia.

Băieții amuțiră, uluiți de bolboroseala aceasta fără șir. Pithia se apropie îngrijorată, punîndu-i o mînă pe umăr

— Arhimede, ce-i cu tine?

— Nu-i nimica, îl liniști bărbosul vesel. Tînărul fizician se dovedește a avea o memorie excelentă. Mi-a văzut fotografia pe contracoperta unei cărți, iar acum și-a amintit faptul.

— Vreți să spuneți... că dumneavoastră... sînteți scriitor? șopti Everest neîncrezător.

— Îmi pare rău că trebuie să vă dezamăgesc, dar ăsta-i adevărul, recunoscu bărbosul. Sînt autor de romane polițiste. De fapt, cu intenția asta am venit aici, la mare: să scriu în liniște o povestire de aventuri al cărei erou să fie un detectiv amator.

— Hm, făcu Pithia, ușor ironică, detectivii amatori nu mai mișună azi pe toate străzile.

— Exact, aprobă bărbosul cu vioiciune. Tocmai de aceea m-am decis, pentru o mai bună «documentare», să provoc eu însumi apariția pe scenă a unei asemenea păsări rare.

D'Artagnan oftă:

— Deci biletelul...

— O mică și inofensivă momeală. Vă cunoșteam din tren. Iar cînd am aflat că o parte dintre voi va sta în gazdă la Ștefan Palmălată, pe care-l știu de ani de zile, am chiuit de bucurie. Știți, «rapoartele» lui Ștefan au simplificat mult lucrurile. Altfel ar fi trebuit să vă urmăresc eu însumi, și asta v-ar fi dat de bănuit.

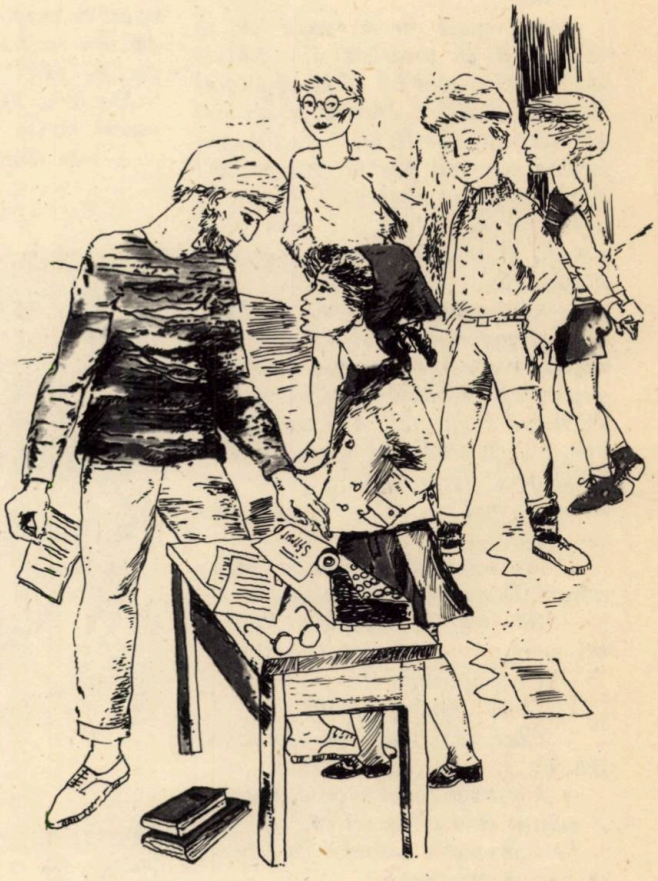

Cei cinci se priviră cu un soi de regret, care dispăru însă repede. La urma urmei, bărbosul îi ajutase să petreacă o vacanță cu totul neobișnuită.

— Și chiar aveți de gînd să scrieți o povestire... despre noi? întrebă Arhimede plin de interes.

— Dacă am de gînd? Păi am și terminat-o! se însufleți bărbosul.

Și le arătă vesel ultima filă a povestirii, pe care scria cu litere mari:

SFÎRȘIT

ASCENSIUNEA

Urmare propusă de cititori

Primul care se trezi fu Radu Romanescu. Aruncă o privire buimacă în jur. Firavele raze de lumină ce pătrundeau prin gura stîncii îl ajutară să-şi dea seama că se afla într-o grotă mică. Prin peretele muntelui răzbătea susurul unei ape în cădere.

Prima grijă fu să vadă ce se întîmplase cu tovarăşii săi. Alături de el zări trupul lui Nelu. Doctorul Stanciu, nicăieri. Trebuia să încerce să-l trezească pe Nelu — dacă lucrul acesta mai era posibil. Începu să-i facă respiraţie artificială. Nimic. Îl rostogoli de cîteva ori prin clisa umedă şi rece a grotei. Nelu deschise ochii.

— Ce s-a întîmplat cu noi, Radule?

— Drept să-ţi spun, nu ştiu. Îmi amintesc doar că începuse o furtună groaznică. Deodată s-a răsturnat tot universul peste noi. Aşa ceva n-am simţit decît cînd mi-a tras Dan Coe şutul acela formidabil... Ziceam că n-am să mai pot călca în viaţa mea pe teren...

— Am avut noroc, Radule! Mare noroc! Dar ce-o fi cu unchiul?

— Să mer... Radule! Nici o mişcare!

— Ce s-a întîmplat?

— Ursul, Radule, ursul!

— Care urs, mă? Nu cumva ai febră?

— Un urs în carne şi oase, Radule. A tulit-o cînd ai răcnit tu.

Se îndreptară amîndoi cu băgare de seamă spre ieşire.

— Urşii sînt în general animale paşnice, care nu atacă omul, zise Nelu.

— Într-adevăr, cîtă vreme nu-i calcă «pragul»! Pe mine însă tocmai grota m-ar interesa... ca geolog.

— Înseamnă că asta e vizuina lui?

— Fireşte!

— Atunci cum am ajuns noi în culcuşul ursului?

— Nu există decît o singură explicaţie, rîse Nelu. Moş Martin ne-a transportat la reşedinţa sa fără să ne ceară învoirea. Asta ne-a salvat pe noi...

Un huruit puternic le întrerupse presupunerile.

— Un elicopter! rostiră deodată.

Urcară în goană panta. Pe platou se treziră în faţa unui grup format din doctorul Stanciu, un medic cu o trusă de prim-ajutor şi doi miliţieni. Bucuria a fost la fel de mare de ambele părţi.

Doctorul Stanciu îşi luă nepoţii de umeri, rîzînd:

— Am tras o spaimă, băieţi! Să mergem. Azi avem de făcut un urcuş greu şi n-ar fi plăcut ca tocmai Ştirbul să ne «ştirbească» prestigiul de alpinişti.

Se îndreptară spre Plaiul Ursului. Parcurseseră vreo sută de metri cînd doctorul Stanciu îl zări pe o creastă pe Moş Martin.

— Ia uitaţi-vă, băieţi! Un urs.

Tinerii pufniră zgomotos în rîs şi-i făcură cu mîna.

— Lui trebuie să-i mulţumim, unchiule. El ne-a salvat.

Deasupra Parîngului răsări soarele.

STANCIU DAN
clasa a VII-a, Şcoala generală nr. 191
Bucureşti

Urmarea propusă de autor

Buluciţi în uşa elicopterului, oamenii priveau îngroziţi, paralizaţi de neputinţă. Netulburat, animalul îşi făcu din nou apariţia, apucă în dinţi ultimul sac de dormit, agitîndu-l ca pe un steag. De după o stîncă se iviră doi ursuleţi, rostogolindu-se ca două gheme cafenii pînă în buza prăpastiei.

— E o ursoaică, urlă doctorul. Se gîndea că dacă i-a găsit pe băieţi la cîţiva paşi de bîrlog, aţîţată de maternitate, nu i-a cruţat, şi atunci ultima şansă de a-i mai găsi în viaţă... Şi totuşi urşii nu atacă fiinţele inerte... Poate nu e încă prea tîrziu, îşi zise gata să-şi dea drumul pe scara ce spînzura în gol, cu gîndul să cerceteze bîrlogul.

— Împuşcaţi-o! strigă şi, întorcîndu-se, văzu că ofiţerul de miliţie ce însoţea expediţia îşi şi scosese revolverul. Ochea.

În aceeaşi clipă, radiotelegrafistul îi smuci arma. Striga din răsputeri, rîdea, gesticula, împungînd cu degetul spre valea unde fumega ceaţa. Puse casca la urechile doctorului şi acesta, sărind în cabină, începu să ţopăie. Elicopterul

Zi E i

execută un viraj și părăsi Dințatul. Sticla cu coniac pregătită pentru victime începu să circule din mînă în mînă. Numai pilotul nu o învrednici cu nici o privire. Ofițerul de miliție nu se dumirea de loc.

— Ce s-a întîmplat?

— Băieții sînt jos! Și-au revenit din șoc și au coborît îndată după mine. Aterizăm imediat!

Între timp radiotelegrafistul le împărtășea noi amănunte.

Băieții fuseseră într-adevăr loviți de trăsnet, însă sacii cauciucați acționaseră ca niște izolatori. Leșinaseră, dar ploaia rece îi trezise. Sau poate ursoaica. Nimerise peste ei și le adulmecă obrajii, într-un fel de respirație «gură la gură». Zăpăciți de șoc, nu intraseră în panică decît cînd observaseră lipsa doctorului. Erau convinși că fusese prima victimă a fiarei. Coborîseră, nici ei nu-și mai dădeau bine seama cum nimeriseră coarda și, de la cabană, chemaseră telefonic Aviasanul. Ceruseră și ei un elicopter.

Oamenii rîdeau. Doctorul chiuia ca un băiețandru și zvîrli în gol sticla goală.

Numai ofițerul de miliție stătea posomorît.

— Te gîndești că am pierdut sacii de dormit?

— Nu. La blana ursoaicei. Ce covor aș fi făcut din ea în birou...

— Lasă, glumi doctorul Stanciu. O să te luăm cu noi la ascensiunea viitoare.

— Mulțumesc, spuse ofițerul, apoi izbucni și el în rîs.

MIRCEA SÎNTIMBREANU

CRAVATA ROȘIE

COLEGIUL DE REDACȚIE
IOAN CHIRESCU, MARCELA CORDESCU, ION CHIȚU, PETRE DRĂGOIESCU, GICA IUTEȘ, FLORENTINA IONESCU, PETRE LUSCALOV, ELENA MĂINESCU, LUCIA OLTEANU, redactor-șef, PAUL ANGHEL, ALEXANDRINA SÎRBU, redactor-șef adjunct, MIRCEA SÎNTIMBREANU

Adresa redacției: PIAȚA SCÎNTEII Nr. 1 București

Academicianul VICTOR EFTIMIU *vă povestește:*

Făcînd bilanțul lungii mele activități de scriitor și om de teatru, constat că din ceea ce mă frămînta în copilărie, din aspirațiile mele de-atunci, n-au rămas decît umbre fugare, amintiri duioase, pe care le întîmpin cu un surîs.

Nu mă gîndeam pe-atunci să mă apuc de literatură. Influențat de romanele și nuvelele de aventuri, pe care le devoram în podul casei sau în fundul grădinii, mă vedeam rătăcitor pe mări depărtate, căpitan de vapor, descoperind insule necunoscute, ajungînd rege la hotentoți, civilizîndu-i prin tăieri de drumuri noi și înființarea de orașe moderne. Eram un «conchistador», un colonizator, un vîntură-lume fără odihnă.

Vîntură-lume am rămas și mai tîrziu, dar n-am călătorit atît cît aș fi dorit.

Intrînd în adolescență, după ce-am trecut de vîrsta primelor iluzii, au început să mă cutreiere veleități artistice. Mîzgăleam cu acuarele peisaje, dar fără succes. Mi-am dat seama că n-am talent pentru pictură și m-am lăsat păgubaș. Am încercat muzica. Am cîntat pe rînd dintr-o armonică de buze, din flaut napolitan, din vioară. Din nou fără nici un succes. Am renunțat și la cariera de instrumentist.

Înclinațiile mele spre poezie aveau să mă ajute, mai tîrziu, în realizarea operei mele literare.

Într-o bună zi, părinții m-au dus la circ, la matineu; ningea cu fulgi mari, liniștiți. Străzile miroseau a castane coapte.

Era instalat circul acela pe cheiul Dîmboviței, faimosul circ Sidoli. Sînt șaptezeci de ani de atunci. Am aflat cu plăcere că patronul pe care l-am văzut în acel circ sub aspectul unui bărbat tînăr, în frac, care își prezenta, mînuindu-i cu un bici foarte lung, superbii cai care îl făcuseră celebru, am aflat, spun, deunăzi, că vestitul Sidoli trăiește și că face plimbări zilnice prin parcul Cișmigiu. Cît n-aș da să-l întîlnesc!

Am încă în nări mirosul de grajd și de portocale aruncate călăreților, mă bucur și-acum de năzdrăvăniile clownilor care se tîrau pe nisipul arenei, agățați de coada calului și trimiteau sărutări cu degetele amazoanei zvelte ce dansa într-un picior pe spatele lat al armăsarului și sărea prin cercuri de hîrtie, vrăjindu-ne ca o nimfă din povești.

Aceste viziuni s-au întipărit adînc în mintea mea fragedă și mi-au dat gustul, dacă nu patima spectacolului.

Făceam cercuri de nisip în grădina casei părintești din strada Silvestru, mă dădeam peste cap în acea arenă improvizată, mă urcam în copaci ca să imit pe trapeziști. Dar fără nici o reușită excepțională.

Vocația mea se destrăma în văzduh ca niște funigei! Și totuși am devenit om de teatru! Cum? Mister? Nici un atavism nu mă împingea spre rampă. N-am auzit de nici un strămoș al meu care să fi scris sau să fi jucat teatru.

...Și totuși m-am apucat de teatru!

Cred că acest imbold mi-a venit de la un om mărunțel, cu țăcălie și cu lobul urechii roșu de atîta frecătură, un fel de misit care nu știu ce afaceri făcea cu tata. Îl chema Romulus Gavrilescu. Era un pasionat al scenei.

În fiecare seară ne vorbea, ore întregi, despre repertoriul și actorii Teatrului Național, unde eu nu pusesem încă piciorul. Îl ascultam fermecați, eu și frații mei.

Muream de nerăbdare să văd un spectacol la Teatrul National... Dacă mi-ar fi spus cineva atunci că-mi vor fi jucate douăzeci de piese pe această scenă magică și că voi fi de cîteva ori directorul ei, director al lui C.I. Nottara, Iancu Petrescu, Vasile Leonescu și alți mari actori de care ne vorbea Romulus Gavrilescu sub stejarul casei părintești din strada Silvestru, aș fi crezut că-și bate joc de mine. Lucrurile și oamenii aceștia erau prea sus și prea departe de mine. Economiseam toată săptămîna o băncuță de cincizeci de parale ca să mă duc la galerie, în matineul de duminică. Mă întorceam acasă zburînd pe caldarîmul bucureștean și scriam o nouă versiune a piesei văzute, versiune pe care o jucam în pivnița casei, micii spectatori fiind așezați pe treptele scării de la intrarea beciului. Taxa de intrare era un nasture, o bilă sau o peniță.

Pe urmă am început să joc pe la colegii de școală, în grădinile mahalalei Silvestru. Și iată cum mi-am găsit vocația de literator și de teatralist! Cine mi-ar fi spus că grație acestor îndeletniciri voi cuceri, cu vremea, un fotoliu academic și că multele mele piese vor fi primele spectacole pe care le vor vedea atîtea mii și mii de adolescenți, de studenți, de bărbați și de femei în toată firea.

SUBMARINUL LUI IAN-DEN

de OLIMPIA COLCERIU

Orezăria pîrguită se legăna în adierea vîntului. Spicele împovărate se înclinau pînă la pămînt.

Frînt și hămesit după zile și nopți în care minase jur-împrejur orezăria, Ian-Den abia își mai trăgea sufletul. Vorbele comandantului îi răsunau în minte ca un ecou:

— Doar noi doi am rămas după raidul de azi-noapte. Cine știe cînd primim întăriturі, iar eu cu piciorul ăsta rănit... Slabă nădejde... Orezăria e ultima noastră rezervă de hrană, băiete... Înțelegeți? A mea, a ta, a tuturor...

Acum comandantul rămăsese hăt,

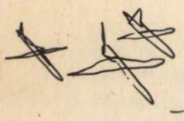

Desen de MARIANA GEORGESCU

departe. Ian-Den își sălta legătura ce-o purta în spinare, ori își potrivea porthartul de pe un șold și pistolul și grenadele de pe celălalt scrîșnind din dinți. «Ultima noastră hrană! Ultima...!»

Minatul pentru salvarea orezăriei însemnase zeci de kilometri. Deși nu întrerupsese lucrul nici ziua, nici noaptea, lui Ian-Den i-a mai rămas să pună explozibil pe încă o întindere destul de mare.

Treaba mergea bine, dar tupilările dese prin lanuri nu rămăseseră neobservate de către dușman. Noaptea începură reflectoarele, iar ziua raidurile avioanelor. «Gata — își zise Ian-Den —, m-au încolțit. Să văd întîi ce au de gînd. Trebuie să mă fac pierdut».

Îi era clar că orezăria nu-l mai poate ascunde. Pîlniile scobite de bombe în lan, nici atît. Din neatenție risca să sară în aer, călcînd chiar pe minele puse de el.

— Rîul! îi fulgeră un gînd. Dar cum să ajung la el?

O luă spre apă, strecurîndu-se dintr-o ascunzătoare în alta. Rezervorul unui avion prăbușit pe mal îi reținu atenția. Zăbovi să înlăture plăcile de metal hîrbuit ce mai atîrnau de el. «Tuburile de alimentare le iau, cine știe...»

După o lungă chibzuire înfiripă un plan. Demontă și cele mai lungi cabluri rămase pe bordul avionului, legă rezervorul cu ele și-l rostogoli în rîu. Aici îl umplu cu apă, astupînd restul orificiilor cu papură. Pentru aerisire fixă două țevi de bambus.

— Bun! Vei fi un ponton minunat! Ba nu, un submarin!

Îi veni și lui să rîdă de acest gînd. Meșteri însă mai departe. Scoase cauciucul izolator de pe cabluri și-l petrecu în jurul rezervorului, fixîndu-l definitiv de niște rădăcini. Așeză peste el și niște bolovani să nu-l ducă valurile.

Pentru intrarea și ieșirea din adăpost își fixă submarinul la unul dintre canalele de irigare ale orezăriei.

— Asta-i! Am un tunel subacvatic. Un «submarin» cu două intrări: din orezărie și din apă. Aer suficient prin țevile de bambus!

În orele următoare corbii de oțel se vînzoleau mai des deasupra orezăriei, tocmai bună de seceriș. Planul dușmanilor țintea să pună mîna pe lanuri. Altfel, două-trei bombe incendiare le-ar fi făcut scrum. Nici ei nu stăteau bine cu alimentele după ce partizanii le-au aruncat depozitele în aer, încercuindu-i.

— Voi termina chiar azi minatul, hotărî Ian-Den. La noapte se poate începe secerișul...

Zborurile razante îl făcură să se retragă la submarinul lui. Aici, cu greu și-a putut stăpîni uimirea. Submarinul era la suprafață.

— M-au descoperit!

Din urmă îl ajunse un fum înecăcios. Se scufundă în rîu, grăbind în josul apei. Ieșirea la suprafață o potrivi spre partea minată a lanurilor. Urmăritorii, cinci tineri din echipajul unui submarin american.

Socotind că e o treabă ușoră să întindă mîna și să-l prindă pe Ian-Den, cei cinci se luară după el mai mult în joacă. Dar primii lor pași în afara orezăriei se confundară cu un răbufnit scurt și trei dintre ei se risipiră ca praful în vînt. Înainte ca ceilalți doi să se dumirească, fură aruncați și ei în aer.

— De ăștia am scăpat! Ce-o fi cu adăpostul meu?

De data asta Ian-Den evită apa. Știa că exploziile negreșit le-a auzit și comandantul și, dacă va fi nevoie, îi va trimite ajutoare. Trebuia să le iasă în întîmpinare. Nu-i putea lăsa să umble la întîmplare prin locurile minate.

— Stai! îl somă cineva într-o limbă stîlcită.

Gura unui automat se deschidea mare și amenințătoare de după un tufiș. O singură mișcare l-ar fi pierdut. Între el și american nu rămăsese decît fîșia minată. «Acum, acum, calcă pe mină!» gîndea micul partizan. Și cînd dușmanul călcă pe locul potrivit, Ian-Den se aruncă la pămînt înainte ca bufnitura minei să risipească groaza din ochii urmăritorului. O trombă de țărînă îl acoperi și pe băiat.

Cine știe cît a stat așa, amețit de explozie. Ca prin vis se simți dezgropat de mîini grăbite.

— N-ai muncit degeaba, Ian-Den, îl mîngîie cineva pe obraz. Era comandantul. Datorită ție avem acum un submarin adevărat, al americanilor. Brigada noastră l-a și încărcat cu primul orez secerat...

DISPARIȚIA BATISCAFULUI

Scenariu de LEONID PETRESCU
Ilustrații de DUMITRU IONESCU

REZUMAT: În uzina suboceanică, la mii de metri adîncime, se semnalează unele tulburări. Inginerul Nicolau, Corund și Mina Vasiliu pleacă cu batiscaful să cerceteze cauzele dispariției unor echipaje. Cei de pe batiscaf, oameni de știință cu experiență, întîmpină multe greutăți. Ei nu-și pot explica unele fenomene curioase care apar brusc în adîncuri și nici lipsa de aer, care se resimte brusc în nava lor.

FRACȚIE CU ETAJE

Monica plînge cu hohote. Lacrimi mari cît boabele de mazăre îi curg pe obraji.

— Nu mi-a dat! Nu mi-a dat! suspină ea, iar Aurel, privind-o de la o oarecare distanță, nu știe ce să facă. Lui i-a dat rezultatul. Dar nu e vesel, parcă are un ghimpe în suflet. În clasă nu e gălăgia obișnuită din recreație, cu toate că vorbesc toți deodată. Fiecare încearcă să explice ceva, să completeze cu ceva un gol care plutește în aer. Un necunoscut, care ar intra, de pildă, acuma pe ușă n-ar pricepe nimic din tot ce-ar auzi: «etajul de sus trebuie adus la același numitor cu etajele inferioare și pe urmă cu etajele vecine»... «Mie mi-a dat 4 023! Mie, 9 884... Eu nu țin minte cît mi-a dat, dar am adus la același numitor!» Diferite cifre zboară prin clasă, filfîie cu aripi nesigure, ca niște cîrduri de ciori în care tragi cu praștia. Foarte mulți au niște mutre lungi, nedumerite...

— 423, țipă Anca triumfătoare. E mică, negricioasă, și sare la bătaie din te miri ce.

— Da! 423! Se aude deodată glasul liniștit al lui Maricel Ene. Dacă el spune că e 423, înseamnă că așa e. El cîștigă Olimpiada de matematică în fiecare an.

— Ați văzut! Ați văzut! Era la mintea cocoșului! țipă din nou Anca și se învîrtește ca o sfoară în jurul băncii Monicăi.

— Eu am greșit tot! Tot! suspină Monica și cu coatele pe pupitru, cu fața îngropată în palme suspină și iar suspină.

— Eu am făcut perfect! Ce noroc! și Anca țopăie cînd pe-un călcîi, cînd pe celălalt, iar Aurel privind-o simte că ar avea poftă să-i îndese pe cap coșul de hîrtii... În definitiv Monica e colega lui de bancă. Și de ciudă se vede în închipuire încălecînd pe-un cal verde, cu șaua roșie, bătută-n ținte aurii. Întîi se ține drept în șa, cu picioarele încordate-n scări și trece în buestru, înainte și-napoi, pe lîngă banca lor. Dar Monica nu-l vede, desigur din pricina lacrimilor. Bun! Dar o să-l vadă ea îndată. Aurel strînge frîul, îmboldește ușor cu pintenii căluțul care se ridică în două picioare și trece ca-n zbor peste trei bănci! Pe urmă tot așa, din trei în trei, sare tot obstacolul, întreg șirul de bănci de lîngă fereastră.

— Hi, căluțul meu! chiuie Aurel și căluțul sare peste catedră, și o clipă cal și călăreț rămîn acolo pe estradă, nemișcați, în chip de statuie. În aceeași clipă, Romoșcanu și Dăscălescu strigă hip! hip! și aruncă în Aurel cu o serie de căciuli din cuier! Una albastră cu ciucure îl izbește pe Aurel drept în piept. Aurel o prinde. E căciulița Monicăi.

Dar Monica nu-l vede. E drept că nu mai plînge. Maricel s-a așezat lîngă ea în bancă. A pus-o să-i arate cum a lucrat exercițiul.

— Mai departe! mormăie Maricel, ștergîndu-și mereu ochelarii. Pînă aici ai făcut bine.

— Crezi? îl întreabă Monica rozînd capătul creionului.

— Mai departe! îndeamnă Maricel. Ce faci cu numitorii?

Aurel coborî încet de pe calul lui cel verde și-i făcu semn să se ducă la una din ferestrele larg deschise pentru aerisire.

— Tu! E la mintea cocoșului! își vîră Anca nasul în maculatorul în care scria Monica.

În clipa aceea vîrful creionului se rupse din rădăcină.

— O ascuțitoare! ceru Maricel calm.

— Poftim, Monica! șopti Aurel și-i întinse ascuțitoarea lui, nouă, cu chip de căluț verde.

— Mulțumesc, Aurel! și Monica îl privi cu niște ochi foarte strălucitori.

— Da' ție cît ți-a dat? se interesă Anca atunci de Aurel.

— Nu atîta! îi răspunse el. Și-i trase un ghiont zdravăn. Și nimeni nu pricepu mai nimic, mai ales că amîndurora le ieșise același rezultat la fracția cu etaje: 423.

GICA IUTEȘ

ilustrație: M. GYORGY

Sfredelus și CLUBUL NĂZDRĂVANILOR

foileton umoristic de EDUARD JURIST

desenat de BURSCHI

Asta a spus-o mai de mult un mare învățat și a repetat-o de curînd Petrică. Grigută, care e fire foarte organizată, a intervenit și el în discuție:

— Nu știu dacă ați băgat de seamă, dar misterele sînt de două feluri. Mistere care au fost dezlegate și mistere care au rămas învăluite în mister și pe care trebuie să le dezlegăm noi.

— Ușor de spus «pe care le vom dezlega noi». Mai întîi și mai întîi, unde vedeți voi mistere? întrebă Mateiaș.

— Pot să dau eu un exemplu de mister, vorbi din nou Petrică. Arțarul cu vrăbii! E sau nu e un mister?

La marginea orașului, un arțar bătrîn, în care se adunau, fie iarnă, fie vară, toate vrăbiile din împrejurimi.

— Eu cred că arțarul acela e un fel de loc de întîlnire a vrăbiilor care trăiesc în oraș cu cele care preferă cîmpul, își dădu părerea Marina. Se adună și ele acolo și ciripesc ba de una, ba de alta...

Tot ce se poate. Dar în ciuda ipotezelor noastre, misterul ne apărea în continuare la fel de nepătruns. Și totuși trebuia să-i găsim cheia.

— Să procedăm mai întîi psihologic, propuse Sandu. Tu dacă ai fi vrabie, unde ți-ar plăcea să stai? Întrebarea îi era adresată lui Sică.

— În teiul din fața cofetăriei, răspunse acesta cu entuziasm. Vara se pun afară măsuțe și totdeauna se găsește ceva de ciugulit.

Chiar a doua zi ne-am dus cu toții la marginea orașului să studiem datele problemei. Cum am ajuns acolo, Sică exclamă:

— Gata, am dezlegat misterul! Vedeți stîlpul din fața noastră. E clar. Pe stîlp e montat un difuzor. Vrăbiilor le place muzica și și-au ales crengile arțarului ca fotolii de orchestră...

Dar stîlpul fusese montat acolo abia de curînd, cînd începuseră lucrările pe noul șantier de locuințe, iar vrăbiile, după spusele celor care locuiau în preajmă, se adunau acolo «de cînd lumea».

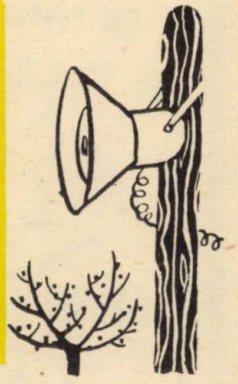

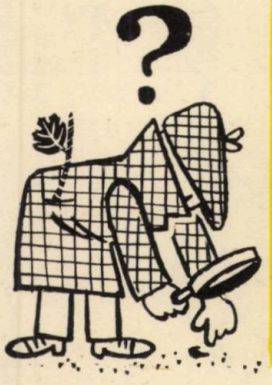

Timpul trecea și nu avansam cu nimic în cercetările noastre. Sandu luă cîteva probe de pămînt și o crenguță de arțar ca să le facă analiza.

În ziua următoare am trecut pe la Muzeul de istorie și am cerut la bibliotecă cel mai vechi plan al orașului nostru. Și ceea ce am descoperit nu era de loc lipsit de interes.

În urmă cu veacuri fusese aici o cetate întărită și în muzeu se găseau o mulțime de obiecte scoase la iveală de arheologi. Bineînțeles că pe harta cea veche nu figura nici un arțar cu vrăbii. În schimb pe acel loc se găsea o moară.

M-am grăbit să împărtășesc și celorlalți descoperirea mea.

— Să vorbim cu cei de la șantier!

...Inginerul-șef, ascultînd povestirea noastră cam gălăgioasă, zîmbea într-una. Apoi, după ce ne-am mai potolit, ne spuse:

— Veniți să vă arăt ceva. Tocmai am terminat săpăturile la fundația blocului turn de 16 etaje...

— Aici au fost, ne explică inginerul-șef, cum am spune noi azi, depozitele alimentare ale cetății. De fapt niște mari hambare pentru grîne. Nu departe de aceste locuri am descoperit și noi urmele morii pe care Sfredelus a găsit-o trecută pe hartă. Ei, ce credeți? se luminează misterul vostru?

Acum totul era limpede ca lumina zilei. Pe vremuri vrăbiile se adunau să ciugulească sumedenia de boabe care, de bună seamă, se găseau aicea din belșug.

— Cu timpul, explică Sandu, această obișnuință a devenit ceea ce se numește un reflex.

Apoi am discutat multă vreme despre obiceiurile unor animale care pot da tot felul de indicii prețioase oamenilor de știință.

Bineînțeles că înainte de plecare ne-am fotografiat cu toții în fața arțarului. Iar vrăbiile o clipă nici măcar n-au ciripit, ca să iasă bine în fotografie.

BIBLIOTECA ORAS.
Sibiu. 5 ex.

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

ÎNVĂȚĂTURĂ

DE ION POPESCU GOPO

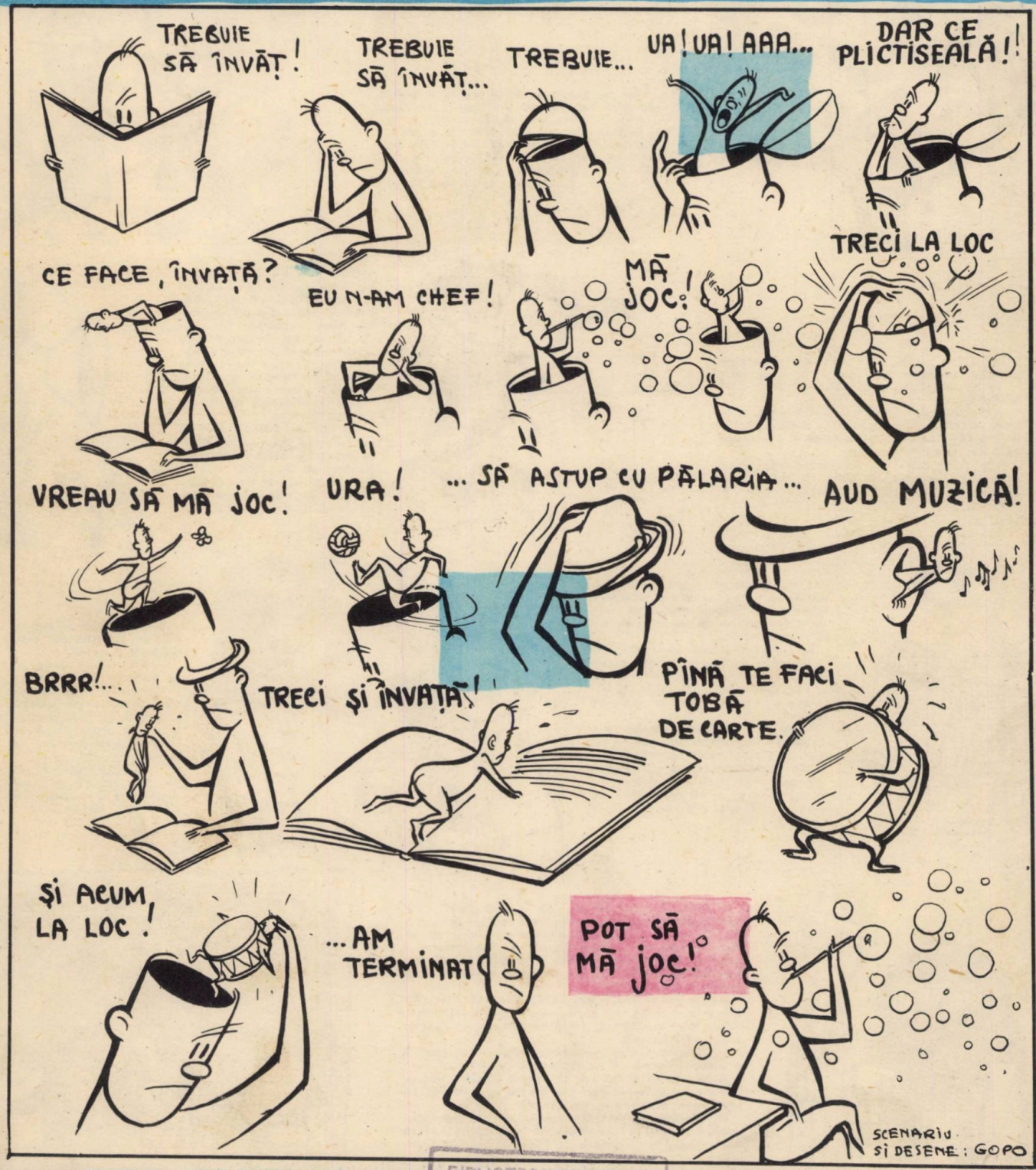

BIBLIOTECA DE STAT
SIBIU

LEI 2,50 41014

CEL M.

Versuri: **Mihail**

Muzica: **Florin S**

CRAVATA ROȘIE nr. 3

1967

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL
ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

BIBLIOTECA CENTRALĂ
BIBLIU

În acest număr: scrisori pentru voi de la:

Academician
GR. MOISIL

IOAN D. CHIRESCU
compozitor,
artist al poporului

DEMOSTENE
BOTEZ
scriitor,
Membru corespondent
al Academiei

EDMOND NICOLAU
profesor universitar

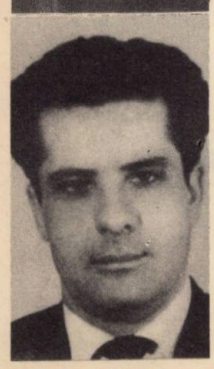

HADRIAN
DAICOVICIU
lector universitar

PARTID

de ION BRAD

Tu ne-ai dat întîia primăvară,
Anotimp al florii și-nnoirii!
După gheața iernilor, amară,
O livadă-i azi întreaga țară,
Înflorind pe cerul omenirii.

Sensul luptei noi îl știm prin tine,
Munca ne-ai încins-o în cîntări,
Tinerețea ta ne arde-n vine,
Inimile doar de tine-s pline
Cînd zidim, visăm, zburăm spre zări.

Ca o carte ni-i deschisă zarea:
Litere-furnal, clădiri-imagini,
Cîmpul întins foșnind ca marea
Și atît de-aproape depărtarea —
Socialismul tu l-ai scris în pagini!

Tu ne-ai dat întîia dimineață,
Soare-al vieții noastre, scump Partid!
Comunismul ni-l aduci în față —
Toate diminețile din viață
Poarta de lumină și-o deschid.

GÎND PIONIERESC

de AL. ANDRIȚOIU

Cocorii se întorc în țara lor,
de care le-a fost totdeauna dor,
iar rîndunelele care s-au dus
se-ntorc la frunza nucului de sus.
Le-așteaptă pionieri în toată țara,
Cîntînd cu ele: «Vine primăvara!»

E primăvara care nu dă greș,
ci-ncet sărută floarea de cireș,
apoi sărută ca-ntr-un tainic vis
parfumul cald din floarea de cais,
ca lîngă toți poeții călimara
să cînte «vine, vine primăvara».

E primăvară și în catalog.
Azi numai nota zece are loc,
de parcă zările bogate-n soare
au pus prin cataloage mărțișoare,
să fie premiată toată țara
acum cînd «vine, vine primăvara!»

CRAVATA ROȘIE

împlinește 20 de ani

Din zestrea încredințată Organizației pionierilor face parte și această revistă a voastră, ajunsă azi într-al 20-lea an de apariție. Au fost ani rodnici, de-a lungul cărora, lună de lună, revista «Cravata roșie» a venit către voi — și către cei dinaintea voastră — ca un prieten apropiat, plin de vești și învățăminte.

De-a lungul celor 20 de ani v-au vorbit din paginile sale colaboratori de prestigiu, de la maeștri ai scrisului românesc, precum Mihail Sadoveanu, Tudor Arghezi, Camil Petrescu, Ion Agîrbiceanu, Cezar Petrescu, Victor Eftimiu, Geo Bogza, pînă la creatorii tineri din generația lui Nicolae Labiș, purtători ei înșiși ai primelor cravate roșii.

Număr de număr, revista «Cravata roșie», care v-a prilejuit instructive și plăcute ore de lectură, v-a ajutat să vă îmbogățiți cunoștințele, să cunoașteți oamenii și frumusețile patriei, eroii săi din trecut și de azi, să deveniți buni pionieri și școlari, demni de dragostea și grija cu care vă înconjură Partidul Comunist Român.

Pentru a răspunde și mai mult setei voastre de cunoștințe, dorinței de a avea o revistă tot mai vie, tot mai frumoasă și mai bogată, sărbătorita noastră de astăzi, prin redactorii și colaboratorii săi, va căuta să vă fie un și mai bun prieten și sfătuitor.

Cunoscîndu-vă interesul pentru literatură și artă, pentru știință și tehnică, pentru descoperiri și invenții, pentru călătorii și fapte de seamă, revista își va îmbogăți rubricile, își va înfrumuseța aspectul grafic. Ea își va deschide, de asemenea, paginile — mai mult ca pînă acum — pentru a găzdui cele mai frumoase dintre creațiile voastre, pentru a vă oglindi multitudinea preocupărilor, viața efervescentă a detașamentelor și unităților de pionieri.

Cu prilejul acestei aniversări, adresăm călduroase felicitări colectivului redacțional, colaboratorilor revistei, iar vouă, dragi cititori, vă urăm multă sănătate și succese la învățătură; să creșteți oameni harnici și inimoși, culți și demni, fii de nădejde ai poporului român, devotați cauzei socialismului, propășirii continue a scumpei noastre patrii.

Conf. univ. TRAIAN POP
președintele Consiliului Național
al Organizației pionierilor

Primăvară românească

de FĂNUS NEAGU

Desen de FLORICA CORDESCU

Martie — și din pământ, din rîpile din malul Dunării sau din salcîmul din fundul curții noastre (acolo, totdeauna, se petrece ceva nemaipomenit, tulburător: copacii, noaptea, se trezesc, prind viață și vorbesc cu păsările și cu Dunărea și nimeni nu-i înțelege, o taină se încheagă și se desface sub vînt și sub lună) a ieșit o vulpe, a traversat aria, ocolind lemnele sparte, adunate într-un coș de nuiele, și a trecut pe sub ferestre. Bănică, băiatul fratelui meu, i-a zîmbit prin somn și a mîngîiat-o pe blană și pe bot. După ce a scris cu coada lîngă stîlpul casei, vulpea s-a dus din nou în pămînt sau în salcîmul bătrîn și unii au văzut-o și lîngă troița veche de pe gorgan. În clipa aceea, în staule s-au ridicat miei și au căzut iarăși în paie, învăluiți în miros de iarbă fragedă. În munți s-a scuturat o creangă, cernînd pulbere albastră, o pajiște s-a deschis cu ghiocei într-un mijloc de pădure unde se găseau și doi cocoși sălbatici, iar luna s-a schimbat în fată cu cozi bogate și, scuturînd o chingă cu clopoței vrăjiți deasupra Dunării, a făcut să-i țîșnească apele din crăpăturile gheței, iar peștii au scos capul să înghită aburi dulci, revărsați din pămînt și săniile s-au așezat singure în cîrlige de fier, sus, lîngă podul de fîn, unde dorm povești în flori uscate.

Era noaptea și pe urmă au venit zorile, moara a început să umble singură, o stea a căzut în apă și s-a făcut luntre, și-un ciot de vîslă uitat într-o cărare a dat muguri. Într-o vale au nechezat patru cai (mînzul de cinci luni s-a rupt de herghelie și s-a înfundat între pămînturile negre atîțat de mirosul amar al pelinului, apoi s-a speriat și s-a întors și a vrut bătaie, dar ceilalți l-au repezit cu o smucitură din cap și nu s-au supărat pe el). Un clopot, tras de mîini nevăzute, a sunat peste fluviu. Sus la Vîrful cu Dor, o capră și-a scuturat coarnele și s-a izbit în stînci, jderii și-au arătat boturile în hățiș și peste Rucăr s-a scuturat un fulger și tunetul s-a spart în lungul stepei de la Topraisar și a început să plouă — fire lungi și calde, legînd cerul de pămînt. Și peste întinsa legănare a Deltei s-a ivit, în zbor alb, pasărea flamingo, întoarsă de la Nil. Un lămîi a dat în floare, jos, lîngă satul Chilia, și într-o clasă de școală din București sau din Huedin un băiat s-a gîndit să-i aducă colegei de bancă o ramură de cais.

Primăvară — amestec lunar de vis și fete frumoase și fîntîni curate, nopți de stînjenei arcuite peste Carpați, auzim cum din pămîntul românesc crește iarba și se împlinește în coamă bogată. Gîndul se schimbă în dor și austrul intră în grîu. Seri și asfințituri adînci se strîng peste plopi, peste stîni și peste vetrele tractoriștilor, iar noi și deasupra noastră, atîrnat la streașina casei, e un cîntec nou, răscolitor și dulce.

E undeva un gorgan străjuit de o troiță. Acolo parcă pămîntul suie, prin înserare, în zone de liniște și de basm. Acolo, cînd apele foșnesc întunecat în afunduri și luna pune cărări de văpaie peste curgerea lor, unind mal cu mal, mă cheamă un glas din ierburi să merg, să privesc și să ascult, întins pe un pod de căruță, Dunărea trecînd în clocot spre munții de piatră ai Măcinului, povești și cîntece și o tufă de liliac căsnindu-se să țină pe umăr culmea plină cu stele, iar un foc pitic să scapere undeva în bălți și eu să visez munți și mîna lunii să-mi lunece ușor peste frunte.

Primăvara românească, plină de gînduri și de flori și de dragoste pentru acest pămînt.

Elevul, matematica și OMUL MATUR

de acad. GR. C. MOISIL
prof. la Universitatea din București

De mult, cînd eram eu elev, clasa era împărțită în două: cei buni la matematici și ceilalți. Această împărțire se legaliza cînd, pe la 15 ani, elevii erau împărțiți în secții: secția reală (cei buni la matematici) și secția modernă (ceilalți). Această împărțire corespundea unei realități istorice: viitorii ingineri și profesori de matematici se alegeau dintre «cei buni la matematici». Pentru celelalte meserii: avocat, medic, comerciant, funcționar administrativ, profesor; pentru celelalte discipline, matematica nu folosea. Chiar fizicianul și chimistul experimentatori foloseau foarte puțin matematica.

Astăzi situația e cu totul alta. Problemele de economie: planificarea la toate nivelele, de la nivelul întreprinderii pînă la nivelul de stat, se face în urma unei serioase analize matematice, utilizînd calculatoarele electronice.

Iată un exemplu: la construcția unei case trebuie să fie săpată temelia, ridicate blocurile, pus acoperișul, ușile etc. Aceste operații se fac într-o anume ordine. Dacă băile sînt aduse prea devreme, ele trebuie să fie depozitate. Dacă cimentul pentru beton e adus prea tîrziu, toată construcția trebuie să aștepte. Peste tot sînt citeva mii de acțiuni. Cum trebuie să le planificăm astfel încît materialul să fie depozitat în munca să se facă în acțiuni. Cum trebuie timpul cel mai scurt și teren, pe de o parte, și blocare de fonduri, pe de alta). (Depozitarea cere

Aceste probleme azi se rezolvă cu ajutorul unor teorii matematice foarte complexe (planificarea lineară, planificarea dinamică, teoria stocurilor, teoria grafurilor).

Nu mai putem concepe azi economiști fără foarte serioase cunoștințe matematice.

Mașinile electronice de calcul au început să servească pentru a pune diagnosticul bolilor. Azi unui bolnav i se fac foarte multe analize, așa că e nevoie ca rezultatele lor foarte numeroase să fie comparate rapid între ele, și acest lucru îl poate face numai un calculator electronic. Azi se dezvoltă cibernetica medicală.

Fenomenele de ereditate, importante atît pentru creșterea animalelor și pentru agricultură, cît și pentru studierea înmulțirii microbilor și virusurilor, ca să știm să ne păzim de boli, nu mai pot fi azi înțelese decît cunoscînd matematica. Se dezvoltă astfel o biologie matematică.

Au început să se întrebuințeze calculatoarele electronice în descifrarea textelor scrise în limbi necunoscute și a acelora anume cifrate ca să rămînă secrete — este o problemă de matematici.

Studiile de traducere automată, adică de traducere cu mașina de calcul, și cele de rezumare automată, adică de matematici.

Economistul, medicul, biologul (inclusiv agronomul și medicul veterinar), gestionarul întreprinderilor și funcționarul lor, ca și lingvistul nu-și mai pot duce munca lor fără a lucra la o mașină electronică de calcul, deci fără a ști matematică și, precizez, fără a ști bine. Cît despre istoric și jurist se prevede că această afirmație va putea fi făcută peste puțini ani.

Nu trebuie să ne închipuim, din exemplele date, că ar exista alte treburi mărunte în care învățatul matematicii ar fi de prisos. Noi trăim într-o epocă în care nimeni nu mai face, de capul lui, treburi mărunte. Dacă munca cuiva poate să-i pară lui sau altuia o muncă mărunță, nu trebuie uitat că azi orice muncă individuală e o parte din munca unui colectiv, că este o verigă indispensabilă dintr-o muncă uriașă. Dar trebuie să înțelegem ce rost are munca dusă de fiecare dintre noi, altfel nu o putem face.

Ca să ne dăm seama de acest lucru, trebuie să înțelegem munca cea mare, lucru pe care nu-l putem face fără să știm matematica.

Una dintre concluzii e urmatoarea: actuala împărțire a ultimelor clase de liceu în secția reală și secția umanistă nu mai are înțelesul de acum o jumătate de secol. Elevii secției umaniste nu sînt cei ce nu vor avea nevoie de matematică, ci, la fel de mult ca și cei ai secției reale, ei au nevoie de matematică. De aceea o și învață.

Fiindcă, de învățat, trebuie să știți ce vă așteaptă: omul azi trebuie să învețe toată viața.

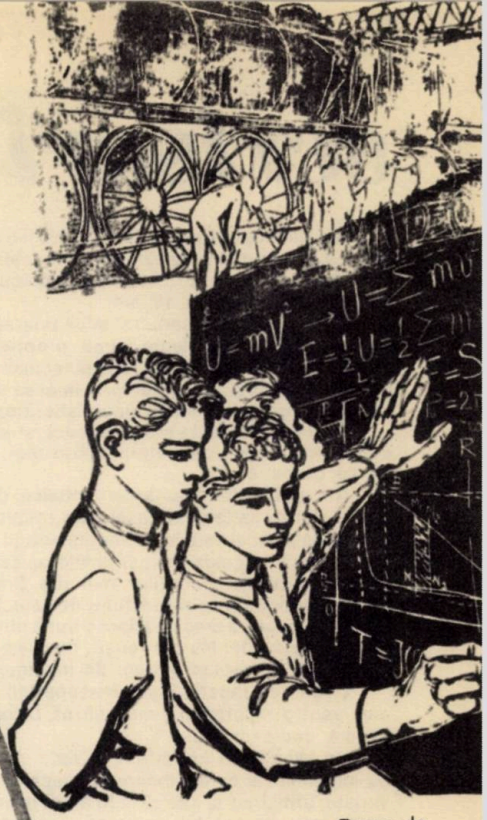

Desen de M. CHIRNOAGĂ

scrisori pentru voi

scrisori pentru voi

Am descoperit recent printre hîrtiile mele un caiet de însemnări vechi, din timpul liceului, cu rezumate ale cărților și articolelor care mă impresionau. Din cele scrise atunci rezultă un lucru care m-a surprins plăcut: munca de cercetare științifică mă pasiona de pe cînd eram de 15 ani.

Cu o curiozitate caracteristică tinereții, începusem să mă joc cu curentul electric, făcînd diferite experiențe după proprie inspirație.

În orașul din provincie în care locuiam nu putea fi vorba de un aparataj de laborator prea complicat și, din nefericire, în acea vreme nici cadrele didactice nu se preocupau, ca astăzi, de organizarea unor laboratoare în învățămîntul mediu.

Redus la propriile mele mijloace și la imboldul de a experimenta, am început prin a demonta niște vechi baterii de buzunar, din care puteam utiliza în primul rînd electrozii de cărbune.

Am vrut să fac apoi arcuri voltaice, dar aceasta a dus în primul rînd la arderea siguranțelor de la tabloul casei. Am trecut atunci la alte categorii de experiențe în care produceam arcul voltaic în diferite soluții lichide. Și trebuie să mărturisesc că și astăzi îmi sînt vii în memorie experiențele pe care le făceam atunci, singur, într-o cameră retrasă a locuinței părinților mei din Brăila.

M-am ocupat apoi îndelung de selecționări de plante și de felurite încercări de încrucișări, ceea ce cred că a fost o bună utilizare a timpului, deși nu întotdeauna obțineam rezultatele dorite. Nu am reușit, de exemplu, să fac să umble în două picioare sau să vorbească un motan extrem de inteligent, la care țineam foarte mult.

Destul de repede însă, descoperind universul matematicii și al teoriilor, interesul meu pentru experiențe a mai scăzut. Doream totuși cu toată înflăcărarea de adolescent să mă dedic științei.

Un eveniment important în viața mea de școlar a fost venirea unui nou profesor de matematică, care a început să facă cu noi exerciții suplimentare, exerciții extrem de variate, urmărind și alte cărți în afara manualelor. Am ajuns astfel să-mi formez deprinderea raționamentului matematicii, m-am obișnuit cu subtilitățile gîndirii matematice.

(CONTINUARE ÎN PAG. 25)

E. Nicolau

Prof. univ. EDMOND NICOLAU

Gîndul îmi fuge cu douăzeci de ani în urmă, atunci cînd și eu aveam vîrsta cititorilor de astăzi ai revistei. Erau ani de greutăți, de lupte și de victorii: la sfîrșitul anului 1947 avea să fie proclamată Republica. Pentru elevii din generația mea era o vreme de însemnătate deosebită: ajunși la jumătatea liceului, începeam să ne punem cu seriozitate problema drumului în viață, problema profesiunii pe care aveam s-o alegem.

Îmi aduc aminte că nu luasem încă, pe atunci, o hotărîre definitivă. Erau mai multe materiile care-mi plăceau și dacă, patru ani mai tîrziu, mi-am îndreptat pașii pe drumurile istoriei vechi, aceasta s-a datorat și unui concurs prielnic de împrejurări. S-ar fi putut întîmpla să apuc pe altă cale și, poate, n-aș fi regretat: orice muncă e interesantă și utilă societății dacă o faci cu seriozitate și pasiune. Dar în clipa în care am ales definitiv istoria și, mai precis, istoria veche și arheologia, am avut sentimentul că mă întorc acasă după o lungă călătorie.

N-o spun la figurat sau numai la figurat. Copilăria mi-am petrecut-o într-un muzeu: Muzeul arheologic din Cluj. Îmi erau familiare obiectele din vitrine, sarcofagele și leii de piatră din curtea muzeului; foarte curînd, pe la 10—12 ani, am făcut cunoștință cu zidurile monumentale ale cetăților dacice din Munții Orăștiei și cu ruinele amfiteatrului roman de la Ulpia Traiana. Povestirile și legendele din mitologia greacă, isprăvile eroilor «Iliadei» și «Odiseei» îmi erau tot atît de aproape ca și «Basmele românilor» ale lui Petre Ispirescu. Cînd m-am întors, ca student, la vestigiile și ecourile trecutului îndepărtat, aveam, într-adevăr, sentimentul regăsirii căminului.

Așadar, pînă la urmă am ales istoria veche și sînt încredințat că am procedat cuminte. Am intrat într-o lume pasionantă și am pornit la o muncă plină de dificultăți, dar și de satisfacții. Alături de atîția colegi întru ale arheologiei, sub îndrumarea dascălilor noștri, încercăm să descifrăm imensa arhivă care e pămîntul țării, păstrătorul atîtor urme ale trecutului. Ne îndreptăm străduniile spre reconstituirea traiului strămoșilor daci și romani, spre alcătuirea unei imagini reale a istoriei lor. Se cercetează cetățile și așezările, locuințele și mormintele, uneltele și armele, vasele de lut ars și podoabele, inscripțiile și monedele. Se interoghează necontenit scrierile istoricilor antici, care adeseori dobîndesc semnificații noi în lumina descoperirilor arheologice. Și, în același timp, ne ocupăm cu toții de colegii noștri mai tineri, de studenții noștri, ajutîndu-i să pășească pe calea cercetării istorice.

E o cale dificilă, dar frumoasă. Ea se așterne, larg deschisă, și dinaintea voastră, dragi prieteni mai tineri, cititori ai «Cravatei roșii».

H. Daicoviciu

HADRIAN DAICOVICIU
lector universitar

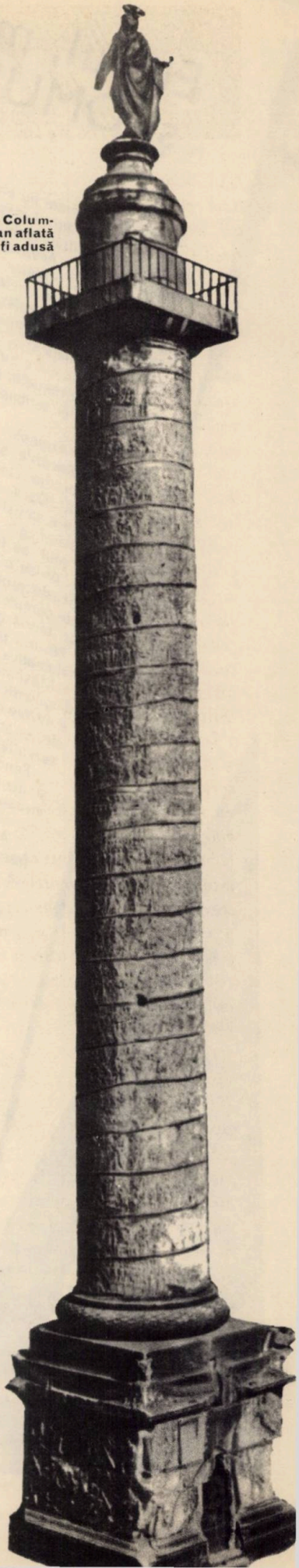

O copie a Columnei lui Traian aflată la Roma va fi adusă în țară.

scrisori pentru voi

La cincisprezece ani, sau în jurul vîrstei de cincisprezece ani, treci un prag de seamă al vieții. La cincisprezece ani spui: adio, copilărie! La cincisprezece ani spui: bună dimineața, tinerețe! Adio, copilărie, cu zburdălniciile, cu șotiile tale nevinovate, cu hoinărelile tale prelungite, cu rîsul tău din senin! Bună dimineața, tinerețe, vîrstă frumoasă a elanurilor nobile, a îndrăznelii, a visurilor celor mai avîntate, tinerețe în care munca, visarea și răspunderea de a le împlini încep să închege un caracter, un anumit mod de a privi viața, încep să definească acea complexitate aparte pe care cu un singur cuvînt o numim personalitatea unui om. Dificilă vîrstă, nobilă vîrstă!

De aceea doresc cititorilor «Cravatei roșii» și tuturor celor care, plini de cutezanță, au urcat pragul celor cincisprezece ani, să deschidă ochii larg spre lume! Să caute să înțeleagă, încă de pe acum, marele ei spectacol, frumusețea muncii, noblețea gîndirii. Să-și aplece urechea la cîntecele poporului nostru în care se exprimă atîta dragoste de viață, atîta demnitate de a trăi! Să asculte vuietul codrului și murmurul izvoarelor acestui pămînt. Să asculte doina din caval, cîntecele păsărilor și foșnetul necuprinselor lanuri ale cîmpiilor. Să simtă pulsul marilor sale șantiere, să priceapă inima și gîndul oamenilor de aici, de acum și de totdeauna, și, călăuzindu-se după toate acestea, să zboare frumos spre viață!

Ioan D. Chirescu

IOAN D. CHIRESCU
artist al poporului

Eu am făcut școala la Liceul internat din Iași. Acolo exista o bibliotecă bogată. Pentru învățat lecțiile erau anumite ore fixe, suficiente pentru aceasta. Dar eram mulți care voiam să știm mai mult, să cunoaștem și altceva. Asta o puteam face numai la bibliotecă în ore suplimentare. Biblioteca era deschisă seara de la 9 la 10 jumătate. Și-acolo eram în fiecare seară. Nu ne obliga nimeni. Cînd se închidea, ne despărțeam greu de cartea din mînă. Orele acelea au însemnat pentru mine începutul culturii. Citeam altceva decît lecțiile. De-atunci sînt 60 de ani. Am citit cu pasiune, cu patimă, mereu. Zi de zi, ceas de ceas. Și totuși cîte mai am de învățat?!

Cultura mi-a deschis mereu ferestre noi, a scos mereu în lumină mii și mii de lucruri care altfel ar fi rămas pe veci în întuneric.

Unii cred că a fi deștept este de ajuns. E o filozofie a leneșilor. Deșteptăciunea e un instrument. Important este: ce faci cu el? Inteligența te ajută să înțelegi mai repede și mai adînc. Dar, ca să ai ce înțelege, trebuie să citești. Acolo, în cărți, e materialul de lucru al inteligenței. În cărți găsești concentrate inteligența și cultura a mii și mii de oameni. Cuprinsul unei cărți este rodul muncii unei mulțimi de oameni și uneori chiar rodul unei civilizații de mii de ani.

Posibilitățile omului de a cunoaște prin simțurile și experiența lui sînt foarte reduse. Lectura îndelungată, cultura sînt singurele căi de a cunoaște mult. Cultura înseamnă învățătura altora, adunată prin generații de oameni cultivați din întreaga lume și din toate epocile.

Fiecare tînăr trebuie să citească mult pentru a avea timp să-și formeze o cultură, pentru a nu rămîne în urmă.

Asta nu se face într-un an, doi. Nu-ți ajunge nici o viață întreagă! Cultura se adună încetul cu încetul și cu cît știi mai mult vrei să știi și mai mult. Trebuie s-o iei de la capăt, de la vîrsta cînd începi a fi conștient, cînd tinerețea dă entuziasm și puteri nemărginite. Ceea ce înveți în orele de clasă, în manuale este doar o temelie, noțiuni de bază. Asta îți deschide gustul cunoașterii, îți dă elementele prime. Curiozitatea de-abia atunci se deschide. Și o dată cu ea pasiunea de a cunoaște tot mai mult. Și asta, de îndată, aduce o mare mulțumire sufletească, o nouă încredere în sine, o viziune mai largă și mai justă a lumii.

În epoca noastră, modernă, sfera culturii s-a lărgit enorm. Progresele vertiginoase, ameți-toare ale științei și tehnicii au născut noi și vaste domenii, pe care orice om cult trebuie să le cunoască în liniile lor mari. Cînd de-abia te-ai pus la curent cu ele, îți dai seama că savanții n-au stat degeaba și s-au deschis alte noi domenii.

A fi cult astăzi este a ști mult mai multe lucruri decît avea de știut un om cult de altădată.

Frumusețea vieții stă în a cunoaște tot mai mult tainele lumii, în a fi tot mai conștient de universul în care trăiești.

A cunoaște este a trăi. În ignoranță, viața este doar un fenomen biologic... sau chiar vegetal... E ca viața unei flori ținute în beci.

Sentimentul de a fi cult îți dă conștiința unei înalte demnități, a unui respect de tine însuți, a unei mulțumiri interioare ce atinge fericirea.

Necesitatea de a fi cult e o necesitate a ființei omenești, a structurii ei, căci omul e o ființă conștientă, și această conștiință nu există fără a cunoaște lumea și legile ei. Necesitatea de a fi cult e soră bună cu necesitatea de a trăi în lumină.

Floarea-soarelui își îndreaptă discul cu petale mereu înspre soare; omul își îndreaptă mintea mereu spre cultură. Lege a naturii și într-un caz, și în celălalt. Cultura este pentru om ceea ce lumina este pentru plante.

Demostene Botez

DEMOSTENE BOTEZ

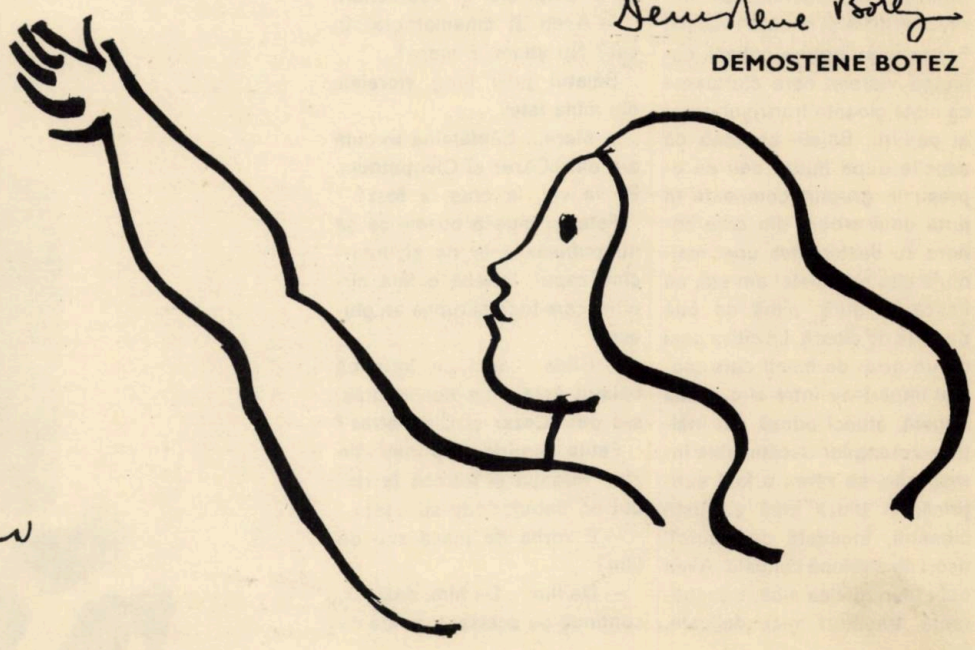

Micsuneaua albă

de **PETRE LUSCALOV**

Detașamentul de pionieri din Capitală — care sosise de curînd în satul X, ca să viziteze cooperativa agricolă de producție — își terminase vizita la gospodărie și acum, însoțit de pionierii din localitate, se revărsase în pădurea de la marginea satului. Autobuzele albastre, cu boturile lor scînteietoare de nichel și ferestre oarbe, fumurii, cu portierele uitate deschise, se înșirau șchiopătînd parcă unul în spatele celuilalt, la liziera pădurii, plină de gropi și de mușuroaie de cîrtiță.

Vîntul umed și cald ce sufla dinspre luncă se juca cu mărgelele de catifea ale sălciilor îmbobocite, și-apoi, glumeț, șfichiuia cu coada lui nevăzută puful păpădiilor, umplînd văzduhul cu parașutiști minusculi, țepeni și grăbiți.

Dincolo, în pădure, peste autobuzele încremenite, se auzeau strigăte și chemări vesele. Fetele roiau printre copaci, culegînd viorele, care ciuruiseră ca niște gloanțe frunzișul uscat al pădurii. Băieții aruncau cu șepcile după fluturi sau se opreau în grupuri compacte în jurul unui arbore din care cobora cu dexteritatea unei maimuțe cîte un băiețel din sat, cu basca în gură, plină de ouă pestrițe de cioară. La cîțiva pași de un grup de băieți care tocmai împărțeau între ei o pradă bogată, atunci adusă din înălțimea crengilor uscate, abia înmugurite, se zărea o fată subțirică, în bluză albă și fustă albastră, încălțată cu pantofi ușori de antilopă cenușie. Avea ochi mari, pielea albă, transparentă, trăsături mici, delicate, mișcările ușoare și catifelate. Din cînd în cînd se apleca să rupă cîte o viorea, pe care o alătura, cu grijă, la buchetul pe care îl purta în mîna cealaltă. Un băiat din sat, în pantaloni de tergal cenușii, cu tenișI albaștri în picioare și într-o scurtă de lînă, o urma pas cu pas, în tăcere. Băiatul avea o față mare, colțuroasă și de sub căciulă îi atîrna pe frunte un moț de păr castaniu. Fata se aplecă, rupse o viorea și-apoi privi într-o doară spre băiat:

— Tu de ce nu culegi flori? îl întrebă ea. Nu-ți plac florile?

Băiatul rămase o clipă descumpănit și, împingînd ușor căciula cu două degete de la spate spre frunte, spuse:

— Ce să fac cu ele? Mă duc după—masă să văd «Cei șapte magnifici»...

Fata rîse ironic, dezvelindu-și dinții albi și strălucitori.

— Aveți și cinematograf în sat? Nu știam. E mare?

Băiatul privi lung viorelele din mîna fetei.

— Mare... Săptămîna trecută s-a dat «Cezar și Cleopatra»... Pe la voi, la oraș, a fost?

Fata își mușcă buzele ca să nu pufnească în rîs și, întorcînd capul, întrebă o fată pirpirie, care tocmai rupea un ghiocel:

— Gilda... auzi ce întreabă băiatul ăsta... La noi, la oraș, s-a dat «Cezar și Cleopatra»?

Fetița pirpirie îi prinse din zbor intenția și întrebă la rîndul ei, îmbujorîndu-se ușor:

— E vorba de piesă sau de film?

— De film... De film, desigur, continuă pe același ton fata cu ochi negri... Auzi că pe aici a rulat... Crezi că o să vină și la noi?

Cealaltă ridică din umeri.

— Ce ți-e și cu difuzarea asta... a filmelor...

Apoi tăcu și se aplecă să rupă o viorea. Băiatul privi încet pe sub gene de la una la cealaltă și-apoi un fulger îi străluci în privire. Fata cu ochi negri porni mai departe, călcînd ușor, cu pantofii ei de antilopă, pe frunzișul uscat al pădurii. Băiatul o urmă în tăcere, umbrele subțiri ale crengilor de deasupra căzdeau peste ei ca o plasă.

— Aveți și televizor? îl întrebă ea din nou, în timp ce rupea o altă floare...

— Avem... spuse băiatul. Avem unul la căminul cultural... Putem să ne uităm la televizor și pe fereastră.

Fata zîmbi ușor.

— Și cînd plouă ce faceți? Deschideți umbrelele?

— N-avem umbrele pe-aici, răspunse simplu băiatul... Cînd plouă și-i multă lume la televizor, luăm saci din magazia silozului și-i punem în cap... De obicei se întîmplă cînd se dă «Baronul»... E multă lume atunci... și nu mai e loc în sală...

— E nostimă chestia cu sacii și cu «Baronul»..., rîse fata. Eu am acasă un «Grigorescu»... are un ecran formidabil. Ai văzut un «Grigorescu»?

Un fulger trecu din nou prin ochii băiatului.

— Ăsta de la cămin tot «Grigorescu» e, spuse el liniștit. Aud că în curînd o să-l schimbe... S-auzea c-o să cumpărăm unul în culori... Dar nu știu dac-au ieșit încă...

Fata își mușcă buzele.

— Au ieșit...

— Mă mir, continuă liniștit băiatul... Am umblat tot Bucureștiul și n-am văzut nici unul...

Nu erau nici la Obor.

Ea își țuguie buzele și adăugă sec, ironic.

— Ca să vezi, nici la Obor nu erau... Ești sigur?

— Păi dacă-ți spun... făcu el împingîndu-și căciula pe spate cu două degete... și-apoi, ne-am dat în călușei... Ai fost la moși?

— N-am fost la... moși, spuse ea, pornind mai departe... În fiece duminică plec cu tata cu mașina în excursie... Avem un «Fiat 850»... mic și alb...

Băiatul o urmă călcînd apăsat în urma ei:

— Și inginerul nostru agronom are una..., dar mai mare și roșie...

Ea se întunecă la față:

— Tata e doctor și-avem un «Fiat» alb ca de fildeș...

Băiatul fixă din nou buchetul de viorele din mîna fetei. Ea îi simți privirea și îl întrebă privindu-l ușor enervată:

— De ce te uiți la el? Ai văzut ceva?

El o privi drept în ochi și tăcu.

Fata îi întoarse brusc spatele și se îndepărtă. Băiatul rămase nemișcat, privind în urma ei.

— Ce-i, Mirela? întrebă fata pirpirie cînd aceasta se apropie de ea... Pari supărată... S-a întîmplat ceva?

— Mă enervează băiatul ăsta ... se plînse ea în șoaptă... de cînd am intrat în pădure se ține scai după mine... orice fac și orice-i spun nu pot să scap de el...

— Și în fața mea merge un băiat... îl vezi? șopti cealaltă, arătînd cu capul spre un băiețel cu pantaloni de doc și papuci de pîslă în picioare, îmbrăcat într-o hăinuță albastră, decolorată... merge și se uită mereu la fiecare viorea... Parcă le-ar face inventarul.

— Ce nesuferiți, șopti Mirela și deodată, privind spre o pată mare de soare, ce se vedea la cîțiva pași de ea, adăugă cu ochi strălucitori: Privește, Gilda, ...privește.

Cealaltă ridică ochii și rămase înmărmurită. În mijlocul petei de soare se ridica zveltă din frunzișul cenușiu o uriașă micșunea albă. În jocul razelor de soare, legănate de umbrele crengilor, petalele ei păreau tivite cu argint.

— Vino, strigă bucuroasă Mirela, avîntîndu-se spre floare. Deodată o mînă puternică o prinse de braț și o smuci cu putere înapoi. Fata scoase un țipăt ușor și întoarse capul. Cu fălcile încleștate, ținînd-o de braț și privind tăcută spre floare, stătea băiatul cu căciulă. Apoi, împingînd-o încet, băiatul duse două degete în gură și scoase un fluierat ascuțit. Ca din pămînt, lîngă el răsăriră cîțiva băieți. La un semn al acestuia, zburînd parcă peste frunzișul uscat al pădurii, ei înconjurară cît ai clipi din ochi, într-un cerc larg, ciudata micșunea albă. Apoi rămaseră nemișcați, încordați. Trecură cîteva clipe. Băiatul cu căciulă întoarse încet privirea spre băiatul cu haină albastră, decolorată, care privea țintă spre floare. Acesta se lăsă în genunchi și își lipi urechea de covorul de frunze. Ascultă cîteva clipe și apoi, ridicînd privirea spre băiatul cu căciulă, șopti:

— I-acolo...

Cele două fete îi priveau uimite.

— Scoate-l! îi ceru băiatul cu căciulă, făcîndu-i semn cu mîna.

Băiatul în hăinuță albastră se ridică de jos și-o porni ca vîntul spre floare. Ajuns la un pas de micșuneaua albă, sări ca un fulger într-o parte, în timp ce din frunziș țîșni deasupra florii o curea dreaptă și neagră. Apoi cele două fete văzură cum băiatul cu căciulă făcu un pas și se lăsă cu amîndouă picioarele peste arătarea neagră, prinzînd-o sub tălpile tenișilor săi albaștri. O clipă după aceea el scoase liniștit o batistă din buzunar și se aplecă la picioarele lui. Se auzi un mic trosnet imperceptibil.

— Nu mai are cu ce să muște vicleanul ăsta... I-am smuls colții, și-și vîrî batista înapoi în buzunar.

Dezmeticindu-se brusc, șarpele negru începu să lunece din ce în ce mai repede pe frunzișul uscat al pădurii. Nemișcată, ceata de băieți îl urmări tăcută și disprețuitoare pînă ce șarpele se prelinse încet, încet și dispăru într-un stufăriș uscat...

Apoi băieții se risipiră ușori ca vîntul, așa cum veniseră. Băiatul în haină albastră porni din nou înainte, lunecînd parcă pe frunzișul pădurii, privind cu atenție micuțele flori albastre din jur. Băiatul cu căciulă venea din urmă. Mirela se apropie de el, îl privi lung în ochi și-apoi, aplecîndu-se, rupse micșuneaua albă și i-o întinse, spunîndu-i cu un glas abia auzit:

— Te rog să mă ierți!

Desen de GETA BRĂTESCU

1907 — desen de OCTAV BĂNCILĂ

1907-1967

SE ÎMPLINESC 60 DE ANI DE LA MAREA RĂSCOALĂ A ȚĂRANILOR DIN 1907, ÎNDREPTATĂ ÎMPOTRIVA CLASELOR EXPLOATATOARE.

VETERANUL

În ziua de 16 martie 1907, cînd au intrat soldații în satul Pătulele, venind dinspre Vlădaia, unde reprimaseră răscoala, cerul se înseninase și drumurile se mai zbiciseră. Soldații, cu carabinele în spate, se tîrau obosiți spre conac. Se gîndeau acasă și li se încrîncena inima: dacă și pe acolo se vor fi petrecut asemenea grozăvii?

Sătenii din Pătulele au ieșit la șosea să vadă soldații.

— De ce vin? se întrebau unii. Ce vor?

Sosiți la conac, călăreții au vîrît caii în grajduri, iar ofițerii au rînduit plutoane de soldați în jurul conacului, cu carabinele la picior, parc-ar fi fost vorba de o cetate asediată. Plictisit, agasat, colonelul care era cu ei a coborît din trăsură și a ordonat sătenilor să se împrăștie.

— Cred că-i mai nimerit, să trăiți, dom' colonel, să vă împrăștiați dumneavoastră. Că eu am fost sergent în '77 și înțeleg prea bine mișcările pe care le ordonați: sînt mișcări de luptă. Asta o înțeleg. Dar nu înțeleg: cu cine vreți să vă bateți? a întrebat badea Constantin Uleiu.

— Armata are datoria să reprime orice răscoală! a răspuns colonelul, cu oarecare bunăvoință.

— Dar ce răscoală vedeți dumneavoastră aici? s-a ținut dîrz badea Constantin.

— Ești un instigator! i-a răcnit colonelul.

— Nu, dom'colonel. Pămîntul tot o să-l luăm, chiar de-ți împușca jumătate. Și-l luăm pentru că noi îl muncim, nu boierul.

Oamenii s-au strîns tot mai aproape, tot mai mulți în fața conacului, să audă ce spune colonelul. Unii îl încurajau pe badea Constantin, alții îl povățuiau să nu se pună în gură cu stăpînirea, ci să asculte, supus. Colonelul le-a cerut să se depărteze. Și ca să-i intimideze a ordonat o salvă în aer. Văzduhul a clocotit pînă departe în bălți. Inimile oamenilor s-au cutremurat. Dar nimeni nu s-a mișcat din loc. Dîrzenia sătenilor l-a înfuriat pe colonel. A scos pistolul și a ordonat din nou, cît a putut de ferm:

— Foc, în plin!...

O nouă salvă. Au căzut cincisprezece săteni: opt morți și șapte răniți. Printre morți se afla și Ileana, fetița lui Grigore Șchiopu: avea doar zece ani și era acolo cu maică-sa.

Cei rămași în viață au fugit, înspăimîntați. Răniții au început să strige după ajutor. Mulți dintre bărbați s-au oprit dincolo de bătaia carabinelor. Tăceau încruntați. Femeile blestemau și plîngeau, scuipau și făceau cruci.

— Fraților, să ne întoarcem să adunăm răniții, a propus badea Constantin. Și-a smuls mîneca stîngă a cămășii, a pus-o într-un băț și-a pornit înapoi spre conac, cu steag alb de pace. Mergea încet, cu pas rar. Cînd a ajuns la mijlocul drumului dintre oameni și conac, s-au mai pornit să-l urmeze încă patru bărbați: Florea Ion Sandu, Ion Lazăr Sîrbu, Ilie Mateiaș, Nicolae Untaru.

— Nu v-apropiați, că trag! a răcnit colonelul cu glas ascuțit, sugrumat.

— Cu steagul alb, chiar și dușmanii în război ne îngăduiau să ne luăm răniții, domnule colonel, s-a oprit Constantin Uleiu. Nu se poate să fiți mai cîinos ca un başbuzuc.

— Mă insulți? Cutezi? Soldați, la ochi, arm'...

A vrut să comande foc; dar, judecînd după mișcarea nesigură a soldaților, s-a temut de neexecutare de ordin și s-a oprit. Cîteva clipe, Constantin Uleiu a stat pe loc. Apoi a înaintat din nou. A ajuns la răniți, a înfipt steagul alb în pămînt și a început să ridice răniții. Cei patru și-apoi alții s-au apropiat să-i ajute.

— Să vină la mine primarul, jandarmul, preotul și învățătorul! a strigat colonelul.

În mai puțin de un sfert de ceas, autoritățile comunei se aflau la conac. Colonelul i-a înștiințat că Pătulele este un sat sub stare de asediu.

— Sînt informat că aveți mulți oameni răi, mulți tîlhari și răzvrătiți. Voi îi cunoașteți mai bine, pe nume și pe fapte. Faceți o listă și dați-mi-o să vă scap de ei. Acum e timpul.

— N-avem asemenea oameni, domnule colonel, a spus învățătorul. Sătenii noștri vor pămînt, e-adevărat. Dar ăsta-i un drept al lor.

— Puneți-i pe listă și le dau eu pămînt!

— Unul e... acest Constantin Uleiu, să trăiți, dom'colonel! a luat poziție plutonierul de jandarmi. Cel cu... răniții.

— Badea Constantin? a întrebat cu durere învățătorul. E omul cel mai respectat din sat. A fost sergent în 1877. Veteran. A luptat pentru independență cu un curaj pilduitor, a primit șase decorații pentru bravura lui. E un om pașnic, izvor nesecat de istorisiri din bătăliile de la Plevna, Grivița și Smîrdan.

— Aha, și tu ești un răzvrătit, învățătorule! Și tu meriți să fii pus pe listă! a urlat colonelul, mai roșu ca sfecla, țintuindu-l cu arătătorul pe învățător. Mergi acasă, mai gîndește-te și întoarce-te să ni-i spui pe răzvrătiți!

La conac au rămas numai arendașul și jandarmul. Au ticluit ei niște liste după sentimentele și resentimentele lor față de țărani. Au apărut astfel peste treizeci de proscriși. A doua zi, în zori, un pluton de jandarmi a început să-i culeagă de prin sat.

— Duceți-i în pădurea de salcîmi și împușcați-i! a urlat colonelul, agitînd pistolul prin aer. Pas alergător! Și aduceți-mi pe învățător și pe sergentul din '77.

Ordinul s-a executat cu învrăjbire. Salvele au zguduit văzduhul și-au clătinat crengile salcîmilor. Înspăimîntați, oamenii din Pătulele au început să părăsească satul și să se ascundă în păduri și în stuful bălților de la marginea satului. Școlarii l-au vestit pe învățător că vin jandarmii spre casa lui, l-au călăuzit spre stufărișuri și l-au ascuns într-o colibă de pescari. Înțelegînd că învățătorul a fugit, colonelul a trimis două plutoane să-l caute și să înconjure casa lui Constantin Uleiu. Ofițerii plecați prin pădure și stuf s-au întors spre seară cu șapte soldați lipsă: îi răpiseră țăranii. Pe alți cinci îi dezarmaseră. Cu pistolul în mînă, colonelul urla din cerdac:

— Ticăloșilor! Vă împușc și pe voi! În loc să stîrpiți rebelii, i-ați înarmat! O să vină să vă gîtuie, aici!...

La un sfert de ceas după aceasta, în fața colonelului a apărut ofițerul care avea ordin

DUMITRU ALMAȘ

(CONTINUARE ÎN PAG. 26)

*) Autorul n-a născocit nimic; a tratat doar, literar, un document al vremii. Documentul se află în colecția «Răscoala țăranilor din 1907», vol. III, București, 1949.

M. SINTIMBREANU

CARAMELE CU PIPER

În cărțile scriitorului Mircea Sîntimbreanu sînt povestite, cu mult haz, tot felul de întîmplări ciudate.

Factotum 10, un robot evoluat, specializat în limbă și gramatică română, care într-o singură zi putea citi 1 400 000 de volume, fu pus în încurcătură: cu oricîtă viteză tria în memoria sa milioanele de cărți citite, sutele de mii de fișe, fotocopiile tuturor dicționarelor, trebui să se dea bătut: «Nasol», «Mișto», «Sanchi» și «Gioale» (ce făceau parte din vocabularul obișnuit a doi copii) rămîneau cuvinte necunoscute pentru el.

Sau...

Autorul întîlnește în vitrina răcitorului de la restaurantul gării un cocoș care se mai răcorise puțin, dar era tot furios. Pe cine? Pe băiatul care, venit în vacanță la bunici, se juca ba de-a vînătorul de hipopotami (între orele 14 și 16, cocoșul avea rolul de hipopotam și era vînat fie cu șipci smulse din gard, fie cu ghiulele de diverse calibre: dovleci, castraveți, cartofi), ba se juca de-a șefu de trib și smulgea penele cocoșului ca să-și împodobească costumul. De aceea, cocoșul se duse de bună-voie la bucătărie: «Mai bine cocoș mort decît hipopotam viu sau decît cocoș chel».

...Altă dată scriitorul demonstrează ce crescut era interesul unor elevi pentru lupul împăiat de la muzeul școlii, folosindu-se doar de procesele-verbale ce descriau starea mamiferului respectiv: «1955 (un an după data aducerii lupului la muzeu): Piesa pe care o vedem este un mamifer probabil vertebrat, cu foarte puțin păr la ceafă și fără coadă. În stomacul său se găsesc nițică iarbă de mare, niște cuie și chiar o mănușă»... «1956: Lipsit cu desăvîrșire de fulgi, păr sau piele, fără dinți, cu două picioare și cu o cușcă toracică foarte dezvoltată, animalul pare să fie o pasăre»... «1957: Luînd în considerare șira spinării foarte lungă, terminată cu un craniu turtit ce nu poate fi de pasăre, deoarece nu are cioc, socotim că avem în față o formă neobișnuită de șarpe»... «1958: E un animal nevertebrat, fără a fi însă o moluscă, deoarece prezintă unele cartilaje. Cred că așa ceva nu mai există în fauna țării (un mamifer nevertebrat)».

Am răsfoit doar în fugă, pentru voi, cea mai recentă carte a scriitorului Mircea Sîntimbreanu: «Caramele cu piper».

Este o carte plină de veselie și farmec dedicată vouă. După lectură veți ști de ce caramelele conțin și puțin piper

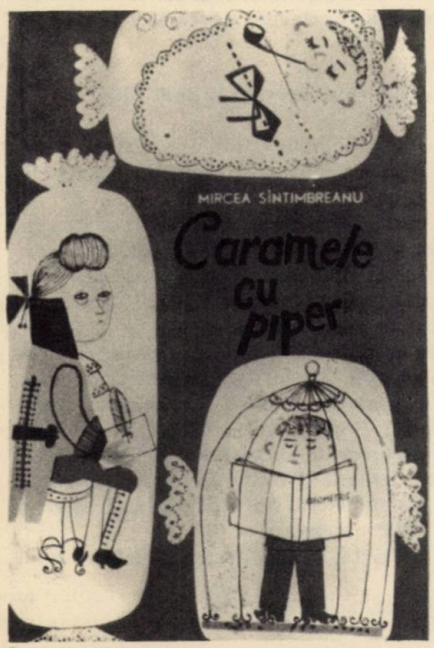

În cartea aceasta sînt strînse pentru voi, cei tineri, cîntece de dragoste de țară.

Versurile înaripate reînvie chipuri de eroi legendari, ctitori ai istoriei noastre: Gelu, Horea, Doja, Avram Iancu, coloana vitează a comuniștilor:

«Numărul vostru e neștiut de mare,
Ca plugurile primăvara pe ogoare,
Ca pădurea coșurilor de fabrici în oraș,
Ca rîurile țării, ca munții ei uriași».

Și fiecare palmă din pămîntul patriei e sfințit cu sînge și cu amintiri:

MIHAI BENIUC

POEZII

«Aicea poate c-a ucis oțelul
Pe voievodul cel bătrîn, pe Gelu.
Aceasta este Roșia Dumbravă,
Pe unde Ștefan a luptat cu slavă.
Și uite-aici un fag măreț, cu arme,
Sub care Mihu doarme și nu doarme,
lar brazii-aceștia'nalți și rămuroși
Au închinat cu Toma Alimoș.
Aicea este și stejarul Horii —
Ce vesel joacă-n crengile lui zorii!
lar teiul ăsta miresmat și sfînt,
Cu crengile plecate pe-un mormînt,
Lui Eminescu drag i-a fost nespus.
Auzi în el albinele, pe sus?
Și prunii-aceștia cu puțină umbră.
Pe unde astăzi slobod omul umblă,
Păzesc morminte ale vremii noi.
Sînt comuniștii noștri, dragi eroi.
Au sîngerat aicea, la Doftana,
Pe cînd pe țară călărea prigoana.
. . . . . .
Și unde miști, unde te duci
Morminte-s peste tot și cruci.
lar spicele din țarină, cînd cresc,
Sug sînge omenesc.
De-aceea pînea tăinuie virtute
Și mari puteri necunoscute,
Și apa cînd o bei e vie,
Cu duh și cu flori de bătălie.»

BUNĂ DIMINEAȚA

Scrie-ne o povestire sau un reportaj pentru numărul nostru viitor. «Cravata roșie» împlinește 20 de ani...

Am rămas o clipă surprins. Cînd și cum a zburat timpul? Eram pe atunci, în primul an de viață al revistei, pe jumătate cititor — pe jumătate colaborator al ei. Elev de liceu. Revista (numită la început «Licurici») mi-a găzduit cîteva dintre întîiile povestiri, despre copiii Deltei. Dar cîți dintre colaboratorii de azi ai «Cravatei», scriitori tineri, nu păstrează același gen de amintiri! Renunț să dau nume, ca să nu se supere ceilalți, nepomeniți, căci mai toți au început-o ca cititori ai revistei.

Surprins am rămas nu numai de zborul «cosmic» al timpului. Ci și de ideea că o revistă a școlarilor poate să aibă 20 de ani, deci o vîrstă... studențească! Cei care s-au născut în același an cu revista studiază acum cibernetică sau arhitectură, pilotează avioane sau înfruntă Dunărea pe șantierul luminii de la Porțile de Fier. Dar cei care numărau pe atunci 10 sau 14 ani? Unii au ei înșiși copii care citesc astăzi revista, așa cum o citeau părinții lor în urmă cu ani.

Nu de mult am fost martor la prima lecție a unei tinere profesoare, într-un sat de pe valea Trotușului. Un sat atît de mic, încît nici nu figurează pe hartă. Știți cum și-a început lecția noua profesoară? Povestindu-le copiilor că ea a învățat în aceeași școală, chiar în aceleași bănci, pe care le ocupă ei acum. Că tot acolo i-a fost prinsă la gît cravata roșie, iar mai tîrziu a fost primită în rîndurile Uniunii Tineretului Comunist. În aceeași școală de care se leagă atîtea clipe de neuitat din viața ei. Cum mi-am amintit de exemplul profesoarei? Răsfoind colecția revistei: așa cum prin clasele acelei școli s-au perindat șiruri de copii, luîndu-și apoi zborul în viață, la fel s-a schimbat și se schimbă mereu familia cititorilor.

De-a lungul anilor, sute de mii de priviri s-au fixat asupra paginilor intrate acum în colecție! Mi-am propus, de aceea, să întîlnesc azi cîțiva dintre cititorii de ieri ai «Cravatei roșii». Ce fac ei, ce profesiuni și-au ales, au reușit oare să-și realizeze visele pe care le nutreau la vîrsta voastră de azi? Bineînțeles că nici măcar un reporter electronic n-ar putea să-i găsească pe toți și să stea cu ei de vorbă. Dar cu cîțiva...

...I se spune Piciul. Din cauza staturii, a obrajilor care se împurpurează în clipe de emoție, a felului său băiețesc? Este inginer, îl cheamă *Dumitru Anghel*, este utecist; are numai 28 de ani, dar conduce unul dintre cele mai importante ateliere, cu sute de constructori, ale Șantierului naval Galați. Îl întîlnesc pe țărmul fluviului care curge fumuriu. Luminițele violete ale aparatelor de sudură par solzi sclipitori pe fundalul cețos al Dunării. Într-o haină de lucru vătuită, Piciul dirijează lucrările de asamblat-montaj ale unui nou vas mineralier de 12 500 de tone, din seria celor mai mari nave construite vreodată la noi în țară. Datorită masivelor alcătuiri de oțel, suprapuse în etaje, nava arată ca un bloc de locuit din prefabricate, în plină construcție.

— De cînd ați început să construiți vapoare? îl întreb.

— De la vîrsta de nouă ani.

— ?

— Da, la cercul de navomodele al casei pionierilor. De atunci și pînă astăzi mi se pare cea mai frumoasă meserie din lume. De mic visam să urmez facultatea de construcții navale. Avem aici pe șantier un maistru bătrîn care a lansat pe apă peste 500 de vase. Îmi doresc să-l pot întrece.

...În schimb, *Augustin Presecan* n-a știut decît mult mai tîrziu, după terminarea liceului, ce meserie avea să îmbrățișeze. Îi plăceau deopotrivă și matematica, și desenul, și științele naturii. A crescut în inima cetății de piatră a Apusenilor, în îndepărtata așezare moțească Abrud. Din trei pasiuni, Augustin a rămas cu o a patra: arhitectura.

Cînd îl vezi aplecat peste foaia străvezie de calc, mînuind o grămăjoară de paralelipipede de mărimea unor cutii de chibrituri, îți pare că se joacă. Le potrivește în fel și chip, mutîndu-le de zeci de ori poziția, ca și cum ar fi piesele de pe o tablă de șah. Dar ridicate la scară și turnate în beton, micile piese de carton vor deveni aievea zeci de blocuri ale unui nou cartier din Cluj.

— Ce v-a atras spre arhitectură?

— Faptul că pot să mă plimb și să trăiesc printre oamenii de mîine. Uneori chiar mă simt în anul 2000!

— Cum așa?

— Firesc în munca noastră. Noi proiectăm orașele în perspectiva viitorului, cu gîndul la felul de viață al unor oameni încă nenăscuți, dar care știm că vor locui în cartierele pe care le înălțăm azi. Nu-mi pot imagina o altă profesiune, deși cînd eram mic îmi doream să mă fac mecanic de locomotivă, ca tata.

— ...Eu, dimpotrivă, îmi spune tînărul inginer *Constantin Preoteasa*, am rămas să duc mai departe «ștafeta» familiei. Nu numai tata, ci și bunicul a fost constructor. Iar străbunicul a lucrat la înălțarea podului de la Cernavodă, sub conducerea vestitului inginer Anghel Saligny. La șantierul de la Bicaz am muncit împreună cu tata în aceeași echipă. Nu m-ar fi lăsat să «trădez» meseria de constructor. Numai că eu am avut condiții de care bunicul și tata n-au avut parte: am intrat la facultate. Devenind inginer, am cerut să fiu repartizat pe șantierul Hidrocentralei de pe Argeș.

Ar fi de adăugat că tînărul inginer Preoteasa, utecist, a absolvit facultatea cu media 10, calificativ pe care a știut să-l onoreze și în continuare, în asprele condiții din centrala subterană. Explicabil de ce tinerii de pe șantierul hidrocentralei l-au ales să-i reprezinte la lucrările celui de-al VIII-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist, care s-au desfășurat în primăvara anului trecut. Eram în sală, cu carnetul de reporter pe genunchi, și regăsesc în paginile lui următoarele aspecte relatate de Preoteasa la tribună: «Sute de tineri mineri au lucrat la excavarea munților, agățați în funii ore în șir deasupra prăpăstiilor. De mii de ori au parcurs betoniștii, cărăușii văzduhului, distanța dintre o coastă și alta a muntelui, la înălțimi ametitoare, pentru a aduce betonul la baraj. Pentru noi hidrocentrala a fost o minunată școală, cu amfiteatre pe crestele munților și în dificilele galerii subpămîntene.

...Și cîți alți tineri, printr-o îndîrjită voință, printr-o nepotolită sete de a învăța, de a se perfecționa pe drumul larg deschis, nu s-au impus datorită faptelor lor de răsunet!

Ca și tine au fost pionieri; iar acum sînt uteciști. Ce-ți spune, pentru viitor, acest fapt?

VICTOR VÎNTU

TINERETE!

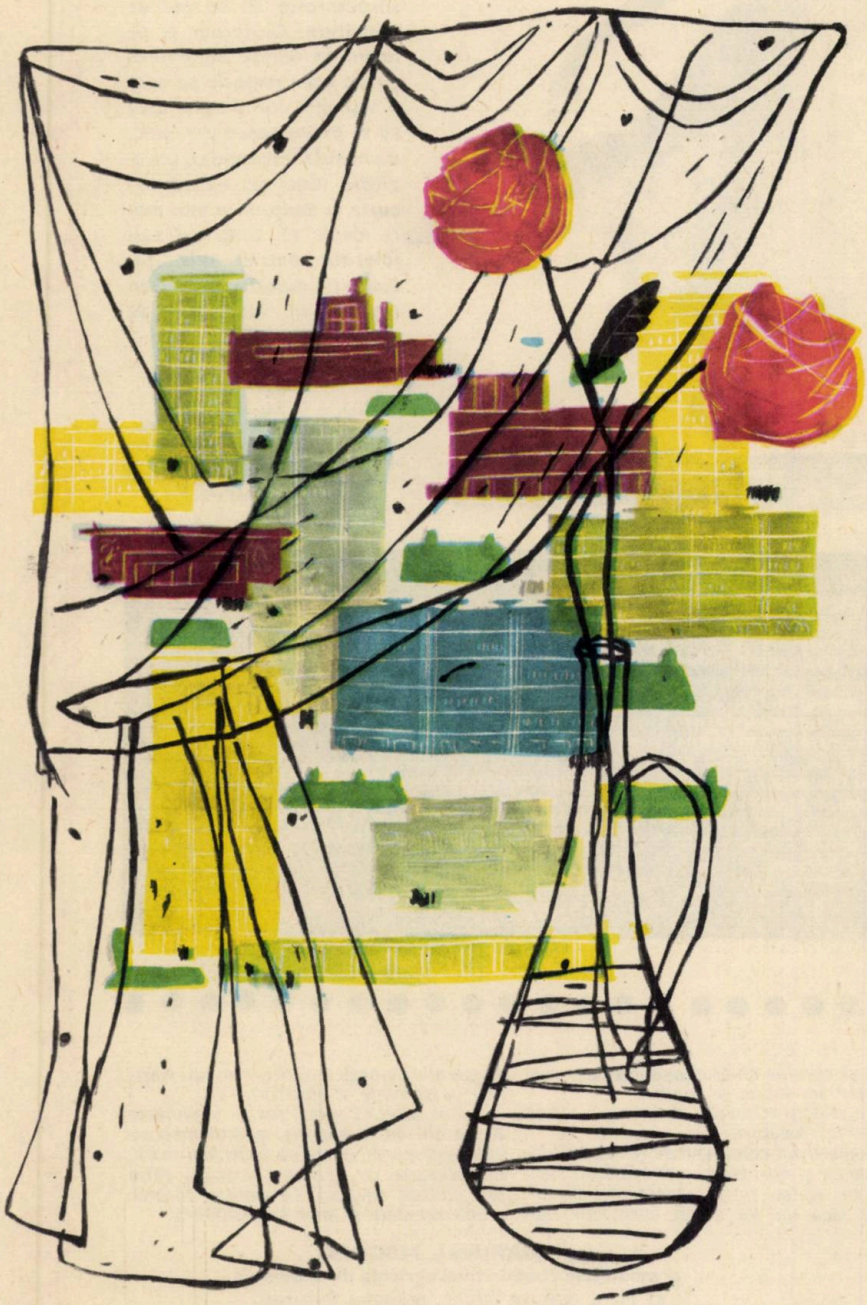

Ilustrație: ANGI PETRESCU

SIMION

Acum cîteva ierni, pe un viscol cumplit, funicularul care poartă de atîția ani minereul de fier în palmele sale, ducîndu-l peste munți, de la mină pînă la furnalele de la Hunedoara s-a oprit. Undeva, în munți, chiar deasupra unei prăpăstii, un cablu se rupsese și un vagonet căzuse pînă aproape de pămînt. Accidentul fusese observat seara de către mecanicul de serviciu, care anunțase conducerea minei. Din păcate, defecțiunea era foarte complicat de remediat din două motive: în primul rînd pentru că era viscol și era greu să stai sus pe cablu fără să te răstoarne vîntul și în al doilea rînd deoarece cablul se rupsese chiar deasupra prăpăstiei. Mecanicul-șef privise îngîndurat catastrofa și bombănise:

— Dacă nu stă viscolul, nu putem face nimic. Să așteptăm pînă mîine dimineață.

Așa au și făcut. A plecat fiecare acasă și s-au întîlnit a doua zi dimineață la mină, după care au plecat cu toate uneltele necesare reparatului. Ajungînd acolo, au rămas cu toții o clipă încremeniți. Au închis ochii, i-au deschis, iar i-au închis și iar i-au deschis. Funicularul fusese reparat: cablul era întins normal între cei doi stîlpi, iar vagonetul căzut era la locul lui. Funicularul putea porni, ceea ce se și întîmplă. Peste o oră, de la furnale se primiră la mină felicitări pentru rapiditatea cu care se înlăturase defecțiunea.

Mecanicul-șef plecă acasă (era duminica) cu dureri de cap. Se întreba dacă nu cumva visează sau dacă nu cumva cu o seară înainte i se păruse că funicularul era defect, pentru că altfel ar fi trebuit să creadă că s-a întîmplat o minune: cineva din cer, avînd o putere supranaturală, venise și reparase noaptea funicularul și plecase. Ajungînd acasă, continuă să se gîndească dacă nu cumva tinerii din echipa lui de intervenții lucraseră noaptea fără știrea lui. Dar îi întrebase și ei spuseseră că nu. Deci «minunea» o făcuse cineva din afara echipei, dar tot cineva de meserie. Cine anume? Mecanicul se gîndi bine și ajunse la concluzia că un singur om ar fi putut fi în stare de așa ceva: Simion, un băiat înalt și zdravăn, care lucrează la el în echipă, utecist de vază, dar care acum e plecat în concediu la Breaza. Să se fi întors acasă? Dacă s-a întors, desigur, a văzut funicularul. S-a urcat pe stîlp, apoi pe cablu și a reparat ce era de reparat. Și totuși cum putuse repara el singur cablul pe un asemenea viscol? Cine-l ajutase? Și de ce se expusese pericolului pentru că isprava se putea termina și rău... Vai ce mai ceartă merita băiatul ăsta... Maistrul era hotărît să dezlege misterul, ceea ce nu era prea simplu pentru că Simion (știa asta toată lumea) nu scotea un cuvînt decît la două zile o dată. Se duse deci și vorbi cu părinții lui, de la care află că Simion venise într-adevăr acasă, cu hainele murdare și cu paltonul sfîșiat. «Noi — spunea bătrînul — am crezut că s-a încăierat cu cineva pe drum sau că o fi alunecat în vreo prăpastie prin întuneric. L-am întrebat, dar nu ne-a răspuns; a doua oară n-am mai încercat,că se supără.»

Întîlnindu-l ceva mai tîrziu pe Simion, meșterul îi spuse:

— Uite ce e, Simioane, eu știu că în seara aceea tu, trecînd pe acolo și fiindu-ți foarte frig, te-ai suit pe funicular și-ai reparat ce era de reparat. Nu e obligatoriu să recunoști asta dacă nu vrei. Spune-mi un singur lucru: cine te-a ajutat, că singur ar fi fost imposibil să reușești.

Și atunci, minune, Simion făcu prima glumă din viața lui:

— Niște vrăbii...

ION BĂIEȘU

cititori de ieri întâlniți azi

O revistă pentru copii e ceva unic. Îndreptățind basmul tinereții fără bătrînețe, ea are înțelepciunea colaboratorilor și tinerețea cititorilor! Din coperte multicolore, din pagini cu versuri și povestiri, din desene sprintene și jocuri s-au adunat 20 de ani de plăcute convorbiri cu prietena noastră «Cravata roșie». Nu pot să uit că primul ei număr, din 1947, a fost citit cu nesaț și de băiatul ce avea să devină prototipul eroului din micul roman «Toți băieții sînt răi, toți băieții sînt buni!», din care am publicat recent cîteva fragmente chiar în «Cravata roșie».

OVIDIU ZOTTA

Am făcut parte din primele detașamente de pionieri înființate în țara noastră și mi-amintesc cu emoție de ziua cînd am primit cravata roșie. Apoi au venit mirajul vacanțelor petrecute în tabără la Mamaia, neuitatele serbări pionierești, prieteniile legate acolo.

Desigur, îmi aduc aminte și de revistele copilăriei mele. «Cravata roșie», revista pe care o citeam pe atunci, sărbătorește 20 de ani de activitate. Cititorilor ei de acum le doresc să îmbrățișeze acea meserie pe care o visează, iar pentru asta să se pregătească temeinic, muncind și învățînd cu seriozitate. Căci nu există bucurie și mulțumire mai mare decît să simți că ești folositor patriei tale, făcîndu-ți datoria așa cum trebuie la locul tău de muncă.

MAGDALENA POPA

prim-solistă la Teatrul de operă și balet al Republicii Socialiste România, laureată a festivalurilor de balet de la Viena și Varna, distinsă cu «Steaua de aur» la Concursul de balet de la Paris

De timpuriu, încă din primele clase elementare, am simțit nevoia să traduc în sunete sentimentele de care eram stăpînit. Mi-aduc aminte că după o lecție de istorie am fost atît de impresionat de imaginea suferințelor și luptelor din trecut ale țărănimii noastre încît am compus o lucrare pe care am intitulat-o «1907».

Plimbările prin pădurile atît de frumoase din împrejurimile Brașovului - ca și gustul pentru joacă — mi-au inspirat piesele pentru pian «Veverița», apoi «Joc cu mingea», «În pădure», «Cu trotineta» etc.

Întîiile încercări muzicale le-am cîntat în cadrul unității de pionieri și apoi la Palatul pionierilor din București. Mi-aduc și acum aminte cît m-am bucurat că în «Cravata roșie», al cărei cititor eram, s-a scris despre aceste recitaluri.

Apoi am avut bucuria să primesc scrisori de la cititorii revistei, pionieri ca și mine: erau copii care nu mă cunoșteau, dar mă felicitau și-mi doreau succes.

Reușitele au însemnat pentru mine și începutul unui drum de muncă intensă pe tărîmul muzicii, drum pe care sînt hotărît să merg, iar atunci cînd perseverezi nu se poate să nu reușești.

RADU LUPU

deținător al premiilor de la concursurile de pian „Viena 1965" și „S.U.A. 1966"

Am fost și eu pionier ca și voi, iar din revista «Cravata roșie» pe care o citeam urmăream cu interes articolele de știință. La cincisprezece ani m-am hotărît să devin agronom și am început să mă pregătesc cu pasiune pentru această meserie. Rezultatul a fost că am devenit inginer agronom, iar de trei ani încoace am fost ales să conduc chiar cooperativa agricolă în care am lucrat ca inginer.

Cu revista «Cravata roșie» mai păstrez și astăzi legături.

Pionierii din comuna mea vin cu treburi de-ale lor și nu-i las să plece fără un sfat, fără un ajutor. În primăvara asta ei vor să-și facă un lot școlar productiv, iar cooperativa noastră agricolă o să-i sprijine cu semințe și răsaduri.

Acum, cînd «Cravata roșie» împlinește 20 de ani de la apariție, gîndul meu se îndreaptă cu dragoste de frate mai mare, mai departe de comuna noastră, către toți cititorii revistei. Le doresc tuturor multă sănătate și spor la învățătură.

Ing. MARINEL NEGREA
președintele cooperativei agricole de producție «1 Mai», comuna Uzunn, regiunea București

cititori de ieri întâlniți azi

CA·N BASME

ORIZONTAL: 3) Nelipsită din basme, are proprietatea miraculoasă de a învia; 4) ...Chemare... telefonică! 6) Prieten cu Ochilă, Setilă, Flămînzilă și Păsări-Lăți-Lungilă din «Povestea lui Harap Alb» de Ion Creangă; 10) Ornament în arhitectură; 11) Calfe! 13) Cu capul... gol! 14) Ființe cu puteri supranaturale întîlnite în mitologiile tuturor popoarelor; 15) Una dintre calitățile tuturor feților-frumoși; 17) Carei! 18) Eugen Cristea; 20) Turn, dar nu de castel sau cetate; 22) Cîinele din «A noua aventură pe apă» a baronului von Münchhausen, datorită mirosului căruia stăpînul său cîștigă o sută de guinee; 25) Fiul cărbunarului Munk din basmul «Inimă rece», de Wilhelm Hauff, care și-a vîndut inima pe alta de piatră înfricoșătorului Michel Olandezul; 27) Împărat întîlnit într-un basm de Călin Gruia și în romanul popular «Alexandria», în care se zugrăvește viața lui Alexandru Macedon; 28) Minunatul personaj supranumit în traducere românească și Buhoglindă, al scriitorului belgian Charles De Coster; 31) «...în bucate»; 32) La răsăritul Europei, patria poveștilor cu Nastratin Hogea etc.; 33) Micul cocoșat dintr-un alt basm de Hauff care, printre altele, avea o pereche de papuci cu care, cînd îi încălța, alerga nemaipomenit de repede; 34) Albă ca Zăpada!

(CONTI NUARE ÎN PAG 7)

ILUZIE OPTICĂ

Ochiul omenesc nu funcționează totdeauna cu precizie. Ba uneori ne poate pune chiar în încurcătură, așa cum se întîmplă și în cazul iluziei optice de mai jos.

Cîte cuburi observați în grupul din figură: șase sau șapte?

RĂSPUNS:
Veți vedea 6 cuburi dacă veți lua ca bază pătratele negre; dacă însă le veți număra pe cele albe, veți găsi... 7 cuburi!

De la ou la... principiul lui Arhimede

Istoria a consemnat descoperirea principiului care-i poartă numele printr-o anecdotă al cărei erou este, firește, Arhimede. Fățind baie, el a țîșnit afară strigînd cît îl țineau puterile: Evrika! (Am găsit!) Descoperise ceea ce oamenii aveau să numească de atunci încoace principiul lui Arhimede, prin care orice corp cufundat într-un lichid este supus acțiunii a două forțe opuse: greutatea care-l face să se cufunde și densitatea lichidului care-l face să se ridice cu o putere egală cu greutatea lichidului înlocuit de corpul respectiv. Cu un ou, două borcane mici și unul mijlociu vom putea demonstra perfect acest adevăr.

În borcanul A punem apă curată. Ou se va duce imediat la fund. În borcanul B, plin cu apă foarte sărată, ouă va pluti și ne va fi imposibil să-l facem să stea cufundat. Așezînd ouă pe fundul borcanului C, adăugăm o parte din apa curată a borcanului A. Ouă va rămîne nemișcat. Turnînd și din apa sărată a borcanului B, vom vedea cum treptat ouă va urca. Adăugînd cînd apă curată, cînd sarmură, vom ajunge să plasăm ouă exact la jumătatea nivelului lichidului. Această însemnă că lichidul respectiv are exact densitatea ouălui. Ne putem amuza în continuare turnînd fie din apă simplă, fie din cea sărată, observînd cum ouă urcă sau coboară, în funcție de creșterea sau slăbirea densității lichidului.

CE VĂ REȚINE ATENȚIA...

...la o persoană străină pe care o puteți observa timp de 5—6 secunde?

Psihologul Bodalev din Leningrad a făcut o oarecare selecție pe profesiuni: pedagogii sînt atenți la îmbrăcăminte, medicii la aspectele fizice (greutatea corpului, culoarea feței), pictorii remarcă trăsăturile figurii, iar actorii, vocea.

HIDRONAUȚI

Institutul «Ghiprorichflot» din Leningrad a proiectat un laborator acvatic numit «Bentos-300». Bentos înseamnă totalitatea organismelor ce trăiesc pe fundul mării, cifra 300 indică adîncimea la care se va putea scufunda aparatul. Cei 10 cercetători de pe bordul laboratorului vor avea excelente condiții de lucru și viață: o aparatură complexă, perfecționată, cabine spațioase, dușuri, radio, o instalație de regenerare a aerului viciat. Aparatul are prevăzută și o ecluză cu bazin, cu ajutorul căreia hidronauții vor putea explora fundul oceanului.

DE UNDE VINE NUMELE «COLENTINA»

Una dintre lupțele domnitorului Țării Românești Matei Basarab a avut loc în pustea de răsărit a Bucureștiului, lîngă mănăstirea Plumbuita. După încetarea bătăliei, lucrurile liniștindu-se, boierii veneau și întrebau pe locuitorii de pe lîngă Plumbuita unde a avut loc lupta, și aceștia răspundeau: «Colea în tină». De aci zice-se că s-ar trage numirea de azi a cartierului bucureștean Colentina.

DOCUMENTE RARE

Biblioteca «Batthyaneum» din Alba Iulia deține cîteva cărți unice, extrem de rare. Cel mai valoros exemplar, prin vechimea sa, îl constituie lucrarea, unică în lume, «Despre materia medicală», din 1529, care cuprinde dicționarul de plante medicinale ale medicului împăratului Traian. Sînt enumerate, printre altele, specii de plante din Carpați, unele cu numele lor geto-dacic. Manuscrisul «Codex aureus» din timpul lui Carol cel Mare, scris între anii 788 și 820, pe pergament cu soluție de aur, este de asemenea unic prin frumusețea sa artistică.

— Cine ajunge primul mănîncă prăjitura...

Ghicitori

Cine din negru se face roșu ca apoi să devină gri?
(Cărbunele)

Casă-n casă, dar în cea de-a doua nu locuiesc oameni.
(Coliivia)

Are un singur ochi, dar ce vede ține minte.
(Aparatul foto)

Cugetări

● Cînd lecțiile le face tatăl, copilul rămîne repetent în... viață.

● Cîntecul este pentru om ca soarele pentru floare.

● Lumea este ca o oglindă: îți răspunde așa cum i te adresezi.

● Cinstea nu se moștenește, ți-o făurești singur.

MĂRȚIȘOARE

Unui elev grăbit

Albă nea este hîrtia,
Găzduiește și prostia,
Dar și-un gînd inteligent:
Fii în fața ei prudent!

Creionul

Da. Creionul i-un amic,
Bun la tot și la nimic.
Cînd ceva la el nu merge,
Înțeleapta gumă șterge.

Cerneala

Pentru oricare cerneală
Ai o stimă inegală.
Poate să și strălucească,
Poate să și murdărească.

PROVERBE ROMÂNEȘTI

- *Ce face un prost nu pot desface zece înțelepți.*
- *Cei mai frumoși ghiocei prin mărăcini se găsesc.*
- *Ce nu poate face un om singur fac mai mulți împreună.*
- *Cine a mințit o dată nu se mai crede nici cînd spune adevărul.*
- *Cine nu învață la tinerețe va plînge la bătrînețe.*
- *La multe cine gîndește*
  Nici una nu isprăvește.
- *Lași vreun lucru pe mîine,*
  Vezi că așa rămîne.

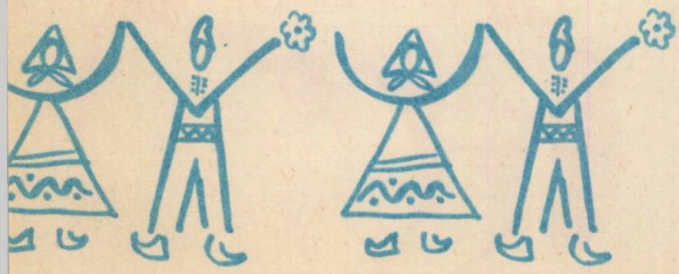

FILATELIE

ANIVERSĂRI CULTURALE

Sub titlul «Aniversări culturale», poșta noastră a editat seria de mărci pe care o publicăm. Avînd valorile de 5, 10 bani, 1,75 și 3,25 lei, mărcile reproduc chipurile unor reprezentanți de seamă ai culturii românești: George Coșbuc, Gheorghe Șincai, Ion Ghica și stolnicul Constantin Cantacuzino.

Aerofilatelia

Ce este aerofilatelia? Colecționarea mărcilor cu tematică aviatică, precum și a celor destinate poștei aeriene. Foarte mulți filateliști din întreaga lume, mai ales din rîndul tineretului, sînt pasionați aerofilateliști. Aceștia vor avea prilejul să participe, între 3 și 10 septembrie 1967, la Expoziția internațională de aerofilatelie, care va avea loc la Budapesta.

„Marca poștală, oglindă a lumii"

Aceasta este tema unei expoziții internaționale interșcolare de filatelie educativă ce se va deschide în vara acestui an în Canada. Pot participa toți tinerii filateliști din lume pînă la vîrsta de 18 ani.

Anagrame astronomice

ANAGRAMA nu a fost dintotdeauna un simplu joc distractiv și instructiv, așa cum o cunoaștem astăzi. E de ajuns să reamintim că în timpul primului război mondial a fost folosită pentru transmiterea mesajelor secrete și că dădea multă bătaie de cap celor care încercau să-i găsească cheia. De anagramă s-au folosit și savanți celebri pentru a-și tăinui descoperirile, așa cum era obiceiul în trecut. De pildă, un savant, făcînd o descoperire interesantă, care necesita să fie confirmată în viitor, comunica pe scurt esența descoperirii sub formă de anagramă. Cînd credea că a sosit momentul, autorul descoperirii își dădea în vileag secretul. Astfel, cînd și-a dat seama să Saturn are în jur niște «adaosuri» luminoase, Galilei a publicat următoarea anagramă:

Smaismrmirlmepoetale umiburnenugttaviras. Numai o mașină electronică de calcul ultramodernă ar putea reuși să execute toate combinațiile celor 39 de litere ale anagramei, și totuși n-am putea fi siguri că am găsit secretul. Cu toate acestea, un alt savant, Kepler, s-a apucat să descifreze anagrama. După o muncă titanică, Kepler a ajuns la următoarea frază: «Salve, umbistineum geminatum Marta proles» («Vă salut, gemeni născuți din Marte»), fiind astfel convins că Galilei ar fi descoperit sateliții planetei... Marte. Cînd însă Galilei și-a divulgat secretul, fraza era aceasta: Altissimum planetam tergeminum observavi (Cea mai înaltă planetă am observat-o triplă).

Jocul planetelor

Așezați literele de mai jos în pătrățele astfel încît rîndurile orizontale să vă dea numele a șase planete, iar rîndul A-B — numele planetei voastre.

AAA EEEE I J M NNNNN P P RRRR SSS TTTT UUUUUU V

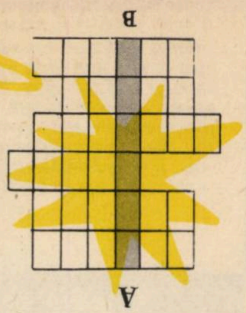

desen de STOINOV — student anul V Inst. de artă plastică «N. Grigorescu»

UMOR STRĂIN

La acest joc distractiv pot participa 2—3 jucători. Primul va spune un număr cuprins între 1 și 10. Următorul trebuie să spună un alt număr mai mare, dar care să nu poată depăși pe primul decît cu maximum 10 unități și astfel procedează fiecare la rîndul său.

De exemplu, primul spune 3. Următorul nu va putea spune mai mult decît 13. După aceasta se poate spune un număr cuprins între 14 și 23 etc...

Cîștigă cel care poate spune 100.

Se poate cîștiga la sigur de fiecare dată? Da, dacă veți ține seamă de următoarele numere care sînt totdeauna cîștigătoare: 1, 12, 23, 34, 45, 56, 67, 78, 89. Dacă apucați să spuneți unul dintre numerele acestea, veți cîștiga. Astfel, dacă veți zice 78, adversarul nu va putea spune decît maximum 88, deci veți putea apoi spune după care se poate spune orice număr cuprins între 90 și 99, 89, iar voi veți putea spune cu satisfacție: 100!

CLAUDIU VODĂ

LUCHIAN: ANEMONE

CITITORI CARE DORESC SĂ CORESPONDEZE

GHICA I. ELENA din comuna Priseaca, raionul Slatina, regiunea Argeș, dorește să corespondeze cu elevi și eleve din orașele Craiova, Constanța și Cluj pe teme școlare.

ȘERBAN GH. LIGIA din satul Fîrtățești, raionul Oltețu, regiunea Oltenia, dorește să facă schimb de ilustrate din țară și din străinătate.

NEAGU NICULAE de la Școala generală de 8 ani nr. 1 Blaj și LĂCĂTUȘU DOINA MARIA din comuna Prundu-Bîrgăului, raionul Bistrița, regiunea Cluj, doresc să corespondeze cu pasionați de enigmistică, de cuvinte încrucișate etc...

TEODOR VALERIU din Tulcea, Calea Griviței nr. 83/A, regiunea Dobrogea, dorește schimb de fotografii de artiști români și străini.

CIRC AURELIA din comuna Mireșu-Mare, str. Principală nr. 201, raionul Șomcuta Mare, regiunea Maramureș, dorește să corespondeze pe teme de literatură română și străină.

Dragi cititori,

Dacă dețineți colecții de artă populară (cioplituri în lemn, olărit, cusături), colecții de timbre, de ilustrate etc., vă rugăm să anunțați redacția cu mențiunea: «Pentru rubrica CITITORII CARE DORESC SĂ CORESPONDEZE». Totodată vă rugăm să vă dovediți politicoși, răspunzînd copiilor care vă scriu.

ha HA ha ha HA HA

— *Uite-o pe cea mai bună elevă din clasa noastră la gramatică.*
— *O cunosc. Nu-i de mirare. O cheamă Ana-Liza.*

*

— *Bunico, mai vreau o prăjitură!*
— *Nu, nu, se împotrivi bunica.*
— *Bagă de seamă c-ai zis «da», pentru că două negații sînt egale cu o afirmație. Deci aștept prăjitura...*

— *Nene! Unde e Australia?*
— *Nu știu, puștiule, că eu nu stau în cartierul acesta.*

POVEȘTI DE APRIL

de DAN CIOCA

ȘARPELE DE STICLĂ

Una dintre cele mai interesante curiozități ale faunei românești o reprezintă «șarpele de sticlă». În ciuda denumirii, nu este vorba de un șarpe, ci de o specie de șopîrlă având o formă cilindrică și o strălucire asemănătoare celei a sticlei. Tot în ciuda denumirii, șopîrlele acestea sînt foarte fricoase.

COPACI SECULARI

În parcul comunei Ineu, regiunea Crișana, se află un bătrîn arbore de tisă, gros de aproape un metru (diametru). Documente vechi atestă existența lui încă din 1566. Legenda spune că în anul 1599 Mihai Viteazul, aflat în drum spre Praga, și-a așezat cantonamentul sub ramurile stufoșului copac. Specialiștii precizează că tisa respectivă are acum aproape o mie de ani. În comuna Chioldu își înalță mîndra coroană un stejar bătrîn de 600 de ani și în comuna Valea lui Mihai trăiesc cîteva exemplare de plopi înalți de 30 m și groși de 2—2,50 m.

COLECȚIE DE CACTUȘI

Tehnicianul mecanic Grigoraș Valeriu de la facultatea mecanică agricolă a Institutului politehnic din Timișoara este un pasionat colecționar de plante cu țepi. Întreținînd relații cu iubitorii acestor plante din țări ca: Argentina, Brazilia, Uruguay, Bolivia, Paraguay, Italia, Franța, Ungaria, U.R.S.S. și altele, el a reușit să achiziționeze, în decurs de opt ani, peste 300 de specii de cactuși.

TELEVIZIUNE MOBILĂ

Pe unele linii de cale ferată din Japonia, pe unele trasee aeriene din S.U.A., călătorii se pot bucura de avantajele televiziunii. Inginerii din R.F. Ungară au propus ca în autobuzele de transport interurban să fie instalate aparate de televiziune. Astfel, autobuzele vor semăna cu o caravană cinematografică mobilă. Televizoarele din autobuze sînt realizate pe bază de tranzistori și nu se tem de locuri de zdruncinături. Drept sursă de alimentare sînt folosite baterii de acumulatoare. Dispozitive speciale reglează antena în timpul mersului, astfel încît ea să fie permanent orientată în direcția postului de emisie.

(URMARE DIN PAG. 3)

VERTICAL. 1) Personaj din cartea lui Jonathan Swift; 2) Prietenul lui Giuseppe căruia acesta-i dăruiește butucul vorbitor din care se va naște Buratino. 4) Sora ultimei soții a lui «Barbă albastră» din basmul lui Charles Perrault; 5) Animale bîlnde, folosite adesea în basme ca tenomen de comparație (art.); 7) Rivalul lui Verde-Împărat din basmele noastre popularе; 8) Instrument de tercat întîlnit de obicei în basme în număr de șapte; 12) «Hans -cel-de-...», titlul unui basm de frații Grimm; 14) Numele unuia dintre cei doi copii ai «Frumoasei din pădurea adormită»,alt basm de Perrault; 16) Mainuța din romanul «Insula misterioasă» de Jules Verne; 17) Personaj dintr-o poveste de scriitorul danez Hans Christian Andersen, care a ciocît un ou de lebădă; 19) «...-de- Bășică», împăratul mentionat în «Poveștile celor trei micinoși» de Vladimir Colin; 21) Rămășiță; 22) Tărmul de sud-est al peninsulei Kola; 23) Yvonne Orpea; 24) Fetița care visează o călătorie în țara minunilor din cartea scriitorului englez Lewis Carrole; 26) A fost odată; 28) Personal cît un «degețel» dintr-un alt basm de Swift; 29) Oraș în Spania; 30) Monedă națională albaneză.

Dicționar la îndemînă: OVA, TRE, IRUN, LEKA.

MIHAI PĂTRAȘCU

CÎȚI ANI AU?

Tata, mama și trei copii au vîrsta de 100 de ani. Tata este mai mare decît mama cu un an, copiii s-au născut din doi în doi ani, iar vîrsta lor la un loc este cît vîrsta mamei. Cîți ani are fiecare?

PROBLEMĂ DE PERSPICACITATE

Un călător (A) merge către orașul X. La un moment dat ajunge la o bifurcație (B) a drumurilor. Drumul din dreapta merge către orașul Y, cel din stînga către orașul X. Călătorul știe că la bifurcație va întîlni doi oameni care ar putea să-i arate drumul. Dar el mai este informat că unul dintre ei e mincinos, iar celălalt spune adevărul. Într-adevăr, iată că drumețului îi apare în cale unul dintre cei doi oameni. Drumețul nu știe însă dacă are de-a face cu mincinosul sau cu cel care spune adevărul.

Ce întrebare a pus drumețul omului pe care l-a întîlnit încît fie că era mincinosul, fie că era cel ce spune adevărul el a putut să deducă răspunsul exact.

cititori de ieri întâlniți azi

Cînd eram pionieră aveam multiple preocupări: citeam multă literatură, scriam și îmi pusesem în gînd să devin scriitoare. Îmi aduc cu plăcere aminte că la o discuție a cercului literar al școlii am ținut un referat despre viața și opera marelui nostru poet Mihail Eminescu. Mai tîrziu, datorită profesoarei de matematică, căreia îi voi păstra toată viața admirație și recunoștință, și din dorința de a pătrunde în tainele unei discipline școlare socotită de unii cam rigidă, am îndrăgit matematica. A fost o pasiune poate mai puțin avîntată decît cea pe care o avusesem pentru literatură, dar trainică, care mi-a adus multe bucurii. Astăzi sînt profesoară de matematică la școala la care am învățat odinioară, sînt colegă cu fosta mea diriginte. (școala este aceeași, numai clădirea nouă și frumoasă se deosebește cu totul de cea din trecut). Ca profesoară, aș vrea să fiu și eu pentru elevii mei ceea ce a fost profesoara de matematică pentru mine.

Apoi, tot atîtea satisfacții am avut și în activitatea de utecistă. Muncile de răspundere ce mi-au fost încredințate, atît ca secretară a comitetului U.T.C. al liceului, cît și ca membră a biroului Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist — în cadrul căruia am avut cinstea să fiu aleasă la Congresul al VIII-lea al U.T.C. din primăvara trecută —, mi-au dat sentimentul unei mîndrii deosebite și în același timp mi-au pus în față probleme noi, în care nu mai intervine matematica, ci oamenii.

Drumul parcurs e scurt, însă doresc din inimă ca mereu să fiu la înălțimea tuturor îndatoririlor profesionale și obștești. E o problemă pe care trebuie s-o rezolv în fiecare zi, în fiecare clipă. Aceeași problemă aș propune-o spre rezolvare și actualilor cititori ai revistei «Cravata roșie», urîndu-le totodată mult, mult succes!

ILEANA VOINESCU
profesoară la Liceul nr. 32
București

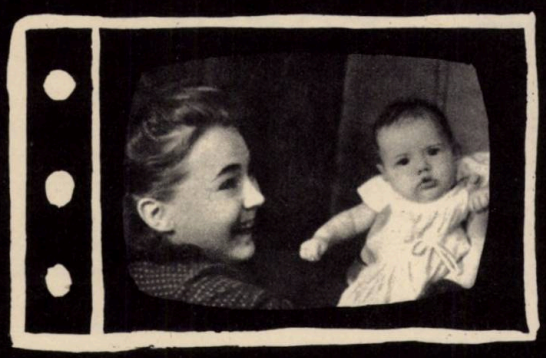

M-am născut și am crescut odată cu tine. Tu ai 20 de ani și eu am tot 20 de ani. Cînd eram elevă îmi plăceau povestirile, ghicitorile și glumele alese cu grijă pentru noi. Paginile viu colorate mă amuzau. Atunci mi te imaginam ca o ființă vie, și bună, care iubește cu adevărat copiii.

După ce am început să ne scriem, m-am legat și mai mult de tine, te-am considerat o prietenă bună a mea.

Îți mai amintești? Cînd ai împlinit 10 ani, ne-am felicitat reciproc. Tu mi-ai făcut și o surpriză, publicîndu-mi fotografia alături de cea a altor corespondenți de-ai tăi. Dar anii fug unul după altul. Eu am crescut.

Timp de 10 ani (1956—1966) am colaborat la Televiziune și am corespondat cu sute de copii din țară, care erau bucuroși să aibă un prieten în vestitul echipaj Val-Vîrtej.

Și-acum o ultimă confidență. Sînt mămică. Eu am vîrsta ta, dragă «Cravata roșie», iar Cristina, fetița mea, s-a născut cînd tu împlinești 20 de ani.

De astă dată te felicităm amîndouă, eu din partea primilor cititori, iar ea ca viitoare cititoare.

IRINA BORA-IORDĂCHESCU

*

Citeam cu drag «Cravata roșie». Îmi amintesc și acum de concursurile la care am participat, de jocurile distractive pe care le dezlegam cu migală. Cel mai mult m-au pasionat însă notele de călătorie. Citindu-le, trăiam un vis frumos și îmi părea rău cînd terminam lectura.

De atunci au trecut 20 de ani. Iată-mă acum ofițer de punte în Marina comercială română. Călătoresc cu adevărat. Ca să ajung aici am învățat multă matematică, fizică, geografie, limbi străine și mai ales astronomie.

Și acum, după atîția ani, gîndurile mele se îndreaptă spre revista care am îndrăgit-o în copilărie, spre «Cravata roșie». Sînt convins că și ea, într-o măsură, m-a ajutat să-mi realizez visul de a fi marinar.

BEZIRIȘ ANTON
ofițer maritim
pe nava „Tr. Severin"

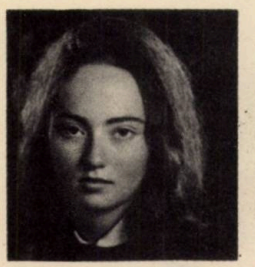

Printre prieteniicu care mă sfătuiam în copilărie era și «Cravata roșie». Și acum păstrez revistele din anii aceia, iar cînd o întîlnesc la chioșcul de ziare mi se pare o cunoștință veche și dragă. Prietenii ei sînt și prietenii mei și tuturor le doresc mult succes și realizarea idealului lor.

Ing. LUCIA FLOREA
asistentă la Institutul politehnic din Timișoara

cititori de ieri întâlniți azi

PASĂRE

GHEORGHIU ELENA - „PE SCENĂ"
11 ani- Casa pionierilor Iași

ATBERGER IOSIF
„ÎN VALEA JIULUI"
11 ani - cl. V, Șc. nr. 2 Lupeni

Cravata roșie

Cravata ce o port cu drag
E-o părticică dintr-un falnic steag,
Din steagul tău, partid iubit,
De sînge-n lupte de eroi sfințit.
Cravata mea cea purpurie
O port la piept cu bucurie
Și vreau s-o merit, învățînd cu spor,
Alături de cei mari,
de-ntregul meu popor.

MARIANA NET
cl. IV-F, Șc. generală nr. 164 București

SECHEL DELIA
cl. VI-a Oradea

A MĂIASTRĂ

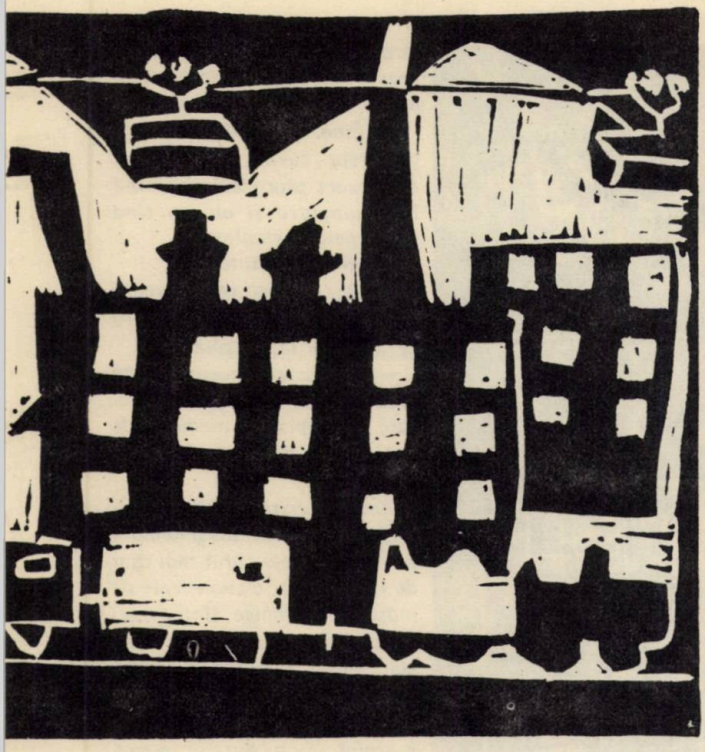

CICLIȘTII

Povestire și desen de
FLAVIU BARBACARU
cl. VIII, Liceul nr 42 București

Mergeau singuri; aveau cele mai bune biciclete și un antrenament mai îndelungat. La un moment dat, Gili se întorsese spre el și îi spuse, radiind de fericire:

— Vom cîștiga!

Lui Mircea i se puse un nod în gît. Acest «vom» îl lovise în plin. Gili a spus «vom cîștiga», fără să știe că celălalt vrea neapărat să cîștige «el, și numai el». Dar prin ce mijloace! Și ce încrezător a spus: «Vom cîștiga!» Nu, nu știa, Gili nu putea să-și închipuie că unul dintre cei mai buni prieteni ai săi i-a stricat bicicleta, pentru a fi sigur de biruință. Acum roata lui Gili începuse să fuleze. Ce îngrozitor! Un fior rece îl străbătu prin spate. Își dădea seama cît de egoist fusese. Însă acum nu mai avea ce face.

Mai erau vreo 2-3 kilometri pînă la barieră. Se uita disperat la prietenul său, care pedala liniștit. Hotărît, el era mai bun. O recunoaște. Îi cerea iertare în gînd, dar asta nu ajuta la nimic.

Îi venea să plîngă. Ce ar mai fi plîns! Ar plînge și ar mărturisi totul. Dar ce sens ar mai avea? Și nici nu se putea.

Începură să se zărească zidurile noului spital din marginea orașului.

Luă brusc o hotărîre. Să facă ceva, acum, imediat! Mintea îi căuta înfrigurat o soluție. Și bicicletele, care mergeau atît de repede! Se apropiau vertiginos de oraș. Fîș, fîș, fîș, pedalele mișcau roțile cu spițe invizibile, roți ce se învîrteau ametitor de repede, înghițind zeci și sute de metri și care nu-i dădeau timp de gîndire... Să facă... să facă ceva, să nu stea așa, să găsească ceva!

Deodată zări în mijlocul drumului o sticlă spartă. E salvat! Intră cu toată viteza în cioburi. În clipa cînd sări jos de pe bicicletă, îi strigă lui Gili, care se depărta vertiginos înainte:

— Îți fulează roata!

.....

Cauciucul avea o tăietură mare și adîncă. Se făcuse fleașcă. Gili se întorsese să-l ajute. Era parcă mai disperat decît Mircea.

— Cine naiba te-a pus să intri-n cioburile alea? Nu puteai să le ocolești? Formidabil, de necrezut ce nenoroc poți să ai cîteodată! Și mie cînd dracu mi-a sărit rotița asta? Și nici n-am rezervă! Doar îmi verificasem aseară bicicleta!

«Dac-ai știi tu cînd ți-a sărit!» — îi răspunse Mircea în gînd. Urechile îi țiuiau îngrozitor, capul i se învîrtea și inima-i bătea cu putere.

«E groaznic! Din cauza mea și Gili, și eu vom pierde concursul. O să rămînem în drum ca niște nenorociți, și mucoșii ăia or să treacă pe lîngă noi rîzînd!! Cine naiba m-a pus să-l ascult pe Nelu?!»

Mai aveau maximum cinci minute de răgaz și plutonul îi ajungea. Mircea nu reușea să prindă peticul. Timpul se scurgea cu o viteză ametitoare: tic, tac, tic, ta... Numai ei stăteau pe loc... Peticul nu voia să se lipească... Plutonul se apropia... Peticul... Capul i se învîrtea ametitor... Deodată, o scînteie îi străfulgeră prin minte: căută febril în cutia cu scule. Piesa, piesa de care avea nevoie Gili! În momentul următor strigă ca mușcat de șarpe:

— Giliiii! Uite!!!

Celălalt rămase uluit. Nu mai era timp de mulțumiri și exclamații. Lucrul se reluă cu înverșunare... Secundele treceau îngrozitor de repede. Soarele era fierbinte. Prea fierbinte. Și totul era fierbinte: drumul, aerul, bicicleta, sculele, mîinile, capul și clipele care fugeau.

...De după un șir de copaci se vedea apropiindu-se plutonul bicicliștilor.

— Gata!! strigă Gili cu ochi strălucind de bucurie. Se apropie cu părere de rău de Mircea.

— Pot să-ți ajut cu ceva?

— Nu, nu! Lasă-mă!

Șovăind, Gili încălecă și porni cu toată viteza.

Mircea rămase pe loc și lucra de zor. Broboane de sudoare îi acopereau fruntea. Mîinile îi erau transpirate... Bicicliștii erau tot mai aproape... Cauciucul s-a lipit!!! Îi venea să strige de să se cutremure cerul, dar n-avea timp.

Plutonul trecu în viteză pe lîngă Mircea. Auzi cîteva rîsete... Umfla cauciucul cît putea de repede. Porni cu toată viteza. Ajunse plutonul. Îl depăși. Îl zări pe Gili dispărînd printre blocuri. Intrase în oraș. Mircea era mulțumit de cum s-au terminat lucrurile... Ba chiar era fericit... Se simțea ușor, îi venea să zburde... S-a clasat al doilea...

.....

În parc, Nelu îl întîmpină cătrănit:

— Cum dracu n-ai cîștigat, Mirceo?

Îi răspunse zîmbind:

— Prostule! și-l lăsă perplex în mijlocul străzii.

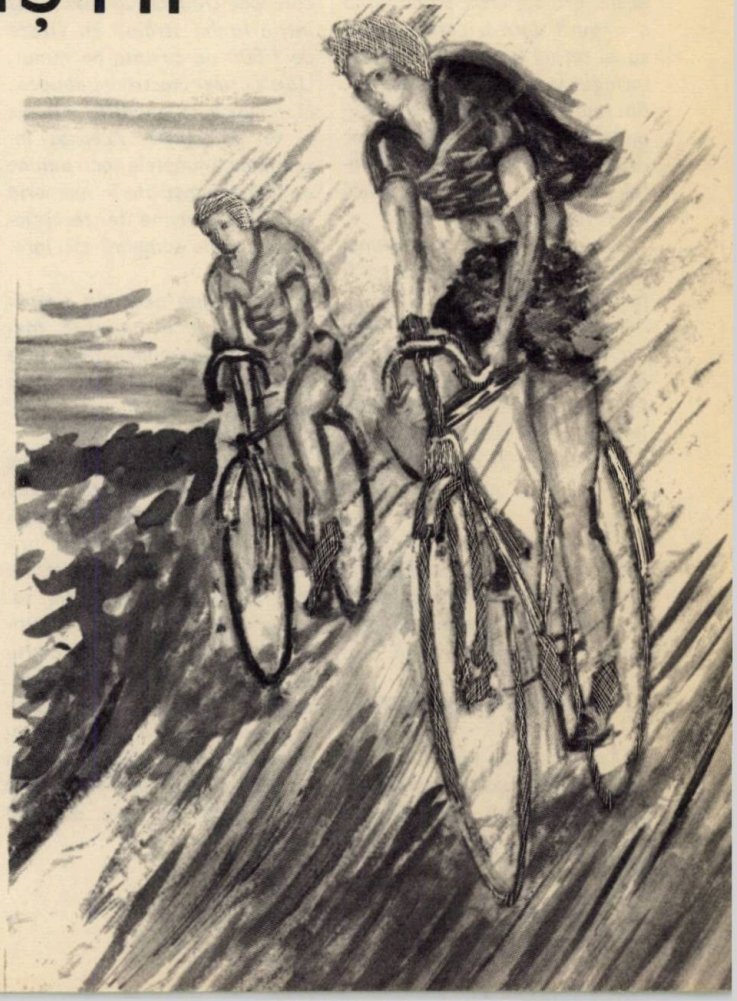

Memoria ta și a mașinilor

- **Care este explicația memoriei?**
- **Cum apare și se fixează memoria în creierul nostru?**
- **Mașinile cibernetice au memorie asemănătoare cu a noastră?**
- **Putem înlocui creierul uman cu un «creier electronic»?**

MEMORIA ȘI INTELIGENȚA

Citești o pagină dintr-o carte. Pui deoparte volumul, te duci la cinematograf. Te întorci peste două ceasuri și încerci să-ți amintești ceea ce ai citit: constați, cu mare părere de rău, că ai uitat multe dintre lucrurile pe care credeai că o să le păstrezi neștirbite în minte.

Unii oameni au totuși o memorie fenomenală. Se povestește astfel despre un francez care a trăit la începutul acestui veac și care ținea minte pe dinafară paginile tuturor cărților pe care le citise. Vreau să spun că-și amintea, rînd după rînd, tot ceea ce scria acolo. Era suficient să citească o singură dată o carte pentru ca să reție totul și să-ți recite întregul volum ca pe o poezie. Ba, mai mult, putea să-ți spună unde erau așezate figurile, ce reprezentau, în toate amănuntele, chiar și cele mai puțin importante.

— Extraordinar! veți spune. Iată un om care trebuie să fi fost foarte inteligent!

Nu ați ghicit! Francezul despre care vorbeam nu era de loc inteligent. Își amintea, e drept, tot ceea ce citise, dar dacă îi puneai o întrebare care cerea o judecată cît de cît elementară răspundea cu greu și adeseori greșit.

Într-adevăr, memoria nu este tot una cu inteligența. Este tot atît de adevărat însă că pentru a fi inteligent trebuie să ai o memorie destul de bună.

«MAȘINI DE AMINTIT»

Așa am putea numi mașinile cibernetice sau alte mașini electronice care au memorie. Un exemplu tipic este mașina de tradus. Este vorba de o mașină căreia i se dă un text, de exemplu în limba engleză. În foarte scurtă vreme, ea ni-l furnizează transpus în românește. Cum procedează mașina? la primul cuvînt englez și apoi caută în memoria ei pînă-i găsește echivalentul în limba română. După aceea trece la următorul cuvînt și așa mai departe, pînă termină prima frază. Dar aceasta nu este totul. După ce a obținut traducerea exactă a tuturor cuvintelor, mașina trebuie să le lege între ele, așa ca să aibă un înțeles. Pentru aceasta, ea apelează la cunoștințele de sintaxă, de gramatică etc. dinainte memorate.

Există azi creiere electronice care pot traduce un text scris într-o limbă străină cu viteza de 1 800 de cuvinte pe minut. Un alt creier electronic «aude»; el recunoaște anumite cuvinte și le utilizează. Aceasta înseamnă că sunetele vocii umane au fost înregistrate în memoria sa. Cînd mașina le recepționează, ea le compară cu înregistrările.

Să dăm un exemplu simplu pentru a face lucrurile mai clare. Să presupunem că în fața unui asemenea creier electronic spunem:

— Aprinde lumina!

Creierul (sau mai bine zis mașina) recepționează vocea noastră captată de un microfon. El compară sunetele primite acum cu cele înregistrate mai de mult în memoria sa. «Aprinde» seamănă cu «prinde», dar nu tocmai. Creierul caută altă înregistrare. A găsit: «aprinde». Acum trece la «lumina». În clipa cînd a găsit și această înregistrare, în mașină se face o legătură între cele două zone în care au fost înregistrate aceste cuvinte. Această legătură declanșează un motor care aprinde lumina!

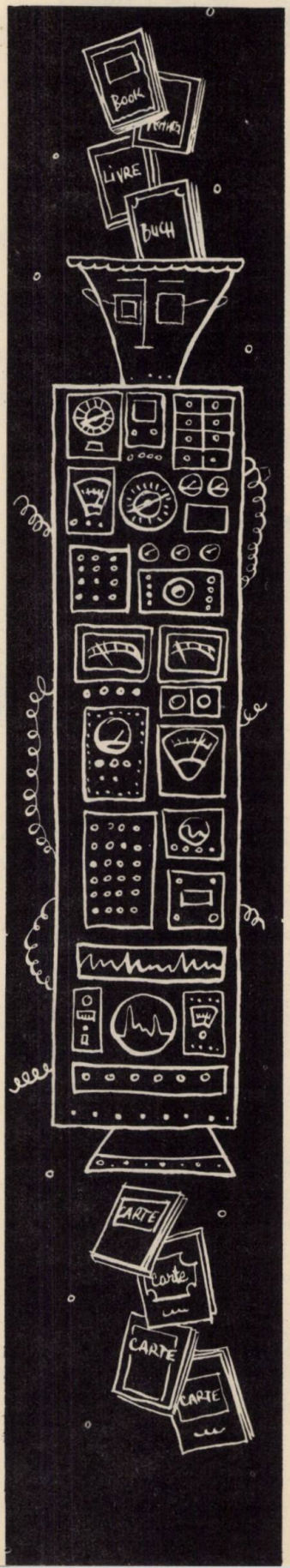

— Bine, bine, veți spune voi, pe drept cuvînt, dar acesta este exact procedeul pe care-l întrebuințează și un om cînd face operații similare.

— Aveți dreptate!

— Dar atunci ce diferență este între mașină și om? Pentru ce apelăm la mașină?

— Pentru că mașina poate face această operație de căutare în propria ei memorie de zeci de mii de ori mai repede decît omul.

Am luat pentru început exemplul mașinii de tradus și «auzit» pentru că ni s-a părut mai ușor de înțeles. Dar o sumedenie de mașini electronice sînt astăzi înzestrate cu memorie, cum sînt, de pildă, mașinile de calculat electronice.

Fantezia inventatorilor n-are margini. S-au pus la punct, astfel, numeroase mașini electronice «cu memorie», utilizate astăzi din ce în ce mai mult în industrie, pentru a conduce mașini, pentru a face proiecte de construcții sau de aparate etc. În afara acestora, s-au mai alcătuit mașini «cu memorie» care fac lucruri ciudate și nepractice: de pildă joacă șah, compun piese muzicale, ba chiar... încearcă să scrie poezii.

În ce constă memoria mașinilor? Care este mecanismul de înregistrare a informațiilor? Desigur că aceasta este o chestiune tehnică de specialitate care ar cere multe pagini de text și multe scheme foarte complicate. În linii generale însă, memoria mașinilor este dotată cu zeci de mii de elemente (un fel de inele magnetizate), care permit un număr imens de combinații, înmagazinarea a nenumărate informații.

MEMORIA TA

«Mașina de amintit» a omului este creierul: un organ situat, după cum știți, în cutia craniană, avînd greutatea de mai mult de un kilogram (la

electronice

de **LEONID PETRESCU**

om). Creierul este format din celule nervoase, ce alcătuiesc materia cenușie, din prelungirile lor (materia albă) și din celulele de susținere. Celulele nervoase se mai numesc și «neuroni»; numărul lor este evaluat la mai mult de 12 miliarde!

Neuronii, iată elementele memoriei la om!

Ce se întîmplă cînd «aflăm» ceva: anul suirii la tron a unui domnitor, o formulă chimică, figura unui prieten nou? Prin simțurile noastre — văz, auz, în primul rînd —, datele sînt primite de organism. Pe calea nervilor, aceste cunoștințe, transformate în curenți electrici foarte slabi (formînd impulsul nervos), ajung în creier.

Unul sau — de obicei — mai mulți dintre cele 12 miliarde de neuroni primesc direct curentul transmis de nerv. În interiorul neuronului se petrece, sub influența acestui curent nervos, o mică schimbare. Se presupune astăzi că este vorba despre o neînsemnată transformare chimică în interiorul neuronilor. Aceasta este «urma», aceasta este «amintirea», memoria: cîțiva atomi care și-au schimbat locul într-o moleculă!

Aceste urme «se șterg» cu timpul, apare uitarea, printre altele, și datorită faptului că numărul de neuroni care păstrează amintirea se micșorează cu timpul. Totuși, în anumite împrejurări, lucruri pe care le-am crezut uitate reapar în memorie, de unde se poate deduce că cele învățate nu dispar niciodată total din mintea noastră.

În general, în legătură cu memoria se știu astăzi o sumedenie de lucruri. Astfel s-a constatat că ne amintim mult mai bine de datele sau faptele care ne-au interesat decît de cele care ne lasă indiferenți. De asemenea, lucrurile repetate îndelung, de multe ori, se fixează trainic, probabil pentru că numărul de neuroni în care s-au produs modificări e mai mare.

ÎNTRE «CREIERUL» MAȘINII ȘI CEL AL OMULUI

Dacă cele 12 miliarde de «elemente» ale creierului uman (celulele nervoase sau neuronii) ar fi reproduse de ingineri în elementele unei mașini și montate într-un creier electronic, am obține un aparat care ar ocupa o suprafață de mii de kilometri pătrați! E și firesc. Imaginați-vă că un singur neuron uman cuprinde într-însul nenumărate elemente care ajută la fixarea informației primite. Un calcul, desigur aproximativ, arată că pentru a putea reproduce funcționarea și părțile constitutive ale unui singur neuron ar fi necesare cîteva zeci de diode și sute de circuite, ocupînd, în cazul unei aparaturi normale, volumul unui televizor obișnuit. Înmulțiți acest volum cu cele 12 miliarde de neuroni ai unui organism omenesc și veți obține un volum fantastic!

Într-adevăr, posibilitățile creierului uman nu pot fi comparate cu cele ale mașinii. În definitiv, după cum v-ați putut da seama, tehnicienii nu au făcut decît să «copieze» modul de funcționare a creierului uman. Este o realizare extraordinară, care a schimbat mult aspectul civilizației moderne! Dar creierul uman rămîne unic: el nu poate fi înlocuit de mașini.

În schimb, după cum am văzut, ajutorul pe care i-l aduc creierii electronici este neprețuit. E adevărat, mașinile nu pot gîndi ca oamenii, dar ele pot fi puse să facă anumite operații limitate cu o precizie și viteză de milioane de ori mai mari decît acelea ale creierului omenesc. În era construirii comunismului, eră în care se urmărește reducerea efortului în munca omului, spre a-i lăsa cît mai mult timp pentru studiu, pentru artă, pentru perfecționare, mașinile electronice vor juca unul dintre cele mai însemnate roluri.

VIN PĂSĂRILE

de **EMILIA CĂLDĂRARU**

Vin păsările albe. Auzi-le, măicuță!
Fîlfîie iar pe sub bolțile cerului,
Și se scutură jos de pe aripile lor
Vremea cea dulce, vremea prierului.

Vin păsările albe. Auzi-le, măicuță!
Chiotul lung ce ademénește soarele
Trezește din bîrloguri și gîzele, și urșii,
Desferecă izvoarele, frunzarele.

Vin păsările albe. Auzi-le, măicuță!
Îmi strigă s-alerg din nou pe coline,
Să-mi pun pe frunte cunună de raze,
Să fiu crăiasă peste flori și albine.

PLECAREA OMULUI DE ZĂPADĂ

de **MARCEL MIHALAȘ**

Să știți, copii, eu n-am
murit de tot.
Pornesc pînă la iarnă
pe trupul meu înot.
Sînt dintr-acele ființe
cu umbletul nătîng
Ce ochii-i au de piatră
Și doar cu trupul plîng.

Privirea mea așteaptă.
Ea neagră va rămîne
Sub pașii voștri
și sub flori, sub grîne.
Doar între două ierni
ca între maluri
Trupul meu alb
va hohoti în valuri.

Mama

de **RADU TUDORAN**

Cînd ai ajuns la o vîrstă dincolo de maturitate și te uiți în urmă, la tine cel care ai fost odată, e greu să crezi, e greu să te vezi în haina copilăriei. Mie unul, copilul care am fost eu și pe care mi-l amintesc foarte bine de pe la doi ani — dar, desigur, în imagini trunchiate —, mi se pare azi că a fost altul. Oasele mele, îndelung umblate, și carnea, îndelung muncită, nu vor să intre în zilele ființei plăpînde care cîndva a mers de-a bușilea. Copilul mi se pare că a rămas acolo, tare departe în urmă — și, peste ani, ne zîmbim unul altuia cu blîndețe, înțelegere și melancolie.

Dar copilul am fost eu, ce mai încoa-încolo, cel cu părul alb astăzi și cu privirea încețoșată; e oboseală în ea și o lacrimă. Mi-aduc aminte cînd am plîns prima dată, nu plînsul neînțeles al pruncului de leagăn, nici plînsul de bubă sau de bușitură, ci plînsul din inimă, cînd am simțit prima oară în viață neliniște și rușine.

Eram în cea dintîi clasă primară, n-aveam decît șapte ani, prin urmare, cînd într-o noapte, după vise groaznice, m-am trezit plîngînd în hohote, de se zgîlțîia patul cu mine. Mă culcasem seara cu cugetul neîmpăcat — nu știam lecția la «intuiție», cum se numea atunci, impropriu și inexplicabil, învățătura despre ale naturii. Și nu că ar fi fost în mine atunci vreo lene sau vreo preocupare în afara școlii; lecția nu-mi intra în minte cum nu intră odgonul prin urechile acului... Mă descurcasem pînă la acea dată, dar cu eforturi și cu stîngăcie, bîlbîind cîte ceva «despre gîscă», «despre găină», «despre iepure» și alte viețuitoare, din curtea omului sau din sălbăticie. Pe peretele clasei, dincolo de catedră, se agăța o planșă în culori, cunoscută, cred, și astăzi școlărimii și reprezentînd, în culori și în mărime aproximativ naturală, gîsca, găina, iepurele și cele care urmau după ele. Cu un bețișor în mînă institutoarea urmărea pe planșă alcătuirea viețuitoarei, făcîndu-ne să înțelegem că gîsca are un trup, un gît, un cap cu cioc, două aripi, două picioare și că este îmbrăcată în pene... Penele, penele! Ce abstracție inabordabilă!...Și le aveam în pernă, dormeam cu capul pe ele!

Nu știu cum primeau ceilalți copii învățătura; eu unul mărturisesc rușinat că nu vedeam, nu credeam, nu înțele-

Ilustrație: HENRI MAVRODIN

geam și atunci mă străduiam să țin minte pe dinafară vorbele de lămurire, ca să pot răspunde la lecție, repetîndu-le întocmai ca papagalul, doar cu o dicțiune ceva mai bună, deși puerilă...

Treaba a mers astfel, de bine, de rău, pînă a venit la rînd calul. Privind imaginea de pe planșă, ceva s-a rupt în mintea mea, am văzut verde desenul — culoarea halucinației — și mi-a fost peste putință să cred, să urmăresc tot ce se spunea «despre cal», animal cunoscut de toți copiii... Imaginea, redusă la o zecime, îmi stîlcea închipuirea și-mi cobora mica inteligență la zero. Calul nu *încăpea* pe hîrtie, cum încăpuseră iepurele, gîsca sau găina. El îmi apărea ca o plăsmuire împotriva naturii și nu credeam în el, nu credeam nici în ce spune institutoarea, că ar avea animalul un trunchi, un gît, un cap, o coadă și patru picioare. Nu credeam în nimic, și nu mai credeam nici în mine.

Așa m-am culcat, răpus de neînțelegere și sterilă epuizare, ca să mă trezesc cîteva ceasuri mai tîrziu, îngrozit că a doua zi n-am să pot răspunde la lecție nici măcar papagalicește, ca să scap de rușine.

Auzindu-mi hohotele și suspinele, mama s-a apropiat pe întuneric de mine și, așezîndu-se pe marginea patului, după ce mi-a pus mîna pe frunte, ca să vadă dacă nu am fierbințeală, m-a întrebat cu îngrijorarea mamelor bune:

— Ce e cu tine?

Mama mea, de mult dusă pe cea lume, nu învățase cine știe cîtă școală — în schimb, cînd avea vreme, citea cărți de toate felurile, cîte îi cădeau în mînă. Dar, înainte de orice și de toate, își iubea copiii — cinci în viață pe vremea aceea, cinci și astăzi — cu o dragoste egală, atît de măsurată că părea rece, pe cînd, în ascunsul ei, vizibil doar cîteodată, cred că era atît de fierbinte dragostea încît îi calcina inima...

Și i-am spus în noaptea aceea mamei mele, lipsită de multă învățătură, care îmi este durerea. Iar ea, în loc să pară nemulțumită că îi stricasem somnul, după o zi în care n-avusese odihnă, a meditat numai cîteva clipe, cu mîna pe fruntea mea dogoritoare — dogorește și astăzi — și-apoi a început să zîmbească (zîmbetul mamelor răzbate și întunericul).

— Despre cal? a zis ea cu mirare și în șoaptă, să nu-i trezească pe ceilalți. Ce nu știi despre cal?

— Nu știu nimic! am răspuns cu disperare.

— Bine, dar gîndește-te la Cocoș, de afară!

Cocoș nu era nume potrivit pentru un cal, mai ales că nu mi-l impuneau nici apucăturile lui reținute; totuși, în fața realității nedezmințibile, nepotrivirea de nume nu contraria închipuirea copilului. Cocoș — oricum l-ar fi chemat — era calul nostru, un roib care mi se părea fără pereche în lume, la vremea aceea cînd nu cunoșteam lumea. Îl știam foarte bine, fiindcă îi dădeam zahăr din palmă, îl țesălam sau încercam să-i țesăl coama, îl băteam sau încercam să-l bat pe greabăn, cum vedeam că făcea vizitiul, și-i mîngîiam botul umed. Ba, în ultima vreme, îndrăznisem chiar și călăritul, pe deșelate, datorită cărui fapt începusem să cuceresc primii kilometri din cei 44 000 cîți aș fi vrut să am cuceriți astăzi.

Îndată ce a fost pomenit numele calului, zbuciumul a încetat și lacrimile mi s-au șters ca prin farmec. Am știut *tot*, nu doar ce ne cerea școala, adică trunchi, gît, cap, coadă și patru picioare. Mi-au venit în nări mirosul de grajd și mirosul de piele nădușită al animalului; i-am auzit copitele bătînd în dușumeaua udă, învelită în paie, i-am auzit răsuflarea în nutrețul de deasupra ieslei, l-am auzit rontăindu-și ovăzul din traistă, dînd din cap cu mulțumire; i-am simțit spinarea încordată sub mine, mi-am amintit tropotul galopului peste dealuri, iar pe deasupra mi-am amintit toate, toate cîte se legau de înțelegerea între noi, calul și copilul...

Calul nu mai era o imagine pe planșa de pe zidul clasei, ci o ființă vie. Lecția la «intuiție» era depășită, școala lăsată în urmă.

*

Mama a fost primul meu profesor de viață și de literatură, îi datorez ei ceea ce e esențial din cărțile tipărite la decenii după noaptea aceea. Evocîndu-mi o *realitate* pe care nu știam s-o caut, ea mi-a arătat drumul și mi-a ajutat să-mi descopăr *închipuirea*. Am văzut, cînd a fost nevoie, herghelii în mijlocul pustiului plecînd de la unul singur — calul din copilărie. Am văzut fulgere pe vreme senină atunci cînd trebuia să le arăt oamenilor furtuna. Am văzut lumină cînd peste tot era întuneric și am văzut bucurie în locul amărăciunilor. Am descoperit astfel nu doar lumile din afară, ci și pe acelea din mine.

Și sînt o mulțime!

(URMARE DIN PAG. 6)

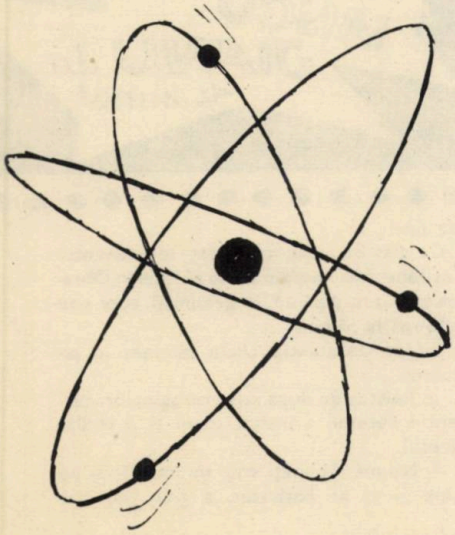

Obiceiul de a studia matematica l-am continuat și în studenție și încă și azi citesc lucrări matematice cu aceeași plăcere cu care alții citesc un roman de aventuri.

Cînd tinerii de astăzi spun uneori că nu au timp pentru a învăța, constatcă în epoca în care eram elev, deși aveam un program foarte încărcat, găseam totuși timp pentru a da meditații, fiind în același timp un corespondent regulat al «Gazetei matematice», ca și al altor reviste de matematici care apăreau atunci în țară: «Pitagora», «Pozitiva», «Numerus». Primul meu material științific original l-am redactat în timpul examenului de bacalaureat și trata o chestiune de matematică. Găseam timp să citesc numeroase cărți în care se puneau probleme de filozofia științei, ca și multă literatură. Citeam și cărți de filozofie. Un rezumat al «Capitalului», ca și unele lucrări ale lui Engels le-am citit în perioada ultimilor ani de liceu, găsindu-le fie în bibliotecile publice din Brăila, fie în biblioteca din casa părintească.

Aceste lucruri, aparent disparate, și-au găsit împlinirea în activitatea mea cibernetică de mai tîrziu, în care intervine și electricitatea — prin calculatoarele electronice —, și în studiile de fiziologie — vezi neurocibernetica —, și în viziunea generală a lumii văzută prin ochiul lucid al științei.

Importanța ciberneticii pentru viața contemporană nu poate fi îndeajuns subliniată. Nu mă refer numai la faptul că fără matematică nu ar fi posibile zborurile cosmice sau că astăzi marile calculatoare pun exact diagnosticul în afecțiuni cardiace, examinînd automat electrocardiograme. Dar prin cibernetică și cu calculatoarele electronice omul a intrat într-o nouă etapă a dezvoltării sale sociale, în care știința permite o nouă și splendidă dezvoltare a posibilităților sale în toate domeniile: organizarea științifică a producției, creația artistică automată, prelucrarea automată a datelor, conducerea automată și optimă a întreprinderilor.

Sămînța științei rodește relativ tîrziu, dar primele semne ale acestei minunate plante se vădesc de timpuriu.

Vouă, tineri, vă revine grandioasa sarcină de a duce mai departe făclia științei. Iar astăzi voi aveți condiții pe care tînărul de acum 30 de ani nici nu le putea visa.

Prof. univ. EDMOND NICOLAU

Steaua Pantei

Continuarea aventurilor de la muzeu propusă de autor.

Nu lipsi nici unul la întîlnire. Așteptîndu-i, studentul pescuia lîngă podul Tîrnavei și, pe foi de brustur, strînsese cîțiva cleni și cam o duzină de mrene vineții. Un foc viu ardea între niște bolovani turtiți, alcătuind un fel de plită pe care tînărul o tot încerca udîndu-și degetul. Sfîrîia...

Roată, copiii așteptau și studentul vorbi în timp ce își tampona cu o batistă udă ochiul stîng, a cărui pleoapă vînătă și umflată arăta ca o lingură de supă:

— Ceea ce ați văzut azi dimineață este sfîrșitul... Eu nu mai am de adăugat decît începutul. Iată-l: în vară, am mai fost o dată în orașul vostru. Nu m-ați văzut la pescuit. Era o excursie în circuit și n-am rămas decît 24 de ore. Atunci, împreună cu colegul meu, am văzut pentru prima oară colecția numismatică a muzeului, sala de aur. Mărturisesc, ne-a uluit...

În special ducații venețieni de aur, grei, fiecare cît un ceas de buzunar. Nu m-a mirat atunci — eram doar studenți la istorie — că acest coleg vizitase pentru a treia oară în 24 de ore muzeul. Nici că fotografia vitrină după vitrină... Mai tîrziu, între hîrtiile lui, am zărit o schiță foarte amănunțită a muzeului. Nu mi-a trezit nici o bănuială nici faptul că, în ciuda hotărîrii noastre de a face practica pe un șantier arheologic dobrogean, a insistat foarte mult să fie trimis pe un șantier, aproape epuizat, din apropierea orașului vostru. Apoi, deodată, totul mi-a devenit clar. Nu-mi venea să cred, dar faptele erau fapte... Am găsit într-o dependință a căminului nostru tipare de ghips cu efigia ducaților venețieni... Punea la cale substituirea lor! Mi-am decalat practica și am venit în oraș. Îl urmăream, hotărît să-l împiedic în orice chip. Se vede că m-a zărit, căci a grăbit lovitura. Ieri seară și-a pus în aplicare planul. A intrat în muzeu printre ultimii vizitatori și n-a mai ieșit. Se ascunsese undeva prin labirintul coridoarelor. Am intrat în acțiune. Știam că o să iasă a doua zi, fără ca lovitura să fie observată, cel puțin cîteva ore. Substituirea monedelor era bine calculată. Și totuși, voiam să-l împiedic. Pentru el, în primul rînd, aș fi evitat nenorocirea lui, îmi închipuiam rușinea...

Am tăcut rost de o frînghie și pe la miezul nopții m-am strecurat în muzeu. M-am ascuns după o draperie și... l-am zărit. Paznicul, se vede, dormea dus, sistemul de alarmă era defectat. La lumina unei lanterne de buzunar, așeza la loc vitrina.

— Stai! Ce faci? am șuierat.

Cu un sînge rece de necrezut mi-a propus să-i fiu părtaș: «jumătate-jumătate, nici un risc». I-am poruncit să pună totul la loc și să coboare imediat, pe frînghie, asigurîndu-l că nu voi spune nimănui nimic. S-a prefăcut că este de acord. Cînd a trecut pe lîngă mine m-a izbit cu lanterna în ochi... A început bătaia. Nu avea încredere în mine și, pe deasupra, mi-am dat seama a doua zi, voia să se răzbune. Voia ca totul să cadă pe mine, să fiu găsit la fața locului... Avea pumni puternici ticălosul. Am leșinat... Spre zori, m-am tîrît spre geam și am coborît pe frînghie, bălăbănindu-mă. Am spart geamul și... jos mă aștepta paznicul. M-a legat cu propria mea frînghie. Apoi a venit miliția...

— Și hoțul?

— A fugit. Cred că nu prea departe...

Studentul avea dreptate. În aceeași clipă, în biroul comandantului, se încheia un proces-verbal. O frază din el lămurea multe: «Numitul este un vechi spărgător, specializat în jefuirea muzeelor, circulînd în țară sub diverse identități. În ultimul timp, strecurîndu-se într-un cămin, se dădea drept student la istorie». Folosea actele furate unui student, internat în sanatoriu pentru o «perioadă îndelungată de timp»...

— ...A fost grozav, vorbi un copil și îl îmbie pe student cu porumb fript.

— Nu pot să-i rontăi, zise acesta și rîse. Un dinte era într-adevăr spart.

M. SÎNTIMBREANU

(URMARE DIN PAG. 10)

să-l aducă viu ori mort, pe Constantin Uleiu.

În mijlocul ogrăzii conacului sta Constantin Uleiu, legat cot la cot cu fiul său, Nicolae, și cumnatul lui, Ștefan Obracea. Pe piept îi străluceau bronzul, emailul și argintul decorațiilor. Lucirea asta înțepa ochii colonelului și-l întărîta cumplit.

— Tu ești tîlharul care m-a înfruntat cu cîrpa albă în băț?

— Nu-s tîlhar, dom'colonel! Sînt sergentul veteran Uleiu Constantin, din Regimentul 8 Calafat, decorat cu «Virtutea militară»!

— Aici nu-i vorba de război. E vorba de răscoală, s-a zăpăcit un pic colonelul.

— Ba, să am iertare, nu-i vorba de răscoală, ci de pămînt. Și nu se poate ca moșia Pătulele să nu se împartă țăranilor care-o muncesc.

— Astupați-i gura. La zid cu el! Împușcați-i pe tustrei! a spumegat colonelul, scos din fire.

Cu glas înfundat, tremurat, locotenentul a ordonat foc. Nicolae Uleiu și Ștefan Obracea au căzut, gemînd, în genunchi, apoi s-au prăbușit la pămînt.

Singur Constantin Uleiu rămînea în picioare.

În liniștea de după salva carabinelor, sergentul veteran a înălțat capul și a umflat pieptul.

— Nu mă răpuneți voi, nu m-a răpus pe mine glonț de bașbuzuc, a grăit, cu glas

E ziE i

Continuarea propusă de un cititor

Ne-am adunat la colibă, așa cum ne fusese vorba. Într-un tîrziu a apărut și studentul. Era vesel. Fluiera pe cărare cu toate umflăturile și vînătăile de pe față.

— Sînt bucuros că ați venit, copii! Vă sînt dator o explicație...

Ne strînserăm ciucure în jurul lui. Tînărul își potrivi o compresă la ochi, apoi începu rîzînd.

— Veneam liniștit spre «Campingul» meu. Trecuse de miezul nopții. Zăbovisem la un prieten. Străzile erau pustii. În colțul din spatele muzeului, m-am ciocnit aproape de doi necunoscuți. Nu s-au așteptat. Nici n-aș fi observat că purtau o ladă dacă n-ar fi scăpat-o din mîini. Cîteva monede rostogolite din ea pe asfalt mi-au atras atenția. M-am uitat în jur și dintr-o dată mi-a fulgerat prin cap: muzeul.

Am dat să fug la miliție, însă unul dintre răufăcători mi-a barat drumul. Lupta a fost, după cum vedeți... Ei aveau arme, eu nimic. Mă puteau omorî, însă s-au gîndit că lăsîndu-mă la locul spargerii le sînt mai folositor...

— Au prevăzut că miliția te bănuie pe tine? făcu mirat un prieten.

— Bineînțeles! În timpul ăsta ei au șters-o...

— I-au prins? săriră băieții în sus de bucurie.

— Altfel cum îmi dădeau drumul? Ce, mă credeau pe cuvînt că n-am nici un amestec?

— Ura! prietenul nostru e nevinovat! Ura! strigarăm toți în cor.

Ne părea rău că în gîndurile noastre se furișase îndoiala despre bunul nostru prieten — studentul.

MIHAI MARINESCU
cl. VIII, Șc. generală nr. 1 Călărași

PRELUAREA ȘTAFETEI

ÎN NUMĂRUL VIITOR VA ÎNCEPE ETAPA A II-A A ȘTAFETEI.
DE ASTĂ DATĂ, ROMANUL DE AVENTURI EXTRAORDINARE VA FI COMPUS NUMAI DE CĂTRE COPII.

Nimic mai firesc pe tărîmul fanteziei decît să se ivească într-o bună zi ceva și mai cu fantezie. Și s-a ivit. Ucenicii de ieri, alcătuind pînă acum — vrînd-nevrînd — al doilea schimb al ștafetei, vor deveni, începînd din numărul viitor, stăpîni ei înșiși pe toate schimburile, preiau ei între ei întreaga cursă.

Al vostru va fi, așadar, dragi cititori, de azi încolo și startul, și finișul în această întrecere a spiritului.

Nu știu acum cine va aprinde prima torță. Cu atît mai puțin cine o va prelua ca s-o poarte pe cărările zecilor de posibilități, punînd-o primul și în chipul cel mai strălucit exact în acel loc unde arderea ei va fi cea mai puternică și cea mai pură. Căci, doar așa putem socoti încheiată cu bine o cursă a fanteziei. Altminteri, planînd-o acolo unde ne va veni mai iute la îndemînă, torța va sfîrîi și fumega întocmai ca o banală feștilă. Noua ștafetă va porni și nimeni nu are destulă fantezie pentru a-i prezice cursul. Și totuși...

Și totuși știm de pe acum destule lucruri și, în primul rînd, că — ați demonstrat-o doar negru pe alb — spiritul vostru e cutezător și înaripat, că fantezia voastră are formula argintului viu. Mai știm ca din colaborarea noastră a ieșit cartea pe care ne-am propus-o încă de la început și pentru al cărei bun sfîrșit le mulțumim încă o dată tuturor coautorilor.

Primul campionat al «ștafetei fanteziei» s-a încheiat. Îngăduiți-ne să ne odihnim pe marginea întrecerii voastre olecuță, făgăduindu-vă că vom urmări cu pasiune jocul și traiectoria noilor scînteieri ce vor aprinde aceste pagini ca niște multicolore focuri bengaleze. Și încă ceva. Cu speranța că și această nouă cursă a fanteziei își va găsi popasul între coperțile unei alte cărți, îngăduiți-ne să ne rezervăm privilegiul de a socoti aceste rînduri de postfață drept prefața viitoarei voastre cărți.

Atît. Pe poligon totul este gata. Steagul se ridică... Start! Din arcul întins al fanteziei voastre prima săgeată s-a și desprins... O urmăriți? Ați pierdut-o? Unde e acum? Vom vedea în numărul viitor. Pînă atunci, rostul lor este să zboare.

M. S.

și UZINA SUBOCEANICĂ *

partea a doua a povestirii ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE „DISPARIȚIA BATISCAFULUI"

adînc, cutremurător, veteranul.

Soldații din plutonul de execuție au încremenit, care cu arma la șold, care cu arma la picior. Nu înțelegeau cum a rămas în viață. Nu înțelegeau și se temeau de ce avea să urmeze. Din cerdac, colonelul a prins să urle iar:

— Foc! Foc! Salvă!... Foc!

Da' nici un soldat nu s-a mai clintit din loc. Nici o armă nu s-a mai ridicat la ochi. Doar urletele colonelului clocoteau cumplite în cuprinsul ogrăzii.

— Locotenente! Execută-l tu!

— Nu pot, domnule colonel...

— La Vlădaia am împușcat trei soldați; la Pătulele am să împușc un ofițer pentru neexecutare de ordin...

Mecanic, tremurînd de spaimă și de milă, locotenentul a înălțat pistolul; a tras șase focuri în capul și în pieptul lui Constantin Uleiu, veteran din 1877. Cîte un glonț pentru fiecare decorație. Pe țeava pistolului, lepădat în jos, pe lîngă coapsă, se scurgea o șuviță de fum, ca o lacrimă albăstruie.

Badea Constantin s-a răsucit, s-a străduit să se mai țină o clipă în picioare, apoi s-a prăbușit, pe spate, cu fața spre cer.

Decorațiile au scos un clinchet ca un suspin și-au încremenit, ca minuscule lespezi de mormînt.

Deasupra conacului, deasupra satului Pătulele se lăsa amurgul.

De jur împrejurul zării ardeau satele și conacele. Era în 17 martie 1907.

D. ALMAȘ

Scrisoare către gemeni

de GICA IUTEȘ

Nu v-am uitat. Era în primăvară, în aprilie cred, veniserm la Hunedoara să scriu un reportaj, primul reportaj din viața mea, pentru numărul unu al «Scînteii tineretului», care trebuia să apară. Venisem cu gîndul să caut un erou, un om cu totul deosebit. Nu văzusem niciodată cum arată un cuptor Siemens-Martin sau un furnal și, după o zi și o noapte petrecută în uzină, învățasem cum se preface fierul în oțel, nu mă mai gîndeam la acel imaginar erou al meu... Oamenii pe care-i văzusem în uzină mi se înfățișau ca adevărați eroi. Nu le deosebeam încă fețele, nu-i știam încă pe nume, nu mă împrietenisem cu nici unul. În mintea mea semănau unul cu altul așa împodobiți cu coroane de flăcări albastre, stăpînind cu privirile lor atente și cutezătoare fluviul de metal incandescent, curgînd continuu către inima țării, care avea nevoie de oțel, așa cum avea nevoie de pîine. Căci abia trecuseră cîțiva ani de la război și clasa muncitoare, la chemarea partidului iubit, trecuse la reconstrucția patriei, alături de țărănimea muncitoare, de întreg poporul, împotriva dușmanilor care urau munca liberă și pașnică. Sute și sute de tineri, veniți din toate colțurile țării, din acele regiuni bîntuite de secetă, dădeau acolo, în fața cuptoarelor, bătălia șarjelor rapide, bătălia pentru oțel. Ardeam de nerăbdare să scriu despre ei. Locuiam în podul unei clădiri vechi, acolo era sediul U.T.M. pe atunci, și în acea dimineață o pornisem din nou spre uzină, cu gîndul să iau învățătura mea de la capăt. Treceam peste podul Cernei, dimineața de primăvară era încă friguroasă și la acel ceas piața care se întindea pe partea stîngă a malului mi se părea foarte sărăcăcioasă. Te-am găsit atunci pe tine și nu mi-a venit să-mi cred ochilor.

— Ia planeta, ia planeta, răcneai tu, foarte convins, ghicește trecutul, prezentul și viitorul!

Mi s-a făcut milă de tine, erai atît de sfrijit și picioarele desculțe ți se făcuseră roșii de frig. Se părea că nu-ți pasă, șoricelul alb se plimba pe umerii tăi, cred că era și el prăpădit de foame, pentru că mereu te adulmeca pe la nas cu mustățile.

— Cum te cheamă? te-am întrebat.

— Riki scoate o planetă la domnița!

Nu mă interesa de loc planeta ta, și de aceea te-ai uitat foarte încruntat la mine. Dar repede mi-am făcut un plan:

— Îți dau zece lei dacă mă duci să văd cetatea Huniazilor. Mă gîndeam că pe drum am să te trag de limbă.

— Să văd banii! ai zis tu bănuitor.

Ai înșfăcat moneda, ai cercetat-o de aproape, pe față și pe dos. Pe urmă ai băgat două degete în gură și ai fluierat într-un anume fel, iscusit de tot.

Eram curioasă să știu de ce fluieri, am așteptat să văd ce avea să urmeze.

Atunci l-am văzut pe Miki. Semăna leit cu tine, tot așa de sfrijit era, tot așa de peticit și desculț, doar că era blond, avea ochii albaștri.

— Ce-i? te-a întrebat și pe furiș ți-a făcut un semn. Ți-a arătat un măr.

— Numai atît? l-ai întrebat nemulțumit.

— Și asta! ți-a arătat Miki, triumfător, și a scos din mînecă o bucățică de pîine și trei cartofi. Iar asta pentru Riki! Era o firimitură de brînză, pentru care șoricelul părea foarte fericit.

— Bine, ai zis! Ține. Să nu te miști de aici. Mă duc pînă la cetate cu... l-ai predat prăvălia, planetele, adică și pe Riki, care ronțăia fericit brînza. Miki și-a agățat de gît cutia de lemn și îndată a început să răcnească zelos:

— Ia planeta, planeta! Ghicește trecutul, prezentul și viitorul.

Așa v-am cunoscut întîia oară pe tine, Piki, pe fratele tău Miki, și pe prietenul vostru, șoricelul alb Riki.

— De ce vă numiți așa, Miki, Piki, Riki? Erai foarte zgîrcit la vorbă, mare lucru nu mi-ai povestit atunci în drum pînă la cetate. Te grăbeai să te întorci la treburile tale. Uitasem să te întreb de adresă și zile întregi te-am căutat. După ce plecam de la uzină, întrebam în dreapta și-n stînga:

— Nu știți cine sînt copiii aceia care vînd planete pe pod, acolo lîngă piață?

Nimeni nu vă cunoștea, veniserăți de curînd în Hunedoara, și mi se părea că nu-mi găsesc liniștea, că n-am să mai pot scrie nici reportajul meu despre oțelari dacă nu «rezolv» problema cu «cei doi gemeni».

În cele din urmă am aflat. Tata murise în război, fratele cel mare, artist de circ, murise și el, de tuberculoză. La nouă ani, cît aveați voi gemenii, Miki și Piki, trebuia să aduceți pîine în casă, căci nu ajungea... Mai aveați încă trei frați mai mici, pe care-i îngrijea sora voastră cea mare (care nu avea o mînă, fusese lovită de o schijă la bombardament). Mama venise aici la Hunedoara, cu voi toți, să cîștige un ban pe șantier. La vîrsta de 9 ani vă numeați: «Piki și Miki», erați abia în clasa întîi și fugeați foarte des de la școală, și nu aveați nici o tragere de inimă pentru învățătură. Trebuia să cîștigați «un ban», fie că vindeați planete, fie că dădeați «spectacole» duminica după-amiaza la barăcile muncitorilor... Cereați o pătură și executați toate numerele învățate de la fratele vostru cel mare. Odată, după spectacole, ați plecat cu tot cu pătură și ați vîndut-o în piață. Așa s-a întîmplat că ați stat ascunși o săptămînă, că mama și sora cea mare au plîns și-au umblat peste tot să vă caute, să ceară ajutorul muncitorilor de la uzină. Pe atunci era foarte greu să vă convingă cineva că voi aveți dreptul să vă bucurați de altă viață, că șarjele rapide pe care noapte de noapte le vegheau oțelarii și furnaliștii Hunedoarei grăbeau de fapt intrarea voastră într-o altă viață. O viață în care voi trebuia să mergeți regulat la școală, cu ghete în picioare, cu ghiozdanul plin cu cărți în spate. Cineva se lupta din răsputeri să aveți pîine cu unt, să plecați vara în tabăra de pionieri la Codlea și la Mangalia, să creșteți, într-un cuvînt, fericiți și sănătoși laolaltă cu toți copiii patriei. Că planetele acelea, care «ghiceau» trecutul, prezentul și viitorul, erau niște nenorocite de hîrtiuțe... În definitiv, chiar șoricelul Riki a trăit mulți ani fericiți la colțul viu al școlii, alintat cu toate soiurile de cașcaval pentru giumbușlucurile lui drăgălașe. Mi-ați scris mai tîrziu, de la școala tehnică metalurgică, și m-ați întrebat supărați de ce în cartea «Inimoșii» am scris numai despre pionierii din Hunedoara și despre voi nimic? V-am făgăduit. Dar acum, cînd voi nu vă mai gîndiți decît la «șarje rapide», ce să fac?

Povestea lui Miki și Piki e o poveste aproape uitată acum, a copiilor care nu mai sînt. De aceea e și puțin tristă.

Desen: OCTAV GRIGORESCU

Chipuri îndrăgite

de RODICA TOT

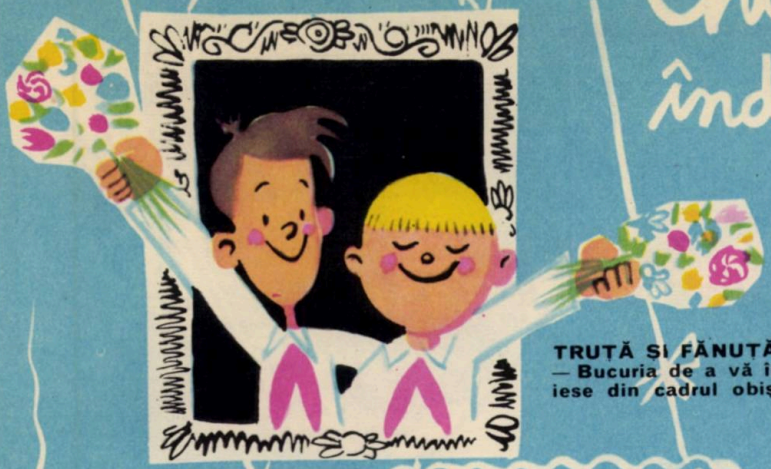

TRUTĂ ȘI FĂNUTĂ
— Bucuria de a vă întîlni iese din cadrul obișnuit!

TICĂ: — Am ieșit bine?

TÎNDĂLICI: — Păcălici, locul tău e lîngă mine

ASPIRACHE:
— Pentru aspirațiile mele, cadrul e prea mic.

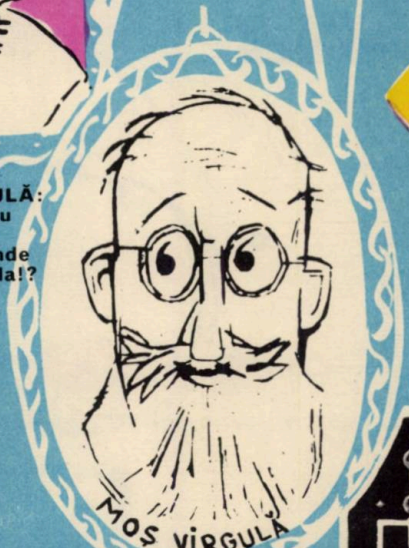

MOȘ VIRGULĂ:
— Cum să nu rămîi tablou cînd vezi unde s-a pus virgula!?

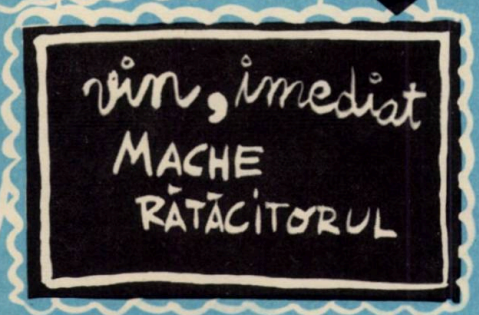

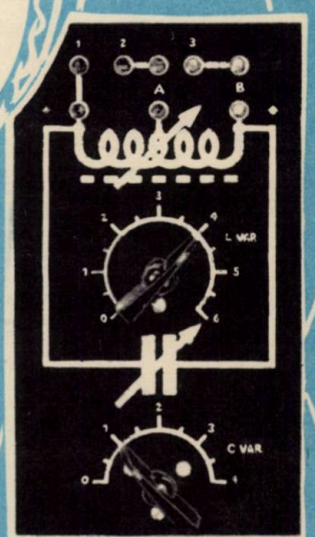

ROBOȚEL:
— Vai, ce greșeală! Au pus tabloul meu... de comandă.

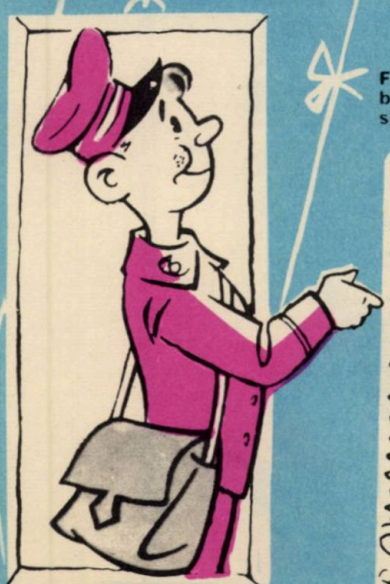

SFÎRLEAZĂ: — V-a-mintiți de mine?

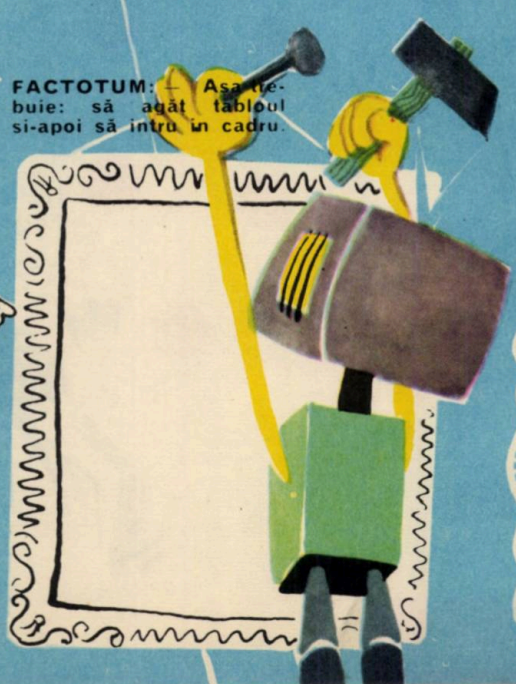

FACTOTUM: — Așa te-buie: să agăț tabloul și-apoi să intru în cadru.

CODIȚĂ: — Locul meu e la... coadă.

PRIETENI AI REVISTEI VĂZUȚI DE TARU

GOPO

PETRE LUSCALOV

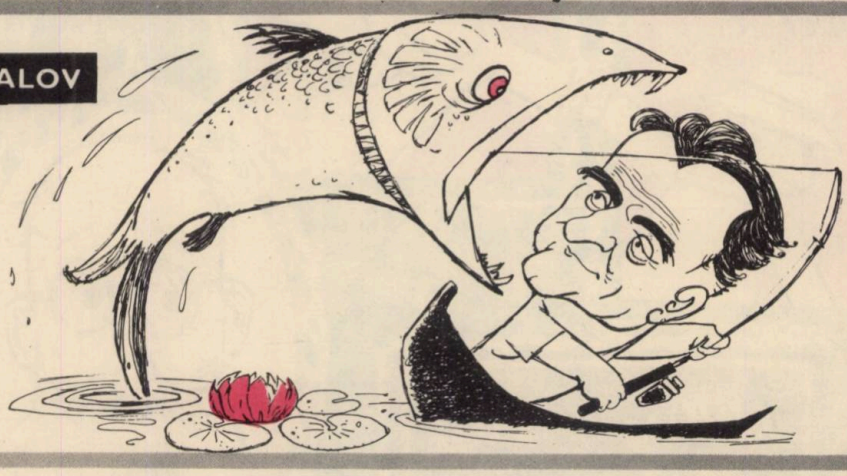

EUGEN TARU

LEONID PETRESCU

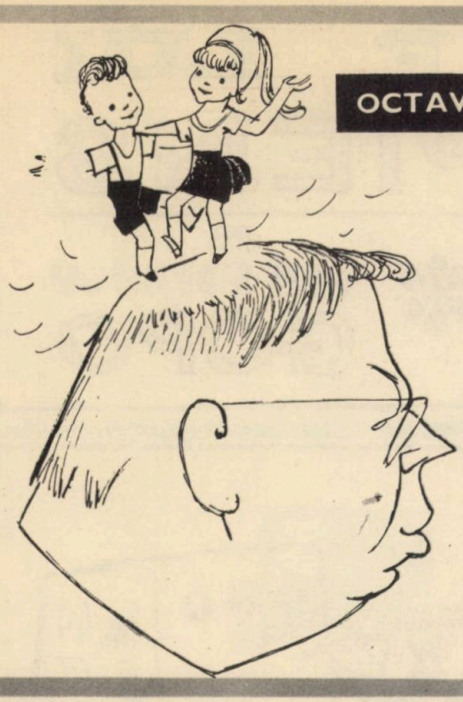

OCTAV PANCU-IAȘI

M. SÎNTIMBREANU

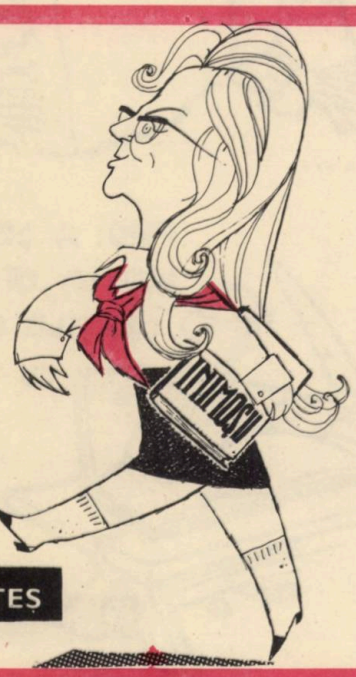

GICA IUTEȘ

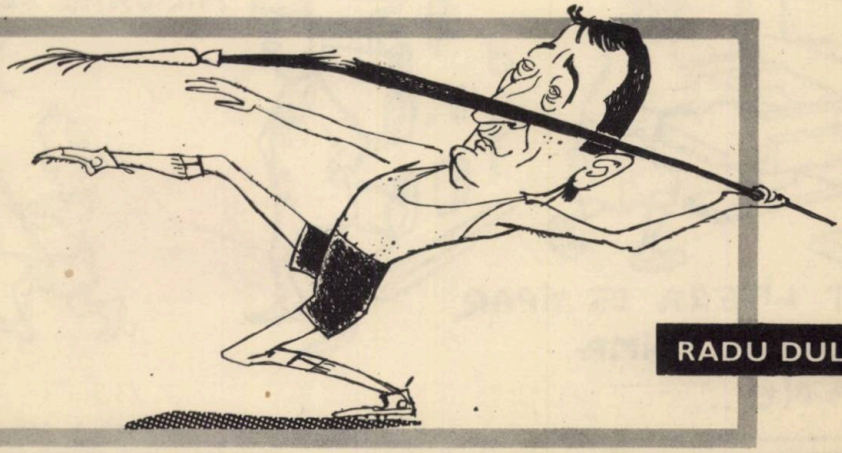

RADU DULDURESCU

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

✱ TIPARUL ✱

DE ION POPESCU GOPO

LA ÎNCEPUT HOMO SAPIENS NU ȘTIA SĂ SCRIE. DESENA UN BIZON ȘI LOVEA DESENUL ARĂTÎND CĂ A VÎNAT UN BIZON.

CÎND A DEVENIT EGIPTEAN, A ÎNCEPUT SĂ DESENEZE CUVINTE....

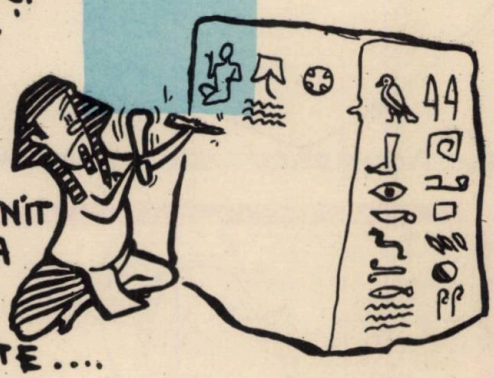

MAI TÎRZIU, PRIN VREMEA FENICIENILOR, A INVENTAT SCRISUL CU SEMNE. TOT ATUNCI S-AU ÎNTEMEIAT PRIMELE BIBLIOTECI.

APOI A DESCOPERIT HÎRTIA, CERNEALA. CĂRȚILE LE SCRIA CU MÎNA.

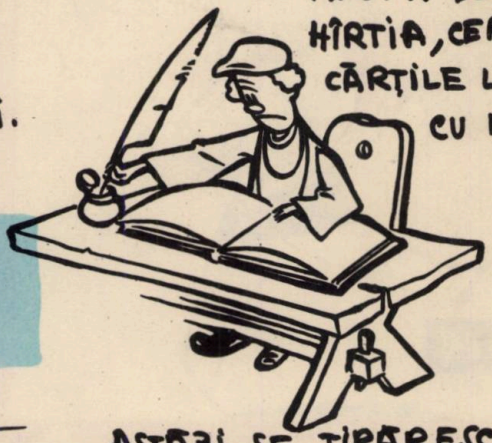

CÎND HOMO SAPIENS SE NUMEA: GUTENBERG,

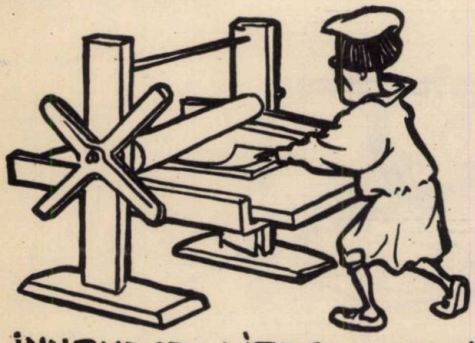

A INVENTAT LITERA DE TIPAR ȘI-A CONSTRUIT PRIMA TIPOGRAFIE...

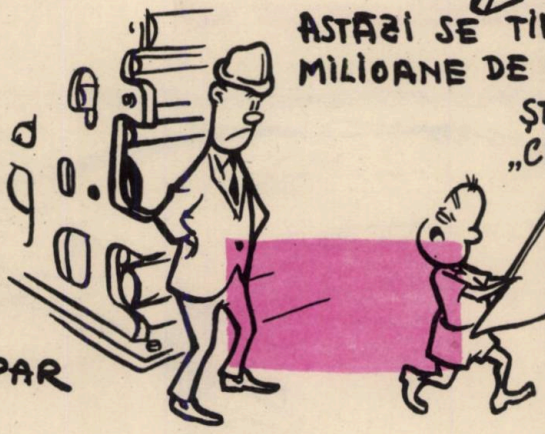

ASTĂZI SE TIPĂRESC MILIOANE DE CĂRȚI, REVISTE.. ȘTIU, DE EXEMPLU „CRAVATA ROȘIE" S-A TIPĂRIT ÎN MILIOANE DE EXEMPLARE ÎN 20 DE ANI!

DESENE ȘI SCENARIU - GOPO-67.

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

41 014

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 4
1967

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL
AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

GOPO.

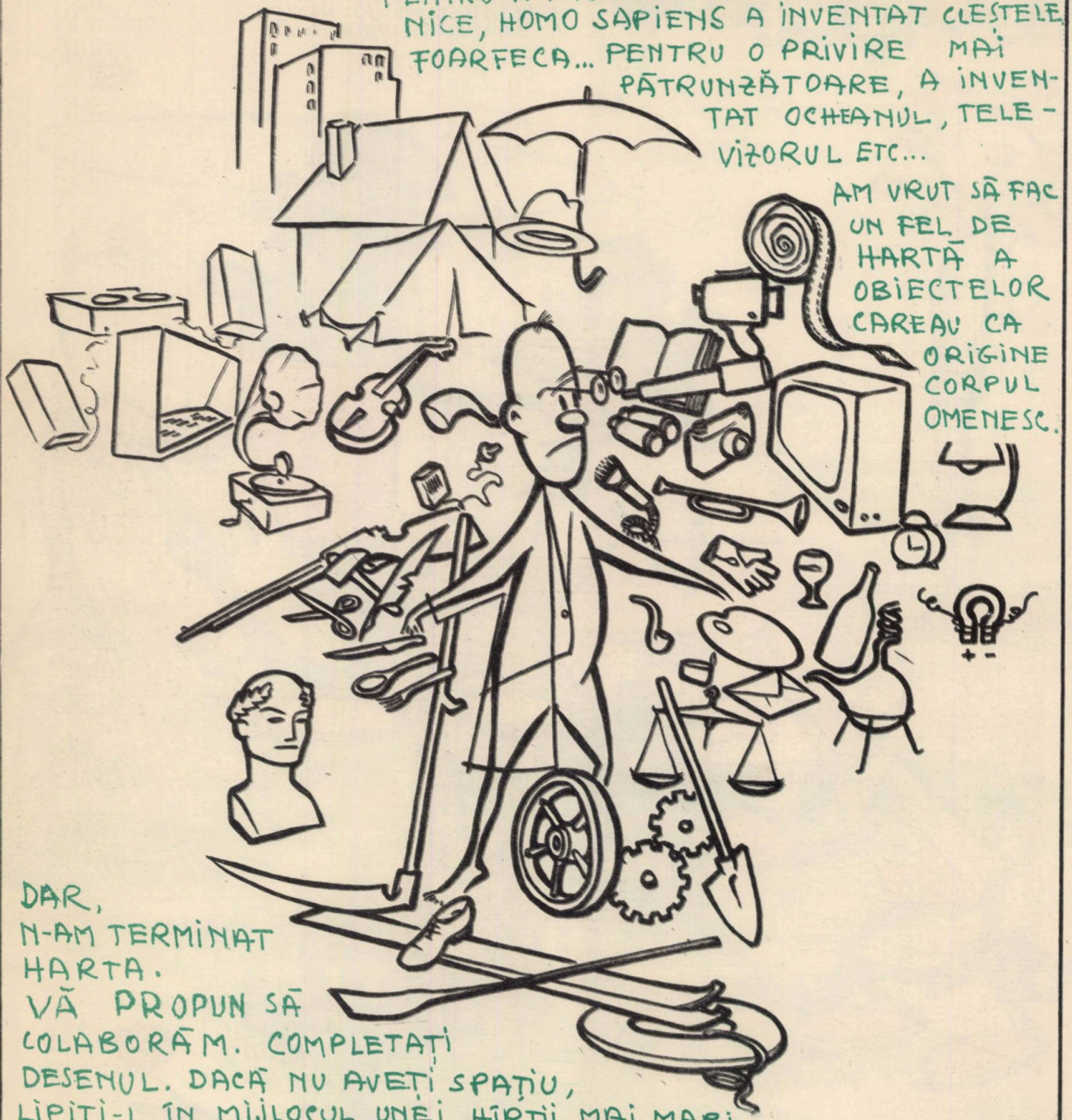

CRAVATA ROȘIE

COLEGIUL DE REDACȚIE

IOAN CHIRESCU, MARCELA CORDESCU, ION CHIȚU, PETRE DRĂGOIESCU, GICA IUTEȘ, FLORENTINA IONESCU, PETRE LUSCALOV, ELENA MĂINESCU, LUCIA OLTEANU, REDACTOR-ȘEF, PAUL ANGHEL, ALEXANDRINA SÎRBU, REDACTOR-ȘEF ADJUNCT, MIRCEA SÎNTIMBREANU.

ADRESA REDACȚIEI: PIAȚA SCÎNTEII NR. 1, BUCUREȘTI.

CRAVATA ROȘIE

de GABRIELA IONESCU

Port la gît o flacără, o flacără mică dintr-o flacără imensă, căreia-i dau suflu milioane de inimi!

O port ca pe cea mai dragă podoabă. O strîng la piept ca pe-un prieten drag, care mă sfătuiește la impas. O ating sfios și-i simt dogoarea și tăria-n mîini.

Îmi umplu ochii de culoarea ei de purpur; văd în ea tot zbuciumul anilor de sînge și toată măreția zilelor pe care le trăiesc.

Și gîndul meu de recunoștință se îndreaptă spre faldurile roșii ale steagului Partidului Comunist Român, ce-mprăștie asupra tuturor încredere și forță.

Tu, flacără mică, ce te port la gît cu drag și cu mîndrie, mi-ai pătruns în suflet și lumina ta e crezul meu de mîine.

EU ȘI VERII MEI

de PAUL GOMA

În materie de Rapidul, Kennedy, astronautică, verii mei din Vad cunosc tot atîtea lucruri ca și noi, cei de la oraș. În schimb, ei știu și altceva, și chiar dacă unele sînt prostii — de pildă, zăpada veche care face viermi —, «prostiile» astea sînt frumoase și de aceea pot fi și adevărate. Dar ceea ce e mai grozav la copiii ăștia de la țară e faptul că nu sînt amînați, nu sînt feriți de ceea ce vor să afle.

Anul trecut, cînd a murit bunica, ai mei m-au trimis pentru trei zile în alt cartier, la un prieten al tatei. Ca să nu mă sperii. Așa că despre bunica știu doar că întîi a fost și apoi n-a mai fost, de loc, și aș fi vrut să aflu cum.

Duminica trecută, în Vad, verișoară-mea, Viorica, mi-a spus că sînt norocos; aveam în aceeași zi o nuntă și un mort. Așa că am pornit întîi cu ceata pe lîngă alai, călcînd noroiul, pînă la sfat, am căscat gura la dansatori și Viorica a zis să ne ducem la mort. În curtea aceea, oamenii în negru erau foarte drepți,

(CONTINUARE ÎN PAG. 19)

TEPELUȘ

de AL. VERGU

Pe un buștean desprins de la plute și băgat cu un capăt în mal de apa vijelioasă stătea un băiet andru cu bărbia în genunchi și arunca o piatră după alta, dar el nu le lua în seamă. Părea trist și se gîndea la cu totul altceva. Mai devreme fuseseră aici mai mulți, ei și încă alți cîțiva colegi de-ai lui. Obișnuiau să vină la Bistrița și așteptau să treacă plutele, că tatăl lui Andrei, el băiețandrului, era tăpînar. Discutaseră fiecare ce-ar vrea să ajungă, unde vor merge după ce termină școala. Și cînd n-au mai avut despre ce vorbi, au început joace, deși nu prea îi se potrivea, ei nemaifiind chiar copii, și simțeau un fel de stinghereală, ca atunci cînd ghetele ți-au devenit prea strîmte. Zvîrleau sus pălărioara rotundă, cu marginile înguste cum se poartă pe la munte și care se învîrtea în aer ca o farfurie. Fugea după ea s-o aducă Tepeluș.

(CONTINUARE ÎN PAG. 19)

MONTE CRISTO
sau unul din cazurile triunghiurilor

- scenetă în 2 tablouri -

de GICA IUTEȘ

TABLOUL I

Acțiunea primului tablou se petrece în ultima bancă din șirul de lîngă fereastră, în timpul orei de geometrie.

SÎRBOVAN *(înghiontindu-l pe colegul de bancă... nerăbdător):* **Ce zici?**
COPILESCU *(în șoaptă):* **Ar fi ceva!**
SÎRBOVAN *(cu exaltare, foindu-se ca pe cărbuni aprinși):* **Da' tu dacă ai avea comoara ce-ai face?**
COPILESCU *(băgîndu-și capul în caiet, printre dinți):* **Vezi că se uită la noi!**
SÎRBOVAN *(băgîndu-și capul între umeri pradă unei mari emoții):* **Spune, mă, ce-ai face?**
COPILESCU *(tot printre dinți):* **Nu m-am gîndit. Sînt abia la sfîrșitul volumului unu!**
SÎRBOVAN *(rozîndu-și unghiile):* **De trei zile numai la asta mă gîndesc! Dar nu știu ce să fac mai întîi.**
VOCEA PROFESORULUI DE MATEMATICI *(calmă):* **Sîrbovan, poftim la tablă.** *(Sîrbovan, cu capul plecat pe spate, cu ochii în tavan, nu aude.)*
COPILESCU *(dîndu-i un picior pe sub bancă):* **Mă, Monte Cristo, te-a chemat la tablă!**
SÎRBOVAN *(sărind în sus cu mutra zăpăcită a unui om trezit din somn):* **Prezent!**
(Rumoare, risete.)

(CONTINUARE ÎN PAG. 19)

ÎNTÎLNIRE de A. ALBU

S-au întîlnit pe aleea parcului. El, un găligan negricios, netuns de nu știu cîtă vreme. Celălalt, un băiețel cam prin clasa a II-a. Găliganului, foarte plictisit în această dimineață, îi lucesc ochii. O victimă! Își vîră mîinile în buzunar, își ia un aer măreț...

— Ia stai, mă!

— Am stat, nene..., face băiatul, nebănuind încă ce-l așteaptă.

— Ce nene, care nene! se răstește găliganul. Tu nu știi să saluți?

— Ba știu! se fîstîcește cel mic.

— Atunci de ce nu mă saluți?

— Păi... păi..., nu te cunosc!

— Cum nu mă cunoști, mă! Cum nu mă cunoști? se indignează fals găliganul. Nu stai de vorbă cu mine?

— Ba da!

— Atunci de ce minți că nu mă cunoști? face el satisfăcut de zdrobitoarea lui logică, însoțind-o de o palmă trasă pe spatele băiețelului. Apoi justifică: în fața mea se stă drepți. Așa să știi!

— De ce dai, nene? se revoltă copilul.

Găliganul îi trage șapca pe nas și țipă:

— Să nu vorbești neîntrebat!

— Păi n-am vorbit ne...

— Sst! Ai văzut că vorbești neîntrebat? Și drept represalii îl trage de haină cu o mișcare bruscă, făcîndu-l să cadă.

— Ce ai cu mine, nene? De ce mă bați? Băiețelul a început să plîngă.

— Eu te bat? la uite mă! se miră găliganul fățarnic. Îți fac educație. Și ca să-i completeze «educația» îl strînge tare de nas, explicînd, în același timp: Na, ca să ai de ce plînge.

— Ce-i cu tine, Mitică? se aude un glas. Găliganul tresare.

(CONTINUARE ÎN PAG. 19)

ȘTAFETA
NU MAI ȚIPA AȘA LA EL, NU VEZI CĂ IAR S-A DEFECTAT ȘI NU MAI AUDE?!...
!?!...
DUKES 67

FANTEZIEI

Noul campionat al «Ştafetei fanteziei» a început. De pe «rampa» de lansare a revistei «Cravata roşie» au luat startul nava «Miracola» şi echipajul ei pe care scriitorul Radu Nor vi le dăruieşte...

Ucenicii scrisului, cei care se vor angaja în această nouă întrecere a spiritului, vor avea bucuria de astă dată să scrie singuri un roman de aventuri ştiinţifico-fantastic. Întîmplările acestui roman vor fi publicate în revistă, cîte una, pe mai multe numere, iar la sfîrşitul etapei vor vedea lumina tiparului în paginile unei cărţi.

Iată cum arată cele trei personaje şi vehiculul dăruite de scriitorul Radu Nor.

FANTEZIE, START!

de RADU NOR

«Nava se numeşte MIRACOLA şi pe drept cuvînt, căci totul e aici minunat. În primul rînd, motoarele: ele dezvoltă o viteză practic nelimitată, dacă vreţi chiar şi superioară celei a luminii. Asta înseamnă că puteţi ajunge în cîteva clipe pe Lună, în cîteva ore pe Venus sau pe Marte şi în cîteva zile pe cea mai îndepărtată planetă. Apoi la bord există un aparat numit t e m p o s c o p . El îngăduie călătorii în timp, în trecut sau în viitor. Puteţi, printr-o simplă rotire a butonului, să ajungeţi în tabăra regelui Decebal, pe corabia cu care Magellan a făcut înconjurul lumii, într-un laborator de alchimist din evul mediu sau într-un oraş al anului 2967... MIRACOLA poate fi transformată rapid din rachetă cosmică într-un vehicul terestru care biruie cu uşurinţă toate obstacolele, într-o vedetă rapidă, într-un submersibil ce pătrunde în cele mai profunde fose marine, ba chiar într-o **cîrtiţă mecanică,** în stare să ajungă la centrul Pămîntului. Nici proviziile de alimente şi de apă de băut nu constituie o problemă, căci la bordul MIRACOLEI există aparate care le prepară pe cale sintetică. Conducătorul navei este comandantul VIFOR. Cum arată el? Nici tînăr, nici bătrîn, înalt, cu o statură atletică, cu părul tuns scurt şi cu ochii de un cenuşiu deschis, aproape alb. Înzestrat cu o voinţă şi cu o prezenţă de spirit fără pereche, el nu se abate niciodată de la ţintă, fapt pentru care prietenii l-au poreclit **Glonţ de puşcă.** Excelent matematician, VIFOR rezolvă uşor complicatele probleme legate de conducerea navei, ca şi cele care solicită un raţionament logic, rapid. O altă trăsătură de caracter a comandantului este dragostea pentru frumos. Cu toate că a călătorit prin atîtea locuri şi a avut prilejul să vadă atîtea peisaje neobişnuite, splendorile naturii, culorile şi formele ei sînt pentru el mereu proaspete şi-l încîntă. S-ar putea ca VIFOR să picteze sau să scrie poezii, dar dovezi concrete nu există. Al doilea membru al echipajului MIRACOLEI este profesorul EXarh EMilian PLUridoctus, pe scurt profesorul EXEMPLU. El are ciudatul obicei de a folosi, cînd e şi, mai ales, cînd nu e momentul, pildele. Pasiunea lui sînt ştiinţele naturii, şi îndeosebi geologia şi paleontologia. Colecţia lui de minereuri şi de fosile ocupă pe navă un loc din ce în ce mai mare. Iată cum arată Pluridoctus: rotunjor la trup, dar agil ca un viezure, cu capul chel, protejat de o veche pălărie de paie decolorată de soare. Din pricina nasului mic, ochelarii îi dau mereu de furcă, lipsiţi fiind de stabilitate. Principalele sale trăsături de caracter sînt, aşa cum v-am spus, dragostea pentru ştiinţă şi o blîndeţe incomensurabilă faţă de toţi şi de toate, ceea ce uneori e destul de primejdios. De pildă, cînd, încîntat de frumuseţea unui şarpe boa, te apuci să-i mîngîi spinarea... La bordul MIRACOLEI se mai află un personaj, dar nu în carne şi oase, ci în oţel şi tranzistori. Aţi ghicit, desigur, că e vorba de un robot, dar unul atît de mic, încît i s-a dat numele de... TOM-ROBOŢELUL. TOM ştie foarte multe lucruri din cele mai variate domenii, dar atunci cînd i se defectează circuitele începe să mintă. Cîte încurcături n-au ieşit de-aci şi cîte nu vor mai ieşi. Acestea sînt trei personaje ale echipajului MIRACOLEI.

*

Pe celelalte le veţi crea voi, dragi prieteni, în funcţie de nevoile subiectului pe care vi l-aţi ales. Puteţi aduce la bord pe cine doriţi: astronomi şi medici, fizicieni şi geografi, vînători de fiare sălbatice şi exploratori, copii, unchi sau bunici, pisici, căţei sau iepuri de casă... De asemenea, puteţi inventa şi alte aparate şi instrumente pe lîngă cele pe care vi le-am descris, desigur dacă le veţi simţi lipsa.

Nava poate călători prin trecut şi viitor, pe orice colţ de pe Pămînt sau Cosmos. Poate coborî în craterele unor vulcani sau în adîncurile oceanelor.

Imaginînd planete pe care sălăşluieşte o viaţă deosebită de a noastră, cu plante, animale şi oameni care nu seamănă cu cele terestre, invenţii tehnice a căror realizare e de domeniul viitorului, puteţi născoci cele mai năstruşnice situaţii. Dînd frîu liber fanteziei, puteţi crea eroi cu trăsături caracteristice cît mai variate, ale căror întîmplări extraordinare să le povestiţi apoi cît mai frumos revistei noastre.

MIRACOLA se află în clipa aceasta în plină expediţie, aşa că nu trebuie s-o porniţi cu momentul plecării. Completaţi doar echipajul şi... la drum **în căutarea extraordinarului!**

CĂRŢILE SCRIITORULUI RADU NOR APĂRUTE PÎNĂ ÎN PREZENT:

— «Drum printre aştri»; «Robinsoni pe planeta oceanelor»; «Cei trei din Altair»; «Capitolul XXIII»; «Brîul albastru» (în curs de apariţie); «Taina prinţului Semempsis»; «Lumina vie»; «Idolul de sticlă».

— «Călătorie în cer»; «Marele magnet»; «Bobiţă şi avionul de hîrtie»; «Artificii cereşti»; «Poftiţi în parcul de distracţii».

— «Dicţionar meteorologic în şase limbi» (împreună cu D. Tîştea şi D. Bacinschi).

PORTRETUL

fragment din romanul

«TOȚI BĂIEȚII SÎNT RĂI, TOȚI BĂIEȚII SÎNT BUNI»

de **OVIDIU ZOTTA**

desene: MAGDA ARDELEANU

Manolache Făt-Frumos îl întîlni pe Nicuşor cu un sul de pînză sub braț.

— Ce ai acolo?

— Un tablou. Vreau să-l înrămez.

Erau în fața atelierului de înrămat.

— Îi pui sticlă?

— Sticlă la un tablou ca ăsta? Fugi că nu te pricepi! îl ocărî Despa. Tablourile serioase nu se poartă cu sticlă. Al meu e făcut de o celebritate. pictorul Iacoban, dar n-ai auzit tu de el.

— Bine, răspunse Manolache Făt-Frumos, fără să se supere. Eu te-am întrebat dacă-i pui sticlă fiindcă altminteri pînza trebuie caşerată.

— Nu înțeleg, zise Nicuşor, intrigat.

— Caşerată, adică lipită pe un suport. Vrei să şadă fîl-fîl?

— S-o descurca meşterul.

— Nț, la atelierul ăsta nu se caşerează. Dar lasă că rezolvăm noi. Ramă ți-ai ales?

Examină vitrina, unde se răsfățau tot felul de culori, care mai de care mai ochioase. Pe lîngă tablouri conținînd pepeni ultraverzi, spintecați, nu lipsea nici celebrul buchet cu trandafiri.

Pentru că Nicuşor mormăise ceva în legătură cu tablourile din vitrină, Manolache replică:

— Ba mie îmi plac. Ia să-l văd pe al tău! Cum, mă, adică ăsta e mai grozav?! Aşa gălbui şi alburiu, ca o ceață în Sahara! N-are omul pe ce pune ochii. Pe cînd pepenii de colo!

— Ba tocmai astea sînt proaste! zise Nicuşor, enervat că nu-i poate explica de ce, şi mai ales că nu-şi putea explica nici sieşi. N-au... n-au nici o rezolvare!

— Cum adică, rezolvare?

— E o chestie complicată. Las'că mai vorbim noi.

El îl auzise odată pe Iacoban spunînd ceva batjocoritor despre marfa asta, dar nu-şi mai amintea argumentele.

— Bine, alege-ți rama. Uite, de exemplu, aceea, e foarte frumoasă, aurie, cu o lucrătură clasa întîi.

— Nu, trebuie să fie îngustă, fără-nfloriturі. Cam ca asta din stînga.

— Aşa simplă? se miră Manolache. Păi nici nu trebuie s-o mai înrămezi, ți-o fac eu! De unde pînă unde?

— Hai la mine, spuse Manolache decis. Nu-ți place, n-o iei!

Manolache locuia în apropierea liniei ferate. Curtea cu grădină şi cărarea prunduită vesteau oameni gospodari, ca şi curățenia ireproşabilă a căsuței. Înăuntru mirosea ca la țară, a romaniță şi a albituri. Manolache invită pe Nicuşor să şadă, îşi ceru scuze că nu ştiuse de venirea oaspetelui, pentru a face pregătirile de cuviință, şi dădu fuga să aducă dulceață. Nicuşor se simți foarte stînjenit văzîndu-se tratat ca un om mare. El nu prea obişnuia să facă vizite, doar la Tinuț fusese în ultima vreme, iar acolo, din stradă direct în pod, unde se găsea stația lui de radioamator. Protocolul obişnuit în astfel de ocazii era ceva destul de necunoscut pentru Nicuşor, de aceea avu impresia că pentru el se face o excepție. Îşi aminti cum o dată împreună cu mama îl întîlniseră pe Tinuț, şi acesta se purtase foarte reverențios, sărutîndu-i mîna. Acum regretă că nu procedase şi el asemănător cu mama lui Manolache. Intui totuşi că trebuie să se manifeste într-un fel şi de aceea îi arătă tabloul, întrebînd-o dacă îi place. Doamna Manolache, cu reverul bluzei plin de ace cu gămălie — îi plăcea să lucreze —, îşi dădu consimțămîntul. Da, tabloul era frumos. Dar poate că ar fi trebuit să fie şi un copac, cîmpia asta pare neobişnuit de călduroasă, simți nevoia de puțină umbră.

— Aşa e, spuse Nicuşor, mirat. Dar nu cumva meritul tabloului e tocmai senzația asta de fierbințeală a grîului copt? Mie nu mi-a trecut prin cap, dar acum îmi dau seama că aşa

trebuie să fie!

Puțin mai tîrziu, Manolache tăia cu îndemînare un carton gros în vreme ce Nicușor supraveghea fierberea cleiului. Se găseau într-un fel de magazie cu multiple întrebuințări. Aici se aflau lemnele pentru două-trei săptămîni (celelalte găsindu-se în pivniță), obiecte vechi — tăblii de pat, arcuri, bidinele fără păr, ghete, sticle, cutii — și unelte mai greoaie ale casei — lopeți, ferăstraie, clește și ciocan. Nici unul dintre aceste obiecte nu dădea impresia să fi fost aruncat acolo din întîmplare. Dimpotrivă, domnea o ordine desăvîrșită, lucrurile îmbătrîneau decent, fără umilința ruginii și a prafului, așteptînd să mai fie uneori de vreun folos. Două capre închipuiau tejgheaua de tîmplărie și lăcătușărie, un raft adăpostea pile, rindele, bomfaier, șurubelnițe, colțare, cutii cu șuruburi și cuie. Micul atelier părea folosit cu precădere de Manolache, dacă e să ne luăm după faptul că partea interioară a ușii și o porțiune din peretele din dreptul tejghelei erau împodobite cu fotografii de actori, fotbaliști, indieni și automobile. Decorul acesta crea o atmosferă foarte veselă, însă cu mici pericole; bătînd un cui cu ochii la o marcă de automobil, puteai ușor să nimerești în deget.

— Gata, spuse Manolache cînd cartonul ajunse la dimensiunile pînzei.

Îndemînatic, îl unse cu clei, așternu pînza, fixă totul între două foi de placaj și așeză acest sandviș la presat sub o buturugă; toate acestea cu asemenea pricepere, încît nu făcea nici un gest de prisos.

— Dă-mi și mie o rindea, spuse Nicușor cînd Manolache începu să șlefuiască niște stinghii.

Dar unealta nu voia să-l cunoască. Zadarnic o plimbă Nicușor de la stînga la dreapta și de la dreapta la stînga.

— N-o fi ascuțită!

Manolache zîmbi, trecu în locul lui și de îndată rindeaua începu să arunce spirale de talaș. Despa avu o mică strîmbătură de ciudă. Puse mîinile la spate. Să nu poți face un lucru atît de simplu! Îi era rușine.

— Totul e să apeși uniform și să mergi cu ea absolut orizontal. Privește la mine, îl sfătui Manolache. Ei, să te văd acum.

Nicușor luă rindeaua și abia izbuti să lase cîteva urme pe scîndură. Manolache zîmbi și dădu la iveală un săculeț cu nuci. Era un fel discret de a-i abate lui Nicușor atenția de la necazul cu rindeaua. Apoi, își povesti ultima ispravă, de care Nicușor aflase cîte ceva la școală. Pe strada lui Manolache locuia un oarecare moș Dumitru, care avea vreo 85 de ani și o casă foarte caraghioasă, denumită în cartier Casa Păunului. Moș Dumitru avusese, printre alte meserii, pe acelea de zugrav și vopsitor. Clădindu-și, în tinerețe, locuința, folosise prilejul de a-și face și oarecare reclamă. Fiecare fereastră era vopsită în altă culoare, scîndurile cerdacului și ale gardului, de asemenea, foișorul — căci avusese fantezia de a-și face un turnuleț — semăna cu un păun poposit pe acoperiș. Moș Dumitru, autorul acestei curiozități suburbane, locuia de multă vreme singur, era pașnic și foarte săritor la nevoile altora. Cum vizita adesea familia Manolache, unde găsea întotdeauna o cafeluță și respectul cuvenit vîrstei, își exprimă odată tristețea că a îmbătrînit peste măsură și n-a mai fost de ani de zile în satul lui natal, din Vrancea. Manolache, fiu de ceferist, avea un permis pe C.F.R. «Peste cîteva zile, luăm vacanța de iarnă! Merg eu cu dumneata!»

Moș Dumitru își sorbi în tihnă cafeluța, nedînd atenție propunerii, iar mama îl trimise repede pe Manolache la cumpărături, întrucît călătoria aceasta în vreme de iarnă nu i se părea tocmai potrivită. Dar chiar în prima zi de vacanță moș Dumitru se înființă întrebînd pe Manolache dacă-și menține propunerea. Mama întîrzie să-și dea acordul, însă băiatul găsi și sprijinul tatălui, care spuse că e destul de mare spre a se descurca într-o călătorie și apoi e foarte frumos din partea neastîmpăratului că are și el o dată o idee folositoare. Zis și făcut. A doua zi erau în tren și după zece zile înapoi, acasă, Manolache îmbujorat, cu o mie de noutăți despre obiceiurile de Anul nou ale vrîncenilor, la care luase parte cu sîrguință, iar moș Dumitru, oarecum slăbit de drum, însă voios și nemaiștiind cum să mulțumească părinților lui Manolache pentru această călătorie spre locurile dragi, pe care singur n-ar fi putut-o face.

Tot vorbind, Manolache lucrase cu ferăstrăul, cu vinclul, cu hîrtia sticlată. Acum opera se apropia de sfîrșit. «Unde am pus eu bronzul ăla?»

Nicușor simți că-l invidiază. Unde era o împrejurare mai deosebită, hop și Manolache! Nimic nu-i scăpa. Cînd s-au făcut aproape de Giurgiu niște săpături arheologice, găsindu-se locuințe de acum cîteva mii de ani, Manolache l-a rugat pe taică-său și împreună s-au urcat duminică în autobuz și luni i-a informat pe colegi cu tot ce se poate vedea pe șantier.

— Ei, îți place?

Rama era întocmai celei de la magazin. Suplă, de un auriu stins, strălucea nobiliar pe tejgheaua înecată de talaș. Făcuse Manolache, din patru surcele și puțină vopsea, o bijuterie. «Mereu descopăr că nu știu destul despre unul sau altul din colegii și prietenii mei», medita Despa, nu fără necaz, deoarece, în astfel de ocazii, calitățile observate i se părea că lui îi lipsesc. Acum venise rîndul lui Manolache să-i răstoarne părerile. Nestatornicul și neseriosul, cum îl socotea el, era de fapt un om dornic de acțiune, un băiat plin de fantezie. El nu numai că îl compătimește pe moș Dumitru pentru singurătatea lui, ci îl ajută fără a sta pe gînduri, el nu ezită să ia autobuzul de Giurgiu, să vadă revelațiile arheologice. Iar acum, îndemînatic, Manolache fixează în cadru pînza cașerată și tabloul este gata.

— Ascultă, murmură Nicușor, nu că mi-ai făcut rama, asta n-are nici o legătură. Îmi pare rău pentru ce ți-am spus atunci, cu fotografiile. Și, în general, regret că am provocat toată discuția aia, plus chestiile cu literatura.

Prinzînd o dată pe Manolache cu buzunarele ticsite de poze (de actori), Nicușor îl calificase de ușuratic. «Despre Eminescu nu știi nimic, în schimb pe Pardaillan îl visezi și noaptea!», strigase el. Apărătoarea tuturor virtuților, Nicoleta, nu lăsase nici ea să-i scape prilejul, spunînd că Manolache e atras de preocupări ieftine. De atunci însă nimeni nu-l mai văzuse pe Manolache la școală cu poze de actori.

— Stai să-ți pun și o verigă, să-l agăți în cui. Eu n-am fost atunci prea supărat pe tine decît așa, nițel, dar mi-a trecut repede... Știi cum îl fixezi? Faci o gaură mică în tencuială, pui nițel ipsos și introduci un cuișor. Lași să se usuce și gata. Într-un fel, aveai dreptate, nu prea citesc. M-am gîndit la asta. Hai că te conduc pînă la colț.

atacul

Povestire adevărată
de ION GRECEA

Ploua de-o zi şi-o noapte fără oprire şi se auzea cum apa loveşte acoperişul de şindrilă al cabanei, în răpăiri scurte şi repezi. În mica încăpere de bîrne plutea o lumină cenuşie, difuză şi totul părea opac, fără contur, de parcă stăruia sub tavan o ceaţă densă şi rece.

Cei doi militari români stăteau lîngă unica fereastră a odăii şi cît mai ferit priveau afară, către pădurea ce se zbuciuma sub năvala apelor de toamnă. Unul era slab şi înalt, cu nişte ochi negri şi aspri, înfăşurat într-o manta ponosită, scurtă, găurită de gloanţe, încins cu o centură de cînepă, de care era agăţat un bidon de pîslă. Celălalt, mai scund, îndesat, numai în veston, cu capul descoperit şi părul căzut pe frunte, purta ochelari cu ramă de sîrmă şi ochii lui mereu vii aveau o căutătură ascunsă, nepotolită, iscoditoare. Într-un colţ, un băieţaş de vreo 11 ani, în straie ţărăneşti, încerca să aţîţe un foc, stîrnind jarul cu vîrful unui băţ de alun. Fumul se înălţa în fuioare subţiri şi îngroşa ceaţa ce stătea parcă agăţată de tavan.

— Măi Tudorele, zise soldatul cel înalt, ia mai urcă-te tu pe scara aceea şi vezi ne mai pîndeşte vreo primejdie?

Băieţaşul lăsă băţul de alun de-o parte şi, fără să spună nimic, se prinse cu mîinile de prima stinghie a scării şi începu să urce prin fumul gros să-l tai cu cuţitul.

— Dă roată cu privirea, măi puştiule, îl povăţui tot soldatul cel înalt. Şi ia sama la orice mişcare, cît de departe ar fi de noi...

— Fii fără teamă, nene Ştefane, îl asigură băiatul. Am ochi buni, nu-mi scapă nimic...

— Cît o să mai rămîn aici, dom' sergent? întrebă apoi soldatul cel înalt, potrivindu-şi mai bine automatul pe pervazul ferestrei. Mi-e scîrbă de situaţia asta, nu găsim o scăpare, o ieşire, stăm ca nişte păsări într-o colivie şi nu putem face măcar un pas nicăieri.

Sergentul nu răspunse. Îl privi calm pe lungan, din dosul ochelarilor, se uită apoi şi după copil cum urcă treptele scării de lemn şi se mulţumi doar să clatine capul şi să înalţe neştiutor din umeri. În fond ce hotărîre putea să ia el? Ghinionul e ghinion şi gata! Fuseseră trimişi într-o recunoaştere către poziţiile duşmane şi nimeriseră fără să-şi dea seama înapoia frontului nemţesc. Neliniştiţi şi disperaţi de situaţia în care se găseau, aflaseră cabana pădurarului şi se aciuiaseră în ea, unde dăduseră numai peste copil, tatăl său fiind plecat de două zile jos în sat după alimente şi nu se mai întorsese. Dintîi au vrut să părăsească adăpostul, dar şi-au dat seama că nemţilor, care se zăreau pe ici-pe colo, li se adăugau parcă cu fiecare clipă zeci şi sute ce mişunau ca furnicile prin împrejurimi. Erau nervoşi, înjurau, dădeau comenzi scurte, repezi, se vedea că sînt în derută, urmăriţi de armata noastră şi caută să înjghebe cît mai repede un front pentru a opri înaintarea ostaşilor români. În zorii zilei aduseră cîteva tunuri grele şi branduri şi le instalară la marginea pădurii, camuflîndu-le cu crengi rupte din pădure, iar peste puţină vreme veniră şi cîteva zeci de tancuri pline de noroi, uruind puternic din motoare şi şenile, pe care le opriră mai în adîncul codrului.

— Ia uitaţi, dom' sergent, ce mai punct de sprijin pregătesc hitleriştii! spuse lunganul şi arătă cu capul pe fereastră către pădure. Nici că ne-aşteptam să avem prilejul a-i vedea de aproape unde-şi instalează baza de foc... Măi Tudorele, strigă apoi către băieţaş, de acolo, din pod, mai vezi ceva, băiete?

— Vine un şir mare de tancuri, nene Ştefane. Sînt dincolo de Cioaca, ocolesc pădurea şi intră în valea Ursului.

— Ce ziceţi, dom' sergent? se arătă interesat lunganul. Ce facem?

— Mda, situaţia e destul de gravă. Dac-aveam cu noi un radio G, puteam transmite alor noştri coordonatele poziţiei şi-i luau pe friţi ca din oală. Aşa, pînă-i descoperă observatorii de artilerie mai trece o vreme...

— Trece, şi ăştia ne pot lua pe neaşteptate.

Sergentul rămase pe gînduri. Scoase ochelarii, le şterse lentilele cu batista şi-i puse la loc pe nas. Duse apoi binoclul la ochi şi privi stăruitor, atît cît îi permitea geamul stropit cu noroi, către poziţia duşmană... Prin pînza deasă a ploii marginea pădurii venise foarte aproape, se zăreau bine de tot tunurile mari, tractate de camioane, cum se învîrt şi-şi caută locuri potrivite de staţionare, iar în jurul lor mulţime de nemţi, cu pelerine de culoarea tinichelei, cu căştile lor pătrate de tuci, se învîrteau de colo pînă colo, descoperindu-le, aşezîndu-le fălcelele-n pămînt, pregătind sub foi de cort stivele de proiectile. O ciudă imensă îl cuprinse pe sergent că nu avea nici o posibilitate să zădărnicească aceste pregătiri ale morţii... De aci aveau să zboare nu peste multă vreme zeci şi sute de proiectile către militarii noştri ce se pregăteau de atac. Dar ce putea oare face?

Ilustraţie: POMPILIU DUMITRESCU

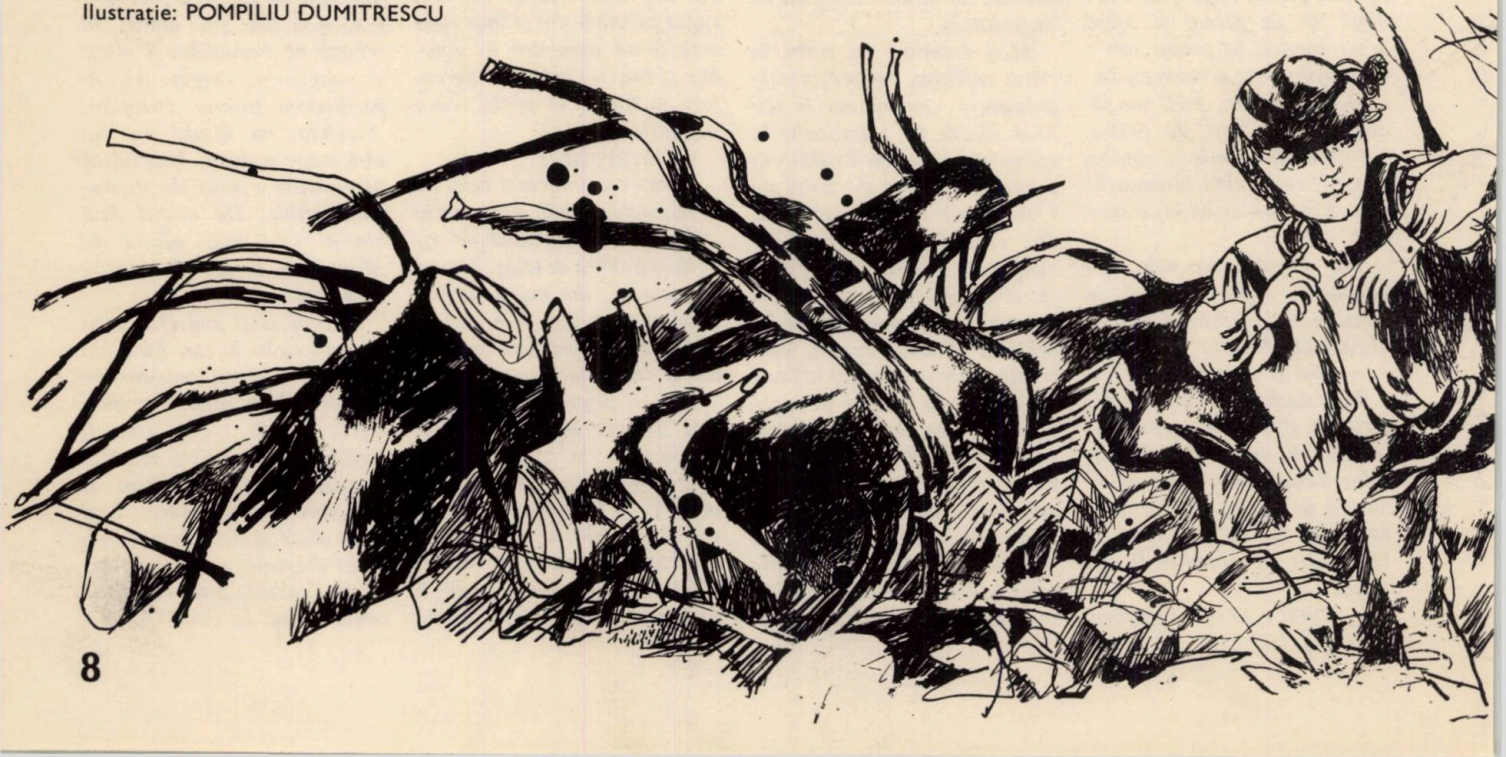

Chiar şederea lor în cabană era periculoasă şi nu întrezărea pentru el şi tovarăşul lui un sfîrşit fericit... Cabana e în sectorul duşmanului. De bună-seamă că dintr-o clipă într-alta nemţii vor veni s-o cerceteze, s-o folosească drept adăpost sau chiar s-o arunce în aer. Şi atunci? Cum se vor putea replia? N-ar fi fost mai nimerit dacă plecau în toiul nopţii,cînd încă nemţii nu erau atît de mulţi prin împrejurimi?

— Nene Ştefane, se văd şi maşini! strigă de sus Tudorel cu glasul lui subţire... Sînt camioane mari şi din alea mici cu pînză...

Sergentul tresări şi-şi trecu mîna pe fruntea îmbrobonată de sudoare. Ce hotărîre putea lua? Ce putea face? Desigur că se desfăşurau pregătiri grave sub ochii lor, şi conştiinţa nu-i putea ierta pasivitatea, lipsa de iniţiativă în asemenea situaţie, cînd la un pas de ei se punea la cale o mare contraofensivă, cînd vedea cum se rînduieşte lîngă tunuri fiecare proiectil ce va zbura în cîteva secunde şi va aduce moartea în rîndul alor noştri... Putea asista pasiv la asemenea dezastru? Bine, dar ce putea face?

— Zic să mă strecor eu prin spate, cît mai ascuns, dom' sergent, zise lunganul, să cobor în vale şi să încerc să ajung la ai noştri, să le dau de veste.

— Nu, nu se poate, se opuse sergentul. Poţi fi descoperit cu uşurinţă...

— Atunci?

— Mă duc eu, nene... strigă Tudorel.

Sergentul privi în sus. Băiatul stătea în capul scărilor şi prin spărtura şindrilei din acoperiş continua să privească atent, afară, locurile pe care în vară alergase în joacă împreună cu cîinele lor mare, ciobănesc. Cunoştea fiecare colţişor de pădure, fiecare crîng şi poiană, se scăldase în apa Mureşului, prinsese peşte, iar taică-su îi făcuse chiar o plută, plănuind s-o împingă cît mai mult de la mal şi să arunce undiţele de pe ea. Şi acum? Ploua, era o vreme ceţoasă, pădurea mişuna de nemţi. Tudorel privi către focul din colţul cabanei şi întîlni ochii sergentului...

— Ştiu eu?! Ce se mai vede?

— Maşinile alea tot trec spre valea Ursului...

— Lasă-le să treacă şi vino niţel jos.

Tudorel se supuse şi coborî cu grijă scara. Veni lîngă sergent. Acesta îl luă de după umeri, îl mîngîie pe creştetul capului şi-l apropie de piept.

— În ce clasă eşti?

— Într-a cincea. Am pierdut un an că am fost bolnav.

— Înveţi bine?

— Învăţ. Anul trecut am luat menţiune...

Sergentul văzu pentru o clipă copiii şcolii unde fusese învăţător... Retrăi senzaţia prezenţei în clasă, la catedră, orele cînd le vorbise despre patrie şi înaintaşii noştri, luptători de-atîtea veacuri pentru apărarea pămîntului străbun. Apoi excursiile... Orele de geografie în aer liber... Serbările... Ce-o face Grigoraş, fluieraşul, cel mai bun recitator de versuri? Dar Zamfiriţă cel pistruiat, care pitula vrăbii în bancă şi le scăpa în timpul orelor de curs? Faptul că-l ţinea pe Tudorel strîns aproape de capul lui îi transmitea căldura unor sentimente ce-i răscoleau dureros aducerile lui aminte...

— Tudorel, vorbi într-un tîrziu sergentul, tu cunoşti locurile astea?

— Le cunosc, că doar pe-aici am crescut...

Învăţătorul ostaş rămase o clipă pe gînduri, chibzuind la propunerea băiatului, străduindu-se să ia o hotărîre. Prin fereastra pe care şiruia apa privi tunurile nemţeşti... Privi în ochii copilului... Oare avea el dreptul... Poate el primejdui viaţa plăpîndă a acestui şcolar inimos, care le-a fost tovarăş în cabană o zi şi o noapte?

— Plec, nene sergentule? rupse copilul tăcerea. Spuneţi-mi unde să mă duc.

— Dincolo de Armeniş... Dar nu-i nevoie să ajungi chiar pînă acolo. Uite, am să-ţi desenez aici o hartă, ţii drumul înainte şi ai să dai de observatorii noştri de artilerie. Ei au telefon... Le dai hîrtia şi rămîi acolo cu ei... Nu te mai întorci, e periculos...

— Bine... Cunosc drumul spre Armeniş...

Sergentul scoase o hîrtie, creionul şi începu să deseneze poziţiile nemţeşti unde sînt instalate tunurile, unde au venit tancurile, în ce loc au oprit camioanele cu proiectile...

— Ştefane, zise el, adresîndu-se lunganului, scoate un ac şi aţă şi pregăteşte-te să coşi hîrtia de căptuşeala hăinuţei lui Tudorel. Hai repede... N-o să te sperie ploaia, Tudorele?

— Nu. Îs învăţat.

— Să zbori ca vîntul şi să te fereşti de nemţi, auzi tu? Dacă pun mîna pe tine, nu scoţi un cuvînt. Spui că te-ai rătăcit. Începi să plîngi... Te întreabă de unde eşti, zici că din Armeniş...

— Mă descurc eu, nu vă fie teamă...

Peste cîteva minute, amîndoi ostaşii îl văzură cum iese în ploaie şi se strecoară pe lîngă cabană la vale.

— O fi bine ce-aţi făcut, dom'sergent? zise într-un tîrziu Ştefan.

Sergentul nu răspunse. Rămase tăcut, copleşit de gînduri, şi sticlele ochelarilor parcă prinseră un abur ce le luă pe dată strălucirea. Ploaia răpăia în acoperişul de şindrilă, parcă mai avan ca înainte. Apa şiroia pe geam în dîre prelungi, iar pădurea era numai un vaier sub biciul furtunii.

Trecu o oră... Aşteptare grea, chinuitoare, clipe de nelinişte şi durere pentru amîndoi ostaşii, dar, mai mult, sergentul avea o strîngere de inimă şi parcă o mînă nevăzută îi prinsese gîtul şi-i tăia răsuflarea... Ce-o face copilul? Pe unde o fi rătăcind? O fi găsit vreun post înaintat de-al nostru? Orice detunătură îndepărtată de armă, orice rafală de mitralieră îl făcea să tresară dureros, să strîngă pumnii, să plece fruntea şi să stea aşa nemişcat ca sub povara unor grele lovituri.

Deodată însă pădurea prinse a vui puternic ca zguduită de-un cutremur. Sute de proiectile începură să cadă năvalnic peste tunurile şi tancurile nemţeşti şi cataclismul luă într-o clipă

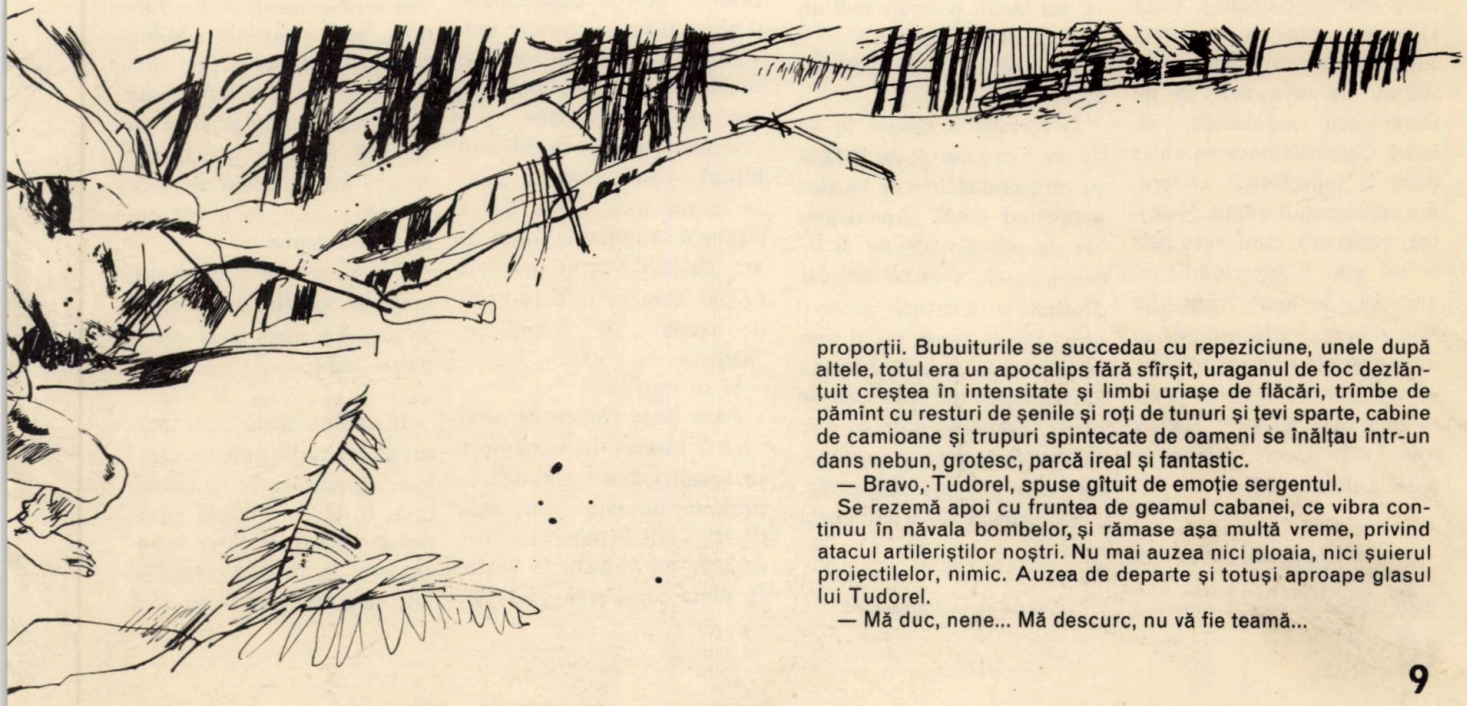

proporţii. Bubuiturile se succedau cu repeziciune, unele după altele, totul era un apocalips fără sfîrşit, uraganul de foc dezlănţuit creştea în intensitate şi limbi uriaşe de flăcări, trîmbe de pămînt cu resturi de şenile şi roţi de tunuri şi ţevi sparte, cabine de camioane şi trupuri spintecate de oameni se înălţau într-un dans nebun, grotesc, parcă ireal şi fantastic.

— Bravo, Tudorel, spuse gîtuit de emoţie sergentul.

Se rezemă apoi cu fruntea de geamul cabanei, ce vibra continuu în năvala bombelor, şi rămase aşa multă vreme, privind atacul artileriştilor noştri. Nu mai auzea nici ploaia, nici şuierul proiectilelor, nimic. Auzea de departe şi totuşi aproape glasul lui Tudorel.

— Mă duc, nene... Mă descurc, nu vă fie teamă...

ANTOINE DE SAINT EXUPÉRY:

ACCID

În românește de NINA STĂNCULESCU
Ilustrație de VASILE SOCOLIUC

Poate ați citit cartea «Micul prinț» sau ați văzut spectacolul de la Teatrul de păpuși. Povestea acelui băiețel de pe o planetă depărtată a fost scrisă și ilustrată pentru voi de scriitorul cu pană măiastră: Antoine de Saint Exupéry, care a fost totodată unul dintre cei mai curajoși și pasionați piloți ai Franței. A fost dintre primii piloți ai unei linii aeriene regulate poștale, traversînd Anzii Cordilieri, misiunea cerîndu-i nu numai competență, dar și stăruință și curaj. Mulți dintre camarazii lui — piloți — au pierit în luptă cu noaptea, furtunile, piscurile munților. Toate scrierile lui Saint Exupéry — cărțile: «Zbor de noapte», «Curier sud», «Pămîntul oamenilor», apoi «Pilot de război» și «Citadela» — vorbesc simplu, dar în același timp cu o nesfîrșită poezie, sobru, dar cu toată căldura sufletului său pasionat despre această viață de pilot plină de neprevăzut, pe care el a cunoscut-o atît de bine.

A murit la 31 iulie 1944 în timpul unei misiuni.

Fragmentul ales pentru voi face parte din cartea «Pămîntul oamenilor» și se referă la accidentul pilotului Guillaumet în timpul unei traversări a Anzilor, cînd a fost surprins de o furtună de zăpadă.

Dispăruseși de cincizeci de ore, iarna, în timpul unei traversări a Anzilor.[1] Revenind din fundul Patagoniei, m-am întîlnit atunci cu Deley, la Mendoza.[2] Timp de cinci zile și unul, și celălalt, am scotocit, cu avionul, toată îngrămădirea aceea de munți, dar fără să găsim ceva. Cele două aparate ale noastre nu ajungeau. Ni se părea că o sută de escadrile, navigînd o sută de ani, n-ar fi ajuns să exploreze tot masivul acela uriaș, ale cărui creste se ridică pînă la șapte mii de metri. Pierdusem orice nădejde. Pînă și contrabandiștii, bandiți care, pe acolo, pentru cinci franci sînt gata să facă o crimă, refuzau să se aventureze pentru noi pe stînci în caravane de ajutor: «Ne-am risca viața» — ne spuneau. «Anzii, iarna, nu-și cedează oamenii». Cînd Deley și cu mine am aterizat la Santiago, ofițerii chilieni ne-au sfătuit, de asemenea, să ne întrerupem explorările. «E iarnă. Camaradul vostru, chiar dacă a supraviețuit căderii, n-a supraviețuit nopții. Noaptea, acolo sus, cînd trece peste un om, îl preschimbă în gheață». Și apoi, cînd din nou zburam, strecurîndu-mă între uriașele ziduri și coloane ale Anzilor, mi se părea că nu te mai caut, ci că-ți veghez trupul, în tăcere, într-o catedrală de zăpadă.

În sfîrșit, în ziua a șaptea, pe cînd luam masa într-un restaurant din Mendoza, între două traversări, un om deschise ușa și strigă, oh! destul de puține cuvinte.

— Guillaumet... viu!

Și toți necunoscuții care se găseau acolo se îmbrățișară.

Zece minute mai tîrziu decolam, avînd la bord doi mecanici, Lefebre și Abri. Patruzeci de minute mai tîrziu aterizam de-a lungul unui drum, căci recunoscusem, nu știu după ce, mașina care te ducea nu știu unde, către San Rafaël. Frumoasă-ntîlnire, în care plîngeam cu toții și te striveam în brațe, viu, reînviat, autorul propriului tău miracol. Atunci ai rostit, a fost prima ta frază inteligibilă, acele cuvinte de admirabil orgoliu bărbătesc: «Ceea ce am făcut, ți-o jur, nici un animal n-ar fi făcut-o.»

Mai tîrziu ne-ai povestit accidentul.

O furtună revărsase în 48 de ore 5 m grosime de zăpadă pe versantul chilian al Anzilor, acoperind totul. Americanii de la «Pan-Air»[3] au făcut cale-ntoarsă. Dar tu decolai căutînd o spărtură printre nori. Descopereai puțin mai la sud cursa asta și-acum, la aproape șase mii cinci sute de metri, dominînd norii care se ridicau doar pînă la șase mii. luai direcția spre Argentina.

Golurile de aer le dau uneori piloților o stranie senzație de neliniște. Motorul funcționează normal și totuși te scufunzi. Îl lași să coboare, ca să-ți salvezi înălțimea. Avionul își pierde din viteză și devine moale, dar cobori într-una. Intervii la comenzi, temîndu-te acum că ai coborît prea mult, îl lași s-o ia la dreapta, la stînga, pentru a te sprijini de vreo creastă favorabilă, de una dintre acelea care folosesc vîntul ca pe-o trambulină, dar te scufunzi mereu. Pare că tot cerul de jur împrejur se scufundă. Te simți prins ca într-un fel de dezastru cosmic. Nu mai există scăpare. Încerci în zadar să te-ntorci, pentru a regăsi, în urmă, zonele unde aerul te-ar putea susține solid și plin ca o bîrnă. Dar nu mai e nici o bîrnă de care să te prinzi. Totul se descompune și alunecă într-o năruire universală, spre norul ce se ridică molatic, și se îndreaptă spre tine și te absoarbe.

«Era cît pe-aci să mă văd blocat — ne spuneai —, dar nu eram încă sigur. Ți se întîmplă să-ntîlnești goluri de aer chiar deasupra norilor, ce par nemișcați. Totu-i atît de ciudat în munții cei înalți...»

Și ce nori!...

«Am lăsat comenzile, deși abia le luasem, îndesîndu-mă în scaun, să nu mă trezesc proiectat în afară. Scuturăturile erau atît de puternice încît curelele mă răneau la umăr. În plus, depunerea gheții pe parbriz îmi tăia orice vizibilitate. M-am rostogolit ca o pălărie de la șase mii de metri la trei mii cinci.

La trei mii cinci am întrevăzut o masă neagră, orizontală, care mi-a permis să-mi reașez avionul. Era un iaz pe care l-am recunoscut: Laguna Diamante. Îl știam întinzîndu-se în fundul unei văiugi, unul dintre pereți fiindu-i vulcanul Maipu, ce se ridică pînă la șase mii nouă sute de metri. Deși scăpat de nor, eram încă orbit de vîrtejuri dese de zăpadă și nu puteam părăsi heleșteul fără să mă strivesc de pereții văii. M-am învîrtit deci în jurul lagunei, la treizeci de metri înălțime, pînă cînd se produse pana de benzină. Atunci am aterizat, după două ore de învîrtire, și m-am dat peste cap. Cînd m-am desprins de avion, furtuna m-a răsturnat. M-am reașezat în picioare, dar m-a răsturnat iar. A trebuit să mă strecor sub carlingă și să-mi sap un adăpost în zăpadă. M-am învelit acolo cu sacii poștali și timp de 48 de ore am tot așteptat.

După care furtuna s-a domolit și am luat-o la drum pe jos. Am mers cinci zile și patru nopți.»

. . . . . .

Boxer învingător, dar marcat de loviturile puternice primite, îți retrăiai ciudata aventură. Îi dădeai drumul bucățică cu bucățică. Și te întrezăream, în timpul povestirii tale nocturne, umblînd fără

---

[1] Era a 22-a traversare a Anzilor de către Guillaumet.

[2] Capitala provinciei cu același nume de la poalele Anzilor, în Argentina.

[3] Societate aeriană americană

ENTUL LUI GUILLAUMET

piolet, fără corzi, fără mîncare, escaladînd piscuri de patru mii cinci sute de metri sau înaintînd de-a lungul zidurilor verticale, cu picioarele, genunchii şi mîinile sîngerînde la patruzeci de grade sub zero. Tot mai vlăguit, fără să poţi judeca, înaintai cu o îndărătnicie de furnică, revenind asupra paşilor tăi pentru a ocoli un obstacol, ridicîndu-te după fiecare căzătură sau urcînd din nou cîte o pantă care ducea doar în prăpăstii, neacordîndu-ţi nici un răgaz, căci n-ai mai fi putut să te ridici din patul de zăpadă.

Şi-ntr-adevăr, cînd alunecai, trebuia să te ridici repede pentru a nu te preschimba în piatră. Frigul te împietrea din secundă în secundă şi dacă după o cădere te odihneai o minută mai mult erai nevoit, ridicîndu-te, să-ţi pui în mişcare toţi muşchii amorţiţi.

Rezistai ispitelor. «În zăpadă — îmi povesteai — îţi pierzi orice instinct de conservare. După două, trei, patru zile de mers nu-ţi mai doreşti decît să dormi. Şi mi-o doream. Dar îmi spuneam: Dacă soţia mea crede că mai sînt în viaţă, crede că merg. Camarazii mei cred că merg. Ei toţi au încredere în mine. Şi dacă nu merg sînt un netrebnic».

Şi mergeai, şi cu vîrful briceagului lărgeai în fiecare zi puţin mai mult tăietura încălţămintei, pentru ca picioarele, care îngheţau şi se umflau, să poată ţine mai departe.

. . . . . .

«Ceea ce te salvează este să faci un pas. Şi apoi încă unul. E mereu acelaşi pas pe care-l reiei de la început.»

«Ceea ce am făcut, ţi-o jur, nici un animal n-ar fi făcut-o». Această frază, cea mai nobilă pe care o cunosc, această frază care-l situează, îl onorează pe om, restabilind ade-

(CONTINUARE ÎN PAG. 14)

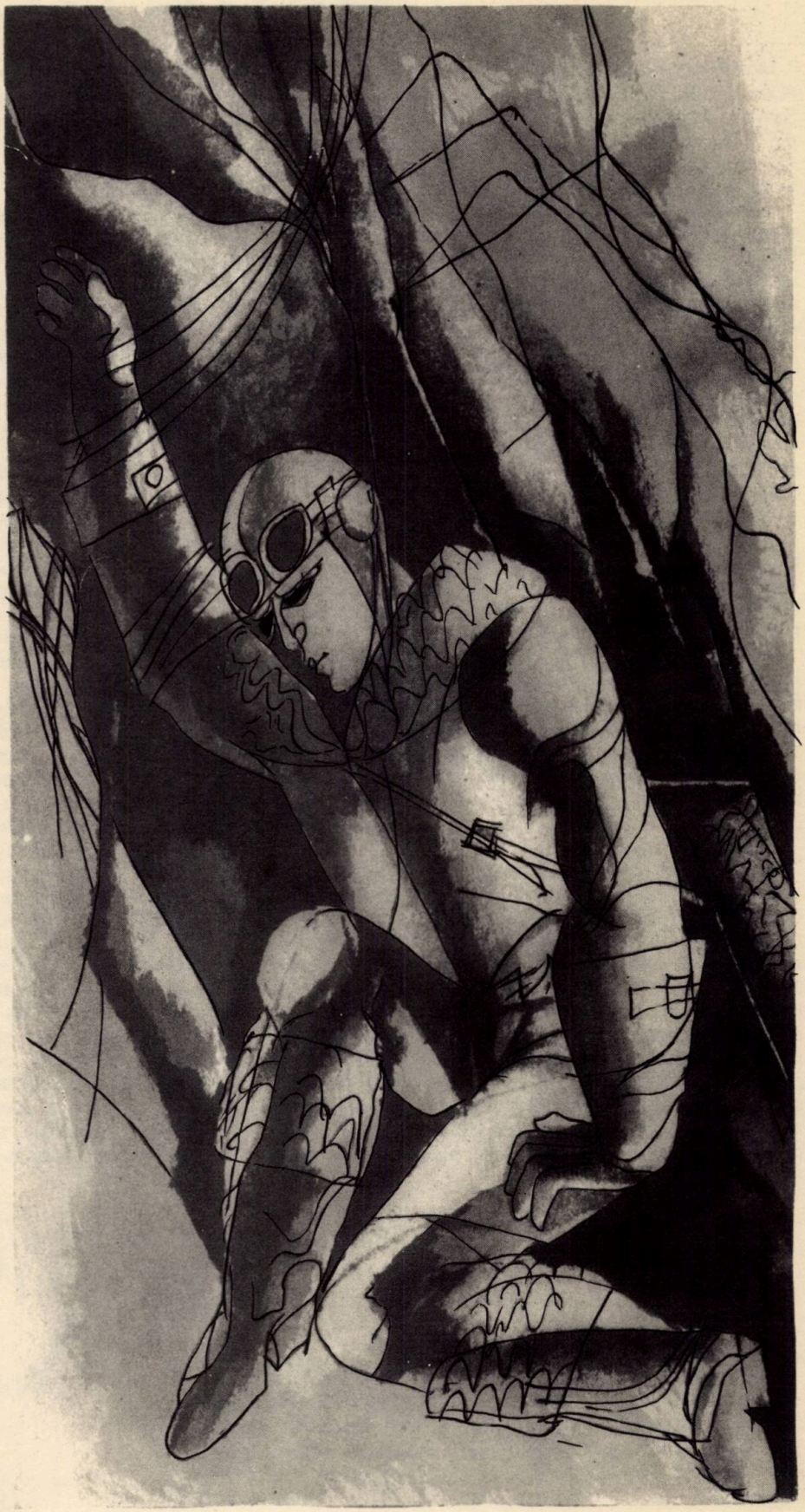

LUCIAN BLAGA

SPRE ȘURIAN*

Într-un asfințit, ce anunța o zi frumoasă, tata ne zise: «Copii, încă înainte de răsăritul soarelui pornim spre Șurian!» Mărețul, boltitul vîrf al Șurianului nu se vedea de la Bistra, din nici o parte. Dar fetele gornicului ne tot vorbeau despre ochiul de mare ca de-o nestemată pusă pe inima, întoarsă în sus, a gigantului.

În zori mînecam pe căi întortocheate și lungi, după ce mama scuturase și umpluse încă din ajun rucsacurile. Pacea pădurilor n-avea să fie tulburată la acest ceas decît de pașii noștri, dibuitori. Pentru a scurta depărtarea, ne strecuram prin desișuri de brad, prin păienjenișuri ce ni se lipeau de obraji, ne făceam pîrtie prin tufe de afin întinse, săream peste trunchiuri răsturnați de furtuni, cu rădăcinile întoarse. Ne pomeneam din cînd în cînd în rariști, pe unde pădurea fusese doborîtă de topoare. Cînd auzeam gîlgîitul vreunui izvor, dam năvală, ne trînteam pe burtă și puneam gurile. Apa era atît de rece, că ne zăpăcea. Ne răzbea răcoarea pînă-n ceafă. Izvorul era curgător, desigur, numai dintr-o eroare a firii... sau fiindcă uitase să înghețe! Ajungeam, în sfîrșit, în calea unde semnele de ulei roșii și albastre, puse pe brazi de «Asociația Carpatină», ne călăuzeau spre Șurian. Acum nu mai era nevoie să luăm pădurile de-a curmezișul, calea se înfățișa însă tot mai sălbatică și cu totul căzută din amintirea oamenilor.

De ore o țineam la pas. Răzbăteam uneori în livezi cu liniști, ce n-au fost parcă niciodată sparte de cineva. Prin rariști ne poticneam de glii proaspăt răsturnate de rîtul mistreților, ca de pluguri, adineauri, poate nici un sfert de ceas în urmă. Mirosul de pămînt reavăn ne adia încă, și larve ursuze căutau să se ascundă în țărînă. Erau cărări moarte pe-aici, cu gunoi de urși și cu iarba crescută, nebătătorită de oi sau de pas ciobănesc.

Și urcam! Urcam!

Zăream pentru o clipă Șurianul prin neguri, sfîșiate de-o ochire a soarelui, în depărtare. Vîrful se ascunse iarăși după alte coame de munți. În curînd însă îl vom lua pieptiș, și uriașul nu va mai scăpa de noi decît dacă se va scutura. Brazii scădeau, se făceau tot mai mici, pe urmă mărunți. Îi reteza aerul subțire. Cei mai avansați pe înălțimi erau chirciți, niște pitici monstruoși. Răsărea aci, din vînt, ținutul tuns al coniferelor minuscule. Iată-l, în sfîrșit, de-a dreapta noastră, Șurianul, cu obrazul dîrz, numai de piatră. În stînga, ierbos și fără găteli, tovarășul său de veșnicie: Vîrful lui Pătru. «Acolo, pe șaua dintre vîrfuri, unde-i trecătoarea, se găsesc urmele unui castru roman», ne lămuri tata. Pînă pe-aici au ajuns cohortele? mă-ntrebam aproape cu nedumerire. Informația mă zgudui, și-n fața priveliștii mă pătrundea sentimentul unei măreții istorice, pe care simplele fapte de șes ale legiunilor romane nu mi-l dăduseră niciodată.

Străbăteam prin jnepeni cu grija de a nu călca pe vipere. Apoi se ivi un coperiș de colibă omenească. Totul era însă în paragină și fără nici o suflare prin apropiere! Ceea ce vedeam fusese cîndva o căsuță de adăpost. «Credeam că e încă întreagă — zise tata —, căsuța asta a fost clădită cînd eram tînăr, în vara cînd am venit întîia oară la Bistra. Mama voastră n-avea atunci decît 17 ani. Era înaltă, palidă și foarte slăbuță. La Bistra s-a întremat, și vedeți cît de voinică s-a făcut!» Va să zică mama a avut și ea cîndva 17 ani. Și mie mi se părea fără vîrstă, ca apa și ca pămîntul.

Mai înaintăm cîțiva pași și-n fața noastră, sub creștetul boltit al Șurianului, într-o adîncitură, se întinde oglinda netedă a iezerului. Acesta era, așadar, ochiul de mare! «E ca și cum Marea ar avea un ochi în vîrf de munte!» — așa îmi tălmăceam eu cuvîntul. În apa iezerului, prundul se deslușea ca-n aer. Dar fundul se adîncea treptat, pentru ca la o anume depărtare să pară că nu mai este fund și că iezerul are legături cu o Mare de undeva! Cel puțin așa îmi plăcea mie să văd lucrurile, cu închipuirea mea, care strîmba după voia și placul ei chiar și legea vaselor comunicante.

Desfăcurăm niște pături. Ne astîmpărarăm foamea. Pe urmă ne odihnirăm îndelung acolo în marginea iezerului. Stîncile ce alcătuiau, dincolo de apă și deasupra, vîrful Șurianului răspundeau cu sute de ecouri, limpezi, de gheață la orice chiot al nostru. Dibuiam prin stratificările geologice ale Șurianului vîrstele, cînd această văgăună de apă a putut să fie cuib de balaur. Acum nu sălășluia în apă nici un balaur, dar ceva asemănător. Undele iezerului erau prielnice unei semințiii de tritoni, un fel de mici șopîrle negre. Nu mai văzusem atari ființe. «Dacă le extirpezi ochii, cresc alții în loc» — ne spune tata. Va să zică, totuși niște ființe de basm, înzestrate cu daruri miraculoase, proprii altor ere!

Nici nu se putea altfel.

La întoarcere ne era în gînd să căutăm stîna fetelor. Stîna am găsit-o, dar fetele nu. Se împrăștiaseră, pesemne, de-un vînt al dorului ca semințele păpădiei. Excursia la Șurian fusese semnalul că nu ne vom mai bea mult timp cupa de lapte la Bistra. Într-adevăr, după alte două săptămîni, arși de păreri de rău, plecam iarăși spre Lancrăm.

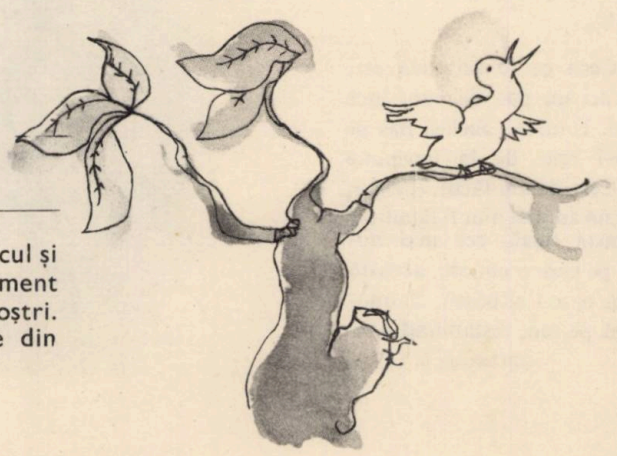

*Am ales pentru voi din lucrarea autobiografică «Hronicul și cîntecul vîrstelor», a marelui poet Lucian Blaga, un fragment care înfățișează frumusețea unor peisaje din munții noștri. Publicăm, de asemenea, din opera sa poetică poeziile din pagina alăturată.

DIN COPILĂRIA MEA

Pentru mica mea nepoțică Gigi, căreia nu-i plac decît versurile cu rimă.

Păşteam cu alţii gîştele-n arinişti.
Cu gingurit de aur îmi venea cîte-un boboc
şi îmi prindea cu prietenie-n cioc
sfîrcul urechii,
şi plopii tremurau, străvechii.

Cînd toropit priveam prin gene
cum boii se mişcau prin flori de sînziene
pe sub sălcii,
mă miram că ei nu văd
cu vîrful coarnelor ca melcii,
şi boii — boii-şi rumegau căldura pe sub sălcii.

Cînd mă trînteam în pajişte pe spate
cu ochii către bolta în senin,
mă-nchipuiam întins cu foalele pe cer,
lin
răzimat pe coate.

Şi-mi aduc aminte:
într-un lan de cînepă
o sperietoare pestriţă de paseri
se sprijinea
în par ca vînturi s-o alinte.
Ciorchine de turbări avea cercei,
o vrabie-şi făcuse cuib în pălăria ei.

Rîdeau copiii toţi de ea,
dar mie mi-era milă
şi-o iubeam.

Eram mic
şi singur socoteam: ea mi-e aproapele
şi o iubeam.
Şi mă credeam un mucenic.

În grădină
Toate păsările dorm,
Numai una n-are somn,
Cată să se facă om.

Pădure, dragă pădure,
În tine sînt multe mure,
Nu mă spune la nime
C-am vărat o vară-n tine.
Lasă să mă spună frunza
Că ea mi-a ţinut umbra.

Codrule cu frunza lată,
Că mi-ai fost tare bun tată,
Cînd m-a urît lumea toată.
Codrule cu frunza lungă,
Că mi-ai ţinut cîndva umbră,
Mi-ai fost ca o mamă dragă
Cînd m-a urît lumea-ntreagă.
Codru cu frunză domnească,
Gerul nu te veştejească,
Că eşti casă românească.

Dorul meu pe unde pleacă
Nu-i pasăre să-l întreacă.
E mai repede ca vîntul,
Ca fulgerul şi ca gîndul.
Pînă ce clipeşti o dată
Înconjoară lumea toată,
Pîn'clipeşti de două ori
A zburat mai sus de nori.

Mult mă mir, cuce, de tine
Ce pămînt negru te ţine.
Vara vii, vara te duci,
Mă mir iarna ce foc mînci?
De-aş mînca iarna pămînt,
Primăvara vin şi cînt,
De-aş mînca iarna podbeal,
Primăvara-s în Ardeal.

Multe stele sînt pe cer,
Care toate-n ziuă pier;
Şi mai mari şi luminoase,
Nu-s ca mîndra de frumoase;
C-aşa merge de frumos,
Gîndeşti că scrie pe jos.

(Din volumul «Antologie de poezie populară»).

CATREN

Uşor nu e nici cîntecul. Zi
şi noapte — nimic nu-i uşor pe pămînt :
căci roua e sudoarea privighetorilor,
ce s-au ostenit toată noaptea cîntînd.

Desene: GETA BRĂTESCU

PARTIDUL

Creştem frumos cum creşte o aripă,
noi vom ajunge oameni mari, de vază,
pentru că-n orice loc şi-n orice clipă
partidul nostru viaţa ne-o veghează.

În zori, cînd e lumina mai domoală
şi tremură sfioasă orice rază —
în drum spre şcoală —, lîngă cărţi
la şcoală,
partidul luminează şi veghează.

Apoi, în liniştea odihnitoare,
zăpada pîinii, masa de amiază
şi-ncrederea în ziua viitoare
partidul nostru viaţa ne-o veghează.

În faptul serii somnul cînd ne-mbie
şi luna stă în geamul clar de pază,
peste a viselor aurărie
partidul luminează şi veghează.

Noi creştem toţi frumos ca o aripă
şi vom ajunge oameni mari de vază,
pentru că-n orice loc şi-n orice clipă
partidul nostru anii ni-i veghează.

AL. ANDRIŢOIU

ORDIN REPUBLICAN

Pe steagul ţării mele româneşti
Luceşte STEMA ţării: ROMÂNIA!
Şi-n stemă văd înscrise bogăţia
Meleagurilor mele strămoşeşti.

Spice de grîu, de aur şi dogoare
Îmbrăţişează Carpaţii mei cu brazi.
În stemă văd şi-n ţara mea de azi
Un răsărit de viaţă şi de soare!

Stea-crizantemă port la piept cu drag
— Răsplata unor lupte grele —
În care luminează stema ţării mele.
Sînt mîndru azi că pieptul meu e steag!

VIOARA ROMÂNEASCĂ...

Ai strîns lăută al patriei folclor,
Cîntînd în Rapsodii nemuritoare.
Dintr-o cutie scoţi privighetoare,
Sau alteori zvîrli ciocîrlii în zbor...

ISTORIA, o ştiu pe dinafară,
A neamului acesta românesc.
Dar, dacă vreau din carte s-o citesc,
Atunci... lipesc urechea pe vioară.

GEORGE COLFESCU

(URMARE DIN PAG. 11)

văratele ierarhii, îmi revenea în minte.

. . . . . .

«Lipsit de hrană, îţi închipui doar că în a treia zi de umblet... inima mea nu prea mai mergea... Ei bine, de-a lungul unei pante verticale pe care înaintam suspendat deasupra vidului, săpînd găuri pentru a-mi aşeza pumnii, iată că inima mă lasă în pană. Şovăie, o porneşte iar, o ia razna, simt că dacă mai şovăie o clipă o dau naibii! Deci nu mai mă mişc şi ascult înăuntrul meu. Niciodată, m-auzi? Niciodată, în avion, nu m-am simţit agăţat atît de strîns de motorul meu cum m-am simţit în acele cîteva clipe agăţat de inima mea. Îi spuneam: hai, fă un efort! Caută să mai baţi încă... E o inimă de calitate! Şovăia, dar o pornea iar... Dac-ai şti ce mîndru eram de inima asta!»

În camera de la Mendoza unde vegheam, adormeai, în sfîrşit, un somn gîfîit. Şi mă gîndeam: dacă lui Guillaumet i s-ar vorbi de curajul lui, ar ridica din umeri. Dar n-ar fi nimerit să i se laude nici modestia. El e deasupra acestei mediocre însuşiri. Dacă ridică din umeri, o face din înţelepciune. El ştie că, o dată luaţi de evenimente, oamenii nu se mai sperie. Necunoscutul îi înspăimîntă pe oameni. Dar dacă-l înfruntă o dată nici măcar nu mai e necunoscut. Mai ales dacă-l priveşti cu această gravitate lucidă. Curajul lui Guillaumet, înainte de toate, se datorează cinstei lui.

Dar adevărata lui calitate nu-i asta. Toată măreţia lui este aceea de a se simţi răspunzător. Răspunzător de el, de curierul poştal pe care-l are de dus şi faţă de camarazii lui care speră. Ţine în mîinile lui durerea sau bucuria lor. Răspunzător de ceea ce se construieşte nou, acolo, la cei vii şi la care trebuie să participe. Răspunzător puţin de destinul oamenilor în măsura muncii lui.

ŢARA MATEMATICII

de SONIA LARIAN

Aurel străbătu alergînd străzile oraşului Tabla Înmulţirii pînă la marginile oraşului. Trecu întîi pe lîngă nişte maidane pe care gunoierii îngrămădeau tocmai resturile de la împărţirile făcute peste zi de către toţi locuitorii oraşului, apoi pe cîmp.

Aurel trecu mai departe şi multă vreme nu mai întîlni în calea sa pe nimeni. La un moment dat, luînd-o de-a curmezişul unui cîmp, simţi în picioare, cum mergea el aşa, descălţat, nişte împunsături şi văzu o mulţime de rădăcini lungi şi de o formă cu totul ciudată, care ieşeau din pămînt şi care-i înţepau tălpile la tot pasul. «Oare ce rădăcini or mai fi şi acestea? — se întrebă Aurel mirat şi în acelaşi timp cam speriat. În viaţa mea n-am mai văzut asemenea rădăcini ciudate! Ia uite cît sînt de lungi şi cum îşi scot toate cozile din pămînt!...»

Ce era curios era că rădăcinile acelea ieşite din pămînt nu creşteau numai în sus, ci şi într-o parte, şi anume toate în dreapta. Fiecare rădăcină ieşită din pămînt avea cîte o codiţă scurtă crescută în sus şi cîte una lungă crescută într-o parte şi aplecată în dreapta. La o oarecare depărtare, pe întinderea cîmpului, se zăreau mai mulţi locuitori cu ghiozdane ori cu sandale înaripate care păreau să se îndeletnicească tocmai cu smulgerea din pămînt a acelor rădăcini ciudate.

Aurel se grăbi să alerge către ei, mai cu seamă că înţepăturile rădăcinilor deveniseră insuportabile cu fiecare pas pe care-l făcea. Dar drumul ce-l despărţea de locuitorii cu ghiozdane înaripate care smulgeau rădăcinile din pămînt părea din ce în ce mai lung, din ce în ce mai lung... Aurel căzu într-o deznădejde neagră, cînd deodată auzi nişte voci înăbuşite care bolboroseau încet, venind de sub pămînt: «Scoate-ne rădăcina pătrată! Scoate-ne rădăcina pătrată!»

Mut de uimire, Aurel se opri o clipă locului, încercînd să înţeleagă despre ce era vorba. Apoi, plecîndu-şi din nou ochii în pămînt şi văzînd forma ciudată a rădăcinii, înţelese totul într-o clipă: nimerise într-un cîmp pe care creşteau rădăcini pătrate! Da, cum de nu-şi dăduse seama pînă atunci? Rădăcinile acelea aveau chiar forma rădăcinilor pătrate de la matematică!

«Ce locuri! — îşi spuse în gînd Aurel. În loc să crească în pămînt sfecle, cresc rădăcini pătrate! Asta e, într-adevăr, nemaipomenit!»

• NAVA CU REACȚIE •

Luați capacul unei cutii de cremă de ghete și ciocăniți-l pînă ce îi dați forma unei bărcuțe. Aceasta va fi corpul navei. Se ia apoi un ou, i se dă un mic orificiu la capătul ascuțit și i se golește conținutul. Introduceți apă în ou pînă sub gura orificiului. Faceți un suport din sîrmă subțire, pe care să se poată sprijini oul, și montați-l în cutia de tablă. Așezați oul pe suport. Sub el așezați un capac de sticlă de bere în care ați pus un tampon de vată bine îmbibat cu spirt de ars. Cu aceasta nava este gata de drum.

Așezați-o pe apă, de exemplu în baie, și dați foc vatei. În scurt timp, apa din ou va începe să fiarbă și să emită vapori, care, ieșind cu putere prin micul orificiu, vor pune întreaga construcție în mișcare. Astfel ați realizat un model de navă cu motor cu reacție, ingenios și distractiv.

CLAUDIU VODĂ

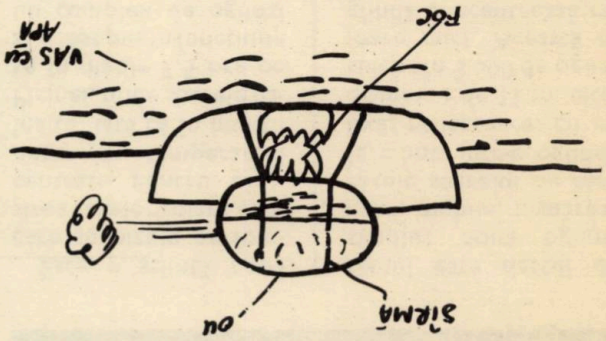

ȘTIAȚI CĂ...

- ...un litru de apă conține un număr de molecule egal cu numărul de kilograme cîntărit de întregul glob pămîntesc?
- ...în Sahara cade într-un secol mai puțină apă decît la București într-un singur an?
- ...în toată lumea trăiesc astăzi numai 300 de elefanți albi?
- ...firul de păianjen este atît de subțire încît cu unul care ar cîntări 450 g s-ar putea înconjura Pămîntul la Ecuator?
- ...în Africa de sud fermierii posesori ai unor mari turme de oi recurg din ce în ce mai des la serviciile unor păsări denumite «păsările cămilă»? Acestea nu numai că înlocuiesc de minune cîinii ciobănești, dar și readuc prin lovituri de cioc oile care încearcă să fugă.
- ...ochii vulturilor cîntăresc de două ori mai mult decît creierul lor?

DAN MUTAȘCU

PATINE CU... MOTOR

Un industriaș american din Detroit a fabricat niște patine cu... motor! Ele sînt destinate circulației în orașele aglomerate de automobile, fiind acționate de un motor ce se poartă în spate sau pe umăr, ca un fel de rucsac, și care cîntărește numai 8 kg. Aceste patine, ce ne amintesc de papucii fermecați ai micului Muck, pot atinge o viteză maximă de 48 km pe oră.

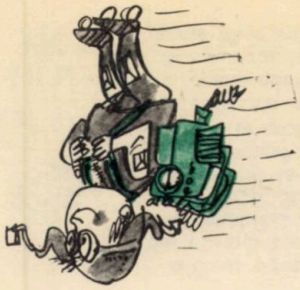

DIN LUMEA INSECTELOR

Cele mai multe insecte au o putere fantastică, aproape de necrezut, de înmulțire. Matca albinelor depune cam un ou pe minut — 1 000—2 000 pe zi —, cea a termitelor 30 000 pe zi — adică pînă la 10 milioane pe an; o singură femelă de muscă de casă poate da naștere, din primăvară și pînă în toamnă, bineînțeles dacă i-ar trăi toți urmașii, la mai bine de... 5 trilioane de indivizi.

EUGEN JIANU

ROMB

	A	
1	.	1. consoană
2	...	2. cu același nume propriu
3	.....	3. a înconjura
4	.....	4. operație de totalizare
5	.....	5. amestec intim de metale
6	...	6. frig strașnic
7	.	7. consoană
	B	cheia A—B = membru al Organizației pionierilor

CLAUDIU VODĂ

Sfaturi practice

DACĂ LIPSIȚI MAI MULT TIMP DE ACASĂ

Pentru iubitorii de flori, lipsa de acasă pentru mai multă vreme e o adevărată problemă: nu are cine să ude florile. Aplicînd un fitil gros de bumbac în jurul plantei din ghiveci, astfel ca fitilul să vină în contact cu pămîntul, și introducînd capătul celălalt al fitilului într-un borcan mare cu apă, prin fitil planta se va aproviziona în tot timpul lipsei de la domiciliu.

1

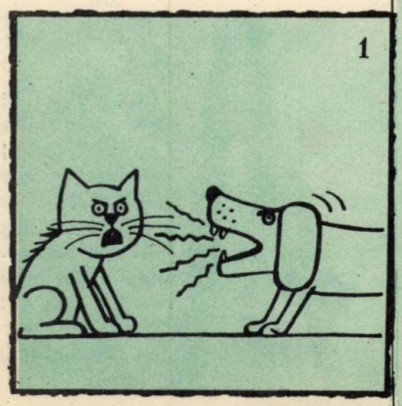

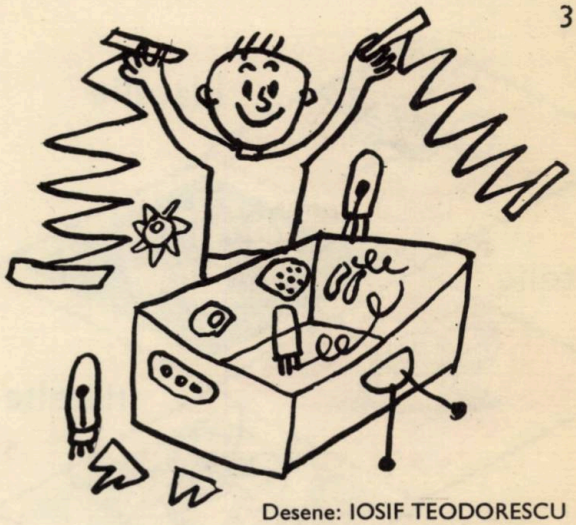

Desene: IOSIF TEODORESCU

DIN ZECE CHIBRITURI

Aranjează în așa fel aceste zece chibrituri încît să formezi cu ele 2 pentagoane regulate și 5 triunghiuri egale.

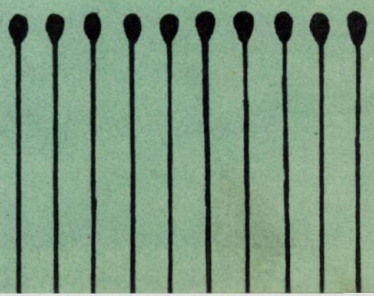

Este o știință nouă care se bizuie pe folosirea razelor solare concentrate pentru obținerea de temperaturi înalte. Iată că în munții Pirinei, unde soarele bate în medie 7,5 ore pe zi, a fost pus în funcțiune un complex de oglinzi cu care se obțin temperaturi pînă la 3 200 grade Celsius, permițînd să se topească cu ușurință chiar oțelul. Sistemul este destul de simplu: două oglinzi mari, mobile, urmăresc razele soarelui pe care le trimit într-o oglindă fixă, reflectoare, cu un diametru de 11 m, alcătuită din 3 500 de oglinjoare mici. Această oglindă concentrează razele soarelui într-un focar, iar în focar se găsește recipientul special în care este topit metalul.

HELIOTEHNICA

O TEMATICĂ ÎNDRĂGITĂ: „Sport"

Vă prezentăm în această pagină cîteva mărci al căror format — rombic — e deosebit de cel tradițional (dreptunghiular sau pătrat). Este vorba de valori emise de poșta română cu prilejul Jocurilor olimpice desfășurate la Tokio în 1964. (Cele dedicate atletismului — 20 bani, voleiului — 35 bani, canoțajului — 40 bani și scrimei — 55 bani.)

PROVERBE ROMÂNEȘTI

- Omul e mai tare ca fierul, că din fier poți rupe, dar din om ba.
- Omul fără amici e ca stînga fără dreapta.
- Pune-ți căciula dinainte și te judecă singur.
- Prostul taie copacul că să-i mănînce rodul.
- Fățarnicul e ca un cărbune acoperit care pe nesțiute te arde.
- Judecata n-o poți face cu lopata.
- Joaca aduce tărbacă.
- Înțeleptul învîrtește de șapte ori limba în gură înainte de a vorbi.

Desene de H. ȘTEFĂNESCU

RĂSPUNSURI CELEBRE

Într-o zi un discipol îl întrebă pe Thales, care a fost unul dintre cei mai profunzi filozofi antici:

— Care este cel mai frumos lucru? «Lumea!».

— Dar cel mai comod? «Speranța!»

— Cel mai bun? «Virtutea!»

— Cel mai rapid? «Mintea omului!»

— Mai puternic? «Necesitatea, pentru că învinge orice piedică!».

— Ce este mai ușor pe lume? «Sfaturile date altora!»

— Dar cel mai greu? «A te cunoaște pe tine însuți!»

FĂRĂ CUVINTE

DREPTUNGHI

EANTA
REHGR
DZUDA
ZITOR

Plecînd de la una din literele bazei și mergînd pe un drum ascuns, dar în șir, veți descoperi numele unui cunoscut poet român și titlul unei poezii a sa.

ÎN TRAMVAI, ÎN AUTOBUZ, ÎN TROLEIBUZ

(Tinerilor care stau pe scaune)

De-aș fi eu tînăr, obosit
chiar frînt,
Eu n-aș sta jos,
ci aș umai în picioare;
Căci locul rădăcinii
e-n pămînt,
Cum drept și sus
e locul pentru floare!

de TUDOR MĂINESCU

ZICEȚI REPEDE

Tidvă, titiridvă, nu-i greu de zis tidvă, titiridvă, da-i greu de dis-titidvirit tidva titirid-va.

Desene: POMPILIU DUMITRESCU

CĂRTICICA SURPRIZELOR 4

CITITORI CARE VOR SĂ CORESPONDEZE

Dărăban Mihai, *clasa a VI-a*, Casa de copii școlari, Calea Bihorului nr. 15—16, Beiuș, regiunea Crișana; *Tovîrnac Costel*, str. 30 Decembrie nr. 17, Panciu, regiunea Galați; *Voicu Stela*, comuna Largu, raion Făurei, regiunea Galați; *Petrescu Cristian*, *clasa a VII-a*, str. Livezilor, bloc 9, apartament 4, Pitești; vor să poarte corespondență pe teme de școală și activitate pionierească.

Dulamă Gh. Gheorghe, *clasa a VIII-a*, comuna Peri, raion Turnu-Severin; *Teodorescu Nicoleta*, *clasa a VII-a*, Școala generală din comuna Bîrza, satul Țugurești, regiunea Oltenia; *Buică Iulian*, *clasa a VII-a*, str. Carpați nr. 59, Roșiorii de Vede, regiunea București; *Iordache I. Georgeta*, *clasa a VII-a*, comuna Jurilovca, regiunea Dobrogea; vor să facă schimb de timbre și vederi din țară.

Matei Henriette, *clasa a VI-a*, str. Ștefan cel Mare nr. 30, Pitești, vrea să facă schimb de cîntece.

Pe teme sportive vrea să corespondeze *Manole G. Marcel* din comuna Zăvoaia, raionul Făurei.

Ștefan N. Ioana, *clasa a VIII-a*, str. Adunați nr. 9, comuna Ciorogîrla, regiunea București, dorește schimb de păreri pe teme literare.

DOUĂZECI ȘI CINCI DE CIFRE

1	2	3	4	5
6	7	8	9	10
11	12	13	14	15
16	17	18	19	20
21	22	23	24	25

Schimbă ordinea cifrelor din cele 25 de căsuțe în așa fel încît la adunare să-ți dea 65 peste tot, orizontal și vertical.

de I. MUNTEANU

TRIVERB

(4,2,7)

SĂTUL...E...

TRENUL... AVION

Inginerul englez Michael Bird a elaborat proiectul unui tren-avion. Un tren normal (care face legătura între oraș și aeroport) intră direct în fuzelajul avionului special amenajat. Se întîmple, călătorii rămîn pe locurile lor. După zbor, la destinație, operația se repetă în sens invers. Inventatorul este de părere că acest «hibrid» dintre avion și tren va scurta considerabil timpul de transport dintre două localități, ca, de pildă, Paris-Londra, ca să nu mai vorbim de deranjul transbordării, care este totdeauna foarte neplăcut.

RIVALII

Doi pictori erau rivali. Ca să hotărască mulțimea care dintre ei este mai bun se ținu un concurs în aer liber.

Primul desenă struguri cu atîta asemănare încît păsările tăbărîră să-i ciugulească.

Celălalt desenă un baiat cu struguri. Păsările încercară de asemenea să-i mănînce. Mulțimea aplaudă. Dar primul pictor alergă înfuriat spre tablou zicînd:

— Trebuie să fie foarte rău desenat copilul dacă păsările au îndrăznit să vină la struguri.

O COLECȚIE NEOBIȘNUITĂ

Anul trecut, filateliștii din Londra au avut prilejul să obțină fără greutate cîte o colecție a marilor rarități filatelice. E drept, nu procurîndu-și mărcile în original, ci cumpărîndu-și cîte o... cravată! Vi se pare ciudat? Faptul e cît se poate de simplu. În cîteva magazine din capitala Angliei s-au pus în vînzare cravate din terilen în țesătura cărora erau reproduse mărcile cele mai rare din lume.

GHICITORI

Care foarfece nu se pot ascuți?
(Cele ale racului)

La ce întrebare nu poți răspunde niciodată «da»?
(Dormi?)

Puteți numi 7 zile ale unei săptămîni fără a le pronunța numele?
(Răsfoiți dicționarul, ieri, azi, mîine, poimîine, răspoimîine)

Doi gemeni dansează în sus și în jos. Cînd se opresc, împărțeala e făcută. Care sînt ei?
(Talerele balanței)

CAMPIONATUL... BROAȘTELOR!

La San-Francisco, în S.U.A., se organizează, de cîțiva ani, un campionat mondial al broaștelor săritoare. Terenul întrecerilor este amenajat cu paravane înalte de 5, 10,15 și 20 cm, peste care bravele «sportive» trebuie să sară spre a ajunge în bazinul cu apă care marchează sfîrșitul cursei. Săritoarele poartă numere de ordine pictate pe spate. Pentru campionatul de anul acesta se așteaptă «debuturi» senzaționale, întrucît și-au anunțat participarea crescătoriile speciale de broaște «sportive» din Franța și Italia.

I. MUNTEANU

(URMĂRI DE LA PAG. 3)

ÎNTÎLNIRE

Pe nesimțite, în spatele lui a apărut un băiat nu mai înalt decît el, dar mai bine legat. Găliganul înghite în sec. Încearcă să schițeze un zîmbet, dar nu izbutește decît să se strîmbe urît.

— Ăsta..., dă să se explice băiețelul.

Dar teama de urmări neplăcute îi dă agresorului perspicacitate și prezență de spirit.

— E fratele tău? ciriie el ca un cocoș, simulînd o veselie nemaipomenită.

— Da...

— Grozav frate ai! Știi, simpatic foc! turuie bătăușul, avînd grijă în același timp să-l ridice pe băiețel și să i se adreseze cu duioșie. De ce plîngi, băiețelule?

— Păi...

— Stai așa, cuminte, să te scutur... Ți-ai murdărit haina. Nu-i nimic, e praf... Și bătăușul mai inventează explicații suplimentare: Știi, și e teribil de inteligent... Și politicos... M-a salutat frumos, deși nu mă cunoaște...

Transpirat și bălăbănindu-se pe picioarele lungi, bătăușul se depărtează, fluierînd cu nepăsare. Dar, nu se știe de ce, mersul i se accelerează, așa încît se trezește fugind de-a binelea.

EU ȘI VERII MEI

chiar cu capetele plecate, iar el dormea liniștit pe spate, cu părul alb, cu căciula alături pe pernă și cu cîteva fire de verdeață presărate. Viorica m-a dus pînă la un metru de el și-i vedeam bine o tăietură de brici lîngă buză, parcă respira abia simțit, și niște femei plîngeau ușurel, dar era treaba lor, iar noi, copiii, eram chiar alături, nu ne hîrjoneam, dar nici nu eram speriați, era ceva ciudat și, în același timp, ceva care nu se întîmpla întîia oară, așa trebuie să se fi petrecut și cu bunica și parcă m-am împăcat și cu tata, care mă trimisese la prietenul lui. Apoi am ieșit în uliță. Pe bătrîn îl purtau patru bărbați, dar nu pe umeri, cum văzusem în ziare, ci în dreptul genunchilor, și noi, copiii — eram vreo cincisprezece —, am mers chiar lîngă el și cînd am ajuns la calea ferată Viorica a zis să ne întoarcem, că în cimitir e noroi și să mai apucăm nunta la sfat. Făcînd calea întoarsă, copiii discutau așezat despre berzele care azi-mîine trebuiau să se arate, și Viorica, văzîndu-mă rămas în urmă, a priceput la ce mă gîndeam și a zis: «Ce să-i faci?... Asta-i viața...» și era toată numai ochi și numaidecît am nimerit în găligia aceea albă a nunții.

Eu mergeam cu ceilalți prieteni ai mei și mă gîndeam cu tristețe că ai mei n-au să-mi dea voie să mă mut cu școala la Vad, unde sînt greieri și bivolițe, și nunți, și morți altfel decît la oraș și unde nu trebuie să aștepți să crești ca să afli.

ȚEPELUȘ

cățeiul care îi însoțea pretutindeni și se jucase cu acești băieți andri de pe cînd ei erau în clasele mici; sărea pe labele lui scurte, pălăria îi venea peste ochi, îl dădea peste cap, dar el n-o lăsa jos decît atunci cînd ajungea la băiat și i-o punea lă picioare. Rîdeau de toate aceste năzdrăvănii ale lui Țepeluș, singurul care nu crescuse și rămăsese la vîrsta jocului. Acum, ultima dată, unul dintre băieți a aruncat pălăria spre apă, poate n-a vrut s-o facă dinadins, dar era prea tîrziu cînd au văzut. Cîinele a alergat după ea, dar căzuse în apă, departe. O luase apa și Țepeluș fugi în lungul malului un timp, lătrînd, apoi intră după ea. «Țepeluș, Țepeluș! strigară băieții. Las-o, Țepeluș, întoarce-te!» Dar el, fie că nu-i mai auzea, luat de volbura apei, fie că nu voia să se întoarcă fără pălărie, se duse înainte. «Se înecă!», zise unul. Andrei lepădă repede hainele de pe el, fugi pe mal o postată, ceilalți după el, și cînd vru să se arunce, îl opriră, ținîndu-l de brațe, trecîndu-i înainte: «Ce vrei să faci?», și-i arătară vîrtejurile, un trunchi plutind, răsturnat pe toate părțile de apa vijelioasă. «Aici la chei nimeni nu scapă!» Și Andrei înțelese. Țepeluș ajunsese pălăria, o apucase de-o margine, ea i se răsturnă pe cap, apoi o creastă de spumă îl acoperi pe cățel. Ceva mai încolo se vedea numai tarturioara aceea de postav plutind. Poate că sub ea era și Țepeluș. Nu-și slăbise colții, o smulgea apei, dar volbura era puternică și-i ducea pe amîndoi. Curînd nu se mai văzură nici pălărie, nici cățel.

«Dacă aș fi fost eu țapinar», își zise Andrei, dar ceilalți n-au înțeles ce-a vrut să zică, și apoi au plecat. Coborîse seara, și el a rămas acolo să-l aștepte pe tatăl său, care trebuia să treacă cu pluta pe acel drum de apă ce străbătea jungla de copaci și de piatră.

Se înnoptase și el mai stătea încă pe bușteanul acela desprins de la plute, așteptînd cu bărbia în genunchi, trist, urmărind cum se desprinde și scapă de pe bolta nopții cîte o stea. Auzi mai apoi niște glasuri care nu puteau să fi venit decît de pe apă, deși dintr-acolo nu se vedea nimic. Dar apoi văzu și pluta care se lăsa la vale. Pe acel podium plutitor se distingeau, pentru o clipă, niște arătări care, dacă n-ar fi știut el că sînt oameni, ar fi putut crede că brațele lor lungi, purtate pe sus, sînt coarnele unor animale ieșite de-a dreptul din legendă.

Pluta se apropie plesnind apa la vîituri, spălată la vîltori, și-n lumina unei lămpi de vînt băiatul îl recunoscu pe tatăl său, care își ținea brațele petrecute pe cîrmă. Andrei duse palmele pîlnie, strigă, și cînd pluta ajunse în dreptul său, se aruncă dezbrăcat în apă și înotă spre luminița aceea care îi arăta puntea, clipind legănată de valuri.

MONTE CRISTO

VOCEA PROFESORULUI DE MATEMATICI *(la fel de calmă)*: **Văd că ai chef de vorbă, să auzim cu toții.**

SÎRBOVAN *(iese din bancă și se îndreaptă spre tablă cu aerul unui condamnat la ghilotină).*

VOCEA PROFESORULUI DE MATEMATICI: Cu caietul, băiete, cu caietul.

SÎRBOVAN *(făcînd calea întoarsă, cu mutra celui care a aflat că înainte de ghilotinare va fi mai întîi jupuit. Cere în șoaptă)*: **Un caiet! Dați-mi un caiet!**

(Mișcare, foșnete. Copilescu, cu mîinile tremurînde, smulge învelitoarea unui caiet și i-l dă lui Sîrbovan).

VOCEA PROFESORULUI DE MATEMATICI *(la fel de calmă)*: **Copilescu, adă caietul tău.**

COPILESCU *(palid)*: **Un caiet! Dați-mi un caiet! Doina! Doina...**

(Rumoare în băncile din fund. Un caiet trece din mînă în mînă pe sub bancă. Copilescu, călcînd ca pe ouă, se duce cu caietul.)

VOCEA PROFESORULUI DE MATEMATICI: Gherghinescu Doina, adu-mi și caietelul tău!

(Scena cu caietele se întrerupe brusc, deși ea ar fi putut continua.)

TABLOUL II

Decorul schimbat. Plouă mărunt. Început de martie friguros. De o parte și de alta a drumului, de curînd pavat, din cartierul de blocuri noi, pomișorii firavi par foarte triști. La o oarecare distanță unul de altul, merg Sîrbovan, Copilescu, Doina, zgribuliți, morocănoși, mofluzi, fără chef de vorbă.

SÎRBOVAN *(ca să rupă tăcerea destul de grea)*: **Mă gîndesc, al naibii, cum de ne-a recunoscut caietele după scris.**

DOINA *(înțepată)*: **Să facem o mică deosebire, conte! E vorba că dumneavoastră nici nu v-ați scris și nici nu vă pasă.**

SÎRBOVAN: Era s-o pățiți din pricina mea! Dar am scăpat ca prin urechile acului. Mie ar fi putut să-mi pună 3! Și vouă putea să vă strice media.

COPILESCU *(trist)*: **Mai bine mi-o strica!**

DOINA *(pe același ton)*: **Și mie! Unu dacă îmi punea!**

COPILESCU: Eu sînt de vină, Doina.

SÎRBOVAN: Adevărul este că sînteți niște prieteni buni. Dacă aș fi Monte Cristo, știu ce-aș avea de făcut.

DOINA *(în bătaie de joc)*: **Monte Cristo, totul e să te știi de cuvînt! Ai cam bolmojit «cazurile triunghiurilor».**

COPILESCU *(călcînd cu ciudă într-o băltoacă)*: **Măi, nu trebuia să-l necăjim. De fapt a știut totul.**

DOINA: Mai bine că i-am spus adevărul de la început.

SÎRBOVAN *(emoționat)*: **Ce mai! Are o inimă de aur. Avea drept să-mi pună unu. Și cînd colo zice: treci la loc..., dar data viitoare...**

COPILESCU și DOINA *(într-un glas)*: **Data viitoare...**

PASĂREA MĂIASTRĂ

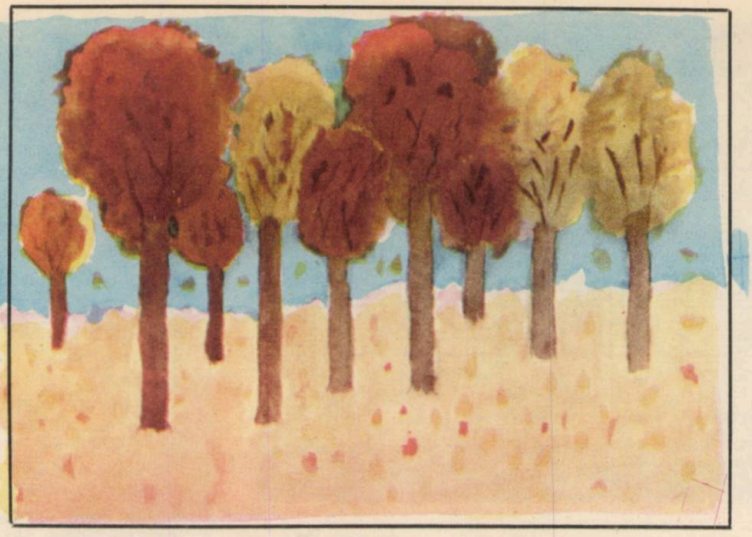

PARC
Stănel Radu, clasa a V-a,
Liceul nr. 24, București.

PE SCENĂ
Grigore Alice, clasa a VIII-a,
Școala generală nr. 4, Ploiești

STRADA DE LÎNGĂ BLOC
NicolaeCătălin, clasa a VIII-a,
Liceul nr. 32, București

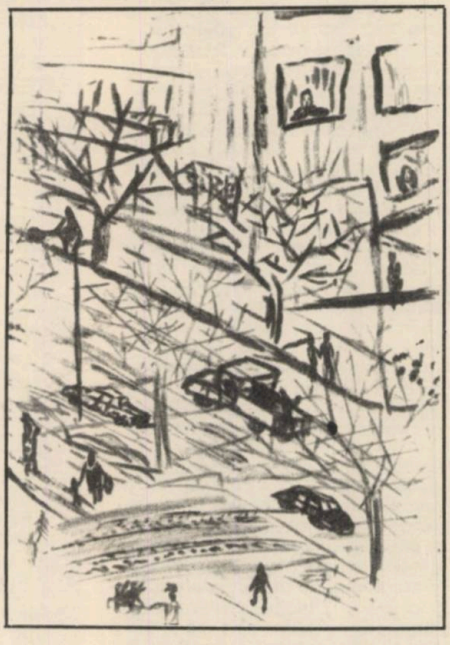

CARTIER NOU
Lövensohn Zenovia, clasa a VIII-a.
Liceul «I.L. Caragiale», Ploiești.

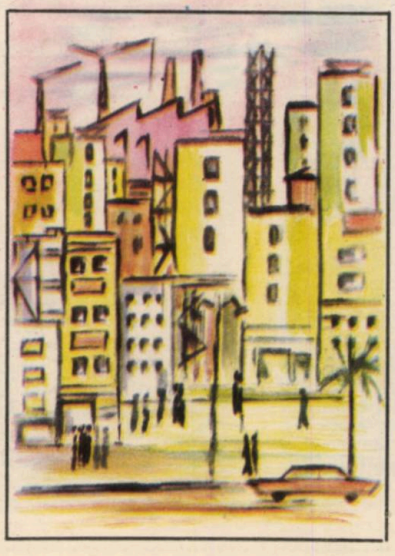

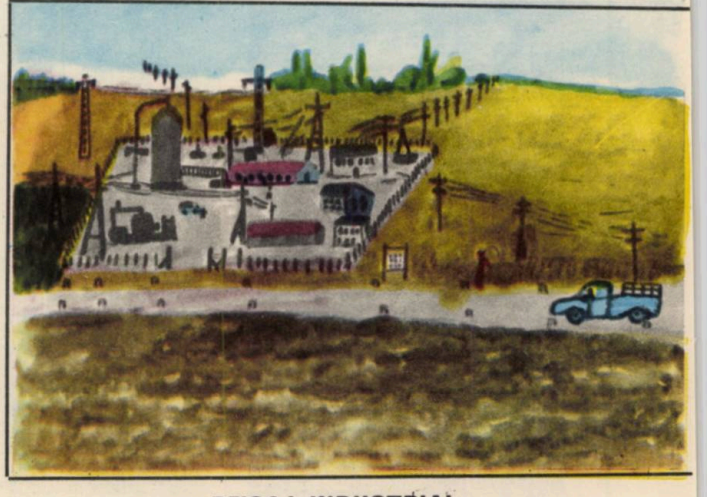

PEISAJ INDUSTRIAL
Diaconescu Eugen, clasa a VI-a,
Școala generală comuna Corbu,
regiunea Argeș.

STEAUA FĂRĂ NUME

Cea mai frumoasă poezie a lunii, intitulată: «Navigație», pe care o publicăm mai jos, aparține elevului Tutungiu Mircea, clasa a VIII-a, Școala generală de 8 ani, comuna Pîslita, raionul Alexandria, regiunea București.

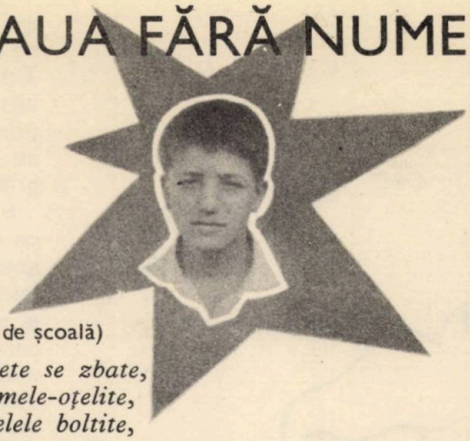

NAVIGAȚIE

(colegilor mei de școală)

Furtună de lumină în suflete se zbate,
Ca marinarii-ntindeți parîmele-oțelite,
Cutezători conduceți vîntrelele boltite,
Pe mările de gînduri ce fruntea ne-o străbate.

Corabia științei ne duce drept la țintă,
Ne poartă printre trombe, spre-ostroave minunate;
Ca șoimul ce înoată-n văzduhuri neumblate
Zburăm cu-aripa minții de taine răscolită.

Colegi, deasupra cărții chemarea noastră sună,
Iar slovele-s redute cu focurile vii,
Le cucerim cu fruntea în fulger de furtună!

Noi, ucenici ai științei, hrăniți cu energii,
Sîntem matrozii vieții. Iar inima-avîntată
Ne arde vie-n piepturi, ca roșia cravată.

MIRCEA TUTUNGIU

REVISTA REVISTELOR

„FLORILE BĂRĂGANULUI"

Pe aceleași locuri pe unde cu 60 de ani în urmă se petreceau sîngeroasele fapte care aveau să-l inspire pe Panait Istrati, autorul romanului «Ciulinii Bărăganului», a început să apară de curînd o modestă revistă școlară. Într-un sat din Cîmpia Dunării, unde acum șase decenii luminau vîlvătăile marii răscoale de la 1907, au răsărit florile cîntului. Nepoții și strănepoții împușcaților de odinioară, pionieri și școlari din Dridu, cu har de povestitori și talent poetic, sînt autorii unor compuneri literare reunite, pe cîteva zeci de pagini, sub titlul «Florile Bărăganului», multiplicate la mașina de scris.

Niculina Ioniță, din clasa a V-a, în schița «Tatăl și fiul» evocă un moment din trecut, oglindind viața grea a locuitorilor din sat pe timpul cînd aici stăpînea un boier. Faptele sînt povestite de autoare prin gura unui țăran cooperator, care-și deapănă amintirile în fața băiatului său, un pionier.

Citind «O întîmplare din vacanță» de Matei Onuț, din clasa a VI-a, urmărim cu zîmbetul pe buze peripețiile unor colegi de școală, descrise cu umor, într-o frumoasă limbă populară, presărată cu proverbe și zicători.

Compunerile «În așteptare» de Elena Samoilă din clasa a V-a și «Azor» de Voica Tuliman din clasa a VIII-a se citesc, de asemenea, cu interes.

Mai puțin izbutite sînt versurile. Cele mai multe sînt prozaice, pline de generalități, fără strălucire. Doar cele scrise în ritm popular reușesc să răspîndească puțină emoție și căldură.

Usturătoare pentru leneși și îngîmfați, pentru cei certați cu disciplina este pagina de epigrame «În ghimpii ciulinelui».

«Florile Bărăganului» sînt crescute pe un teren fertil. Hrănite la izvoarele înțelepciunii populare, ale foclorului local, sperăm ca roadele acestor flori să fie «gustate» în aparițiile viitoare cu tot mai multă plăcere.

I.S.

CĂRȚI

UNDE FUGIM DE-ACASĂ?

V-ați gîndit vreodată cît de fericit este omul că poate visa? Și apoi toate frumusețile omul le-a construit întîi cu mintea.

Ați încercat să vă jucați în gînd?

Marin Sorescu vă invită într-o mare aventură: «Luați-vă de mînă. Gata. Astăzi mergem în Lună. Noi putem părăsi planeta chiar dacă nu e gata racheta. Fiindcă, la urma urmei, o să mergem în Lună pe jos, că e drumul frumos. Ne uităm bine unde se vede o rază care arde subțire ca un pai, și ne vom ține de ea scai. În jurul nostru vom auzi cum răsar stelele, cu un fîșîit ușor, parcă se deschid umbrelele. Luna se va face tot mai mare, și la urmă ne va răsări exact sub picioare».

Scriitorul vă ia martori și la un meci de fotbal: «să fim atenți la jucători, care sînt formidabili (uneori). Joacă atît de frumos încît crește iarba sub pașii lor, jos. Atunci pe tot stadionul trec fiorii, ca toamna printre nori cocorii. Dau atît de tare în minge, încît fiecare lovitură înseamnă gol sau ceva asemănător. Chiar și luna provine de la un șut. Este o minge care n-a mai căzut. Unele mingi aruncate așa se prind pe cer, naiba să le ia! O, stați puțin, că mi-am adus aminte! Nu-i adevărat ce v-am spus mai înainte. Nimeni aici nu țipă și nu plînge, zgomotele astea vin tot din minge. Că ea e plină, măi băiete, cu tot felul de vaiete. Și cînd o atinge cu piciorul nenea Ion, vaietele se varsă pe stadion. Uitați-vă acum în jur; oamenii aceștia sînt muți, v-o jur. Pe ei niciodată n-o să-i auziți strigînd, iar dacă se-ntorc acasă răgușiți, să știți c-au răgușit în gînd».

Și apoi ca să vă mai răcoriți un pic, vă ademenește spre Polul Nord: «Trebuie să vă spun că aceste meleaguri se caracterizează prin ger. Clima de la Polul Nord e o climă de frigider. Untul, peștele, carnea, aici, la marginea înghețată a mării, ating culmea conservării. Poți să mănînci guvizi și bibani proaspeți de două mii de ani.»

Jucîndu-se cu voi în gînd, scriitorul născocește tot felul de minuni, căci de fapt artiștii în sufletul lor, cu toții, au rămas copii.

Și la sfîrșitul cărții, cum ne-am întoarce seara acasă de la joacă, autorul propune cititorilor să închidă volumul și să reintre în viața serioasă: Hai «să ieșim din copilărie ca dintr-o jucărie. Sau, dacă vreți, mai rămîneți printre rotițele ei albastre, dar pe spezele voastre».

Cartea lui Marin Sorescu te învață un joc nou, extraordinar, jocul cu gîndul.

După lectură orice copil poate răspunde la întrebarea formulată în titlu: «Unde fugim de acasă?»: oriunde, în Lună sau în nervurile unei frunze, în trecut sau în viitor. Mașina miraculoasă este gîndul, iar combustibilul: fantezia, sufletul copilăresc.

Cartea lui Marin Sorescu este extraordinară!

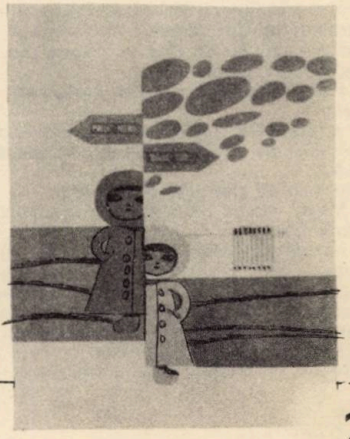

de **LUCIAN RAICU**

Există o «tehnică» a lecturii? Cuvîntul ar putea să sperie, mărind senzația de neplăcere pe care și așa destui o încearcă în fața recomandării de a citi.

Principalul nu este *tehnica*. Și, oricum, o asemenea tehnică, dacă ar exista, nu ar putea fi învățată cuvînt cu cuvînt, după un manual, așa cum se învață atîtea alte discipline. Acest manual imaginar și-l face fiecare singur, fiecare cititor dispune de libertatea de a-și inventa, pentru el, o tehnică a lecturii, potrivit firii sale, ritmului său intelectual și sufletesc, modului său caracteristic de *asimilare*. De altfel, o asemenea tehnică și deprinderile legate de ea evoluează mereu, nu ne-o putem însuși o dată pentru totdeauna. Felul în care citim se modifică, în timp, în legătură cu viața, experiența și lecturile noastre anterioare. Dar el se mai modifică și în funcție de obiceiul lecturii. O poezie se citește cu totul altfel decît un roman, o piesă de teatru altfel decît un tratat de filozofie. Nimeni nu spune: «Am început să citesc ieri o poezie și abia aștept s-o termin, să văd ce s-a întîmplat mai departe». Tot așa, ar fi absurd să luăm în mînă un roman cu intenția de a extrage ideile principale, pe care să le subliniem cu creion roșu și să le reținem cu grijă, în dauna amănuntelor.

Esențialul este să concepem lectura ca o bucurie. Adevăratul cititor este acela la care lectura corespunde unei necesități interioare, a citi fiind pentru el o plăcere, iar nu un chin. Să nu citim deci numai din obligație sau numai din plictiseală, pentru a consuma timpul, răsfoind cîte o carte în orele libere. Vedem uneori oameni în toată firea care, deprinzînd acest prost obicei încă din anii de școală, l-au păstrat pentru tot restul vieții, rămînînd astfel străini de adevărata bucurie a lecturii. Unii dintre ei sînt doctori, ingineri, dar nu înțeleg și nu știu să guste un roman, fiindcă s-au obișnuit să citească doar din plictiseală, cînd nu au ceva mai bun de făcut.

Despre «arta de a citi» s-a scris mult. Criticul francez Émile Faguet este autorul unei cărți care poartă chiar acest titlu. Singura recomandare pe care o face este aceasta: să citești încet («lentement»), fără grabă, pe îndelete. Se pare că pentru a deveni un bun critic literar, un expert superior în materie de literatură, adică un om de gust, avînd capacitatea de a distinge între valoare și nonvaloare, între cărțile foarte bine scrise ori mai puțin

LIMBA NOASTRĂ

Despre cîteva comparații

Vom începe azi prin a discuta despre darul oamenilor de a remarca tot felul de asemănări între lucruri de fapt foarte deosebite. Sticlele și animalele au *gît*, pieptenele, ferăstrăul (și soarele uneori) au *dinți*. *Rădăcină* au florile, dinții și cuvintele. Cît despre numere, au și ele *rădăcini:* pătrate sau cubice.

Comparații știe să facă oricine, banale sau interesante, în glumă sau în serios, fiecare după gustul și talentul lui. Mai există însă unii certați cu gramatica. Comparațiile lor te fac să rîzi, e adevărat, dar rîzi de *cine* le-a spus, nu de *ce* a spus. Îl auzi pe cîte unul:

— Floarea aceasta e mai parfumată *ca și crinul*.

Se poate?! Din două una: ori «e mai parfumată *decît crinul*», ori «e tot așa de parfumată *ca și crinul*».

Sau auzi pe cîte cineva spunînd:

— Mi-au plăcut nuvelele lui, dar ultima e *mai inferioară*.

O nuvelă nu poate fi *mai inferioară*, ci doar *inferioară*, căci *inferior* tocmai asta înseamnă: mai prost, mai rău. Nu trebuie să spunem nici *mai superior*, căci *superior* singur are înțelesul comparativ de superioritate (=mai bun). Cînd cunoști bine sensul cuvintelor nu faci astfel de greșeli, iar dacă le auzi la alții nu le repeți.

Lucru curios este că adesea omul face comparații fără să-și dea seama. De exemplu, spui că *astronomii sînt capabili să prevadă apariția unor comete* și, involuntar, ai stabilit o comparație. Cuvîntul *cometă* închide în el o comparație foarte veche, pe care astăzi n-o mai simțim. Originea lui este în limba greacă veche și acum două mii de ani însemna «pletoasa». Prelungirea luminoasă a cometelor a fost asemuită cu părul lung al unei fete. Poporul nostru le numește «stele căzătoare» sau «stele cu coadă» (o comparație se ascunde și aici!), grecii le botezaseră «stele pletoase».

Într-o descriere poetică citești *că rîul străbate cîmpia săpîndu-și meandre argintii* și la prima lectură comparația îți scapă. Cuvîntul *meandre* s-a născut tot din deprinderea oamenilor de a căuta neîncetat asemănări și e cam de-o vîrstă cu *cometa*, adică provine tot din antichitatea greacă. Pe atunci *Meandru* se numea un rîu din Asia Mică, al cărui curs era foarte sinuos, întortocheat. Prin comparație cu el s-a spus despre orice apă curgătoare foarte șerpuită că e un adevărat *meandru*, iar cotiturile lui numeroase s-au numit, în amintirea rîului asiatic, *meandre*.

SORIN STATI
lector universitar

sau de loc bine scrise, nici nu e necesar, în cele din urmă, decît să fii un cititor ideal. Cel puțin aceasta este părerea celui mai mare critic literar al veacului trecut, Sainte-Beuve: «Criticul nu este decît un om care știe să citească și care învață pe alții să citească».

Dar ce înseamnă, în definitiv, *a ști să citești?* Înseamnă, mai întîi, a înțelege cît mai exact ceea ce citești. O carte cu cît e mai bună conține o diversitate de sensuri, unele superficiale, altele profunde. Descifrarea acestor sensuri nu reprezintă o pură operație mecanică, ea presupune darul special de a interpreta, de a traduce în felul tău propriu semnificațiile lecturii. Strălucitul cărturar român G. Călinescu a spus odată, într-un fel foarte pregnant, care scoate în evidență viziunea sa asupra *artei de a citi:* «Eu n-am citit niciodată o carte, eu am tradus-o». Vrînd să arate în acest fel că a citi o carte înseamnă «a traduce» în propria ta minte, în propriul tău suflet sentimentele și gîndurile altcuiva.

O carte nu ni se arată într-un anumit fel, odată pentru totdeauna. Impresiile de lectură sînt determinate și de experiența noastră biografică, de gradul cunoștințelor și de *vîrsta* la care citim o carte. Opera literară, cu deosebire, nu este aceeași, nu rămîne aceeași, indiferent de momentul în care luăm contact cu ea. Un estetician ca Tudor Vianu, stăpîn pe toate secretele artei de a citi, aducea o mărturie deosebit de prețioasă în sensul acesta:

«Din proprie experiență, pot spune că într-un mod cu totul deosebit am receptat romanul lui Al. Vlahuță *Dan* în vremea adolescenței mele, și mai tîrziu, cînd s-a întîmplat să-l recitesc. În ultima împrejurare n-am mai putut obține imensul răsunet asociativ care alcătuise farmecul primei lecturi; în schimb, toată vremea mă mențineam într-o vigilență critică de care altădată eram cu totul străin».

Cînd nevoia de a citit este atît de puternică încît covîrșește totul, acaparînd în chip imperios întreaga noastră ființă lăuntrică pînă la deplina uitare și abandonare de sine, atunci, firește, regula devine de prisos. Experiențele hotărîtoare (care pot fi prea bine și cele ale lecturii, mai ales la o anumită vîrstă!) nu se fac după un program dinainte stabilit. Ele se manifestă uneori ca o veritabilă «criză» în tensiunea căreia se formează personalitatea, ies la iveală înclinațiile esențiale, se cristalizează caracterul, apar semnele distinctive ale unei vocații de neînfrînt, capabile să decidă cursul vieții însăși. Această fecundă «dezordine» nu trebuie, în nici un fel, descurajată, întrucît ea înseamnă de obicei o revelație a pasiunii nobile, în stare a înfrînge normele unei existențe mediocre și a deschide calea de afirmare a unei înzestrări excepționale. În anii primei sale tinereți, Eminescu citea enorm și de toate, și în direcția lecturii (și nu numai a lecturii!) «pornirile» lui — ne relatează prietenul său Slavici — erau «atît de vii» încît îi covîrșeau puterea stăpînirii de sine. El citea, înainte de toate, mult și cu o repeziciune uimitoare, nu vorbă cu vorbă, ci cuprinzînd cu privirea fraze întregi(...) Îndată dar ce primea banii de acasă, își cumpăra cărți și timp de cîteva zile nu-l mai vedea nimeni.

Lucrul cel mai important este să citești nu numai pentru a te instrui, pentru a spori numărul cunoștințelor tale, ci pentru a găsi printre cărți un *climat* care să corespundă aspirațiilor tale adînci, sensibilității, gustului estetic. Să transformi lectura în substanță sufletească. Cărțile bune nu se adresează numai inteligenței, nu satisfac numai setea de cunoaștere. Ele sînt un mijloc de afirmare, de adîncire a vitalității, a bucuriei de a trăi. Dar e o «bucurie de a trăi» mai înaltă, mai distilată. Lectura educă în noi oroarea de vulgaritate, ne învață să respingem mediocritatea. În același timp ele formează simțul *moral* al individului.

A citi *bine* înseamnă a nu rămîne la *cuvinte*, ci a vedea și a pătrunde dincolo de ele, în zona unor semnificații care scapă privirii superficiale.

A citi *bine* înseamnă deci a pătrunde adînc în interiorul operei, a citi *dincolo de cuvinte*.

COLO DE CUVINTE o DINCOLO DE CUVINTE o DINCO

IANCU JIANU

N-ați auzit de un Jian,
De-un puișor de oltean,
Care umbla prin
păduri,
Cu o ceată de panduri?

Pe boieri, cîți îi
prindea,
De averi îi despuia,
Și amar mi-i pedepsea,
Pe nici unul nu-l ierta.

Boierii se îngrozeau
Cînd, la București,
fugeau.

La palat se adunau,
Domnului se jeluiau.

Domnul, vodă
Caragea,
Dacă de-asta auzea,
Potere-n grabă chema
Și spre Olt le și pornea.

Dar Jianu nu se speria
Și pe murg încăleca.
Murgul lui e cam
nebun,
Trece Oltul ca pe drum.

Așa ni se înfățișează Jianu în paginile baladelor noastre. Iar voi, dragi cititori, veți avea prilejul să urmăriți în numerele viitoare nemaipomenitele sale fapte și întîmplări, povestite de Al. Mitru.

Tu să fii în locul meu...

de **ALEXANDRA TÎRZIU**

Ilustrație: ANGI PETRESCU

Corcoduș intră în clasă, trăgînd după el un cățel bej, care se împotrivește din toate încheieturile. Băiatul îl așază, totuși, cu forța în pupitru, ca pe un pulover, apoi se apleacă asupra unui caiet și începe să deseneze cursul Dunării.

— Corcoduș! strigă dirigintele de la catedră.

— Prezent.

— Ce-i cu voltmetrul elevului Toma?

Corcoduș rămîne nemișcat. El este un elev atît de slab la fizică, încît îi este peste putință să-și amintească de vreun aparat anume. Încît spune:

— Ce să fie?

— Nu știi?

— Mm...

— Foarte bine. Atunci vă voi explica eu, ca să aflați cu toții: ieri seară, elevii Ștefănuș, Angheluș, Corcoduș au fost acasă la Toma. După ce au plecat, Toma a constatat dispariția voltmetrului. Se pune întrebarea: cine l-a luat?

— Cine?

— Bunica mi-a zis că l-a văzut pe Corcoduș cum se furișa prin grădină cu un pachet în brațe, spuse Toma cu voce pițigăiată.

— Corcoduș, ce căutai în grădină și ce era cu pachetul? întreabă dirigintele.

— Ce să fie, era Tanța, cățeluța.

— Cățeluța?

— Da, s-a ținut după mine și-am legat-o în grădină de un măceș.

— De ce de măceș?

— Am vrut să-i dau o lecție.

— Probabil o lecție de fizică, presupune dirigintele. Copii, v-ați gîndit oare cine-i vinovatul?

— Corcoduș e vinovatul.

— Mîine poate o să aducă voltmetrul înapoi, șoptesc unii.

Apoi se face liniște.

— Deoarece Corcoduș a săvîrșit o faptă cît se poate de urîtă, nu va mai merge cu noi în excursie la Istria. Aceasta este pedeapsa noastră, spune dirigintele.

— Vă rog nu mă pedepsiți acum, roagă Corcoduș.

— Dar cînd?

— Altă dată.

— Dacă-ți recunoști vina și dacă aduci aparatul, îți vom da altă pedeapsă, îi promite dirigintele.

Corcoduș e cuprins de neliniște. El ar recunoaște, dar de unde să aducă aparatul? Și tace. Se așază la loc, continuînd să deseneze cursul Dunării.

*

Prin geamul vitrinei, Corcoduș se uită la pixuri și la ce se mai află pe lîngă ele. Și-ar cumpăra o hartă sau un atlas. Cînd să intre în librărie se întîlnește cu Ștefănuș, care-i spune:

— Eu am luat voltmetrul.

— Știam.

— M-ai văzut? Și dacă m-ai văzut de ce nu m-ai spus?

— Cel mai bine ar fi fost să fi recunoscut singur.

— Nu pot să recunosc. Peste trei zile însă am să-l aduc și am să-i spun tovarășului diriginte că tu n-ai nici o vină.

— Prea tîrziu, mă Ștefănuș, recunoaște și tu acum, să plec și eu în excursie.

— Nu pot, Corcoduș, crede-mă. Dacă recunosc, înseamnă să le spun și ce-am făcut cu aparatul. Tocmai asta nu vreau. E o invenție secretă, muncesc la ea de doi ani. Cu ea clasa noastră o să iasă prima la concurs. Înțelegi sau nu? Și apoi știi că Toma nu mi-ar fi dat voltmetrul nici în ruptul capului.

— Și eu ce fac?

— Dacă ai fi în locul meu, ce-ai face?

Cei doi se opresc pe Podul Izvor, prefăcîndu-se că nu-i mai interesează nimic. După ce trec cîteva autocamioane cu pereți pentru case, Ștefănuș spune:

— Urmează un «Fiat»-1800.

Și Corcoduș îi răspunde:

— Tot nu m-ar lăsa în excursie cu Tanța. Parcă-l aud pe tovarășul diriginte cum ar disprețui-o, «iar cățeluța asta!»; n-aș suporta.

— Pleacă fără ea, de ce-o fi trebuind s-o iei după tine?

— Cum să plec, tu să fii în locul ei ce-ai zice despre mine?

FOTBAL LA RIO

de **NESTOR IGNAT**

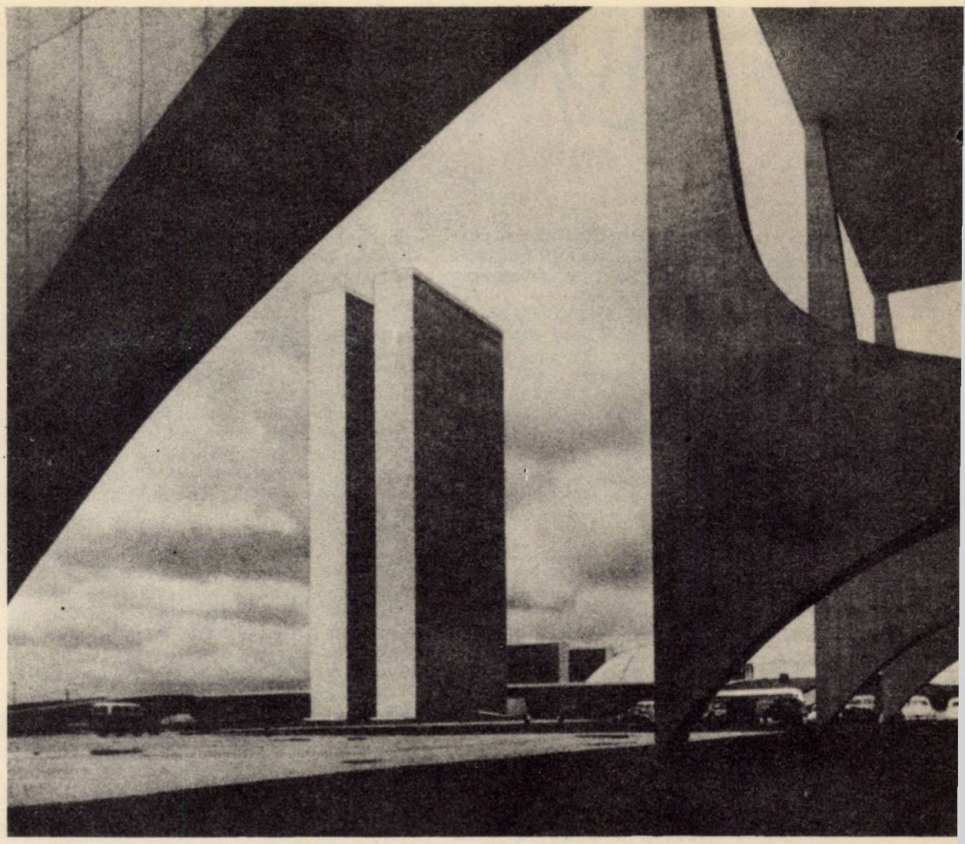

Vedere din Brazilia

Să fii în Brazilia și să nu vezi măcar un singur meci cu Pele sau cu Garincha ar fi o greșeală de neiertat — m-au avertizat prietenii amatori de fotbal cînd am plecat spre Rio de Janeiro. Brazilia este doar campioana lumii (era pe atunci!). Pe antrenorii brazilieni încearcă multe țări transoceanice să-i împrumute o lună, două.

Într-adevăr: la Rio de Janeiro, la Sao Paolo și oriunde în altă parte, pe imensele întinderi ale Braziliei, fotbalul este o îndeletnicire națională, sportul favorit, în care temperamentul, gusturile, pasiunile poporului acestei țări ies mai degrabă și mai puternic la iveală.

Dacă vrei să te odihnești puțin pe una dintre marile plaje din Rio de Janeiro e greu să găsești un loc adăpostit, fiindcă de dimineață și pînă seara tîrziu echipe improvizate joacă fotbal sau se bate pur și simplu mingea în «porțile» improvizate și ele din umbrele de soare. Dar orașul sau orașele sînt mari și unde nu sînt plaje, prin cartierele și mahalalele îndepărtate, pretutindeni, se joacă pe maidane, «meciurile» terminîndu-se nu o dată cu cîte o păruială zdravănă. Ar fi puțin exagerat să spui că în Brazilia toată lumea dansează samba, în schimb este absolut adevărat că toți bărbații brazilieni au jucat, joacă sau vor juca fotbal.

Un meci de fotbal deci, cu Pele sau Garincha. N-am uitat sfatul prietenilor de la București... Iar prilejul s-a ivit, și încă ce prilej: un meci între selecționatele din Rio de Janeiro și Sao Paolo, adică, de fapt, între Botafogo și Santos, adică nu numai Pele, ci și Garincha, Pele contra Garincha!...

*

Circulația este de obicei dificilă la Rio — dacă ai treabă la o oră precisă trebuie să pleci cu mult înainte. Astă seară însă, pe arterele care duc spre marele stadion, lucrurile s-au încurcat parcă mai rău ca oricînd. Șoferii claxonează nervoși, poliția se agită, miile de cetățeni — care se tem să nu piardă începutul meciului — vociferează. Dar coloanele de mașini rămîn mai departe înțepenite, în mijlocul furiei generale. Ajunși cu chiu cu vai la stadion, intrăm în șuvoiul de oameni și ne trezim cuprinși de «amokul» fotbalistic: alergăm nebunește pe lungi culoare subterane, trecem prin niște vîrtelnițe care asigură verificarea biletului de intrare și ajungem, în fine, la parterul acestei vaste arene în care încap, după cît mi s-a spus, cam două sute de mii de spectatori. Ca și la anticul Colosseum din Roma, constructorii brazilieni n-au mărit suprafața clădirii, fiindcă astfel s-ar fi micșorat vizibilitatea, ci și-au cucerit în înălțime spațiul necesar. Deasupra noastră se află o altă arenă, tot atît de mare: sînt, de fapt, două gigantice stadioane, suprapuse, pline la ora aceasta pînă la ultimul loc.

Nutresc respect față de pasiunile sportive, dar am curajul să declar că meciurile de fotbal pe care le-am văzut de cînd mă știu se pot număra pe degete. Sincer vorbind, mă interesează la un meci de fotbal mai mult spectatorii decît jocul...

De obicei, oamenii au grijă să se arate în lume așa cum ar voi să fie: unul abordează nepăsarea studiată a cutărui celebru gentleman al ecranului mondial, altul se închipuie într-o postură eroică. Dar aici, la fotbal, unde se dezlănțuie pasiunile, intervine uitarea de sine, «pozele» dispar, iar oamenii apar așa cum sînt, cu fizionomia și apucăturile lor veritabile, demne de ochiul scrutător și penelul caustic ale marelui pictor Daumier.

Deocamdată în tribune spiritele sînt destul de calme, atmosfera e dezamăgitor de liniștită (față de reputația «galeriei» sud-americane), iar imensa mulțime de spectatori impresionează doar ca o mare potolită, al cărui vuiet ascunde însă cumplite amenințări în adîncuri.

Îl întreb cu candoare pe un vecin: care sînt Pele și Garincha?

După un moment de perplexitate, omul își dă seama că sînt străin și, cu o amabilitate și o perseverență neobosită, mi-i arată mereu: Garincha este mai mic și mai vînjos; cînd merge — lucru extraordinar pentru un fotbalist — pare puțin șchiop; nu atrage atenția decît cînd pornește ca un bolid spre poartă; șuturile lui Pele, mai înalt și mai suplu, sînt imparabile.

N-apuc însă bine să mă împărtășesc din «știința» fotbalistică a vecinului meu că deasupra stadionului răsună cîteva focuri de pistol. Cine a tras și în cine? A fost, se pare, în partea opusă a tribunei de la etaj. Nu apuc să mă dumiresc, că de la aripa stîngă a stadionului se pornește un foc susținut, de data asta de grenade. Este greu de descris ce a stîrnit acest tir printre vecinii mei, pînă adineauri atît de blînzi și pașnici. În urletele generale, înțeleg greu ce s-a întîmplat: canonada de vizavi au dezlănțuit-o oaspeții din Sao Paolo, suporterii lui Santos, nemulțumiți de hotărîrile arbitrului. Cei din tribuna noastră sînt însă «cariocas», cetățeni din Rio, oameni serioși, care nu se lasă «călcați pe coadă». Măcar de n-ar avea muniții! Speranță zadarnică: într-un minut frontul s-a mutat în rîndurile noastre. Peste tribună și teren plutește un fum albastru, înăbușitor.

Amabilul meu vecin, de adineauri, își smulge de sub cămașă un ciorchine de șrapnele de carton, pocnitori de dimensiuni respectabile și începe și el să-și exprime vehement «opiniile».

Am aflat mai tîrziu că munițiile se găsesc la îndemîna tuturor, de vînzare în chioșcurile cu covrigi și limonadă...

Bombardamentul s-a potolit, șrapnelele sînt pe sfîrșite, dar urechile îmi țiuie încă. Ies amețit pe poarta stadionului. Afară, mulțimea încearcă să-și facă drum cu greu. După obicei, spectatorii se strîng în coloane și pleacă să manifesteze pe străzi pentru victoria echipei «carioca». Polițiștii călări, inutili și primejdioși în această înghesuială, încearcă să deschidă drum convoaielor de mașini. Izbutim să ne refugiem după un copac, la adăpost de copitele cailor ridicați în două picioare. Femei și copii țipă, clacsoanele urlă. «N-a fost mare tărăboi astă seară, ne spune cu regret un cunoscut din Rio. N-ați avut noroc și pace: meci de selecționare. Ei, să fi fost unul de campionat!»

O GLUMĂ cu BUCLUC

de **AUGUSTIN CERNĂU**

Un cioban mărunțel, cu tîmplele albite, cu ochii vioi și negri, ascultînd întîmplarea lui Vasile Banu cu ursoaica, și-a adus și el aminte de anii petrecuți în singurătățile de pe Moldoveanu.

— Nu știu dacă dumneavoastră vă mai aduceți aminte de Ion Petrilă, care a venit de la Sibiu și a ciobănit mulți ani la oile lui Mareș?... Cu Ion Petrilă am fost prieten bun, și cînd a venit vremea să ne despărțim mi-a părut rău. La toți ne-a fost tovarăș cu credință și întotdeauna săritor la năcaz. Parcă-l văd și acuma, voinic, înalt, de ne uitam în sus să-i vedem pălăria spartă și ieșită de soare. Ne era la toți ca un frate și-avea o inimă ca pita. Noi i-am făcut multe pozne, că eram în anii tineri și cu capul plin de nebunii, dar el nu s-a mîniat pe noi niciodată.

Și, doamne, multe i-am mai făcut!...

Baciul ne mustruluia pentru năsărîmbele noastre și mereu ne zicea că ne ține trei zile nemîncați dacă nu ne lăsăm de răutăți.

— Lasă-i, zicea Ion cu zîmbetul pe buze, lasă-i să-și facă toate voile, că de mi-o cădea unu-n mînă, m-o pomeni cît o trăi.

Dar Ion era bun și nu ne făcea nimic.

Noaptea, cînd sforăia mai zdravăn, îi presăram binișor pe gură și pe nas praf de tutun, și bietul Ion strănuta așa de tare, că săreau de spaimă măgarii dintre oi.

Altădată, ne sculam tiptil și, cum el dormea greu, îl legam de picioare cu căpestrele măgarilor. Cînd se trezea așa legat, Ion striga spre stînă, unde dormea baciul.

— Ce-i, Ioane?... Ce s-a mai întîmplat? Și baciul venea în puterea nopții și, cum era el gros și osînzos, gemea și nădușea deznodînd căpestrele mai mult pe pipăială, că uneori era întuneric de nu vedeai nici pînă colo. Noi ne strîngeam în cojoace și ne scuturam de rîs, de ne dădeau lacrimile.

— Aoleu, baciule! m-ai lovit, trage-o ușurel.

Simțind noi că se-ngroașă gluma și ca să nu cădem în mîna lui Ion și-n mînia baciului, ne trăgeam mai spre brădet, pînă se liniștea lucrurile și pînă auzeam iar sforăitul zdravăn al lui Ion.

— Mă, nebunilor, ne proboza baciul, dimineața. Potoliți-vă, mă, că sîntem în vîrful muntelui și noaptea cîte nu se pot întîmpla aici, în preajma fiarelor, și-om avea nevoie de brat tare, să ne ajute, și ce-o să ne facem noi toți fără puterea lui Ion?...

Noi nu ziceam nimica. Simțisem că Ion nu mai dormea fără cuțit la el. De cîte ori l-am legat de picioare, am aflat căpestrele tăiate, încît eram nevoiți să stăm să le înădim, ca să nu mai auzim sudălmile baciului. Cît era ziua de mare, tot ne fierbeam cu gîndul ce năsărîmbe să-i mai facem lui Ion, ca să mai rîdem și să uităm de singurătate și de sat. Și nu știu de ce, toate șotiile noastre numai lui Ion i se potriveau așa de bine. Nu-i vorbă că mai făceam noi și altora cîte una, dar nu rîdeam cu atîta poftă ca de prietenul nostru.

Odată, tot în somn, i-am vîrît o cioară-n sîn. Ion a sărit două palme de la pămînt și-a pus mîna pe bîtă și se tot scutura și-și smulgea cămașa din chimir, că-l zgîria cioara, iar noi era să murim de rîs. A rîs și baciul, cît era el de morocănos, de nu scotea o vorbă toată ziua.

Ei, dar să vedeți ce i-am mai făcut odată prietenului nostru:

Era așa, pe toamnă. Tocmai ne pregăteam pentru a doua zi să coborîm oile. Vremea era încă frumoasă, dar noaptea se lăsase frig. Făceam focuri mari și ne culcam pe crengi de brad învăluiți în cojoace, în preajma oilor. Cum era obiceiul lui, Ion a mai stat cu noi la foc, am vorbit de una, de alta, apoi s-a-nvălit în cojoacă, s-a dat mai departe de foc, așa cum o fi socotit el. Cîinii erau aproape, în latura oilor, mai înspre pădure.

Ostenit cum o fi fost de-atîta alergătură de toată ziua, Ion a prins să doarmă în căldura cojoacei.

Cerul era plin de stele și luna lumina ca ziua, dar bătea un vînțuleț rece, de-ți frigea obrazul.

Ce ne-am vorbit noi? Să-l tragem pe Ion pînă la izvor și să-l lăsăm acolo și cînd s-o trezi singur, să creadă că noi am coborît oile. Și cum dormea el așa de greu, pe pat de crengi de brad, l-am tras ușor, ca pe sanie, ca la cincizeci de pași de stînă. L-am atîrnat o talangă de gît și l-am lăsat horăind, în cojoaca lui cea mițoasă, cu căciuloiul tras pe ochi.

Tîrziu, după miezul nopții, ce să vezi?... Vine ursul!... Cînd dihania a coborît pe marginea poienii ca să intre la oi, lîngă izvor, dă cu ochii de Ion. Văzîndu-l așa, o fi crezut că-i un berbec răzlețit de turmă. S-a apropiat de el, l-a mirosit și n-a stat mult pe gînduri; l-a umflat în brațe și hai cu el la pădure.

— Care ești ăla, mă? a întrebat Ion trezindu-se buimac încă de somn.

Nu i-a răspuns nimeni.

— Care ești ăla, mă?... că te tai!... a repetat el. Și trezindu-se de-a binelea, își dădu seama de primejdie și începu să țipe:

— Săriți, fraților!... Săriți!... Ursul!...

Noi încremenisem cu toții. Cînd ne-am dat seama în ce saramură ne-am vîrît prietenul, am asmuțit cîinii, am sărit cu bîtele și cu furcile. S-a trezit baciul și-a apucat facea[1] de după ușă, a aprins-o și-am dat chiot mare, de parcă eram o sută. Ion Petrilă, săracu', s-a smucit din strînsoare — că era-n putere să doboare trei oameni — și în spaima aceea, ca să nu-l încolțească ursul, i-a zvîrlit pe cap cojoaca și, ca fulgerul, i-a înfipt un cuțitoi, p-atîta, în pîntece și apoi a tulit-o spre stînă, de și-a pierdut căciula. Ei, ce să vezi?... Bocluc mare!... Fiara își ieșise din minți... A dat un urlet de s-a-ncrețit pielea pe noi; apoi, așa cum era, rănit, ursul s-a luat după Ion — că, vedeți, i s-o fi tulburat și lui mintea în durerea aceea și tîrîte, tată!...

Baciul s-a-ngrozit, de-i tremura vorba-n gură și facea-n mînă, iar bietul Ion fugea de nu-i vedeam opincile. Ursul, după el. Noroc că fiara s-a-mpiedicat în niște trunchiuri de brad, ce le așezasem aproape de stînă, încă din vară, cînd am vrut să ne clădim un bordei nou. Ursul a sărit printre noi și tot l-a ajuns pe Ion cu laba de i-a gherat cămașa și o bucată bună din spate. Ne-am năpustit cu furcile asupra ursului, l-au încolțit cîinii și așa, rănit, s-a prăbușit, urlînd, apoi iar s-a ridicat și-a dat să fugă, dar l-am cotîngit, măi fraților, pînă n-am mai putut. Ursul urla de se-nfiora pădurea. Oile s-au repezit, speriate, într-o latură, spre izvor... Au venit întrajutor și alți ciobani de pe aproape și așa i-am pus capăt.

Ion al nostru n-a crîcnit o vorbuliță cînd l-a legat baciul, strîns, cu un ștergar, că-i năboise sîngele din spate, ci numai se uita la noi cu niște ochi blînzi și plini de jale. Am simțit atunci, în privirea prietenului nostru, cea mai cruntă mustrare și ne părea așa de rău pentru fapta aceea necugetată, că am pricinuit atîta durere unui tovarăș care nu ne-a arătat decît prietenie și credință.

Două luni încheiate a stat Ion în spital la Domnești. La o săptămînă a venit și Mareș, stăpînul oilor. Ion tocmai avea călduri mari.

«Eu nu plătesc spital și doftori... Nu!... Nu dau o para!... Mă-nțelegeți?... și nici o simbrie!... Orice-ar fi!» răcnea Mareș.

Apoi a plecat.

Desen de GYÖRGY

Ion a rămas cu ochii crunți spre ușa care s-a trîntit cu zgomot și-a spus atunci către cei ce boleau cu el:

— Mă fraților, ăsta-i mai rău ca fiara.

Cînd ne-am dus ceva mai tîrziu să-l vedem, era mai tras la față, dar tot cu vorbă bună ne-a primit. Noi stăteam cu capetele-n pămînt, că ne era rușine de fapta noastră și nu ziceam nimica.

Ne-am îndreptat spre Galeș noaptea. Dinspre Argeș șuiera un șarpe de vînt cu măzăriche de gheață. Și-am mers noi toți trei cu vîntul în față, cu capetele plecate, fără să grăim o vorbă, ci numai ne gîndeam la suferința prietenului Ion, care-a-ndurat atîtea din pricina glumelor noastre.

---

1. Facea = o prăjină în vîrful căreia se pun iască și mușchi uscat. Se aprinde și în fugă face flacără mare. Cu ajutorul ei se alungă urșii și lupii care se apropie de stînă.

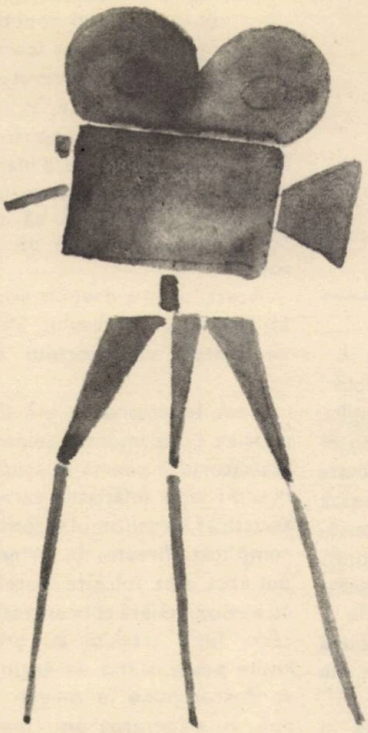

MINUNI IN CINE-MA-TOGRA-FIE

de TEODOR CARANFIL

Vă aduceți aminte de scena din filmul «Harap Alb» în care Setilă a secat riul dintr-o înghițitură? Firește că Florin Vasiliu, actorul care joacă acest rol, nu era în stare de o asemenea performanță. Știm cu toții că la mijloc a fost o scamatorie, sau, cum se mai zice, un trucaj cinematografic.

Cel care a realizat pentru prima oară un trucaj în film a fost francezul Méliès, la sfîrșitul secolului trecut... din greșeală. Méliès se afla pe stradă la o filmare. La un moment dat, pelicula i s-a blocat în aparat. A lăsat omul aparatul în jos, a meșterit puțin la el, pînă ce pelicula a început să lunece iar în locașul ei, și a pornit din nou filmarea. După ce și-a developat filmul, la proiecție, ce să vezi? Pe ecran, la un moment dat, un tramvai se transforma ca prin minune într-un dric. Ați înțeles ce se întîmplase? În cele cîteva secunde cît fusese întreruptă filmarea, un dric trecuse pe stradă și luase locul tramvaiului. Pornind de la acest accident, Méliès a început un șir întreg de comedii bazate pe asemenea «minuni» de platou. În filmele sale, personajele apăreau și se transformau ca prin farmec, datorită mișcărilor aparatului, spre amuzamentul spectatorilor, care nu erau obișnuiți de fel cu posibilitățile de scamator ale aparatului de filmat.

Méliès este socotit — pe drept cuvînt — părintele trucajului cinematografic.

Sigur că de atunci și pînă astăzi tehnica trucajului s-a îmbunătățit, s-a dezvoltat. Cei care au văzut Lumea minunată a fraților Grimm au urmărit cu sufletul la gură momentul luptei cu balaurul. Este o scenă atît de puternică încît îți lasă impresia că se petrece chiar în fața ta. Și totuși este un trucaj care demonstrează cît de nelimitate sînt astăzi posibilitățile acestei tehnici cinematografice. Studiourile noastre de la Buftea dispun de unul dintre cele mai perfecționate laboratoare de acest gen, numit «Platoul de filmări combinate». Foarte multe filmări combinate sînt bazate pe legile perspectivei. Un decor construit în mărime naturală, așezat în adîncimea cadrului, peste care, în imediata apropiere a aparatului, a fost așezată o machetă creează impresia că macheta este incomparabil mai mare decît decorul construit în mărime naturală. Dacă vrem, de pildă, să înfățișăm explozia unui tren pe un pod, filmăm în mod real un tren care se strecoară printre munți și intră pe un pod adevărat și apoi, în studio, cu ajutorul pirotehnicienilor, putem arunca în aer o machetă de pod peste care a fost așezat un tren de mărimea jucăriilor voastre. Macheta așezată așa cum am spus mai sus creează impresia de mărimi naturale.

Un număr important de trucaje se bazează pe viteza de filmare. Voi știți că, în general, prin aparatul de proiecție trebuie să treacă în fiecare secundă cîte 24 de imagini pentru a da iluzia mișcării normale. Dacă dublăm viteza de filmare, atunci pe ecran mișcarea se va vedea de două ori mai încet. Cu această metodă sînt obținute cadrele care arată saltul unui atlet cu «încetinitorul». Dacă vom înregistra din oră în oră cîte o singură fotografie a unui boboc care înflorește, vom obține în 24 de ore o filmare care va concentra într-o secundă procesul de înflorire, imperceptibil cu ochiul liber, care se petrece în 24 de ore. Dar ce se va întîmpla dacă vom filma cu o viteză de două ori mai mică? Vom obține la proiecție un efect invers, de accelerare, care provoacă rîsul în foarte multe comedii.

În filmul «Dacii» scenele de luptă, cînd caii se prăbușesc și-i aruncă pe romani din șa, nu sînt trucate. Acolo au acționat cascadorii. «Cascadorul» este un sportiv cu o formă fizică foarte bună, stăpîn pe tehnica acrobației, care ia parte la asemenea filmări indispensabile unor genuri în cinematograf. Călăreții o pornesc în galop și din loc în loc există fire invizibile din plastic în care caii se împleticesc și cad, aruncîndu-i din șa pe cascadori. Călărețul nu pățește nimic, el este antrenat; în film însă se preface mort. Cascadorul trebuie să fie puternic și îndrăznet, altfel nu face nimic la filmare.

Ați văzut «Fantomas»? Este un film în care performantele acrobatice abundă: Jean Marais se balansează spectaculos pe scara unui elicopter, automobilul său face — scăpat de sub control — palpitante oscilații pe șosea, iar motocicleta-i realizează un salt mortal fără precedent. Nici o disciplină sportivă n-a putut înregistra vreodată asemenea recorduri ale îndrăznelii și dibăciei, și chiar dacă ar fi făcut-o cu acest prilej laurii recordului nu i-ar fi aparținut lui... Jean Marais. Pentru că popularul actor de film era numai datorită unei iluzii cinematografice autorul unor asemenea aventuroase isprăvi. În realitate, protagonistul lui «Fantomas» fusese dublat de o «vedetă» din umbră, sortită să rămînă anonimă, dar care evolua în acele scene periculoase în locul interpretului principal. În principiu, tehnologia iluziei e simplă. Figura lui Jean Marais filmată pe scara elicopterului este succedată de imaginea scării la înălțime mare pe care se zbate un corp viu. Dar corpul a fost înlocuit; în locul lui Jean Marais se află, la înălțime, un virtuos acrobat... Și, dacă va trebui ca acest corp să se prăbușească în valuri, atunci va avea loc o nouă înlocuire, fiind aruncat în mare un... manechin neînsuflețit. Regizorul nu va mai avea altceva de făcut decît să-l filmeze din nou pe interpret brăzdînd valurile, și iluzia va fi perfectă: Jean Marais s-a prăbușit în valuri, și iată-l, neînvins ca întotdeauna, ieșind din nou la liman.

Acestea sînt doar cîteva dintre «minunile» cinematografiei

De la Meșterul Manole la OMUL ZBURĂTOR... de azi

de LEONID PETRESCU

L-ați văzut cu cîteva luni în urmă pe ecranele televizoarelor, din nefericire doar cîteva clipe. Purta în spinare, agățat cu ajutorul unor bretele solide, un aparat, la prima vedere, straniu: omul zburător, întruchiparea gîndurilor celor mai îndrăznețe ale multor visători.

Urmăriți-l: se ridică deasupra clădirilor, trece fără greutate deasupra cursurilor de apă, se apropie de un elicopter în plin zbor. Și toate acestea fără aripi! În cîteva clipe, acest aparat poate ridica un om la înălțimea de 24 de metri, făcîndu-l să străbată în lungime, într-un «salt», 262 de metri, cu viteza de 90 km pe oră.

Ce n-ar fi dat Meșterul Manole ca să aibă la el, acolo, pe acoperișul Mănăstirii Argeșului, un asemenea aparat. De fapt, omul năzuiește de mult să găsească mijlocul prin care ar putea zbura de unul singur. Să ne amintim, de pildă, de legenda mitologică a lui Icar. Aripile lui erau lipite cu ceară și acționau prin forța mușchilor.

Nu mai este nevoie să spunem că aceasta este o simplă născocire. Un om nu poate zbura cu ajutorul aripilor puse în mișcare de propriii săi mușchi. Puterea mușchilor brațelor sale este mult prea slabă! Ea abia ar putea să-l ajute să se mențină puțină vreme în aer cu «aripile» întinse și în nici un caz să se ridice, prin fîlfîirea acestor aripi, oricît de bine ar fi ele fixate de brațe.

Mai realistă este legenda românească a Meșterului Manole. Potrivit baladei populare, Negru-vodă îi condamnă pe cei zece meșteri să rămînă pe acoperișul mănăstirii pentru ca să nu poată clădi niciodată alta mai frumoasă. Ei își fac aripi de șindrilă și, aruncîndu-se de pe acoperiș, cad și se zdrobesc.

Să răsfoim puțin, împreună, cronicile prăfuite de trecerea timpului și să vedem unele dintre încercările omului de a zbura. Poate că pare lucru de mirare, dar încă de prin anul 1060 un călugăr benedictin, Oliver de Malmesbury, a încercat să zboare cu ajutorul unor aripi meșteșugite asemenea legendarului Icar. El s-a lăsat să cadă de pe cel mai înalt turn al mănăstirii sale. A planat aproximativ 40 de metri și apoi s-a prăbușit, scrîntindu-și un picior.

Prin anul 1290, în Anglia, Roger Bacon — unul dintre spiritele cele mai luminate ale evului mediu — desenează proiectul unei mașini zburătoare. Bacon presupunea că în mijlocul ei va fi așezat un om. Mînuind pîrghiile și manetele, el urma să pună în mișcare aripile uriașe ale acestei «păsări».

Și acum, un salt pînă în anul 1505: în caietele lui Leonardo da Vinci, marele geniu al epocii Renașterii, se găsesc numeroase schițe ale unor mașini de zburat.

Să trecem la o întîmplare curioasă, relatată cu amănunte în «Journal des Sçavans» din 12 decembrie 1678, unde este publicat și un desen. Această schiță seamănă, oarecum, cu fotografiile omului zburător din anul 1967, mai puțin aparatura din spate... Într-adevăr, s-o privim cu atenție: iată acolo un om — este vorba despre meșterul lăcătuș Besnier, din localitatea Sablé, din Franța — care ține în mîini un fel de vîsle cu palete la cele două extremități. De asemenea, el are legate de picioare încă o pereche de asemenea vîsle. De remarcat că paletele se pot îndoi, așa încît să nu opună rezistență la zbor. Așadar, ele constituie un fel de aripi simplificate.

După cum relatează respectiva publicație, «grijuliu, Besnier a încercat prima dată o săritură de pe un scaun, apoi de pe o masă, pentru ca la urmă să sară din podul celei mai înalte case din localitate. El a trecut în zbor lin peste un șir întreg de case și a ajuns nevătămat în stradă».

Asemenea încercări izolate de a zbura s-au mai repetat de-a lungul anilor. Dar foarte mulți au fost aceia care și-au frînt aripile în asemenea încercări: prăbușirea le-a fost fatală. Pe de altă parte, a plana în aer nu înseamnă mare lucru: esențialul ar fi să te poți ridica după voie de la sol.

Acest lucru a devenit posibil datorită aparatului aflat pe spatele zburătorului de azi.

Cum funcționează el? Ce conține echipamentul pe care zburătorul îl poartă în spate, dîndu-i acea înfățișare caracteristică? Mecanismul este mai complicat, firește. În principiu însă sînt folosite butelii cu apă oxigenată concentrată, care, fiind trecută cu presiune peste o sită de argint, se descompune în oxigen și apă, cu eliberarea unei mari cantități de căldură (cca. 480°C).

Apa se vaporizează și țîșnește printr-o serie de conducte paralele cu mare viteză, făcînd să apară forța de susținere (susținere) și de deplasare a omului zburător. Întreg mecanismul este dirijat cu ajutorul unor pîrghii aflate la îndemîna zburătorului. Cu puțin exercițiu, el este în stare să dirijeze după dorință direcția și viteza. Aparatul a fost inventat și construit de inginerii John Hubert și Mendell Moore.

Experiențe pentru construirea unui asemenea aparat de zbor se fac însă de mai multă vreme. Una dintre primele experiențe a avut loc chiar în țara noastră, la Băicoi, în iulie 1958. Tehnicianul român Justin Capră, cu un aparat similar construit de el, s-a ridicat la 5 metri înălțime.

Revenind la aparatul actual, unul dintre cei șapte piloți de încercare care l-au experimentat declară: «E formidabil! Ai spune că o mînă de uriaș te apucă de mijloc și te ridică!»

Iată o nouă cucerire a tehnicii și ingeniozității omenești!

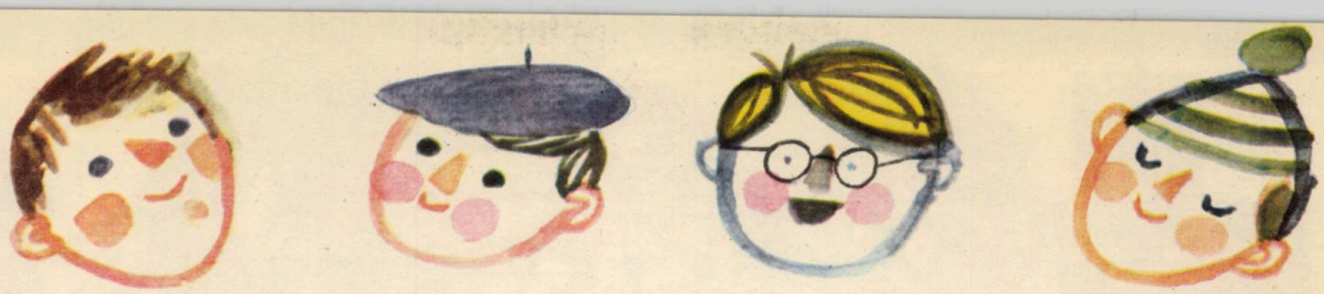

BĂTĂLIE PIERDUTĂ

de NICOLAE ȚIC

În după-amiezile de vară, cînd n-aveam bilete la cinema, cînd se spărgea mingea de fotbal, cînd, în sfîrșit, nu găseam altceva mai bun de făcut, ne jucam de-a turcii și tătarii, cînd pe înghețată, cînd pe prizonieri. Pe înghețată era mai simplu și, bineînțeles, mai plăcut, plăteam adversarilor victorioși cîte-o înghețată și ne mai cinsteam și pe noi, învinșii. (Nu știu cum se făcea că nimeream mereu în tabăra învinșilor.) Pe prizonieri era o treabă destul de complicată, de asta mă feream, orice, numai să n-ajung prizonier! Și iată că într-o după-amiază de sîmbătă tabăra în care luptam a cîștigat o bătălie de patru ore. Ba, mai mult, a reușit să ia și-un prizonier de soi, pe comandantul taberei adverse. Pe la nouă și ceva, fiind insistent chemați de părinți, combatanții au hotărît să se retragă pe la casele lor, să facă o baie, și-apoi să asculte muzică ușoară. Au căzut sorții pe mine să am grijă de prizonier pînă pe la miezul nopții, cînd urma să-i dau una după ceafă și să-l trimit la culcare. Mi s-au dat instrucțiuni precise și foarte severe. Și mi s-a atras atenția că e în joc onoarea mea de combatant. Dacă-mi evadează prizonierul o să fie vai și-amar de capul meu! Un tribunal special o să mă condamne la nu știu ce, la ceva foarte grav, pe viață.

Prizonierul meu Costel părea din cale-afară de liniștit. După ce a stat întins pe iarbă vreun sfert de ceas, cu mîinile căpătîi, și s-a tot minunat cît de-nalt e cerul de august, mi-a zis că ar fi timpul să-i dau de mîncare. Poftește două prăjituri de ciocolată și un suc de fructe. Să dau o fugă la cofetărie, pînă nu se-nchide. De ce mă mir, de ce mai stau pe gînduri? Există o lege care-i ocrotește pe prizonieri. Au dreptul la mîncare și la căldură. Nimic de zis, cunoșteam legea asta. Eram obligat s-o respect. Dar pînă mă duc eu la cofetărie și pînă mă întorc Costel o să evadeze și va trebui să rămîn singur în parc și-n chip de santinelă, și-n chip de prizonier. «Să n-ai grijă, m-a asigurat Costel, nici nu-mi trece prin cap să evadez. Habar n-ai de cînd îmi doresc eu să cad prizonier sîmbătă seara: scap de baie, scap de tanti Florica, de tanti Marioara, de văru-meu Pandele». Am dat fuga la cofetărie și-am pus la bătaie toți bănuții. Cînd m-am întors, Costel s-a repezit să-mi ia prăjiturile și le-a înghițit ca pe mai nimica. A băut și sucul de fructe. Nici vorbă să se satură. A mai pretins două portocale și niște fursecuri. Degeaba, nu mai aveam nici un ban. Prea costisitor să iei prizonieri. Costel o ținea una și bună: două portocale și fursecuri... Norocul meu: a trecut un țăran cu desagă pe acolo. M-am rugat de el să-i dea ceva de mîncare lui Costel. I-a dat o bucată de pîine și două mere. «Așa mai merge!» a convenit Costel. Nici gînd să-mi dea și mie un măr. Bine, Costele, mai vorbim noi!... Pe la zece și jumătate a venit tatăl lui Costel și ne-a luat la întrebări.

— Sînt prizonier! a explicat Costel.

— E prizonierul meu, trebuie să rămînă aici pînă la miezul nopții.

— Da? Asta-i situația? Ești prizonier? Și bătrînul l-a apucat pe Costel de ureche. Ei lasă, lasă că te eliberează tata!

Am înțeles ce mă așteaptă: tribunalul special... Cu onoarea terfelită m-am întins pe iarbă și m-am uitat la stele și m-am rugat să-mi cadă o stea în cap. Pe la unsprezece s-au stins luminile-n parc și mi s-a făcut frică. De la un telefon public l-am sunat pe comandantul taberei mele. Mi-a răspuns soră-sa. Comandantul dormea tun. În cele din urmă i-am telefonat lui frate-meu mai mare.

— Măi Mihai, mi-a evadat un prizonier și am rămas eu drept prizonier și n-are cine mă păzi, vino tu să mă păzești pînă la miezul nopții. Și nu uita să iei și-o pușcă. Și ceva de mîncare, că prizonierii au dreptul...

Cum n-a găsit nici o pușcă pe acasă, frate-meu a luat o curea de-a lui tata. Bună curea, aproape nouă, din piele de vițel.

MISTERUL UZINEI SUBOCEANICE

partea a II-a

Text: L. PETRESCU
Desen: G. MIHAIL

Rezumat: **Mina Vasiliu, biolog, Nicolau, cercetător, și Corund, specialist în navigație submarină, au coborît cu un batiscaf să cerceteze cauza unor dispariții petrecute într-o uzină submarină care funcționează la adîncimi de 2 000—3 000 de metri. După multe peripetii, sînt făcuți prizonieri de Cimaro, șeful «oamenilor adîncurilor». Acțiunea se petrece în anul 1995.**

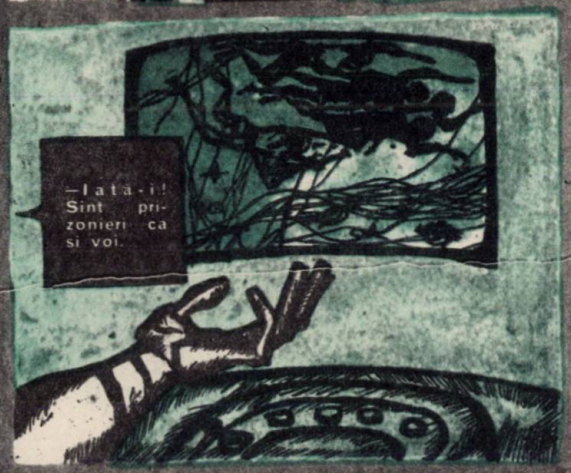

CE-AR FI DACĂ ...

ar dispărea gravitația

1. Ar trebui să învățăm să mergem, altminteri fiecare pas ne-ar proiecta în aer.

2. O soluție pentru aceasta ar fi ca măcar în camera noastră să fim legați cu sfori de podea, pentru ca să nu ne petrecem timpul liber pe tavan.

3. În schimb, am putea ajunge la etajul 9 al blocului fără ascensor, dintr-o săritură.

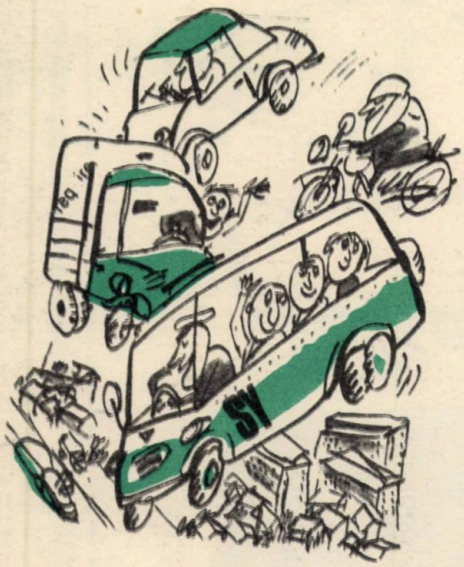

4. De altfel, problema deplasării cu vehiculele ar fi tot atît de complicată. La prima smucitură...

5. Am avea, de asemenea, mari dificultăți în ceea ce privește alimentația noastră...

6. Un singur avantaj — relativ: am deveni mai puternici decît însuși Hercule. Însă... doar la ridicarea de greutăți!

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

✱ TEHNICA ✱

DE ION POPESCU GOPO

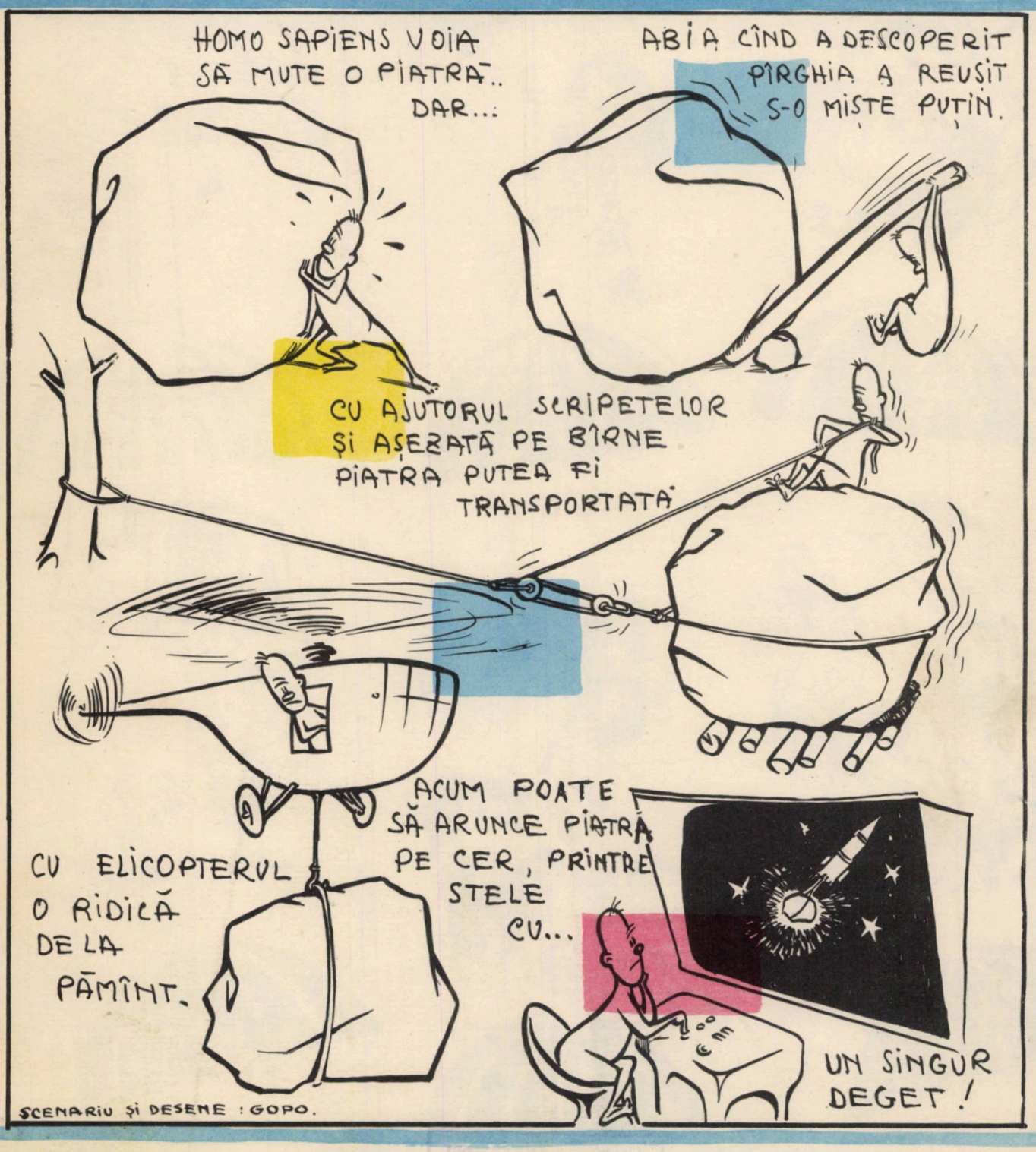

LEI 2,50

41014

CRAVATA ROȘIE

5
1967

REVISTA PIONIERILOR și ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

1

2

3

13

12

SĂRBĂTOARE ÎNTRE SĂRBĂTORI

La noi, în mai, rîndunica săgetează văzduhul cel mai albastru cu putință, iar liniștea e tulburată numai de cîntecul privighetorii. În laboratoarele primăverii, instaurată pe deplin, fierb și se distilează culori și arome subtile, care apoi, printr-un păienjeniș de fire savant alcătuite, se înalță în cupele florilor și-n carnea fructelor.

Sufletul se-mbată de-atîta frumusețe și armonie!

Bine-ai venit, lună mai, întîmpinată mereu și mereu cu bucurie de locuitorii acestor pămînturi.

Bine-ai venit, lună mai, lună în care se întîlnesc cîteva dintre sărbătorile cele mai îndrăgite.

Sărbătorim la 1 Mai Ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc; la 2 Mai Ziua tineretului; sărbătorim în ziua de 9 Mai Ziua victoriei, zi de care se leagă amintirea a două evenimente de importanță covîrșitoare: proclamarea independenței de stat a României (1877) și capitularea Germaniei hitleriste (1945). Printre aceste zile strălucește în calendar o sărbătoare scumpă poporului nostru, ziua de 8 Mai, ziua creării Partidului Comunist Român.

Copiii din patria noastră întîmpină această sărbătoare înzecindu-și eforturile, străduindu-se să obțină succese la învățătură. Despre aceste succese vor raporta cu mîndrie îndreptățită de ziua pionierilor, care va avea loc pentru întîia oară în prima duminică a lunii iunie.

Pagina de față înscrie numai cîteva chipuri de copii ale căror rezultate excepționale la învățătură împodobesc ca niște flori scumpa și măreața sărbătoare. Sute și sute de copii harnici pe care pagina nu i-a putut cuprinde vin să adauge buchetului omagial alte și alte flori.

Iată cum răspund copiii la dragostea și grija nețărmurită cu care îi înconjură zi de zi partidul.

În această zi, cu fruntea sus și cu inima plină de dragoste și recunoștință, copiii își alătură glasul întregului nostru popor, care adresează partidului tradiționala urare: La mulți ani!

4

5

1) Cordoneanu Cristina, **clasa a VI-a, Școala generală nr. 5 Iași;** 2) Mihail Magdalena, **clasa a VI-a, Liceul Urlați, Ploiești;** 3) Vatacu Carmen, **clasa a VII-a C, Liceul nr. 2 «Mihai Eminescu, Iași;** 4) Popescu Dan Alexandru, **clasa a VII-a A , Liceul Al. Papiu Ilarian, Tg. Mureș;** 5) Macri Victor, **clasa a VII-a, Școala generală nr. 1, Suceava;** 6) Fligler Gabriela, **Liceul nr. 2, Or. Gh. Gheorghiu-Dej, Bacău;** 7) Negreanu Radu, **clasa a VII-a, Școala generală nr. 3, Timișoara;** 8) Buksa Ioan, **clasa a VI-a B, Școala generală nr. 1, Blaj;** 9) Stan Adrian, **clasa a VI-a, Școala generală nr. 3, Sibiu;** 10) Negrilă Cristian, **clasa a V-a, Școala generală nr. 1, Cîmpulung-Muscel;** 11) Minzoi Vladimir, **clasa a VII-a C, Liceul nr. 1 Cîmpulung-Muscel;** 12) Pop Dorina, **clasa a VI-a A, Școala generală nr. 21, Constanța;** 13) Costea Florin, **clasa a VII-a A, Liceul «C.A. Rosetti», București;** 14) Tutelcă Nicușor, **clasa a V-a, Școala generală, comuna Borșa, Cluj.**

11

10

ROȘU

de
VICTOR TULBURE

Au steagurile faldurile roșii
Ca sîngele pe care-atît de-amar
În vremea beznei l-au vărsat strămoșii
Și-n zorii slavei neamul proletar.

De-aceea fruntea cînd de steag se-atinge
Și-l sărutăm cu buzele fierbinți
Se scurge-n noi nemuritorul sînge
Venind de la străbuni și din părinți.

Și-i jarul lui, în steag, a treia parte,
Lîngă azur și aur lucitor,
Ca să se-nalțe-n veacuri, fără moarte,
Sub tricolor poporul domnitor.

14

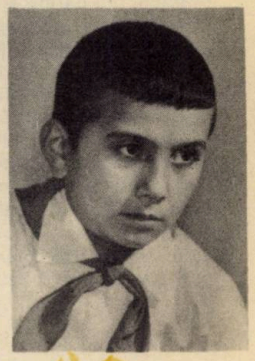

9

8

ROMÂNIA

de VICTOR TULBURE

Odihnei: prispă, arșiței: fîntînă
Și visului: zăvor desferecat!
C-un brîu te-ncinge Dunărea bătrînă,
Bătrîni Carpații trupul ți-l străbat.

Priveliște desfătătoare: țară!
Ce dragi îmi sînt toți munții de omăt
Și drumurile tale-n primăvară
Cînd de mireasma merilor mă-mbăt!

Cît ochii văd: și iarba și văzduhul,
Sînt ale mele toate cîte sînt.
Și crestele, și apele, și stuhul,
Și darnicul acest mănos pămînt,

Pămînt ce ca-ntr-un scrin străvechi ascunde
Și amfore, și oase, și săgeți,
Pămînt pe care m-am născut și unde
E leagănul frumoasei mele vieți!

PARTIDUL

de GH. TOMOZEI

Părinte drag al țării
cu ierburi încolțind,
al lanului și-al zării
cu păsări de argint;

Părinte al luminii
sorbite de fereşti,
al casei și-al uzinii,
în tot ce-i tînăr ești.

Ești clipă după clipă
acolo unde-i greu,
părinte, deopotrivă
al tatei și al meu...

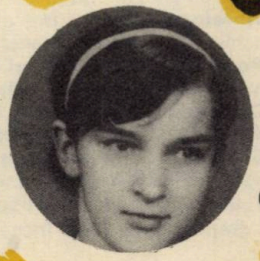

6

7

Ilustrație
MARIANA AVRAMESCU

Povestiri din Mărțișor

LA 87 ANI

de Barutu Arghezi
ilustrații de Mitzura Arghezi

Există locuri cărora localnicii le dau cîte o denumire numai de ei știută, cîteodată păstrată peste ani, alteori uitată definitiv.

«Mărțișorul», această denumire aparține unui colț bucureștean pitit în șerpuirea dealului sudic al orașului, sprijinit cu o coastă spre Văcărești. Un deal cu poalele intrate în pîlcurile de flori din lunca Dîmboviței și cu spinarea arcuită în grădini și livezi — loc purtător din vechime al obiceiului ca la Z'ntîi de martie gospodarii să prindă în crengi panglici roșii drept mărțișor.

O casă, o livadă, o curte cu orătănii, doi părinți și doi copii. Păseri, pisici, căței, capre, flori și stupi: acesta e Mărțișorul povestirilor noastre, izvorul de viață și sperantă, de muncă, de așteptări, de realizări. Acesta e Mărțișorul care a intrat pe ușa cîndva nu prea largă a literaturii, căci în afară de frumusețile unui peisaj și de calda atmosferă de familie, a fost și este locul unde s-au plămădit nenumărate pagini și volume. Tatăl spațiile zilei să permită adunarea gîndului și concentrarea ideilor. Arghezi — fie-ne îngăduit a o spune astfel pentru a nu rămîne prea de tot la jucăriile copilăriei și a nu depăși totuși o limită a unei bunecuviințe față de cititor — lucra mult noaptea, cînd fereastra deschisă a camerei lui aducea din beznă jocul fluturilor, concertul îndepărtat al broaștelor din vale, ca și puzderia de stele din catifeaua cerului.

Fiecare dimineață aduna pe masa lui simplă un teanc de manuscrise, colaborări pentru ziare sau reviste, articole, cronici de artă, poeme, versuri, povestiri...

Cu toate că a debutat pe la 16 ani, adică prin anii 1896, că pe la 20 de ani a scos dimpreună cu prietenul lui V. Demetrius o revistă personală, **Linia dreaptă**, deși a colaborat la **Viața românească** de la Iași, la **Adevărul literar și artistic**, la **Facla** lui N.D. Cocea și altele, deși a creat revista **Cronica** și cotidianul **Bilete de papagal**, primul volum nu

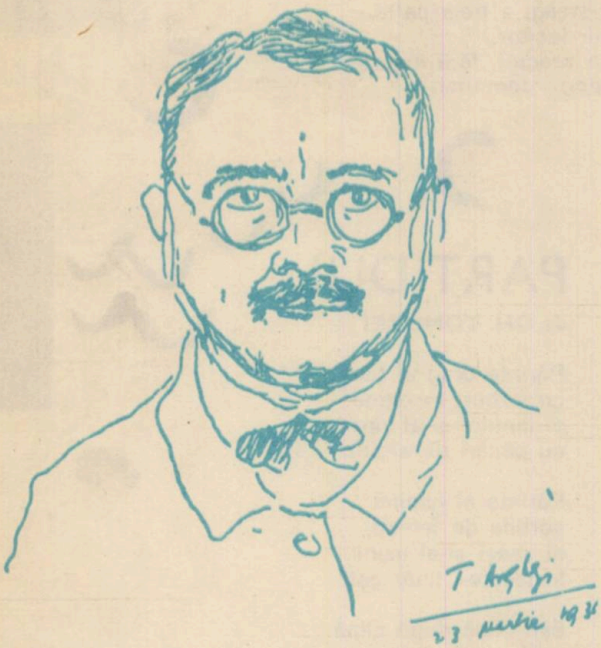

Tudor Arghezi. Autoportret.

blete ori Bilete de papagal, versuri și proză. Mărțișor e și casa și grădina spirituală a celui care i-a dat ființă și a celei care i-a dat viață: Tudor și Paraschiva Arghezi, părinții Mițurei și ai celui care-și încearcă, nu fără emoție, condeiul prin prezent și amintiri.

Cum o pasăre are nevoie de cuib și cum albinele de stup, așa se hotărîseră acum aproape patruzeci de ani mama și tata să-și înjghebeze o gospodărie mică la marginea orașului, unde boarea nopților și

a văzut lumina tiparului decît în 1927, adică acum 40 de ani: **Cuvinte potrivite,** versuri.

S-au plămădit în Mărțișor mii de pagini de literatură cuprinse în volumele care au urmat **Cuvintelor potrivite.** Îmi plimb ochii pe rafturile bibliotecii: **Poarta neagră, Cimitirul Buna-Vestire, Ochii Maicii Domnului, Tablete din țara de Kuty, Cartea cu jucării, Cărticică de seară, Lina.** În fiecare carte și în fiecare pagină e un crîmpei din Mărțișor.

Septembrie 1943. Începuse toamna să încondeieze cărămiziu grădina și de cîteva nopți un vînt subțire trecea prin arbori cu duhul lui rece. O tristețe surdă învăluia și casa, și grădina, și diminețile cenușii începeau cu suspinul îngrijorării. Tata fusese arestat de cîteva zile și dus în lagăr... Scrisese și publicase un articol-pamflet la adresa ocupației hitleriste a țării. Luase atitudine fățișă împotriva abuzurilor și nedreptăților flagrante, acuzînd direct dominația armatelor naziste comandate de un baron al cărui nume a circulat cu dureroase amintiri pentru mulți români, von Killinger. Articolul era tăios, dur, vehement, ceea ce a stîrnit o imediată și categorică ripostă: internarea autorului în lagărul de la Tîrgu-Jiu, suprimarea ziarului care publicase pamfletul, familia suspectată.

Neștearsă din minte a rămas clipa în care tata ne chemase în camera lui de lucru în toiul nopții. Prevedea urmările și voia să aibă și opinia noastră. Mama stătea pe pat, lîngă masă. Mițura la capătul patului. Eu cu coatele rezemat de un scaun. A citit răspicat întreg articolul pe care îl intitulase «Baroane».

— Ți s-a făcut de pușcărie! aprecie mama cu oarecare legănare în glas... Dar îmi place!

— Voi ce ziceți?

Mițura dădu din cap afirmativ, la fel și eu... A telefonat la redacție pe la miezul nopții, articolul apărea în ziar în zorii zilei, răspîndit prin oraș ca fulgerul.

Telefonul de acasă începu să zbîrnîie: mai întîi redacția anunțînd o creștere neașteptată a tirajului; pe la șapte, un telefon de la serviciul de cenzură cerînd niște lămuriri. Voci anonime sau cunoscute afirmau neîntrerupt solidaritatea cu autorul.

Pe la zece, o mașină neagră intra în viteză în curte: «cu domnul Arghezi!... pentru o declarație...» Peste cîteva minute alta, fiind poftit pînă la prefectură. Un agent a presupus o posibilă întîrziere, motiv ca să fie pregătită o traistă cu schimburi. Situația era evidentă: Tata ne-a sărutat pe fiecare, spunîndu-ne să fim cuminți, să o ajutăm pe mama și să avem grijă de casă...

Dacă în lagăr scrisese piesa de teatru **Seringa,** Arghezi a continuat apoi să lucreze o perioadă fără să mai publice, timp în care a pregătit o serie de volume noi, printre care și cîteva traduceri.

Volumul 1907 a fost scris în Mărțișor, ca și transpunerea în românește a fabulelor lui Krîlov sau La Fontaine.

Avînd de gînd să-și tipărească singur cărțile, pe îndelete, Arghezi organizase o mică tipografie, căreia îi și dăduse un nume original, «Potigraful Mărțișor». Calculul era simplu. o carte pe an, fără graba industrială și mai ales fără abuzurile sporite ale editorilor din acele timpuri, dar nu s-a putut tipări decît o singură cărticică, **Drumul cu povești,** în unica perfectă colaborare tehnică: Arghezi scriitor și meșter tipograf, Mițura desenele, eu lucrătorul tipograf...

Mărțișorul a înregistrat în pelicula sentimentelor și o seamă de chipuri ale unor buni prieteni și colegi de redacție sau literatură. Venind în Mărțișor, lui Cocea îi plăcea umbra de sub vișini, Gala Galaction se da cu noi în scrînciobul din grădină...

(Continuare în pagina 21)

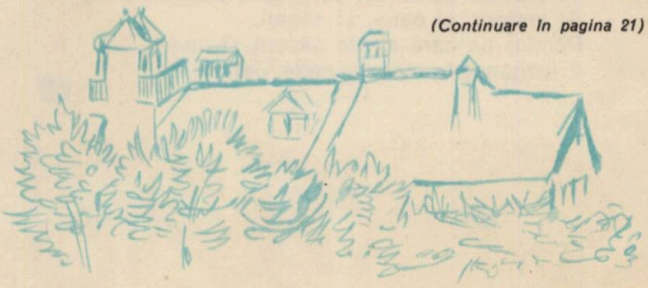

CĂLĂRAȘUL

(POVESTIRE DE DUMITRU ALMAȘ)

● 90 de ani de la proclamarea independenței de stat a României (1877)

Bineînțeles toți ostașii din Escadronul 3 călărași își îngrijeau caii cu pasiune. Dar nici unul ca Mohor Vasile. Oricît ar fi fost de ostenit, întîi Roibul: să fie adăpat, să aibă hrană, să fie adăpostit, la umbră dacă-i soare, la loc uscat dacă plouă. Îl călăuzea o vorbă a lui taică-su, de acasă, din Gîrcina: «Vasilică, băiete, la război, ca și-n vreme de pace, calul te scoate din necaz ca și de la moarte».

De cînd oastea română a trecut Dunărea și s-a apropiat de Plevna, aprovizionarea oștirii a devenit tot mai grea. Și pentru soldați și pentru cai. Pesmeții și grăunțele s-au cam terminat... «Eu rabd, zicea Mohor în sinea lui, dar Roibul, niciodată...»

— Mănîncă, Roibule, că nu se știe ce vremuri grele vin și cîte-avem de răbdat.

Îl tipărea mîngîios, cu palmele lui late, pe crupă și pe spate. Scotea țesala și peria din coburi și-l țesăla, lună, ca la paradă.

— Ce-i, Mohoare, îl faci mire? spuneau unii ostași.

El rîdea mut, cu dinții lui albi, puternici, de flăcău sănătos. Își da chipiul roșu pe ceafă, trăgea aer mult în piept și încăleca, dintr-un salt. Zbura Roibul pînă la fîntîna dinspre satul Susurla și bea apă proaspătă. Cînd galopa, Mohor uita că-i în război. I se părea că aleargă prin poienele din preajma satului, iar calul îl purta spre casa Ancuței lui Melian, fata năltuță, cu ochi verzi și păr galben, cu surîs cald și oleacă trist, ca asfințitul de august în munții Stînișoarei.

În acest amiez de august al anului 1877 Mohor și sergentul Andone n-au apucat să ajungă în tihnă la escadron: artileria otomană a și început să tragă. Toca, ghiulea după ghiulea, în adăposturile infanteriei. Lungea tirul, căutînd pe teren, parcă printr-un fel de dibuire, cu degete de foc, bateriile românești.

— La adăpost, Mohoare, strigă sergentul Andone. N-auzi cum grohăie purceaua lui Osman pașa deasupra noastră?...

Și după ce văzu explozia în porumbiștea din stînga, întări: godăcei împroașcă în jur, vai de mămucuța mea! Iarbă de foc pînă-n cer!

Căpitanul a ordonat «gata la luptă». Călărașii s-au rînduit repede la pieptul cailor. Cu sulițele în pumni, pe care le-au înălțat și aliniat, ca o pădure de țepi.

N-a trecut nici un sfert de ceas de la începutul bombardamentului și, dinspre redutele Opanezului, başbuzucii au și țîșnit, năvalnic, la atac. Din latura stîngă gorniștii români, din cea dreaptă gorniștii ruși au dat glas înalt, cutremurînd văzduhul, săgetînd inimile și înfiorînd pînă-n străfunduri cugetele ostașilor. Caii fremătau, tropoteau, nechezau. La semnul colonelului, călărașii au săltat în șa. S-au făcut una cu caii. O singură viață, un singur țel. Pînă și inimile și răsuflările clocoteau parcă în același ritm. La alt semnal, mai tîrziu, au pornit vijelios la atac. Au izbit başbuzucimea și au trecut prin ea ca plugul prin bălării. Mohor și Andone tocmai se pregăteau să se repeadă asupra unui pîlc vrăjmaș. Dar în clipa aceea un glonț l-a lovit pe sergentul Andone în coastă. A scăpat sulița și s-a plecat pe coama calului. Sub puterea frîului, strîns brusc și fără voie, Roibul lui Mohor s-a poticnit, gata să se răstoarne. A găsit totuși atîta vlagă-n el încît să salte ca un arc și să se țină pe picioare.

Călărașul Mohor Vasile s-a răsucit după Andone, să-l ajute. L-a văzut că se ținea încă în șa, că-i flutura barba în vînt și s-a bucurat că trăiește. A asaltat, înainte, în goană, fără gînd, pînă cînd osmanlîii au intrat iar în redutele Opanezului. În urmă cîmpul de bătaie rămăsese semănat cu morți, cu răniți, văzduhul plin de geamăt și vaier. Mirosea a praf de pușcă, a sînge și a moarte. La sfîrșitul luptei, cînd se răsuceau spre adăpost, sergentul Andone Mihai și-a răzimat fruntea pe coama calului și a suspinat, frînt de durere:

— Vasile, nu-i șagă... mă prăbușesc...

Mohor l-a prins și l-a tras în șaua lui. Un alt călăraș i-a luat calul de frîu. În vremea asta, tot escadronul a dat roată înapoi, spre Susurla.

Un sanitar a extras, în grabă, glonțul din coasta sergentului Andone.

— Ai pierdut sînge, dar încolo ești bine!

Bucuros că-i scapă sergentul cu viață, Mohor a sărit să ajute brancardierii la adunarea tuturor răniților.

Ziua sfîrșea cu victoria românilor.

A cincea zi sergentul Andone Mihai a putut ieși din cortul răniților. Era oleacă mai slab, iar barba-i crescuse și mai mare. Încă nu putea urca în șa, dar își îngrijea singur calul și sta în mijlocul soldaților, cu șaga și veselia lui, întăritoare ca un balsam.

Alte cinci zile a fost liniște în fața Opanezului. Soarele ardea nemilos. Porumbiștile îngălbeneau văzînd cu ochii, singure, sub jarul soarelui.

Dinspre Grivița treceau convoaie de prizonieri inamici.

În ziua aceea, dinspre cătunul Cneaja, venea un mare convoi de harabale încărcate cu hrană și muniții, străjuit de două escadroane de spahii. Căutau să se strecoare, în grabă și prin surprindere, prin valea Vidului, de dincolo de Susurlu, și să intre nevătămate la Plevna să întărească rezistența lui Osman pașa. Nimeni nu știa cum și de unde au apărut.

NICOLAIE GRIGORESCU

Cît ai bate din palme, călărașii români, însulițați, se aflau pe cai și galopau, nebunește, spre convoiul dușman. Ordinul suna:

— Izbim spahiii din flanc, înainte de a intra în zona bătută de artileria din redutele Opanezului.

Mohor gonea în dreapta lui Andone. Înaintau vijelios.

Ca să îngăduie convoiului de harabale să se strecoare înainte, spre redute, spahiii s-au năpustit în escadronul călărașilor.

(CONTINUARE ÎN PAG. 28)

Prin București

PIONIERUL GHID AL MELEAGURILOR NATALE

1

Printre frumoasele inițiative luate de copii în cinstea Zilei pionierilor se numără și aceea de a-și cunoaște orașul ori satul natal, pentru a fi gata să conducă și să dea explicații tuturor vizitatorilor care poposesc prin partea locului.

Felicităm și dorim succese pionierilor din orașele:

- **Bacău**
- **Alba Iulia**
- **Cîmpulung.**

2 **despre care am aflat că au și trecut la îndeplinirea acestei frumoase sarcini patriotice.**

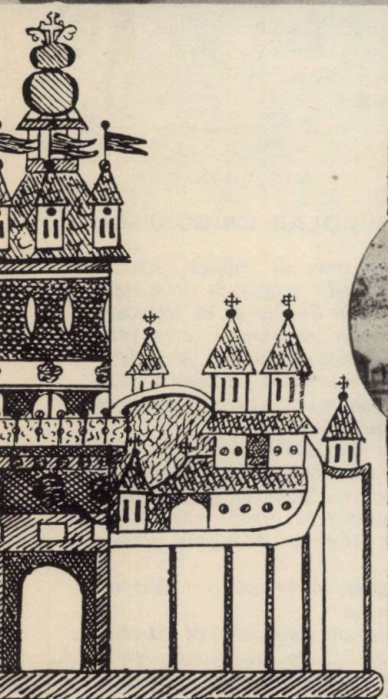

4

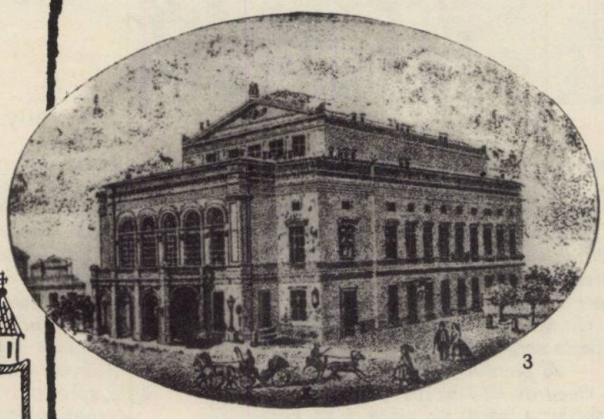

3

1) HANUL LUI MANUC
2) CALEA VICTORIEI - azi
3) TEATRUL NAȚIONAL LA 1866
4) TURNUL COLȚEI

Fiecare dintre voi, dragi copii, știe că locuiește în casa de la numărul cutare, pe strada cutare, din cutare cartier. Că merge la școală, după cumpărături, la cinematograf, că se plimbă, că merge în vizită la prieteni. Mai știe (și încă cum!) cîte goluri a marcat Pîrcălab în meciul cutare, cîte zile a durat expediția Kon-Tiki și atîtea altele. Și e bine că aceste lucruri se știu.

Pe părinți, pe bunici îi întrebați adesea cum arătau ei la vîrsta voastră, ce făceau, cum se jucau... Dar ați întrebat vreodată *strada* (da, strada, nu e o greșeală!) pe care o străbateți de cel puțin două ori pe zi:

— Tu cum ai fost? Cîți ani ai? Pe cine ai cunoscut? Sau clădirea școlii: ce elevi și profesori ai avut? Cine și cum te-a înălțat?

Și lucrurile vorbesc. Le aude însă cel care *vrea* să le audă și să le învețe limba. Și cînd o vom învăța și vom înțelege graiul lor vom afla multe întîmplări minunate, vom cunoaște oamenii care au fost străbunicii, strămoșii noștri, cărora le datorăm ceea ce sîntem noi acum.

Cîți dintre bucureșteni nu cunosc, de pildă, Calea Victoriei? Unii locuiesc chiar pe această stradă. Dar știu ei cum se numea înainte și de ce, cum arăta, cunosc povestea unor edificii sau chiar a casei în care locuiesc?

Să facem împreună o plimbare pe Calea Victoriei. Să nu ne grăbim. Pentru că vom zăbovi aproape în dreptul fiecărei clădiri, fiindcă fiecare metru pătrat este încărcat de istorie. Vom zăbovi uneori chiar în fața unui bloc nou. Poate acolo înainte a fost altceva: o casă, o răspîntie care la vremea ei a însemnat ceva.

PE SCURT DESPRE BUCUREȘTI ȘI DESPRE CALEA VICTORIEI

Orașul nostru s-a întărit în timpul domniei lui Mircea Vodă Ciobanul, care a mutat scaunul țării de la Tîrgoviște. Însă tîrgul, deși mic și fără mare însemnătate, era mult mai vechi și se numea *Cetatea Dîmboviței* — amintit într-un hrisov al lui Mircea cel Bătrîn din 1401 — aflat pe vatra unor așezări preistorice. Așadar, de la Mircea Ciobanul, Bucureștii devin primul oraș al Țării Românești. Pe atunci era foarte restrîns. Curtea Domnească se afla în actuala Piață de Flori, iar marginea dinspre nord trecea prin Piața Teatrului Național. De la Curtea Domnească porneau în toate părțile, în formă de stea, cîteva *poduri*. (Li se spuneau *poduri* ulițelor pavate

cu bîrne de lemn): *Podul Beilicului* (Calea Şerban Vodă), *Podul Calicilor* sau *Calea Craiovei* (Calea Rahovei), *Podul Tîrgului din Afară* (Calea Moşilor), *Podul de Pămînt* (Calea Plevnei; *de pămînt*, fiindcă nu era podit cu bîrne), *Podul Tîrgoviştei* (Calea Griviţei) şi *Calea Braşovului* sau *Podul Mogoşoaiei* (Calea Victoriei).

Partea cea mai veche era cuprinsă între biserica Sărindar (aflată pe locul Casei centrale a armatei) şi Puţul cu Zale (Biserica Creţulescu). Domnitorul Constantin Brîncoveanu, ca să-şi facă drum de la Curtea aflată pe malul Dîmboviţei către moşia sa Mogoşoaia, porunceşte tăierea peste grădinile şi locurile domneşti a acestei căi, în 1692. Cu timpul, Podul Mogoşoaiei se lungeşte, cuprinde terenurile de dincolo de zidurile Curţii domneşti şi înaintează pînă în Capul Podului (Piaţa Victoriei de azi, amenajată în 1831).

La început, cum am spus, podul era podit cu bîrne, iar de o parte şi de alta se aflau biserici, hanuri — care cuprindeau şi prăvălii —, palate boiereşti şi domneşti. Mult mai tîrziu bîrnele vor fi înlăturate şi strada va fi pavată cu bolovani de rîu, apoi cu piatră cubică în vremea lui Cuza.

Ca peste tot, apa se aducea cu sacaua chiar din Dîmboviţa. Din pricina molimelor şi a creşterii oraşului, Alexandru Ipsilante porunceşte construirea unei conducte din olane de pămînt, prin care era adusă apa din Giuleşti, la o cişmea în mahalaua Sărindarului.

Noaptea, cînd nu era lună, Bucureştii arătau ca un sat. Abia în 1814 se aşază cîte un felinar cu lumînare «la fiştecare şapte case». După douăzeci de ani lumînările sînt înlocuite cu lămpi în care ardea ulei de rapiţă, iar în 1872 se introduce iluminatul public cu gaz aerian.

După războiul de independenţă, armata învingătoare se întoarce în oraş pe Podul Mogoşoaiei, care, de atunci — 1878 — se va numi *Calea Victoriei*. Tot atunci o seamă de alte poduri îşi vor schimba numele, amintind locurile unde ostaşii noştri s-au jertfit şi au învins: Rahova, Griviţa, Plevna, Smîrdan etc.

Calea Victoriei reprezintă o mare parte din istoria şi cultura noastră. Ea l-a văzut pe Tudor, pe Bălcescu, pe Eminescu, pe Macedonski, este presărată cu amintiri înălţătoare, dar şi cu sîngele tipografilor împuşcaţi în Piaţa Teatrului la 13 decembrie 1918. Şi pentru că ne aflăm în luna mai, e bine să ştim că primul 1 Mai liber, în 1945, cînd oraşul era încă plin de ruine, s-a desfăşurat pe Calea Victoriei.

DIN MAHALAUA SCORŢARULUI PÎNĂ ÎN MAHALAUA SĂRINDAR

Să pornim agale de la actualul blocturn aflat lîngă Teatrul de Operetă. Azi vom călători de aici, din fosta mahala a Scorţarului (numită astfel pentru că meşteşugarii de aici se ocupau cu ţesutul scoarţelor, covoarelor) pînă la actuala Casă centrală a armatei.

Aici se afla casa marelui spătar Toma Cantacuzino, trecută în stăpînirea lui Brîncoveanu. Aici a locuit Alexandru Ipsilante, apoi Ion Vodă Caragea (cel cu ciuma), din pricină că arsese Curtea Nouă din Dealul Spirii şi nu era gata încă palatul domnesc din actuala zonă a Teatrului «Comedia».

Alături se afla o biserică de lemn ridicată în 1685 de Şerban Cantacuzino, iar lîngă ea casele lui Pîrvu Măgureanu, în care a funcţionat o vreme şcoala de la Sf. Sava, clădirea ei fiind în reparaţie, şi tot aici rămîne Academia grecească după 1818, cînd în localul Sf. Sava se deschisese Şcoala românească a lui Gheorghe Lazăr. Printre elevii şcolii greceşti se numără Eufrosin Poteca, profesorul, Petrache Poenaru — secretarul lui Tudor Vladimirescu —, Barbu Ştirbei, domnitorul.

Cu prilejul canalizării Dîmboviţei, casele Măgureanu au fost distruse.

În locul Teatrului de operetă se afla casa boierului Florescu. Aci, pe la 1830, se întruneau viitorii conducători de la 1848: I. Cîmpineanu, I. Eliade, C. Aristia. Aici se înfiinţează, în 1833, «Societatea Filarmonică», aici vin Bălcescu, fraţii Golescu.

Trecînd Dîmboviţa, pe stînga, imediat după strada Rîureanu, se afla casa poetului Ienăchiţă Văcărescu.

Casa avea o grădină care se întindea pînă în Dîmboviţa. În această grădină, în martie 1821, au fost cantonate unităţi ale pandurilor lui Tudor.

Tot pe stînga se află palatul Casei de economii şi depuneri (C.E.C.) construit în 1897 de arhitectul francez Paul Gottereau, pe locul pe care se aflau înainte o mănăstire şi un han.

În faţa C.E.C.-ului se află Palatul poştei, ridicat între 1894 şi 1900 după planurile arhitectului Al. Săvulescu. Şi aici fusese înainte un han, apoi un circ, în care jucau uneori Matei Millo şi Grigore Manolescu.

La dreapta, pe o străduţă, se găseşte biserica Stavropoleos, datînd din 1724, monument de rară frumuseţe, «adevărată bijuterie a arhitecturii valahe» — cum scria un francez, încîntat de armonia şi proporţiile lăcaşului. Înfăţişarea ei de acum datează din 1904, cînd a fost restaurată de Ion Mincu, un strălucit reprezentant al arhitecturii româneşti.

Pe aceeaşi stradă se aflau în secolul trecut şcoala şi internatul francezului J.A. Vaillant, deschisă în 1830, unde au fost elevi Petrache Poenaru, N. Bălcescu, I. Ghica, Gr. Alexandrescu... Vaillant a fost silit să părăsească ţara din pricina ideilor revoluţionare pe care le semăna printre elevi.

Tot aici se află şi vestita berărie «Carul cu bere», des frecventată de poetul Coşbuc.

Din acest loc se înşirau cîteva hanuri: Filipescu, Dedu, al Cîmpinencii. Unul dintre proprietari, Petre Serafim, fost soldat în armatele lui Napoleon, avea faima de mîncău. A şi murit înghiţind la aperitiv... a 13-a scrumbie...

De cealaltă parte, unde se află magazinul universal «Victoria», exista un hotel — «Otel de Franţa» —, în pivniţele căruia era închisoarea Agiei (poliţia). În timpul revoluţiei de la 1848, aici stăpînea celebrul căpitan Costache Chioru, care, din ordinele lui Vodă Bibescu, aresta, bătea, schingiuia pe cei suspecţi.

Unde se află Miliţia Capitalei era casa Meitani, în care a locuit cinci ani generalul Pavel Kisseleff.

În dreapta, între «Delta Dunării» şi «Confecţia», ascunsă, se află Biserica Doamnei, singura construcţie rămasă de la Şerban Cantacuzino — zidită în 1683 —, declarată monument istoric.

Iată-ne ajunşi în mahalaua Sărindarului. Aici se afla o mănăstire datînd de pe timpul lui Matei Basarab. Azi, pe locul ei, se află clădirea Casei centrale a armatei, construită în 1912 de arhitectul D. Maimarolu.

În faţa Casei centrale a armatei se înalţă «Magazinul copiilor». Să facem un popas aici. Dar, înainte de a ne opri, să amintim că pe acest loc îşi vindeau marfa librarii de pe vremuri. Pe orice vreme, iarnă, vară, în faţa dulapurilor cu cărţi, librarii aşteptau clienţii. Iar printre clienţi se afla şi Mihail Eminescu. Cumpăra mai ales de la Leon Alcalay, iar cînd nevoile îl strîmtorau tot lui îi vindea cărţile.

În călătoria următoare vom face cunoştinţă cu inima Căii Victoriei: porţiunea dintre «Capşa» şi Ateneu. Ne vom întîlni cu scriitorii din cafenelele de altădată, vom merge la Teatrul Naţional şi la un concert la Ateneu.

Pînă atunci mai gîndiţi-vă: pe unde am trecut, n-om fi uitat ceva? Scrieţi-ne.

PAUL GOMA

Ilustrații de EUGEN TARU

CRAVATA DE PIONIER

de **PETRE LUSCALOV**

Un pionier îmbrăcat într-o bluză albă, proaspăt călcată și cu o cravată roșie nouă-nouță la gît coborî malul abrupt al lacului cu o undiță în mînă.

Deodată se opri. În fața lui, într-o salcie, răsuna un zvon înăbușit de glasuri. Încordat, se apropie de salcie, dădu la o parte ramurile și privi. Cocoțat pe trunchiul salciei se vedea un băiețel pistruiat, cu părul roșu ca focul, îmbrăcat într-o cămașă groasă de in, pătată cu zeamă de pepene. Roșcatul sta sus și mînca semințe de dovleac.

Deasupra lui, cu picioarele înfipte într-un snop de crenguțe fragede, agățat cu amîndouă mîinile de o cracă ce se îndoise ca un arc, un băiețel oacheș și slăbuț arunca priviri iscoditoare spre malul celălalt, unde se afla livada cooperativei. De sus, din salcie, se vedea coliba de vară a paznicului, acoperită cu paie și coceni de porumb. În fața ei, doi dulăi negri moțăiau la soare.

— Ce se vede, Țindei? întrebă Roșcatul, ridicînd capul... Moșu' e-n vie?

— Nu e! răspunse băiețelul oacheș cu un glas subțirel ca un tril de pitulice. Doarme în fața colibei cu cei doi dulăi lîngă el.

— Bine. Dă-te jos! spuse mulțumit Roșcatul, coborînd din salcie cu repeziciunea unei maimuțe.

Ajuns dintr-o săritură pe mal, Roșcatul vîrî două degete în gură și fluieră prelung. Ca prin farmec, din niște tufe înalte de bozii apărură cîțiva băieți, ducînd pe brațe o barcă de scînduri, lungă și subțire, proaspăt smolită. Ajungînd la mal, o lăsară jos, împingînd-o în apă.

— O iscoadă! se auzi din salcie țipătul ascuțit și speriat al lui Țindei. Cît ai clipi din ochi, băieții se împrăștiară pe mal și, scoțîndu-și praștiile, se culcară în sălcii în poziție de tragere.

— Hei, frățioare! îl somă Roșcatul. Ia ieși de după salcie, frățioare, că tragem! Auzi? Una... două...

Ramurile salciei foșniră și în fața băieților apăru pionierul care-i pîndise.

— Ionuț! șopti bucuros Roșcatul, ce-i cu tine p-aici?

— Am avut adunare, Roșcatule, și cînd m-am întors mi-am zis să dau o fugă să pescuiesc niței..., așezîndu-se pe marginea bărcii.

Tufănică, un băiețel de vreo șase anișori, cu o față mică cît pumnul și păr ciufulit, de culoarea cînepei, se apropie mirat de Ionuț și-l întrebă:

— Adică ești pionier de-adevăratelea?

— Sînt, mă Tufănică! răspunse Ionuț, umflîndu-se în pene ca un curcan.

Tufănică își trecu limba peste buzele uscate, crăpate de soare:

— Dar de bătut, mai poți să te bați?

Întrebarea lui Tufănică interesa pe toată lumea. Băieții ciuliră urechile.

— Ei, cum să-ți zic... nu pot! răspunse încurcat Ionuț.

— Și nici să mergi la furat de caise? insistă Tufănică, făcînd ochii mari.

— Nici.

Roșcatul îl măsură din cap pînă în picioare cu un zîmbet disprețuitor în colțul gurii:

— Mie mi-e că ți-e frică, pionierule!

Ionuț simți cum sîngele îi năvălește în cap. Apucîndu-l pe Roșcat de cămașă, îl trase spre el, întrebîndu-l amenințător printre dinți:

— Mie, mă?

— Ție! răspunse liniștit Roșcatul, privindu-l batjocoritor.

— Ei, hai să vedem!

Roșcatul și Ionuț se îndreptară spre barcă, urmați de băieți. Ionuț sări primul în barcă, urmat de ceilalți. Roșcatul apucă lopețile, le afundă în apă.

Barca începu să lunece repede. Lopețile, ca două aripi albe de pescăruș, zvîcneau în aer, apoi cădeau pieziș, dispărînd ca două umbre în adîncurile străvezii și întunecate. Valurile stîrnite de vînt clipoceau molcom, izbindu-se de pîntecul smolit al bărcii.

Livada era acum aproape. Inimile băieților băteau să se spargă.

Ghemuit în față, ca o pisică gata să sară după pradă, Roșcatul sta nemișcat, în timp ce ochii lui galbeni și pieziși, ca la rîs, lunecau încet și iscoditor printre pomii plini de rod. Fără să vrea, Ionuț se înfioară. I se păru că un foșnet nelămurit și tainic străbate printre ramuri. Poate că acolo, după un pom, moș Zaharia stă la pîndă, privindu-l cum se apropie de mal, și, cu o privire încruntată și rea, își încarcă pușca cu sare.

Cu un scrîșnet prelung, barca se izbi de mal. Dintr-un salt ajunși în livadă, se ascunseră în buruieni. Trecură cîteva clipe ce păreau fără sfîrșit, apoi capul Roșcatului se ivi încet, încet din buruieni și făcînd cu mîna șopti:

— Haideți!

Cît ai clipi din ochi, băieții săriră din barcă și, risipindu-se fulgerător, ca un snop de alice, dispărură în livadă. Culcat în buruieni, Ionuț ascultă cîteva clipe și apoi își desfăcu cu degetele tremurătoare cravata de la gît și o vîrî repede în buzunar.

Sprijinindu-se în palme și în genunchi, începu să se strecoare în livadă.

Ajuns sub un cais, Ionuț se opri. Ridică privirea și zări atîrnînd deasupra capului fructele cărnoase învăluite într-o pieliță aurie, catifelată. Ionuț înghiți în sec, trecîndu-și limba peste buze.

O detunătură de pușcă îi asurzi urechile. Cineva trăsese în aer.

— Staați! răsună o voce liniștită și groasă, de parcă cineva ar fi dat o comandă militară, și, în aceeași clipă, lui Ionuț i se păru că o cireadă de bivoli se năpustesc asupra lui.

Erau băieții. Fugeau într-o învălmășeală de nedescris.

— Fugi! Fugi! îi țipă lui Ionuț un glas în ureche.

Ionuț simți capul Roșcatului izbindu-l în piept, tăindu-i răsuflarea și zbură pe spate, lovindu-se de un pom. Rămase culcat cîteva clipe. Apoi simți o răsuflare caldă aburindu-i obrazul, gîdilîndu-i pleoapele. Deschizînd ochii, rămase încremenit. Văzu deasupra lui capul mare și puternic al unuia dintre dulăi, care, cu botul alungit spre el, adulmeca curios, jucîndu-și mărgica neagră a nasului.

— Ursei, șopti bucuros Ionuț, recunoscînd în dulău pe marele prieten de joacă și de hoinăreală al detașamentului.

— Ursei, măi Ursei, nu mă recunoști? îi șopti băiatul întinzînd spre el o mînă.

— Ursei, unde umbli, blestematule? răsună deodată în apropiere vocea supărată a lui moș Zaharia.

Ionuț sări în sus și o luă la fugă. Auzi în urma lui strigătul amenințător al unchiașului, lătratul vesel al dulăului și văzu prin negura deasă barca băieților plutind în mijlocul lacului. Se azvîrli cu capul înainte în apă. Apa rece îi tăie răsuflarea. Ieșind la suprafață, începu să înoate repede, îndepărtîndu-se de mal.

— Ți-arăt eu ție, corcitură de șobolan și de vulpe! În timp ce-l certa pe dulău, privirea unchiașului se opri lîngă trunchiul unui cais. Asta ce-o mai fi? murmură el, aplecîndu-se și ridicînd de jos cravata lui Ionuț. O cravată roșie?

Cînd Ionuț ajunse la celălalt mal și ieși din apă, înserarea coborîse de-a binelea pe lac. Pe mal nu mai era nimeni. Dîrdîind de frig, în vîntul rece ce bătea dinspre miazănoapte, Ionuț își scoase bluza și o stoarse cu putere.

— Ce bine că am scăpat, gîndi el bucuros. Nimeni din detașament n-o să știe că am fost în livadă. Uf, ce bine c-am scăpat!

Se îmbrăcă și făcu cîțiva pași pe poteca învăluită în întuneric. Pantofii, plini de apă, smorcăiau. Își scoase un pantof și vărsă apa din el.

— Cravata!...

Își pipăi buimăcit buzunarul. Cravata nu mai era acolo.

*

— Ce e nou, Tufănică? întrebă Roșcatul.

— Moș Zaharia a dus cravata de pionier a lui Ionuț la școală și a zis: «Ce fel de pionieri aveți aici care, în loc să apere livada cooperativei, vin s-o prade?» Acum tot detașamentul îl caută pe făptaș, zise Tufănică.

— Mergem la Ionuț, răspunse printre dinți Roșcatul. Dacă el vrea să mărturisească, n-are decît, dar nu vreau să ne dea și pe noi în vileag. Și porni înainte.

În capătul uliței, ceata de băieți se opri.

— Ia te uită, șefule! îl înghionti Țîndei pe Roșcat cu cotul, făcîndu-i semn cu capul spre o casă ascunsă sub umbra unui dud uriaș.

Într-o curte, întinse pe o sîrmă, fluturau în adierea vîntului o bluză albă și o cravată roșie, proaspăt spălate.

Privind la cravata atîrnată pe sîrmă, ochii Roșcatului scînteiară.

Ușor ca o umbră, Roșcatul se furișă în curte și, înșfăcînd cravata roșie de pe sîrmă, se depărtă spre poartă, în vîrful picioarelor.

*

După ce zăcu în pat trei zile, Ionuț se însănătoși.

— Ți-a trecut răceala, mîine poți să mergi la școală, îi spuse maică-sa.

La auzul cuvîntului școală, inima lui Ionuț se făcu cît un purice.

«Cum am să mă duc la școală după cele întîmplate?» se gîndea el.

Deodată o găină cotcodăci speriată în curte și niște pași ușori ca de pisică răsunară sub fereastră.

— Cine-i? strigă Ionuț, sărind în capul oaselor și pregătindu-se să arunce plapuma de pe el. În timp ce Ionuț privea încordat spre fereastră, o lună roșie și pistruiată începu să răsară încet, încet deasupra pervazului.

Ionuț sări din pat și se repezi la fereastră, întrebîndu-l cu sufletul la gură:

— Ce se aude? Ce s-a întîmplat, Roșcatule?

Celălalt duse degetul la buze în semn de tăcere și, după ce privi cîteva clipe iscoditor în jur, adăugă în șoaptă:

— Ți-am găsit cravata, frățioare...

— Ai găsit-o? întrebă în șoaptă Ionuț, simțind că inima îi bate în piept să se spargă.

— În livadă.

Roșcatul vîrî mîna în sîn și scoase cravata făcută ghem, azvîrlind-o pe pervazul ferestrei.

— S-o porți sănătos, frățioare! spuse vesel Roșcatul, pocnindu-se scurt cu dosul palmei în piept.

*

A doua zi, cînd Ionuț veni la școală, clasa fierbea. Ionuț nu înțelegea pricina acestei zarve, pînă cînd Petrean Mihai, președintele detașamentului, un băiat scund și rotund la obraz, îi ieși înainte.

— Vii la timp, Ionuț! Evenimente mari la ordinea de zi...

— Dar ce s-a întîmplat? întrebă Ionuț în timp ce inima i se făcuse cît un purice.

Petrean îl privi lung.

— O chestiune cu cravata... Să-ți spun drept, la Ghinea nu mă așteptam...

— Dar ce-a făcut Ghinea?

— S-a dus să fure caise din livada cooperativei. Ba a mai și pierdut cravata. Moș Zaharia ne-a adus-o la școală... Îți închipui ce rușine pe detașamentul nostru... Dar ce-i cu tine, Ionuț? îl trezi glasul speriat al lui Petrean... Uită-te la tine, ești alb ca varul.

— N-am nimic. Nimic, spuse Ionuț.

— Te înțeleg, adăugă celălalt, bătîndu-l pe umăr. Eram delegați să plecăm la Palatul pionierilor din București... Cum să mai scoatem nasul în lume după o asemenea ispravă? Adio, București! Sîntem, cum spune tovarășa comandantă, compromiși.

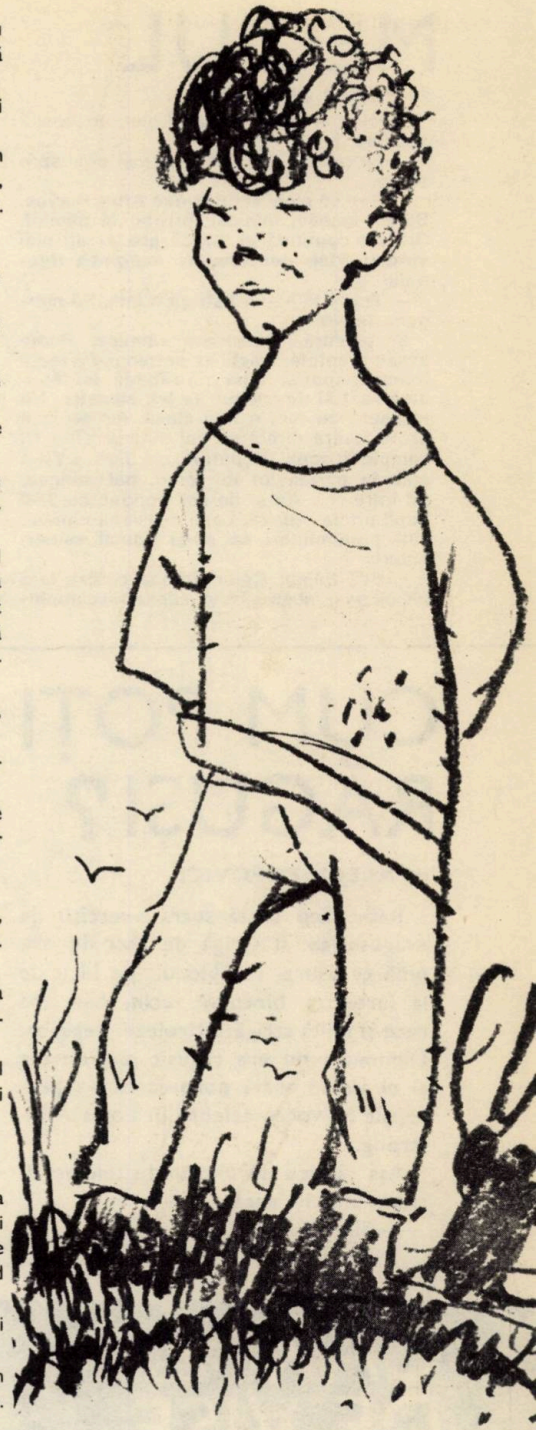

Ionuț intră în clasă. Lîngă fereastră, în banca a treia stătea Ghinea, un băiețel palid, cu păr moale și creț și doi ochi mici și negri, speriați ca doi gîndăcei. Stătea singur și posomorît în bancă, îmbrăcat într-o bluză albă, descheiată la gît. Cînd Ionuț se apropie de el, simți sîngele năvălindu-i în obraji, zvîcnindu-i în tîmple.

Ionuț se așeză la locul lui, în banca din spatele lui Ghinea. Își șterse mîna umedă de ploaie de pantaloni și, scoțînd caietele, vîrî ghiozdanul în pupitru. Ghinea se întoarse și-l prinse de braț cu o mînă tremurătoare.

(CONTINUARE ÎN PAG. 28)

MECIUL

de MIHAI CREANGĂ

— Nu mai stăm! N-are nici un rost... spuseră fetele.

— Eu rămîn, zise Alexandra și privi spre Albin.

— Poți să pleci și tu! spuse Albin nervos. Băieții tăceau, mînioși, privind în pămînt. Și așa, continuă el, parcă grozav ați mai strigat! Stați degeaba pe marginea terenului...

— Tot tu te superi! strigă o fată. Să mergem, fetelor!

Și plecară. Alexandra rămase. Poate aveau dreptate: băieții se antrenaseră toată toamna, apoi și iarna, pe zăpadă. Își făcuseră rost și de tricouri la fel, albastre. Nu jucaseră cu nici o altă clasă, iar acum îi provocaseră direct pe cei dintr-a VII-a C, campionii școlii. Și, poftim, cei dintr-a VII-a stau în partea lor de teren, bat mingea, rîd între ei... Au și de ce! Conduc cu 2—0 după prima repriză. La ei n-a venit nimeni; sînt prea mîndri ca să-și aducă «susținători».

— Hei, băieți! Celor dintr-a cincea le-a plecat galeria! strigă Vio, căpitanul campionilor, și nu mai poate de rîs. Se tăvălește pe jos, pe iarba terenului: s-au dus să-și vopsească în negru panglicuțele!

Campionii rîd zgomotos.

— Mai bine că n-a putut să vină tovarășa dirigintă...! oftează Cojan, driblerul «albaștrilor».

— Gata cu înmormîntarea... mai avem o repriză! le spune tăios Albin. Sile, una nu mai iei, bagă de seamă! Înțeles? O să le arătăm și fetelor că nu trebuiau să plece... Ne-au părăsit tocmai acum! Hai, că începe!

Alexandra se agita în jurul lor:

— Succes, băieți! Las' că țip eu!

Într-adevăr, cînd Cojan lovi balonul la mijlocul terenului, strigătul Alexandrei izbucni cu tărie:

— Hai a cincea B! Hai «albaștriii»!

Cojan primise din nou mingea. Un dribling, două, trei...

— Pasează, mă! strigă Albin. Cojan nu aude. Nu mai vede decît poarta. Încă o fentă, e singur... trage!

— Gool! strigă Alexandra din marginea terenului, alergînd spre poartă, spre Sile.

— Ai văzut? zice Sile. Mai tare ca Dumitriu!

Campionii s-au înfuriat. Vio are mingea, dar îi e luată de Albin. Acesta pasează ușor unuia dintre «albaștri», primește din nou mingea, îl zărește pe Cojan, trimite foarte bine, la semiînălțime, și Cojan reia din zbor, năprasnic. Scorul a devenit 2—2, în mai puțin de zece minute. Sile țopăie în poartă. Alexandra aleargă în spatele lui, se împiedică în sacul de sport pe care-l ține în mînă și abia acum își amintește că are în el merele pentru băieți; voise să le facă o surpriză la pauză.

— Atenție, Sile! strigă ea brusc. Căpitanul campionilor pătrunsese în careu. Deși urmărit de Albin, apucă totuși să tragă.

Alexandra închise ochii, înăbușindu-și strigătul; cînd îi deschise, Sile era la pămînt, cu balonul în brațe.

— Bine, Vasile! îi zice Albin bucuros. Se șterge pe față cu tricoul și îi strigă Alexandrei: Fii atentă, că le dau o *boabă!*

Primește mingea, depășește în viteză un adversar, driblează încă unul, pasează unui «albastru», recapătă mingea — Alexandra ține pumnii strînși —, driblează, intră în careul campionilor și, venit din urmă..., Vio îi pune piedică. Albin vine peste cap. Alexandra își mușcă degetele și simte cum îi dau lacrimile.

— Un'ș'pe! strigă Sile. Un'ș'pe metri! E clar: se bate lovitura. Albin face semn că nu poate. Trage Cojan. Imparabil! 3—2 pentru «albaștri»!

CUM POȚI RĂGUȘI?

de ALECU POPOVICI

Radu făcu toată seara exerciții de «răgușeală». Îl strigă de zeci de ori, pînă ce asurzi tot blocul, pe Licu de la fereastra blocului vecin, bău apă rece și imită strigăte tiroleze, degeaba. Dimineața nu era răgușit nici un pic și el visase toată noaptea că s-a procopsit cu vocea celebrului Louis Armstrong.

Așa că făcu un număr de telefon si. trist, oftă în receptor:

— Silviu, auzi?

— Aud.

— N-auzi nimic?

— Te aud pe tine!

— Și altceva? Am o laringită, sînt răgușit. Foarte răgușit și foarte bolnav!

— Aha, nu vii astăzi!...

— Da, mă, comprese, stau tot înfășurat în cîrpe ude și vocea nu-mi revine... La școală să spui că ai vorbit cu mine prin bilețele.

— La telefon?

— La televizor, la ce vrei tu!... N-am glas!...

— Mi se pare că n-ai... «glas» să spui că nu ți-ai făcut desenele.

— Nu-ți răspund pentru că nu-mi dau voie «prescripțiile medicale», altfel... Și închise telefonul.

*

Primele ore au trecut ușor în compania numerelor «19» și «20» din «Colecția temerarilor», pînă ce se făcu unsprezece și jumătate.

La douăsprezece și un sfert fix începea filmul. Radu se așeză cuminte la casă, la rînd, cînd, deodată, se simți bătut pe umăr. Înghiți în sec și-l recunoscu pe Vlad, colegul din banca din față. De emoție, vocea i se subție nefiresc.

— Ce faci aici? Și tu... ești bolnav?

Vlad surîse și-i făcu semn să înainteze, căci îi venise rîndul. Radu își cumpără biletul și-l așteptă și pe Vlad.

Tresări însă... Nelu și Lia, vecinii lui din banca din dreapta, priveau la pozele din hol.

Se dădu cu un pas înapoi și se împiedică de Matei, campionul de șah al clasei.

CARTEA DE VISE

de NICOLAE ȚIC

Să fii cuminte! mă ruga bunica. Azi și mîine să fii mai cuminte ca oricînd. Să nu te bați, să nu plîngi, să nu cazi din pod. Nimic rău să nu faci, ca să nu-l superi pe taică-tău. Și să-i răspunzi cînd te întreabă, și s-o lași pe-a lui, că taică-tău se pregătește să plece la război. Cartea de vise! Unde e cartea de vise?

De două zile, taică-meu primise ordin de chemare și se pregătea să plece. Eram tare curios să văd și eu cum se pregătește un om cînd pleacă la război. Cartea de vise! se agita bunica, de cum se scula. Maică-mea se ducea la grajd, să mulgă vaca. Taică-meu ieșea afară, pe trepte, numai în cămașă și nădragi și desculț. Se așeza pe trepte și aștepta să răsară soarele. Drept la soare se uita și nu-l dureau ochii. Mama îi aducea o cană cu lapte nefiert. Bea laptele, cu ochii la soare. Am pus cartea de vise după icoană! anunța bunica.

Mă duceam pînă la poartă să văd cine mai trece pe uliță și-ncotro. Numai copii și femei, și bătrîni. Tata, tot pe trepte, acuma se uita la fîntînă. Pînă seara se uita la toate pe rînd și cu mare atenție. La gard, la ferestre, la grajd. Dar la mine nu se uita, mă tot învîrteam în jurul lui, iar el tot în altă parte se uita. Cartea de vise! striga bunica. A trecut azi și-a venit mîine. Tata, tot pe trepte, cu soarele-n ochi.

— Gata, a spus bunica. Trebuie să plecăm.

— Numai să nu uităm ceva, s-a-ngrijorat mama.

Mă întrebam: ce să uite? Astea au fost toate pregătirile. Bine că știam și eu cum pleacă un om la război. Stă pe trepte și se uită la soare. Se uită la casă, la gard, la fîntînă. Tata a deschis poarta și deschisă a lăsat-o. Nu s-a uitat în urmă. Noi, după el, la cîțiva pași. Pînă la gară aveam de mers vreo patru kilometri pe jos. Ne petreceau femeile din sat cu ochii-nlăcrimați. Tata se uita la case, la cîmp și nu zicea nimic. Numai în cămașă și-n nădragi și desculț. Așa umbla toată vara pe cîmp. Așa pleca și la război. Degeaba se pregătise atîta. Pe la jumătatea drumului, bunica s-a speriat de ceva, numai de ea văzut, și repede și-a dus palma la gură. S-a speriat și maică-mea.

— Oare n-am uitat nimic? a întrebat bunica.

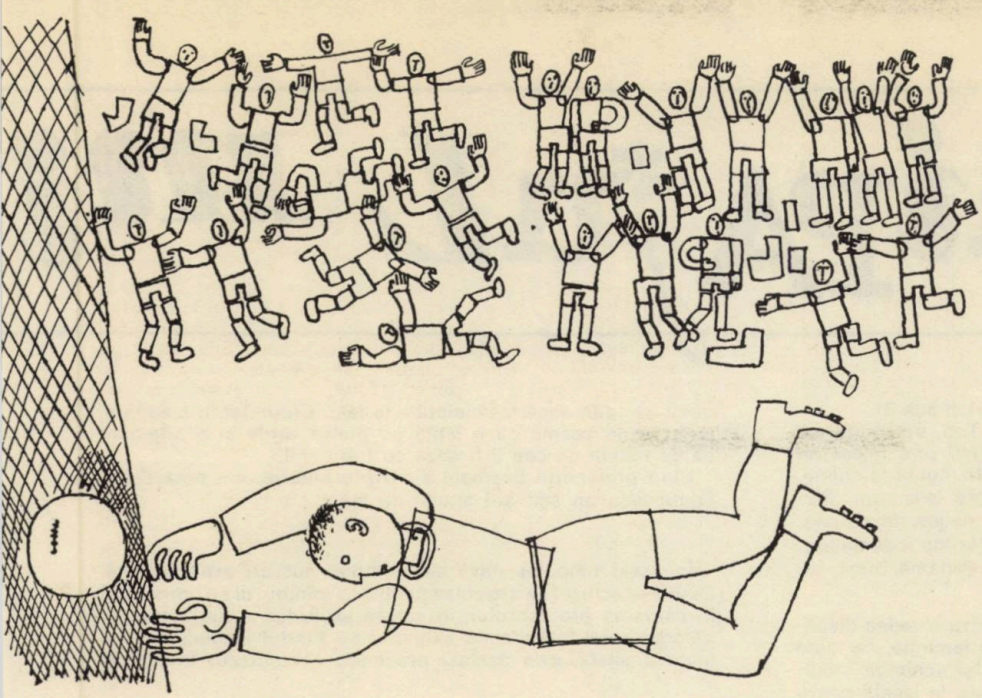

Campionii se ceartă între ei. Sînt tot mai nervoși. Fac greșeli peste greșeli, iar lipsa lor de pregătire începe să-și spună cuvîntul; au obosit. Cei dintr-a V-a însă zburdă. Și deși Albin a trecut, rănit fiind, la apărare, ei domină tot timpul. Ratează însă cîteva ocazii bune. Alexandra abia mai poate, dar strigă mereu: «Hai, albaștrii!» Sile mai apără două șuturi periculoase, apoi finalul meciului aparține cu totul celor din clasa lui, care mai marchează un gol prin Cojan. La sfîrșit, «campionii» refuză să dea mîna.

«Albaștrii» sînt fericiți: rîd, fac gălăgie, mănîncă merele pe care Alexandra le-a scos din sac, discută fazele meciului.

— Ce-am spus eu? zise Cojan. Păcat că nu a venit și tovarășa dirigintă...!

Băieții pleacă împreună spre casă. Alexandra, micuță, merge în urma lor; nimeni nu o bagă în seamă. Ar vrea să vorbească și ea. Nu mai poate; a răgușit de tot.

Albin o vede; o vede cum merge singură și și-aduce aminte că ei nu-i rămăsese nici un măr. Se oprește și o așteaptă:

— Ia mărul meu, îi spune, întinzîndu-i-l.

Alexandra îl ia și nu poate să-i spună nimic fiindcă e din cale afară de răgușită. Îi zîmbește doar, iar el îi aranjează fularul în jurul gîtului.

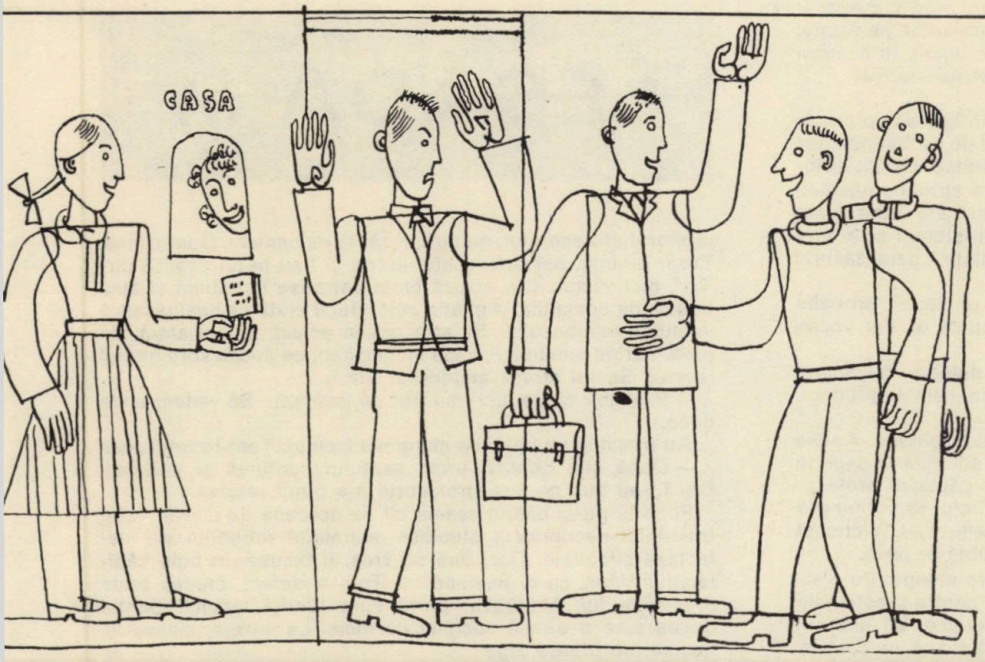

— Voi toți... E o epidemie de la... lari... laringită...

În spatele lui răsună într-adevăr o... epidemie de tuse... Tușeau vreo zece băieți și fete din clasă...

— Și ce-o să spună tovarășa dirigintă, izbucni Radu...

— O să spună cum i-a plăcut filmul, îi răspunse Vlad fluturînd un teanc de bilete. Sîntem toată clasa.

Radu nu știa că în ora de dirigenție, ultima din acea zi, toată clasa era hotărîtă să meargă la filmul istoric cu diriginta.

— Și tu, prieten bun, nu mi-ai spus nimic, se revoltă Radu, țipînd la Silviu.

— Dacă mi-ai închis telefonul din cauză de «prescripții»...

Atît de tare a strigat atunci Radu încît răgușit cu adevărat!

Desene: VASILE CELMARE

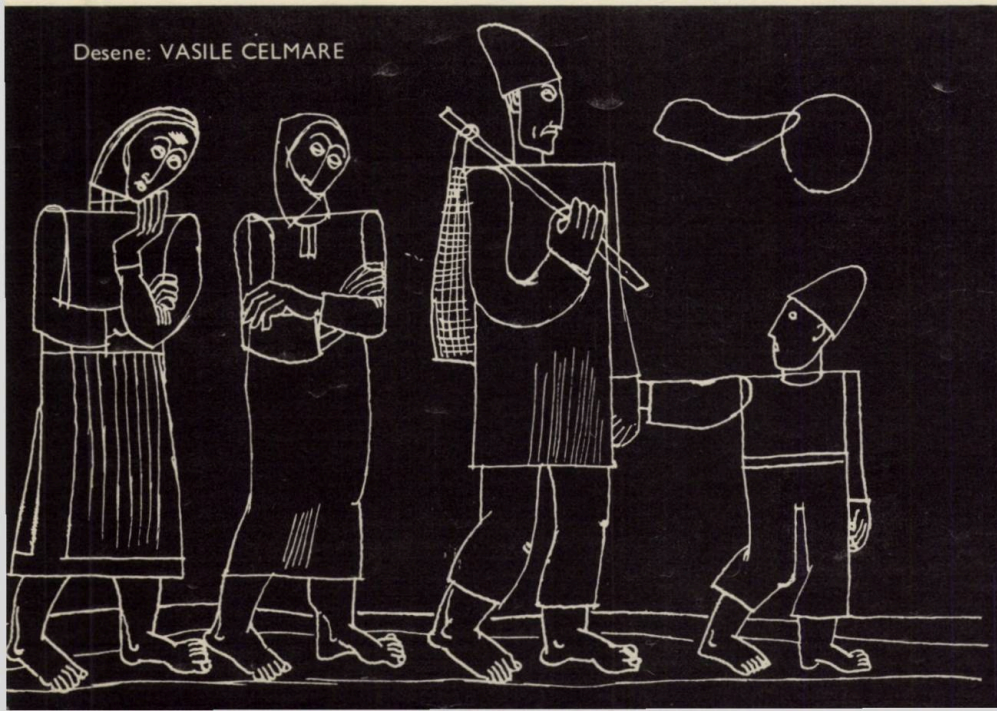

— Nu, nu, n-am uitat.

— Cartea de vise! mi-am amintit eu.

— Taci! Că nu-i bine să te-ntorci din drum.

Cartea de vise rămăsese pe masă sub cratița de cartofi din care mîncaserăm toți. O cărticică roasă și soioasă. O citise bunicul. Și străbunicul. Ca să știe ce se întîmplă cînd visezi așa sau așa. Cînd pleci departe, pentru multă, multă vreme. Visezi, visezi... Și citești ce scrie acolo. Și mai afli cum o duc ai tăi.

— Oare n-am uitat nimic? a întrebat tata.

— Nu, nu, n-am uitat! s-a grăbit bunica.

— Cartea de vise! am strigat eu.

— Taci! a spus tata, cu un zîmbet în colțul gurii. Nu e bine să te întorci din drum!

Și nu s-a întors.

Și nu s-a mai întors.

Echipajul mi

LEBĂDA 61

«Miracola» se așeză lin pe solul planetei Lebăda 61.

Vifor, comandantul navei, împreună cu Ted, secundul, se aflau în fața panoului de comandă, urmărind prin teleecran neobișnuitul peisaj al planetei. Deodată intră, agitat la culme, Exemplu. Rămase însă cu ochii ațintiți spre teleecran. Nici nu băgă de seamă ochelarii ce-i alunecau în jos de pe nas. Tom însă, din spatele lui, îi prinse prevăzător, cu îndemînare. Profesorul rămase uluit o secundă, apoi exclamă încet, ca pentru sine:

— Ei drăcie!? Asta ce mai e?

Vifor și secundul întoarseră capetele pentru a vedea dispărînd în fumul roșcat, cu reflexe verzui, trei luminițe, ca niște cărbuni aprinși. În cîteva secunde, norul își schimbă înfățișarea. Lumina puternică a reflectorului dădu la iveală cîteva siluete întunecate ce se depărtau în salturi uriașe. Exemplu bolborosi ceva, amintind de pățania exploratorilor pe Marte, și, cu un gest reflex, dădu să-și șteargă ochelarii. În aceeași clipă însă, în navă se făcu întuneric. Vifor strigă alarmat:

— Lumina. Hei, aprindeți lumina!

Nimeni nu răspunse. Deodată bezna fu străpunsă cu brutalitate de un fulger arămiu, urmat de un hohot de rîs, batjocoritor și sinistru. Din nou liniște... Lumina se aprinse. Orbiți, strînseră repede pleoapele. Dar le redeschiseră aproape imediat, la semnalul lui Tom. Profesorul dispăruse! Lui Tom (care era un robot foarte simțitor), pesemne de tristețe, i se arseră lămpile. Uluiala și repeziciunea celor întîmplate îi paralizaseră. Vifor, revenindu-și cel dintîi, zise:

— Să fim calmi! Trebuie salvat... Nu se poate... E probabil pe aici, prin apropiere. Să fim calmi..., repetă el, dar vocea îi tremura.

Îi reveneau în minte imagini pline de duioșie. Își aminti pățaniile omulețului acestuia rotofei, puțin cam imprudent, dar care era un tovarăș minunat. Și acum...

Dar Vifor nu era omul care să se lase furat de gînduri. Apăsă hotărît pe butonul de alarmă generală. Se adunară în sala de comandă. Trebuia să pornească imediat în căutarea profesorului Exemplu. Se hotărî ca Vifor și Tom-robotul să pornească cu minibuzul pe urmele dispărutului. Ceilalți, Ted, Victor și Tezar (cîinele lui Exemplu), trebuiau să rămînă pe navă.

Minibuzul a fost pregătit cu cea mai mare atenție. Pe platforma lui au montat un mic tun laser rotativ pentru eventualele întîmplări neplăcute, două reflectoare puternice, un mic remorcher laser, un aparat «Alfa» pentru hrană și apă, un costum cu aparat individual de oxigen, un aparat mare de oxigen tip «Omega», un aparat de radioemisie cu teleecran pentru legătura cu nava.

Fără a mai pierde timp, Vifor și Tom își luară bun-rămas de la tovarășii lor și intrară repede în minibuz. Ușa ecluzei se deschise și minibuzul porni lin, depărtîndu-se de «Miracola»...

Dar ce se întîmplase cu profesorul Exemplu, care dispăruse în împrejurări atît de ciudate?

În clipa în care întunericul învăluise cabina navei, profesorul se cufundase într-un fel de somnolență. Ar fi căzut ca un bolovan dacă nu intervenea o țesătură moale și elastică în care Exemplu se încurcă. Auzi apoi o voce îndepărtată ce aducea cu cea a lui Vifor strigînd: «Lumina! Hei, aprindeți lumina!» Făcu sforțări să-i răspundă. Nu putu. Se simțea obosit și vlăguit. Apoi i se păru că plutește departe de «Miracola».

După cîteva ceasuri se trezi pe fundul unei ape. Își dădea limpede seama de asta, dar nu-și putea explica în ce fel respiră fără cască, fără costum...

Exemplu nu pierdu însă timpul. Se uită repede împrejur și se ascunse într-o uriașă cochilie de melc. Pereții albi de sidef străluceau, împrăștiind reflexe multicolore. Pe jos era așternut un nisip ciudat. «Probabil că l-a adus apa» — gîndi Exemplu. Începu să cerceteze nisipul. Uită de tot... Și, cu toată primejdia, chiui cît îl țineau puterile. Nisipul nu era altceva decît pietre prețioase amestecate cu firișoare de aur și de platină. O zbughi afară să vadă dacă tot nisipul e la fel... Cufundat în meditare, nu-și dădu seama că o ființă cu pielea verde și o aripioară ca de rechin pe cap îl fixează cu trei ochi!

Cînd profesorul Exemplu simți prezența ei, era prea tîrziu. Ființa făcu un salt și-l apucă de mîini.

*

În acest timp, pe navă se întîmplau lucruri extraordinare. Cînd ușa ecluzei se deschise pentru ca minibuzul să pornească în căutarea profesorului, în ecluză se furișă o ființă asemănătoare celei întîlnite de Exemplu pe fundul lacului. Atît că ființa aceasta, prin același procedeu necunoscut folosit de răpitorul profesorului, nu putu fi zărită de oameni. Doar cîinele Tezar o simți, dar scheunatul lui nu și l-au putut explica nici Ted, nici Victor. Din ecluză ființa pătrunse în cabină și apoi în sala de comandă. Agitația celor doi îl ajută să deslușească intențiile minibuzului. Se strecură în ecluză și ieși afară din navă. Zărind minibuzul, săpă un mic șanț ce ducea spre fundul lacului. Șanțul atrase atenția lui Vifor.

— Probabil că pe aici l-au tîrît pe Exemplu. Să vedem unde duce.

Au urmat șanțul pînă la marginea lacului. Tom-robotul zise:

— După cîte observ, urma șanțului continuă și sub lac. Dacă l-au dus pe aici, profesorul n-a putut respira.

Robotul nu-și dădea seama cît de aproape de adevăr este. Invizibilul necunoscut studiase aparatajul robotului și-i defectase circuitele. Dar, fără să vrea, îi făcuse un bine căpitanului Vifor, care, neștiind că Tom e defect, credea toate afirmațiile lui. Minibuzul porni spre fundul lacului. Șanțul ducea spre o uriașă cochilie de melc. La intrare, cineva își făcuse loc printre alge.

DOROFTEI PAUL
cl. VI-a, Șc. gen. nr. 71 București

racoLA

ÎN ACEST NUMĂR ÎNCEPEM ROMANUL FOILETON DE AVENTURI EXTRAORDINARE ALE ECHIPAJULUI «MIRACOLA», SCRIS ŞI DESENAT DE CITITORII NOŞTRI. CEI CE VOR SĂ COLABOREZE LA ACEST ROMAN GĂSESC AMĂNUNTE ÎN «CRAVATA ROŞIE» NR. 4 DIN APRILIE.

— Pe aici a trecut profesorul Exemplu! strigă Vifor.

De cum pătrunse însă minibuzul în cochilie, aceasta se închise cu o membrană subţire, străvezie, dar cu neputinţă de străbătut. Era o capcană! Cîteva fiinţe-broască se învîrtiră în jurul lor, privindu-i cu ochi strălucitori. Apoi dispărură... Erau captivi! Încercară să-i prevină pe tovarăşii lor de pe «Miracola», dar nici o undă nu străbătea pînă acolo.

— Şi totuşi profesorul Exemplu a fost aici, exclamă Vifor.

*

Aşadar, Ted şi Victor erau pe navă, iar Vifor şi Tom-robotul captivi. Să vedem ce făceau ceilalţi componenţi ai «Miracolei». Tezar, cîinele profesorului, se luase, fără a fi simţit, după strania apariţie de pe navă. Ajunsese pe marginea lacului, dar se codi să intre. Văzuse şi minibuzul, dar, de frică să nu fie «certat», se ascunsese după o movilită. Mirosul lui de copoi bătrîn îl mînă spre craterul unui vulcan. Simţea că acolo trebuie să fie profesorul Exemplu. Tîrîndu-se pentru a nu fi descoperit, ajunse cu greu.

Exemplu încercase în zadar să-şi desprindă mîinile din strînsoarea de fier a necunoscutului. Nu-i era frică. O curiozitate ciudată îl îndemna să-l urmeze. Acesta îl duse în craterul unui vulcan, acelaşi vulcan la care ajunsese credinciosul Tezar. Conul craterului era cu neputinţă de escaladat. Exemplu nu avea la îndemînă nici un aparat zburător. Nici măcar aparatul de emisie-recepţie ca să-şi înştiinţeze tovarăşii. Necunoscutul îl lăsă singur. Dar nu pentru multă vreme.

Tezar, alegînd o cale mai accesibilă, urcă cîţiva metri, dar alunecă înapoi. Îşi «ascuţi» bine ghearele şi, după multe opinteli, ajunse pe creastă. Coborîşul în crater fu o jucărie.

Încercînd să evite reîntîlnirea cu fiinţa aceea fantastică, Exemplu se întîlni cu Tezar. Porniră amîndoi pe un culoar. De unde să ştie că erau supravegheaţi? De unde să ştie profesorul că Tezar numai datorită necunoscutului urcase creasta vulcanului?

În acest timp, Vifor şi Tom-robotul munceau cu îndîrjire. Comandantul reparase circuitele lui Tom şi, împreună cu el, tăia cu tunul laser o bucată din sideful capcanei. După multă trudă, minibuzul fu eliberat şi, cu viteză maximă, ajunse pe navă. Rămînea profesorul Exemplu.

Urmele lui Tezar atraseră «Miracola» spre craterul vulcanului. Curînd, pe unul dintre culoare, o cascadă de smoală le bară drumul. Vulcanul deveni activ. Singura scăpare era temposcopul. Vifor se şi repezise, mînuindu-i cu febrilitate butoanele. Magma se apropia ameninţătoare. Pereţii se curbau de căldură. Cîteva secunde şi totul era pierdut. Vifor, cu faţa crispată, făcea sforţări să declanşeze mecanismul. Fără rezultat. O fracţiune de secundă mai tîrziu, Tom repezi mîna sa de fier peste buton, cu toată puterea. Temposcopul, în sfîrşit, funcţiona. Revăzură clipele de dinaintea părăsirii navei, pe profesor şi pe Tezar.

Prin teleecran apăru imaginea boltită a coridorului. Coborîră din navă. Intrară într-o imensă văgăună, luminată de sclipirile a zeci şi sute de pietricele fosforescente. Aici se afla o astronavă avariată. Lîngă ea era Exemplu. Dar un Exemplu de nerecunoscut, în scafandrul verde lipit de corp şi care-i acoperea şi faţa. Era întovărăşit de Tezar şi de... fiinţa necunoscută!! Intrară să cerceteze astronava. Primul lucru care-i atrase atenţia lui Vifor fu un carnet de însemnări. Îl deschise. Pe prima pagină citi:

Nava-Şoimul
Victor Emilian
(căpitan)

Vru să citească mai departe, dar mîna verde a necunoscutului îi atinse umărul. Spre surprinderea tuturora, rosti tare:

— Dragă Vifor, de cînd umbli în hîrtiile prietenilor?!

Şi, spre uimirea crescîndă a echipajului, îşi scoase ca pe o mască pielea verde ce-i acoperea faţa. Lîngă ei stătea surîzînd Victor Emilian, temerarul care plecase cu cîţiva ani în urmă spre Lebăda 61. Astronava i se defectase, şi el era considerat de mult pierdut...

MORARU IULIAN
cl. VI-a, Liceul nr. 30 Bucureşti

VIŞE NICOLAE
cl. VI-a, Liceul nr. 30 Bucureşti

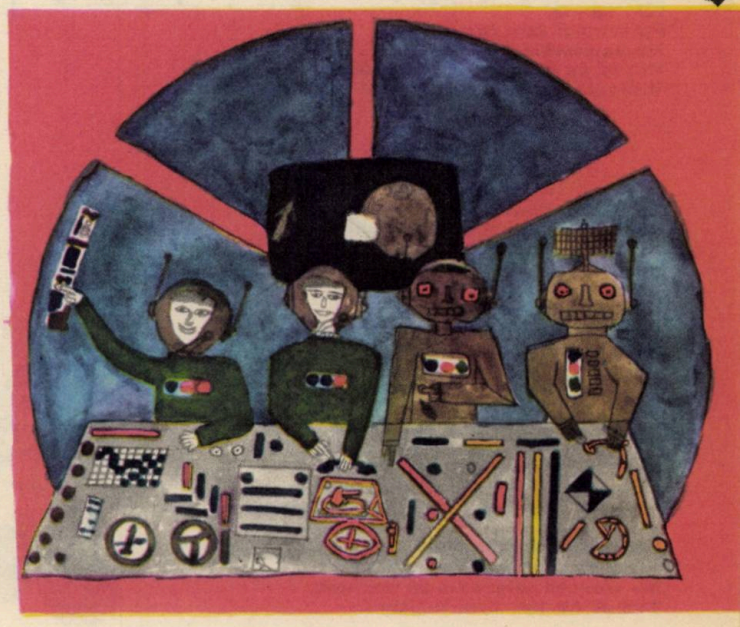

«Sărbătoriră» întîlnirea, după care începură cercetarea privitoare la originea planetei. Trebuia lămurit şi misterul fiinţelor-broaşte şi tehnica lor de a face lucrurile invizibile... Tot ce am mai putut obţine de la Tom-robotul e că toţi s-au reîntors cu bine pe Pămînt...

TĂRNĂUCEANU DORU
cl. VII-a D, Şcoala generală nr. 150 Bucureşti

ȚARĂ SCUMPĂ, SĂ TRĂIEȘTI

Versuri de NINA CASSIAN
Muzica de ANATOL VIERU

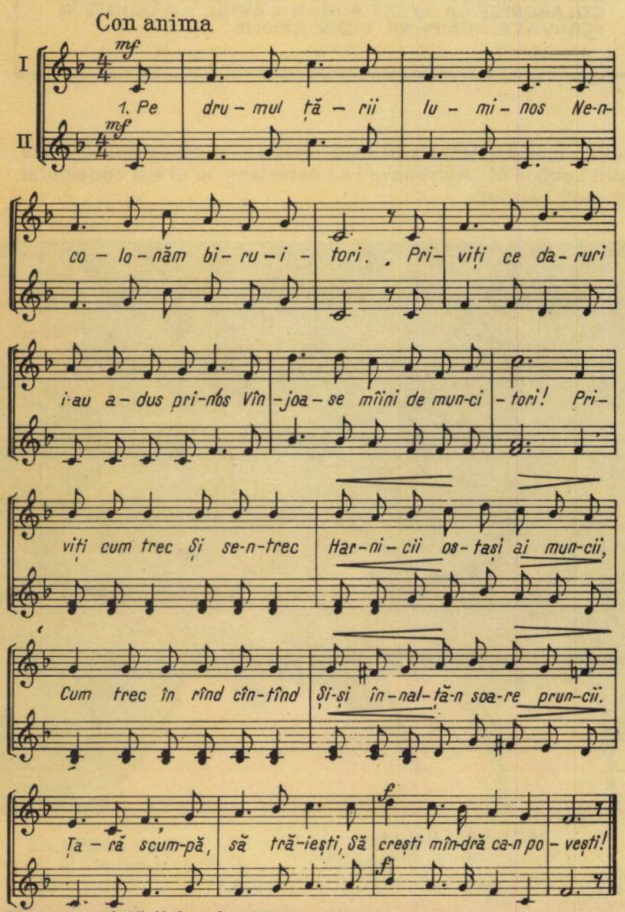

Pe drumul țării luminos
Ne-ncolonăm biruitori.
Priviți ce daruri i-au adus prinos
Vînjoase mîini de muncitori!

Priviți cum trec
Și se-ntrec
Harnicii ostași ai muncii,
Cum trec în rînd cîntînd
Și-și înalță-n soare pruncii.
Țară scumpă să trăiești,
Să crești mîndră ca-n povești!

Partidul nostru, vechi stegar,
Călit în luptă zi de zi,
Ne-a îndrumat în vremuri de amar,
Ne-ndrumă azi în bucurii.

Priviți cum cresc
Și sclipesc
Noi uzine, noi palate,
Oameni cu gînduri noi,
Limpezi și descătușate.
Țară scumpă, să trăiești,
Să crești mîndră ca-n povești!

Sub cerul păcii liniștit
Vrem casa noastră s-o clădim.
Nu vrem să suie, cum au mai suit,
Păduri de foc spre înălțimi.

Vom apăra
Patria,
Viitorul ei de aur;
Brațul poporului
Azi îi e stăpîn și faur.
Țară scumpă, să trăiești,
Să crești mîndră ca-n povești!

SĂ FII PARTIDULUI OȘTEAN

Versuri de MIHAI BENIUC
Muzica de MATEI SOCOR

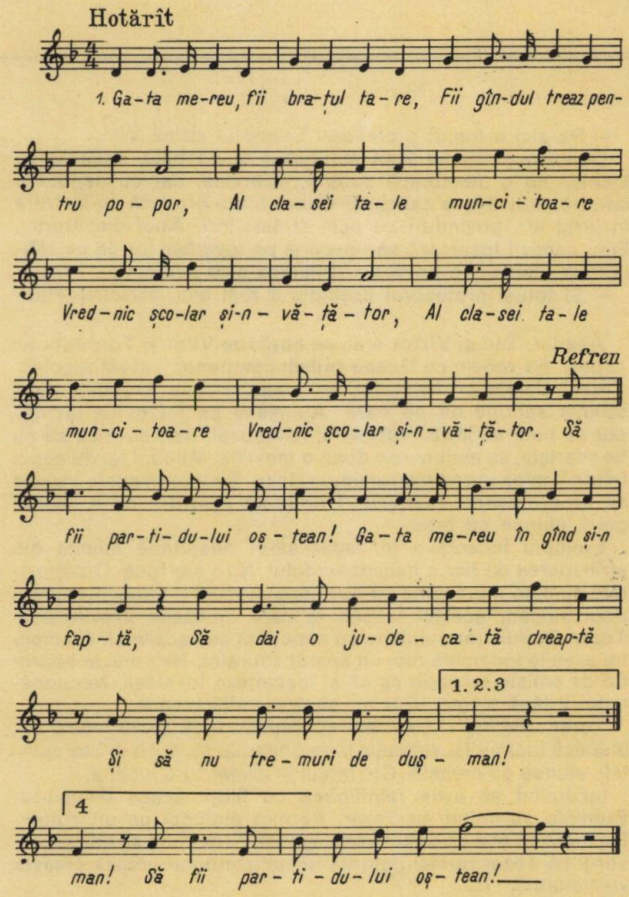

Gata mereu, fii brațul tare,
Fii gîndul treaz pentru popor,
Al clasei tale muncitoare
Vrednic școlar și-nvățător.

REFREN:
Să fii partidului oștean!
Gata mereu în gînd și-n faptă.
Să dai o judecată dreaptă
Și să nu tremuri de dușman!

În prima linie te-aruncă,
Nu pregeta, nu lîncezi,
Spor socialist de ore-muncă
Dăruie țării, zi de zi.

REFREN...

Iar cînd se cere bărbăție,
Te-nscrie primul voluntar.
Și biruința ta să fie
Steag pus pe zidul adversar.

REFREN...

Tu ești chezașul fericirii
Veacului glorios și nou.
Răspunzi de pacea omenirii —
Ești comunist, fii deci erou!

REFREN...

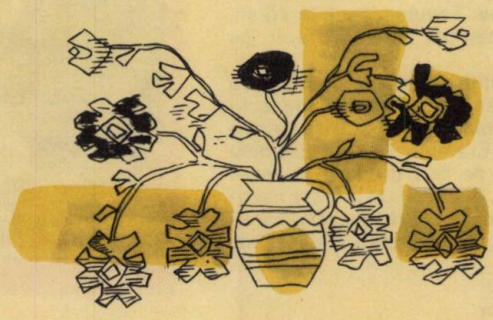

DRUMUL GRĂDINARULUI

Figura reprezintă planul unei mici livezi (punctele reprezintă pomii). Grădinarul trebuie să-i îngrijească pe toți. El a început cu pătratul însemnat cu o steluță și **a trecut pe rînd prin toate pătratelele** (atît cele cu pomi, cît și cele fără), **în afara celor hașurate** (ocupate cu diferite construcții).

El **nu a mers în diagonală** și nici **nu a trecut de două ori prin același pătrățel**. La terminarea drumului **a ajuns în pătrățelul de unde pornise**.

Reconstituiți drumul parcurs de grădinar.

(Răspunsul îl veți afla la pag. 14)

VITEZA TRENULUI

(Răspuns la problema din pag. 4)

Trenul merge tot cu viteza de 7 metri pe secundă. Dacă trenul ar sta pe loc, fumul locomotivei s-ar abate în sensul în care suflă vîntul. Dacă trenul ar merge înainte și vîntul nu ar sufla de loc, fumul s-ar abate în sensul opus mersului trenului. Dacă fumul locomotivei în mers se ridică drept în sus înseamnă că trenul merge cu o viteză egală cu cea a vîntului ce bate în același sens, acțiunea celor două vîteze asupra vîntului anulîndu-se astfel.

SCAUNELE

Așezați **10 scaune** de-a lungul pereților unei camere pătrate astfel încît în dreptul fiecărui perete să se afle **un număr egal de scaune** (pare imposibil: cu puțină ingeniozitate veți găsi însă soluția).

GRADUL	FORȚA VÎNTULUI	EFECTUL	KM/ORĂ
3	briză ușoară	vîntul flutură drapelele	12—19
4	briză	zboară praful și foi de hîrtie	20—28
5	briză puternică	arborii se clatină	29—38
6	vînt	folosirea umbrelelor e dificilă	39—49
7	vînt puternic	mersul contra vîntului e greu	50—61
8	vînt în rafale	se rup crăci din pomi	62—74
9	vînt foarte puternic și în rafale	se dărîmă coșurile caselor	75—88
10	furtună	arborii sînt dezrădăcinați	89—102
11	furtună violentă	mari ravagii — zboară acoperișurile unor case	103—120
12	uragan	mari devastări	peste 120

DRUMUL GRĂDINARULUI

(Răspuns la problema din pag. 6)

LA 4 ANI MATEMATICIAN

Kim Ung Yeng, locuitor în vîrstă de patru ani al orașului coreean Hong Iang, poate fi considerat pe drept cuvînt un fenomen. La trei luni a început să vorbească, la șase luni a făcut primii pași, la nouă luni știa să mănînce orezul cu bețișoarele. Evoluînd cu aceeași repeziciune, la doi ani Kim a învățat să scrie și să citească. Dar marea lui pasiune e matematica. Primele lecții i le-a predat tatăl său, profesor universitar de fizică.

Kim, în vîrstă de patru ani, este astăzi elev... la școala medie. În timpul liber scrie versuri.

CONSTRUIȚI SINGURI CONSTRUIȚI

nă, care se netezesc, de asemenea, cu mîna, se lasă un minut, după care se ridică. Pe coala albă vor apărea reproduse exact textul și desenele de pe matriță. Astfel se pot obține 25—30 de copii. La sfîrșit, textul de pe pastă se spală bine cu o cîrpă udă, iar după uscare poate fi folosit din nou.

UN PULVERIZATOR

Pentru a împrăștia într-un strat fin apă de colonie, o esență aromată care să parfumeze aerul din cameră, un insecticid sau o culoare pentru fondul unui desen, aveți nevoie de un pulverizator. Puteți construi lesne un astfel de instrument dintr-un dop, două tubușoare de tablă și o sticluță.

Tăiați un sfert dintr-un dop de plută și veți obține o piesă asemănătoare cu un scăunel. În această piesă dați două orificii (cu un cui înroșit în foc) și introduceți tuburile, așa cum se vede în desen. Tuburile le puteți lua de la rezervele de pix consumate. Turnați lichidul de pulverizat în sticluță, înfigeți bine dopul cu tuburile deasupra, și instrumentul e gata. Dacă veți sufla cu putere prin tubul lateral, lichidul va țîșni din sticlă sub forma unui jet format din mii de picături microscopice.

Știați că...

...în fiecare minut au loc unul sau două cutremure de pămînt, astfel încît în 365 de zile se înregistrează peste 1 000 000 de cutremure?

...cu 600 de ani înainte de era noastră, corăbierii fenicieni din slujba faraonului egipteanul NECHAO au făcut primul înconjur al Africii?

...prima parașută a fost concepută de renumitul pictor, sculptor, poet și inginer al Renașterii Leonardo da Vinci?

...în anul 1500, în orașul Nürnberg, un oarecare Hek a construit primul ceas de buzunar?

...scriitorul român Ion Ghica fost guvernatorul insulei Samos din arhipelagul grec?

...cuvîntul «jazz» prin care se definește, de obicei, muzica ușoară modernă, vine de la numele cîntărețului și dansatorului negru Jasbo Brown, numit de admiratorii săi prescurtat: «Jas».

ILUZIE OPTICĂ

Iată o experiență amuzantă. Pe o masă, așezați alături o foaie de hîrtie albastră și una — de mărime egală — de culoare roșie. Lipiți pe fiecare cîte o etichetă albă. Despărtiți foile printr-un carton alb și priviți cu fiecare ochi cîte o culoare. Surpriza va fi mare: veți vedea foile colorate în violet și purtînd etichete diferit colorate: una verde și cealaltă portocalie!

O NOUĂ EMISIUNE DE MĂRCI POȘTALE ROMÂNEȘTI

Filateliștii din țara noastră își pot îmbogăți clasoarele cu noua serie de timbre numită: «PĂSĂRI DE PRADĂ», formată din 8 valori:

— Valoarea de 20 de bani reprezintă pe cel mai mare răpitor de noapte numit BUHA (BUBO BUBO).

— Valoarea de 40 de bani reprezintă pe cel mai mare și răpid șoim numit ȘOIMUL DUNĂREAN (FALCO CHERRUG).

— Valoarea de 55 de bani reprezintă pe cel mai mic dintre vulturii hoinari numiți HOITARUL ALB (NEOPHRON PERCNOPTERUS). Fiind o pasăre foarte utilizată pentru transportarea corespondenței pe teritoriul Țării de Foc.

— Valoarea de 75 de bani reprezintă VULTURUL PESCAR (PANDION HALIAETUS).

— Valoarea de 1 leu reprezintă pe VULTURUL PEȘEȘU SUR (GYPS FULVUS), o pasăre foarte răspîndită.

— Valoarea de 1,20 lei reprezintă un vultur falnic numit ZANGUL (GYPAETUS BARBATUS).

— Valoarea de 1,75 lei reprezintă o răpitoare rară numită VULTURUL PLEȘUV NEGRU (AEGYPIUS MONACHUS).

Aceste cîteva pășări reprezentate în această frumoasă emisiune trăiesc pe teritoriul patriei noastre.

UN ROMÂN A EMIS MĂRCI ÎN ȚARA DE FOC

Istoria călătoriilor în îndepărtatele colțuri ale lumii a înregistrat din cele mai vechi timpuri și numele unor locuitori ai țării noastre. Printre aceștia se numără și inginerul român Iulius Popper, care, la sfîrșitul secolului trecut, a întreprins o expediție în îndepărtata Țara de Foc, arhipelag situat în sudul continentului latino-american, descoperit în 1520 de Magellan. Stabilindu-se pe coasta de nord a Țării de Foc, Iulius Popper, împreună cu tovarășii săi de expediție au început să recolteze aur din nisipul mării. Curînd, inginerul român a bătut monede proprii, iar în 1891 a emis o marcă poștală. De culoare roșu-cărmîn, marca are valoare de 10 centavos și poartă inscripția «Tîrra del Fuego». Catalogele filatelice precizează că este vorba de o emisiune particulară a poștei lui Iulius Popper din Punto-Arenas. Aceste mărci au fost utilizate pentru francarea corespondenței pe teritoriul Țării de Foc.

VITEZA TRENULUI

Doi elevi terminaseră de efectuat niște măsurători meteorologice. Acum se odihneau pe o colină și priveau un tren ce trecea prin fața lor. Locomotiva urca din greu, scrîșnind și pufăind.

— Ce viteză a vîntului au indicat măsurătorile noastre?

— 7 metri pe secundă.

— Ținînd seama de ea și privind fumul care iese drept în sus pe coșul locomotivei poți să-mi spui ce viteză are trenul?

Voi puteți spune?

(Răspunsul îl veți afla la pag. 6)

CELE 7 MINUNI ALE LUMII

Ați auzit, desigur, vorbindu-se despre cele 7 minuni ale lumii, opere mărețe din punct de vedere artistic și arhitectural din antichitate. Ele sînt următoarele:

— Piramidele Egiptului;

— Farul din Alexandria;

— Grădinile suspendate ale Semiramidei din Babilon;

— Templul Dianei de la Efes;

— Statuia lui Jupiter Olimpianul făcută de sculptorul Phidias;

— Mormîntul regelui Mausol de la Halicarnas;

— Colosul din Rodos.

PROVERBE ROMÂNEȘTI

Zgîrcitul nu e stăpîn pe banii lui, ci banii îl stăpînesc pe el.

Cînd seacă lacul, se vede peștele.

Frîiele de aur nu fac mai bun calul.

Frumusețea veștejește, Dar înțelepciunea crește.

Un pas după altul, departe te duce.

Vioara cu o coardă numai n-are nici o dulceață.

Cugetul bun e cea mai moale pernă.

Mai bine un măgar care te poartă decît un cal care te trîntește.

CITITORII CARE VOR SĂ CORESPONDEZE

PE TEME DE ȘCOALĂ:

Popescu Emilia, clasa a VII-a, comuna Bîldari, raionul Rîmnicu-Vîlcea, regiunea Argeș; **Brînzoi Valentina,** clasa a V-a, Calea București, bloc A 7, scara 1, ap. 4, et. I, Craiova; **Ioja Maria,** clasa a VIII-a A, comuna Șicula, raion Ineu, regiunea Crișana.

SCHIMBURI FILATELICE:

Ungureanu Virgilia, clasa a VII-a, comuna Toprăisar, satul Bîrunița, raion Negru-Vodă, regiunea Dobrogea.

COLECȚIONARI DE VEDERI:

Stan S. Alexandru, clasa a VII-a, comuna Colceag, raionul Mizil, regiunea Ploiești; **Ionescu Elena Nina,** clasa a VII-a, str. Carpați nr. 41 B, Roșiorii de Vede, regiunea București.

PE TEME LITERARE:

Blăgan Marioara Mariana, clasa a VII-a, comuna Mușcel raion Panciu, regiunea Galați.

DEZLEGĂTORI DE PROBLEME ȘI JOCURI DISTRACTIVE:

Pupu Carmen Mariana, clasa a VII-a, comuna Pungbina, raionul Vînju-Mare, regiunea Oltenia; **Dode Aurel,** clasa a V-a, comuna Ciuperceni, raionul Turnu-Măgurele, regiunea București; **Preduchin Mioara,** clasa a VI-a, str. Karl Marx, bloc F, et. 2, ap. 29, Focșani, regiunea Galați.

NEÎNȚELEGERE

— Un coșar a fost călcat de un automobil!

— Imposibil. De cînd merg automobilele pe acoperișuri?

«A FOST ÎNTUNERIC!»

— Petrișor, spune mama, am lăsat aseară în dulap două prăjituri și acum nu găsesc decît una. Cum s-a întîmplat așa?

— A fost întuneric, mamă, și n-am văzut-o pe cealaltă, răspunde Petrișor nevinovat.

«DE CE»

Profesorul de zoologie îl întreabă pe Dăndănel:

— De ce peștele este mut?

— Pentru că are apă în gură și nu poate să vorbească.

CAUZA

Un orator a consultat un doctor:

— Nu știu ce am, dar mă plictisesc îngrozitor.

— Probabil că vă ascultați cînd vorbiți, a diagnosticat doctorul.

PĂREREA LUI HEINE

Heinrich Heine și-a petrecut ultimii ani ai vieții sale la Paris, unde iubitorii de versuri veneau adesea să-l viziteze. Într-o zi friguroasă de iarnă, un începător îi declamă o lungă baladă. Cînd termină, în sfîrșit, întrebă:

— Ce puteți să-mi spuneți, maestre?

— Ce ți-aș putea spune, tinere, răspunse Heine strîngîndu-și halatul în jurul său. Dacă ar fi mai mult foc în versurile dumitale ori asemenea versuri în foc n-ar mai fi atîta frig aici.

ȚĂRANUL ȘI LUDOVIC AL XIV-LEA

Ludovic al XIV-lea nu purta mănuși și nu-și ținea mîinile în buzunare nici pe timp de iarnă. Întîlnindu-l la vînătoare pe un ger strașnic, un țăran se arătă surprins că regele nu-și ferea mîinile de frig.

— Nu te mira, îi spuse tovarășul său, regele are întotdeauna mîinile în buzunarele noastre...

ȘTIAȚI SĂ APRECIAȚI VITEZA VÎNTULUI?

Pentru cei fără experiență, aceasta este, desigur, mai greu, dar există totuși o metodă de care se poate servi oricine, cu multă ușurință: viteza relativă a vînturilor poate fi apreciată după «scara lui Beaufort». Această metodă, folosită pe plan internațional din anul 1913, măsoară viteza vînturilor pe baza acțiunilor pe care acestea le exercită asupra obiectelor înconjurătoare din natură. Scara clasifică viteza vînturilor în 12 grade, după cum puteți vedea mai jos.

Păstrați această pagină sau copiați-o pe un carton; privind desenele ei, veți putea oricînd să cunoașteți viteza relativă a vîntului.

GRADUL	FORȚA	EFECTUL VÎNTULUI	KM/ORĂ
0	calm	fumul se ridică vertical	sub 1
1	adiere ușoară	fumul deviază	1—5
2	adiere	freamătă frunzele	6—11

CRIPTO-GRAMĂ

Patru frați într-un coșoc. *(Nucă)*
Cade jos e galben. *(Ou)*
Îl arunci sus e alb.

Două fete poartă salbă,
Una neagră, alta albă,
Toată viața se ajungă
Și nu pot să se ajungă. *(Ziua și noaptea)*

Stă pe masă și ne spune.
Tot ce se petrece-n lume. *(Radioul)*

GHICITORI

TRIUNGHI

= la costumul pionierului
= ramificație la plante
= amîndoi
= construcțor și aviator român
= cu tractorul
= pronume sau adjectiv posesiv
= vocală
Verticală la tel

UN ȘAPIROGRAF CHIMIC

Șapirograful este un aparat cu ajutorul căruia puteți multiplica, prin copiere, texte, desene, programe pentru serbări școlare, invitații și note muzicale și, mai ales, revista voastră școlară. Pentru a-l construi, turnați într-o cutie de tablă, de mărimea unei coli de hîrtie, cu înălțimea de 2—3 cm, o pastă pe care o preparați astfel:

Într-un ibric puneți 30 g clei de oase și 15 cm³ de apă. Lăsați să stea liniștit 3—4 ore, apoi adăugați 170 g de glicerină și puneți la fiert pe o baie de apă. În timpul fierberii turnați, puțin cîte puțin, 15 g alb de plumb (ceruză, folosită în vopselărie) și amestecați mereu. Cînd pasta devine omogenă, turnați-o caldă în cutie și întindeți-o uniform, îndepărtînd eventualii grunji. La răcire șapirograful este gata.

Pentru a multiplica un text, acesta trebuie scris pe o hîrtie velină, cu creion chimic muiat în apă. Astfel se face matrița. Umeziți suprafața pastei cu un tampon de vată, aplicați deasupra matrița, cu textul spre pastă, întindeți hîrtia bine cu mîna și lăsați-o în contact intim 3—4 minute. Apoi se scoate și în locul ei se aplică coli de hîrtie albă veli-

CĂRBUNELE MAI REZISTENT DECÎT OȚELUL?

Cărbunele poate fi de zece ori mai rezistent decît oțelul? Este posibil atunci cînd cărbunele e preparat în uzinele chimice și transformat într-un nou material sintetic! Oamenii de știință prevăd că peste un an acest material va fi folosit din ce în ce mai mult pentru fabricarea pieselor de avion, automobil etc. Este vorba de fibre lungi de cărbune care, tratate cu rășini, dau un material foarte dur.

O FOTOGRAFIE ÎN 30 DE SECUNDE

Aparatul de fotografiat «Polaroid» permite obținerea fotografiilor la 30 de secunde după ce le-ai făcut! Fixezi în vizor imaginea, apeși pe buton, tragi de o pîrghie, aștepți 30 de secunde, apoi poți scoate poza (pozitivă) și negativul gata developate și fixate!

Explicația: filmul este însoțit și de o foaie de hîrtie sensibilă care este impresionată în același timp. Între film și hîrtie se găsesc mici «perle» de sticlă pline cu substanța care face ca imaginea să se developeze (să apară) și să se fixeze. În momentul cînd tragem de pîrghie, aceste perle se sparg și în 30 de secunde fotografia este pregătită! Pentru obținerea, în aceleași condiții, a unei fotografii în culori, e nevoie de ceva mai mult de un minut.

CÎINI DETECTORI DE... GAZE!

În R.P. Polonă au fost dresați cîini pentru a descoperi scurgerile de gaze naturale din conductele îngropate în pămînt. Mirosul lor s-a dovedit a fi mult mai fin decît al aparatelor; astfel, la o demonstrație, cîinii au descoperit 8 fisuri care nu fuseseră semnalate de cele mai sensibile aparate. Cîinii dresați merg de-a lungul conductei, duși de zgardă, și acolo unde simt mirosul de gaze se culcă la pămînt.

APROPIAȚI-VĂ DE MUZICĂ!

de **ANATOL VIERU**

Dacă e vorba de o dezvoltare armonioasă a personalității omului, dacă vrem să ajungem la o cultură generală, atunci muzica nu poate lipsi din componentele ei. Nu te poți mîndri cu cunoașterea romanelor lui Balzac fără a-ți fi rușine că nu cunoști simfoniile de Beethoven. Nu poți spune că înțelegi pe deplin cultura românească dacă ai citit proza lui Sadoveanu, dar nu ai auzit muzica lui Enescu.

Cred că în apropierea de muzică o mare importanță o are cunoașterea unui elementar alfabet muzical. Oare poți să te apropii cu adevărat de Shakespeare fără a ști să citești și să scrii? La fel, pentru a veni lîngă Mozart, trebuie să citești măcar puțin notele muzicale. Pentru ca sunetul muzical să nu rămînă ceva total lipsit de materialitate trebuie să înțelegi ce sînt înălțimea, durata, timbrul lui; e bine să știi măcar elementar să solfegiezi.

Orice formă de legătură cu muzica poate fi bună dacă e făcută temeinic.

În toate formele de a face muzică, și aș recomanda cît mai multe (orchestre, cor, cîntatul în diverse grupuri mai mici), pentru a putea progresa, învățați să citiți notele muzicale. De altfel, întreaga evoluție furtunoasă a artei muzicale, în ultimele cîteva sute de ani, ar fi fost de neînțeles fără inventarea și perfecționarea notației muzicale.

Căutați să ascultați cît mai multă muzică. Azi, în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, au pătruns aparatele de radio și de televiziune. De multe ori, emisiunile muzicale și concertele sînt însoțite de frumoase prezentări, instructive și din punctul de vedere al culturii generale. Se organizează cicluri metodice de emisiuni.

Se editează multe cărți legate de arta muzicii sau despre marii muzicieni și epocile creatoare.

Din toate acestea vă puteți alcătui treptat o cultură muzicală; vă puteți selecta un gust muzical; astfel vă veți apropia realmente de muzică.

Nu are rost să vă spun de care muzică să vă apropiați. Este important să vă apropiați de muzica bună. Căutați să cunoașteți muzica tuturor epocilor, de la cele mai îndepărtate pînă la aceea contemporană. Există o continuitate și o legătură între muzicile tuturor timpurilor, ca și între ramurile și frunzele ce formează un mare copac. Frecventînd muzica, auzind-o adeseori, veți înțelege și veți aprecia cum trebuie o piesă muzicală.

Odată intrați în lumea muzicii, vi se oferă un șir de satisfacții; dintre cele mai mari. Contactul cu muzica constituie o nutriție complexă pentru viața voastră intelectuală. Gustul muzical înseamnă foarte mult pentru educația voastră estetică, pentru dezvoltarea simțului vostru artistic. Pasiunea pentru muzică înseamnă o hrană morală de cel mai înalt nivel și de cea mai intensă concentrație pentru sufletul vostru.

STEAUA FĂRĂ NUME
VIS

Pasărea albă a mării
Spintecă norii cu aripi de zare
Și cu glas de aur cîntă.
Cîntecul ei e chemare
Spre cei ce spre soare se-avîntă.

Pasărea albă la ea m-a chemat...
M-am oprit atunci din zbor, poposind
Pe un jilț moale de flori, și am scris
Aceste versuri în clinchet de stele,
Născute la ora de vis.

AURORA TOCACIU
cl. VI-a Șc. generală nr. 173-București

FILM MUT

de E. TARU

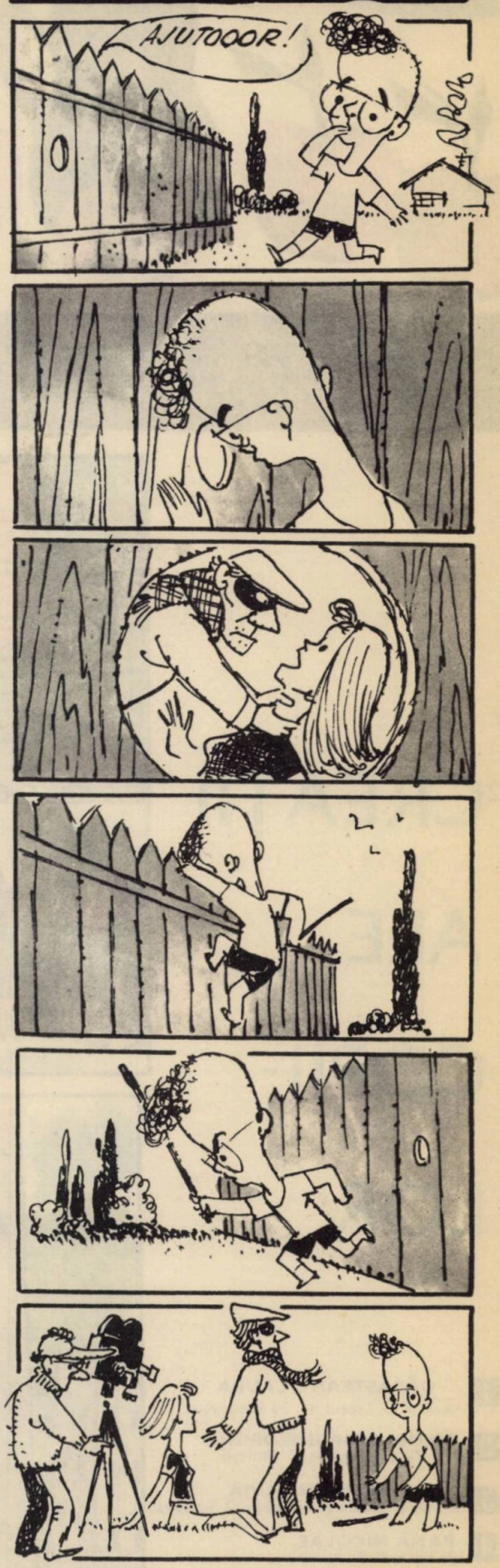

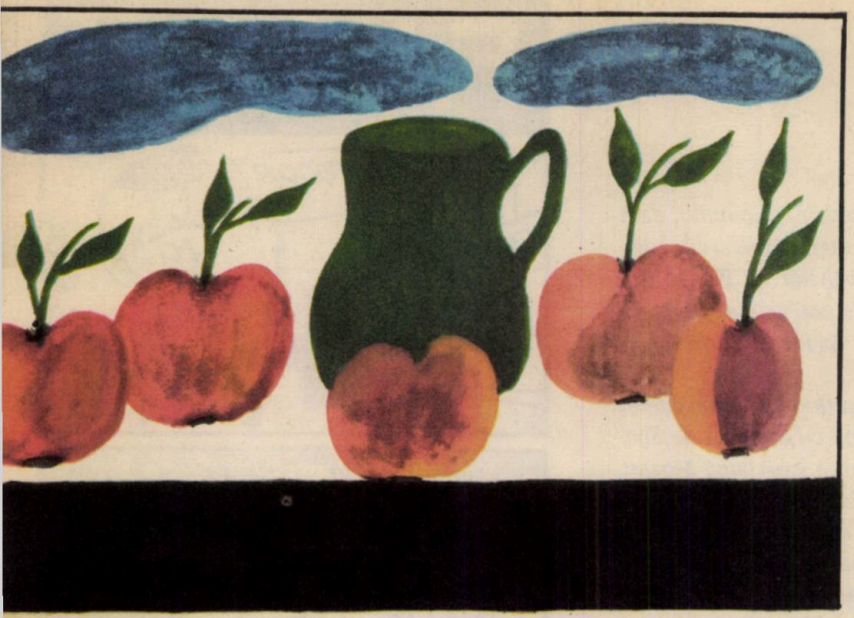

În Mai

În Mai, de ziua ta, cîntăm,
Partid iubit, biruitor;
Sub steagul tău spre țel urcăm,
Ostași ai țării-n viitor.

Stol de hulubi, stele și sori
Și un voios salut fierbinte
Sînt daruri-flori strînse-n buchet
De ziua ta, partid-părinte.

ILEANA HUDIN
cl. VII-a, comuna Năpradea, Cluj

CREAȚII ALE COPII-LOR

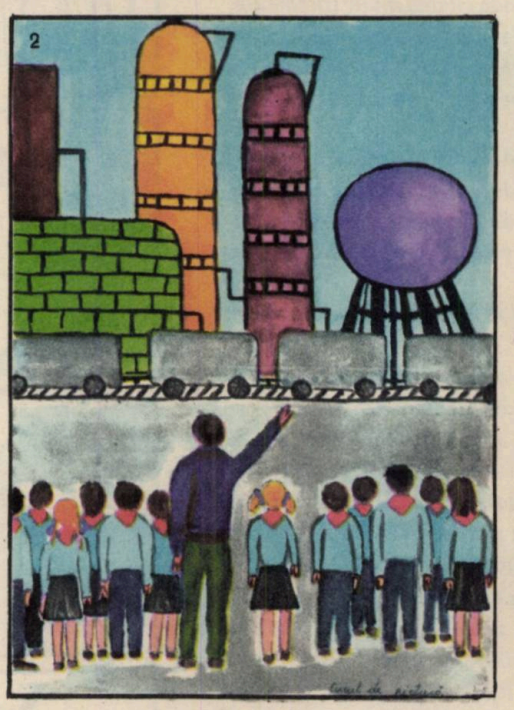

1 **GĂRĂȘTEANU LAURA**
cl. VI-a D, Liceul nr. 30 București

2 **WILHELMINA GHEORGHE**
cl. VII-a, Liceul nr. 2 Ploiești

3 **MORARU SILVIA**
cl. VII-a, Școala generală nr. 2 Suceava

4 **PANĂ NICOLAE**
cl VIII-a B, București

POVESTIRI DIN MĂRȚIȘOR

(URMARE DIN PAG. 4)

dină în pauza dintre o cafea și-un coș de fructe, Dem Teodorescu sau Vasile Demetrius așteptau înserarea ca să asculte greierii și ecourile orchestrale ale bălților din vale. Pictorul Sirato iubea priveliștile curții și florile. I.C. Vissarion stătea cîte o noapte întreagă, povestindu-ne tot felul de întîmplări frumoase din lumea satelor... Au bătut în clopotul de la poartă copii și tineri, oaspeți din toată lumea, țărani și orășeni, unii cu gînduri literare, alții voind să-l cunoască numai pe autorul unor articole sau volume care le plăcuseră sau nu, pentru că au fost și articole care nu au prea făcut plăcere unor oameni de diverse interese de pe vremuri. Odată a venit chiar primarul orașului București să-l caute pe semnatarul, cu pseudonim, al unui articol de protest împotriva unor grave neglijențe gospodărești din preajma Mărțișorului... Arghezi publicase o tabletă, cam prin anii 1934—1935, în care zugrăvea starea de mizerie a locuitorilor cartierului, a străzilor și mai ales a copiilor care nu aveau nici un fel de sprijin, nici medical, nici social, mai puțin școlar. Semnîndu-l «Ion pînă-n gît», Arghezi arăta de fapt nivelul de sugrumare la care ajunseseră bieții oameni: el îi da o întîlnire primarului într-un anume punct, în cartier. Evident, primarul a sosit cu un automobil luxos, care s-a și împotmolit în noroaiele Căii Văcărești... găsind la locul fixat pe Arghezi, pe care de fapt îl cunoștea.

— Nu știi dumneata, domnule Arghezi, cine dracu o fi Ion ăla pînă-n gît care m-a silit să vin pînă aici?

Arghezi l-a plimbat prin împrejurimi, primarul recunoscînd starea jalnică a populației și nevoia unui ajutor substanțial. La despărțire, Arghezi i-a spus: «...Să știi, dragă domnule primar, că Ion ăla al dumitale sînt eu!»... S-au pietruit apoi unele străzi, s-a tras curentul electric în colțuri unde mai pîlpîia opaițul, s-a croit noul făgaș al Căii Văcărești, s-a făcut o cantină populară, s-a inițiat un cît de cît ajutor medical...

Mărțișorul e mica patrie a familiei noastre. Aici au trăit și Ursei, și Hoțu, și Zdreanță, cîinii casei noastre intrați și-n poezie. Gîri-Gîri umbla cu bobocii prin iarbă și prin flori. Aci a fost prisaca, au crescut iezii caprelor albe și tot aci vrăbiile, porumbeii și pițigoii au zburat din diminețile albastre în versurile poetului... Aci Mițura a devenit gospodină și a învățat să deseneze și să picteze. Talentul ei pentru interpretări de teatru începe tot de-aci, din marea și complexa scenă vie a Mărțișorului sufletesc...

Dar izvorul vieții din Mărțișor și al energiilor gospodărești care-au facilitat trecerea unor momente de mare răscruce ale familiei a fost mama...

Neam de răzeși bucovineni, de o simplitate și o hărnicie nespusă, ajunsă, pentru noi, simbol. O bunătate caldă, o neștirbită grijă pentru tot ce era al casei, o înțelepciune niciodată șovăitoare, o dragoste uriașă și o putere de a răzbi în toate. A fost lumină și nădejde pentru tata în grelele momente de război, de arestări repetate, închisoare și lagăr, a fost ocrotitoare fără șovăire a sufletelor Mărțișorului, a dus greul și a răzbit.

«A fost tovarășul meu de-o viață întreagă, frate și soră, soție și mamă... Ei îi datorez căminul, familia, toată literatura mea... De cînd n-o mai am pe Paraschiva mă simt fără aripi, fără inimă și fără Mărțișor»... mărturisește însuși poetul.

Sub aripa ușure a primăverii legănate prin copacii înfloriți ai Mărțișorului, gîndul de azi e gîndul copilăriei și al adolescenței, al unei tinereți împletind cartea cu grebla, coasa și hîrlețul, al unei vieți de unitate perfectă — ucenicia la treptele vieții se pare că nu a fost inutilă și Mărțișorul a rămas pentru noi o vatră, o lespede și un buchet de trandafiri. De-aci au plecat și aci se întorc pagini adevărate de viață, cărora Arghezi le-a dat cuvînt: **Prisaca, Ce-i cu mine vîntule? Cîntare Omului...**

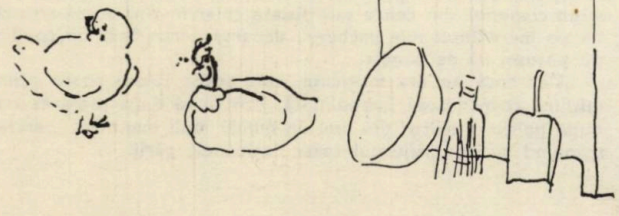

Povestea aceasta am auzit-o de la bunul meu prieten Horia Predescu. E o poveste veche din copilăria lui, de pe vremea cînd el însuși nu era mai mare decît e astăzi fiul său, pionier într-o școală din Ploiești. Cum și în ce împrejurări mi-a povestit toate acestea, vreau să rămînă o taină.

MUZICUȚA

de IOAN GRIGORESCU

— Totul a început de la o muzicuță... Da, da, de la o muzicuță de gură. Parcă o văd: avea căsuțele pe două rînduri, din lemn roșu. Pereții îi luceau. Erau nichelați... Alunecoși... Marca «Diana»... Nu împlinisem încă treisprezece ani. Era prin 1939. Într-o zi, tata m-a chemat în magazie și m-a întrebat în șoaptă:

— Tu ce faci după-masă?

— Învăț, mă joc, am îngăimat eu.

— Azi am o treabă serioasă cu tine!... Na! Vîră pachetul ăsta în palton. Să nu-l scoți, să nu-l arăți nimănui. Dacă se întîmplă ceva, spui că l-ai găsit... Dar să nu se întîmple!... Și nu sta acasă. Du-te prin cartier cu copiii. Deseară la opt să vii pe fundătură. Asta-i tot. Acum zbughește-o. Fii atent, Horia, tată... Am încredere în tine...

Am vîrît pachetul, învelit în hîrtie de ziar, în buzunar... Aveam un palton uriaș, cumpărat de mama de la vechituri. Nu mi l-au transformat. Creșteam și trebuia să-l port cel puțin trei ani. Îi spărsesem buzunarele și tot ce vîram în ele se ducea în poale... Acolo îmi băgam cărțile și tot avutul meu... Aveam astfel mîinile libere și siguranța că nu puteam pierde nimic... Pachetul tatii s-a dus în jos, sub genunchi... Cînd mergeam, loveam ușor poala paltonului și știam că e acolo. Toată ziua am umblat prin cartier. Îmi amintesc cum pe maidanul de la marginea mahalalei se încinsese un fotbal strașnic. Cînd am văzut mingea meșterită dintr-un ghem de cozi de prești învelită într-un ciorap, n-am mai așteptat invitații... Mi-am dezbrăcat paltonul, l-am pus pe «bară» și al meu a fost întreg maidanul!... Jucam de ne sfîrîiau călcîiele. Eu eram o «stîngă» neîntrecută. Cînd primeam mingea, golul era sigur! La un moment dat am avut o fază grozavă. Eram cu mingea la cîțiva metri de poartă, dar în clipa cînd ochesc un «razant» văd jos paltonul meu... Acolo era pachetul tatii... Mi-au străfulgerat prin fața ochilor chipul lui plin de grijă, privirile acelea care mă cîntăreau ca pe un om mare și parcă l-am auzit șoptindu-mi cu încredere să fiu atent... Am țîșnit din loc ca tras din pușcă. Mi-am smuls paltonul, l-am îmbrăcat din goană și nu m-am oprit decît atunci cînd osul piciorului, din pricina loviturilor pe care i le dădea la fiecare pas pachetul ascuns în poale, începuse să mă doară. De atîta alergătură, spre seară, am căzut frînt de oboseală. Se pornise și o ploaie mărunță, deasă, rece, ploaie de toamnă tîrzie. Și eram mort de foame... Tata îmi spusese că nu pot veni acasă pînă seara și, nevrînd să calc «conspirația», cînd am văzut că ceasul de la poarta fabricii arată ora opt, am pornit spre fundătură... Asta era cea mai mărginașă stradă din cartierul nostru. Socoteam că îl voi întîlni pe tata, îi voi da pachetul și că apoi mă puteam întoarce acasă. M-am înșelat. Tata era într-adevăr acolo, dar mi s-a părut că fuge de mine. În treacăt, mi-a arătat umbra unui om care stătea după colțul străzii și mi-a spus:

— Mergi cu dumnealui la gară... Ai grijă!

M-am apropiat de umbra aceea cu inima cît un purice.

— Tu ești Horia? m-a întrebat umbra cu o voce groasă.

— Da, domnule...

— Haidem.

(Continuare în pag. 22)

Ilustrație de V. SOCOLIUC

(URMARE DIN PAG. 21)

Am mers o bucată de drum împreună. Dîrdîiam din toate mădularele și abia mă mai țineam pe picioare.

— Ascultă, Horia, pe mine Ianoș mă cheamă... Mergi acum singur, pe trotuarul celălalt. Nu mă cunoști, nu te cunosc... La gară nu te apropia de mine decît în momentul cînd mă vezi suindu-mă în tren. Atunci îmi dai pachetul și fugi acasă.

Ianoș era un om înalt, îmbrăcat într-un pardesiu subțire. Din pricina întunericului nu i-am distins bine chipul. Am văzut doar că avea fața prelungă, cu bărbia cam ascuțită. Vîrîse atîta spaimă în mine cu vorbele lui șoptite, că de-abia am așteptat să mă văd pe trotuarul celălalt. La gară însă a venit singur spre mine.

— Horia! Am picat rău! Trenurile merg anapoda acuma. Personalul întîrzie cu patru ceasuri, ar mai fi un rapid peste o oră, dar eu mă pregătisem să plec cu trenul de persoane și n-am bani de tichete.

— Dau o fugă pînă acasă...

— Nu... O să așteptăm personalul, n-avem altă cale. Nu uita... În momentul cînd mă sui în vagon!...

Și s-a îndepărtat de mine.

Patru ceasuri! Îmi venea să plîng de necaz. M-am învîrtit prin mulțimea de pe peron și l-am zărit pe Ianoș șezînd într-un colț de lîngă bufetul gării. Din cînd în cînd mă căuta cu privirea. Deodată se produse zarvă în localul gării. Apăruse poliția. Mi-am căutat și eu un loc lîngă un grup de țărani care moțăiau pe o grămadă de saci și m-am ghemuit acolo. Crezînd că-s vreun vagabond, o femeie m-a acoperit cu un țol pînă ce aveau să treacă «copoii». De oboseală, am ațipit. Mă visam pe maidan, oprit cu mingea în fața porții. Țintesc și trag. Dar cînd mă uit, în locul mingei, spre poartă zbura pachetul tatii... Las mingea, smulg paltonul și fug. În urma mea fuge toată echipa. Băieții mă ajung și unul dintre ei îmi repede un pumn între coaste. Simt cum lovitura mă seacă la inimă.

Deschid ochii, înțeleg că visasem, dar durerea dintre coaste mă apasă. Duc mîna acolo și între degete ghicesc muchiile muzicuței mele, care mă ghiontea între coaste. O scot și mă uit la ea. Atunci l-am zărit pe Ianoș, care mă căuta. Rapidul nu sosise încă. Țineam muzicuța în pumn și o simțeam rece, cu pereții nichelați, ușor umezită. Gîndul să o vînd mi-a venit pe neașteptate. M-am ridicat, am dus-o la gură și am cîntat «Bîr, oiță, la poiană» și încă un cîntec, nu-mi mai amintesc care anume.

— Zi-i, mă copchile! Că bine-i zici... a strigat unul dintre țăranii de pe peron.

— Ptiu! Da' bună harmonică mai ai!... Cîntă singură, a nevoii. N-o vinzi, mă?

Eu atît așteptam.

— Ba da.

— Și cît cei pe ea?

M-am interesat cît costă tichetele pentru rapid. Am cerut cîțiva lei în plus, gîndind să-i las lui Ianoș ceva de buzunar. Mi-a cumpărat-o un flăcău roșcovan, urît ca dracul.

Cînd i-am strecurat lui Ianoș tichetele și restul de bani s-a uitat la mine cu ochii măriți de mirare și m-a întrebat:

— De unde îi ai?

Cînd i-am spus a zîmbit, dezvelindu-și două șiruri de dinți albi, sănătoși.

— Bravo, Horia!... Uite că vine rapidul.

În îmbulzeala de la scările vagonului am tras afară pachetul. Ianoș l-a apucat și l-a ascuns în sîn.

L-am auzit șoptindu-mi ceva ca de rămas bun. Trenul a plecat și în urma lui n-am mai văzut decît un felinar roșu clipind ca un ochi ce se micșora în depărtare.

Abia atunci m-a biruit oboseala. Am ieșit din gară ametit. Peste drum, rotindu-se în jurul rondului de flori din mica piață, l-am văzut pe tata. Aștepta. M-a dus acasă mai mult pe brațe. Îmi vorbea cu mîndrie, spunîndu-mi niște lucruri cu totul noi pentru mine, dar nu-l înțelegeam: aproape adormisem.

Mai tîrziu, cînd am mai crescut, tata mi-a spus că pachetul acela trebuia să ajungă urgent în Valea Jiului. Poliția prinsese un fir și un comunist din celula tatii fusese chiar în ziua aceea arestat. Mi s-a încredințat mie pachetul, deoarece eram încă un copil și nu puteam da de bănuit.

...Dar dacă nu era muzicuța, cine știe..., ratam poate prima misiune ce-mi fusese încredințată. Pentru că după plecarea trenului poliția a apărut din nou, în număr mult mai mare, percheziționînd cu de-amănuntul toate cotloanele gării.

numai oamenii de știință fac mari descoperiri științifice?

prof. univ. EDMOND NICOLAU

JULES VERNE ȘI RACHETELE COSMICE

Istoria științei și, în special, a literaturii ne arată un fapt neașteptat: marile idei științifice nu aparțin în exclusivitate oamenilor de știință, literații și chiar alte categorii de artiști avînd de multe ori un rol important în emiterea unor idei științifice valoroase. Astfel, Samuel Morse, inventatorul telegrafului și al codului telegrafic care-i poartă numele, a fost pictor. La fel, oricine recitește cu atenție lucrările lui Jules Verne găsește, cu uimire, că la un secol distanță nenumărate idei ale acestui mare vizionar au prins viață, deși Jules Verne era numai scriitor.

Ideile de anticipație abundă în multe opere verniene. Vom rămîne mirați făcînd, de exemplu, un inventar al cîtorva idei cuprinse în cartea «De la Pămînt la Lună» (apărută în anul 1865).

Proiectilul cu care cosmonauții americani pleacă spre Lună este lansat de la o bază situată în Florida, la foarte mică distanță de Cap Canaveral — actualul Cap Kennedy. Trebuie să recunoaștem că, dacă durata zborului temerarilor eroi este exact aceea a vehiculelor lunare despre care vorbește Jules Verne, aceasta se explică cu ușurință. Celebrul scriitor a consultat specialiști în mecanică cerească, care, la cererea sa, au efectuat calculele respective. Indiferent de aceasta, trebuie însă să admitem că imaginarea locului în care se poate situa baza de lansare este o operație mai delicată, care cere raționamente mai complexe și mai subtile.

Chiar astăzi, cînd se lansează rachete cosmice din cîteva puncte de pe Pămînt, nu ne putem opri de a admira previziunea celui care cu atîția ani în urmă a situat corect una dintre primele baze de lansare a rachetelor cosmice. Și, pentru că am amintit de rachete întrebuințate astăzi în zborurile cosmice, vom preciza că și Jules Verne prevedea vehiculul său spațial cu rachete. Să reținem, de asemenea, ideea importantă, din punctul de vedere al anticipării, conform căreia cosmonauții lui Jules Verne iluminau interiorul cabinei lor cu ajutorul descărcărilor electrice produse în gaze rarefiate, idee care astăzi se aplică în mod curent și în iluminatul terestru. Trecînd peste instalațiile care asigurau conținutul corespunzător în oxigen din interiorul acestui vehicul vernian, vom aminti că la întoarcerea pe Pămînt eroii vernieni au amerizat, așa cum se întîmplă și cu actualele capsule «Gemini».

Credem că orice autor contemporan de literatură științifico-fantastică și-ar dori să realizeze aceeași densitate de previziuni științifice.

Nu trebuie să credem însă că marile idei științifice sînt monopolul lui Jules Verne.

PRIMUL AEROSTAT

Ideea zborului cu ajutorul balonului a fost realizată de frații Montgolfier în secolul al XVIII-lea, mai exact în anul 1783, cînd ei au realizat primul aerostat cu aer cald.

Să nu uităm însă că celebrul Cyrano de Bergerac nu este numai o creație a lui Edmond Rostand. Savinien Cyrano de Bergerac a avut o existență reală (1619—1655) și în lucrarea sa literară «Histoire comique du Voyage dans la Lune» el preconiza zboruri cu ajutorul unor bășici în care se culegea roua. Sub acțiunea razelor solare, roua, încălzindu-se, se înălța odată cu bășicile, care duceau cu ele și pe cel care își legase la brîu un număr suficient de mare de astfel de bășici.

DE LA EXCLAMAȚIA LUI SHERLOCK HOLMES

Puțini sînt cei care știu despre Conan Doyle, creatorul romanului polițist contemporan, că el a avut ideea genială de a considera creierul ca un sistem care se autocontrolează.

Această idee — familiară într-un fel secolului nostru, mai exact ciberneticii — poate fi găsită în nuvela «Detectivul muribund», unde Sherlock Holmes exclamă: «Ah, am luat-o razna! Ciudat cum se mai controlează creierul singur».

Această afirmație care se referă la creierul uman constituie astăzi, de fapt, unul dintre principiile de bază ale mașinilor cibernetice...

O condiție a lor este aceea de a-și putea controla și verifica singure, pe baza unor informații cuprinse chiar în memoria mașinii, exactitatea răspunsurilor la diversele probleme care li se pun. Iată o proprietate ce le apropie de caracteristicile creierului uman, fără a se confunda, firește, cu ale acestuia: posibilitatea de autocontrol despre care vorbea și Conan Doyle.

Ideea asemănării creierului cu o mașină a gîndirii o găsim într-una din operele lui Shakespeare, și anume în «Hamlet».

În scrisoarea pe care Hamlet o adresează Ofeliei, găsim următoarele cuvinte: «Ție, pe veci, prea scumpă doamnă, atît timp cît această mașină va fi a lui Hamlet!»

Dar chiar și una dintre cele mai extraordinare realizări ale tehnicii contemporane — maserul, o specie de laser — a fost anticipată de scriitorul H.G. Wells. În «Războiul lumilor», el face să aterizeze pe Pămînt marțieni, înzestrați cu un proiector de raze calorice, extrem de intense, care perforau și incendiau totul. Să comparăm aceste raze cu razele emise de laser; știm că ele sînt de o asemenea intensitate încît perforează diamantul sau plăcile dure de oțel.

Nu este oare extraordinară această anticipație a scriitorului?

Firește că da, fantezia este o calitate indispensabilă pentru literat, dar tot atît de necesară și pentru omul de știință. Fără fantezie nu s-ar fi născut complicatele calcule din matematică sau fizică și în general nu poate exista progres științific.

Exemplele de mai sus demonstrează, o dată în plus, că între știință și artă nu există un perete etanș care să despartă aceste două domenii de activitate. Și am fi nedrepți dacă, în încheiere, nu am arăta că, așa după cum au existat oameni de artă care au avut intuiții științifice și tehnice, la fel au existat oameni de știință cu creații artistice importante. Leonardo da Vinci este numai un exemplu în acest sens.

Poate însă că cel mai strălucit exemplu rămîne marele poet persan Omar Khayyam, care a fost, în același timp, unul dintre cei mai mari matematicieni ai evului mediu.

Iar exemplul marelui matematician Dan Barbilian, care este tot una cu marele poet Ion Barbu, arată că această comunicare între artă și știință continuă.

LEONARDO DA VINCI: MONA LISA - PLAN DE PARAȘUTĂ

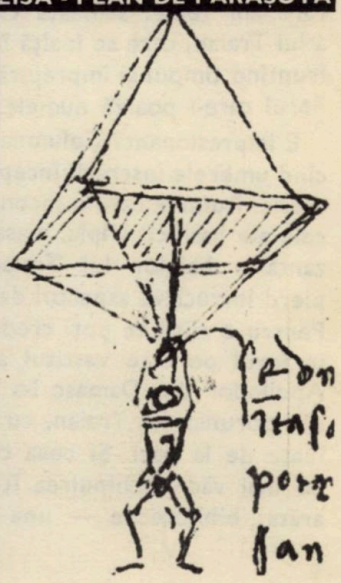

LA ROMA, PENTRU

Lucrurile s-au petrecut cum nu se poate mai simplu. În luna decembrie a anului trecut am fost întrebat la telefon dacă sînt de acord să fac parte din delegația care va pleca la Roma pentru a aduce în țară mulajele Columnei lui Traian. Natural, am răspuns da! Din anul 1963, cînd admirasem pentru prima dată, în Italia, reliefurile Columnei, ideea de a le vedea acasă mă preocupa, și gîndul de a lua parte la aducerea lor mi se părea un adevărat vis. Un vis care s-a împlinit.

După două ore de zbor aterizăm la Viena, de unde, după 90 de minute, decolăm cu un zvelt «Caravelle». Zburăm deasupra Alpilor, zărim un crîmpei din Marea Adriatică, traversăm peninsula la șapte sau opt mii de metri înălțime și coborîm pe marele aeroport al Romei — Leonardo da Vinci.

Pentru mine, ca și pentru ceilalți membri ai delegației, Roma înseamnă o regăsire. Ne înconjură iarăși farmecul acestui oraș încărcat de istorie. Hotelul nostru e la doi pași de unul dintre cele mai vestite monumente ale arhitecturii romane: Panteonul, cu uriașa lui cupolă, construit la porunca împăratului Hadrian. Dar în prima seară pașii nu mă poartă nici spre Panteonul învecinat, nici spre tot atît de apropiatele ruine ale unor temple celebre aflate în piața Torre Argentina. Cel dintîi monument pe care vreau să-l văd e acela pentru care am venit: semeața Columnă a lui Traian, care se înalță încă, înfruntînd timpul și împrejurările, în Forul care-i poartă numele.

E impresionantă Columna atunci cînd umbrele înserării încep s-o învăluie. Ruinele care o înconjură — cele ale basilicii Ulpia, masa impozantă a halelor lui Traian — își pierd întrucîtva aspectul de ruine. Pentru o clipă te poți crede iarăși în forul pe care vestitul arhitect Apollodor din Damasc l-a ridicat, din porunca lui Traian, cu prăzile luate de la daci. Și ceea ce ochii nu mai văd închipuirea îți poate arăta: bibliotecile — una pentru cărțile grecești, cealaltă pentru cele latinești — ce se ridicau odinioară de-a dreapta și de-a stînga Columnei, strălucitoarea statuie de bronz aurit a lui Traian din mijlocul vestitei piețe.

Dar ochii se întorc mereu la cel mai strălucit monument al pieței care fusese, odinioară, cel mai frumos din Roma. Columna domină, cu cei aproape 40 de metri ai săi, vestigiile Forului lui Traian. Soclul masiv, în interiorul căruia s-a odihnit, după anul 117 e.n., cenușa împăratului Traian, așezată într-o urnă de aur, e împodobit cu reliefuri reprezentînd armele capturate de la dușmani de oștile romane victorioase în războaiele dacice. Deasupra lui se înalță fusul propriu-zis al columnei, compus din 19 uriașe inele de marmură de Carrara (aproape 4 m în diametru); înăuntrul fusului urcă o scară, în afară aleargă o spirală de reliefuri înfățișînd scene din războaiele lui Traian

COLUMNA TRAIANĂ

de **HADRIAN DAICOVICIU**

cu Decebal: 124 de episoade cu peste 2 500 de figuri, întinzîndu-se pe circa 200 de metri. Se pot vedea aici trecerea oștilor romane peste Dunăre, sîngeroasa bătălie de la Tapae, disperatul atac al dacilor și al aliaților lor la Dunărea de Jos în iarna anului 101/102, înaintarea armatei romane prin munți, întoarcerea la casele lor a dacilor ascunși în munți de urgia primului război, reluarea luptelor în anul 105, dramaticul asediu al Sarmizegetusei, moartea plină de măreție a lui Decebal.

La toate acestea mă gîndeam în acea seară de februarie, cînd la Roma se simțeau primele adieri ale unei primăveri timpurii. Dar mă gîndeam, mai ales, că nu va trece multă vreme și scenele Columnei, dăltuite acum peste 1 800 de ani, în marmură, de sculptorii de sub conducerea lui Apollodor damaschinul, vor putea fi admirate la noi în țară.

A avea o copie a reliefurilor Columnei nu e puțin lucru.

Columna lui Traian este unul dintre cele mai remarcabile monumente ale artei antice și poate cel mai remarcabil al artei romane. Cu reliefurile Coloanei, sculptura română atinge o culme pe care artiștii din epoca tîrzie a imperiului o vor imita, dar n-o vor mai ajunge. Această împrejurare i-a făcut pe mulți învățați să studieze Columna; mulți vor vrea, fără îndoială, s-o studieze și în viitor, dar, cum studiul acesta nu se poate face pe original (ar fi imposibil să se construiască de fiecare dată schele în jurul Coloanei din For), copiile dobîndesc o însemnătate majoră.

Și, după cîte știu, afară de Italia (unde, pe lîngă originalul din Forul lui Traian, există și o copie) doar două țări — Anglia și Franța — mai posedă mulajele coloanei care celebrează victoriile lui Traian asupra dacilor; lor li se adaugă acum și țara noastră.

Pentru noi, românii, Columna lui Traian este însă mult mai mult decît un monument, chiar de prim rang al artei romane. Să nu uităm că reliefurile spiralei care înfășoară fusul de marmură al Coloanei reprezintă războaiele dacice ale lui Traian, adică evenimentul care avea să schimbe în chip hotărîtor fața și soarta Daciei. Columna lui Traian e un adevărat act de naștere al poporului nostru și, de aceea, ea reprezintă pentru noi nu numai un document științific, ci și o pagină glorioasă a istoriei.

Așa se explică marele interes pe care istoricii noștri și, alături de ei, toți oamenii de cultură și chiar publicul larg de la noi din țară îl manifestă față de Columna lui Traian. Așa se explică de ce, acum 30 de ani, Școala română din Roma lua inițiativa executării mulajelor Columnei și de ce astăzi statul nostru a luat toate măsurile pentru ca cele peste 160 de piese care compun copia să sosească în cele mai bune condiții, cu un tren special. Așa se explică, mai cu seamă, nerăbdarea cu care noi toți așteptăm să vedem reliefurile într-unul din muzeele țării.

Și unul pentru

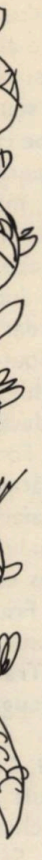

În genunchi, buimăcit și furios, scotocind cu degetele răschirate apa noroioasă a băltuței, Onuț nu mai pricepea nimic. Nu mai era nici un pește! Nici unul! Parcă ar fi intrat în pămînt sau și-ar fi luat zborul... Și doar îi pusese cu mîna lui acolo, unul după altul, cel puțin opt, așa cum îi pescuise în după-amiaza aceea nemaipomenită. Nu putea suferi să-i vadă chinuindu-se, zbătîndu-se și zvîcnind minute în șir în iarbă, așa încît de îndată ce desprindea vreun pește din cîrlig băiatul alerga cu el pînă la băltuță — cam cît o copaie — pe care o descoperise la colțul porumbiștei, la vreo douăzeci de pași în spate. Cu o jumătate de ceas în urmă mai erau acolo, cu spinările vînăt-argintii, ca niște bolovani lunguieți ieșiți pe jumătate din apă. Și acum nu mai era nici unul.

— Să-i fi găsit vreun cîine vagabond? Cu neputință! Nedumeririi sale i se adăugă o mare mîhnire: niciodată încă nu prinsese pești atît de mulți și mari. Măcar unul, *unul singur* să fi dus acasă, să-l vadă toți ai lui, ba și vecinii. L-ar fi cărat, de coadă, pînă acasă și toată lumea ar fi căscat ochii de uimire:

— Tu l-ai prins?

— Îhî...

— Sînt în gîrla noastră pești așa de mari?

— Îhî. Am mai prins vreo zece și mai mari, dar mi-au scăpat... Ăsta-i cel mai mic, ar fi spus, arătîndu-l tuturora, cît un știulete mare de porumb. Dar dacă i-ar fi dus pe toți, înșirați pe o nuia de răchită? Ce vîlvă ar mai fi făcut! Și băiatul simțea că îi vine să plîngă: îi avusese doar în mînă! Erau ai lui, prinși, puși deoparte și acum... nimic! Ah, ce după-amiază fusese. Trăgeau ca nebunii! În mai puțin de o oră îi prinsese pe toți... Abia arunca undița și pluta se afunda. Apoi se potoliseră... Ar fi putut să plece atunci, dar se ambiționase.

Onuț știa de ce trag peștii la undița lui. Se oprise dinadins acolo în timp ce Fane, ca totdeauna, se instalase mai la vale, la cot, și arunca de pe o salcie plecată peste apă. Fane stătea grozav acolo, ca într-un fotoliu, dar după un ceas îl zărise înfășurîndu-și undița:

— Nu trage nimic, explicase el scîrbit.

Onuț, cu inima plină de bucuria izbînzii, nu suflase o vorbă, dar cunoștea taina acestui succes. El azvîrlea undița exact în dreptul unui pîrîiaș lăsat de ploile din ajun, ce se vărsa din porumbiște în gîrlă. Din prima clipă, căutîndu-și locul, observase în apa limpezită a pîrîiașului rîme mari duse la vale.

— Aha, aici sînt clenii la ospăț, gîndise și nu se înșelase.

Ridicase ochii spre un prun bătrîn ce, la vreo zece pași, crescuse strîmb printre tufe de porumbele. Atunci, în dosul prunului, îl zărise pe Fane.

— Ce cauți, mă? vorbise acesta și îl privea nu știu cum.

Îi spuse toată treaba.

— Opt erau, uite așa, îi măsura Onuț pe brat, amărît.

— Fugi că minți!

— Să mor eu...

— Nu există. Azi n-a tras nimic.

— Să nu-mă mișc de aici.

— Ți s-a părut. Te-a bătut soarele în cap, mai zise și, răsucindu-se pe călcîie, începu să rîdă ținîndu-se de burtă. Apoi, la marginea porumbiștii se oprise și, abia stăpînindu-și rîsul, adăugase:

— Or fi trecut gîrla, mă... E film la căminul cultural...

În clipa aceea în mintea lui Onuț se făcu lumină. Era limpede. Fane îi luase!

Gîndindu-se așa, ajunse și se piti după ulucă. În fundul curții era un șopron — bucătăria de vară — și prin ușa deschisă îl zări pe Fane. Fluiera vesel prin șopron. Și deodată inima i se opri în loc. Fane curăța pești! Peștii lui! Se auzea miorlăitul motanului, ațî-

... pisiC.....

de **MIRCEA SÎNTIMBREANU**
Ilustrații de MAGDA ARDELEANU

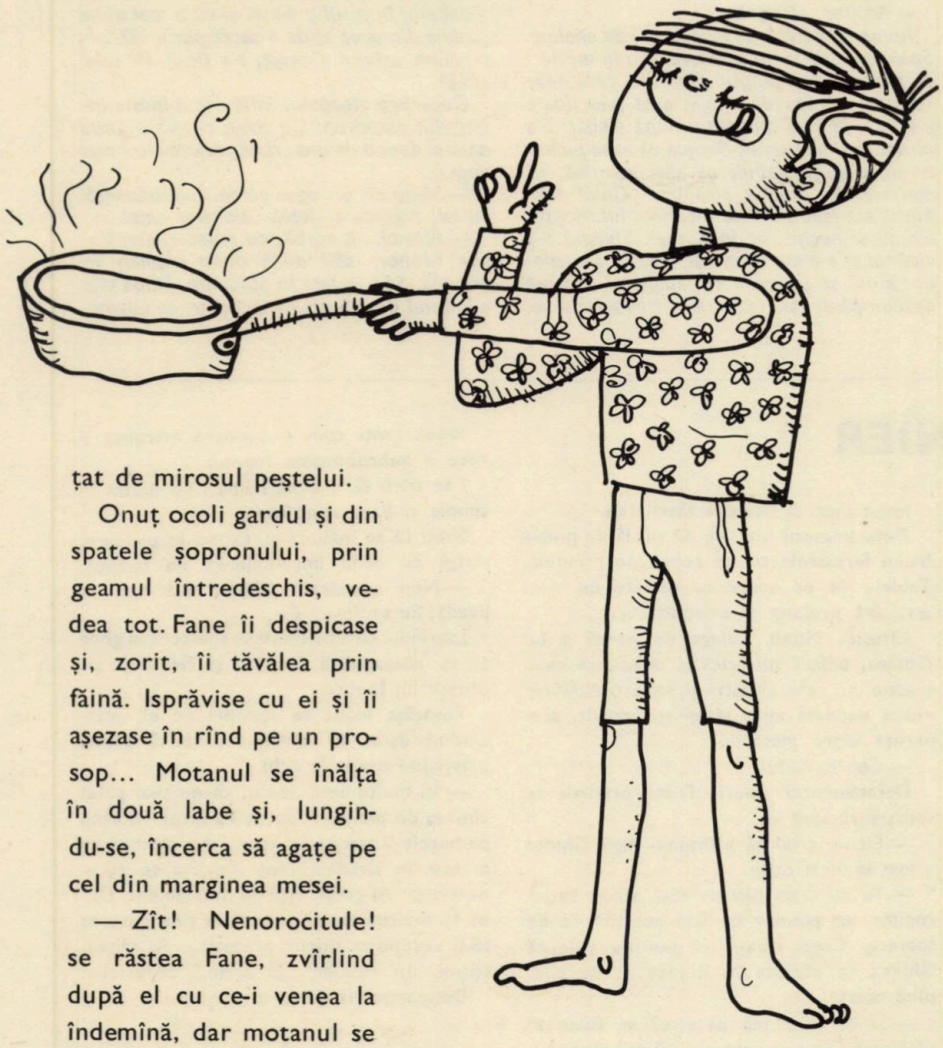

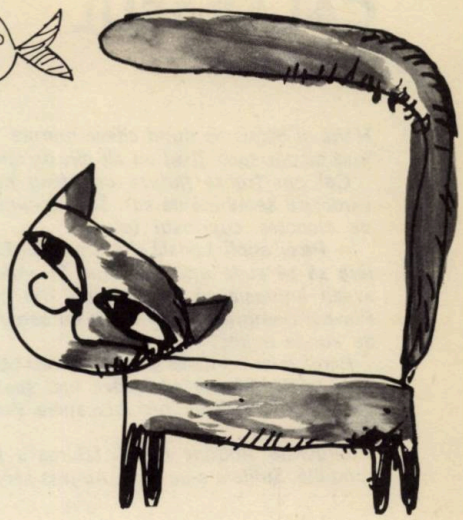

ţat de mirosul peştelui.

Onuţ ocoli gardul şi din spatele şopronului, prin geamul întredeschis, vedea tot. Fane îi despicase şi, zorit, îi tăvălea prin făină. Isprăvise cu ei şi îi aşezase în rînd pe un prosop... Motanul se înălţa în două labe şi, lungindu-se, încerca să agaţe pe cel din marginea mesei.

— Zît! Nenorocitule! se răstea Fane, zvîrlind după el cu ce-i venea la îndemînă, dar motanul se întorcea din nou, pîndindu-l cînd, cu spatele la masă, îşi aranja peştii în tigaie.

— Aşa, care va să zică, dom'le Fane, de ăsta îmi eşti, gîndi Onuţ şi sări gardul.

Din fundul curţii, legat, cîinele începu să latre turbat, smucindu-se în lanţ.

— Aşa, aşa, se bucură Onuţ, latră cît poţi, şi, ca să-l zădărască, zvîrlea din cînd în cînd cîte o pietricică spre cuşcă.

— Cine-i? întreba Fane. Cine-i acolo? Alergă la poartă uitîndu-se de-a lungul uliţei, apoi spre şură.

Cîinele înnebunit, aproape că trăgea cuşca după el.

O fi vreun dihor la coteţ? se gîndi Fane şi merse într-acolo, dar găinile dormeau duse. Cine-o fi?

Şi, deodată, cîinele se linişti, dar Fane se izbi în aceeaşi clipă cu mîna peste frunte şi fugi spre şopron:

— Aoleu, am uitat peştii în tigaie.

În uşa şopronului rămase însă buimac. Nu mai văzu nici urmă de peşte! Nici în tigaia care fumega pe plită şi nici pe ştergar. Nici unul...

Motanul mieuna, frecîndu-se de piciorul mesei.

— I-ai mîncat, nenorocitule! se zburli Fane spre el, dar acesta, neştiutor şi nevinovat, se înălţa mereu în două labe spre ştergar.

— Dar cum naiba să-i fi hăpăit pe toţi?! şi pe urmă ce? şi-a vîrît el laba în tigaie?! Să fi sărit peştii de pe masă? Dar erau despicaţi. Şi unii tăvăliţi în făină...

— Hm...

Se lăsase în genunchi şi căuta pe sub masă, sub pat, întoarse şi preşul de pe jos. În sfîrşit se ridică privind de jur-împrejur. Şi, deodată, zări, la vedere, înfiptă prin coada tigăii, o hîrtie de caiet. O luă şovăind şi citi cele cîteva rînduri scrise în grabă:

Îţi mulţumesc că mi-ai curăţat peştii. Îţi mulţumesc şi pentru cei fripţi. Ştiam eu că eşti un prieten bun.

P.S. Ţi-am lăsat şi ţie unul. Pentru motan.

Motanul torcea aşteptînd parcă. Dar lui Fane nu-i ardea de el. Luă cratiţa de pe plită şi o zvîrli după motan.

Speriat, acesta sări pe masă drept lîngă peştele lăsat în farfuria cu făină. Apoi, ca şi cum ar fi citit dintr-o ochire biletul, înşfăcă peştele şi fugi mieunînd prelung:

— E al meuuuu...

CĂLĂRAȘUL

(URMARE DIN PAG. 5)

Harța și bătaia au durat cîteva minute. Iată însă că din spate țîșni un alt pîlc de spahii.

Cel din frunte flutura un steag mare, verde, cu semilună de aur. Și urla cumplit, de clocotea cuprinsul tot:

— Pe ei! șoptiră odată și Andone și Mohor fără să se audă unul pe altul. Și amîndoi aveau impresia că pe jumătate din cerul Plevnei tremură steagul verde cu semiluna de aur la mijloc.

Parcă le-ar fi înțeles gîndul, caii au cabrat și ei odată. Mohor nu vedea nici spahiii, nici caii, nici sulițele, nici iataganele. Vedea doar steagul.

Sergentul Andone la fel. Izbirea a fost cumplită. Sulițele s-au rupt. Au tras săbiile.

Un spahiu a înfipt sulița în calul sergentului, prăbușindu-l într-o parte.

Escadronul român se ținea bine. Lupta încruntat și mut. Doar din cînd în cînd nechezau caii, pocneau pușțile, iar căpitanul răcnea porunci, călăuzind și apărînd parcă pe fiecare călăraș. Mohor nu se miră cînd îi auzi porunca:

— Mohor, steagul.

Inima lui Mohor se încrîncena de spaime. Spaime multe și înfiorătoare. Dar în minte i se vînzolea un singur gînd: să captureze steagul. Împins de vitejia asta năucitoare a ajuns, fără să știe cum, lîngă stegar. L-a purtat Roibul singur. Simțea că avea putere de uriaș și că trebuia să aibă în mînă, cît mai repede, prăjina steagului. Calul spahiului s-a izbit în pieptul calului lui Mohor, icnind și nechezînd înspumat. Steagul s-a clătinat și s-a înclinat într-o parte. Dușmanul a dat să se apere cu iataganul, dar s-a descumpănit și mai rău. Răsucindu-se, Mohor a înșfăcat steagul și a hărtănit văzduhul cu spada în bucăți dese, ca nu cumva să se mai apropie stegarul de el și de steag. Din urmă a auzit atunci, ca o explozie a marii bucurii, uralele călărașilor.

— Uraaa!... Uraaa!...

Cu o putere și un calm pe care nici el nu știa că le are, Mohor a răsucit mătasea steagului în jurul prăjinei și cît a mai durat bătălia din acea zi de 5 septembrie 1877, în preajma satului Cneaja, l-a ținut ca pe-o suliță.

Cucerirea steagului înflăcăra mîndria întregului escadron. Cu toate că era a doua oară și destul de greu rănit, Andone tot mai șuguia.

— Steag cît un ogor verde. Îmbrobodești cu el, Mohoare, fetele din trei sate!

— Atunci... a vorbit, cu solemnitate, Vasile Mohor, să-l ducă dom' căpitan în brigadă. Să-l ia țara în stăpînire. După cîte a îndurat de-a lungul veacurilor, se cuvine.

CRAVATA DE PIONIER

(URMARE DIN PAG. 9)

— Sînt nevinovat, Ionuț, n-am fost eu în livadă. Cineva mi-a furat cravata. Băieții nu vor să mă creadă. Spune tu... Așa-i că tu...

Ionuț tresări și, smulgîndu-și brațul din strînsoarea lui Ghinea, strigă cu un glas nefiresc de ascuțit:

— Eu? Ce eu? De ce mă amesteci pe mine? Dă-mi pace... Dă-mi pace, auzi?

— Nici tu nu mă crezi... spuse înăbușit Ghinea. Nici tu.

Adunarea detașamentului era în toi. Lui Ionuț i se părea că nu se va sfîrși niciodată. În banca din fața lui Ghinea stătea încremenit. În clasă era liniște.

— De ce ne minte Ghinea că n-a fost în livada cooperativei? După ce s-a înhăitat cu banda lui Roșcatul, nici n-are curajul să-și recunoască vina...

Ghinea se ridică șovăind în picioare și răspunse cu o voce subțirică, ca un ciripit stins, ce părea că vine de undeva, din fundul gîtului:

— V-am spus... eu... cravata... mi-a... mi-a furat-o cineva... din curte...

Ionuț nu-l mai auzea. În fața ochilor îl vedea pe Roșcatul cum deschide poarta și pășește în curtea lui Ghinea, cu pași moi și ușori de pisică.

— S-o porți sănătos, frățioare! îi răsună în urechi glasul lui Roșcatul.

...Deci cravata pe care i-o dăduse Roșcatul este a lui Ghinea! Dar cine știe că este a lui? Nimeni...

— Bine, auzi el vocea blîndă a tovarășei Ioana. Spui că ți-a fost furată alaltăieri... Atunci cum a găsit-o moș Zaharia în livadă acum o săptămînă? adăugă ea, ridicînd în sus cravata roșie, adusă de paznicul livezii.

Ghinea o privi mirat, cu buzele ușor întredeschise, încercînd parcă să înțeleagă ceva.

— Rușine! strigă Cornel din ultima bancă...

Ionuț simți că i se taie răsuflarea.

Detașamentul amuțise. O rafală de ploaie biciui ferestrele cu un ropot de grindină. Tablele de pe acoperiș, umflate de vînt, scrîșniră prelung și amenințător.

Cireșica Mitan, colega de bancă a lui Ghinea, o fată subțirică și mlădioasă ca o trestie, cu ochi albaștri și buze trandafirii, ridică deodată mîna și spuse hotărît, acoperind larma glasurilor:

— Cer cuvîntul!

Detașamentul amuți. Toate privirile se întoarseră spre ea.

— Eu nu cred că prietenul meu Ghinea a fost la furat caise.

— Tu nu crezi nici ce vezi, strigă batjocoritor un pionier cu fața ascuțită ca de șoarece. Crezi matale că noi nu știm că Ghinea te păzește în fiecare zi de cîini pînă acasă?

— Și ce dacă mă păzește? se întoarse bătăioasă Cireșica spre el... Să mă păzească. Eu sînt fată, și el e băiat! Și ce? Ghinea stă cu mine în bancă din clasa întîi..., adăugă ea cu ochi strălucitori..., e un pionier cinstit și curajos..., e blînd și bun... își roti privirea prin clasă. De ce tăceți, fetelor?

— Și tu crezi, Cireșico, rupse tăcerea tovarășa Ioana, că prietenul tău Ghinea n-a fost în stare să săvîrșească o asemenea faptă?

— Da, tovarășă comandantă, răspunse ea hotărîtă.

— Și îl iei pe răspunderea ta?

— Da. Răspund pentru el!

— Te felicit, Cireșico! Ești o adevărată pionieră, o adevărată prietenă, spuse tovarășa Ioana, cu un glas care tremura ușor, coborînd de la catedră și oprindu-se în mijlocul clasei...

Dar în mijlocul nostru, din păcate, se află un pionier care rabdă să fie altcineva judecat în locul lui. Cum se poate una ca asta?

Ionuț simți cum o sudoare măruntă și rece îi îmbrobonește fruntea.

I se păru că o clipă inima i s-a mutat în tîmple și bate asurzitor...

Simți că se înăbușă și, sărind în picioare, strigă cu ochii împăienjeniți de lacrimi:

— Nu-i adevărat! Ghinea n-a fost în livadă! Eu am fost... Eu...

Lacrimile strălucitoare se sparseră în gene și se rostogoliră limpezi și fierbinți pe obrajii lui Ionuț.

Tovarășa Ioana se apropie de el, prinzîndu-l ușor de bărbie, îi ridică capul, privindu-l drept în ochi.

— Îți mulțumesc, Ionuț, că nu ți-ai pătat cinstea de pionier... spuse ea încet, în timp ce buzele îi tremurau ușor... Am știut că tu ai fost în livadă... Moș Zaharia te recunoscuse... Ai greșit față de detașament. Dar eu îți mulțumesc că ai avut în tine puterea să-ți recunoști singur greșeala... Ai rămas, totuși, un pionier... Și acum... capul sus!

Detașamentul tăcea.

*

— Nu mai e de trăit pe lumea asta, frățioare, mormăi trist Roșcatul, de unul singur, ridicîndu-și înfrigurat gulerul hainei. Băieții lui plecaseră pentru totdeauna.

Împinse poarta cu piciorul și ieși în uliță. Întorcînd capul, tresări și rămase pironit pe loc. Lîngă uluca școlii, zgribulit, cu nasul vînăt de frig, Tufănică dîrdîia.

— Ce-i, mă Tufănică? Ai rămas cu mine? spuse Roșcatul privind la omulețul ce încremenise în fața lui într-o ciudată poziție de drepți.

Tufănică își smiorcăi nasul de cîteva ori, îl șterse cu mînecile hainei și spuse uitîndu-se la el, pe sub genele înecate de ploaie:

— Sînt, nene șefule!

— S-a isprăvit, frățioare. Pe șefu'l așteaptă acasă o bătaie strașnică... Așa că șterge-o și tu. Șterge-o!

Roșcatul se întoarse și porni pe mijlocul uliței, călcînd și plescăind greoi, cu bocancii lui mari, prin bălțoace.

IANCU JIANU

de AL. MITRU

În lumina zorilor,
Păunașii codrilor

Zbor, cu flintele pe spate,
Că li-i sete de dreptate.

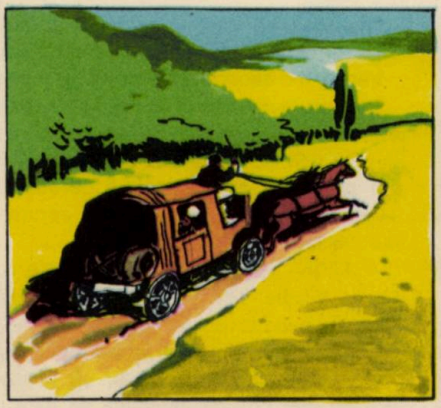

— Ciocoiule cu giubea,
Vino-ncoace, dumneata,

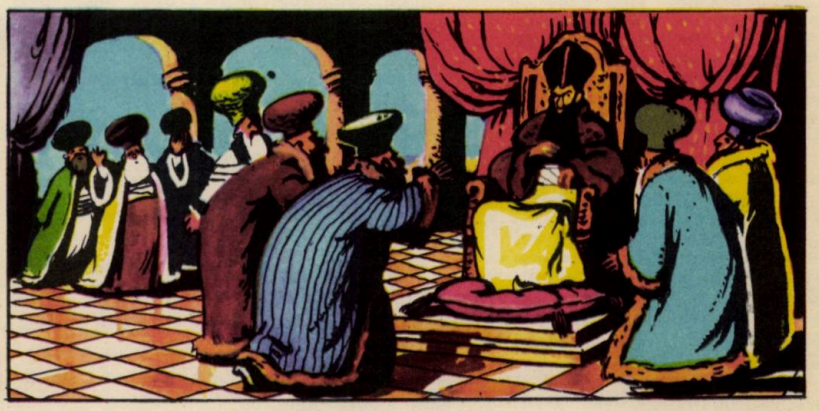

Și dă birul inapoi
De vrei să nu te jupoi.

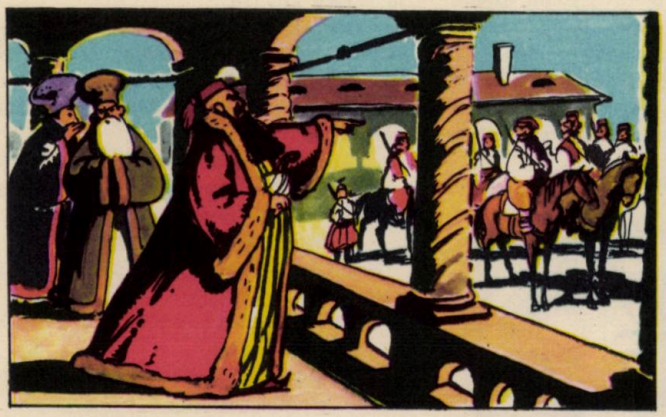

— Alelei, boieri veliți,
Ce-mi fugiți așa zoriți?

Ori vi-s caii cam năuci,
Ori vi-i teamă de haiduci?

Frunză verde, lemn uscat,
Tremură vodă-n palat.

Și-așa tare tremură
Că jilțul se clatină.

Sare vodă în pridvor.
Arnăuții vin ciopor.

— Pînă într-o săptămînă,
Să mi-l dați pe Iancu-n mînă!

Dar pe coltii stîncilor,
Prin vîrtejul apelor,

Trec haiducii viroroși
Și cu ochii-ntunecoși.

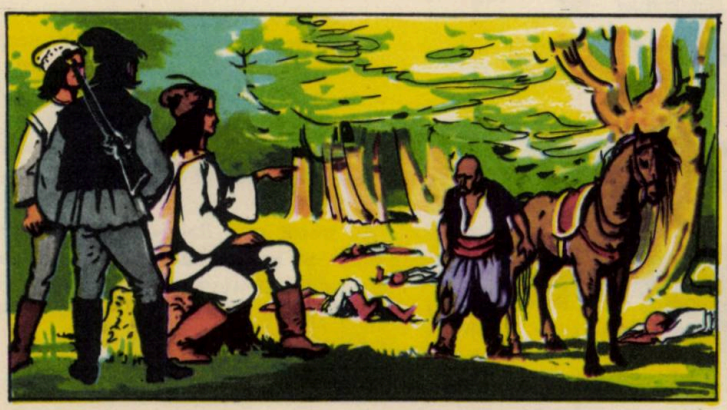

Judecata lancului
E la umbra fagului

Și-arnăuții cei turbați
Zac prin poieni semănați.

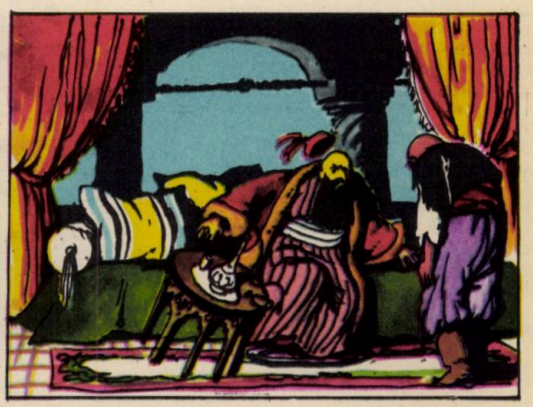

— Pe haiduci i-ați nimicit?
— Puterile au pierit.

— Pe Jianu mi l-ați legat?
— Urcă-acuma spre palat.

Desene: COCA CREȚOIU

AMICUL COPIILOR

O REVISTĂ DE ALTĂDATĂ A COPIILOR

Seară de decembrie în Bucureștiul anului 1890. Afară viscolul risipea nămeții și gonea puținii trecători spre case. În vechea clădire a Arhivelor statului, întunericul domnea pe sălile pustii și reci; doar în camera directorului se făcuse focul în soba mare de faianță. Flacăra unei lămpi de petrol lumina slab un colț al camerei, unde — înfundați în fotolii — doi bărbați stăteau de vorbă.

Cu obrazul încadrat de o barbă căruntă, proptit în palmă, cu privirea pierdută și tristă, directorul de atunci al Arhivelor, marele scriitor și om de știință, Bogdan Petriceicu Hașdeu, asculta cele ce-i spunea oaspetele său, ziaristul cu vederi înaintate, Zamfir C. Arbore.

Se împrieteniseră de puțină vreme; îl apropiase durerea comună a părinților care-și pierd copiii. Mai întîi fusese lovit Hașdeu. La numai 19 ani, după ce uimise lumea prin talentul ei, murise poeta Iulia Hașdeu. Trecuseră aproape trei ani de la moartea ei și tatăl părea din ce în ce mai copleșit de durere.

Lui Arbore îi murise, de puțin timp, o fetiță și era și el tare îndurerat.

— Să publicăm o revistă pentru copii, susținea el acum cu căldură. Au mai încercat și alții, dar n-au reușit. Noi însă vom reuși dacă ne veți ajuta. Știu că Iulia a scris pentru copii povestiri și poezii care n-au fost publicate. Să le publicăm în revista pe care v-o propun. Și eu, și Ștefan Bassarabeanu, prietenul meu, și mulți alți scriitori vor colabora cu bucurie la o revistă pe care o veți conduce dumneavoastră.

Ideea l-a atras pe Hașdeu și așa s-a născut «Amicul copiilor», prima revistă românească pentru copii care a reușit să apară mai mulți ani la rînd (1891—1895) și să atragă mii de cititori.

Hașdeu n-a primit să conducă revista; s-a mulțumit cu rolul de președinte al comitetului de redacție. Directori au fost Zamfir C. Arbore și Ștefan Bassarabeanu. În cei patru ani de apariție, revista a publicat multe și atrăgătoare poezii, povestiri și articole instructive de știință și tehnică.

Ele pot fi citite și astăzi cu plăcere și interes.

Reproducem mai jos un fragment dintr-o povestire apărută în revista «Amicul copiilor».

ILIE STANCIU

TRICOLORUL

(fragment dintr-o povestire apărută în «Amicul copiilor»)

În urma unei grele bătălii pe cîmpul de luptă părăsit se afla o fetiță.

Nebăgată în seamă de nimeni, mergea o fetiță româncă, să-și caute tatăl. Ostenită, zdrobită de durere, biata copilită se așeză lîngă dărîmăturile podului de la Skit, aproape de locul pe unde s-au retras garnizoanele turcești.

Deodată mititica tresări auzind un geamăt. Ce să fie? se ridică în picioare, privi în jurul său... nimic; numai în depărtare se auzea bubuitul tunurilor și se vedeau flăcările incendiului ce cuprinsese casele.

— Mi s-a părut! își zise Smărăndița.

Dar nu, iară și iarăși; cineva suspină, geme de durere. Copilița merse spre locul de unde părea că vine acea voce de om rănit:

— Smărăndițo, Smărăndițo, fetița mea... șoptea cineva.

— Tată! strigă copilița, alergînd spre un tufiș.

Și groaznica priveliște apăru înaintea ochilor săi. Un dorobanț zăcea acolo pe pămînt, zbuciumat de frigurile morții. Rănit la piept, tunica sa înmuiată în sînge i se lipise de corp. Era Ion Roată, port-drapelul dorobanților mehedințeni.

— A! tată! Tăicuțul meu! îngînă copilița căzînd în genunchi lîngă bravul soldat român.

— Smărăndițo!... Tu ești? șopti rănitul cu vocea stinsă, ascultă... drapelul meu... nu l-au putut lua... este aci... pe pieptul meu... ascuns... L-am scăpat... ia-l... du-l... în țară!

Încet, încet, Smărăndița desfăcu tunica și în adevăr, aproape de inimă, găsi drapelul tricolor al României. Asta pentru soldat era patria cea iubită!

Desen de DEAK ION

Ochii copilei se umplură de lacrimi.

Sub sărutarea cea de pe urmă a copilei, Ion Roată își dete obștescul sfîrșit.

Ochii săi n-au văzut izbînda României. Negreșit că se plăti cu sînge această strălucită izbîndă, dar sîngele românesc vărsat lîngă Rahova stropi sămînța de vitejie, acoperită de noianul vremurilor, uitată de toate neamurile ce înconjură țara noastră.

În acest timp o fetiță se tîra pe drumul de la podul Skitului spre orașul părăsit de turci.

Venea de departe și era atît de obosită!

Oare va putea dînsa să ajungă acasă? Îi era foame... îi era frig, o durere aspră îi sfîșia pieptul... Și cu toate astea mergea ducînd sub scurteică sfînta relicvă a dorobanțului.

Încă o sforțare... niște focuri aprinse se văd... e tabăra Armatei române.

— Ajutor, strigă fetița; crivățul rece rupse de pe buzele sale sunetul vocii și-l duse departe, departe peste cîmpii.

— Ajutor, oameni buni; îngînă copilița, simțind că puterile o părăsesc, că picioarele sale nu mai pot, că inimioara sa bate iuteiute ca o păsărică ce vrea să scape de cusca în care e închisă.

Astădată, suspinele copiliței fură auzite... Niște soldați alergară la dînsa, apoi o ridicară și o duseră într-un adăpost.

Fetița nu mai putea vorbi... abia îngăimă aceste cuvinte:

— Aci... aci... sub scurteică... drapelul tatei!

Un sergent-major care o privea cu ochii plini de compătimire dete din cap și zise:

— Mititica moare! Aiurează!

Apoi se apropie un doctor, soldații se deteră la o parte:

— E rănită la piept, hotărî doctorul, acolo o doare, ia să vedem.

Și încetișor, cu băgare de seamă, doctorul dezveli pieptul copilei.

— Ce să fie asta? exclamară toți.

Tricolorul... drapelul cu deviza regimentului zece dorobanți!

Și toți acești voinici, oțeliți sub gloanțele vrăjmașe, nepăsători la vederea morții care nu cruță, îngenunchiară înaintea micuțului corp, stropindu-l cu lacrimi de viteji.

Apoi cu toții se descoperiră, privind la drapelul țării, scăpat din mîinile dușmanului de o fetiță.

Au trecut anii. Rahova e acum un oraș bulgar. Și bulgarii păstrează cu sfințenie, îngrijind micul mormînt ce se înalță pe malul Dunării, avînd la capul său o cruce de lemn, pe care stau scrise cuvintele:

SMARANDA ROATĂ
moartă sub drapel
1877

REVISTA DE ALTĂDATĂ

MISTERUL UZINEI SUBOCEANICE

PARTEA A II-A

Text: L. PETRESCU Desen: G. MIHAIL

REZUMAT: Mina Vasiliu, biolog, Nicolau, cercetător, și Corund, specialist în navigație submarină, cercetează cu un batiscaf cauza unor dispariții petrecute la o uzină submarină situată la 3 000 metri adîncime. Sînt făcuți prizonieri de Cimaro, șeful «oamenilor adîncurilor». Acțiunea se petrece în anul 1995.

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

CASA

DE ION POPESCU GOPO

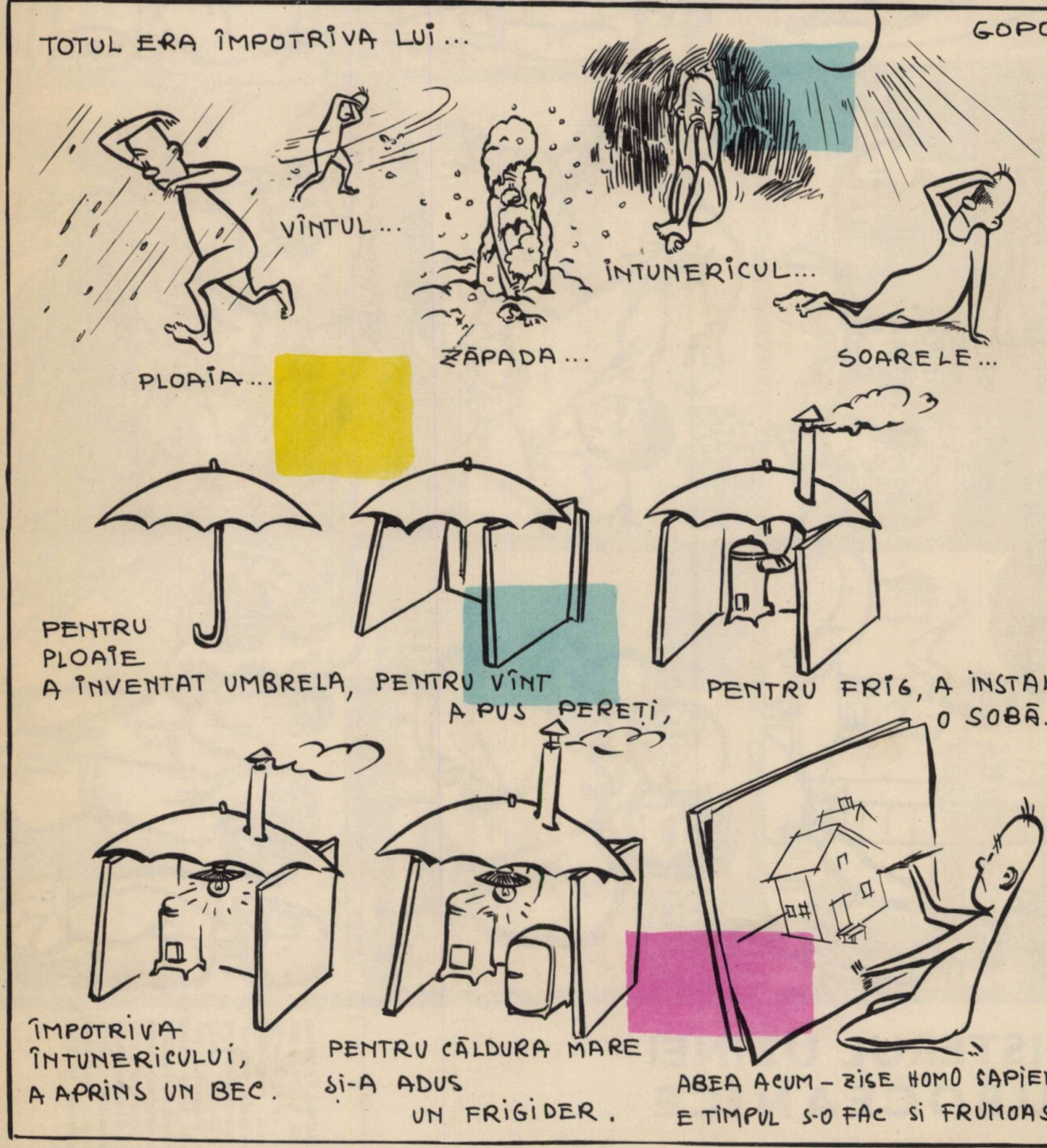

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

LEI 2,50 41014

CRAVATA ROȘIE

REVISTĂ PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL
AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

NR. 6 1967

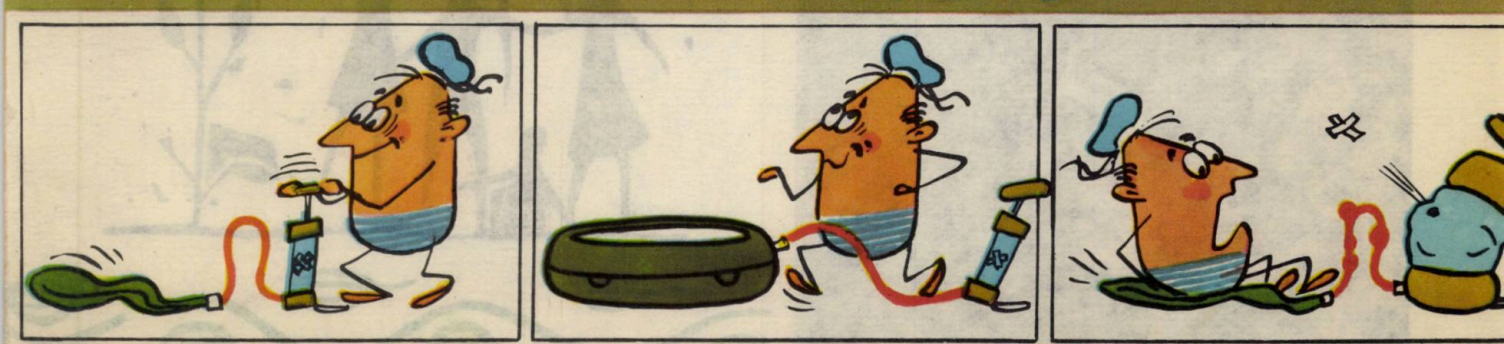

FLUTURĂ CRA

1

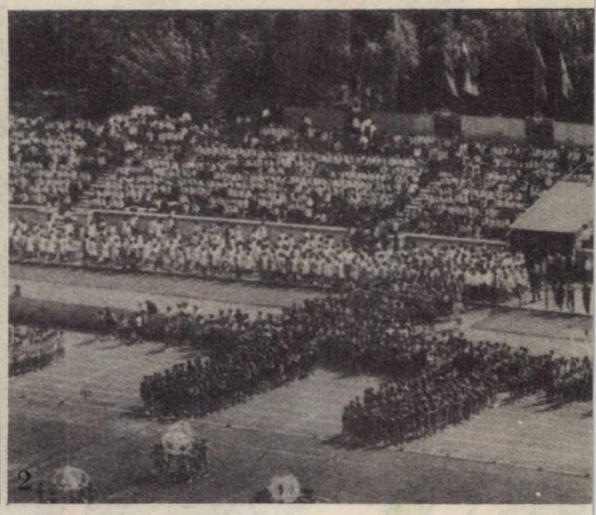

2

Ploaie proaspătă peste țară în cea mai senină zi: 4 iunie. Prima sărbătoare a pionierilor din România. Cravate roșii și drapele, goarne și tobe trec pe străzi umplînd inimile de soare, flori și bucurie. Pionierii din toate satele și orașele cuprinse între cele patru zări ale pămîntului românesc au înălțat pe catarguri, spre bolta albastră, faldurile tricolorului odată cu cîntecele lor de slavă patriei și partidului.

Pe poiene împestrițate cu flori au răsunat cîntece, prin dumbrăvi răcoroase s-a auzit zumzetul jocurilor, pe gazonul proaspăt al stadioanelor grația și vigoarea și-au dat mîna.

Dar în același timp pionierii au întîmpinat sărbătoarea lor cu buchetul faptelor frumoase, cu note bune, expresie a sentimentelor adînci de dragoste pentru patrie, de recunoștință pentru Partidul Comunist Român.

Nu ne-ar ajunge timpul să derulăm filmul serbărilor care au avut loc în toată țara în această primă sărbătorire a Zilei pionierului. Desprindem doar cîteva imagini:

La București, pe stadionul «Dinamo», demonstrația purtătorilor cravatelor roșii a devenit o autentică serbare a copilăriei pline de grație, fantezie și măiestrie sportivă.

La Constanța, în portul Tomis, marea serbare pionierească s-a deschis în lumina buchetelor strălucitoare de artificii. Cîntecele și jocurile s-au desfășurat pe puntea unui vapor, în timp ce șalupele cu pionierii intrau în radă. Bineînțeles că în asemenea împrejurări costumul purtat era cel de marinar. Serbarea s-a încheiat cu o horă încinsă în jurul statuii lui Ovidiu, la lumina torțelor.

La Hunedoara, Petroșeni, Deva, locuri încărcate de istorie, cei mai tineri urmași ai legendarilor daci, ai lui Horia și

7

VATELE ROȘII...

3

4

5

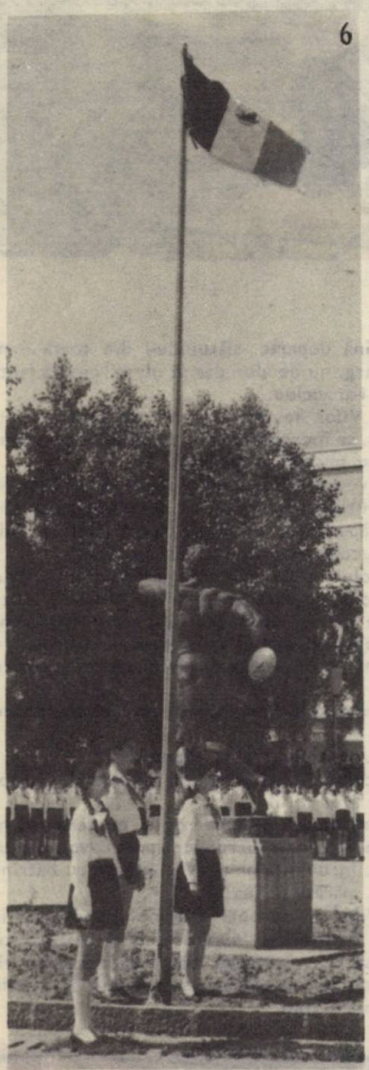

6

1. și 2. Pe stadionul Dinamo din București

3. Baia-Mare, dans maramureșean.

4. La Sarmizegetusa în străvechiul amfiteatru.

5. O mică dansatoare din regiunea Hunedoara.

6 și 7. Constanța. Se înalță steagul pe catarg. Trec toboșarii.

Avram Iancu, ai eroilor minieri din 1929 au adus prinosul lor de dragoste și recunoștință patriei prin cîntec și măiestria jocurilor.

Sărbătoarea pionierilor cu alaiul ei de cîntece și jocuri, de voie bună a deschis o poartă largă spre vacanța de vară, recreația cea mai mare, mult așteptată și bine meritată, după un an școlar încheiat cu succes.

Serbările care au luat sfîrșit abia seara tîrziu, cînd pretutindeni ultimele pîlpîiri ale focurilor de tabără s-au topit, cînd la ferestre s-au stins luminile, iar afară în noapte au rămas de veghe numai stelele, vor lăsa o amintire de neșters în sufletul pionierilor, al comandanților, al părinților.

Anul acesta, la 4 iunie s-a născut o nouă și frumoasă sărbătoare a copilăriei: Ziua pionierilor.

Echipajul „mira

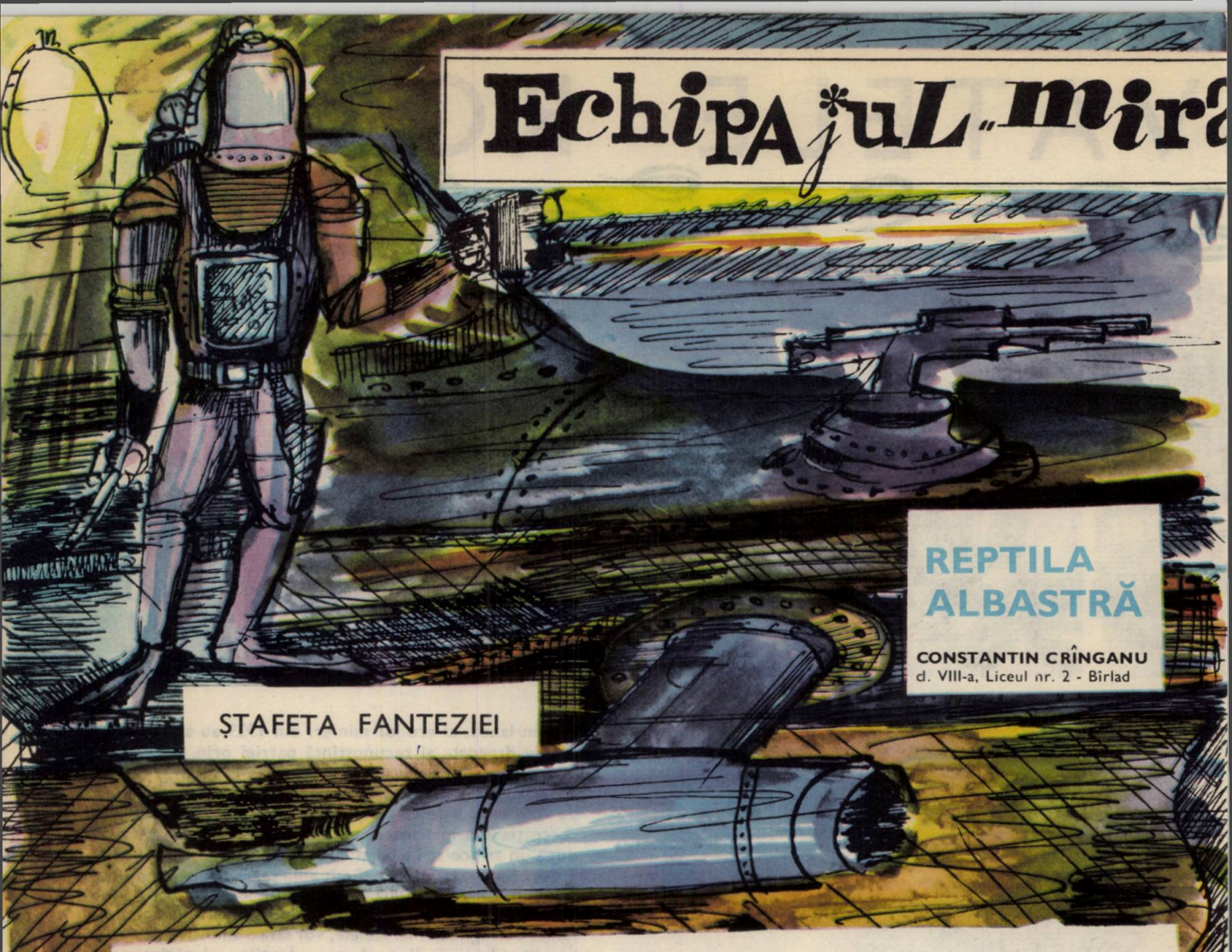

REPTILA ALBASTRĂ

CONSTANTIN CRÎNGANU
cl. VIII-a, Liceul nr. 2 - Bîrlad

ȘTAFETA FANTEZIEI

«Miracola» s-a oprit în apele Oceanului Pacific în apropierea unui arhipelag.

În camera de comandă a rămas doar Tom-roboțelul, în timp ce comandantul Vifor și profesorul Pluridoctus, zis Exemplu, s-au îndreptat spre insula principală, unde au fost întîmpinați cu oarecare curiozitate. Oamenii aceștia cunoșteau albii. La două săptămîni veneau trei albi cu un vaporaș și le încărcau perlele, dîndu-le în schimb mărgele, țesături și obiecte de podoabă.

În afară de cei trei pe care-i cunoșteau, băștinașii nu mai văzuseră alți albi. De aceea și curiozitatea. Prin intermediul unui interpret, Vifor și Pluridoctus au putut vorbi cu Taaky, căpetenia locală, căruia i-au explicat scopul vizitei lor. Cînd a aflat ce vor, căpetenia s-a holbat la ei și-a cerut să i se mai traducă o dată. Revenindu-și puțin, a îngăimat.

— Din partea... noastră... aveți... tot..., adică toată libertatea. Chiar eu..., eu vă pot spune, că doar am văzut..., am văzut cu ochii mei.

Prinzînd puțin curaj dintr-o sticlă cu o licoare roșie, povesti mai departe:

— Era ziua, aproape de amiază. Oamenii lucrau de zor, pescuind perle. Deodată, unul dintre ai noștri strigă: «Veniți, veniți repede!» Și ne-am adunat cu toții. Ce să vezi? Prin apă alergau zeci de năluci, cu fel de fel de chipuri, mai mari și mai mici. Oamenii s-au îngrozit, au început să înoate spre țărm. Uitîndu-ne înapoi, ni s-au tăiat picioarele. Nălucile fugeau după noi, amenințătoare. Cînd am ajuns în sat, eram aproape leșinați de spaimă. De atunci, oamenii n-au mai vrut să iasă la pescuit.

Sculîndu-se de pe scăunelul primitiv, Vifor spuse căpeteniei:

— Noi vă mulțumim și vă promitem că vom lămuri povestea asta năstrușnică. Rămas bun!

Gazda îi conduse pînă departe, sfătuindu-i din toată inima să nu se aventureze în larg, nu de alta, dar să nu stîrnească fantomele, căci, aflînd, satul i-ar ucide.

Încuviințînd mereu, Vifor se despărți de căpetenia satului. Împreună cu Pluridoctus, se îndreptară spre o colibă de pe țărmul oceanului, care le fusese pusă la dispoziție.

Întins pe-o rogojină veche, Vifor medita, frecîndu-și urechea, după un vechi obicei. Pluridoctus ar fi dorit să-și înceapă comentariul despre povestea căpeteniei, îmbogățit cu tot felul de pilde, dar, văzînd concentrarea comandantului, îl lăsă în pace.

Peste cîteva clipe, țolul ce ținea loc de ușă fu dat în lături și apăru un băștinaș cu ochi scăpărători și șireți. Afișase o mutră speriată și își împreuna mereu degetele, ca pentru rugăciune.

— Domnilor albi, spuse el căzînd în genunchi, vă rog... vă rugăm noi..., tot satul, nu vă duceți în larg. Aduceți nenorocirea peste noi!

— De unde știi că vrem să plecăm în larg? întrebă morocănos comandantul Vifor.

— Tot satul vuiește. A spus Taaky, căpetenia.

Comandantului îi încolți o idee și, cu un zîmbet binevoitor, i se adresă băștinașului:

— Bine, vom face cum doriți. Dar vă rog și eu ceva: să mă duceți pînă la navă, acolo unde mi-s lucrurile. Apoi mă voi înapoia.

— Așa ceva se poate, încuviință omul. Veți merge cu bătrînul Luunpy. Zicînd aceasta, părăsi coliba.

Cînd comandantul Vifor se apropie, bătrînul Luunpy își încovoie puțin spinarea, salutîndu-l după obiceiul băștinașilor. Dintr-o săritură, Vifor se afla în pirogă. Bătrînul începu să vîslească vîrtos. După cîtva timp, ambarcația se apropie de insulița unde se găsea «Miracola» cu Tom.

VULCAN FLORIN
clasa VIII-a
LIC. A.P.

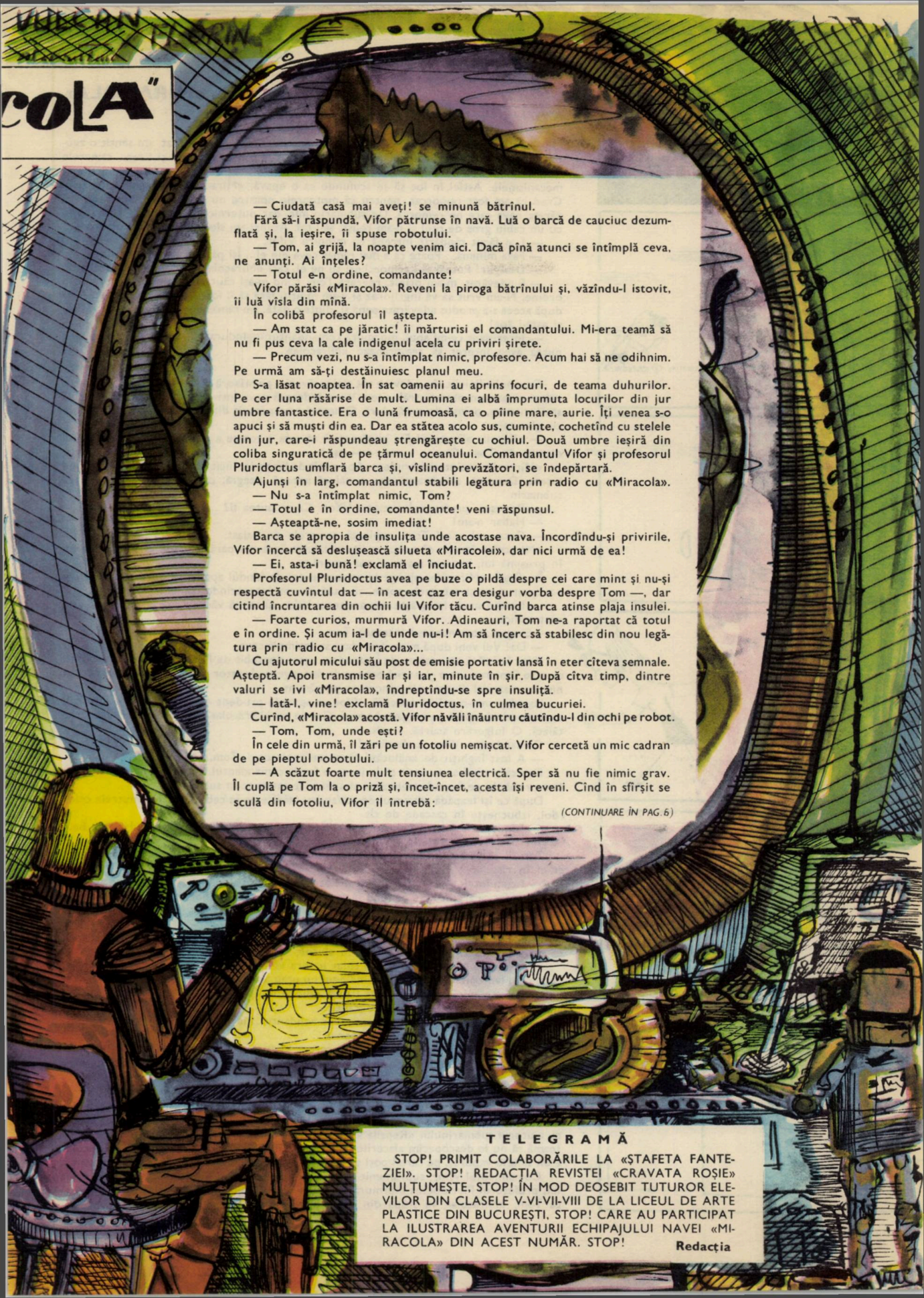

— Ciudată casă mai aveți! se minună bătrînul.

Fără să-i răspundă, Vifor pătrunse în navă. Luă o barcă de cauciuc dezumflată și, la ieșire, îi spuse robotului.

— Tom, ai grijă, la noapte venim aici. Dacă pînă atunci se întîmplă ceva, ne anunți. Ai înțeles?

— Totul e-n ordine, comandante!

Vifor părăsi «Miracola». Reveni la piroga bătrînului și, văzîndu-l istovit, îi luă vîsla din mînă.

În colibă profesorul îl aștepta.

— Am stat ca pe jăratic! îi mărturisi el comandantului. Mi-era teamă să nu fi pus ceva la cale indigenul acela cu priviri șirete.

— Precum vezi, nu s-a întîmplat nimic, profesore. Acum hai să ne odihnim. Pe urmă am să-ți destăinuiesc planul meu.

S-a lăsat noaptea. În sat oamenii au aprins focuri, de teama duhurilor. Pe cer luna răsărise de mult. Lumina ei albă împrumuta locurilor din jur umbre fantastice. Era o lună frumoasă, ca o pîine mare, aurie. Îți venea s-o apuci și să muști din ea. Dar ea stătea acolo sus, cuminte, cochetînd cu stelele din jur, care-i răspundeau strengărește cu ochiul. Două umbre ieșiră din coliba singuratică de pe țărmul oceanului. Comandantul Vifor și profesorul Pluridoctus umflară barca și, vîslind prevăzători, se îndepărtară.

Ajunși în larg, comandantul stabili legătura prin radio cu «Miracola».

— Nu s-a întîmplat nimic, Tom?

— Totul e în ordine, comandante! veni răspunsul.

— Așteaptă-ne, sosim imediat!

Barca se apropia de insulița unde acostase nava. Încordîndu-și privirile, Vifor încercă să deslușească silueta «Miracolei», dar nici urmă de ea!

— Ei, asta-i bună! exclamă el înciudat.

Profesorul Pluridoctus avea pe buze o pildă despre cei care mint și nu-și respectă cuvîntul dat — în acest caz era desigur vorba despre Tom —, dar citind încruntarea din ochii lui Vifor tăcu. Curînd barca atinse plaja insulei.

— Foarte curios, murmură Vifor. Adineauri, Tom ne-a raportat că totul e în ordine. Și acum ia-l de unde nu-i! Am să încerc să stabilesc din nou legătura prin radio cu «Miracola»...

Cu ajutorul micului său post de emisie portativ lansă în eter cîteva semnale. Așteptă. Apoi transmise iar și iar, minute în șir. După cîtva timp, dintre valuri se ivi «Miracola», îndreptîndu-se spre insuliță.

— Iată-l, vine! exclamă Pluridoctus, în culmea bucuriei.

Curînd, «Miracola» acostă. Vifor năvăli înăuntru căutîndu-l din ochi pe robot.

— Tom, Tom, unde ești?

În cele din urmă, îl zări pe un fotoliu nemișcat. Vifor cercetă un mic cadran de pe pieptul robotului.

— A scăzut foarte mult tensiunea electrică. Sper să nu fie nimic grav. Îl cuplă pe Tom la o priză și, încet-încet, acesta își reveni. Cînd în sfîrșit se sculă din fotoliu, Vifor îl întrebă:

(CONTINUARE ÎN PAG. 6)

TELEGRAMĂ

STOP! PRIMIT COLABORĂRILE LA «ȘTAFETA FANTEZIEI». STOP! REDACȚIA REVISTEI «CRAVATA ROȘIE» MULȚUMEȘTE, STOP! ÎN MOD DEOSEBIT TUTUROR ELEVILOR DIN CLASELE V-VI-VII-VIII DE LA LICEUL DE ARTE PLASTICE DIN BUCUREȘTI, STOP! CARE AU PARTICIPAT LA ILUSTRAREA AVENTURII ECHIPAJULUI NAVEI «MIRACOLA» DIN ACEST NUMĂR. STOP!

Redacția

FILM MUT

de E. TARU

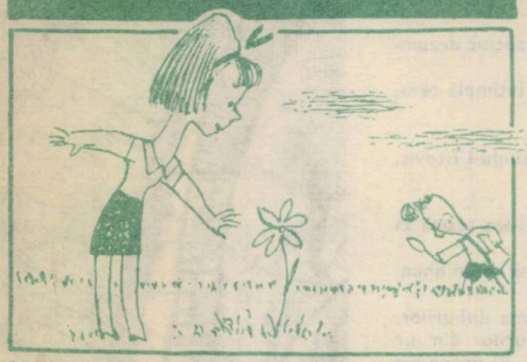

ECHIPAJUL «MIRACOLA»

(URMARE DIN PAG. 5)

— Tom, băiatule, de ce m-ai mințit iar? Ce s-a întîmplat?

— Abia acum pot să-mi dau seama, comandante. După ce-ați plecat, am simțit o zguduitură puternică și, deodată, «Miracola» s-a dus la fund. Cum era și firesc, camerele de balast nu erau deschise. Mi-am dat seama și, într-o fracțiune de secundă, am acționat mecanismele. Astfel, în loc să se scufunde ca o epavă, «Miracola» a devenit submarin. Cred că am fost remorcat, pentru că motoarele noastre nu funcționau. Am reușit să zăresc nava care ne remorca. Un submarin mic, dar puternic. Se legase de «Miracola» cu un cablu gros de oțel și n-am reușit să-l tai. Atunci am slobozit tunul cu plasmă și...

— L-ai făcut țăndări? întrebă cu mîhnire Vifor.

— Faza minimă... Poate că a mai rămas ceva din el... Îți pare rău, comandante?

— Desigur! Puteai să-l remorchezi tu pe el, căci «Miracola» e oricum mai puternică.

— E adevărat, m-am pripit, regretă Tom. Cînd m-ați căutat prin radio, totul era în ordine. N-am vrut să vă îngrijorez și v-am mințit, fără să fi fost în pană de curent. Abia după aceea s-a produs adevărata pană și, dintr-o dată, am rămas imobil. Apoi m-ați găsit... și asta-i tot!

— Interesant ce-mi spui, murmură comandantul îngîndurat. Și totuși nu pricep cine putea avea interes să remorcheze «Miracola»...

Oceanul e liniștit. Apa devine tot mai străvezie, pe măsură ce vasul înaintează. Printre valuri răsare un obiect strălucitor. Vifor îndreptă nava într-acolo. E o bucată de tablă strălucitoare, prinsă de o scîndură. Obiectul este pescuit din apă. Comandantul citește cu glas tare:

— «Reptila albastră»! De bună seamă că asta e tot ce a mai rămas din submarinul distrus de Tom. Ciudat nume, nu-i așa?

«Miracola» înaintează prudent. Apa e atît de limpede, încît poți zări fundul strălucind intens. Deodată, se observă clar o nălucă imensă, neagră, care se mișcă leneș înspre submarin.

— Privește, profesore! exclamă Vifor. Ce-ar putea fi?

— Habar n-am!

— Gata, coborîm! Tom, cuplează camerele de balast.

«Miracola» începe să coboare lin. «Năluca» însă n-a părăsit vasul, ci se află mereu în preajma lui, tot mai mare și mai neagră.

În sfîrșit, «Miracola» ajunge la un metru-doi de fundul apei și se oprește. «Năluca» s-a oprit și ea și așteaptă, poate, să vadă ce vor întreprinde oamenii.

— Ies din navă, hotărăște comandantul Vifor, și-am să văd eu ce-i cu «năluca» asta năstrușnică.

— Singur, comandante? întreabă Tom.

— Da! Vei veni după mine doar dacă se întîmplă ceva.

Vifor îmbracă un costum de scafandru, ușor, deosebit de flexibil, și ia cu el pistolul cu raze Omicron, cu o gigantică putere de distrugere. Acestor radiații nu le poate rezista nici un material dintre cele cunoscute pe pămînt.

Ieșind printr-o ecluză specială, Vifor se apropie prudent de nălucă. Îi face un ocol, apoi, deodată, apasă pe trăgaciul armei. Cei de pe «Miracola» îl urmăreau cu răsuflarea tăiată. O fulgerare scurtă, și-atît

Comandantul Vifor a dispărut!

— A fost înghițit de «nălucă»! răcnește profesorul. Tom, ce-i de făcut?

Dar ca și cînd ar fi dorit să le joace o festă, comandantul iese din umbra «nălucii», ia o probă de pe fundul strălucitor al apei și se întoarce în submarin.

După ce își leapădă costumul de scafandru, năvălește în cabină. Văzînd mutrele celor doi, izbucnește în cascade de rîs.

— Tom, profesore, îi îmbrățișează Vifor, știți ce e pe fund? Argint! Ha, ha, ha... Argint nativ! Un strat de argint nativ, pur!

Tom îl privește nedumerit, dar profesorul, după ce se gîndește puțin, izbucnește și el în rîs.

— Acum înțeleg ce e cu «nălucile»! Razele solare sau ale Lunii care trec prin apa asta străvezie fac ca argintul de pe fund să se transforme într-o oglindă. Ha, ha, acum înțeleg! E perfect logic!

În sfîrșit se dumirește și Tom.

— «Nălucile» băștinașilor! O secundă, îi clipesc viu beculețele, ceea ce însemna că nu a înțeles totul. Vifor îi vine în ajutor.

— «Năluca» ce ne urmărea era chiar umbra «Miracolei» reflectată pe roca argintie, la fel cum fantomele pescuitorilor indigeni nu erau altceva decît umbrele trupurilor lor.

— Tii, strașnică întîmplare, își freacă mîinile mulțumit Pluridoctus. O să scriu un articol pentru revista de oceanografie...

— Un moment, profesore! interveni comandantul. Mai avem de rezolvat un amănunt.

— Care? întreabă distrat profesorul.

— Cel cu micul submarin care a încercat să fure «Miracola».

— Chiar acum am primit o radiogramă, spuse Tom. Știți unde se află băștinașul care a insistat să nu mergem în larg?

Vifor și Pluridoctus ridicară din umeri.

— Nici prin cap nu vă trece. La închisoare! Am anunțat poliția insulelor și acum se odihnește împreună cu complicii lui în dosul gratiilor. Făceau contrabandă de perle, cu ajutorul submarinului «Reptila albastră». Auzind că vrem să plecăm în larg, le-a fost teamă să nu le descoperim afacerile murdare... Ghinionul lor! Au crezut că «Miracola» e un simplu vaporaș, pe care-l poți tîrî ca pe un cățeluș de zgardă. S-au înșelat amarnic...

Comandantul Vifor, supranumit și «Glonț de pușcă», ieși din colibă. Privind în urma lui, profesorul Pluridoctus murmură pentru sine: «Cu un astfel de om și cu un roboțel ca Tom, «Miracola» va scăpa din orice primejdie».

Profesorilor mei

Clipele grăunțe prețioase de aur
Le-am cules din orele voastre, tezaur,
Și le-am semănat în gînd și-n inimă senină
Ca pe niște pure raze de lumină.

Orele de foc dăruite nouă
Au aprins în noi o flacără nouă,
Căldură minții și sufletului ceas cu ceas ne dați
Și cu fiecare zi ne faceți mai bogați.

Zilele petrecute cu voi împreună
Sînt flori împletite pentru noi în cunună
Peste ani rodii vor crește din ele-nsutit
Ca-n basmul cu pomul vieții, vrăjit...

ELENA TUDOR
clasa a VIII-a B, comuna Bucov, regiunea Ploiești

STEAUA FĂRĂ NUME

Dragi cititori,
Munca școlară s-a încheiat. Recreația cea mai mare din an vă așteaptă cu multe bucurii și surprize. FELICITĂRI PENTRU REZULTATELE SILINTEI VOASTRE, VACANȚĂ PLĂCUTĂ ȘI MULTE AMINTIRI FRUMOASE!
Jucați-vă; călătoriți; citiți; scrieți poezii și povestiri; adunați folclor; pictați și fotografiați locuri înălțătoare; meșteriți obiecte de artă. Pe cele mai reușite le așteptăm la redacția „CRAVATA ROȘIE" spre a vedea lumina tiparului. La atîtea bucurii din această vacanță se poate adăuga încă una: o lucrare de a voastră, publicată de revistă, de care să vă amintiți cu emoție peste ani.

DIALOG CU UCENICII SCRISULUI

CUM SCRIEM

Acceptînd propunerea redacției de-a întreține un dialog cu numeroșii ei corespondenți, temerari ucenici în ale scrisului, vrînd cu toții să cunoască gloria lui Eminescu, Arghezi și Blaga sau a lui Caragiale, Creangă, Rebreanu, Sadoveanu, Camil Petrescu, m-am gîndit că nu ar fi de loc inutil ca, pentru început, să le adresez cîteva sfaturi cu caracter general, nădăjduind că o să le fie de folos.

O poezie, o schiță, o povestire, o însemnare de călătorie sînt, cel puțin în egală măsură, și fructul talentului, adică al unei însușiri aparte care-l face pe posesor să izbutească, mai bine decît altcineva, în intenția de a exprima gînduri și simțăminte, de a evoca întîmplări, de a descrie natura, dar și (mai ales!) al efortului, adică al muncii stăruitoare. Înainte de a încredința tiparului versurile sale, Eminescu le supunea unei migăloase cizelări, căutînd «cuvîntul ce exprimă adevărul», îndreptîndu-le în așa fel încît ele să comunice în chipul cel mai potrivit, mai convingător, mai plastic sentimentele ce-l copleșeau.

În al doilea rînd, opera literară se întemeiază pe cunoașterea de către autori a unor reguli, altele pentru fiecare gen sau specie literară. Ele se însușesc la orele de limbă și literatură, analizînd texte, învățînd ce sînt figurile de stil, din cîte părți e alcătuit subiectul, cum se face un portret, ce e dialogul, ce sînt descrierile etc. etc. Dar ele se însușesc mai ales prin lectură, încercînd să «furi» secretul de fabricație, observînd atent cum procedează cutare sau cutare scriitor. Cel ce dorește să compună versuri sau povestiri nu se mărginește să citească pentru a se delecta. El se întreabă mereu: ce vrea să spună poetul sau prozatorul respectiv, **cum** spune și **de ce,** oare, spune așa și nu altfel. Punîndu-și astfel de întrebări, găsește nu arareori și răspunsul căutat și, în funcție de el, se orientează ținînd să fructifice creator cele învățate.

Cultura e o condiție obligatorie pentru oricine aspiră să devină scriitor. Ea presupune familiarizarea cu domenii de activitate foarte diverse, de la istorie, geografie, muzică, desen, pînă la matematică, fizică, științele naturii. Toate acestea îl ajută direct sau indirect să aprofundeze mai bine viața, legile naturii și ale societății, să înțeleagă mai just, mai adevărat rostul lumii, rolul omului, alcătuirea Universului etc.

Unealta principală a scrisului fiind limba, una dintre datoriile lui fundamentale e să o cunoască temeinic. A întrebuința corect cuvintele, a fi stăpîn pe gramatică, a învăța pe dinafară versuri și chiar pasaje de proză, zicale, a fi atent la modul cum se exprimă poeții, prozatorii, dramaturgii, omul de pe stradă, a-ți îmbogăți necontenit vocabularul, a te strădui să-i pătrunzi tainele sînt îndeletniciri dintre cele mai instructive.

Evident, acestor sfaturi cu caracter general li s-ar mai putea adăuga și altele mai puțin utile. Asupra lor voi insista cu alt prilej.

Să deschidem acum cîteva plicuri.

Eleva **Nițescu Cecilia,** din clasa a VII-a F a Liceului «A. Mureșanu» din Blaj, ne trimite o compunere intitulată **Cum am petrecut vacanța.** E o relatare a unei excursii făcute cu un microbuz pe itinerarul Blaj-Teiuș-Sălișteă-Sibiu-Valea Oltului-Ocnele Mari-Craiova. Autoarea scrie îngrijit, ne comunică date interesante cu privire la locurile vizitate, nu evită informațiile de sursă istorică, nici consemnarea, ca într-un jurnal, a întîmplărilor mai importante la care a fost martoră, înregistrează în fugă felul de a vorbi al sălăștencelor etc. Mi-ar fi plăcut însă ca relatarea să aibă o notă ceva mai personală, transcriind sentimentele autoarei în fața monumentelor istorice și a naturii, senzația trăită la intrarea în orașe altfel așezate decît Blajul, cu clădiri care diferă de cele de pe malul Tîrnavelor și cu oameni care au un alt mod de a fi și de a se comporta decît cei din Transilvania. Oricum, compunerea rămîne de bun augur și așteptăm din partea elevei Nițescu Cecilia să ne mai scrie.

Observații asemănătoare s-ar putea face și pe marginea însemnărilor de călătorie ale elevei **Vatavu Carmen,** din clasa a VII-a C a Liceului din Beiuș. Evocînd o excursie la peștera Magică, ea insistă asupra diferitelor frumuseți pe care aceasta le cuprinde. Ar fi fost de dorit ca, paralel cu descrierea lor, să fi relevat, fără zgîrcenie, și impresiile personale, emoțiile trăite în fața nebănuitelor minuni conservate aici. Semne că autoarea ar fi putut da frîu liber imaginației există, că a vibrat contemplînd cutare sau cutare figură, de asemenea. Nu ne rămîne decît ca, într-o viitoare compunere pe care o așteptăm cu interes, atare semne să devină dominante.

AUREL MARTIN

„URMAȘUL lui SHERLOCK HOLMES"

de PETRE LUSCALOV

Mica pasăre de aluminiu, pe care se vedea caligrafiat, cu litere subțiri și delicate, denumirea de «Aerian 3», se desprinse grațios de pe pista de decolare și se înălță în văzduh, lăsînd în urmă din minusculele ei turboreactoare dîre galbene de fum. După o tăcere mormîntală, care i se păru lui Dan Vișoiu o veșnicie, izbucniră aplauzele.

La început rare și uscate, plesnind parcă în gol, apoi ca un vuiet iscat undeva la marginea cîmpului, tălăzuind și desfăcîndu-se uriaș, într-o mare de cămăși albe, de cravate roșii, de mîini bronzate și strălucitoare, care se agitau, vibrau, sute, în aerul albastru și înseninat al verii.

Acum, mica pasăre de aluminiu, părînd să ducă o picătură de aur topit în cioc, se ridica vertical.

— Extraordinar! murmură palid, emoționat Dan și adăugă întorcîndu-se spre o fată brunetă, cu ochi albaștri care stătea lîngă el, ronțăind floricele tăvălite într-un sirop roz.

— E colosal, Gabriela, nu?

Fata vîrî mîna în punga pe care o ținea în mînă și, vînturînd floricelele, răspunse cu un ușor aer plictisit și ironic:

— Exagerezi, Dane... Faci prea mult caz pentru o jucărie de metal... și-apoi ți-am spus: mie-mi place Bacovia.

— Ah, Gabriela... Gabriela... ripostă băiatul, căutînd să urmărească evoluția micului aparat care, ajuns undeva sus, începuse să se încline ușor pe o parte..., m-ai omorît cu Bacovia al tău... Ești antitehnica în persoană... semeni cu mama...

— Dane, spuse deodată Gabriela. Ai uitat că și Silvia este aici? A venit doar pentru tine... nu?

— Silvia? tresări băiatul, întorcîndu-se spre o fată micuță și subțirică care stătea la spatele lui, într-o rochie subțire, trandafirie... iartă-mă, Silvia... adăugă el repede, arătînd cu capul spre pasărea de aluminiu, care acum cobora, descriind un cerc larg... Îți place, nu?

Silvia se îmbujoră de plăcere și îi răspunse cu o voce care tremura ușor:

— E foarte frumos, Dane... Tu cînd intri în concurs?

— De îndată ce aterizează «Aerian 3»...

— Și unde-i «supersonicul» tău? întrebă fata.

— Uite-l colo... răspunse băiatul, arătînd spre un mic avion, lung și strălucitor ca o săgeată ce stătea întins pe iarbă la cîțiva pași depărtare de ei, înconjurat de cîțiva băieți, care îngenunchiaseră în jurul lui... mecanicii îi fac o ultimă verificare... Dar ce ai, ești emoționată, Silvia?

— Nu, răspunse fata, frămîntîndu-și mîinile micuțe și delicate... Dar am auzit că avioanele tale iau foc și...

— Cine ți-a spus, fratele tău?

— Da... bîigui fata, Nelu mi-a spus că băieții de la școala lor fac haz pe seama ta... te-au poreclit «fabricantul de artificii»...

— Cine? Necioplții de la Școala nr. 8? interveni brusc Gabriela, continuînd să ronțăie floricele, mă mir că frati-tău învață la școala aia... N-au umor, în schimb au repetenți...

— Ești nedreaptă Gabriela... spuse Dan, schițînd un

(CONTINUARE ÎN PAG. 24)

Desene: POMPILIU DUMITRESCU

CÎND VENEA DE LA ȘCOALĂ

de **CONSTANTIN GEORGESCU**

Cu părul puțin cam ciufulit, scurt și cam îndesat, Nilciu vine întotdeauna ultimul de la școală. Cînd sună de ieșire după ultima oră, băiatul își înalță ghiozdanul în spinare și, meticulos, încearcă geamurile să vadă dacă sînt bine închise (venise odată un vînt mare), șterge tabla cu buretele și abia atunci, legănîndu-se pe picioare într-un fel caraghios, iese din clasă. În curtea școlii mai pierde puțin timp, înconjurînd totul dintr-o privire, cuștile iepurilor și brazdele cu flori, pe care le-au pus copiii începînd cu primele zile calde ale primăverii. Cînd iese în drum, e liniște desăvîrșită. Colegii lui au ajuns de mult acasă. Poate că unii dintre ei au și mîncat și se joacă la soare. Nilciu se uită în dreapta și-n stînga, cu palma streașină deasupra ochilor, și, în clipa în care se asigură că nimeni nu-l poate vedea ori nu-i poate bănui prezența, se strecoară pe lîngă uluci în sensul invers al casei lui. Merge așa vreo cinci-șase curți, pînă trece dincolo de colegul lui de bancă. Stau împreună din clasa a doua și s-ar putea spune că sînt prieteni buni. Cu toate astea, lui Nilciu nu-i prea place firea colegului său, care nu poate înțelege necazul omului. Dacă se întîmplă ca unul din clasa lor să ia o notă mică, Toader rîde. Dacă, alergînd prin curtea școlii, altul, nemaiputîndu-se opri la vreme, își agață și își sfîșie pantalonul într-un cui uitat în vreo ulucă, el își bate joc de el. «Nu înțelege necazul cuiva!» gîndește Nilciu. I-ar spune el lui Toader taina, dar se teme să nu rîdă și de el. De aceea Nilciu îl ocolește. Din aceeași pricină se ferește și de ceilalți prieteni. Face drumul ăsta de pe la jumătatea lui ianuarie. Și duminica îl face. Numai că duminica nu trebuie să dea nimănui socoteală încotro se duce. După ce trece de colțul casei lui Toader, colegul său, Nilciu se îndreaptă de spate și iese în drum. Merge repede, fără să se mai teamă de nimeni și de nimic. Taina și-o păstrează cu sfințenie și n-ar împărtăși-o cuiva pentru nimic în lume!

— Pe unde tot umbli tu, mă Nilciule, mamă? Mi s-a urît mie de cînd au venit copiii de la școală, îl dojenește maică-sa, cu căldură în glas. Băiatul se uită în ochii ei și tace. Tu n-auzi? Pe unde-mi tot umbli nemîncat de azi dimineață? Ai luat la tine trei bucățele de zahăr, ce, aia-i mîncare?...

— Am fost și eu acolo, pe cîmp... Dar să nu mă întrebi unde, că nu spun. Ăsta e secretul meu. Mama zîmbește...

— Într-o zi n-am să-ți mai dau mîncare dacă iar ai să întîrzii. Astăzi te mai iert și gata! Nilciu zîmbește și se așază la masă. Îi e foame. Știe că mama n-o să-l pedepsească pentru întîrziere și nu se sperie. Mama are încredere în el.

Nilciu este un elev bun. În fiecare an a fost premiant, așa că mama n-are motiv de teamă. Din clasa lor, Toader a observat primul dispariițiile colegului său și s-a străduit mai întîi să-l facă să vorbească. Dacă a văzut că nu izbutește, a încercat să-l urmărească. Nilciu s-a uitat cu răutate la el. «Nu te mai ține după mine», i-a spus. «Ai găsit ceva?...», l-a întrebat colegul curios. «O comoară!»...i-a răspuns... Și a rîs. Au încercat și ceilalți colegi, dar fără folos. Nimeni nu știa unde i se pierde urma.

Și totuși într-o zi s-a dat de gol. Poate că dacă ar mai fi trecut cîteva zile, totul ar fi fost altceva. Nilciu s-a dus la dispensar să mai ceară niște vată și pansament. L-au descoperit ochii iscoditori ai Mariei. Era într-o duminică și ea a văzut unde dispare Nilciu. Fata n-a putut păstra taina și lucrul acesta l-a supărat cumplit. De patru ani, în fiecare primăvară, i-a cumpărat mărțișoare, și tocmai ea să-l dea de gol?!... S-a trezit cu ea acolo, dincolo de grajduri, spre salcîmii plantați de Stan Mălăieru ca să țină adăpost grădinilor. Maria se uita la el. Nilciu schimba bandajul unui mînz schilod. Îl lovise un bezmetic peste picior. Mînzul îl privea cu niște ochi calzi și gemea încet. Era cald și lăstunii zburau deasupra pămîntului.

— Te doare? îl întreba, apropiindu-și obrazul de botul lui umed. Animalul necheza încetișor, parcă înțelegîndu-i vorba. Lasă, a zis copilul, și l-a mîngîiat pe coamă, la fel cum mîngîiase florile caișilor. Ai să te faci bine. Trebuie să te faci bine! Și-atunci ai să alergi, ai să alergi, ai să alergi... Și pe mine ai să mă uiți. Dar n-am să mă supăr pe tine!...

A doua zi Maria a povestit la școală tot. Dar ciudat, copiii n-au rîs de loc.

— Ești supărat pe mine, Nilciule? l-a întrebat Maria, apropiindu-se de el. Te rog să mă ierți.

S-a uitat la ea și a oftat. Pe deasupra satului se roteau un cîrd de berze. Venise primăvara adevărată. Băiatul le-a privit îndelung, apoi, zîmbind, s-a alăturat celorlalți copii, care aveau același drum ca și el.

de **MIHAI CARANFIL**

Totul pornise de la bucata de fier sau de tuci, pe care am zărit-o în curtea lui, aruncată sub porumbar.

— Ce-i aia, Traiane? l-am întrebat.

— Aia? a răspuns el scărpinîndu-se la ceafă. Aia e... e... Las'că vă spun eu ce e...

Într-o seară, pe cînd stăteam la poartă și ne grozăveam fiecare cu fel și fel de întîmplări, Traian ne-a spus:

— Măi, eu am avut odată un motor...

Era o scorneală, vezi bine, dar nici noi nu istorisisem lucruri mai adevărate, așa că l-am ascultat mai departe.

— Și motorul ăsta, continuă el, era mic, dar pîrîia și se învîrtea că nu mai puteai să-l oprești. Ați văzut fierul ăla de sub porumbar? Asta e ce a mai rămas din motorul meu... Și într-o zi m-am gîndit eu ce să fac cu motorul și-am zis că să-i pun niște rotile. Și i-am pus, i-am pus niște rotile de plug, și m-am suit pe el, și-am pornit...

De aici încolo, cu ochii închiși pe jumătate, și-a început Traian lunga și fantastica lui poveste cu motorul, care urca dealuri și le cobora, trecea ca vîntul peste tot, străbătea distanțe mari cît ai clipi...

Și noi ascultam...

...Cum a urcat el într-o zi dealul Chervantului pînă în pădure și cum acolo a zărit un bandit pe care l-a alergat peste dealuri și peste văi pînă departe de tot și l-a ajuns după multe, multe peripeții, pentru că ba îi sărea o rotilă, ba se ivea un pîrîu, ba rămînea motorul fără motorină tocmai cînd să pună mîna pe bandit și-atunci se ruga de cîte un morar să-l împrumute...

Și povestea nu se mai termina niciodată, ci mai rău se încîlcea, pînă cînd în țesătura ei a apărut și Viorica lui Istudor...

Al naibii Traian! A dus-o cu motorul lui pînă la Iglicioara, și acolo, printre sălcii, ea era să se înece. Și el a salvat-o și-a venit un pescar. Și l-au luat și pe el și s-au dus la Brăila și... Toate astea le spunea Traian cu atît de multe amănunte încît noi vedeam cum flutura în vînt părul lung și greu al Vioricăi, cum luceau de spaimă ochii ei negri și arcuiți, o auzeam cum striga după ajutor și-o vedeam cum se ținea de Traian... Și dacă el nu ne-ar fi povestit totul mai departe, l-am fi bătut măr... Și așa nu era el decît un pirpiriu nevolnic...

Și cu toate astea, ne țineam după el. Cînd treceam prin sat cu el, oamenii spuneau: «Iar îi duce Traian cu motorul!»

Și toate au mers așa pînă într-o zi cînd părinții i-au cumpărat o bicicletă de care Traian nu se mai dezlipea. Dar de atunci pas de i-am mai ascultat spusele...

...Doar se știe: dacă e adevărat că ai avut un motor, nu te mai uiți la o bicicletă...

PIONIERUL GHID AL MELEAGURILOR NATALE

În numărul trecut, rămăsesem în fața Casei centrale a armatei, lîngă Magazinul copiilor, alături de Eminescu și de prietenii săi, librarii. Ce «terfeloagă» o fi descoperit poetul nostru în dulapurile așezate în aer liber? Vreun izvor de «limbă veche și-nțeleaptă»... «ca un fagure de miere»?... Sau, încolțit de nevoi, a ales dintre cărțile de care îi era plină odaia rece pe cea mai puțin valoroasă —și ne gîndim cît de greu îi venea să aleagă, pentru că toate îi erau scumpe —, rugîndu-l pe librar să n-o vîndă altcuiva, fiindcă peste cîteva zile va primi bani și o va răscumpăra...?

Acest loc, care ar merita cinstit și punctat, nu neapărat cu o statuie, ci, mai potrivit, cu o fîntînă, anunță că de aici începe o altă Cale a Victoriei. La cîțiva pași, pe dreapta, se află Universitatea, Institutul de arhitectură «Ion Mincu». De aici pînă la Ateneu fiecare metru pătrat e o filă de istorie, de literatură, de teatru, de muzică.

Dacă de la Dîmbovița pînă în Sărindar Podul Mogoșoaiei a fost vadul hanurilor, al dughenelor și bazarurilor, iar mai apoi al cîtorva așezăminte administrative, porțiunea de aici la **Grădina Episcopiei** (unde se află acum Ateneul) este locul cafenelelor, al cenaclurilor de altădată, al **TEATRULUI,** școala și laboratorul limbii românești, al muzicii și al evenimentelor care au înscris pagini de aur sau de sînge în istoria României.

CASA CAPȘA

La colțul Căii Victoriei vizavi de Romarta copiilor se poate vedea și vizita cofetăria «București». Pe locul ei, ca și pe cel al străzii vecine, se aflau, la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, casele velpaharnicului Slătineanu. Aici, între 1818 și 1820, sub domnia lui Alexandru Șuțu, se întrunea Divanul țării. Aici, în martie 1821 are loc întîlnirea dintre Pavel Macedonski (frate cu Dimitrie, bunicul poetului), ca trimis al lui Tudor Vladimirescu (instalat la Cotroceni), și reprezentanții boierilor. La întretăierea străzii Quinet cu str. Academiei se afla **Teatrul vechi** sau **Teatrul mic,** cunoscut și sub numele de **sala Momolo** (după numele proprietarului care închiriase și casa Slătineanu). Aici se deschide în 1844 **Teatrul de diletanți români,** condus de Costache Caragiale și care dăinuiește pînă în 1853, cînd ia ființă Teatrul Național. Aici, în 1851, are loc premiera comediei lui Alecsandri «Baba Hîrca», cu Matei Millo.

După cum am spus, casa Slătineanu intră în posesia lui Ieronim Momolo, care construiește deasupra restaurantului și cofetăriei o sală pentru baluri și concerte. Aici, la 22 decembrie 1846 concertează Franz Liszt. Succesul a fost atît de mare, încît celebrul pianist și compozitor acceptă susținerea a încă două recitaluri.

În 1874, Grigore Capșa, fost elev al casei Boisier din Paris, devine proprietar al caselor Slătineanu, pe care le transformă în cofetărie, cafenea, restaurant și hotel. Sub patronajul lui Capșa cafeneaua devine locul de întîlnire al oamenilor politici, al scriitorilor, ziariștilor, actorilor.

La începuturile ei cafeneaua și cofetăria erau locul de întrunire a protipendadei. Vara, în față, pe trotuar, erau scoase mesele, dar cucoanele nu se oboseau să coboare: li se serveau cornetele cu înghețată în trăsurile oprite dinaintea cofetăriei.

În urmă cu cîțiva ani mai putea fi văzut, la una dintre mese, marele nostru poet Ion Barbu, care, sub adevăratul său nume Dan Barbilian, este cunoscut ca un matematician de o deosebită valoare. Pentru el cafeneaua era nu un loc unde să stea de vorbă, ci constituia cabinetul său de lucru. Aici și-a elaborat tratatele lui de matematici, aici a tradus piesa lui Shakespeare «Richard al III-lea».

PALATUL LUI ION VODĂ CARAGEA

A doua zi după înscăunarea domnului fanariot, adică în 21 decembrie 1812, Curtea nouă (ridicată de Al. Ipsilanti în 1776) arde pînă în temelii și, așa cum am mai amintit, noul domn, neavînd unde locui, se mută provizoriu în casele Brîncoveanu din mahalaua Scorțarului (Piața Splaiului) și închiriază casa banului Dumitrache Ghica, aflată pe locul Teatrului Comedia. Casele boierești nefiind încăpătoare, Ion Vodă Caragea închiriază și casele Slătineanu, unindu-le cu celelalte prin galerii de lemn. Noul palat domnesc era urît și întunecos. Înspre nord «palatul» avea un chioșc turcesc, unde domnul își fuma ciubucul, privind pe pod. În fundul curții, spre strada Academiei, se aflau grajdurile cu armăsari de Misir și Arabia. În curtea, cu nimic deosebită de curțile hanurilor, mișunau bragagii, șimigiii, vizitiii lui Vodă, arnăuții și masalagiii (țigani robi, purtători ai masalalelor, adică făcliile cu care se lumina calea trăsurii domnești cînd era întuneric).

Fiica cea mai mică a lui Caragea, domnița Ralu, mare iubitoare de artă, improvizează un teatru în palat, iar în 1818, din inițiativa ei, se construiește teatrul de la Cișmeaua Roșie (la întretăierea Căii Victoriei cu str. Nuferilor), considerat primul teatru din țara noastră. Piesele erau jucate în limba greacă.

În 1825, sub Grigore Ghica, curtea arde — între timp fusese reparată și împodobită cu frescă mitologică de pictorul italian Giacometti.

LUMIERE ÎN BUCUREȘTI

Alături de fostul palat, la etajul unei clădiri, în 1896, a fost inaugurat primul cinematograf bucureștean. Iată programul primei reprezentații:

«Cinematografistul Lumière a sosit și inaugurează încă astă seară printr-o reprezentațiune high-life, în marele salon de la etajul I. Aparatul d-lui Lumière este deja cunoscut în lumea întreagă ca cel mai perfecționat. Inventatorul a găsit mijlocul de a aduce viața în fotografie, persoanele se mișcă, rîd și plîng, doar cuvîntul lipsește, vîntul, norii, apa și toate elementele au mișcările lor naturale. Programul serii va fi:

— «Copii și jucării» — tablou pentru mame.

— «Stropitorul stropit» — sala izbucnește în hohote de rîs.

— «Furtună pe mare» — ve-

prin B

1) O stradă din București

2) Casă în București la 1869

3) Bucureștii în veacul al 19-lea

4) Incendiul bisericii Sf. Gheorghe Nou, în 1847

dere de senzație, emoția vă cuprinde.

— «Trenul intrînd în gară» — această vedere este însăși realitatea, vezi trenul sosind și îți vine să te dai la o parte!

Pentru a evita îmbulzeala, la această reprezentație prețul intrării va fi doi lei».

CASA BOSSEL

Un meșteșugar sas, Fr. Bossel, cumpără în 1839 aripa dreaptă a palatului domnesc, aflată în paragină, o repară și, în 1849, deschide la etaj, după pilda lui Momolo, o sală de bal care găzduiește și spectacole. Aici jucau companii franceze, germane, românești. (Se joacă «Orfeu în infern» și chiar «Hamlet».) Aici debutează, în 1850, Matei Millo cu «Coana Chirița», apoi cu «Baba Hîrca». Tot în casa Bossel era librăria lui C.A. Rosetti, unde oamenii progresiști ai vremii veneau să aducă bani pentru procurarea de arme în vederea revoluției de la 1848, iar armele tot aici erau ascunse.

OSMAN PAȘA PE CALEA VICTORIEI

Cîteva sute de ani a durat jugul otoman. Cîteva sute de ani trimișii sultanilor au călcat pămîntul românesc cu o mînă întinsă pentru pungile cu galbeni, cu cealaltă pe iatagan. Dar dorința de libertate a poporului nostru, care a luptat vitejește, sub conducerea unor voievozi vestiți, a triumfat.

Și iată că în ziua de 8 octombrie 1878 își fac intrarea pe Podul Mogoșoaiei «căciularii» învingători. Veneau de dincolo de Dunăre, de la Rahova, de la Smîrdan, de la Grivița, de la Plevna, unde plătiseră cu sînge neatîrnarea țării.

De la un balcon al hotelului Broft (aflat în fața Teatrului Național) privea defilarea tinerei și învingătoarei armate... un pașă turc..

Din acea zi Podul Mogoșoaiei și-a schimbat denumirea în Calea Victoriei, iar turcul din balconul hotelului Broft era un prizonier: Osman Pașa, comandantul armatei otomane învinse la Plevna. Se spune că nu arăta prea vesel...

TERASA OTETELEȘANU

De cealaltă parte a Căii Victoriei se ridică Palatul telefoanelor (construit în 1933 de către arhitecții Weeks și Froy) pînă nu de mult cel mai înalt edificiu din București — 53 m. În acest loc era o casă boierească, transformată de niște restauratori în vestita Terasă Oteteleșanu. Mai tîrziu se deschide o cafenea, devenită curînd un fel de «casă a scriitorilor și artiștilor». Aici puteau fi întîlniți Delavrancea, Macedonski, Șt.O. Iosif, Anghel, Gîrleanu, Rebreanu...

Ceva mai înainte, în grădina casei, C. Grigoriu organizează un teatru de vară, foarte apreciat de bucureșteni. Aici au debutat Leonard, Ciucuretti, V. Maximilian.

«LA FIALCOVSKI-N CAFENEA»

Pe aceeași parte a Căii, unde se află blocul fost «Adriatica», exista, începînd din 1853, «Cafeneaua Operei», ținută de Fialcovski (i se spunea «a Operei», deoarece la Teatrul Național de alături se dădeau și spectacole de operă). Aici venea nea Iancu (Caragiale) cu prietenii săi, Delavrancea și actorul Iancu Brezeanu.

Neavînd o casă a lor unde să se întrunească, scriitorii și artiștii vremii se întîlneau la cafenele, mai puțin pentru a consuma, mai mult pentru a discuta literatură, cum mărturisesc aceste strofe care au cunoscut o largă circulație:

La Fialcovski-n cafenea
Talente grămădite-o sumă.
Ce multă apă se consumă
Și rar se bea cîte-o cafea,
La Fialcovski-n cafenea...

Să mai amintim că în apropiere, pe str. Cîmpineanu, exista o berărie. În spatele barului se afla o odăiță în care consumatorii de rînd nu aveau acces. Acolo puteau fi găsiți adeseori discutînd Caragiale cu Delavrancea și încă doi-trei prieteni.

TEATRUL NAȚIONAL

Un spațiu asfaltat și o placă de marmură albă. Aici a fost templul teatrului românesc. Tot aici, la 13 Decembrie 1918, 102 muncitori au fost împușcați de guvernul de atunci pentru că manifestaseră pentru dreptate și pentru pîine.

Ca instituție culturală Teatrul Național nu era cu mult mai vechi decît edificiul. Cum am mai spus, prima sală de spectacole a fost cea de la Cișmeaua Roșie, a domniței Ralu, în care s-a jucat în limba greacă (1818). În românește primul spectacol are loc în 1819.

În 1828, la Școala de la Sf. Sava, din inițiativa lui I. Eliade Rădulescu, I. Cîmpineanu și actorului Aristia, se organizează, de asemenea, spectacole în limba pămîntului. În 1833 se înființează «Societatea Filarmonică», în cadrul căreia ia naștere o școală de muzică și artă dramatică.

Dar din pricină că sălile de atunci erau neîncăpătoare pentru numărul din ce în ce mai mare de spectatori, se hotărăște ridicarea unui teatru național, după planurile arhitectului vienez A. Heft și decorat de Mühldörfer. Este inaugurat în seara zilei de 31 decembrie 1852 cu o piesă vodevil, o localizare, pe muzică de Wachmann, cu actorii Nina Valery și Costache Caragiale.

În 1874, Al. Odobescu, în calitate de director, propune schimbarea numelui în «Teatrul Național» — și așa rămîne.

La 24 august 1944 lăcașul culturii românești a fost bombardat de hitleriștii în retragere.

Acolo unde se află acum clădirea cu magazinele «Romarta», în secolul trecut, în casa Vanicu, era redacția ziarului «Timpul», la care între 1878 și 1880, redactor politic a fost Eminescu.

Peste drum, în fostul «Pasaj Român», erau redacțiile altor 8 ziare, atelierul pictorului Grigorescu, locuința istoricului V.A. Urechia. «Pasajul Român» l-a cunoscut pe Eminescu în ultimul său an din primăvara lui 1888 pînă în ianuarie 1889, cînd, deși părea însănătoșit, nu se mai putea întoarce la cel care fusese și nu s-a mai întors.

Trecem pe lîngă biserica Crețulescu (zidită în 1722, pe locul ce purta numele «Puțul cu Zale»), una dintre cele mai frumoase construcții din epoca imediat următoare lui Brîncoveanu, și ajungem în Piața Republicii.

În stînga — Palatul Republicii, prelungit în jos cu marea Sală și complexul arhitectonic modern realizat în ultimii ani. În dreapta — sediul Comitetului Central al P.C.R.; mai încolo Biblioteca centrală universitară și, pe aceeași parte, cupola Ateneului.

Călătoria noastră se sfîrșește aici. A fost mai mult o inițiere, cu scopul de a vă trezi interesul pentru «glasul străzilor». Fiecare piatră, fiecare metru pătrat de asfalt vorbește. Cine știe să le asculte mărturisirile va putea să afle singur istoria Ateneului, a Palatului și nu numai a Căii Victoriei, ci a străzii pe care locuiește, a cartierului, a orașului, a satului.

✳

În vacanța de vară vă vor vizita nenumărați turiști. Ca gazde bune, voi, pionierii, să-i conduceți, să le explicați istoria unei clădiri, a unei străzi, a unui monument. Să fiți cu adevărat pionieri-ghizi ai locurilor natale.

Dar ca să vă puteți face datoria trebuie să cunoașteți foarte bine totul: să cereți amănunte de la cei mai în vîrstă, din arhiva satului sau a orașului, de la muzeul localității respective.

Dacă aflați date deosebite privind istoria locurilor natale, scrieți-ne pentru că intenționăm să le publicăm.

PAUL GOMA

ucureşti

3

4

UN ROMÂN ÎN MEXIC ȘI

ILARIE MITREA

(1842—1906)

Puțini dintre vizitatorii Muzeului de istorie naturală «Gr. Antipa» care admiră valoroasele colecții de animale, unele renumite în lumea întreagă, știu cît de greu a fost începutul și care au fost acei pasionați cercetători care, cu sacrificii materiale, au luptat pentru înființarea acestor colecții și a acestui muzeu de prestigiu internațional.

Printre acești patrioți care au contribuit la punerea bazelor colecțiilor muzeului a fost și doctorul Ilarie Mitrea.

*
* *

Născut la 6 mai 1842 în Rășinari, părinții săi, crescători de oi, înstăriți, își înregistrează fiul sub numele de Bucur Mitrea (ca și al tatălui său) și sub acest nume urmează școala primară în Rășinari (1851—1855).

În 1855, trecînd la gimnaziul catolic cu limba de predare germană din Sibiu, prenumele îi este latinizat și din acest an Mitrea va purta pînă la sfîrșitul vieții prenumele Hilarius (respectiv Ilarie).

Elev foarte bun, termină gimnaziul și în anul 1860 devine student al Facultății de medicină din Cluj, obținînd diploma de medic civil și chirurg (1863—1864). În iarna anului 1863—1864 se înscrie la Facultatea de medicină din Würzburg și la 6 august 1864 își susține disertația. Scurt timp după obținerea titlului de doctor (18 august 1864) solicită postul abia creat de medic comunal în Rășinari. Dar postul este dat candidatului Nicolae Stoia, absolvent al Universității din Viena și cu practică medicală de 3 ani. Acest insucces l-a mîhnit tare pe Mitrea, dar l-a și îndîrjit să se specializeze. Pleacă la Viena (1864—1865) la specializare și în martie 1865 i se acordă un permis care-l autorizează ca timp de 2 ani să călătorească prin Germania, Anglia, Franța și Australia. Dar nu trece decît un an de la eliberarea permisului și, revenit în Viena, se alătură voluntarilor austrieci care plecau în campania din Mexic. Între anii 1866 și 1867 însoțește armata austriacă în Mexic ca medic sanitar. Ilarie Mitrea dorea foarte mult să cunoască această țară, cu oamenii și obiceiurile ei pitorești, despre care nu știa decît foarte puțin din cărți, cu plantele și viețuitoarele ei ciudate, din care nu văzuse decît cîteva la Muzeul de istorie naturală din Viena. Armata austriacă din care făcea parte și dr. Ilarie Mitrea nu era însă dorită. Sfidînd dorința de libertate a poporului mexican, Maximilian se încoronase împărat al Mexicului în 1863 și deveni în scurt timp atît de antipopular în întregul Mexic, încît armata lui era veșnic atacată și hărțuită. În această situație încordată sosi Ilarie Mitrea în capitala Mexicului. În calitate de medic, nu își precupețește priceperea și ajută nu numai poporul, dar pînă și armata republicană, care îi ataca, deoarece înțelege dorința de libertate a poporului, ura pentru monarhie. Deși făcea parte din armata austriacă, Ilarie Mitrea, pentru ajutorul dat bolnavilor, s-a bucurat în tot timpul petrecut în Mexic de simpatia și protecția republicanilor și nu a fost niciodată atacat de ostașii acestora. Dragostea pentru poporul mexican l-a făcut pe Ilarie Mitrea să învețe cîte ceva din limbile vorbite de indieni, încît uneori putea face și pe interpretul neoficial, dar destul de des folosit. Ca o prețuire a serviciilor aduse de doctorul român armatelor republicane, după înfrîngerea monarhiei și alungarea mercenarilor lui Maximilian, primește responsabilitatea sanitară a orașelor de pe litoralul răsăritean al Mexicului. Împreună cu doi ingineri, el proiectează canalizarea porturilor principale, instalații sanitare, spitale și infirmerii pentru armată și civili. Dorul de a călători, de a cunoaște alte meleaguri, dar în special pasiunea de a colecționa îl aduc din nou în Europa. În anul 1869 Ilarie Mitrea se angajează ca medic militar în armata colonială olandeză, unde rămîne 25 de ani. Olanda avea nevoie

1

2

1 — Sculptură arhaică mexicană
2 — Urnă funerară arhaică din Mexic, lucrată din ceramică

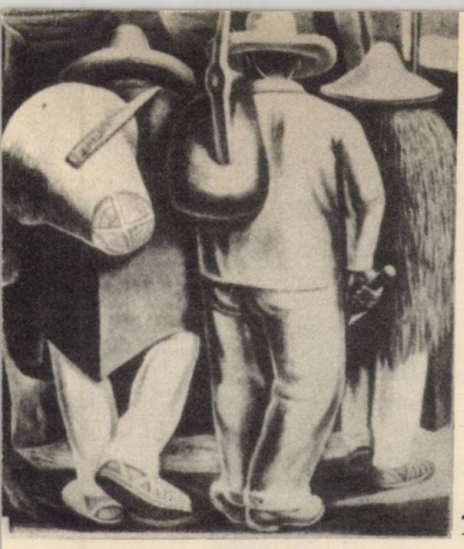

3

3 și 4 — Picturi mexicane moderne (Orozco)

ÎN INSULELE MALAEZE

4

de medici calificați și cu experiență pentru a-i trimite în colonii în Indiile răsăritene. La sosirea sa în Indiile olandeze găsește mizerie, boli, înapoiere culturală. Cu aceeași dăruire care îl caracteriza, dr. Ilarie Mitrea îngrijește bolnavii băștinași și în scurt timp se face pretutindeni apreciat și iubit. Avansările în urma examenelor, ca și decorațiile, dovedesc calitățile profesionale ale medicului român. Faima lui de medic conștiincios și onest este în continuă creștere.

În timpul cît a stat în Sumatra, Java și Borneo, I. Mitrea a strîns prețiosul său material biologic. Încă din 1870 începe să-și alcătuiască colecția de insecte și apoi cea de vertebrate. Animalele colectate se ridică aproximativ la 1 200 de exemplare.

În timpul șederii sale în Indonezia, Mitrea schimbă în repetate rînduri garnizoanele. În Borneo rămîne circa 5 ani în regiunea cea mai puțin civilizată din Moeara Teweh, de unde provine o mare parte dintre colecțiile sale.

Între anii 1876 și 1877 Ilarie Mitrea colectează și studiază plantele și animalele din nordul insulei Sumatra. De aici provin exemplarele cele mai valoroase (maimuțe, reptile și în special păsări). Aceste animale colectate și preparate de Mitrea vădesc calitățile lui de naturalist. Această pasiune de naturalist era îmbinată cu o mare preocupare pentru băștinași. În lungile sale călătorii nota amănunțit felul cum trăiesc indigenii, limba lor, portul, podoabele multicolore, hrană, obiceiuri, tradiții, sărbători, dansuri, credințe. Desena chiar în culori podoabe și chipuri omenești sau diferite obiecte etc. Admirația pentru natura indoneziană și dragostea pentru populația băștinașă fac din doctorul român un pasionat cercetător al naturii și un neobosit etnograf. Interesul pentru folclor l-a determinat să adune și material etnografic. Aceste bogate colecții, ambalarea și expedierea lor au cerut multă muncă și grijă, fără să mai vorbim de taxele ridicate de transport.

După o lungă și rodnică activitate, la începutul anului 1881, dr. Ilarie Mitrea se îmbarcă cu colecțiile sale și cu cei doi copii ai săi (unul în vîrstă de 4 ani și celălalt de 6 ani), soția sa malaeză fiind moartă de un an. În drum spre Europa își întrerupe adesea călătoria pentru a-și mări colectiile (în special pești din Marea Mediterană).

Colecția este donată în iunie 1882 Muzeului de istorie naturală din București și va constitui un început promițător pentru viitoarele colecții. Vestea acestei generoase donații, cît și faptul că a călătorit pe meleaguri atît de puțin umblate în acele vremuri au făcut ca la sosirea în țară, la Rășinari, să fie înconjurat cu multă dragoste, iar presa consemnează evenimentul. Revista «Transilvania» publică lista întregului material donat muzeului.

Către sfîrșitul anului 1882, Mitrea este din nou la Viena, unde își lărgește cunoștințele medicale și este invitat de renumitul chirurg prof. Bilbroth să asiste la operațiile sale. În iulie 1883 Mitrea se reîntoarce la postul său în Java și Celebes, îndurerat de moartea tatălui său și de despărțirea de copii, care rămîn în Europa. Continuă să strîngă material științific din estul Indoneziei, destinîndu-l tot muzeului din București. După 25 de ani de activitate în Indonezia pleacă definitiv în ianuarie 1894 și se stabilește în Europa. De aci va purta o strînsă corespondență cu cei dragi din țară. Adevărata prețuire a muncii sale de colecționar și a generosului gest de donație se petrece abia cu numirea ca director al muzeului din București a lui Grigore Antipa. Ei se întîlnesc des și vor ține legătura pînă la moarte. Îi apropie aceeași pasiune pentru cunoașterea viețuitoarelor, aceeași dragoste pentru poporul nostru.

ELENA MANTU
cercetător științific principal
Muzeul de istorie naturală «Gr. Antipa»

5

5. — Figurină cu două fețe din civilizația arhaică TLATILCO, Mexic.
6. — Străveche pictură pe pînză, înfățișînd prizonieri de război, din Peru.

6

CE FRUMOASĂ EȘTI TU, ȚARĂ!

de ELENA DRAGOȘ

Desene de
TUDOR BANUȘ

În grădina dinspre drum,
Floarea fumegă parfum
Și-a venit o ciocîrlie
Tocmai de la Orăștie
Să ne cînte tot ce știe...
Ceru-albastru se înginã
În apa de la fîntînă
Și îl bem de-o săptămînă.
Toată noaptea, de la stele,
Cade rouă de mărgele...

Ce frumoasă ești tu, țară,
Cînd pătrunzi în primăvară
Pe urma de căprioară!
Munții tăi știrbiți de lună
Cu văzduhul se cunună,
Rîul cîntă și răsună.
Dac-aș fi și eu un greier,
Aș porni să te cutreier
De cu zori și pînă seară
Cu vioara subsuoară
Ș-aș dormi pe cîmpul mare,
Sprijinit de vreo cicoare;
Dar nu pot pleca departe,
Că-s școlar și nu se poate,
Stau și te citesc din carte.

GRĂDINĂ LUMINOASĂ

de MARIAN VĂTĂȘANU

Ești zîmbet al copiilor,
Grădină luminoasă
Și cuib al bucuriilor —
Tu, țara mea frumoasă.

Întinderea cîmpiilor
În zări mai lin se pierde
Mai dulce-i rodul viilor
Și bradul e mai verde.

Mai'nalte-s înălțimile;
Mai cald e mîndrul soare;
Mai limpezi albăstrimile
De rîuri și izvoare.

Și-n iureșul avîntului
Tot ce sub ochi răsare
În poalele pămîntului
Mai luminos îmi pare.

Tu, țara mea frumoasă,
Ești zîmbet al copiilor,
Grădină luminoasă
Și cuib al bucuriilor.

„ȚARA NOASTRĂ-I CA O FLOARE"

Cetatea Sucevei privește meditativ de pe colina istorică, cu ochii voievodului Ștefan «cel mic la stat și iute la mînie», noile construcții ale orașului.

Dragostea pentru patrie este sentimentul dominant al locuitorilor din bătrîna Țară-de-sus.

La consiliul regional al pionierilor am găsit de curînd o mărturie proaspătă a sentimentului acesta moștenit din bătrîni: o culegere de poezii ale copiilor, închinată patriei, intitulată «Țara noastră-i ca o floare».

Parcurgînd cuprinsul, trăiești emoții pe care le ai la orice contact cu sincerele dovezi de admirație față de poporul nostru, față de patrie și partid.

«Mi-e drag pămîntul țării,
Pămîntul nostru sfînt,
Mi-s dragi bătrîne plaiuri
Și munți cu plete-n vînt».

HRAB MARIA
clasa a VII-a, Arbore, Rădăuți

«N-am găsit niciunde-n lume
Țară mîndră ca a mea.
O iubesc cum nu pot spune,
Mi-aș da viața pentru ea».

ISTRATE VL. GHEORGHE
clasa a VII-a, Școala generală Botuș
raionul Cîmpulung

Sentimentul de admirație pentru trecutul de luptă se îmbină cu admirația pentru noile construcții industriale, chezășie, la rîndul lor, a duratei poporului și a patriei:

«La Hunedoara, Reșița, Galați,
Țîșnesc scînteietoare din furnal
Cascade iuți de flăcări vii
Șuvoaie clocotinde de metal».

POTCOAVĂ ION
clasa a VII-a B, Vatra Dornei

Poeziile din buchetul pe care copiii din regiunea Suceava îl oferă patriei se așază sfioase alături de multe altele, între care strălucesc cele ale lui Eminescu și Labiș.

GH. D. VASILE

CĂRTICICA SURPRIZELOR 6

Primul copil fotografiat la noi în țară

CITITORI CARE DORESC SĂ CORESPONDEZE

Pavel Ruja din clasa a VII-a, str. Valea de Brazi nr. 53, orașul Uricani, regiunea Hunedoara, propune schimb de broderii și cusături naționale.

SCHIMB DE VEDERI DIN ȚARĂ: Chișmarie Stelian, clasa a VIII-a, comuna Măderat, regiunea Banat; **Oniță Delia,** clasa a VII-a, comuna Șicula nr. 287, regiunea Crișana; **Anușca Ofelia,** clasa a VI-a, str. Bucovina nr. 9, Botoșani, regiunea Suceava; **Alexa Cornel,** str. Octavian nr. 10, raionul Tudor Vladimirescu, București; **Gîtman Mihai,** clasa a V-a, comuna Liteni, regiunea Suceava.

VOR SĂ CORESPONDEZE PE TEME FILATELICE: Dobrică Roelen, clasa a V-a, strada Nitu Vasile, bloc 2, scara 4, raionul N. Bălcescu, București; **Ionescu Ioana,** clasa a VII-a, comuna Dărmănești, satul Mărginenii de Sus, regiunea Ploiești; **Mureșan Mona,** clasa a IV-a, str. Parcului nr. 3, Gherla, regiunea Cluj; **Besu Marcel,** clasa a IV-a, comuna Comlosul Mare nr. 601, raionul Sînnicolau-Mare, regiunea Banat; **Ionescu T. Mihai,** Calea București nr. 4, bloc 25, ap. 15, Pitești; **Păun Vasile,** clasa a VI-a, str. Socola nr. 92, Iași.

COLECȚIONARI DE ȘERVEȚELE care vor să facă schimb: **Urdea Irina,** clasa a V-a, str. Gării nr. 10, comuna Șuncuiuș, regiunea Crișana; **Constantin Elena,** clasa a VII-a, Aleea Parc Nord nr. 49, Roșiorii de Vede, regiunea București.

Membrii clubului corespondenților de la Școala generală din comuna Podoleni, raionul Piatra Neamț, regiunea Bacău: doresc sa comunice cu pionieri din toată țara.

Vor să-și îmbogățească **COLECȚIILE DE FOTOGRAFII** de actori români și străini: **Marinescu Reveica,** comuna Viișoara, raionul Negru Vodă, regiunea Dobrogea; **Crișan Ionel,** clasa a VIII-a, comuna Macea nr. 1 416, regiunea Banat; **Berindeanu Mihaela,** clasa a IV-a, str. Dostoievski nr. 74, Cluj: **Coroiu Ileana,** str. Timpa nr. 3, Timișoara; **Truța Ioan,** clasa a VI-a, str. Griviței nr. 39, Arad.

DĂNDĂNEL LA EXAMEN

— De ce nu se înțelegea împăratul Napoleon cu englezii?
— Fiindcă... fiindcă nu știa englezește!

LIPSA DE EXPERIENȚĂ

— E adevărat, Dăndănel, că e așa de greu de păstrat un secret?
— Habar n-am. Eu n-am încercat niciodată.

PROVERBE ROMÂNEȘTI

- Cine șade pe două scaune cade rău cînd cade.
- Leului nu i-a fost ciudă că l-a lovit vînătorul, ci că l-a lovit măgarul.
- Omul nu trăiește să mănînce, ci mănîncă ca să trăiască.

EXPLICAȚIE

— Cum de a ajuns peștișorul ăsta în lapte, Dăndănel?
— Nu știu,mămico, se vede că l-a înghițit vaca atunci cînd a băut apă din rîul

DĂNDĂNEL LA DOCTOR

Doctorul: — Arată-mi limba.
Dăndănel: — Nu, nu vreau, c-am mai arătat-o unui domn și mi-a dat două palme.

PROVERBE ROMÂNEȘTI

- Orbul cînd dă de perete zice că s-a isprăvit lumea.
- O vorbă rea rănește mai mult decît o sabie ascuțită.
- Vrednicia fără înțelepciune e ca o frumusețe fără ochi.

SÎNTEȚI UN BUN TOV

Cu ajutorul textului de mai jos, compus din întrebări și două grupe de răspunsuri, vă puteți ușor da seama dacă aveți calitățile necesare unui excursionist; totodată vă puteți da seama de felul în care apăreți celor din jur. Pentru aceasta nu aveți decît să răspundeți — sincer — la fiecare întrebare și să notați răspunsurile în felul următor: dacă la majoritatea întrebărilor dintr-o grupă (A, B etc.) răspundeți «da», notați litera grupei respective: dacă predomină răspunsul «nu», substituiți litera grupei corespunzătoare grupei O. Se formează astfel două combinații a cîte trei litere, a căror interpretare se găsește în cele două grupe de răspunsuri, și anume, pentru felul în care sînteți, răspunsurile de la grupele A, B, C, iar pentru felul în care păreți, răspunsurile de la grupele D, E, F.

A.

1) Gustați gluma celui care, întorcînd stîlpul indicator, vă face să ajungeți nu la cabană, ci la cascadă? 2) Mărturisiți prietenilor că ați ajuns primul pe vîrf utilizînd funicularul? 3) Gustați natura fără exclamații? 4) Plecați în excursie fără să vă pară rău că v-ați împrumutat cuiva termosul? 5) Prietenii vă invită în excursii?

B.

1) Sînteți priceput în jocurile de cabană? 2) Vă speriați prietenii întîrziind? 3) Vă întoarceți cu economii la sfîrșitul excursiilor? 4) Vă luați în excursii și îmbrăcăminte de oraș? 5) Vă respectați programul propus?

C.

1) Vi se întîmplă să vă admonestați tovarășii de drum pentru glumele nepotrivite? 2) Sînteți impulsiv? 3) Vă susțineți ruta pe care ați propus-o, chiar dacă s-a dovedit mai rea decît altele? 4) Vă place să fiți în centrul atenției? 5)

E. BOKOR

Numărul tinerei dresoare e aplaudat nu numai în București, ci și în U.R.S.S., Cehoslovacia, Bulgaria, Polonia.

Și acum cîteva cuvinte despre «trupa de elevi» a Lidiei: leoaica **LORITA** (favorita dresoarei) a fost crescută acasă cu biberonul de la vîrsta de 2 săptămîni.

Tigrul preferat se numește **BENGAL**. E un animal inteligent și blînd. El a apărut deja pe ecranele televizoarelor și chiar... face plimbări cu mașina pe bulevard.

Leul **GAMBUS** este cel mai fioros, dar cel mai ascultător.

Lidia Jiga este curajoasă, dar totodată iubește animalele, caută mereu să le înțeleagă, i-au devenit prietene apropiate

Se trage cortina și pe arenă, în fața spectatorilor, apare o privelițte stranie. Pantelele execută salturi minunate prin roata cu flăcări, lei și tigri se prind într-un joc neobișnuit pentru fiarele junglei la porunca ... unei tinere îmblînzitoare: **LIDIA JIGA**.

Născută la Făgăraș, de mică i-au plăcut animalele. Colindînd prin pădurile din apropiere, prindea pui de urși, de vulpi, îi ascundea în șura bunicilor și îi creștea pe ascuns, învățîndu-i fel și fel de acrobații.

La vîrsta de 17 ani Lidia se prezintă la circ în București cu ursul Luxy, lung de 2 metri, și cere să i se încredințeze lei și pantere pentru dresură. În 1959 debutează pentru prima oară cu o dresură mixtă de lei și pantere.

MONOVERB

(2—4)

O... O... O...

(O rar = ORAR)

SÎRBU MARCEL

clasa a VI-a A, Buzias

GHICITORI

Am o casă cu patru uși. Pe una intră și pe trei ies afară. (Cămașa)

Am două tărtăcuțe: într-o tărtăcuță le adun, într-alta se duc. (Ochii)

Ce copac ușor se prinde, dar rod nu face? (Salcia)

UN TELEFON ORIGINAL

Cu două umbrele puteți telefona de mîinuне! Puneți două umbrele una în fața alteia, însă la o depărtare mare. Dacă cineva vorbește ușor în fața scobiturii uneia dintre umbrele, celălalt, care ține urechea aproape de scobitura umbrelei a doua, aude lămurit tot ce i se comunică.

*

Care e drumul pe care trebuie să-l străbată fluturele pînă la floare?

FILATELIE

PICTURA ȘI MĂRCILE POȘTALE

Tot mai des se întîlnesc, pe mărcile poștale, reproduceri de artă ale unor mari maeștri ai penelului.

De curînd, această frumoasă inițiativă am întîlnit-o și pe mărcile poștale românești. Astfel, ca o continuare a seriilor cu reproduceri de artă emise anul trecut, și în care erau reproduse opere de artă ale pictorilor români: N. Grigorescu, Gh. Pătrașcu și Camil Ressu, precum și după mari valori mondiale semnate de Van Eyck, Daumier, și El Greco, anul acesta a apărut o emisiune compusă din 6 valori cu reproduceri după I. Andreescu, J. Al. Steriadi, St. Dimitrescu, precum și după J. Cranach, P.P. Rubens și Rembrandt.

Iar cu prilejul aniversării a 90 de ani de la independența României a fost emis un timbru în valoare de 55 de bani, avînd reprodus tabloul lui N. Grigorescu intitulat «Dorobanțul».

CURIOZITĂȚI FILATELICE

Inspirat dintr-o povestire a unui caligraf care a reușit să scrie 3 000 de caractere chinezești pe spatele unei mărci poștale, ziarul australian «Daily Telegraph» a inițiat în cursul lunii octombrie 1957 un concurs pentru realizarea celei mai mici scrieri posibile.

Cîștigătorul acestui concurs a fost un desenator dintr-o suburbie a orașului Sydney, care a reușit să scrie cu creionul șapte mii de litere într-un pătrățel cu latura de numai 25 mm.

Un alt concurent a prezentat, scrise pe o hîrtie de mărimea unei mărci poștale, un număr de șapte cîntece englezești.

După cum se vede, timbrele pot fi interesante pe ambele lor fețe.

PROBLEMĂ

Doi tați și doi feciori se duc la un magazin și cumpără trei cravate. Cînd vin acasă, fiecare își pune o cravată. Cum este posibil așa ceva?

(Fiindcă cei doi tați și doi fii erau la un loc trei: bunicul, tatăl și fiul acestuia)

GHICITOARE ÎN VERSURI

Prima parte este...
'ntîia,
Iar a doua anotimp.
Și acum de le unește
Tot un anotimp găsește.

ORIZONTAL ȘI VERTICAL

1 - Cele mai mari mamifere acvatice;
2 - Domol;
3 - Nepoftită la elevi;
4 - Vine noaptea pe la gene;
5 - Pronume;
6 - Este.

SÎRBU MARCEL
clasa a VI-a A, Buzias

VORBE ÎNȚELEPTE DE LA OAMENI ÎNȚELEPȚI

HERACLIT: «E rușinos să fii neștiutor, dar e o rușine mai mare să ai un meșteșug pe care nu-l cunoști».

BEETHOVEN: «Mă simt ferict ori de cîte ori reușesc să mă ridic deasupra unui obstacol».

ROMAIN ROLLAND: «Mucă soarbe rușinea și necazurile ca un burete».

ARĂȘ DE DRUMEȚIE ?

Ați remarcat că cei din jur vă împrumută stilul? (de cățărat, vîslit etc.)

D.

1) În calitate de conducător al grupului, vă adresați autoritar celorlalți? 2) Declarați înaintea unei escaladări că sînteți în mare formă? 3) Vă face plăcere să faceți morală? 4) Sînteți tentat să vă cățărați în locuri primejdioase pentru a fi admirat de prieteni? 5) Luați în derîdere traseele propuse de ceilalți?

E.

1) Ați alege participarea la concursuri turistice cu public, în loc de cea la excursiile de studiu? 2) Vă simțiți bine într-o cabană unde nu aveți cunoscuți? 3) Vă place să faceți în fiecare duminică o excursie cît de mică? 4) Sînteți capabil să păstrați în secret pînă la sfîrșitul excursiei bunătăți rezervate pentru prieteni? 5) Vă place cabana împodobită?

F.

1) Urmăriți recomandările ghidului? 2) Vă pregătiți din vreme pentru excursie? 3) Urmăriți metodic kilometrii parcuși ca și cei care au mai rămas? 4) Vă aranjați de fiecare dată metodic lucrurile în sac? 5) Vă luați în excursii trusa de medicamente — pentru orice eventualitate?

Răspunsuri:

CUM PĂREȚI...

OOO. Păreți o fire închisă; nimeni nu vă cunoaște gîndurile, sînteți greu de înțeles.

OOC. Păreți greu de suportat: vă enervați tovarășii, sînteți încăpățînat.

RACHETE PE APĂ

Desenați pe o bucățică de carton velin o rachetă lungă de 10 cm și lată de 2 cm, așa cum se vede în figura alăturată. Ea are aproximativ forma unui creion ascuțit la unul dintre capete. În partea din spate îi veți face o tăietură, exact la mijloc, sub forma unui canal îngust de 3 mm și lung de 4 cm. La partea unde se termină canalul (în interiorul rachetei) tăiați un mic orificiu rotund cu diametrul de 0,5 cm. Cu aceasta ați terminat racheta. Așezați-o pe suprafața apei din cada de baie sau dintr-un lighean mare și, drept combustibil, picurați în orificiul canalului o picătură de ulei de gătit. Acesta se va strecura cu repeziciune prin canalul ce-i stă în față și cînd va ajunge în apa liberă va pune racheta în mișcare. Ea va pluti neîntrerupt pînă cînd va termina tot uleiul. Cînd se oprește poate fi pusă din nou în mișcare cu o nouă picătură de ulei.

Cu ajutorul mai multor rachete, care pot avea eventual forme și mărimi diferite, se poate organiza un concurs între prieteni.

O FOTOGRAFIE DIN ANUL 1867

Pictorul Carol Pop de Szathmari a fost unul dintre primii fotografi amatori din lume. Acum o sută de ani, pictorul român a cutreierat țara cu un aparat fotografic greoi și a realizat cele dintîi fotografii de la noi. Din colecția sa, aflată la Biblioteca Academiei, vă prezentăm imaginea unui copil care la 1867 avea cinci ani și stătea cuminte în fața obiectivului cu traista pregătită pentru cărțile de școală. El a fost primul copil fotografiat la noi în țară (în regiunea Pitești). (Vezi coperta).

RADIOEMIȚĂTOR CÎT O PASTILĂ DE ASPIRINĂ

Microminiaturizarea aparatelor de ascultare a înregistrat progrese uriașe. Unele laboratoare au realizat emițătoare FM care sînt mai mici decît o pastilă de aspirină și se alimentează cu energia calorică a organismului persoanei sau animalului care l-a înghițit. Acest radioemițător miniatural transmite unui receptor toate impulsurile sonore din imediata apropiere a organismului respectiv, pînă cînd emițătorul se elimină din organism.

„STILOUL CITITOR"

Așa a fost denumit dispozitivul electronic realizat de oftalmologul român dr. I. Popovici, de la Spitalul militar din Cluj, datorită căruia nevăzătorii pot «citi» mult mai bine decît prin vechiul sistem Braille diverse lucrări editate special pentru dînșii. Prin intermediul «stiloului cititor» se obțin într-o cască purtată de nevăzători semnale auditive echivalente alfabetului Morse, cu ajutorul cărora aceștia interpretează perfect scrisul codificat.

OBO. Păreți calm și sigur; de asemenea păreți disciplinat, modest. Tovarășii de drum vă apreciază.

OBC. Păreți mereu nemulțumit și ursuz. Arareori sînteți apreciat de coechipieri.

AOO. Păreți superficial, ușuratic; nu faceți ceea ce promiteți; cu toate acestea, fiind vesel și comunicativ, prietenii vă iau ca atare și vă iartă multe.

AOC: Păreți inconsecvent; susțineți o cauză sau alta cu egală convingere, de multe ori pentru a părea original. Păreți nepăsător, nepunctual.

ABO. Păreți un companion foarte plăcut; fiind comunicativ, serios, vă ajutați prietenii; este însă greu pînă să fiți cîștigat.

ABC. Păreți autoritar, din fericire nu exagerați, limitîndu-vă doar la cei apropiați. Nu prea vă sinchisiți de tovarășii de drum, care vă evită uneori din acest motiv.

CUM SÎNTEȚI...

OOO. Vă simțiți atras de nou, aveți imaginație, vă obosește monotonia. Puțini vă cunosc adevărata fire. Cu toate că păreți liniștit. satisfăcut, sînteți în realitate dornic de o viață plină de evenimente neobișnuite.

OOF. Sînteți rezervat, timid. Vă simțiți în larg numai în familie și între prieteni, în rest vă străduiți să vă mascați stingherealа. Sînteți conștiincios, aveți multe idei și intenții bune, dar modestia vă face să rămîneți în umbră.

OEO. Sînteți foarte sociabil, vă place să discutați și să fiți înconjurat de prieteni. Detestați singurătatea. Spiritul de contradicție vă îndeamnă să faceți lucrurile altfel decît ceilalți; nu urmați însă acest îndemn decît rareori.

OEF. Sînteți rezervat, dar nu timid; vesel, dar nu exuberant. Sînteți sociabil, dar sînteți adesea cu «capul în nori».

DOC. Sînteți adesea apărătorul unor păreri paradoxale; nu sînteți un companion plăcut, aceasta însă nu vă impresionează.

DOF. Sînteți un excursionist dificil, încăpățînat. Nu suportați glumele, vă impuneți acolo unde nu este cazul și vă supărați dacă nu vi se dă ascultare.

DEO. Sînteți original și aceasta se observă ușor din dorința de a face totdeauna altfel decît vi se recomandă. Sînteți un excursionist buclucaș, deși cumsecade în fond. Corijați-vă.

DEF. Sînteți bun conducător, șef de echipă; acest lucru vă face de altfel multă plăcere. Cei din jur vă recunosc autoritatea pentru că aveți bun-simț. Atenție la tendințele dv. moralizatoare.

(După „NAUKA I JIZNI")

O CLĂDIRE ÎNALTĂ DE... 3 KM!

Inginerul englez Freshani a publicat un articol într-o revistă de specialitate, în care preconizează construcția unei clădiri înalte de 3 kilometri, cu 500 de etaje. Fundamentul supraîncărcat ar urma să aibă 150 m adîncime, iar la fiecare 13 etaje se va realiza un sistem de legătură între elemente. Acest zgîrie-nori ar putea adăposti 500 000 de locuitori, care ar dispune de magazine, școli, cinematografe, teatre, iar în jur s-ar putea construi parcuri, terenuri de sport etc. Grupul de inginerі, condus de Freshan, consideră că construirea unei asemenea clădiri ar reveni mai ieftin decît clădirile care se construiesc acum.

1 cm³ de materie poate cîntări miliarde de tone?

Cîțiva astronomi americani răspund afirmativ. Făcînd cercetări cu ajutorul razelor X asupra diverselor constelații au descoperit o stea neutron, un corp ceresc foarte mic, dar a cărui materie componentă este atît de densă încît 1 cm³ din ea ar putea cîntări miliarde de tone. Poziția presupusei stele neutron nu a fost determinată precis, dar ea s-ar putea să fie situată foarte aproape de Soare, în constelația Scorpionului.

SURPRIZĂ PENTRU ȘCOLARI

Care dintre voi, dragi cititori, nu s-a plimbat cu degetul pe globul geografic pămîntesc imaginînd teribile călătorii?

Iată însă că o firmă de material didactic germană a dat în producție, după documentele fotografice cu privire la relieful sateliților noștri naturali, globuri ale Lunii, cu detalii și indicații asemănătoare cu cele ce se dau de obicei pe globurile pămîntești geografice.

VOM MAI AVEA CÂRLI DENTARE?

Profesorul japonez Matuharu Takenci este pe cale de a rezolva protecția dinților față de carliile dentare. Tratamentul constă în aplicarea unui lac special care formează o peliculă protectoare foarte subțire, dar rezistentă pe dinți. Acest lac ar trebui aplicat din 6 în 6 luni.

ÎNVĂȚĂTOAREA

Mama e pensionară de cinci ani. Mai avea un an și cîteva luni pînă să facă «suma» cînd s-a îmbolnăvit. Nu mai poate merge decît greu, în două bastoane. Mama a fost învățătoare.

— Am stat toată viața în picioare, spune ea, cînd e întrebată de ce boală suferă, dar, ca să nu se creadă că se plînge, zîmbește numaidecît și ochii i-au rămas neschimbați, verzi-albaștri, cu punctișoare galbene. Am avut totdeauna clasele mici...

După treizeci de ani de «clase mici», mama nu mai poate fi altceva decît tot învățătoare.

Vorbește răspicat, chiar silabisind cuvintele lungi și neobișnuite, cu glas destul de înalt. Cînd e întrebată de ce nu vorbește mai încetișor, ea răspunde:

— Ca să se audă pînă în ultima bancă...

Cum nu mai poate umbla cu sprinteneala de altădată, roagă pe cîte cineva din casă să-i aducă un anume obiect, cam în felul următor:

— Deschide ușa dinspre camera cealaltă, privește la stînga, acolo e bufetul. Întinde mîna, descuie, înalță-te pe vîrfuri și numără de jos în sus: unu, doi, trei — pe raftul al treilea, în stînga, în fund este o cutie de tablă, pătrată, verde, cu dungi albe. O iei, încui ușa și aduci cutia încoace...

Dacă cel trimis protestează, spunînd că nu mai e copil, pentru ce atîtea explicații? mama se miră:

— Altfel cum ai s-o găsești?

Deși de atîția ani nu mai merge la școală, în fiecare dimineață își îmbracă uniforma de satin negru, cu guler și manșete de dantelă albă, verifică dacă în buzunarul de la piept se află forfecuța, iar în celelalte batista și ascuțitoarea de creioane.

Dacă la radio se transmite muzică, aproape totdeauna tresare la cîte o melodie mai veche:

— Asta am făcut-o și eu, cu a IV-a..., și cu glasul ei, încă proaspăt, fredonează și «dirijează». Din ziare, din reviste taie fotografii, articole, povestiri și poezii — are o ladă plină cu asemenea tăieturi: «Material didactic»... explică ea. Cînd se simte mai bine, își întinde acuarelele, creioanele și colile, desenînd și colorînd planșe — tot material didactic — și, cu toate că în ultimii ani școlile primesc asemenea materiale imprimate, ea spune: «Tot mai bine e cînd le face învățătorul» — și le trimite la școală.

Casa noastră e destul de departe de școală, însă urechea mamei e foarte ascuțită.

— I-auzi... E recreația mare...

Cînd se întorc copiii de la școală, mama deschide fereastra și-i oprește, îi întreabă ce au făcut azi la lecții, dacă au fost cuminți, le face observație dacă îi vede murdari ori cu cîte un nasture lipsă, apoi le dă bomboane dintr-un borcan pus din vreme la îndemînă.

O dată pe an — și asta se întîmplă de pe cînd eram eu într-a IV-a —, prin luna august, vine la noi un bărbat prăfuit, asudat, cu haina pe mînă. E Toca Gavrilă «premiantul», om la patruzeci și cinci de ani acum, care în fiecare an vine să-și vadă învățătoarea. Vine cu trenul de zece, face pe jos cei doi kilometri de la gară, iar la șase pleacă înapoi, acasă, într-un oraș aflat la o zi de mers cu trenul. «Premiantul» stă pe scaun cam stingher, asudă mereu și răspunde cu ochi rotunzi, răspicat, la întrebările mamei: ce mai știe despre alți colegi, ce-i fac copiii — are cinci —, nevasta, cum o duce cu serviciul... De fiecare dată aduce cîte un cadou de aluminiu — e turnător într-o fabrică —, scrumiere, suporturi pentru tacîmuri, avioane-jucărie... și totul poartă însemnarea: «Ca amintire de la Toca Gavrilă, pentru învățătoarea mea»...

Anul trecut, de ziua învățătorului, ne-a venit în curte un grup de copii, elevi, îmbrăcați curat: aduseseră flori. Cel mai răsărit dintre ei începuse un discurs, dar mama, emoționată, cu brațele încărcate de flori, a strigat cam tare, cu privirea ferită:

— Gata, la recreație! Acum duceți-vă și vă jucați!

Mai tîrziu mi-a spus, înciudată:

— Dacă s-ar putea ține lecții stînd pe scaun... Dar la clasele mici trebuie să fii mereu în picioare...

G. PETREANU

Desen de eleva
DOINA GEORGESCU

ION MINULESCU
(1881—1944)

Poet, prozator, dramaturg. S-a născut la București. A trăit pentru o vreme la Paris. A condus publicațiile simboliste «**Revista celor-lalți**» (1908) și «**Insula**» (1912). A debutat cu versuri în «**Povestea vorbei**» (1897). Cultivînd motive lirice tipic simboliste, poezia sa («**Romanța pentru mai tîrziu**», 1908; «**De vorbă cu mine însumi**», 1913; «**Strofe pentru toată lumea**», 1930; «**Nu sînt ce par a fi**», 1936) cîntă mirajul ținuturilor exotice, marea, stările sufletești enigmatice... Minulescu reprezintă însă o remarcabilă contribuție în procesul de înnoire a limbajului poetic, prin utilizarea expresiei din vorbirea cotidiană și a cuvîntului neologistic, armonizate într-o muzicalitate sugestivă. Ca prozator, Minulescu e autorul romanelor «**Roșu, galben și albastru**», 1924; «**Corigent la limba română**», 1929; «**Bărbierul regelui Midas**», 1931, al unor nuvele «**Casa cu geamurile portocalii**», 1908; «**3 și cu Rezada 4**», 1933 sau fantastice «**Cetiți-le noaptea**». A mai scris și piese de teatru și cronici dramatice.

...Am trecut în clasa a VI-a.

Ca de obicei, Mihăiță este întîiul pe lista promovaților, iar Cotan, întîiul pe lista corigenților la două obiecte. De data asta este corigent la limba greacă și la matematică. Eu am fost clasificat al șaptelea.

În grădina publică a fost construită o tribună de scînduri albe împodobită cu verdeață, covoare și drapele naționale.

De-a lungul celor trei mese împreunate și acoperite cu postav verde, stau așezați, după importanța rangului social, la mijloc prefectul județului, apoi, la dreapta lui, generalul comandant al garnizoanei, părintele protopop, directoarea școalei de fete nr. II și directorii școalelor nr. I și III, iar la stînga lui, primarul orașului, directorul liceului, directoarea școalei de fete nr. I, directorul școalei de băieți nr. II și polițaiul.

În jurul tribunei stau în picioare profesorii și elevii premiați, părinții, muzica militară, comandantul gardiștilor care păzește ordinea și restul publicului cu «bilete de intrare».

Fiecare director cetește cu glas tare numele premianților din școala sa. Ceremonia se repetă la fel, dar nu cu același fast, pentru toți premiații. Adevărații eroi ai zilei sînt numai «premianții întîi». Numele lor produce senzație în public și prezența lor pe tribună pune în mișcare întreaga ierarhie oficială. Prefectul le pune pe cap cîte o coroană de brad, primarul le oferă pachetul de cărți legat cu panglică tricoloră, protopopul le dă binecuvîntarea, iar generalul, după fiecare «premiant întîi», face un semn către capelmaistru, care la rîndul lui ridică în aer o baghetă albă, și muzica militară repetă de trei ori: «Sol, si, re, sol, sol, re, si, sol» și o singură dată: «Sol, la, si, re».

Excepțional în anul acesta, Societatea doamnelor din elita pitești pentru ajutorarea elevilor lipsiți de mijloace s-a hotărît să-și manifeste activitatea în mod public. Pe lîngă coroana de brad, pachetul de cărți, binecuvîntarea protopopului și salutul muzicii militare, Mihăiță capătă și un costum de haine de dril... Dintre toți premianții din anul acesta, Mihăiță este cel mai jerpelit.

După sfîrșitul serbării, muzica militară mai cîntă un «potpourri»-u național, valsul lui Ivanovici «Valurile Dunării» și marșul nemțesc după care defilează armata la 10 mai. Apoi grădina începe să se golească.

Ilustrație
de
BENEDICT GĂNESCU

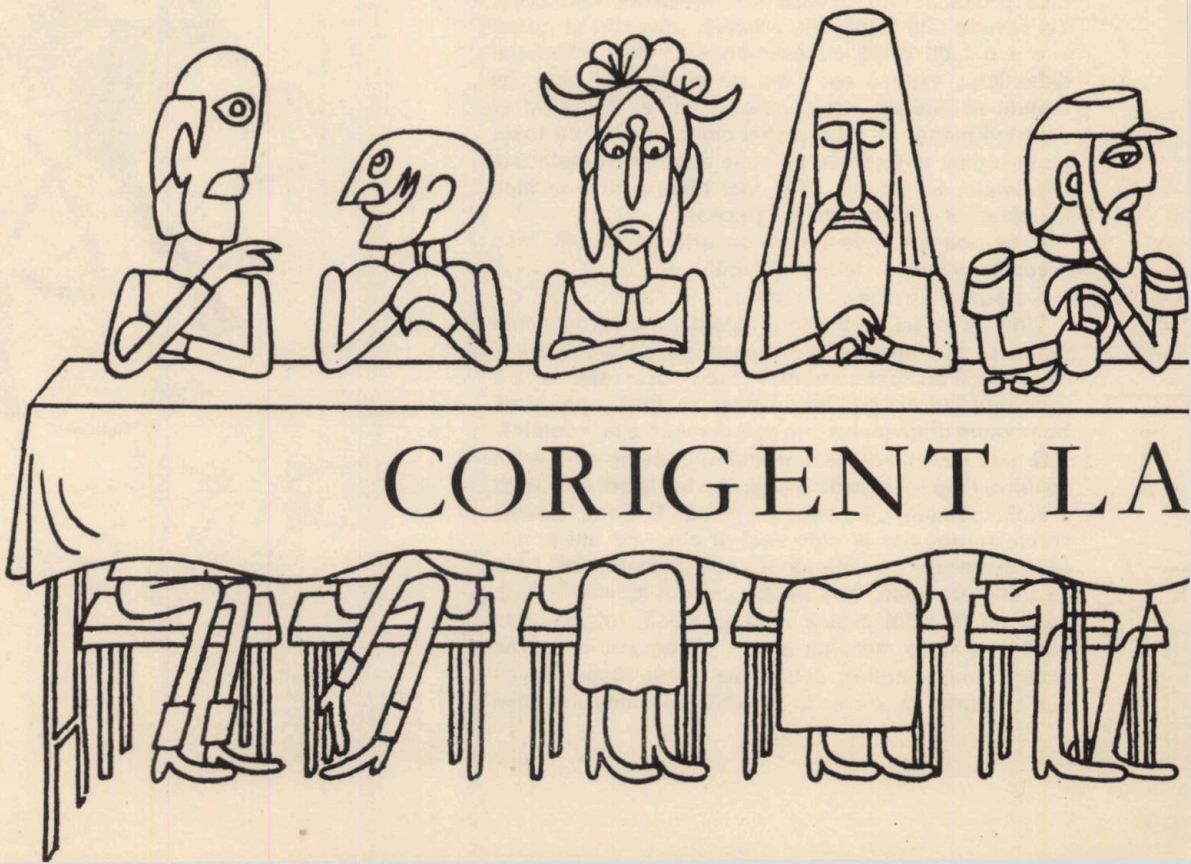

E cald și e ora mesei.

Părinții și copiii grăbesc spre casă, iar muzica militară spre cazarmă. Femeile își deschid umbrelele și își fac vînt cu evantaiul, bărbații își trec batistele pe frunte și în jurul gîtului, iar sfîntul Petre își zdrăngăne cheile de la cingătoare, ca pintenii unui ofițer de cavalerie, și își șoptește cu melancolie în barbă: «Mulți chemați, puțini aleși...»

Publicul de proastă condiție, care n-a fost lăsat să intre în grădină, așteaptă afară în stradă. La un semn al gardistului de la poartă, grupul compact al curioșilor anonimi se crapă ca o coajă de nucă în două părți egale.

Sosesc autoritățile.

Prefectul, primarul și generalul trec solemn printre cele două șiruri de capete descoperite și murmure indescifrabile.

Cotan s-a băgat în grupul persoanelor oficiale, care se despart strîngîndu-și mîinile cu urări reciproce de:

— Poftă bună...

— Merci... Asemenea.

Trei trăsuri așteaptă lîngă trotuar. (Pe vremea aceea automobilele nu fuseseră încă inventate.) E trăsura prefecturii, a primăriei și a diviziei de infanterie. Protopopul ia loc la dreapta primarului, care, nefiind însurat, are un loc liber în trăsură.

La Pitești, trăsura constituie cel mai elocvent atribut al superiorității sociale. De obicei, populația de rînd n-o întrebuințează decît în două cazuri excepționale: cînd trece Argeșul ca să ia trenul pentru Cîmpulung din gara Gropeni și cînd conduce la cimitir vreo rudă sau vreun cunoscut. E drept că familiile de bună condiție obișnuiesc să facă în prima zi de Paști cîte o plimbare cu trăsura la Trivalea. Dar atîta tot. Pînă la gara din oraș toată lumea merge pe jos și cu geamantanul în mînă. La Pitești, cufere nu au decît otițerii care sînt nevoiți să schimbe garnizoana aproape în fiecare an. De altfel, o plimbare pe Bulevardul Elisabeta-doamna e tot ce poate fi mai plăcut. Băștinașii pretind chiar că o stradă așa dreaptă, lungă, largă și curată nu există nici la București...

Din grupul acestor băștinași anonimi, un om cărunt se desprinde brutal ca o ghiulea scăpată din gura unui tun. Emoția i-a holbat ochii și i-a încleștat dinții. În sufletul lui emoția trosnește caldă ca o pîine abia scoasă din cuptor.

Mihăiță l-a zărit și s-a îndreptat spre el.

Eu îi fac semn mamei:

— Uite... Ăla e tatăl lui Mihăiță...

Mama însă abia își întoarce capul. Probabil că o interesează mai mult persoanele oficiale...

Și totuși, întîlnirea lui Mihăiță cu tatăl său este singurul moment cu adevărat grandios în această zi de împărțire a premiilor la Pitești. «Premiantul întîi» din clasa a V-a dispare în brațele «cizmarului» de pe Scoroboaia ca Rîul Doamnei în apele rîului Argeș... Îmbrățișarea lor contopește, parcă pe veci, două elemente ale naturii...

După cîțiva pași, mama se răzgîndește și, foarte hotărîtă, mă bate cu oarecare pocăință pe umăr:

— Ia ascultă... să-l chemi mîine după masă la noi... să mergem cu el în tîrg... să-i cumpărăm și lui, săracu, o pereche de pantofi galbeni de la Leon...

Un fior de completă revanșă sentimentală îmi colorează obrajii în purpura pontificală și privirile-mi alunecă fără voie pe florile pantofilor mei tot galbeni și cumpărați în ajun, tot de la Leon.

Mama nu face parte din Societatea doamnelor de elită pentru ajutorarea elevilor lipsiți de mijloace.

ION MINULESCU

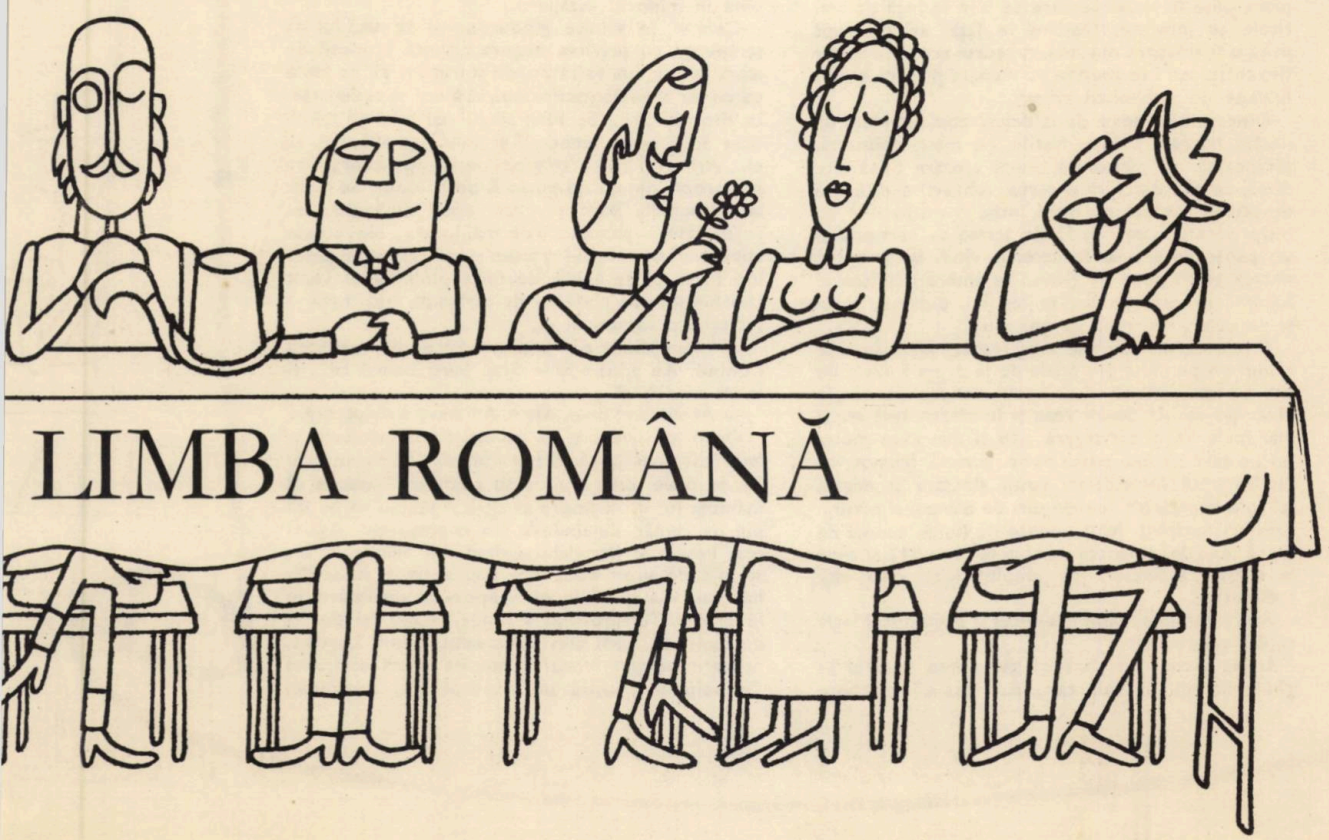

Stăpînul „focului zburător"

de D. TODERICIU

Începe aici povestirea despre un mare inventator, care, trăind cu peste patru veacuri în urmă pe meleagurile țării noastre, la Sibiu, a fost cel dintîi care s-a gîndit să facă și apoi să încerce o rachetă cu mai multe trepte. El se numea Conrad și era mai marele arsenalului cetății.

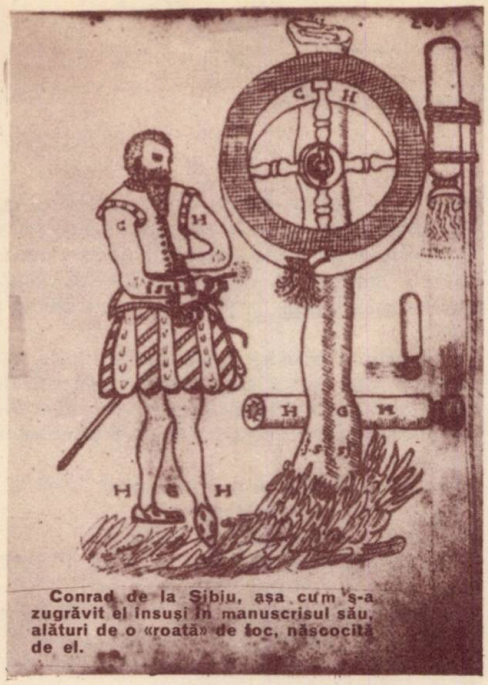

Conrad de la Sibiu, așa cum s-a zugrăvit el însuși în manuscrisul său, alături de o «roată» de foc, născocită de el.

I. EU AM VENIT AICI SĂ-MPLINESC

Obloanele de lemn ale ferestrelor dinspre uliță, prinse-n încuietorile lor de fier, se scuturau cu putere, răpăielile ploii își băteau neostenite darabana pe foile de aramă ale acoperișului. Ușa scundă, groasă, dintre cele două încăperi era ca de obicei întredeschisă.

În cea de-a doua, dinspre curte, cuptorul ardea. Cuptorul? Un fel de vatră împlinită din cărămizi subțiri, care, departe de a fi una obișnuită, avea o înfățișare ciudată. De jos, ca din buza unei coveți puțin înalte, durată din cărămizi fărîmate, tăiate și lipite între ele cu lut, cuptorul creștea în priviri, ca un stup de albine, subțiindu-se pe măsură ce se înălța. El se isprăvea rotunjit, lăsînd acolo în creștetul bolții lui o deschizătură rotundă, așa cum are orice plită în locul pe care se pun la încălzit cratițele cu mîncare, Deschis în față, avînd drept ușiță o apărătoare din tuci, cuptorul acesta, **cuptor filozofic,** așa i se spunea, se număra printre acelea folosite de alchimiștii vremii.

Dincoace, în odaia de la drum, abia luminată de flacăra fricoasă a unei fețtile, pe masa obișnuită, țărănească, cu picioarele cruciș așezate două cîte două, se afla deschisă o carte. Alături, o călimară de plumb așezată pe masă între o nisiparniță cu nisip pentru uscat rîndurile scrise cu cerneală și un pahar de aramă, în care, la rînd, își așteptau munca patru pene de gîscă... În umbra pîlpîitoarei lumini aruncată de flacăra fețtilei, dulapul, patul și un cuier, mai mult se ghiceau...

Fețele cărții deschise erau goale, albe. În fapt tomul de pe masa din odaia de la drum a casei nu era o carte tipărită, ci un vechi manuscript, bătrîn chiar pe atunci de un veac și jumătate dacă nu și mai mult. În el scriseseră alții și mai avea multe foi pe care se mai putea scrie. Scrisul, frumos, cu înmăiestrate încondeieri roșii, albastre și negre, ici-colo împodobit cu chipuri de oameni și mașini, cavaleri, scripeți, scări, unelte de luptă, tunuri de toate felurile, ajunsese de-abia la foaia 112 și pînă la sfîrșit rămăseseră de umplut încă vreo alte trei sute.

Afară, furtuna învolbura cerul și pămîntul. Ploaia răpăia necontenit.

Urgia vremii de afară își găsea însă hotarul în gîndurile omului înalt, care, cu brațele încrucișate la piept, rezemat de perete, se afla — în picioare — în umbra «cuptorului filozofic»... Liniștea lui, calmul întregii lui ființe i s-ar fi putut citi în trăsăturile feței, ca într-o carte deschisă...

Pe unde nu fusese pînă acum? Pînă în acest an de grație 1529, care îl văzuse în sfîrșit așezat între zidurile cetății Sibiului... Amintirile îi reveneau; i se învălmășeau în minte.

Italia, îndepărtata Flandră, Bavaria, de unde își trăgea el însuși o îndepărtată obîrșie, Boemia, Praga, orașul de aur de la alchimiștii căruia învățase atîtea, Viena imperială spre care i se cere acum să plece din nou. Nici una dintre aceste strălucite cetăți nu-i putuse cîștiga sufletul, nu reușise să-l oprească în slujba ei.

Smulsă din clanță, ușa dinspre curte se deschise cu o răbufnire care împroșcă o jerbă de stropi pînă în mijlocul încăperii...

Conrad se smulse gîndurilor și se strădui să străpungă cu privirea negura cernită a nopții de afară. Nu. «Nu» va răspunde și fraților săi de arme care-i cer să părăsească orașul, să plece cu ei, departe, în alte rătăciri... Se bătu singur cu pumnul mîinii ușor adus peste piept... Răspunsul se află aici, în el... Atunci îl zări prin geam pe Ionuț. Umbra care se apropia de ușă nu putea fi decît Ionuț. Se grăbi să-i deschidă. Băiatul — căci omul dinăuntru nu se înșelase — se scutură de apă, în prag, și-și scoase apoi sacul pe care și-l trăsese peste creștet și peste urechi ca să se apere de furia ploii. Noul venit lăsă binișor, pe podeaua de cărămidă arsă, balerca pe care o cărase cu el.

— M-am gîndit c-ai să ai nevoie de ea, maistore Conrad. Au adus-o alde Stan Șerb numai ce... și m-am socotit că...

— Ai chibzuit bine. Așa e. Am nevoie de păcură...

Ochii de viezure ai băiețandrului desculț și îmbrăcat doar în cămașă și itari, încins cu un brîu lat de piele, care era cît se poate de limpede că înaintea lui îl purtaseră și alții, îl arătau ca pe un pui de român de undeva din împrejurimi. Așa și era. Fecior al fierarului Udrea din Săliște, Ionuț se afla de vreo două sau trei toamne în slujba hanului, «La cheia de aur», așezat în apropiere, în fundătura Turnișorului și unde trăgea fel de fel de lume, dar mai ales dumnealui, Radul Logofăt, pe care hangiul Franzl îl numise odată «Bogiero Transalpinus», adică pe cinstitul grai românesc,

boier din Țara Românească. Și tot acolo la han mai trăgeau și fel de fel de negustori, între care Stoica Păcurariul, al cărui nume era desigur altul — jupînul Franzl îl stia —, dar•i se zicea astfel, nu fiindcă ar fi fost neam de oier, păcurar la oi, ci numai din pricină că vindea la tîrg la Sibii păcură, butoaie cu păcură românească, adusă de prin părțile Buzăului și Prahovei, vămuită la Turnul Roșu și tare căutată de sibieni. Din păcură doar se făcea o unsoare pentru osiile carelor, iar spițerii din oraș mai încropeau și anumite leacuri împotriva durerilor de oase ale bătrînilor și fereli de muscă rea, pentru vite și cai... Dar maistorul Conrad avea nevoie de păcură pentru altceva, și acest lucru îl știa prea bine Ionuț. Și avea nevoie maistorul Conrad și de sălitră, care e albă ca sarea, da' mai pufoasă și amară la gust... O umbră trecu prin gîndul băiatului și se vede că din petrecerea ei i se ivi vreo tristețe pe față, căci maistorul i-o surprinse.

— Ei, ce s-a întîmplat? Te-a supărat cineva?

— Maistore, am auzit... — zicea hangiul — că ai să pleci... că...

— Și te pomenești că tu, tocmai tu, vei fi vrînd să rămîn, nu? Ah. Dar am uitat să te răsplătesc pentru drumul pe care l-ai făcut pe ploaie ca să-mi aduci această păcură de care într-adevăr aveam nevoie... Stan Șerb, despre care-mi vorbeai, e omul lui Stoica, nu? Poftim... ține acest ban de argint... E pentru osteneala ta... Cum? Ce înseamnă asta? Nu îl vrei?

Fără să scoată o vorbă, cu buzele încleștate, clătinînd doar din cap în semn de refuz, Ionuț simți cum i se pune ca un nod în gîtlej.

— Lacrimi? Îmi pare rău că te-am supărat. Ai dori poate vreo altă răsplată..., făcu maistorul Conrad cu o prefăcută nedumerire, dar cu lumina unui zîmbet duios înflorită în privire...

— Aș vrea... aș vrea să rămîi aici și să mă lași să lucrez cu dumneata... să te ajut... aș vrea...

— Așadar meseria de «pirobolist», de om care se ocupă cu întocmirea focurilor de artificii, a făcut un nou prozelit în cetatea Sibiului... M-ai văzut lucrînd și vrei și tu să-nveți, nu-i așa? Sînt frumoase artificiile care se aprind sus pe cer, în nopțile de sărbătoare, nu-i drept? Ehei... Dar poate că mă pricep și la altceva... Poate că de fapt vreau să fac altceva... Și zi, vrei să rămîn...

Violente, bătăile în obloanele ferestrei întrerupseră convorbirea dintre cei doi... Aspri pași străini tropăiră prin curte. Pași grei, de om îmbrăcat în armură. Conrad nu așteptă bătaia următoare în ușă. Făcîndu-i semn lui Ionuț să treacă repede dincolo, se grăbi să-și întîmpine noul oaspe. Îl ghicise după zgomotul mersului...

— Victor...

— Da, prietene... Victor de Veneția, ilustru căpitan și artificier din oastea imperială a Germaniei, declamă cu voită emfază uriașul. Ascultă Conrad, ai avut dreptate cînd ai rămas la Sibiu... Am venit cu gînduri să cucerim Transilvania și cînd colo ne-au bătut niște țărani.. La Feldioara am fost pur și simplu smintiți, rupți, stîlciți... Sabia mea de Toledo se află acum încinsă pe mijlocul vreunui stegar de-al lui Rareș. Pleavă ne-au făcut moldovenii alaltăieri... Voi ține minte acest 22 iunie 1529. Și acum trebuie să ne luăm tălpășița din Sibiu... După toate cele întîmplate nu mai are rost să rămînem aici. Dar văd că nici nu te miști... Ce ai de gînd?

Mîngîindu-și în două-trei rînduri bărbuța sură, tăiată ascuțit după moda timpului, Conrad își înfruntă prietenul.

— De viața voastră, care a fost și viața mea de pînă acum mai an, sînt sătul... Cînd am rămas toamna trecută aici, chipurile ca să pregătesc un arsenal puternic în spatele armatelor imperiale, purtam în mine sămînța hotărîrii de azi... Pățania voastră mă convinge și mai mult că trebuie să urmez o altă cale... a mea proprie. Du-te și spune-i comandantului vostru că mă vreau slobod de orice angajament... am făcut destul pentru voi...

— Dar Conrad, noi toți...

— Pentru voi toți... și pentru ca să înțelegi cît de adîncă îmi este hotărîrea și în același timp ca să-ți dai seama că o veche prietenie nu se uită totuși prea ușor... lată, spada mea... E tot de Toledo.. Am călit-o în sînge la asediul Faenzei în Italia... Tot mă invidiai tu pentru ea. Poftim. Ți-o dau. Îți aparține. Caută, dacă vei putea, să nu o tragi decît în scopuri demne...

Dorința aprinse în ochii străinului o flacără repede stăpînită. Mîna lui cu greu stăpînită să nu se repeadă se întinse după spada pe care și-o descinsese celălalt și o apucă...

Conrad, privindu-l pătrunzător, continuă:

— Nu voi mai avea nevoie de ea.

— Nu vei mai lupta niciodată... ori te-ndeamnă gîndul spre călugărie?

— Nu... Dimpotrivă, voi lupta. Dar într-alt fel și pentru un alt scop...

— Este acesta ultimul tău cuvînt?

Întrebîndu-l însă, Victor de Veneția se și smulsese locului, de teamă parcă să nu vrea Conrad să-și ceară spada înapoi, și se mistui în noapte, cu același zgomot de pași grei... Conrad măsură grav cerul. Ploaia contenise. Închise apoi ușa încet, cu grijă, ca și cum ar fi știut că o închide pentru totdeauna, după o parte din propria lui viață, cu care nu se va mai întîlni de-acum încolo niciodată...

— Ionuț...

Din prag, băiețandrul se aruncă în brațele aceluia pe care el primul din tot Sibiul îl numise «maistorul» Conrad. Apucîndu-l de ciuf, omul înalt îl depărtă, ca pentru a-l putea privi mai bine.

— Va fi cum vrei tu... Vom lucra împreună. Dar va mai trebui să te răscumpăr din slujba lui Franzl... Senatul cetății Sibiului, aflînd în taină de hotărîrea mea... mi-a propus să intru eu însumi în slujba arsenalului orășenesc. Devin în schimb cetățean al orașului. Mîine le voi comunica răspunsul meu...

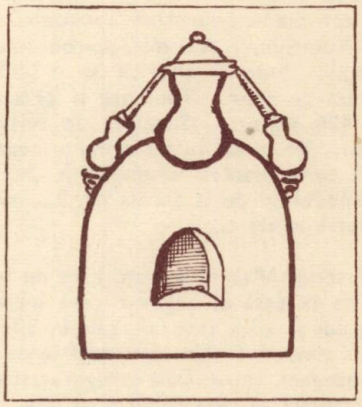

Cuptor alchimic sau filozofal (copie din manuscrisul lui Conrad).

Consilierul Mayer și cu tine sînteți singurii care au avut nevoie de mine la Sibiu. El i-a convins pe ai săi... Tu ai desăvîrșit convingerea mea. Ați reușit... Dar nici voi nici ceilalți nu știați cîtă nevoie aveam eu să rămîn aici... Nu pentru florinii pe care mi-i va da cetatea... Cîțiva bătrîni din neamul meu au mai fost pe aici... Bunicul meu tot aici a scris, în terfelogul care stă deschis dincolo, pe masă. Aici se află și sălitra, și oamenii care știu cum să facă mangalul necesar pulberei... Aici, pe pămîntul acesta, se găsește și păcura despre a cărei prelucrare a vorbit marele Agricola... Păcura din care mi-ai adus tu în această balercă... Aici a lucrat la compozițiile lui pirotehnice «Nicolaie Melchior transilvăneanul» cu o jumătate de veac în urmă. Dar despre toate acestea vom vorbi altă dată... Du-te acum și adu-ți catrafusele de la fostul tău jupîn Franzl... Haide, repede... Pînă nu începe din nou ploaia...

(Va urma)

„URMAȘUL LUI SHERLOCK HOLMES"

(URMARE DIN PAG. 8)

gest de protest... Băieții de la 8 sînt chimiști și matematicieni excelenți. Dovadă acest «Aerian 3».

— Rămîne de văzut dacă l-au construit ei... Silvia... cine e acest misterios «inventator Nelly?» Și mai aud că unul dintre băieții de acolo are un tată inginer-șef la fabrica de avioane... mersi... și eu pot să copiez versuri din Bacovia și să spun că sînt ale mele...

Deodată se făcu liniște. «Aerian 3» sosea la aterizare. Unul dintre «mecanici», îngenuncheat lîngă avionul lui Dan, un băiat înalt și roșcovan, cu părul ciufulit, care răspundea la numele de Vlad, se ridică repede și se apropie de tînărul constructor.

— Totul e verificat, șefule! spuse Vlad. «Aerian 3» aterizează... E timpul să zburăm și noi... Sistemul de teleghidaj funcționează perfect...

— Privește... Privește, Vlade..., murmură acesta cu ochii scăpărători... E cel mai frumos lucru pe care l-am văzut în viața mea.

Băiatul, numit Vlad, urmări privirea lui Dan și rămase și el înmărmurit.

Dreaptă — cu aripile argintii larg desfăcute, azvîrlind fulgere roșii și albastre, micuța pasăre de aluminiu trecea razant deasupra mării de capete și se repezi șuierînd în pămînt. Se auziră strigăte și apoi se făcu o liniște de gheață. Totul dură o fracțiune de secundă. Pentru că, azvîrlit parcă dintr-o praștie nevăzută, micuțul aparat se avîntă spre cer, sus, sus de tot, încremeni o clipă în văzduh cu botul spre soare, apoi începu să cadă, înșurubîndu-se în aer, ca într-un ghivent de aur. Zeci de ochi îl urmăreau în cădere. Și apoi deodată se redresă, plană lung în văzduh deasupra cîmpului și ateriză într-un vîrtej de fum. Mai rulă cîteva clipe, apoi se poticni brusc și căzu într-o aripă, ca o pasăre împușcată.

O voce puternică, de băiat, răsună în megafonul instalat pe un stîlp din apropiere, acoperind aplauzele.

— Atențiune! Atențiune... Aici microaerodromul experimental «Phoenix»... Avionul «Aerian 3» al Școlii nr. 8 a aterizat... Durata de zbor... 5 minute și 23 secunde... Viteza de zbor 120 km/oră... Sistemul de teleghidaj a funcționat normal... Pe pista de decolare urmează să se prezinte avionul turboreactor «Supersonic 2», creația elevului de aeromodelism de la Școala nr. 2... «Supersonic 2» este așteptat la start...

Vocea tăcu.

— Hei, șefule! strigă Vlad spre Dan, care nu își putea dezlipi privirea de la pasărea argintie care încremenise în mijlocul cîmpului și spre care alergau în clipa aceea mai mulți băieți... n-auzi? Sîntem așteptați la decolare...

— Da, da, să mergem, spuse Dan înfrigurat și o porni grăbit, uitînd să mai spună ceva celor două fete.

În învălmășeala generală, nimeni nu observă că lîngă stîlpul pe care se afla instalat megafonul apăruseră doi băieți: unul dintre ei, îmbrăcat într-o cămașă neagră și pantaloni albi, era înalt, slab — părea ciolănos —, deși fața lui prelungă și palidă avea trăsături fine și delicate; celălalt, dimpotrivă, era mărunțel, gros, cu fața plesnind de sănătate, ca în reclamele de dulciuri, ochi căprui, mici și jucăuși ca de viezure. Purta o cămașă cadrilată, în carouri decolorate, verzi și albastre, și pantalonii prinși în niște bretele grosolane fixate în nasturi de diferite culori.

Ciudata pereche era completată de un cîine ciobănesc, cu blana alb murdară, care stătea resemnat între cei doi băieți, cu capul în pămînt, cu limba scoasă de un cot și urechile pleoștite, urmărind cînd cu un ochi, cînd cu altul o muscă mare, cu pîntec de safir, ce se rotea deasupra lui.

— Wattson... spuse deodată băiatul deșirat, privind lung spre grupul de băieți care forfoteau în mijlocul cîmpului în jurul micului avion... Tu observi ceva?

(CONTINUARE ÎN NUMĂRUL VIITOR)

COMOARA TINERIMEI

O REVISTĂ DE ALTĂDATĂ A COPIILOR

În vara anului 1905, scriitoarea Sofia Nădejde, cunoscută luptătoare pentru drepturile femeii și pentru ocrotirea copiilor, s-a gîndit să scoată o revistă care să aducă clipe de desfătare micilor cititori. Nu era un lucru ușor în vremea aceea, îi lipseau banii și colaboratorii. Și-a amintit însă de Zamfir Arbore, directorul revistei «Amicul copiilor». Se împlineau tocmai zece ani de cînd această publicație își încetase apariția și nici o altă revistă n-a mai reușit după aceea să cîștige atîta dragoste din partea cititorilor.

Cînd a aflat de intenția Sofiei Nădejde, Arbore s-a întunecat la față.

— O nouă revistă pentru copii! a exclamat el. Cînd îmi aduc aminte de greutățile pe care le-am îndurat, de nopțile nedormite, îngrijorat de lipsa banilor pentru hîrtie și pentru tipar, de nepăsarea mai-marilor zilei cînd le ceream sprijinul, mă îngrozesc și azi. Încă o dată n-aș mai avea curajul s-o iau de la capăt. Cu toate că...

— Cu toate că recunoștința micilor cititori ți-a alinat multe din amărăciunile dumitale. Uite, de dragul lor eu vreau să încerc și îți cer ajutorul.

Arbore nu i-a dat pe loc nici un răspuns, dar ideea a început să-l atragă. A împărtășit-o și unor prieteni apropiați, scriitori și ziariști, toți oameni inimoși și cu multă dragoste pentru copii. Într-o seară, Sofia Nădejde s-a pomenit cu ei, într-o vizită neașteptată. Încă de la ușă, Arbore o anunță:

— V-ați gîndit la o revistă pentru copii? Ei bine, cu colaboratorii pe care i-am găsit veți da copiilor o adevărată comoară.

— *Comoara tinerimii*, răspunse cu însuflețire Sofia Nădejde, iată titlul noii noastre reviste.

— *Revistă pentru adevăr, bine și frumos*, completă Ion Nădejde, soțul ei, care cu aceste cuvinte se alătură grupului, indicînd și scopurile pentru care va lupta revista.

Chiar în seara aceea s-a organizat și redacția, sub conducerea Sofiei Nădejde. Rubrica literară au asigurat-o Spiridon Popescu, Jan Bart, Horia Furtună și alți scriitori; Zamfir Arbore s-a angajat să traducă din literatura străină, iar Ion Nădejde să răspundă de rubrica științifică.

Deși erau oameni cu venituri modeste, tot ei au pus mînă de la mînă, strîngînd banii necesari apariției primului număr al revistei.

Numai că i-au biruit și pe ei greutățile bănești și nepăsarea guvernanților vremii; după un an, revista «Comoara tinerimii», deși îndrăgită de mii de cititori, a trebuit să-și înceteze apariția.

ILIE STANCIU

moartea păpușilor

de CORNEL BUZINSCHI

Ilustrații: GABRIELA DRĂGUȚ

Să fi fost ora paisprezece cînd Matei Rizea, om la cincizeci de ani, tapițer de meserie, urca scările.

Astăzi săpase la tranșee mai mult decît în alte zile și avea tăieturi în șale. Oboseala o simțea mișcîndu-se pe dinăuntru: îi trecea prin mîini, cuprinzîndu-i umerii.

Și se gîndi că nimeni astăzi nu mai face mobilă: la ce bun? E greu de transportat și la o adică războiul a cuprins pămîntul, în fiecare zi alarma îți ia odihna și avioanele trec, dar alarma e alarmă și dacă te ascunzi ai șanse să scapi; bineînțeles, ei te găsesc și acolo. Cum cei de sus nu știu rostul și orașul n-are nimic strategic, speri, dar niciodată nu știi ce gîndesc diavolii.

Așa s-a întîmplat cu pădurea.

În ziua aceea, ceasul din turnul bisericii bătuse douăsprezece și oamenii se mișcau greu. Aerul se lăsase la pămînt și pe tot ce puneai mîna ardea. Nimeni nu se aștepta să mai treacă avioanele și toți trăgeau la umbră. Alarma a căzut în mijlocul lor prevestitor, dar prea tîrziu, pentru că avioanele și aruncaseră bombele asupra pădurii.

Oamenii alergau zăpăciți și fiecare își căuta un loc în adăposturi. La al doilea raid, avionul din coadă lăsă bomba aproape de stăvilar, la Trei Calici.

Toate acestea le gîndea Matei Rizea urcînd scările. Auzi deodată copilul țipînd și își rupse gîndurile, uitînd de oboseală. Nu știa de la care ușă vine țipătul. Grăbi pasul, trecînd prin culoarul întunecos care păstra mirosul de mîncare. Intră repede: în cameră fetița se juca în colțul ei — însemna că totul e în regulă.

Nevastă-sa era o femeie măruntă, tînără alături de el, o femeie cu mîini mari, purtate prin leșii; cîndva învîrtea sapa ca un bărbat.

Fetița veni spre el și-i zise:

— Tată, păpușile se cheamă că au nume?

Tatăl trebuia să răspundă și pe moment nu știa cum.

— Sigur. Pe tine cum te strigă tata?

— Mia!

— Atunci?...

Și tatăl veni lîngă fetiță. Tăcu. Păpușile stăteau lipite de perete, albastre, cu ochii făcuți din creion chimic. Nemișcate, priveau jocul oamenilor. Două păpuși fără nume.

Femeia turnase supa în farfurie — o supă lungă de cartofi — și bărbatul apucă să înghită de două ori. La a treia lingură, alarma răsuci casele într-un vaier bolnav și Matei Rizea zvîrli lingura:

— La dracu!

Toate sirenele urlau, și cea de la fabrica de postav și cele de la tăbăcării schelălăiau, cu urlet de cîini loviți.

— Ia fetița-n brațe, cobor și eu.

— Păpușile, mă duc să iau păpușile! țipă fetița.

Pămîntul se zguduia, casa sărea în loc, pregătindu-se de o fugă tîrzie. Fetița scăpă una dintre păpuși pe scară.

— Vreau păpușa, păpușa.

Tatăl se prinse de bara scării. Bomba explodă aproape. De emoție, Mia scăpă și cealaltă păpușă în fața ușii vecinului. Acolo locuia un croitor bătrîn. Rizea tresărea la fiecare explozie.

— Hai în adăpost, a-nceput iar jocul! i se adresă el croitorului, strigîndu-l din ușă.

— De mult am încheiat pace cu lumea întreagă și în bîrlogul meu n-ajung încîrligații, zise bătrînul.

Rizea și familia lui intrară în adăpost. Fețele oamenilor pătau întunericul, iar afară jocul îndrăcit al bombelor zguduia pămîntul.

— Mamă, plouă. De ce plouă aici?

Întrebarea se rupse brusc peste frica ce stăruia și fluieratul bombei era atît de prezent în urechile tuturor, încît unul zise:

— Acum!

Și pămîntul se strînse mărunt. Încăierarea aeriană, metalică, amuți, depărtîndu-se. Nimeni nu îndrăznea să se ridice. Oamenii se împingeau unii pe alții tăcuți.

Încetarea alarmei trecu peste străzi.

Din grupul celor ieșiți din adăpost se desprinse familia lui Matei Rizea.

Soarele apunea tăind fumul și praful ce se înălțau din jumătatea căscată a casei unde locuia Rizea. Bomba căzuse într-o parte și luase odăile dinspre scară. O ambulanță își făcea loc prin mulțimea adunată. Femeia-doctor sări din mașină. Pompierii trăgeau de bîrna sub care bătrînul croitor sta cu genunchii chirciți, rîzînd în singurul dinte către apusul de soare care își da toată lumina. Praful acoperise fața bătrînului, moale și cenușie, împietrindu-l.

Mia, fetița lui Matei Rizea, strecurîndu-se printre oameni, zărise sub o piatră un colț de rochiță albastră. Găsise păpușa strivită. Brancardierii îl așezară pe bătrîn și femeia-doctor îi acoperi fața cu pătura. Mia fugi către ea, ținînd păpușa în brațe. O ridică spre doctoriță, întrebînd:

— ...și păpușile mor?

VASUL DE LUT

de **EMILIA CĂLDĂRARU**

Ședea pe prispă. De două ceasuri. Pluteau miresme de livezi înflorite deasupra căsuței din marginea satului, dar el nu le simțea.

— Dumitre, tu nu te mai culci? A trecut acceleratul de 9.

— Îl aștept pe tata, răspunse cu un fel de spaimă.

— Ei, cum o să-l aștepți? Cine știe cînd vine de la ședință.

— Trebuie să-i spun ceva, mamă. Pînă vine mă reped în șură. Mi-am adus aminte că mi-am uitat picsul acolo..., minți el.

Împinse ușa joasă și aburii calzi ai pămînturilor frămîntate îl împresurară prietenos. În lumina lunii, atelierul părea mai larg, oalele, ulcioarele, talgerele, blidele risipite pe rafturi, prin cotloane, pluteau parcă pe ape scînteietoare.

În fața ferestrei, bătrîna roată a olarului era cufundată în somnul și visele sale cu lumi de argilă.

De ce venise aici? Prea bine nu știa. Și totuși mîinile sale continuau să caute ceva, răscoleau mormanul de vase din fundul atelierului. Erau acolo vase ciobite, neîndeajuns de arse, prost modelate, cu smalțul cojit, nereușitele atelierului adunate de-a lungul anilor. Găsi ceea ce căuta. Alergă la fereastră și puse vasul pe pervaz, în lumină. Era un vas mic, un fel de cană sau ulcior, de-o formă ciudată, cu rotunjimi prelungi și răsuciturî, altceva decît toate celelalte.

Cît îl iubea! Fiindcă mîinile și inima lui îi dăduseră chip și culoare. De cînd se ridicase copăcel, ceasuri fără de număr petrecuse lîngă roată, alături de tata, îi deprinsese iscusitul meșteșug, moștenit din bunici și străbunici. Tata era mîndru că vechiul neam de olari al Petreștilor de pe Valea Firezului avea urmaș de nădejde. Și iată... se ivise vasul acesta.

Fără vasul acesta totul ar fi fost acum atît de calm și limpede între el și tata... așa ca mai înainte, așa ca întotdeauna.

Dar vasul acesta a trebuit să se ivească. Nopți de-a rîndul l-a împresurat vedenia lui, s-a visat răsucindu-l pe roată, plămădindu-l cu degete iuți și zugrăvindu-l în fel și chip, de-a latul, de-a lungul, de-a curmezișul, cu pene și creste, și pliscuri, și gheare, podoabele cele de preț ale vechiului cocoș firezean, cel ce-și strigă făloșenia de pe toate cănile și blidele Văii Firezului.

Lucrase pe ascuns. Numai prietenului i se destăinuise. Îl chemă pe Doru la atelier într-o dimineață cînd și tata și mama erau plecați cu brigada la cîmp.

— Uite ce-am făcut, îi arătă el vasul cu smalțul încă umed.

— Vai! făcu Doru cu mîna la gură. Și rămase cu ochii pironiți spre ciudățenia de lut.

Lui Dumitru i se păru că acel «vai» nu prea aduce a încîntare și se grăbi să adauge:

— Dar nu e gata, să știi, mai trebuie ars și atunci culorile altfel or să fie, mai vii, uite, cărămiziul acela o să fie roșu aprins, cenușiul o să fie verde ca iarba, albul...

— Tu singur? îl întrerupse Doru dus de alt fir de gînd.

— Singur, tata nici nu știe, vreau să-i fac o surpriză.

— Mă, hotărî Doru, să știi că tu ai talent.

— Îți place, da? se lumină Dumitru.

— E așa... vru să se explice Doru... e de la noi de la Firez, dar... cum să zic... e așa... mai altfel... mai modern, mai...

Și neștiind cum să continue, încheie:

— E frumos, măi, asta-i.

— E frumos! repetă și Dumitru cu o mirare adîncă, de parcă atunci ar fi zărit prima oară vasul.

— Măi Mitre, eu am o idee, se repezi deodată Doru. Da' mai întîi să-mi spui: ai putea să mai faci un vas la fel?

— Sigur că pot. Da', de ce?

— Bun. Dacă poți să-l faci, fă-l. Pentru mine. Ca amintire.

— Bine, Dorule, bine. Îți fac unul frate geamăn.

Dar, în chiar seara zilei cînd Doru primi darul, Dumitru se întoarse într-o fugă la casa prietenului ca să-i spună:

— Dorule, trebuie să-mi dai vasul înapoi. Numaidecît.

Lui Doru nu-i veni să-și creadă urechilor.

— Mitre, cum așa? Se face una ca asta?

— Nu, Dorule, nu, spuse Dumitru șoptit, cu ochii în pămînt.

Desen
de HENRI MAVRODIN

l-am arătat astă-seară tatei vasul meu. Mi-a spus: «Îmi pare bine, băiete, că te-ai apucat să lucrezi singur. Ce-ai făcut tu, e așa, un fel de nu știu ce». Am aruncat vasul acela.

— L-ai aruncat? aproape strigă Doru.

— Să mi-l dai și pe-al tău să-l arunc.

— Eu... eu... gata... nu-l mai am, se fîstîci Doru, străduindu-se să găsească pe loc o minciună cu care să păstreze vasul.

— Cum nu-l mai ai? Abia azi dimineață...

— Da... dar eu Mitre... să vezi... l-am... l-am trimis la expoziție, găsi el în sfîrșit minciuna salvatoare.

— La expoziție? strigă Dumitru. Cînd se dezmetici, spuse scurt: De azi înainte nu mai ești prietenul meu. Și plecă.

«Încaltea dacă-i supărat, cel puțin să nu fie pe degeaba, își spuse Doru», și a doua zi trimise vasul lui Dumitru la expoziția regională de artizanat.

Trecură două săptămîni de atunci. Dumitru se simțea vinovat. «Vasul meu la expoziție! Dacă tata află, o să creadă că, nesocotindu-i părerea, m-am înțeles în ascuns cu Doru să trimită vasul în numele meu» — se gîndea.

Și iată, în această după-amiază, la școală, dirigintele clasei a VII-a B citi următoarea scrisoare, primită din partea juriului expoziției regionale: «Vă facem cunoscut că lucrarea elevului Petrescu Dumitru a obținut premiul II al exponatelor ceramice. Juriul a apreciat în mod deosebit faptul că lucrarea valorifică într-un mod original elemente ale olăritului tradițional din valea Firezului. Felicităm călduros elevul premiat, colectivul școlii din satul Firez, precum și pe binecunoscutul meșter olar Petrescu Mihai — de atîtea ori premiat la expoziția regională — care a știut să-și încredințeze arta unui fiu destoinic. Vă urăm succese tot mai mari».

Primul care sări să-l îmbrățișeze pe Dumitru, după ce dirigintele ieși din clasă — deși nu mai vorbiseră de două săptămîni —,fu Doru:

— Ai văzut, ai văzut? repeta el într-una cu entuziasm.

Dar Dumitru își făcu loc printre gălăgioșii care-l înconjurau cu urale și ieși din clasă.

Alerga, trebuia grabnic să stea de vorbă cu tata. Pe drept, tata îl poate socoti nesincer pentru că tăinuise față de el trimiterea lucrării la expoziție. Va trebui să-i explice tot ce s-a întîmplat. Dar mai ales va trebui să-i ceară iertare. Fiindcă, de fapt, ceva tot tăinuise: gîndul că tata nu-l înțelege. Da, acesta e adevărul. Nici atunci cînd azvîrlise vasul la mormanul de vechituri din fundul atelierului, nici atunci cînd se supărase pe Doru pentru că trimisese vasul la expoziție, nu o făcuse cu toată convingerea. În fundul sufletului, nemărturisit, era altceva decît ceea ce lăsa să se vadă. Îi va spune acum, în sfîrșit, ceea ce de mult îi umplea sufletul: «Tată, îți datorez tot ce știu. Și cît de multe mai am de învățat de la tine, de la olarii satului. Dar înțelege-mă și nu mă opri, vreau să merg mai departe. Vreau ca totul să fie între noi iarăși limpede și simplu ca mai înainte, ca întotdeauna», își spuse el și intră hotărît pe poarta casei.

Dar... tata nu era acasă. Două ceasuri l-a așteptat afară, pe prispă. A căzut seara, a ieșit luna, a trecut acceleratul de 9, mama l-a chemat la culcare, dar tata tot n-a venit. Și dintr-o dată a simțit nevoia să revadă vasul acela, bucata aceea de lut care în ultimele două săptămîni atîta îi răsucise sufletul.

Era acum în fața lui, pe pervazul ferestrei atelierului, în bătaia lunii.

— Dumitre, tu te-ntreci cu gluma. Ia, hai, imediat la culcare, strigă mama.

Dormea de mult cînd simți că cineva s-a așezat pe marginea patului. «E el», ghici mai înainte de a deschide ochii.

— Tată! Cît te-am așteptat. Trebuie să...

Și întinse mîna să aprindă lumina.

— E tîrziu, spuse tata, dormi.

Și atunci, înainte de a luneca în somn, zări pe masă, în semiîntunericul odăii, vasul de lut. Vasul lui. Avea în el o floare și-i ședea tare bine așa. «Tată, tată drag», șopti.

Prin ferestrele deschise veneau miresme de livezi înflorite și ele-i dezmierdau sufletul. Era lună albă departe, deasupra zăvoiului, și ea îi zîmbea liniștitor.

LA OLAR

de GH. TOMOZEI

Ca gutuile, ulcele
se înșiruie sub grinzi,
meșterul a scris pe ele
cu vopsele și oglinzi.

Și a făurit ulcioare,
să le umpli la pîrîu,
cu guri veșnic cîntătoare
și cu mîini subțiri în brîu...

Fluiere și negri cuci,
chemînd oile la stîne,
le-au desprins din luturi dulci
degetele lui bătrîne.

Lungi, ca țurțurii în peșteri,
cănile, cu buze-ntoarse,
dăruite ni-s de meșter
și în vatra lui sînt arse...

Învîrtindu-se în pace,
totdeauna, totdeauna,
roata-i flori ar putea face
și-ar putea să facă luna...

CRAVATA ROȘIE

COLEGIUL DE REDACȚIE
IOAN CHIRESCU, MARCELA CORDESCU, ION CHIȚU, PETRE DRĂGOIESCU, GICA IUTEȘ, FLORENTINA IONESCU, PETRE LUSCALOV, ELENA MĂINESCU, LUCIA OLTEANU, redactor-șef, PAUL ANGHEL, ALEXANDRINA SÎRBU, redactor-șef adjunct, MIRCEA SÎNTIMBREANU

Adresa redacției: PIAȚA SCÎNTEII Nr. 1 București

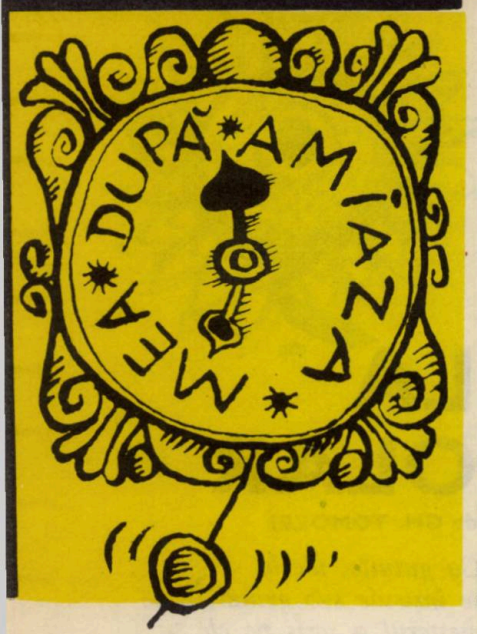

OSPĂȚUL de CĂLIN GRUIA

Istoricul Herodot, caracterizîndu-i lapidar pe geți, strămoșii dacilor, scria: «Sînt cei mai viteji și mai drepți dintre traci».

Multe întîmplări consemnate de istorie dezvăluie de ce strămoșii noștri și-au cîștigat și meritat un asemenea renume.

Astfel Dromihetes, regele geților, a dat o lecție de neuitat lui Lisimah, regele tracilor, ce-i cotropiseră țara. După ce-i învinse, în loc să-i pună în lanțuri, îi invită la un ospăț.

Dar mare-i fu mirarea (lui Lisimah) cînd intră în sala ospățului și cînd își văzu cupele și talerele lui de aur pline cu vin și bucate, iar covoarele scumpe așternute anume pentru el și ai lui. Alături de masa tracilor se întindea masa geților. În loc de covoare așternuseră paie, în loc de cupe aurite, ulcele de pămînt. Tracilor li se aduseră mîncăruri alese, geților bucate simple. Se uitau învinșii la masa învingătorilor și nu le venea să-și creadă ochilor. Dromihetes îl întrebă pe Lisimah:

— Spune-mi, dintre aceste două mese de ospăț, care-i cea regească?

— Asta la care stau eu!

— Atunci ce-ați căutat la sărăcia noastră?

— Abia acum îmi dau seama că m-ai învins, Dromihetes, răspunse Lisimah, și m-ai învins pentru totdeauna.

Legenda spune că fața bătrînului Lisimah s-a întunecat, că a tăcut multă vreme, neatingîndu-se nici de mîncăruri, nici de vinuri. Și abia tîrziu ar fi strigat:

— Cu adevărat geții sînt nemuritori!

Cu o asemenea povestire bogată în tîlcuri se deschide cartea «Ospățul», în care, într-o frumoasă limbă literară, scriitorul Călin Gruia povestește întîmplări inspirate din istoria eroică a poporului nostru.

POVEȘTI NEMURITOARE

Se știe cu cît interes, cu cîtă nobilă curiozitate citiți voi, copii, cărțile moderne de literatură științifico-fantastică. Vă invidiez pentru viteza cu care zburați cu gîndul în îndepărtatele și tulburătoarele zone cosmice sau în timp spre necunoscuții ani 2000 sau 10000 sau spre anul 1000001.

Așa îmi explic de ce mulți dintre voi socotesc basmele cu Făt-Frumos și Ileana Cosînzeana, cu fluierul fermecat, cu merele de aur, drept povești pentru copiii mici.

Vreau să vă spun însă un secret. Cărțile de literatură trebuie recitite la diferite vîrste. Și de fiecare dată cartea bună de literatură dezvăluie cititorilor noi înțelesuri.

Dacă prichindeii de 3 sau 4 ani ascultă basmele impresionați îndeosebi de înfățișarea lui Făt-Frumos și a calului său înaripat, copiii mai mărișori urmăresc cu atenție luptele din care zmeii ies întotdeauna învinși.

Tinerii de 13 sau 15 ani descifrează în basme și tîlcul întîmplărilor, citesc din faptele eroilor sufletul poporului, năzuința sa spre dreptate, spre cinste, vitejia lui, dragostea lui pentru natură, pentru tot ce este frumos, aspirația sa spre poezie.

(Ați observat cît de discret, dar cu cîtă perseverență își exprimă poporul nostru, în basme, dragostea pentru copii?

Cît de des scriu basmele despre împărații cu bogății fără număr, dar nefericiți că nu aveau copii. Sau despre bătrînii triști care sperau într-o minune ca o frunză, sau o nucă, sau un degețel, să devină fiul lor mult așteptat).

Și apoi, basmele sînt scrise într-o frumoasă limbă românească, presărată cu zicale, ghicitori sau versuri populare.

Iată de ce vă recomand să citiți cărțile intitulate semnificativ: «Povești nemuritoare» volumele 3 și 4, cuprinzînd povești de-ale noastre și ale altor popoare.

Poveștile strînse aci au de transmis mult vîrstei voastre.

STRIGĂTUL

de CORNEL BUZINSCHI

Cine intră în cartea asta află un adevăr: prietenia este o vrăjitorie, ea te face frumos, puternic și fericit.

Prietenia și delicatul sentiment al dragostei o face pe eroina cărții, o fată de vîrsta voastră, ce se simțea tare urîtă și nebăgată de nimeni în seamă, să aibă senzația aproape fizică, ușor amețitoare, că i-au crescut aripi și poate zbura pînă la soare, că este frumoasă, că poate împărți în jur lumină și bucurie.

De mînă cu un prieten drag și curat, fiecare gest devine o sărbătoare, strada cu luminile ei, cu tăcerile ei, cu oamenii ei, plimbarea cu picioarele desculțe prin iarbă, joaca sub ploaie.

(Cei ce privindu-se în oglindă se descoperă crescînd un pic lungani, un pic caraghioși, și se sperie la gîndul că sînt sau vor fi urîți să nu uite că toți, absolut toți tinerii sînt tare frumoși, așa cum sînt delicatele ramuri înmugurite și pomii fumegînd de floare în primăvară).

Cartea lui Buzinschi este un strigăt al copiilor ce se descoperă dintr-o dată tineri.

PANTOMIMA, limbaj fără cuvinte

de SANDA FAUR

O siluetă firavă, încurcîndu-se în faldurii unui veşmînt imens cu guleraş baby şi trei nasturi cît trei farfurioare. Un obraz văruit, cu colţul buzelor trase în jos şi cu ochii trişti creionaţi în negru. E Pierrot. Îşi duce cu un gest exagerat mîinile la inimă şi am aflat: e îndrăgostit. O cută a gurii şi am înţeles: e trist. Îşi rotunjeşte ochii şi ştim: e uimit. Pierrot nu scoate un sunet, dar Pierrot poate fi gălăgios: pentru el vorbesc obrazul, mîinile, trupul întreg. Şi,fără să se audă o vorbă, ne povesteşte —el, Pierrot, ori cocheta Colombină, ori şiretul Arlequin, ori toţi trei împreună — o întreagă istorioară fără cuvinte. Aceasta e pantomima: arta de a vorbi fără vorbe.

Pierrot, tip romantic, a fost creat, pe la 1830,de Gaspard Deburau, fost acrobat în barăcile saltimbancilor şi mai tîrziu mare om de teatru, creator al celebrului Théâtre des Funambules de pe bulevardul parizian Temple. Deburau a dat pantomimei o strălucire nouă, dar la ora aceea arta mimului avea o vîrstă venerabilă: vechii greci o preţuiau mult, romanii au preluat de la ei gustul pentru pantomimă, şi istoria teatrului îi ţine şi azi în mare cinste pe marii mimi Pylade şi Bathylle, care îşi dăduseră spectacolele către sfîrşitul secolului I înaintea erei noastre.

După loc şi după timp, personajul pantomimei varia, întrupînd figuri populare, botezate cu porecle populare, tratate mai comic sau mai duios în mici comedii sau drame în care spectatorii îşi recunoşteau cu hohote de rîs ori lacrimi viaţa zilnică şi sentimentele. Uneori «piesele» erau improvizate de actor.

Pentru Deburau au scris librete speciale cunoscuţi literaţi ai vremii. Într-o zi, Pierrot şi-a mai declarat o dată iubirea, s-a mai întristat o dată şi apoi a căzut uşor pe scenă: aşa a murit Gaspard Deburau.

Pantomima însă nu murise. a supravieţuit în fiul lui Gaspard, Charles Deburau, în Paul Legrand, Kalpestri, Guyon şi Severin, în artista suedeză Charlotte Viche şi pariziana Felicia Malle.

În anii noştri, la Paris, Marcel Marceau, Jean Louis Barrault, Etienne Decroux au dat acestei arte amprenta stilului contemporan: expresia concentrată, atît de specifică pantomimei, se potriveşte cu spiritul artei moderne. Pe Marcel Marceau l-am văzut aici la noi, la Bucureşti, acum 14 ani, la Festivalul tineretului.L-am revăzut zilele acestea. L-am revăzut deci şi pe Bip, personaj creat de el, Pierrot al anilor noştri, cu aceeaşi naivitate de totdeauna, cu aceeaşi delicateţe sufletească, dar cu plusul de înţelepciune adăugat de ani. Bip a renunţat la veşmintele comic de largi ale predecesorului său, poartă un maiou mulat, un joben şi o floare în mînă. Chipul i-a rămas acelaşi: zugrăvit cu alb şi negru, mască tristă sau veselă a vieţii. Bip ne povesteşte însă alte întîmplări decît istoriile sentimentale ale lui Pierrot. Bip e un gînditor, un naiv înţelept, un filozof popular.

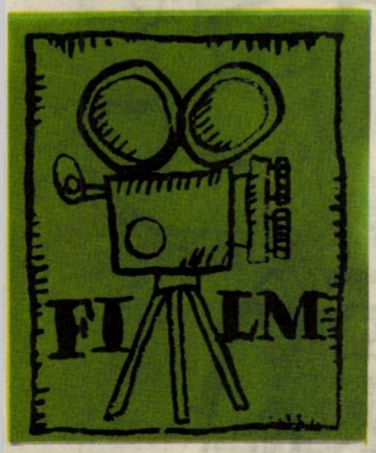

Vă sfătuim să vizionaţi:

Un scurtmetraj despre poetul Nicolae Labiş.

Surprinde crîmpeie din viaţa aceluiacare a fost un astru al poeziei româneşti şi care avea să se stingă atît de repede.

Aparatul de filmat ne poartă pe meleagurile moldoveneşti unde s-a născut şi a copilărit Labiş, la casa părintească, ne face cunoştinţă cu mama şi tatăl poetului, cu surorile sale.

Oaspeţi de iarnă — un documentar realizat de I. Bostan—povesteşte în frumoase imagini colorate despre viaţa şi obiceiurile unor păsări călătoare care vin să ierneze la noi din îndepărtata Siberie.

Studioul Animafilm a pregătit pentru voi un interesant film. «**Aventurile lui Bobo**». Veţi asista la nemaipomenitele peripeţii ale unui detectiv pe urma unor hoţi ce urmăresc să pună mîna pe o extraordinară comoară.

DUMITRU GHIAŢĂ

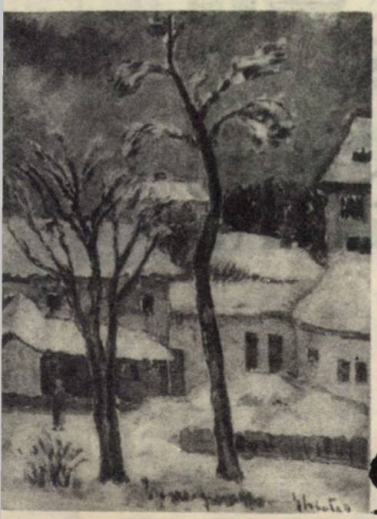

Expoziţia de pictură a lui Dumitru Ghiaţă, artist al poporului, e evenimentul artistic al acestei veri. De la Nicolae Grigorescu încoace, pictura n-a avut un mai mare poet al ţăranului.

Ştiţi ce e un diapazon? E instrumentul care dă tonul exact în muzică. Pictura lui Ghiaţă e acordată după diapazonul satului românesc, cu peisajul, oamenii şi arta lui străveche. Peisajul şi portul se schimbă după loc, dar pe tot întinsul ţării, drumeţul va găsi, sprijinit de munte sau de orizontul şesului, masiva siluetă omenească, simplificată şi în acelaşi timp amplificată în formele largi şi drepte ale sumanului şi fotelor: prezenţa omenească din tablourile lui Ghiaţă, ca munţii, ca florile, pare a face parte din peisaj.

Culorile lui Ghiaţă le cunoşti: brunul din bulgării de lut, roşul din arămiul toamnei, violetul din petalele cîrciumăreselor, albul din pînza de in. Culorile sale se străduiesc să semene cu primitivele sucuri de plante şi argile în care muiau lîna întotdeauna covoărесele satului. Ele făceau astfel fiindcă trăiau nemijlocit în şi din natură, artistul modern însă face astfel de dragul şi al sclipirii lor neasemuite şi al velinţelor ţărăneşti străvechi pe care i s-au deschis ochii de pictor. De aceea culorile lui simbolizează pentru noi nu numai natura ţării, ci şi sufletul oamenilor ei. Ţărani la tîrg, ţărănci la cusut, flori de cîmp, pentru privitorul tablourilor lui Ghiaţă, ca şi pentru creatorul însuşi, sînt totuna. În orice privelişte, ca pe un ecran, Ghiaţă proiectează aceeaşi imagine crescută din orizontul românesc. Ţara, tot ce-i mai neclintit în pămîntul, cerul şi sufletul oamenilor ei, stă în fiecare floare a lui Ghiaţă, ca oceanul în picătura de apă.

ANCA ARGHIR

MISTERUL UZINEI SUBOCEANICE

PARTEA A II-A

Text: L. PETRESCU

Desen: G. MIHAIL

REZUMAT: Mina Vasiliu, naturalistă, Nicolau, cercetător, și Corund, specialist în navigația submarină, sînt făcuți prizonieri la 3 000 m adîncime de Cimaro, șeful «oamenilor adîncurilor». Captivii evadează și se refugiază într-una dintre uzinele chimice submarine. Ei se află în fața unui inginer specialist al acestei uzine.

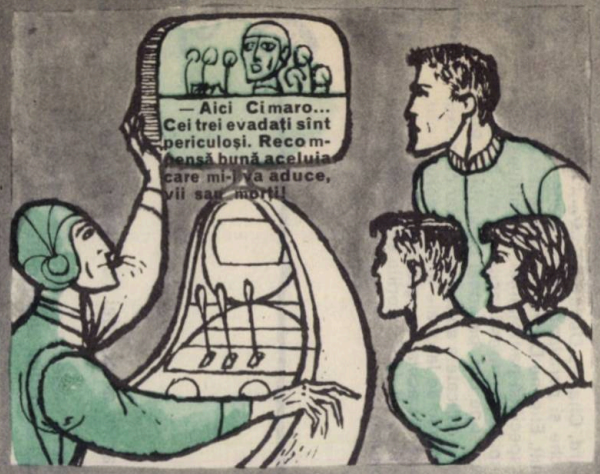

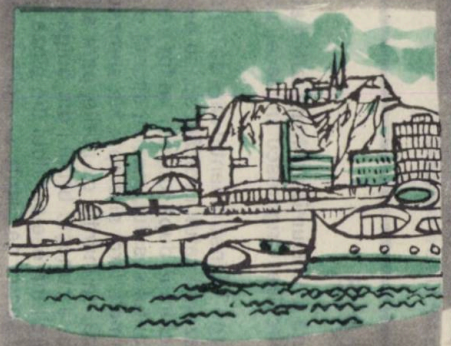

Pe vremuri, cu mii de ani în urmă, am fost locuitorii unei insule înfloritoare. O bună parte din strămoșii noștri erau pescari submarini.

Într-o zi însă, un cataclism, o uriașă erupție vulcanică, a făcut ca din mîndra așezare să rămînă doar cîteva stînci.

O parte dintre oameni au pierit. Alții s-au adaptat treptat la viața în adîncuri. Plămînii noștri s-au obișnuit să respire și treptat s-au produs schimbări fiziologice și anatomice...

Astfel ne-am adaptat la viața amfibie. Ne-am construit case. Pînă cînd oamenii de la suprafață, acum cîteva decenii, au început să scormonească adîncurile...

Și au început să construiască uriașe uzine chimice. Astfel au ajuns la noi binefacerile chimiei... Oamenii de la suprafață nu ne cunosc, nu știu de existența noastră aici.

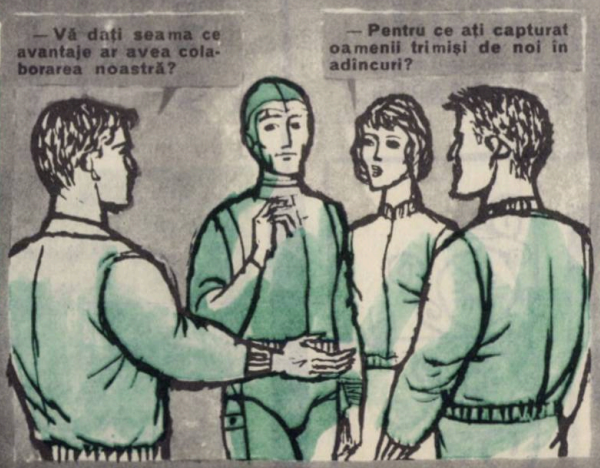

VA URMA

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

RÎSUL

DE ION POPESCU GOPO

HOMO SAPIENS ERA FOARTE ÎNGRIJORAT... MOTANUL PISICESCU SUFEREA DE BURTICĂ PENTRUCĂ MÎNCASE DOI ȘORICEI NESPĂLAȚI...

ATUNCI HOMO SAPIENS S-A HOTĂRÎT SĂ-L DISPUNĂ PE PISICESCU ȘI SĂ-L FACĂ SĂ RÎDĂ:

ȘI-A ÎNCERCAT DE TOATE...

DAR PISICESCU NU ZÎMBEA DE LOC...

ȘI SUFEREA ÎN TĂCERE

BA CHIAR... OBSERVĂ CĂ HOMO SAPIENS SE ABȚINEA SĂ NU RÎDĂ!

E ADEVĂRAT. HOMO SAPIENS RÎDEA, CĂCI RÎSUL ESTE PROPRIU NUMAI OMULUI.

EL RÎDEA PENTRUCĂ A SURPRINS LA PISICESCU GESTURI ȘI EXPRESII OMENEȘTI.

SCENARIU ȘI DESENE: GOPO.

IANCU JIANU

Nuntă fără lăutari

Text de **ALEXANDRU MITRU**

Ilustrații de **COCA CREȚOIU**

LEI 2,50 41014

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 7

1967

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL
AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

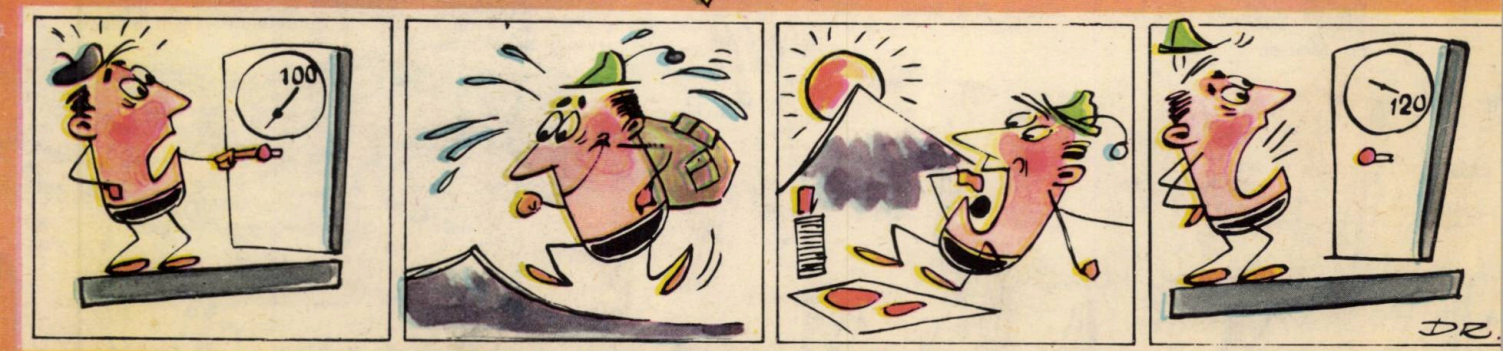

OBSTACOLUL

În fața debarcaderului, Doru stătea rezemat de balustradă. Aerul călduț al vacanței îl făcea să viseze cele mai plăcute întîmplări. Cum visa el astfel, o fată cu o rochie galbenă se opri în dreptul lui privind spre lac. Avea un cușuleț de paie și o pălăriuță albă ce-i umbrea ochii într-un chip deosebit. Șuvițe negre i se ondulau spre umeri, și acest lucru îl încîntă atît de mult pe Doru încît se apropie de ea și-i spuse:

— Nu doriți să facem o plimbare cu barca?

Fata nici măcar nu clipi. Doar umbra ei galbenă de lalea tremura în mătasea apei. De necaz Doru îmbrînci cu piciorul o piatră de pe mal, și imaginea din lac se spulberă în cioburi ascuțite.

— Mergi cu mine la ștrand? îl întrebă pe neașteptate fata, întorcîndu-se spre el.

— Merg oriunde, îi răspunse el, oglindindu-se fericit în pupilele ei. Doar sîntem în vacanță.

De bucurie, Doru nici nu observase o barcă ce se oprise lîngă ei. În barcă, un om în șort și cu ochelari de soare îi făcea semn fetei.

— E tata, explică ea. A venit să mă ducă la ștrand. Vii? E foarte prietenos, ai să vezi.

Doru tresări, albindu-se ca un cataif. Tatăl fetei era chiar profesorul lui de fizică. Și nici nu s-ar fi putut un ghinion mai mare din moment ce Doru rămăsese corigent exact la această materie.

Acum fata îl chema nerăbdătoare și chiar tatăl ei îi zîmbea, strălucind în soare.

Doru însă rămase neclintit lîngă balustradă ca și cum aceasta l-ar fi împiedicat să se apropie. N-ar fi crezut că fizica poate fi o materie atît de însemnată.

Alexandra TÎRZIU

a fost o dropie...

«Urcă-te-n căruță și mai dormi pînă la loc».

Și mă urcam. Și mama mă-nvelea c-un palton vechi, dar nu dormeam. Roțile se zbăteau sub căruță, ciocîrlia triluia înșurubîndu-se în slăvi, iar eu priveam soarele în ochi pînă ne înghițea cîmpia cea mare și galbenă.

«— 'O, aci!» — zicea tata. Și dejuga. Și-atunci... alergam prin grîu și chiuiam să se trezească cîmpia. Și prepelițele sfîrîiau în zbor, speriate, și eu fugeam, fugeam cu vîntul în față, prin armiile de spice, săltînd valuri, valuri în calea mea. Și fugeam, fugeam — zbor nebun — pînă ce cădeam secerată de osteneală... Și-atunci... Secerile începeau să tundă smoc cu smoc planta galbenă dătătoare de pîine. Iar eu păsteam boii pe răzoare, aduceam apă cu ulciorul, culegeam mure, căram snopi în clăi și-mi spărgeam tălpile în desișurile mirișteî pînă în seară.

Și ciocîrlia cînta. Și soarele potopea cîmpia cu raze fierbinți. Și lanul ceda greu, palmă cu palmă, sub spinările frînte ale oamenilor.

«Dropia!» Zarvă. Freamăt. Țipete. Fluierături. Stăpîna cîmpiei cădea. La asfințit, sentința era executată. Dropia murea. Și se lăsa noaptea. Și fierbeau ceaunele, și focurile aminteau de soare, și stelele păleau pe lîngă foc. Undeva oamenii mîncau... Adormeam plîngînd. Și visam. Visam dropia hăituită de secerători și tresăream în puterea nopții, în țîrîit de greieri și orăcăit de broaște. Și iar dormeam, și iar mă trezea ciocîrlia, trîmbițașul cîmpiei, și iar săgetau secerile. Și iar... și iar... și tot așa mereu de la Sîn Petru și pînă în august luptă trudnică și anevoioasă cu armiile de spice ale cîmpiei, cu focurile...

A fost o dropie... Și-o ciocîrlie în drum spre soare...

ALEXANDRINA SÎRBU

TATĂL MEU

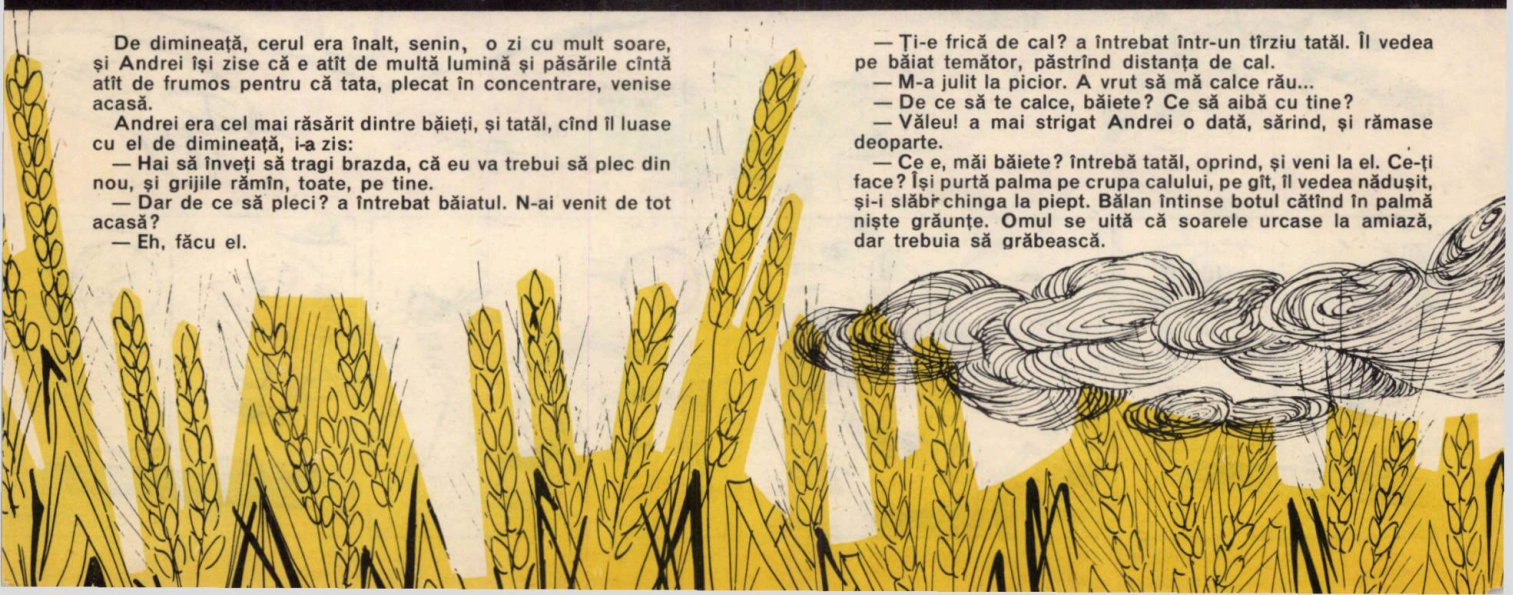

De dimineață, cerul era înalt, senin, o zi cu mult soare, și Andrei își zise că e atît de multă lumină și păsările cîntă atît de frumos pentru că tata, plecat în concentrare, venise acasă.

Andrei era cel mai răsărit dintre băieți, și tatăl, cînd îl luase cu el de dimineață, i-a zis:

— Hai să înveți să tragi brazda, că eu va trebui să plec din nou, și grijile rămîn, toate, pe tine.

— Dar de ce să pleci? a întrebat băiatul. N-ai venit de tot acasă?

— Eh, făcu el.

— Ți-e frică de cal? a întrebat într-un tîrziu tatăl. Îl vedea pe băiat temător, păstrînd distanța de cal.

— M-a julit la picior. A vrut să mă calce rău...

— De ce să te calce, băiete? Ce să aibă cu tine?

— Văleu! a mai strigat Andrei o dată, sărind, și rămase deoparte.

— Ce e, măi băiete? întrebă tatăl, oprind, și veni la el. Ce-ți face? Își purtă palma pe crupa calului, pe gît, îl vedea nădușit, și-i slăbi chinga la piept. Bălan întinse botul căutînd în palmă niște grăunțe. Omul se uită că soarele urcase la amiază, dar trebuia să grăbească.

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

NOAPE CU SETE

Îmi întorceam privirea spre acoperiș și mi se părea că aud o bătaie de aripi. Era ca și cum fluturi de lemn ar fi încercat să zboare. Chemam pasărea măiastră, ce-o știam numai eu:

— Acum, încotro, pasăre măiastră?

— Păi, eu zic, ca totdeauna, pe partea cealaltă a Lunii...

— Bine.

Și începea un zbor, mai mult o uluire, pînă se vedea în urmă pămîntul cu zare arcată. Parcă mă aflam într-un glob de sticlă. Penele, de viteza prea mare, luau foc. Dar pînă la Lună nu mai era mult.

— Tu ce vezi?

Întrebam pentru că îmi plăcea mai mult ce vedea pasărea măiastră. Ea vedea valuri de apă și grădini roditoare și-mi povestea cum și-a făcut odată un cuib, dar ouăle erau cu totul și cu totul de aur, iar puii cu totul și cu totul de aur...

— Mi-i tare sete, pasăre bună!

— Dacă aștepți, aș zbura pînă în steaua vecină, unde găsesc apa ce-mi ceri...

Și pasărea nu mai aștepta răspuns.

Încercase în multe stele, fiindcă de acolo stelele erau mai mari și mai aproape. De fiecare dată, răbdam cît răbdam, apoi deschideam brațele spre pădurile lăsate acasă. Și alunecam, odată cu Luna, ca printr-o apă netulburată. De pe marginea Lunii, puneam piciorul pe crengile brazilor de pe culme. În pădure știam multe poteci. Una ducea la izvorul ce mi-l arătase bunicul cînd venisem cu carul după lemne.

— Asta-i apa tinereții fără bătrînețe, bunicule?

— Asta-i, spusese bunicul, răsucindu-și, zîmbind, mustățile mari. Nu vezi, nu-i ca toate apele. Ia apleacă-te și privește: unde ai mai văzut tu apă cu brazi în ea.

Eu mă aplecam și beam cu ochii închiși. Mai stăteam așa, o vreme. Apoi, cînd deschideam ochii, vedeam pasărea pe acoperiș. Era pasărea de tablă ce-o făcuse tata odinioară. Vîntul o răsucea, ca o suflare de munți.

Victoria BUCUR

fotografie din tabără

Din teancul de poze, mama, bunica, frate-meu cel mare se opriseră asupra uneia pe care și-o treceau nerăbdători din mînă în mînă.

— Ia te uită ce ochi speriați are băiatul ăsta, rîdea mama.

— Nu-i prea reușită, își dădu părerea frate-meu. Marea abia de se zărește.

Mă uitam la ei și mă gîndeam că nici meduza pe care încercasem s-o fotografiez atunci nu se vede. Dar ei nu știu ce înseamnă pentru mine cartonul acela cu imagini.

...În ziua aceea stăteam întins pe nisipul fierbinte al plajei. Ascultam bătaia ritmică a mării și-mi simțeam inima grea. Eram tare trist, iar zarva băieților din jur, jocul lor neastîmpărat îmi sporeau parcă și mai mult apăsarea. Îmi spuneam că n-ar fi trebuit să vin în tabără. Nu cunoșteam pe nimeni și nu știam să mă împrietenesc cu careva.

Cum stăteam așa cu gîndurile mele, aud lîngă mine o voce puternică, cu un timbru foarte vesel:

— Vino repede. Ține, te rog, asta, și-mi întinse o bucățică de sîrmă. Aparatul nu stă și vrem să ne fotografiem cu o meduză.

Mi-am dat seama imediat că grupul de băieți era prea risipit pentru a fi prins în obiectiv, dar am fixat aparatul pe trepied. Am potrivit distanța și am apăsat pe declanșator. În detașamentul meu de pionieri frecventasem trei ani cercul foto și mă pricepeam puțin.

— Să încercăm să punem meduza pe o piatră pe care s-o țină cineva în mînă. Așa! le-am zis.

După puțin timp le făcusem băieților o mulțime de fotografii în cele mai felurite poziții.

— Bravo, îmi spuneau ei. Te pricepi. Mîine, la Constanța, te rugăm să ne faci tu pozele.

— Mergem mîine la Constanța?! m-am mirat eu. Ce bine! De cînd voiam să văd mozaicul.

Dintr-o dată mi se păru că-i cunosc pe toți băieții din tabără de cînd lumea și că-i ușor să fii lîngă ei.

...Ai mei nu văd în fotografie decît o învălmășeală de copii, eu văd marea, fete și băieți, ale căror adrese sînt notate în carnetul meu, văd tabăra, vacanța cea mare...

Biti CARAGIALE

DIMINEAȚĂ

— Uite unde a călcat, arătă Andrei groapa lăsată de copită.

Tatăl luă seama că era un ciulin îngropat acolo. Și în celelalte locuri unde Bălan repezise piciorul alături de brazdă erau ciulini îngropați de copită.

— Băiete, Bălan te ferește să nu calci pe spini, că ești descult!

«Asta era?» — se dumiri Andrei și îndemnă calul. Tata apăsa pe coarnele plugului, întorcea capul măsurînd brazda din ochi și-și muta privirea înainte, ca și cînd ar fi vrut să știe cît mai are de desțelenit. Privirile lui însă cătau tot spre sat. «De cine se ferește tata?» — se întrebă Andrei. De dimineață de tot, cînd au plecat cu plugul în căruță, tata s-a ferit să treacă prin fața postului de jandarmi și a ocolit pe o uliță pe după grădini. Poate că tatăl său nici n-a avut învoire pentru acasă. O fi venit numai pentru o zi să însămînțeze ogorul?

— Băiete, vino repede încoace, îl auzi Andrei, deodată. Îl puse să apese pe coarnele plugului. Duci brazda pînă la capăt, zise el, și după aceea... «Dar matale unde pleci?» — ar fi vrut Andrei să-l întrebe, dar, cînd se uită, văzu că pe muchea dealului se vedea galopînd un jandarm călare. În urma lui se ridica un vîrtej de colb, ca un nor vînăt, aducător de grindină.

Al. POPESCU

Echipajul Miracola

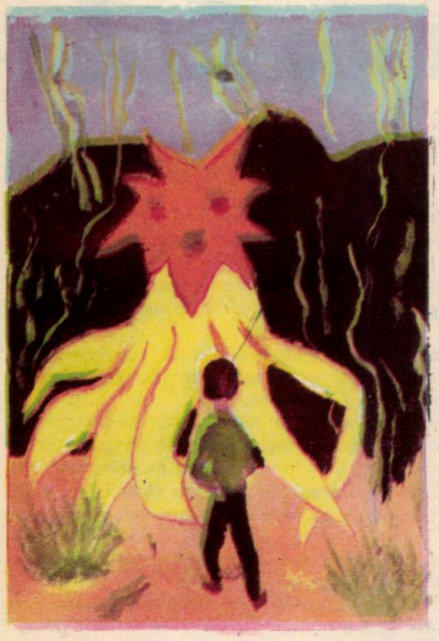

1

STÎNCA NEAGRĂ ȘI MONSTRUL ZBURĂTOR

DINUȚ TITU
clasa a VIII-a, Liceul «Șișești»-Tr. Severin

...Remus rămase uluit. Totul se petrecuse cu atîta repeziciune, încît nu-și dădea bine seama ce trebuie să facă...

Plecase cu Bob, secundul «Miracolei», pentru a explora fundul oceanului planetei S. Vegetația ciudată de pe o stîncă submarină îl atrase pe Bob. Deodată, un strigăt de spaimă răsună sinistru în casca lui Remus. Acesta privi cercetător spre stîncă. O deschizătură neagră, în care se mișca încet un corp galben, îi atrase atenția. Se repezi într-acolo. Nu-i venea să creadă. Deschizătura din stîncă dispăruse...

— Bob! Bob! secundule, unde ești? strigă Remus deznădăjduit în microfonul din cască.

Auzi un geamăt stins. Apoi nimic...

Cercetă atent în jur. Unde o fi deschizătura? Ocoli stînca de cîteva ori pînă ce, obosit, se lăsă pe fund. Hotărî să-l anunțe pe Vifor. Făcu legătura cu «Miracola» și îl chemă pe căpitan.

— Vino repede sus, pe navă! Dar fă un semn pe stîncă!

Remus se tîrî cu greu pînă la navă, unde căzu pe un fotoliu. Ceru puțină apă și începu să povestească echipajului cele întîmplate.

— Hm! făcu căpitanul Vifor. Ciudată dispariție...

— Trebuie să acționăm imediat! zise profesorul Exemplu.

Nu lua în seamă faptul că ochelarii îi căzuseră pe nasul mic. Cu o mișcare bruscă, îi ridică și sări de pe scaun. Astronomul Marius privea gînditor pe fereastră. O pasăre uriașă se profila pe fondul albastru al cerului. Pasărea se apropie, se roti de cîteva ori pe deasupra și...

Marius ieși repede pe platforma «Miracolei», cu intenția de a o împușca. Dar pasărea se avîntă într-un picaj amețitor. Pînă s-o țintească...

Avu senzația ciudată că totul s-a răsturnat, iar el plutește ca într-un vis...

— Pregătiți micronava cu perne de aer! răsună în cabină glasul autoritar al lui Vifor.

Își puse primul costumul și se întoarse spre robot.

— Tom, tu rămîi aici!... În caz de primejdie, ne anunți.

Între timp, ceilalți membri ai echipajului pregătiseră aparatul de zbor și peste puțin timp erau pe țărmul oceanului. Remus o luă înainte. Ceilalți se țineau după el, privind înfriguraţi stîncile subacvatice care semănau între ele ca picăturile de apă.

— O adevărată colonie de stînci, suspină Remus. Totuși am însemnat-o pe cea care l-a înghițit pe Bob...

— Odihnește-te o clipă, îi porunci căpitanul Vifor.

Remus sări deodată ca ars. Le făcu semn celorlalți să-l urmeze.

— Iat-o! Stînca cu crestătura mea!

Scrutară atenți vegetația de alge în care se învelise stînca, încît părea de un negru clisos. Fiecare avea altă părere în legătură cu originea stîncii negre. Deodată, un strigăt ascuțit le întrerupse cercetările. Profesorul Exemplu se zbătea între alge. Alergară într-acolo și, în fața lor, se căscă... deschizătura. O caracatiță uriașă, de culoare galbenă, era gata să-l încolăcească pe Exemplu cu tentaculele. Îi săriră în ajutor și, peste cîteva clipe, caracatița zăcea la poalele stîncii. Profesorul duse instinctiv mîna la ochi, pentru a-și ridica ochelarii care-i căzuseră pe nas, dar se lovi de cască și bombăni înciudat.

Apărută pe neașteptate în urma unor curenți oceanici puternici care mișcaseră țesătura algelor, deschizătura era destul de largă, așa că puteau să intre în picioare, puțin aplecați. Lanternele luminară un coridor larg și foarte lung. Rar se izbeau de cîte un corp ciudat.

Tolba profesorului Exemplu era plină cu felurite minerale... Tocmai își sălta greutatea pe umăr, cînd i se păru că aude niște șoapte. Privi în jur, dar ceilalți se îndepărtaseră.

— Piscul suspendat... pis...

— Dar ăsta parcă ar fi Marius! se plesni profesorul peste cască.

Alergă după echipaj. Agitat, se repezi la Vifor:

— Marius nu-i cu noi, n-a fost aici?

Toți se priviră uluiți.

— Într-adevăr, nu l-am văzut, îngăimă Vifor.

— O fi rămas pe navă...

— Nici vorbă, l-am auzit acum cîteva clipe semnalînd ceva. N-am înțeles mai nimic. Doar «piscul suspendat». Ce-o mai fi și asta?...

— Să ne grăbim, profesore. Cine știe ce i s-a întîmplat lui Bob în galeriile astea misterioase. Apoi vedem și de Marius...

Scotociră coridoarele cele mai lăturalnice. Niște gemete stinse atraseră echipajul. Primul care ajunse la locul cu pricina fu Remus. Spectacolul îl încremeni.

— Ce stai?! se răsti Vifor. Pistolul laser!

Dar caracatița care îl încolăcise pe Bob își ascundea cu dibăcie locurile sensibile, fără să slăbească strînsoarea.

Pînă să se dezmeticească Remus și căpitanul, ajunse la fața locului și Pluridoctus, care apăsă butonul laserului. Brusc, tentaculele caracatiței slăbiră strînsoarea, pînă căzură, moi, lîngă trupul lui Bob.

2

1. **BĂLAN ELENA**
clasa a V-a, Șc. de coregrafie București

2. **IOVANESCU ANDREEA**
clasa a V-a, Șc. de coregrafie București

3. **VRABIE ANETA**
clasa a VII.Șc. de coregrafie București

— L-ai salvat, profesore! îl îmbrățișă Vifor.

— E un exemplar grozav caracatița asta..., se foi Pluridoctus, încărcîndu-și «prada» în timp ce Remus și căpitanul îl purtau pe Bob spre ieșire.

...Același mesaj interceptat de Pluridoctus ajunse și la Tom-roboțelul. Îl cuprinse neliniștea. Ce era de făcut? La bordul «Miracolei» rămăsese singur și n-o putea părăsi. De frămîntat ce era, beculețele îi clipeau într-un roșu aprins.

Luă totuși în studiu planul ținutului în care se aflau, vrînd să dezlege misterul Piscului suspendat. Cînd lovea mai cu ciudă harta, auzi vocea comandantului:

— Tom, băiatule, totul e-n ordine?

— Totul! Adică nu, unde se află Piscurile suspendate?

— Las'că le găsim noi, venim imediat. Pregătește nava de zbor...

«Miracola» porni în plină viteză în căutarea dispărutului. Pluridoctus îi administra lui Bob tot soiul de vitamine, ca să-l întremeze cît mai repede cu putință. Era îngrijorat de starea tînărului, iar pe de altă parte îl rodea curiozitatea să afle cît mai multe despre subterana din stîncă.

În cele din urmă, Bob deschise ochii. Privi în jur, să se convingă parcă de realitate, apoi voi să se ridice de pe perne. Căzu însă vlăguit. Cu ultimele puteri reuși să îngăime:

— Monstrul... piscurilor... Marius... primejdie... Își pierdu cunoștința din nou.

— A auzit și el apelul dispărutului înainte de..., se frămîntă profesorul.

Neliniștea echipajului spori și mai tare. Doi oameni, doi prieteni de-ai lor se zbăteau între viață și moarte. Dacă nu cumva Marius și pierise.

— Reperați piscurile! strigă Vifor.

— Nici măcar un mușuroi nu se zărește cît cuprindem cu luneta.

— Reflectoarele de bord! adăugă comandantul.

În aceeași clipă, în cabina de comandă năvăli Remus, arătîndu-i lui Vifor o pasăre neobișnuit de mare, cu toată înălțimea la care se afla.

— S-ar putea să fie ceva, încuviință Vifor. Să vedem ce-i cu ea... Apropiați-vă!

Cîteva clipe mai tîrziu, «Miracola» urmărea îndeaproape trupul enorm al monstrului cu aripi.

— Bine, dar ăsta parcă ar fi un dinozaur zburător! se încruntă profesorul Exemplu, aruncîndu-și privirea pe teleecranul navei.

— Să-l doborîm pentru cercetare? glumi Remus.

— Atenție! răsună glasul comandantului. Coboară...

(CONTINUARE ÎN PAG. 14)

DRAGI COPII, Compuneți și voi povestiri cu aceste personaje și trimiteți-le redacției

PORUMB COPT

de **M. SÎNTIMBREANU**
Desen: LIANA PETRUȚIU

Porniseră spre hotarul satului, unde urmau să întîlnească pe cei din Sălistioara. Era vacanță, era sîmbătă, ce puteau face mai de folos? Un meci de fotbal, o întrecere de călărie pe măgărușii de la stînă, un foculeț de tabără cu jocuri, cîntece și trăsnăi.

Cerul era tulbure de uscat, dar o boare de vînt primenea zăduful după-amiezii și băieții, în ceată, își tîrșîiau cu voluptate picioarele goale prin praful călduț, mestecînd alene cîte un fir de măcriș. La coada coloanei, gras și asudat, cel mai mic dintre ei, Alecu, cînta din muzicuță singura melodie pe care o știa: «Trece rața Dunărea» și o repeta la nesfîrșit. Parcă se mai răcorea, nădușit cum era și răzletit de ceilalți. Atunci dădu cu ochii de porumb...

— Ar fi bun de fript după program, gînd băiețașul. Am sta la foc și am ronțăi po rumb copt.

Privi în jur. Nu era nimeni.

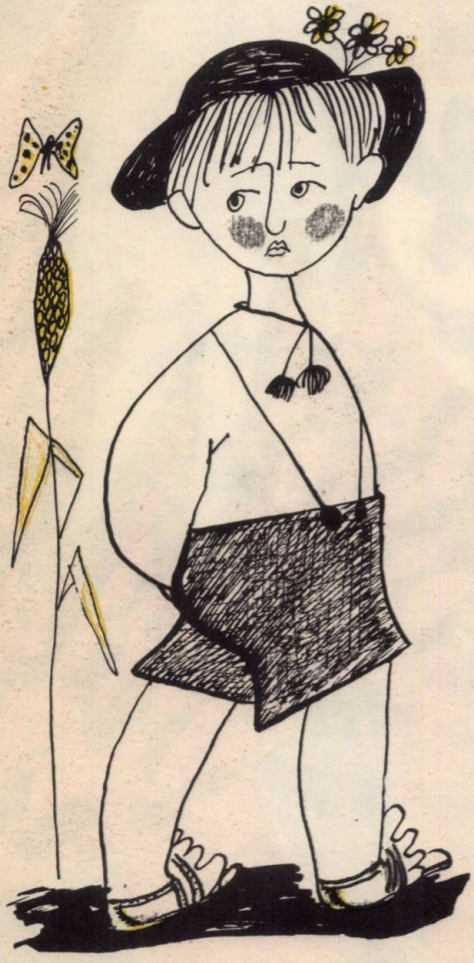

— O să fie o surpriză pentru toți, își zise, și intră pe furiș în porumbiște. Rupsese vreo patru știuleți și tocmai încerca un cocean cu unghia, cînd, la cîțiva pași, se auzi o voce aspră:

— Stai! Care ești, mă?!

Băiatul se plecă pentru a culege știuleții risipiți și, în clipa aceea, simți o usturime cumplită, ca și cum o pisică și-ar fi înfipt brusc toate ghearele în pantalonașii lui de doc. O rupse la fugă ca năuc fără să se mai uite înapoi. Ceilalți copii se opriseră și îl așteptau:

— Unde ai rămas?

Alecu nu răspunse. Își trase răsuflarea și începu să se scarpine.

— Arș!

Duse mîna la spate și dintr-o cută a pantalonului îi căzu în palmă un drobuleț de sare. Se dumiri: fusese «pușcat» cu sare. Văzuse cu ochii lui cum arăta o asemenea pușcă. Îl ajutase chiar el pe taică-său să facă una. Era din lemn de soc, cu două dopuri de cînepă și o încărcătură de sare. Acesta era mecanismul. Acum, pipăindu-se, știa mai multe. Știa și efectul.

Porni grăbit înainte ca pentru a scăpa de usturime, dar curînd rămase iarăși la coadă. Își putea pipăi mai bine locul cu pricina.

— Tu nu mai cînți? îl întrebă cineva.

Alecu gemu. De cîntat îi ardea lui?

Pe la cinci ajunseră pe platoul de la Gura Ruzii. Cei din Sălistioara îi așteptau și îi primiră cu urale. Meciul revanșă putea începe.

— Ați adus mingea?

Stupoare: uitaseră mingea.

— Care te duci după ea? Călare!

— Eu! se repezi Alecu.

— Foarte bine, ești cel mai micuț, în jumătate de ceas ești înapoi.

Alecu sări pe măgăruș.

— Arș! țipă el de durere.

— Ce ai, mă? Parcă mureai să călărești, rîse un băiat și începu să fugărească măgarul care o luă zorit la vale. De usturime lui Alecu îi venea să urle, avea ochii înlăcrimați și îi venea să sară din șa de-a dreptul într-o tufă de scaieți. Dar strînse din dinți și...

— Auleo... Arș... Pfuuu...

...La întoarcere încercă să stea pe burtă, dar una-două scăpa mingea, așa încît, scrîșnind din dinți, o luă la pas pe lîngă măgar.

Hotărîră, în lipsă de ceas, să joace pînă apune soarele pe după Dealul Fetii. Jucau de vreun ceas, Alecu alerga de ici-colo anapoda, cînd se produse faza cea mai dramatică... Extremul advers scăpase spre poartă. La șase metri se opri brusc, schimbă mingea pe piciorul drept, portarul, păcălit, plonjă în acea direcție, cînd extremul izbi cu sete mingea spre colțul stîng. Gol? Nu! Alecu răsărise ca din pămînt și mingea îl izbi... în spate!

— Au! țipă el și căzu jos de durere, dar în aceeași clipă copiii îl înconjurară și începură să-l arunce în sus.

— Bravo! Ura!! Trăiască fundașul nostru!!! țipau toți, îl zvîrleau chiuind, îl prindeau și nimeni nu-l auzea țipînd scurt de cîte ori ateriza peste pădurea de mîini:

— Au! Arșșș!

Jocul se reluă, dar umbra Dealului Fetii cuprinse tot platoul. Soarele asfințise. Onoarea vălișorenilor era salvată: meci nul!

— Alecu ne-a scăpat de gol? zise căpitanul lor și, în uralele tuturor, îl luă pe umeri alergînd, cu ceilalți după el, în jurul stadionului.

— Nu! Nuu! țipa băiețașul. Stai... Arș!

Dar nimeni nu-l ascultă. Cînd se opriră îi observară lacrimile.

— Plîngi? De bucurie, nu-i așa?

Apoi totul se liniști. Se așezară și făcură foc. Cîntau, glumeau, își repovesteau cu toate amănuntele meciul, ca și cum nu ei l-ar fi jucat.

— Acum ar fi fost bun niște porumb, zise unul.

Alecu oftă. Stătea deoparte în picioare și doar din cînd în cînd gemea încetișor, pipăindu-se pe furiș și întreba smiorcăit:

— Nu plecăm?

— Ce să plecăm? Nu s-a terminat programul. Tu nici n-ai cîntat. Cîntă!

Băiețașul începu să cînte «Trece rața Dunărea»...

— Ceva mai vesel, mă! țipă unul și toți izbucniră în rîs. Dar Alecu își vîrî muzicuța în sîn și, abia șoptit, zise:

— Eu nu mai pot... mă duc.

...Plecară toți. Erau lîngă porumbiște cînd le răsări în cale brigadierul de cîmp, cu șareta.

— Ei? Victorie?

— Meci nul.

— Bravo! V-aș lua pe toți în șaretă, dar nu e loc. Urcă tu, Alecuțule, ești mai mic, stai aci lîngă mine.

Și, fără să mai aștepte, îl apucă în brațe și îl puse pe divanul șaretei, care porni hurducîndu-se.

— Auleou! Arș! gemea băiatul și îi venea să sară din șaretă.

— Ce stai așa pe vine? Stai binișor, ai loc destul.

Șareta se legăna printre porumbiști. Vîntul parcă șuiera și, în noaptea vioaie, luna prefăcea bostanii în bulgări de aur. Cîntau greierii peste tot și mirosea a romaniță.

— Îți place? întrebă brigadierul.

— Au! Aaauu!

— Te știam vorbăreț, glumi brigadierul și începu să strunească din hamuri calul. Ei fi obosit...

Ajunseră în sat.

— Ptrr! Gata, jos, zise omul, dar Alecu sărise deja din șaretă ca o lăcustă.

— Ei, îl strigă brigadierul. Dă «pușca» asta lui taică-tău, zise, zvîrlindu-i în brațe pușca de soc. Știi la ce folosește?

— Îhî.

— E bună. S-au pripășit vreo doi cîini vagabonzi la hotar și strică porumbul. Pe unul l-am ars astăzi, cred că l-am vindecat de porumb...

— Îhî...

— Noapte bună, mai zise omul și porni șareta. Apoi se întoarse: Și mîine dacă vrei te iau la cîmp cu șareta. Bine?

Dar Alecu nu mai răspunse. Țîșnise de-a dreptul spre fîntîna din curte și acum stătea cu șezutul în jgheabul unde se adăpau vitele, cufundat în apa rece și, parcă mai liniștit, gemea încetișor, privind luna nouă.

Aceasta se rostogolea deasupra șurii și parcă trăgea cu ochiul la Alecu. Sau, poate, la pușca de soc...

LEGENDA Florii-Soarelui

În fiecare dimineață, în zori, cînd încă Borcea e înecată în ceață, Floarea își rotește trupul spre răsărit, așteptînd ivirea Soarelui. Numai acum și seara în amurg poate să privească înspre el; ziua stă aplecată cu ochii în pămînt, neîndrăznind să și-i ridice.

Ceturile de pe fluviu se destramă dezvelind apele, iar, dincolo de mal, dincolo de zare se zugrăvește o geană subțire de roșu, crestetul Soarelui.

Floarea nu se ascunde. Știe că ceea ce i se arată acum nu e Soarele-Soare, ci doar chipul său, trimis înainte, ca să-i vestească sosirea, trîmbițînd. El are să vină mai tîrziu.

Floarea privește mîhnită; nici astăzi nu va îndrăzni să-l privească în față și să-i spună... Ce să-i spună? Numai la gîndul cutezanței închide ochii și simte cum i se înmoaie genunchii de spaimă.

Dar, deodată, pe umeri, pe gît, simte arsura lui cunoscută. Uitase de sine, rămasă înaltă, Soarele o zărise și acum înota grăbit înspre ea. Înspăimîntată, Floarea se ghemui la pămînt, înălțîndu-și brațele a apărare.

— Floare-Floare, unde te-ai ascuns pînă acum, de nu te-am mai văzut?

Dar ea tace înfiorată, de dogoare și de teamă. Să-i răspundă? Cum s-o facă? Să mai tacă? Dacă pleacă?...

— Sînt aici... de totdeauna... izbutește ea să-ngaime.

— Înseamnă că ți-ai ascuns frumusețea cum faci și acum. Înalță-ți ochii.

Floarea tace. Umerii și gîtul îi ard sub privirile lui de flăcări. Brațele îi cad, nu mai pot s-o apere. Se roagă.

— Soare, Soare, fie-ți milă... Sînt o biată Floare țintuită în pămînt. Tu, în zborul tău, ai să găsești alte fete, mai mîndre... și tremură, gîndindu-se că el ar putea-o crede...

— Adevărat, în drumul meu întîlnesc milioane de flori, care mă îmbie prin culori, prin miresme... Le mîngîi în treacăt, ca pe niște surori ce-mi sînt. Dar niciodată n-am simțit că trebuie să mă opresc... dinaintea vreuneia. În tine mă simt însă oglindit.

Floarea își înalță obrazul. Se privesc pînă li se pune o ceață dinainte. Bărăganul e vioriu, umbrele fug tremurate, lungi — sînt razele-ntunecate de la Soarele căzut. Borcea își zburlește solzii, pletele de argint negru ale sălciilor sună, vîntul a pornit din senin, stelele înspăimîntate, galben, se apleacă, fîlfîie ca de furtună rîndunelele: «Ce-i cu el? S-a rupt o roată? Ori un cal i-a ostenit?»

Dar ei se desprind și lucrurile își reiau înfățișarea de la început. Soarele se trage la locul lui, pe cer, și începe să se îndepărteze.

— Cum, așa repede? întreabă Floarea.

— Nu se poate să mai rămîn. Menirea sau blestemul e să umblu mereu, fără oprire, chiar și-acum, cînd te-am găsit.

— M-ai mințit, m-ai mințit, m-ai înșelat, Soare-Rău, Soare-Dogoare...

— Nu te supăra. Îmi voi grăbi zborul la noapte ca să ajung mai iute aici... iar aici îmi voi întîrzia mersul ca să fim cît mai mult împreună.

Se îndepărtează, privind peste umăr la Floarea înlăcrimată.

— Soare-Soare, dar cînd norii au să ne despartă? Ce-am să mă fac?

— Ai să răsari tu în locul meu.

De atunci, chiar cînd cîmpia e umbrită, Bărăganul rămîne luminat de milioanele de sori pămîntești, de Florile-Soarelui.

PAUL GOMA

PORTRET DE COPIL

CRUDU GHEORGHE
clasa a VI-a, Şc. de muzică şi arte plastice
Piatra Neamţ

noi adrese
PENTRU CĂLĂTORII CU GÎNDUL

Mesinta Lucia Otteanu

PLANETA DE ADOLESCENT

Cînd eram copil ca voi, era deajuns să aud melodia tărăgănată a unui vals vechi ce răsuna trist și dezacordat în după-amiezile liniștite de vară ca să alerg într-un suflet pînă în colțul străzii. Știam că a sosit bătrînul prezicător cu caterinca. Cocoțat pe cutia răgușită, pictată cu flori și cu îngeri, sta Coco, un papagal caraghios, ce privea cînd cu un ochi cînd cu altul la curioșii strînși în jur.

Pentru un leu, Coco trăgea «o planetă», adică un bilețel, în care, chipurile, îți puteai citi viitorul scris în stele.

O replică la acele naive bilete dă cartea scrisă pentru voi de Iuliu Rațiu, intitulată «Planetă de adolescent». Este o carte pe care citind-o v-am auzit rîzînd; am vibrat de emoție cînd

profesorul de chimie întorcea amenințător foile catalogului căutînd «o victimă»; am fost tristă cînd părinții unuia dintre voi s-au despărțit; am împărtășit împăunarea colegilor voștri de clasă care s-au bărbierit pentru prima oară; am fost sfioasă și emoționată ca și voi cînd n-ați îndrăznit să oferiți fetei dragi buchețelul de ghiocei ascuns în buzunar; m-am mirat si m-am bucurat descoperindu-vă dintr-odata nu copii, ci tineri, gravi, pradă unor mari explozii sufletești, minunîndu-vă profesorii cît de repede ați crescut.

În cartea asta l-am cunoscut pe Șerban Mitran, cel mai bun din clasă, nu tocilarul, nu ipocritul, nu vînătorul de zeciuri, ci cel mai îndrăzneț în gîndire și cel mai timid în comportare, cel mai delicat în sentimente și cel mai brutal în gesturi. Cel mai bun dintre copiii și tinerii acestei cărți trece prin cele mai grele încercări. Cu cuvinte simple, scriitorul Iuliu Rațiu vă descoperă în încheierea cărții un mare adevăr: «Totdeauna și în mod firesc, celor mai buni, viața le dă spre rezolvare lecțiile cele mai grele.»

Cartea «Planeta de adolescent» este «un bilet» care se citește pe nerăsuflate. În el vă recunoașteți și din el aflați cît de frumoși și de puternici sînteți voi adolescenții.

«Planeta de adolescent» este o carte a voastră, adevărată și frumoasă tocmai pentru asta.

ESCHIMOȘII

de AUREL LECCA

Nicăieri, în nici o parte de pe globul pămîntesc, cîinii nu sînt iubiți și prețuiți ca în regiunea arctică. Cîinii polari sînt păroși ca urșii și au blana de culoare neagră sau cenușie. Botul lor este ascuțit și urechile drepte. Trag săniile pe distanțe lungi de zeci și sute de kilometri.

Eschimoșii cunosc însemnătatea ajutorului pe care îl dau cîinii și de aceea îi îngrijesc și se poartă cu ei cu multă afecțiune.

Echipajul unei sănii este alcătuit din 6—12 cîini, în funcție de greutatea pe care trebuie s-o tragă, precum și de lungimea drumului de străbătut.

Eschimoșii înhamă cîinii în două feluri: în evantai sau în perechi, una după alta. Cel mai practic mod este cel de-al doilea. Cînd un cîine nu trage, se atinge ușor urechea lui cu un bici lung de opt metri. Uneori, numai prin simplul zgomot al biciului, se atrage atenția cîinelui. Adeseori eschimoșii povestesc că aceste animale le-au salvat viața, atrăgîndu-le atenția asupra pericolului care-i amenință, prin lătrături repetate. De pildă, cînd

banchiza pe care se găsesc este aproape să se rupă în bucăți, cîinii încep să dea semne de nervozitate și oamenii astfel preveniți înțeleg că trebuie s-o părăsească în grabă.

În perioada lungii ierni, copiii își petrec vremea jucîndu-se cu aceste credincioase animale. Dacă vreun cîine a dispărut, eschimosul îl caută fără încetare, prin toate igluurile sau corturile. Dacă a murit, îl plînge toată familia, de la mic la mare, și vreme îndelungată își aduc cu toții aminte de prietenul de care s-au despărțit, povestind cum se purta acesta la vînătoare, cum îl conducea pe stăpîn către casă în timpul nopții polare pe un viscol cumplit, cum a ocolit odată o prăpastie pe cînd se afla cu sania pe un ghețar, cum a salvat un copil de la înec și multe alte fapte demne de amintit. Dacă un cîine s-a îmbolnăvit, stăpînul îl ia înăuntru la căldură și cheamă angakokul pe care-l imploră să invoce spiritele, pentru ca să-l însănătoșească.

Eschimoșii canadieni aveau obiceiul ca atunci cînd murea vreun vînător, cîinii acestuia să fie strangulați și înmormîntați împreună cu el. Exista credința că cel mort va avea nevoie în viața viitoare de credincioasele animale pentru ca să-l apere și să-l transporte acolo unde va călători sufletul său.

Iată doar cîteva dintre interesantele lucruri pe care le puteți afla despre viața eschimoșilor din cartea ce le poartă numele, scrisă de Aurel Lecca.

PĂMÎNTUL NU TACE

Profesorul Coriolan Stoica vă învață, copii, să citiți o carte cu totul și cu totul neobișnuită, o carte veche de milioane de ani, cu filele mereu schimbătoare: bătrîna și zbuciumata noastră planetă natală, Terra.

Bazîndu-se pe un bogat material științific, pe observațiile și concluziile a nenumărați geologi, autorul dovedește că Pămîntul se transformă continuu.

Atlanticul se lărgește anual cu cîte 4 m, continentul american deplasîndu-se spre vest. (Groenlanda, la rîndul ei, «fuge» de Europa cu cîte 11 m pe an).

Pe țărmul Indiei au început să iasă din valuri turnurile unei cetăți clădite cu sute de ani în urmă.

Pe coasta bretană, în golful Douarnenez, zace scufundat, încă din secolul al V-lea, vestitul oraș Ys (cînd apele mării sînt liniștite, în timpul refluxului, o plimbare cu barca îți dezvăluie la numai 5—6 m adîncime o lume de basm).

Zona de nord-vest a Europei este în curs de răsturnare, scufundîndu-se la sud și înălțîndu-se în partea nordică, înălțare care atinge 4 mm pe an. (Să nu uităm că 4 mm pe an reprezintă într-un milion de ani 4 000 m, adică înălțimea medie a Alpilor). Iată numai cîteva semne ale mișcărilor necontenite ce se produc în scoarța Pămîntului.

Coriolan Stoica își poartă cititorii într-o călătorie cu gîndul și în trecutul îndepărtat, cu sute de milioane de ani în urmă. Ne prezintă tulburătoarea ipoteză a lui Wegener după care la început pe planeta noastră a fost un singur bloc continental, ca un fel de cocoașă a Pămîntului, ce plutea în unicul Ocean mondial.

Dar autorul se referă și la evenimente «recente» petrecute în ultimele 30 milioane de ani: de la furtuna dezlănțuită în timpul neozoicului ne-au rămas măreața orgă de bazalt a Detunatei, peșterile cu hidrogen sulfurat și cu bioxid de carbon din Călimani și Hărghita, miile de izvoare de ape minerale, care se înșiră fără întrerupere din Ineu și pînă-n Țara Bîrsei, apele termale de la Herculane, Buziaș, Lipova, aurul, argintul și arama Apusenilor și a Băii Mari, marmura de la Ruschița și oglinda de «argint topit» din căușul Sfintei Ana...

Citind cartea «Pămîntul nu tace» nu numai că vă veți lărgi orizontul de cunoștințe geografice și geologice, dar veți învăța să observați cu și mai multă atenție Pămîntul țării noastre, adăugînd astfel un farmec nou excursiilor, drumețiilor.

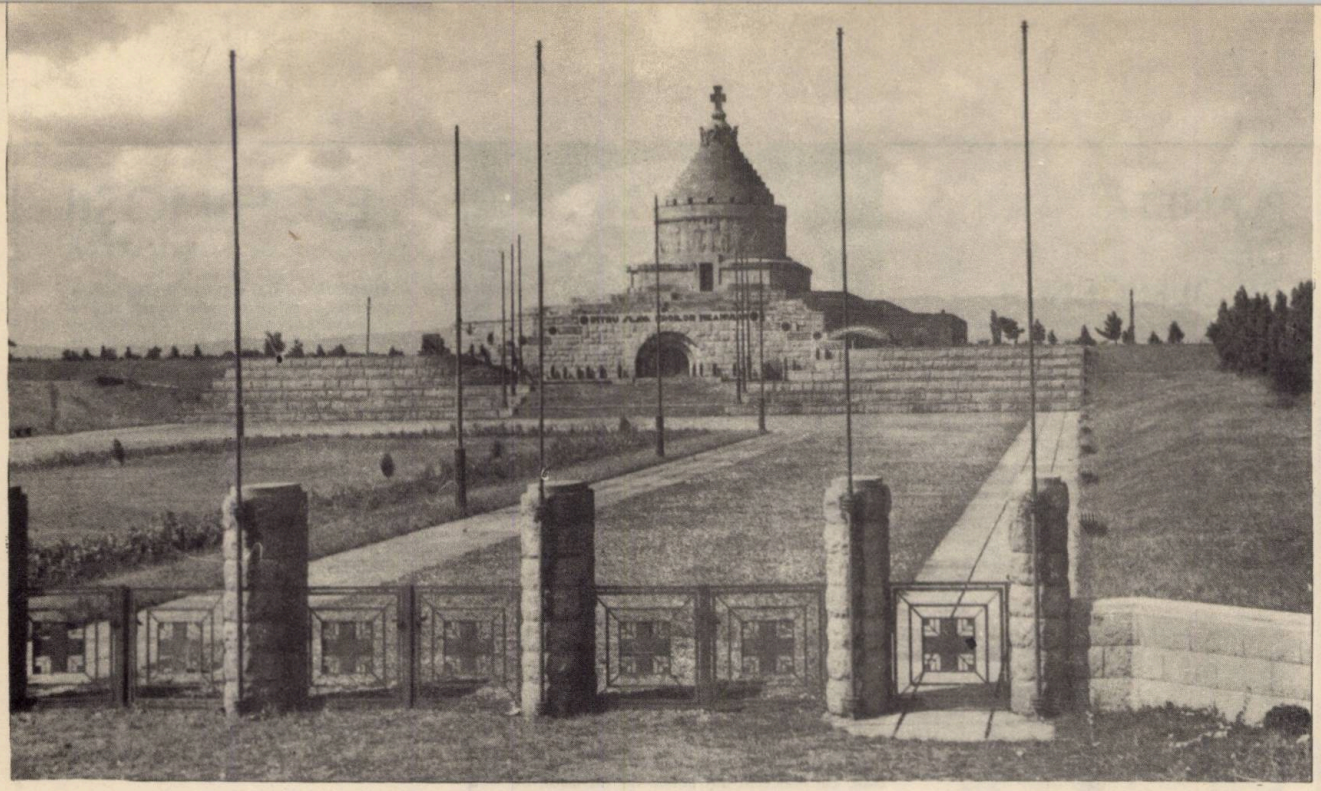

1

PIONIERUL GHID AL MELEAGURILOR NATALE

„PE-AICI NU SE TRECE!"

Mărăşeşti, cuvînt care se alătură firesc altora: ROVINE, PODUL ÎNALT, CĂLUGĂRENI, PLEVNA... iar acestea sînt de mult amestecate în pîinea, în apa, în soarele nostru.

Sute de ani, trei uriaşi, trei imperii, la fel de puternice şi de lacome, au întins mîinile asupra pămîntului nostru, pe rînd sau toate deodată, sfîşiindu-se între ele la împărţeală ori ajutîndu-se, pîrjolind şi furînd ogoarele şi livezile noastre.

MĂRĂŞEŞTI înseamnă 21 000 de oameni care au murit, apărînd la baionetă «naţiunea liberă şi independentă», cucerită tot cu sînge, în 1877, la Griviţa, la Rahova, la Smîrdan, la Plevna; MĂRĂŞEŞTI înseamnă ROMÂNIA; MĂRĂŞEŞTI înseamnă «cea mai dreaptă şi mai sfîntă cauză: izgonirea cotropitorilor germani din căminele noastre».

*

În 1916, cînd România a intrat în război, armata noastră, neinstruită, slab înarmată, fără echipament, flămîndă, a fost silită să se retragă pînă la hotarul Moldovei cu pierderi sîngeroase. Mii de oameni au pierit în bătaia mitralierelor duşmane, seceraţi de tifos, de ger.

Iarna anului 1916 a fost cumplită. Trei sferturi din ţară se aflau în mîinile cotropitorilor pricepuţi în stoarcerea bogăţiilor pe care puseseră mîna. În Moldova, încercuită din trei părţi, bîntuită de molime şi lipsuri, armata noastră a înviat din propria cenuşă, ca legendara pasăre Phoenix. Poporul contribuia cu tot ce putea pentru dotarea armatei, femeile se angajaseră, de bunăvoie, ca sanitare, oameni de seamă — scriitori, gazetari, muzicieni — cutreierau spitalele şi cantonamentele, insuflînd ostaşilor curaj. În cîteva luni, din cetele zdrenţăroase şi flămînde, cu arme învechite, s-a născut o armată nouă, capabilă să dea piept cu duşmanul. În prima mare luptă, cea de la Mărăşti (22 iulie 1917), românii cuceresc o seamă de localităţi, împingînd frontul înapoi cu 30 de kilometri. Celebrul deal al Mărăştilor a fost cucerit de ostaşii Regimentului 2 Vînători, acelaşi regiment care, cu 40 de ani în urmă, pătrunsese primul în reduta Griviţa.

*

În frontul răsăritean, care ţinea de la Marea Baltică pînă la Marea Neagră, Moldova rezista cu îndîrjire. Statul-major german hotărăşte scoaterea ei din luptă, pentru ca astfel calea spre Ucraina să fie deschisă. Generalul Mackensen este foarte optimist şi în seara zilei de 5 august 1917, plecînd din Bucureşti spre front, unde urma să preia comanda operaţiilor, îşi ia rămas bun prin cuvintele: «La revedere, peste două săptămîni la Iaşi»... Între Bucureşti şi Iaşi se afla însă un sat, iar satul se numea Mărăşeşti.

«PE-AICI NU SE TRECE!»

În dimineaţa zilei de 6 august 1917, după o formidabilă pregătire de artilerie şi

1) *Mausoleul de la Mărăşeşti*
2) *Monumentul Aviatorilor — Bucureşti*
3) *Monumentul Geniului — Bucureşti*
4) *Monumentul Cavaleriei — Iaşi*

gaze toxice, nemții trec la atac. Frontul e spart, unitățile românești aflate în acel loc se retrag peste Siret, dar, spre disperarea nemților, locul acestora e luat de unități românești care continuă eroic lupta. Avîntul germanilor se frînge, caută alte locuri pe unde să pătrundă, dar oriunde încearcă dau peste români, care preiau «din mers» pozițiile. La Gîrla Morilor, Regimentul 32 Mircea trece la contraatac, celebrul contraatac la baionetă.

7, 8, 9 august — nemții atacă, românii resping și trec la contraatac. Diviziile a 5-a și a 9-a duc lupte crîncene la Doaga, la Pătrășcani, în Pădurea Călini, au pierderi mari, dar dușmanul nu poate trece.

În ziua de 10 august, generalul Cristescu ordonă o contraofensivă. Dar rezultatul este tragic pentru noi, iar nemții atacă și, apropiindu-se de gara Mărășești, amenință întregul front românesc.

În 12 august, preluînd comanda operațiilor, generalul Eremia Grigorescu, eroul de la Oituz, aduce de acolo deviza: «Pe-aici nu se trece!» Și nu se retrage.

În următoarele zile au loc lupte deosebit de grele la Chicera, la Prisaca, nemții au cîștiguri neînsemnate, dar pierderi considerabile în oameni și materiale.

În ziua de 19 august — zi în care se împlineau cele două săptămîni —, Mackensen ordona o ofensivă violentă (făcuse numai cîțiva pași spre Iași...).

Divizia a 9-a comandată de viteazul general Scărișoreanu rezistă eroic, dar e silită să se retragă. Divizia a 13-a, condusă de generalul Ion Popescu, este și ea măcinată în pădurea Răzoare. Aici, la Răzoare, a scris o pagină de aur compania de mitraliere a căpitanului Ignat Grigore. Acesta adunase mitralierele în tranșee, organizînd rezistența «cu orice preț». Nemții atacă în valuri, valuri, dar tot așa cad seceraţi. Căpitanul Ignat își schimba mereu poziția, însă, rînd pe rînd, cad servanții, apoi gradații. El însuși trage pînă cînd e străpuns de baionete. A doua zi, sanitarii găsesc o tranșee umplută cu două rînduri de trupuri dușmane. Dedesubt — opt mitraliere. Căpitanul Ignat, sublocotenentul Grigoriu și toți servanții se aflau la posturile lor...

În același timp, la cota 100, germanii cuceriseră linia întîia și amenințau pozițiile bateriilor noastre.

Atunci se declanșează contraatacul unităților de rezervă. Batalioanele comandate de căpitanii Miclescu, Tomescu și Drăgănescu intervin cu energie, opresc năvala inamicului și-l dau peste cap. Surprins de vigoarea răspunsului, frontul nemțesc se clatină, șovăie, dă înapoi și începe debandada. Armata dușmană se retrage în panică. Chiar la Focșani, mult în spatele frontului, se ordonă evacuarea rapidă.

Mackensen nici acum nu pricepe ce s-a întîmplat. În loc să fie la Iași — trecuseră doar două săptămîni —, în loc să spulbere Armata română sub tăvălug, se vede nevoit să ia calea întoarsă.

«Pe-aici nu se trece!» Și nu s-a trecut. Cu prețul a 21 000 de soldați și 450 de ofițeri, dar nu s-a trecut.

Iată de ce nemții n-au vorbit niciodată cu plăcere despre Mărășești.

Generalul von Morgen avea să scrie mai tîrziu: «Rezistența românilor a fost deosebit de dîrză: 61 de contraatacuri în 14 zile... Lupta cu baioneta ne-a pricinuit pierderi considerabile».

Macii din holdele Mărășeștilor scriu în fiecare vară, cu slovele lor de sînge, istoria întîmplărilor de acum 50 de ani. Marele mormînt de granit — mausoleul — adună în criptele sale osemintele bunicilor noștri, cărora le datorăm recunoștință și prețuire nemărginită.

Întîlnim nume cunoscute săpate în marmură: generalul Eremia Grigorescu («600 de ostași necunoscuți împreună cu generalul lor»...), Ecaterina Teodoroiu, această Jeanne D'Arc de pe Jii, căzută la 3 septembrie 1917 în luptele de pe Dealul Secului; căpitanul Ignat Grigore, eroul de la Răzoare... Pe o placă, într-o coloană de soldați și ofițeri, citim: «Maria Ion Zamfir — în vîrstă de 12 ani — 6 august 1917». Este fetița-eroină din satul Haret, care, din vîrful unui copac, observa mișcările nemților și le transmitea românilor pînă cînd, lovită, a căzut... Lespezi de piatră, ca pe mormintele voievodale, și inscripțiile: «300 de soldați necunoscuți». Și sînt multe asemenea lespezi.

Macii cîmpiei și mormîntul de granit au scris în paginile istoriei noastre cu sînge: «Pe-aici nu se trece!»

I. PETREANU

Dragi cititori,

În zilele vacanței, cînd veți avea prilejul să călătoriți, să cercetați cu luare-aminte locurile pe care s-au purtat luptele grele din primul război mondial (1916—1917). Și sînt numeroase locurile acestea și sînt presărate de morminte și de monumente ridicate spre slava eroilor neamului nostru care s-au jertfit pentru libertatea patriei iubite.

Citățm numai o parte dintre aceste locuri:

Vîrciorova (pe Valea Cernei); Tîrgul Jiu și împrejurimi; Valea Oltului — Turnu-Roșu, Sibiu; Bran — Predeal — Brașov; de la Ciuc pînă aproape de Tg. Mureș.

Orașe și sate unde s-au dus lupte pentru apărarea Moldovei (1917): Oituz — Mărăști, Măgura Odobeștilor, Mărășești, Nămoloasa, Galați. Cercetînd satele și orașele, notați-vă în carnete date legate de cele spuse de noi mai sus ca să vă puteți alcătui un jurnal de călătorie privind istoria patriei noastre.

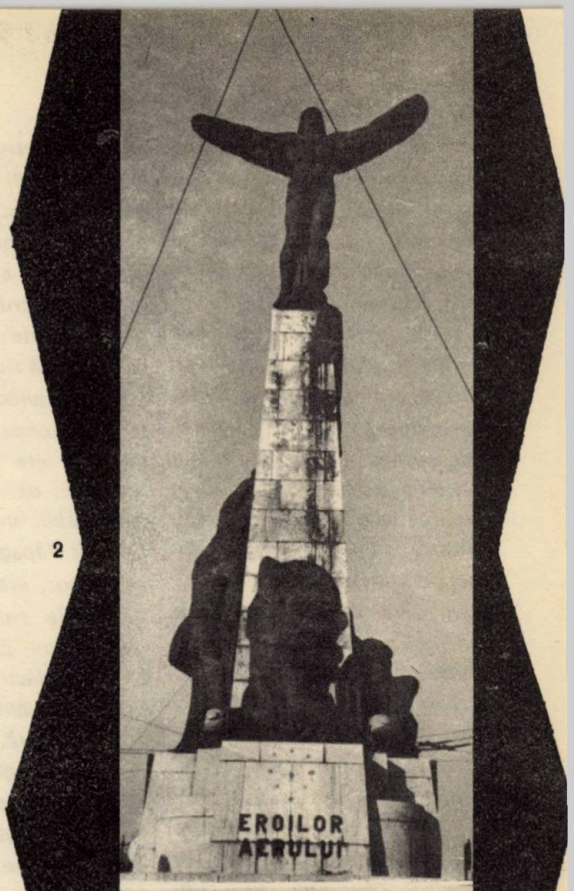

2

3

4

cu cine? semăn

de OCTAV PANCU-IAȘI

Bunicul se plînge că are insomnie. Credeam că semăn cu el. Aveam și eu așa ceva. Nu noaptea. Noaptea dormeam bușteau. Aveam insomnie după-amiaza. Nu-mi venea de loc să mă culc după prînz. Și știți care e culmea? Noaptea, în tabără, nimeni nu te obligă să dormi. Vreau să zic că n-am auzit pe nimeni vorbind despre somnul de noapte și numindu-l «obligatoriu». Probabil pentru că noaptea nimănui nu-i trece prin minte să facă altceva decît să tragă la aghioase. În schimb după-amiezele...

Nu știu cum sînteți voi, s-ar putea să mă înșel, dar tare nu-mi vine să cred că sînteți niște îngerași care stau acolo unde îi pui, nu deschid gura și, dacă trebuie, nici nu respiră... Nu știu, zic, cum sînteți voi, dar ca să folosesc o expresie care mă îndoiesc că nu vă e cunoscută, eu, în tabără, cam «făceam greutăți» tovarășilor comandanți, deoarece, după-amiezele, în dormitor, mă apuca o limbariță...

Naiba știe ce-o fi fost cu mine! Credeți-mă, am martori, că altfel eram un băiat destul de potolit, nici vorbăreț, nici pisălog, nici mai știu eu cum. În seria întîi a taberei și chiar în detașamentul din care am făcut eu parte era unul, Sandu, căruia toată ziua îi turuia gura. Povestea anecdote, își amintea cîte ceva de acasă sau de cînd era mic, îți punea întrebări, dar tot el răspundea grăbit, mă rog, cine l-a poreclit Papagalescu n-a greșit de loc, era însăși părerea lui Sandu, care își purta porecla demn, fără sentimentul că i s-a făcut o nedreptate. Eu însă n-am fost niciodată așa. În tabără, am martori că, ceasuri întregi, mai curînd ai fi izbutit să scoți un mieunat de la dulăul știrb ce se pripășise pe la bucătărie decît de la mine un cuvîntel. Nu vorbeam neîntrebat, nu mă băgam în vorba altora nepoftit, dacă n-am fi fost în vacanță, ci la școală, aș spune că săteam cuminte în banca mea... Însă în orele de somn de după prînz parcă eram altul, dar, știți, complet altul, dacă m-ați fi cunoscut într-o dimineață, după-amiază v-ați fi uitat la mine și v-ați fi întrebat: cine o mai fi și vorbărețul ăsta că nu l-am mai văzut prin tabără?

Cum ieșea tovarășul comandant din dormitor, cred că nici n-apuca să ajungă la doi pași de ușă, că o dată mă răsuceam în pat și începeam.

— Vasile, auzi Vasile! Tu, la școală, ce limbă străină faci?

— Engleza.

— Păcat.

— De ce, mă, păcat? E o limbă care...

— Păcat că nu faci franceza, asta voiam să spun. Dacă făceai franceza, te întrebam ceva interesant.

— Ce?

— De ce se scrie Jean Marais și se citește Jean Maré?

— Și asta, acum, cînd trebuie să dormim, mă întrebi? Te frămîntă chiar atît problema asta încît nu mai puteai aștepta un ceas?

— Ai dreptate. Tac. Somn ușor.

Dar nu tăceam nici zece secunde și iar începeam:

— Mircea, mă Mircea!

— Dormi!

— Dorm imediat, dar spune-mi...

— Ce?

— Ce vrei tu, spune-mi ceceva, n-are importanță. Am chef să-ți răspund la ceva. Nu vrei să știi cît e ora exactă după radio?

— Dormi, mă, ce te-apucă în fiecare după-masă?

— Dorm dacă zici tu.

Poate chiar credeați că dormeam! Aș! Mă trezeam fluierînd.

— Costele, țipa la mine Va-

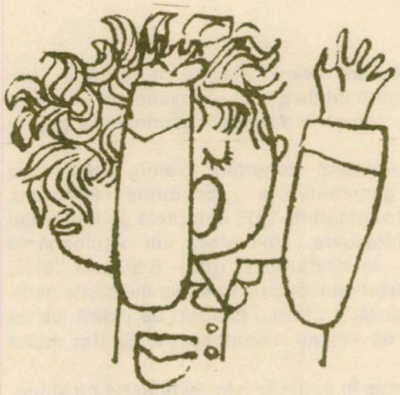

POVESTEȘTE-MI FILMUL

de ELENA DRAGOȘ

Am văzut împreună cu soră-mea filmul intitulat «Omul care l-a ucis pe Liberty Valance». Cînd am ieșit din cinematograf ne-am întîlnit cu Postolache, un băiat de pe strada noastră, care a vrut și el să vadă filmul, dar nu găsise un bilet în plus.

— Povestiți-mi și mie rezumatul filmului ca să știu ce conține, ni s-a adresat el politicos, iar soră-mea sare și-ncepe să-i turuie tot felul de amănunte nesemnificative.

— Nu te pricepi, am intervenit eu la timp. Ascultă-ncoace, Postolache: era un avocat pe care l-au repartizat în Texas unde mișună banditii ca-n codru și l-au bătut de l-au stins, iar el s-a îndrăgostit de o fată pe care s-a apucat s-o alfabetizeze și era logodnica lu'ăla care a jucat și-n «Diligența» și era totodată dușmanul de moarte al șefului banditilor. Și la votare l-au ales pe avocat și s-a-nfuriat banditu' și l-a provocat cu pistolu' dar ăla din «Diligența» l-a omorît, da' n-a știut nimeni, nici avocatul, și la sfîrșit îi arată bătrîni pe față și pe el... Asta-i!

Postolache m-a urmărit cu gura căscată

dacă tot v-am sculat, nu vreți să vă povestesc cum mi-am julit odată genunchiul?

— Liniște! Nu vrem nimic acum. Dormi!

— Bine. Am înțeles.

Era un fel de a spune «am înțeles». Era chiar acel fel de a spune una și de a face alta. Cîntam. Ori strănutam. Ori guițam. Eram în stare să scot un milion de sunete, unul mai neașteptat ca altul, mai straniu și mai zgomotos ca altul.

Ce puteam să fac? Dacă semănam cu bunicul! Dacă aveam insomnie ca el!

Dar, desigur că observați, eu istorisesc toate astea la trecut. Nu vi se pare curios că povestesc, că istorisesc la trecut? Hm? Mie, dacă aș fi în locul vostru, mi-ar părea suspect că cineva istorisește la timpul trecut ceva care pare să se întîmple în prezent.

Ei bine, pare, dar nu se întîmplă. Mai bine zis: nu se mai întîmplă. Săptămînile de tabără s-au terminat. Sînt acasă. Din nou acasă. Aici nu mai există «somn obligatoriu» după-masă. Dar, din păcate, nu mai există nici Vasile, nici Mircea, nici Sandu... Și mi-e un dor de ei! Zău, nu mi-e rușine de loc să spun că mi-e dor. Mi-e dor — și gata. Fiecare dintre ei însă e în alt oraș, la sute de kilometri depărtare. Cine a mai inventat și kilometrii ăștia nesuferiți? Mă gîndesc că aș fi în stare să fac orice ca să-i reîntîlnesc, să mai stăm laolaltă. Nu exagerez. Aș face orice.

Parcă vă văd zîmbind neîncrezători. Vă vine să mă întrebați: nu, zău, ca să-ți reîntîlnești prietenii, ai fi în stare de orice? De pildă, ai fi în stare să dormi după-masă?

Stați puțin să mă gîndesc, să mă gîndesc un pic, un picuț...

Gata!

Aș fi în stare! Pe cuvînt de onoare!

De altfel, toată lumea spune că nici măcar nu aduc cu bunicul, și dacă într-adevăr semăn cu cineva, atunci numai cu bunica semăn.

Și bunica doarme de cum pune capul pe pernă!

Ilustrații: MAGDA ARDELEANU

FILM MUT

de E. TARU

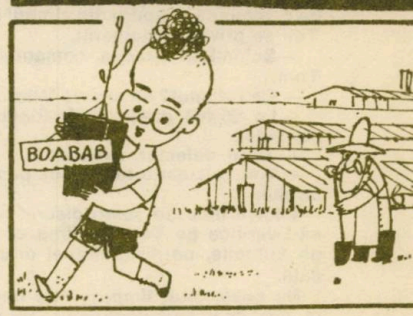

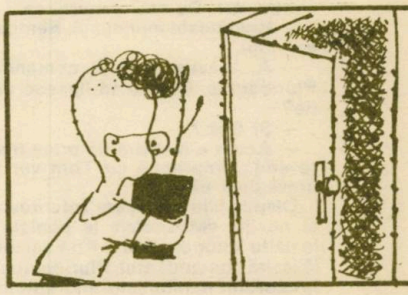

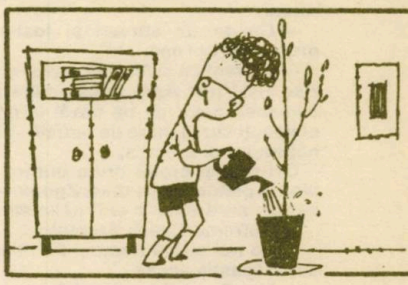

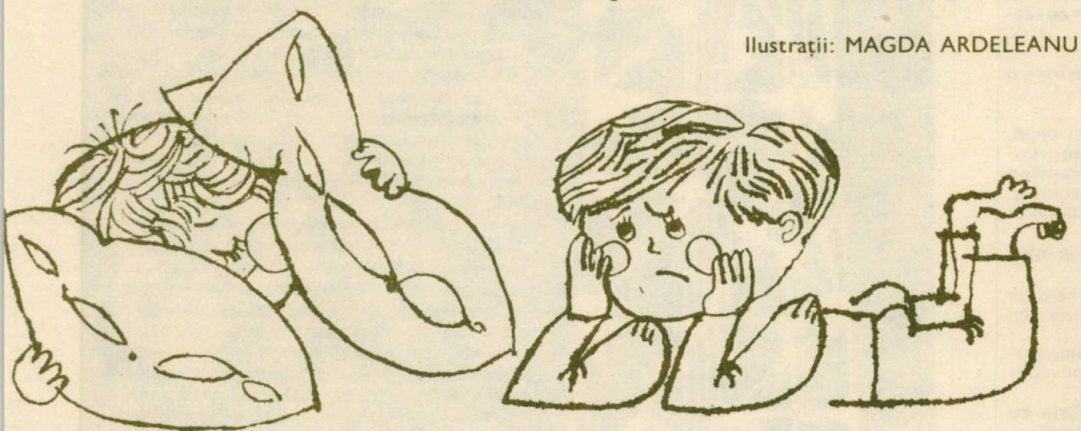

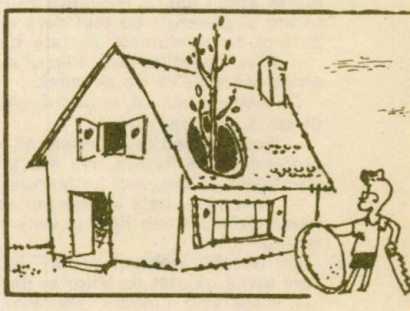

sile, Mircea, Sandu sau altul. Dacă nu ne lași să dormim te dăm afară din dormitor. Pe fereastră te aruncăm!

— Scuzați-mă, nu mi-am dat seama. Nu pot dormi și m-am trezit fluierînd. Dar...

și, cînd isprăvisem, n-a putut să mai zică nici «circ». Era, pesemne, impresionat de modul dramatic și sentimental în care i-am redat filmul, dar soră-mea sare cu gura:

— Așa se povestește subiectul unui film?

— Așa! îi răspund eu, și subiectul tău nu mă interesează că eu știu să reții esențialul și pe ăsta l-am povestit.

— Caraghiosule, spuse soră-mea, și se porni pe un rîs că nu se mai termina, că la asta se pricepe: să rîdă de alții ca să-i pună într-o situație proastă. Și ce credeți?

Deșteptul de Postolache se molipsise și el și rîdea ținîndu-se de burtă.

Ce vreți?! Chestiile-astea nu pot să le suport. Eram hotărît să le întorc spatele, să nu mai vorbesc cu ei toată viața. În loc de asta... m-am pornit să le țin isonul, rîzînd de se zgîlțîia cămașa pe mine.

Îmi adusesem aminte că rămăsesem corigent la matematică și că soră-mea s-a jurat să-mi vîre în cap logaritmii. Trebuia să plece în tabără, dar n-a plecat ca să poată să m-ajute. Nu era cazul să amîn supărarea?

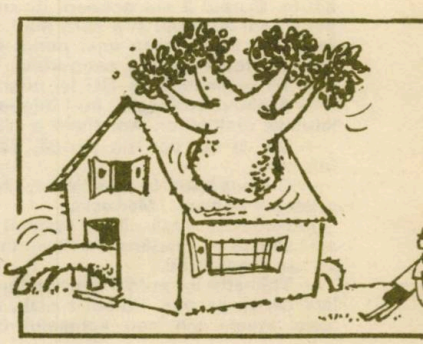

ECHIPAJUL „MIRACOLA

(URMARE DE LA PAG. 5)

Spre surprinderea echipajului, monstrul zburător își schimbă direcția și, în mai puțin de o secundă, dispăru din cîmpul lor vizual. Toți se priviră nedumeriți.

— Schimbați direcția, comandante, rosti Tom.

— Ce tot spui? se enervă Vifor...

— La 25 468 grade N-V. Piscurile suspendate...

— Te-ai defectat, roboțelule...

— Am calculat totul... după picajul monstrului.

Vifor îi făcu un semn discret lui Remus să-l verifice pe Tom, în timp ce el apăsa pe butoane, potrivind totuși direcția indicată.

Nu peste mult timp, în fața navei apăru un pisc înalt, care domina un lanț de coline. Felul în care erau dispuse cît și luciul lor dădeau impresia că piscul din mijloc este suspendat. De aici denumirea...

— Pregătește minibuzul, Remus. Mergem amîndoi.

— A, s-avem iertare, comandante! sări Pluridoctus. Cum o să lipsesc din expediție?

— Și Bob?

— Acum e în afară de orice pericol. Și-a revenit... Împreună cu Tom vor putea supraveghea nava...

Dispozițiile necesare referitoare la locul și poziția «Miracolei» la poalele colinelor le dădu Vifor din mers. Prin camera specială ieșiră comandantul, Pluridoctus și Remus la «bordul» minibuzului, îndreptîndu-se spre Piscul suspendat.

Aici îi întîmpină o atmosferă grea, apăsătoare...

— Cimitir de stîrvuri și fosile, strîmbă profesorul din nas.

— Mă tem că și Marius a avut soarta asta, zise trist Vifor. Apoi, după o clipă de gîndire, comandă celor de pe navă: la primul apel acționați sursa mare de radiații. Vom indica natura lor și direcția.

Cei trei își croiră drum printre oseminte pînă la platoul de pe pisc. Zgomotele ce răzbăteau surd pînă la ei îi neliniștiră.

— Cutremur! vesti Exemplu.

— Ba nu! strigă Remus. Priviți povîrnișul din prăpastia aceea!...

— Mișcă ceva! tresări Vifor.

Se repeziră într-acolo. În aceeași clipă, dintre stînci țîșni... monstrul zburător, fluturînd în ghearele de oțel ceva ce semăna perfect cu costumele purtate de echipaj.

— Flux, somnifer S-E, Piscul suspendat! strigă Vifor celor de pe navă.

Ca lovit de trăsnet, monstrul căzu la mică distanță de comandant.

— Totul e pierdut, îi întîmpină acesta pe profesor și pe Remus. Nu mai încape nici o îndoială... Costumul lui Marius...

— Voia să-și bată joc de noi acum, afurisitul ăsta! îi trase Remus un picior monstrului.

Un horcăit înăbușit îl opri din furia cu care lovea. Ajutat de Vifor și de Pluridoctus, întoarseră ciudatul zburător, lung de cîțiva metri, și gros cît trunchiul unui stejar bătrîn. Corpul îi era acoperit de un fel de pene care aduceau și a solzi mari. Atenția însă le-o reținu gura unei pungi enorme, asemănătoare celei a cangurului.

— Te pomenești că aici își poartă...

— Atenție, profesore, nu-l înțepa cu stiletul! se răsti Vifor. Am simțit o zvîcnitură.

— Da, și eu, dar din pungă. Este ceva înăuntru...

— Culmea! sări în sus Vifor. Ăsta e... prietenul nostru!... Marius!...

Într-adevăr, după cîteva opinteli reușiră să-l scoată pe dispărut, în nesimțire, din... punga monstrului.

— Trăiește! își potrivi Pluridoctus ochelarii căzuți pe nas. Pulsul e slab, dar victorie! Avem din nou echipajul complet!

SAVANȚI RENUMIȚI

O VIAȚĂ ÎNCHINATĂ ȘTIINȚEI

Ludovic Mrazec (1867—1944) s-a născut la Craiova, unde a și absolvit școala.

La îndemnul tatălui său studiază farmacia. Dar tînărul acesta robust, cu o inteligență vie, cu o fire iscoditoare nu poate rămîne între pereții închiși ai unei camere de lucru. El se avîntă spre marele laborator deschis al naturii, îmbrățișînd domeniul mineralogiei, cu largi orizonturi.

Mrazec și-a făcut studiile de specialitate la Geneva. Întors în țară, el lucrează la început ca asistent al cunoscutului profesor I.C. Istrati, apoi la Institutul antirabic «V. Babeș». În anul 1894, cînd se înființează catedra de mineralogie la Universitatea din București, el ocupă prin concurs postul de profesor.

Cursurile sale despre «viața» rocilor și a mineralelor erau o adevărată încîntare. Prin ținuta științifică a acestor prelegeri, Mrazec se impune ca primul profesor de mineralogie din țara noastră. Studiile sale despre originea petrolului și a sării au fost rezultatul unor ani îndelungați de muncă și cercetare.

Pentru lucrările practice, profesorul Mrazec a adunat tot felul de minerale și roci din țară, precum și din locurile pe unde a călătorit. Astfel, a adus nisip de la Marea Roșie, minereu de fier din Urali, roci din Mont-Blanc și Egipt etc.

Întreaga sa viață, toată pasiunea de cercetător și-a dăruit-o ridicării științei românești. După ani întregi de muncă el reușește să înființeze Institutul geologic, în jurul căruia aveau să se strîngă o seamă de oameni de știință și unde avea să se formeze școala geologică românească. Cursurile sale despre cercetările din țara noastră în domeniul petrolului, ținute la Sorbona și la Universitatea din Praga, au dus faima științei românești dincolo de hotare.

În 1930 înființează Societatea română de geologie, reușind astfel să formeze un nou nucleu de activitate geologică, atrăgînd cercetători din centrele miniere și din universități. Cu acest prilej el a strîns în jurul său pe toți geologii din țară, centralizînd o serie de lucrări.

Profesorul L. Mrazec a lăsat geologiei românești un bogat tezaur de cunoștințe, cuprins în cele 95 lucrări ale sale.

Exemplul vieții lui Mrazec, închinat științei românești, rămîne mereu viu.

CORIOLAN STOICA

Cărticica surprizelor

„O farsă"

*

Alexandre Dumas, autorul celor «Trei mușchetari», afirmase într-un grup de prieteni că știe să ghicească caracterul oamenilor și să le prezică viitorul după scrisul lor. Într-o zi, o doamnă îi aduse o scrisoare: «Sînteți mama acestui băiat?» «Nu» — răspunse el. «Atunci am să vă spun sincer: băiatul e leneș, distrat,rău, cam prostuț». Femeia rîdea. «De ce rîzi?» — întrebă scriitorul. «Pentru că, domnule Dumas — spuse femeia — ,această scrisoare mi-ai scris-o chiar dumneata cînd aveai 12 ani.»

— *Cît dai oului?*
— *1,50 lei unul!*
— *Și cele sparte?*
— *1 leu!*
— *Sparge-mi, te rog, vreo 12!*

PROVERBE ROMÂNEȘTI

- Cinstea nu se cumpără, nici nu se vinde.
- Cuvîntul întîi să-l ciopleșți, apoi să-l arăți.
- Dacă fata nu știe juca,
  Zice că lăutarii nu știu cînta.
- Gînduri multe, fără treabă,
  Dovedește minte slabă.

FILATELIE

EMISIUNE ÎNCHINATĂ COMEMORĂRII A 10 ANI DE LA MOARTEA LUI CONSTANTIN BRÎNCUȘI

De curînd, Ministerul Poștelor a pus în circulație o nouă emisiune de mărci filatelice, reprezentînd reproduceri după opera nemuritoare a maestrului artei monumentale moderne Constantin Brâncuși, de la a cărui moarte s-au comemorat 10 ani.

Emisiunea este formată din 7 valori:

«Cap de fată» — 5 bani; «Muza dormind» — 10 bani; «Coloana fără sfîrșit» — 20 bani; «Sărutul» — 40 bani; «Cumințenia pămîntului» — 55 bani; «Domnișoara Pogany» — 1,20 lei și «Poarta sărutului» — 3,25 lei.

CONSTRUIȚI-VĂ SINGURI

BAROMETRU CHIMIC

Cu ajutorul acestui instrument interesant și mai puțin obișnuit veți putea prevedea aproximativ schimbările apropiate ale vremii.

Pentru a-l construi turnați într-o sticluță: 56 g de alcool, 2 g de camfor, 0,5 g de clorură de amoniu, 0,5 g de azotat de potasiu și 50 g de apă distilată. Amestecați totul foarte bine, apoi încălziți sticluța pe o baie de apă pînă ce toate substanțele se vor dizolva și amesteca complet. Cînd ați obținut un lichid omogen turnați conținutul sticluței într-o eprubetă curată și astupați-o cu grijă spre a nu se putea evapora din lichid. Fixați eprubeta pe o bucățică de placaj cu ajutorul a două benzi de

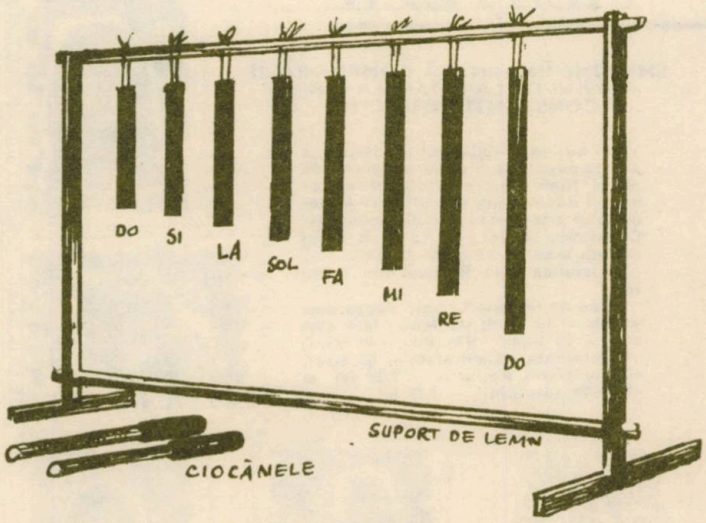

La capătul fiecărui tub dați cîte un mic orificiu, care va trece prin ambele părți ale tubului. Prin el introduceți o sfoară lungă de circa 15 cm, cu ajutorul căreia veți putea suspenda tubul de bara orizontală.

Ciocănelul pentru lovit tuburile va fi un băț lung de circa 25 cm, ce va avea unul dintre capete îmbrăcat într-o bucățică de cauciuc. Tuburile vor fi lovite cu capătul cauciucat. Pentru a cînta o melodie aveți nevoie de două bețe. După cîtva timp de exerciții se poate cînta la acest instrument ca la un fel de xilofon.

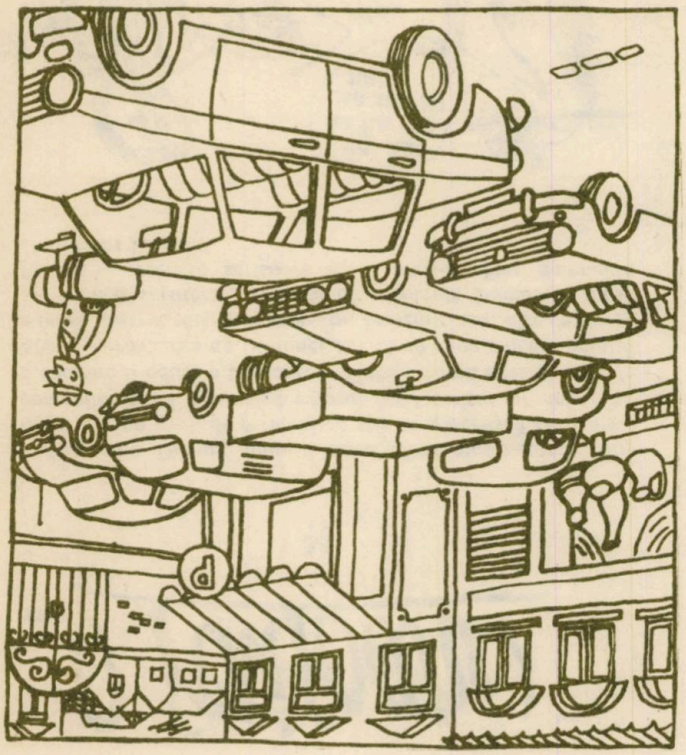

Găsiți 14 deosebiri între aceste două desene care par identice!

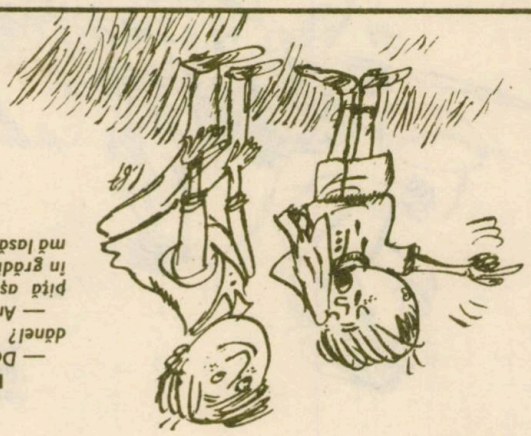

MOTIV

— De ce plîngi, Dăndănel?

— Am făcut o gropiță așa de frumoasă în grădină, și mama nu mă lasă s-o duc în casă!

MIC DICȚIONAR FILATELIC

BLOC. Grup de mărci care nu au fost detașate. Cel mai obișnuit tip de bloc este cel de «patru», adică cel care se compune din patru mărci așezate două sus și două sub ele.

COLIȚĂ. Ansamblu format din una sau mai multe mărci ale unei emisiuni, imprimate cu o margine mai mare decît formatul mărcilor și avînd desene sau texte legate de subiectul emisiunii.

UZAT-NEUZAT. Mărcile în forma lor inițială sînt neuzate. Cînd poartă ștampila sînt uzate. Aceleiași situații îi mai corespund și denumirile de obliterat și neobliterat.

JOCUL CELOR OPT BALOANE

Adăugați un număr variabil de litere fiecărui balon astfel ca prin anagramare să aflați opt poeți români. Luînd de la fiecare de la prima pînă la a opta literă, veți afla numele celui mai mare poet român.

*

SOLUȚIA: EMINESCU; ARGHEZI; MI-NULESCU; LABIȘ; ALECSANDRI; TO-PÎRCEANU; COȘBUC; NECULUȚĂ; BOUREANU.

ÎN SFÎRȘIT

Dănățel: Aoleu, am în-ghițit butonul de la cămașă.
— În sfîrșit, o să știi și tu acum unde îi-e butonul!

UN INSTRUMENT MUZICAL

Dacă lovim ușor un tub metalic, se produce un sunet datorită aerului din interiorul tubului, care începe să vibreze. Astfel pot fi obținute sunete variate folosind tuburi de lungimi diferite. De exemplu: un tub lung de 32,7 cm vibrează cu aceeași frecvență ca nota DO a unui pian.

Începeți construcția cu suportul de lemn, pe care-l puteți face după modelul din figură. De bara superioară veți suspenda tuburile metalice în ordinea notelor gamei. Din tuburi de aluminiu sau alamă, tăiați apoi bucăți după următoarele lungimi, care trebuie să fie respectate cu strictețe:

Do	= 32,7 cm	Sol	= 27,1 cm
Re	= 31,1 cm	La	= 25,3 cm
Mi	= 29,2 cm	Si	= 23,8 cm
Fa	= 28,3 cm	Do	= 22,9 cm

carton. Plasați instrumentul astfel construit pe un perete și puteți să vă începeți observațiile. Pentru a prevedea schimbările de timp e suficient să priviți și să interpretați modificările succesive ale lichidului din eprubetă, după cum urmează:

— limpede	= timp frumos
— cristale la fund	= aer dens, iarnă, îngheț
— opac	= ploaie
— opac cu mici steluțe	= furtună
— flacoane ascuțite	= cer acoperit, iarnă, zăpadă
— flacoane numai în partea superioară	= vînt puternic
— mici pete	= umiditate
— flacoane care urcă și rămîn sus	= vînt în înălțime
— mici steluțe în timpul zilelor senine de iarnă	= căderi de zăpadă în perspectivă

VASILE ERICH

HUDIȚĂ SORIN

Vor să se împrietenească cu fete și băieți care scriu povestiri, poezii:

Vasile Erich, clasa a V-a, Școala generală «Petöfi Sandor» Deva; Hanga Vasile, clasa a V-a, Școala generală nr. 4 Hunedoara; Hudiță Sorin, clasa a VII-a C, Școala generală comuna Brănești, raionul Lehliu, regiunea București; Munteanu Cornelia, clasa a VI-a A, Liceul de arte plastice Iași.

HANGA VASILE

MUNTEANU CORNELIA

P.S. Au dezlegat jocurile publicate în revista «Cravata roșie» pionierii: Geosan Vasile, clasa a V-a, Școala generală nr. 1 Cîmpulung, regiunea Suceava; Trocicaru Aurelian, str. Mărășești, Bloc 4, scara D, etajul 1, apartamentul 6, Suceava; Cîrstea Elena, clasa a VII-a A, Școala generală nr. 3 Sighetul Marmației, regiunea Maramureș.

Vor să discute despre fotbal:

Dumitrescu Stănel, clasa a VII-a B, Școala generală Călărași; Gherman Nicolae, clasa a VI-a D, Școala generală Orașul Victoria.

DUMITRESCU STANEL

GHERMAN NICOLAE

Pionierii Chișoi Rodica, clasa a V-a B, Școala generală nr. 26 Constanța; Ștefănescu Emilia, clasa a VII-a, Școala generală Sarmizegetusa, regiunea Hunedoara; Tcaci Nadejda, din satul Solonețul Nou, raionul Gura Humorului; Mira Iordănescu, Aleea Florilor nr. 3, scara 5, etajul 2,apartamentul 9, Petroșeni; Olaru Elena, Școala generală din comuna Bîrza, raionul Bălți-lești, regiunea Oltenia; Manea Mariora, comuna Craiva, raionul Ineu, regiunea Crișana,vor să facă schimb de scrisori pe tema cunoașterii satului și orașului natal cu pionierii și școlarii din toate regiunile țării. Așteptînd cu nerăbdare scrisorile voastre, ei vă roagă să le scrieți.

Vasilica, clasa a VI-a, str. Baba Novac, bloc T/1, scara C, apartamentul 58, București.

TRUȘCĂ T. GEORGETA

Schimb de timbre: Rusu Victor, clasa a VI-a, str. Grivița nr. 462, Brăila.

RUSU VICTOR

Ați încercat sa organizați o întîlnire cu pionierii care au făcut parte din primele detașamente de pionieri ale școlii voastre? Unitatea de pionieri din comuna Voicești, regiunea Argeș, a avut o asemenea acțiune care a făcut tuturor impresii de neuitat. Dacă vreți să aflați amănunte despre această întîlnire, scrieți-le.

(URMARE LA PAG. 12)

POPA VASILICA

ÎMPRIETENIȚI-VĂ ÎN VACANȚĂ

Salutăm cu bucurie inițiativa colectivului clasei a VI-a C de la Liceul nr. 3 Baia Mare, care și-a propus să-și întocmească în vacanță un album cu vederi și fotografii reprezentînd monumente ridicate în amintirea eroilor celui de-al doilea război mondial. Dacă veți întîlni în drumețiile voastre astfel de monumente, sînteți rugați să faceți schimb de vederi și de fotografii cu colectivul amintit.

VEDEAN MARIUS

DUMITRESCU ANCA-MIHAELA

Vor să cunoască băieți și fete care fac parte din cercurile dramatice și de balet:

Vedean Marius, clasa a VI-a A, Școala generală nr. 14 Cîmpia Turzii; Dumitrescu Anca-Mihaela, clasa a VII-a, Școala generală nr. 111 Buc.; Truşcă T. Georgeta, clasa a VII-a, Școala generală nr. 1 Tg. Jiu; Popa

O REVISTĂ DE ALTĂDATĂ

Intr-un imobil de pe Calea Victoriei, la primul etaj se afla la început redacţia «Revistei copiilor şi a tinerimii», înfiinţată de C.G. Costa-Foru şi I. Barberis. Într-o zi, după apariţia primelor numere ale revistei, doi oaspeţi îşi făcură apariţia în redacţie; înainte păşea un tînăr înalt şi zvelt, bine îmbrăcat,care, cu o voce plină de siguranţă, îl salută pe bărbatul impozant ce stătea la birou. C.G. Costa-Foru —căci el era — se ridică de la locul său, dădu mîna tînărului care îl salutase, şi cu amabilitate îl întrebă ce doreşte. Drept răspuns, acesta îi întinse o carte poştală. Costa-Foru îşi aruncă o privire asupra ei şi zîmbi cu mulţumire:

— Aşadar, dumneata eşti Ion Pas? şi, neobservînd protestul de pe figura tînărului, continuă fără să-i lase timpul să răspundă: Am citit cu plăcere povestirea ce ne-ai trimis-o.O vom publica în primul număr care urmează să apară în cîteva zile. Mai ai şi altele, dragă Pas?

— El e Pas, nu eu, reuşi, în sfîrşit, să spună tînărul. Eu sînt profesor, nu scriitor. L-am însoţit numai pe vărul meu, mai mic şi mai timid, care s-a temut să vină singur la redacţie.

Faţa lui Costa-Foru exprima uimire. Se uită mai bine la copilandrul slăbuţ şi modest îmbrăcat care se ţinea departe de birou. După ce lăsă să treacă o clipă, pentru a-şi stăpîni uimirea, directorul revistei exclamă cu tonul lui prietenos:

— Dumneata eşti autorul? Cam tînăr, dar n-are a face. Talent să fie, că anii se adună!

Aşa şi-a făcut intrarea în redacţia «Revistei copiilor şi a tinerimii» scriitorul Ion Pas, care şi astăzi scrie minunate povestiri pentru mari şi mici. La revista pentru copii a lui Costa-Foru şi-a făcut el ucenicia de gazetar şi tot aici a publicat povestirile pentru copii, adunate apoi în numeroase volume.

Revista era aşteptată cu nerăbdare de mii de cititori; apariţia fiecărui număr era o adevărată sărbătoare, de care îşi amintesc — fără îndoială — mulţi dintre bunicii de azi, care atunci erau copii. Din fiecare număr al revistei, Costa-Foru, gazetar de renume, patriot, trimitea gratuit cîte 1 000 de exemplare copiilor din Transilvania, în anii cînd această provincie românească era cotropită.

La «Revista copiilor şi a tinerimii» a publicat Petre Dulfu «Isprăvile vitejeşti ale haiducului Gruia lui Novac» şi «Năzdrăveniile lui Păcală», iar I.C. Vissarion basmele: «Ber-Căciulă» şi «Zapis-Împărat».

Am ales pentru voi, dragi cititori, o povestire scrisă odinioară de Ion Pas.

ILIE STANCIU

POVESTE FĂRĂ CUVINTE

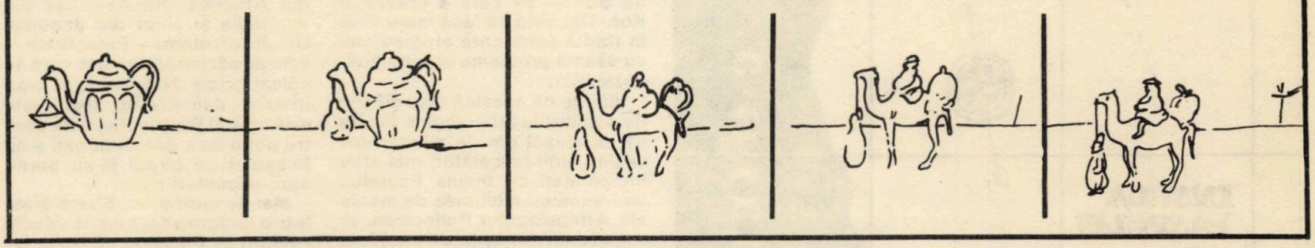

UN OM ŞI-UN CÎINE

Era un vînător. Şi vînătorul avea un cîine la care ţinea foarte mult, deoarece cîinele era mic şi isteţ. Oriunde pleca, îl lua şi pe cîine: la vînătoare, la plimbare, în sfîrşit, pretutindeni. Mîncarea cea mai bună lui Cioban i-o dădea, vorba cea mai drăgăstoasă pentru Cioban o avea.

Dar de la un timp cîinele a început să îmbătrînească. Se mişca anevoie dintr-un loc într-altul, şi nici vorbă nu mai era de agerimea-i de altădată. Şedea toată ziua lungit în culcuş şi nu mai venea nimeni, cu zilele, să-i arunce vreun os. Ba, într-una din zile, a simţit o amărăciune şi mai cumplită. Stăpînul l-a scos duşmănos din coteţ şi l-a legat cu o frînghie de-un pom, deoarece îi trebuia coteţul. Atunci stăpînul l-a alungat pe drumuri, fiindcă îşi închipui că animalul îi cobeşte a rău.

Alte chinuri pentru bietul Cioban acum.

Colinda maidanele. De dormit dormea pe unde găsea: pe maidane, pe drumuri ori în pădurice din marginea oraşului. Într-o zi şedea tolănit pe-un maidan. Cerul era senin, soarele îşi trimitea razele-i călduţe pe pămînt şi în zarea albastră se vedeau trecînd cîrduri de berze.

Şedea aşa cîinele şi se gîndea că de ce nu este şi el o pasăre, de ce nu are şi el aripi să zboare, fără nici o grijă, departe departe...

Şi, cum şedea aşa, îl vede pe stăpîn trecînd prin mijlocul uliţei cu puşca la spate. Tresare. Un fior îl pătrunde. Unde s-o fi ducînd? La vînătoare. Şi el să stea aici, pe maidan? Şi el să nu-l urmeze? Nu, nu se poate.

Se ia după stăpîn. Păşeşte cu teamă ici, colo, dincolo, să nu fie văzut.

Stăpînul s-a afundat în inima pădurii. A avut noroc: o sumedenie de lighioane i-au venit în bătaia puştii. A tras, a tras pînă cînd a rămas numai cu un glonţ.

Însă atunci i-a ieşit înainte un urs. Ce este de făcut? Pune puşca la ochi şi trage. Dar, ca niciodată, nu nimereşte. Omul care ochea uliul în zare acum n-a putut să ţintească la doi paşi!

Îl trec năduşelile. În puşcă nu mai are nici un foc, iar în apropierea sa fiara mugeşte înfuriată. Să fugă, degeaba. Ursul cînd este îndîrjit goneşte mai tare decît omul. Să strige, în zadar: nu l-ar auzi nimeni. Este pierdut. Însă, în clipa cînd se pregătea să-şi ia rămas bun de la viaţă, vede cum un cîine zbîrlit la înfăţişare se năpusteşte din desiş, lătrînd cumplit, şi cum fiara o ia la goană, înspăimîntată.

...Ati ghicit, copii? Cîinele care se năpustise din desiş, punînd pe goană ursul, nu era altul decît Cioban.

ION PAS

„MISTERELE" INS

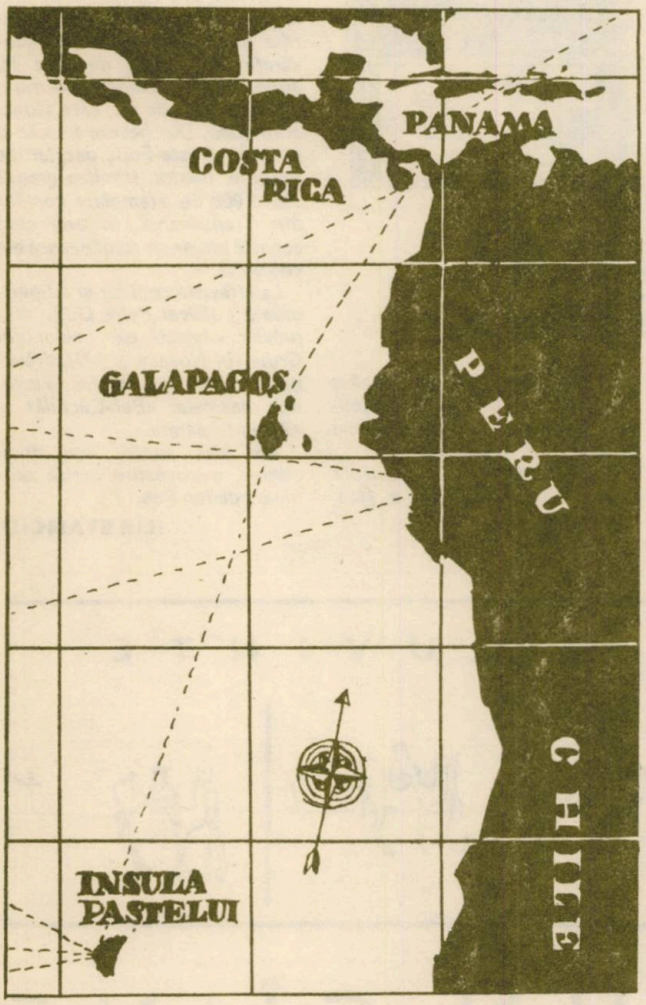

Era în anul 1722 cînd amiralul olandez Jacob Roggeven a zărit în largul Pacificului un petic de pămînt al cărui relief neregulat și văduvit aproape cu desăvîrșire de vegetație îi dădea un aspect dezolant. Cînd, împreună cu ceilalți membri ai expediției, a pus piciorul pe acest pămînt neospitalier, era prima zi a sărbătorilor de primăvară, fapt care l-a determinat să-i dea numele de Insula Paștelui.

PÎNĂ LA KON-TIKI

Echipajul expediției n-a poposit pe Insula Paștelui decît o singură zi, dar suficient ca în zori să constate cum, în jur, din loc în loc, stăteau neclintite niște statui uriașe, din lut, cum credeau ei, cu înfățișare de om, înaintea cărora se prosternau băștinașii. Nici unul dintre ei nu și-ar fi închipuit că din acea zi micuța insulă din Arhipelagul Polinezian va intra într-o dispută științifică foarte aprinsă, al cărei rezultat final n-a fost posibil de dat nici pînă în ziua de astăzi.

Înșiși băștinașii parcă ar fi presimțit asemenea lucru, numindu-și insula «Buricul Pămîntului».

După o jumătate de secol, singuratica insulă a fost vizitată de conchistadorii spanioli de pe coastele Americii Latine, care au constatat că statuile erau cioplite dintr-o rocă vulcanică atît de dură încît la izbirea cu ciocanul săpărau scîntei. Odată cu această descoperire, cum era și firesc, s-au pus întrebări la care răspunsul s-a lăsat mult așteptat. Iată cîteva dintre ele: Cine au fost iscusiții sculptori care au putut să execute asemenea opere minunate? Cum s-au putut tăia din roca dură sute de asemenea figuri de zeci de tone greutate și peste 10 m înălțime? Cum le-au putut transporta kilometri întregi și înălța pe verticală cu mijloace atît de primitive?

Toate acestea, la care se vor mai adăuga și cele provenite din descoperirile ulterioare (originea populației de aici sau ce înseamnă ciudata scriere hieroglifică de pe tăblițele găsite), constituie misterele Insulei Paștelui.

Pe fîșia de pămînt de numai 20 km lungime au mai poposit cu oamenii lor și celebrii navigatori și exploratori Cook, La Perausse, Alfred Metraux, al căror efort de a dezlega aceste probleme a rămas fără rezultat.

APAR NOI IPOTEZE

În ultima vreme, enigma coloșilor de piatră este din nou în plină actualitate.

În urmă cu două decenii, traversarea peste ocean, din Peru pînă în Tahiti, a curajosului cercetător și navigator Thor Heyerdahl pe o plută din lemn de balsa — copie fidelă a navelor vechilor indieni de pe coasta Americii de Sud — pe care a botezat-o Kon-Tiki avea să facă mare vîlvă în rîndul celor care studiau mai cu seamă problema originii polinezienilor.

Înainte de această expediție și de săpăturile arheologice făcute de curajosul om de știință norvegian, unii cercetători mai erau încredințați că Insula Paștelui, împreună cu mulțimea de insule ale Arhipelagului Polinezian, ar reprezenta rămășițe ale unui fost continent dispărut, iar cei 600 de străjeri de piatră rămași constituie ultima mărturie a unei puternice civilizații înghițite de apele Pacificului în momentul unei catastrofe. Din cercetările întreprinse de geologi a reieșit că de la apariția omului și pînă astăzi nivelul apelor oceanice din zona Insulei Paștelui nu s-a schimbat cu nimic. De asemenea, pînă la temerara încercare a lui Heyerdahl, o serie de cercetători etnografi, lingviști, arheologi susțineau și ei teoria primilor navigatori și descoperitori europeni cum că insulele polineziene au fost colonizate de populații asiatice, care foloseau drept trambulină insulele din Arhipelagul Sondelor. Presupunerea părea cu atît mai reală cu cît s-a putut constata că limbile vorbite de băștinașii Insulei Paștelui fac parte din același grup lingvistic ca limbile malaeză și malgașă.

Cu această ipoteză era de acord la început chiar și Thor Heyerdahl.

Însă după ce el a reușit traversarea pe pluta Kon-Tiki, a putut demonstra practic că lunga călătorie peste ocean putea fi făcută de strămoșii băștinașilor Insulei Paștelui (deci și ai întregii Oceanii), nu numai din sud-estul Asiei, ci și de pe coastele Americii de Sud, urmărind direcția vînturilor și a curenților maritimi.

Această enigmă istorică a captivat din ce în ce mai mulți cercetători. Un bun colaborator al lui Thor Heyerdahl, arheologul Edwin Ferdson, susține că există posibilitatea ca popularea insulelor din mijlocul Oceanului Pacific să se fi făcut tot atît de bine din America, din Asia sau din Australia și chiar din Japonia. Un alt cercetător — Peter Buch — este de părere că oamenii care au călcat prima dată insula și s-au instalat definitiv au fost niște «vikingi» ai Pacificului, care pentru pofta de a deveni bogați s-au îmbarcat pe pirogi și-au pornit spre pămînturi noi.

Mai de curînd, A. Sharp arată într-o lucrare a sa, numită «Vechi călători în Pacific», că toate insulițele Oceaniei (Micronezia, Melanezia și Polinezia) au fost descoperite nu de oameni dornici de aventuri și bogății, ci de către simpli marinari, care din cauza furtunilor și curenților au fost duși cu corăbiile lor pînă aici.

Meritul tuturor acestor teorii constă în faptul că au scos la iveală diferitele influențe care ar fi putut avea loc în același timp asupra civilizației din insulele Pacificului.

SCRIERE DIN INSULA PAȘTELUI

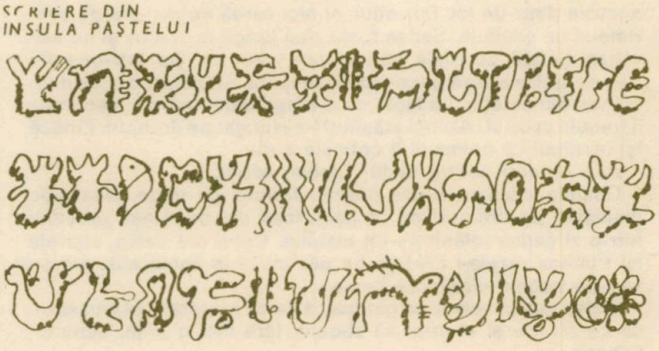

ULEI PAȘTELUI !!

ÎNCEPE SĂ SE DEZVĂLUIE MISTERUL

În anii din urmă, un ajutor substanțial la destrămarea tainelor Insulei Paștelui l-a dat arheologia.

În cea de-a doua expediție a sa (1955—1956), Thor Heyerdahl a întreprins pentru prima oară săpături stratigrafice pe insula misterioasă, cu scopul de a întîlni urme mai vechi decît cele de la suprafață. Surpriza celor de față a fost mare cînd au constatat că această insulă golașă fusese într-o altă perioadă geologică înveșmîntată de o vegetație bogată Chiar și regiunea unde se află craterul stins Rano Raraku, locul de unde își procurau minunații sculptori materia primă, era acoperită de păduri de palmieri. S-a putut aprecia și de cînd este prezent omul pe aceste meleaguri, azi neospitaliere. Acest lucru specialiștii l-au dedus după ultimul strat cu polen al fostei vegetații, înnegrit de funinginea rămasă după focul pus de strămoșii băștinașilor de azi pentru a-și lărgi locul așezărilor și templelor.

Marea descoperire a lui Heyerdahl a fost, de data aceasta, identificarea unor statui de un tip cu totul deosebit de cele obișnuite. Acestea, cunoscute de noi din lucrarea sa «Kon Tiki», au un bust gigantic, capul prelung și urechile lungi, iar mîinile încrucișate și așezate sub stomac.

Prin metoda carbonului radioactiv aplicată, s-a putut stabili că acestea erau cele mai vechi statui din întreg noianul de insulițe din Oceanul Pacific, datînd din perioada preincașă. Din legenda rămasă și azi pe Insula Paștelui reiese că oamenii care au pătruns aici și au cioplit «coloșii de piatră» cu urechi lungi au venit cu regele Hatu Matua din răsărit, adică din America de Sud. După două sute de ani de prietenie, strămoșii populației Kaihu (urechile scurte) au pornit lupte grele cu urechile lungi, scăpînd dintre toți aceștia din urmă doar unul singur, Ororoina, căruia i s-a dăruit viața. Actualul staroste al insulei, Aton, se trage, bineînțeles, prin 12 generații, direct din acest unic supraviețuitor al «urechilor lungi».

MOAI-KOVA-KOVA SCULPTURĂ ÎN LEMN

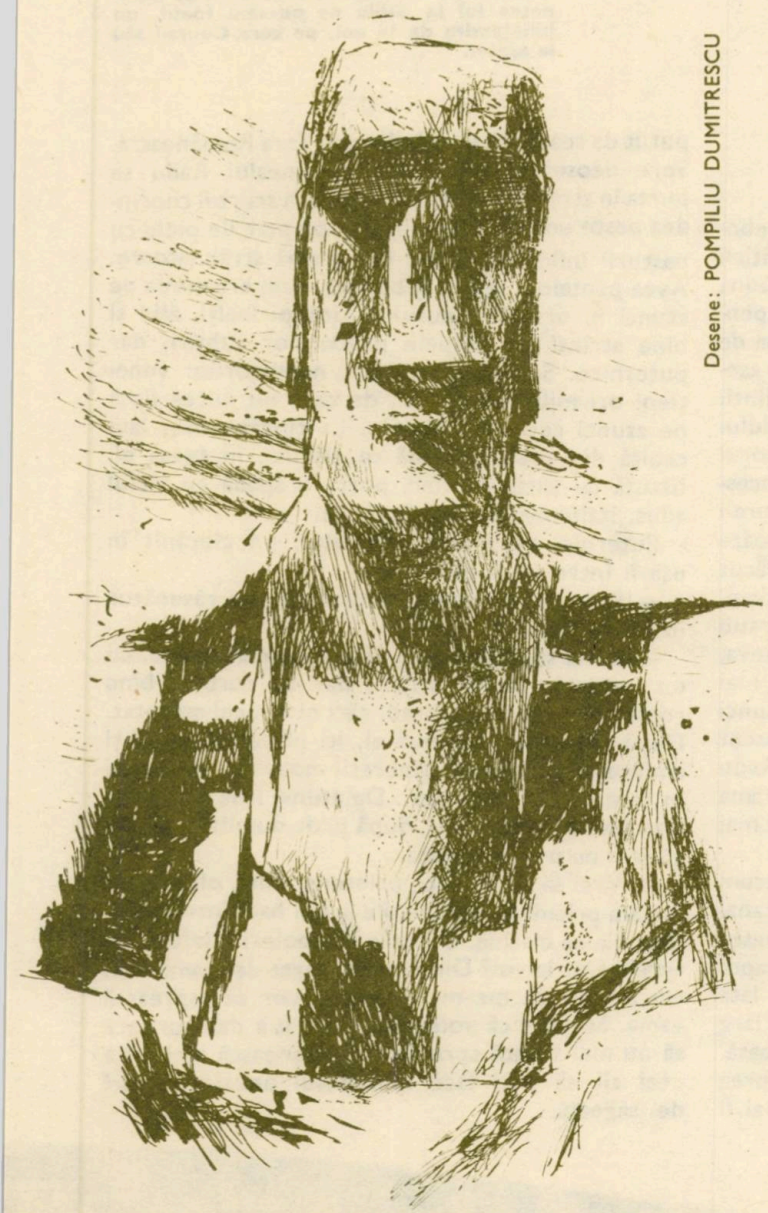

Desene: POMPILIU DUMITRESCU

La insistențele membrilor expediției, Aton a putut să mai dezvăluie un alt mister, și anume tehnica cioplitului și a transportului statuilor, așa cum o făceau strămoșii săi. El și-a adunat pe cei 12 membri de familie, care, cu niște tîrnăcoape mici confecționate din rocă dură vulcanică, au început să cioplească o stîncă de bazalt din craterul Rano Raraku, unde altădată își aveau șantierul străbunii lor.

Ținîndu-se cont de randamentul realizat zilnic, s-a făcut un simplu calcul care a arătat că o statuie de cca. 6 m înălțime, se putea termina într-un an de zile. Transportarea unei statui gigantice au putut-o face 180 de băștinași, conduși de Aton, susținînd-o numai cu funii și pene de lemn. De asemenea, a reușit și ultima probă: în 18 zile doar, cîțiva băștinași au putut ridica un gigant de bazalt de 20 de tone și să-l așeze pe un soclu înalt numai cu ajutorul unor pietre mici, pe care le îndesau sub capul și pieptul statuii, și a doi butuci lungi întrebuințați ca pîrghii.

La toate aceste probe practice care s-au făcut pentru confirmarea ipotezei temerarului norvegian în ce privește contactele cu continentul american, s-a adăugat și descoperirea sa din expediția făcută în 1961, cînd în Insula Galapagos a descoperit obiecte purtînd amprenta artei peruviene. Cînd a ajuns în Insula Paștelui, la ipoteza sa aveau să se adauge noi argumente de afirmare; a ieșit la iveală o nouă statuie, cu totul diferită de «coloșii de piatră». Aceasta înfățișa o făptură chircită, de o factură apropiată de unele opere ale civilizației Maya. Astfel s-a născut și teoria influențelor precolumbiene de pe Insula Paștelui. De asemenea, între anii 1963 și 1965, exploratorul Francis Mezière aduce date inedite pentru a elucida «misterul» insulei. Împreună cu soția sa, de origine polineziană, a putut cîștiga încrederea băștinașilor de aici. Acestora li s-a indicat prezența altor statui de tip Maya ascunse în diverse puncte subterane ale insulei. De asemenea, Mezière a depistat un document (un caiet) pe care ultimul cunoscător al tainelor marilor statui a descifrat în parte hieroglifele gravate pe vechile tăblițe, traducîndu-le în limba băștinașă.

Nu putem spune că după această îndelungată trudă, misterele Insulei Paștelui au fost dezvăluite întru totul. Dar unor probleme importante li s-a putut da un răspuns. Astfel, se poate afirma cu probe științifice că în urmă cu peste două mii de ani, popoare de cultură preincașă au navigat peste ocean cu simple plute, pornind de pe coasta vestică a Americii de Sud. Cei care au ajuns pînă la Insula Paștelui și-au construit locuințe, temple și au cioplit coloșii de piatră cu chip de om, precum făcuseră și strămoșii lor în Peru. De asemenea, și-au lungit loburile urechilor în mod artificial, asemenea dinastiei preincașe din Tiahuanaco. Cu cîteva secole mai tîrziu au fost aduși de către «urechile lungi» cei dintîi polinezieni din insulele Marchize, ca muncitori sclavi. Mai tîrziu, în urma răscoalelor, au izbucnit lupte civile care s-au soldat cu exterminarea aproape completă a «urechilor lungi» de către polinezieni, care împreună doar cu Ororoina au pus stăpînire pe insulă, găsindu-se în această situație și la venirea exploratorului Roggeven, în 1722.

C. NEDELCU

Stăpînul focului zburător

de D. TODERICIU

(REZUMATUL CAPITOLULUI PRECEDENT)

Povestirea de față este dedicată vieții inventatorului Conrad, care a încercat pentru întîia oară să experimenteze racheta cu mai multe trepte. Venit la Sibiu în anul 1529, odată cu armatele imperiale care cotropiseră Transilvania, Conrad se desparte de foștii săi tovarăși de arme. Aceștia, înfrînți de Petru Rareș, voievodul Moldovei, la Feldioara, părăsesc țara. Conrad rămîne la Sibiu, devenind șeful arsenalului cetății. Printre cei care se bucură de rămînerea lui la Sibiu se numără Ionuț, un băiețandru de 14 ani, pe care Conrad și-l ia ajutor.

II. O ÎNTÎMPLARE ÎN NOAPTE

Dumnealui Radu, boierul de peste munți, «boghiero transalpinus», cum îl numeau grămăticii primăriei Sibiului în latineasca lor nu întotdeauna foarte curată, era un om cu multă înțelegere pentru tot ceea ce se întîlnește rar, fie că e vorba de vreun lucru scump sau de vreun om ales. Un asemenea om devenise pentru el, încă din cea dintîi clipă în care-l cunoscuse, și mai-marele arsenalului cetății, cel căruia oamenii îi spuneau maistorul Conrad. Căutătura limpede și bine atintită a acestuia drept în privirile celor cu care vorbea, statura-i impunătoare ori poate purtările-i alese sau poate glasul maistorului adînc, bărbătesc și atît de plăcut auzului îl apropiaseră de mult de boierul vîlcean. Vîlcean, căci Radu era de loc de prin părțile de sub munte ale Olteniei și-și ținea curtea pe undeva, nu prea departe de Cozia. Mai puțin bogat și mai mult mîndru, ca toți boierii care trăiau pe atunci prin părțile de către munți, olteanul era cunoscut la Sibiu. Prin Stoica, omul lui de încredere, Radu făcea negoț peste Turnu Roșu: vite, cai, aramă și păcură la dus și lucruri casnice, sticlărie și, mai ales, fier, oțel pentru arme la întors acasă.

Radu venise de vreo trei zile la Sibiu și acum aici sus în odăița de la hanul jupînului Franzl aștepta o întîlnire. Cu brațele încrucișate peste piept, el se plimba cu pași largi înainte și înapoi de-a lungul încăperii mai mult strîmtă decît lată și în care, în afara sobei, mai era un pat uriaș, larg și scund, acoperit cu o velință roșie, mițoasă. Nu s-ar fi putut spune că jupînul Franzl face prea mare lux... Privindu-l pe oltean, cu greu ți-ai fi putut da seama că e un boier din Țara Românească. Spre deosebire de ceilalți dumnealui Radu se purta în straie nemțești. Un dolman scurt îl cuprindea peste umeri, acoperind un pieptar de piele cu nasturii înfloriați, bătuți din aramă strălucitoare. Avea pantaloni scurți și bufanți, cum era moda pe atunci în orașele Apusului, ciorapi înalți, albi și bine strînși pe pulpele picioarelor subțiri, dar puternice. Se înfățișa aidoma negustorilor venețieni ori milanezi străini, de care nu ducea lipsă pe atunci cetatea Sibiului... La cingătoarea-i lată croită din piele galbenă ca alămîia, în teaca ei, bătută cu ținte de fier, purta o spadă cu vîrful adus, italienească, fără îndoială.

Puternic, de trei ori repetat, un ciocănit în ușă îi întrerupse plimbarea.

— Entrate! răspunse boierul cu glas răsunător în limba italiană.

— Bună să-ți fie inima, îi ură pe românește, cu un puternic accent străin, dar cu vorbele bine rostite, maistorul Conrad, căci el era cel așteptat. După cîte văd, continuă el, îți place mereu să-ți amintești de clipele tinereții noastre, de Italia, în care ne-am cunoscut... De atunci însă au trecut mai bine de cinci ani și, după pilda dumitale, mi-am găsit și eu o cale în viață...

— Vrei să mă încînți, prietene. Ehei, oftă Radu. Nu am pricini de veselie. Pe la noi bat vînturi rele. Domnia se clatină. O parte din boieri uneltesc cu turcii. Dar la voi? Din cîte am băgat de seamă ieri, am înțeles că mai-marii cetății vor să asprească vama. Se pare că voievodul vostru a dat poruncă să nu mai treacă spre Țara Românească nici atîta oțel cît să poți face dintr-însul un singur vîrf de săgeată...

— Dar dumneata, Radule, ai găsit întotdeauna căi și să-l cumperi, și să-l treci...

— Țara-i închinată puterii otomane. Trebuie să ne pregătim. Cine-a mai văzut războaie purtate fără oțel?

— Vrei, așadar, arme?

— Nu, dragul meu, nu vreau arme. Vreau altceva. Silitrarii noștri nu ne fac destulă; avem nevoie de iarbă.

— Pulbere? Așa numiți voi iarba de pușcă, nu-i așa? Pulbere...

— Conrad... Ești singurul meu ajutor. Al meu, adică al nostru. Nu am uitat cu cîtă aprigă hotărîre te gîndeai acolo pe cînd eram împreună la Bologna, în Italia, la nevoia mișcării oamenilor din această parte a lumii împotriva împărăției otomane...

— Nu m-am schimbat! Între timp am devenit doar ceva mai înțelept. Am priceput mai bine istoria. Voi, ăștia din Țara Românească și din Moldova, v-ați luptat împotriva stăpînirii otomane de v-a mers vestea în lume. Ceea ce îmi ceri acum e însă neobișnuit... Pulbere?

— Oare este nevoie să vorbim cu Haller sau cu altcineva de la primărie?

—Am să încerc totuși să fac ceva. Hai să mergem...

Ieșiră. Străbătură coridorul acoperit, mărginit cu stîlpi de lemn. Coborîră scara de lemn, care scîrția sub fiecare pas. Și, ieșind din curte, se pierdură în labirintul de străzi strîmte și care-și dădeau atît de repede colț una într-alta. În scurtă vreme intrară pe poarta arsenalului. Aici forfota nu mai contenea.

În curtea largă, roțile tocilelor și baroasele grele mînuite de brațe vînjoase scoteau jerbe de scîntei din metalul prelucrat. Săbii, vîrfuri de sulițe, capete de lănci erau ascuțite. Înăuntru, în cele cîteva ateliere, ale căror porți căscate dădeau toate în curte, topitorii goi, scăldați pînă la brîu în sudoare, munceau din răsputeri, dînd metalului forma dorită.

— Îi vezi? Toți acești oameni vor părăsi curtea arsenalului peste un ceas. Atunci va fi liniște ... Dar să-mi chem omul. Ionuț, strigă maistorul Conrad.

Capul băiețandrului, căci el era «omul» maistorului, apăru de după colțul unui zid. Văzîndu-l pe mai-marele arsenalului, fața lui Ionuț se lumină toată într-un singur zîmbet. Se apropie.

— Ionuț, trimisul primăriei a trecut?

— Nu încă, maistore... Dar vine... Chiar acum se îndreaptă încoace... Într-adevăr, țeapăn, încătărămat, împăunat și încins cu un paloș lat și greu, împuternicitul primăriei venea spre ei.

— Ce caută aici omul acesta? se încruntă Radu boierul.

— Numără butoiașele cu pulbere. Porunca-i nouă, dată de primar.

Ajungîndu-i, omul primăriei îi salută, trecu apoi mîndru pe lîngă ei, făcîndu-i semn din priviri lui Ionuț să-l urmeze. Maistorul încuviință cu un gest al mîinii. Însoțindu-l pe omul primăriei, băiatul pătrunse împreună cu el în «casa de pulbere» a arsenalului.

— După cîte pricep, caii lui Stoica se vor reîntoarce de astă dată acasă cu samarele goale ori încărcate cu altceva decît plănuisem, spuse boierul Radu.

Împuternicitul primăriei ieși în scurtă vreme din «casa de pulberi» și după el apăru Ionuț.

— Bună seara, domnule Guard, îl cinsti el pe maistor cu numele său oficial, căci pe acea vreme șefii arsenalelor se numeau guarzi de artilerie.

— A ieșit bine numărătoarea?

— Cu un guard ca dumneata n-am eu frică. 385 de butoiașe. Mîine însă — mi-a spus domnul primar — mai sosesc alte 350 de la Bistrița... Dar cred că și dumneata ai fost înștiințat. Bună seara!

Ceremonios, cum venise, omul se îndepărtă, bătîndu-și pașii pe caldarîmul curții.

— Ionuț, chemă Conrad cu un zîmbet ciudat. După ce pleacă oamenii, rămîi aici. Ascuns. Să nu te afle nimeni, Peste două ceasuri, în noapte, are să vină Stoica. Îi dai drumul pe ușița cea strîmtă dinspre capelă. Au să iasă, unul cîte unul, 380 din cele 385 de butoiașe. Întîi le va duce, cu fereală și mare grijă, dincolo, în casa părăsită. De acolo, prin curtea ei înecată în întuneric, oamenii lui le-or trece tocmai în ulița ailaltă — în carele lor... După ce se va fi isprăvit și vei simți că a plecat cel din urmă car, mai aștepți vreme de un ceas și apoi tragi o dîră de pulbere de la unul dintre cele cinci butoiașe rămase pînă-n pragul «casei de pulbere». Îi pui foc, cum te-am învățat, și fugi în curte. Ai înțeles? Apoi, înturnîndu-și ochii spre oltean, adăugă: Despre pulberării sărite în aer se aude destul de des! Cine mai știe din ce pricină? Cînd s-aprinde și sare, iarba strică totul, și nu mai poți găsi vreo urmă a pricinii din care s-a aprins. Vor avea de lucru zidarii, ce e drept, o săptămînă sau două. Cetatea nu rămîne fără pulbere. Chiar mîine doar sosește de la Bistrița alta...

— Conrad, ești..., începu Radu boierul...

— Taci, prietene. Lasă-mă să isprăvesc, îl certă din privire mai-marele arsenalului și, întorcîndu-se iar spre băiat, continuă: Din curte te tragi în uliță și apoi, iute, alergi spre casă... iar dacă, dacă, își încetini el vorba puțin repezită, dacă cumva cineva, înainte de a aprinde tu pulberea, te va prinde ori vă va prinde, atunci să le spui că eu te-am învățat să faci tot ce ai săvîrșit și că mi-ai ascultat porunca. Ai înțeles? Și acum să mergem. Hai, boierule!

Cei doi plecară. Pe urmele lor, grăbită, se lăsă noaptea. O noapte al cărei întuneric fu speriat cu aproape un ceas înainte de miezul nopții de o uriașă limbă de flacără urmată de un tunet asurzitor.

DOR DE MARE

de

NINA CASSIAN

Așa sînt eu. Încă din iarnă
visez cum marea mă petrece
și las zăpada să se-aștearnă
pe frunte, ca o sare rece.

Și Crivățul sărat îmi pare
și gheața nopții din fereastră
e tot un ciob frumos de mare
cu-adîncă strălucire-albastră.

Încă din iarnă-aud plutiri
de valuri blînde, mătăsoase.
Și țurțurii-atîrnînd de case
sînt scînteieri de pești subțiri.

E-n mine-un veșnic dor de mare
și chiar în vară, cînd înot
și simt sărutul ei, mă doare
că nu-i cunosc sufletul tot.

MARȘ PIONIERESC

Muzica:
ION CHIRESCU

Versurile:
PETRE GHELMEZ

Steagul mîndru tricolor
Bate viu peste frunțile noastre,
Fii ai unui demn popor,
Pionieri sîntem, sub zări albastre.

Al Mioriței plai bătrîn
Ne-nvață muncă, vitejie,
Slăvit să fii, popor român!
Tu, maică scumpă Românie!

Refren:
Cutezători pornim, în viață,
Pe drumul strălucind de soare;
Partidul drag ne dă povață
Și patria nemuritoare!

Cărți avem prieteni buni,
Munții dragi, cîmpiile natale;
Oameni harnici, bravi străbuni,
Ne veghează luminoasa cale.

Acum abia sîntem copii,
Dar mîine, țara mea de aur,
Pe șantiere, mii și mii
Îți vom croi cununi de laur.

Refren...

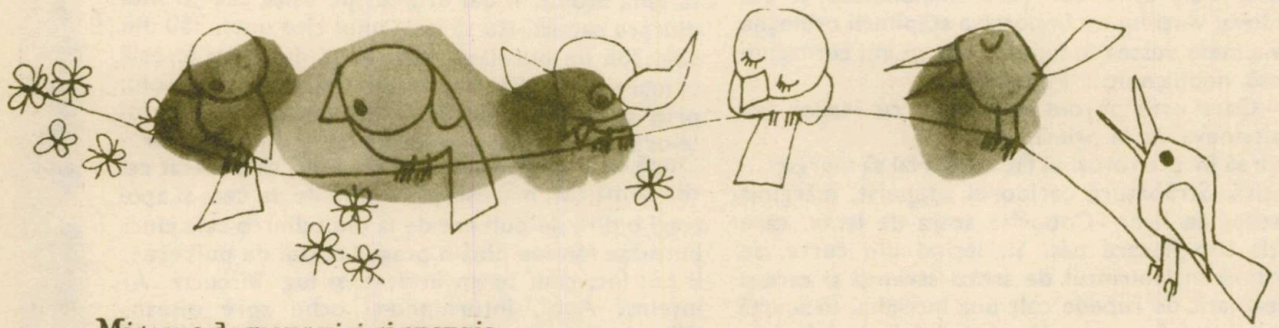

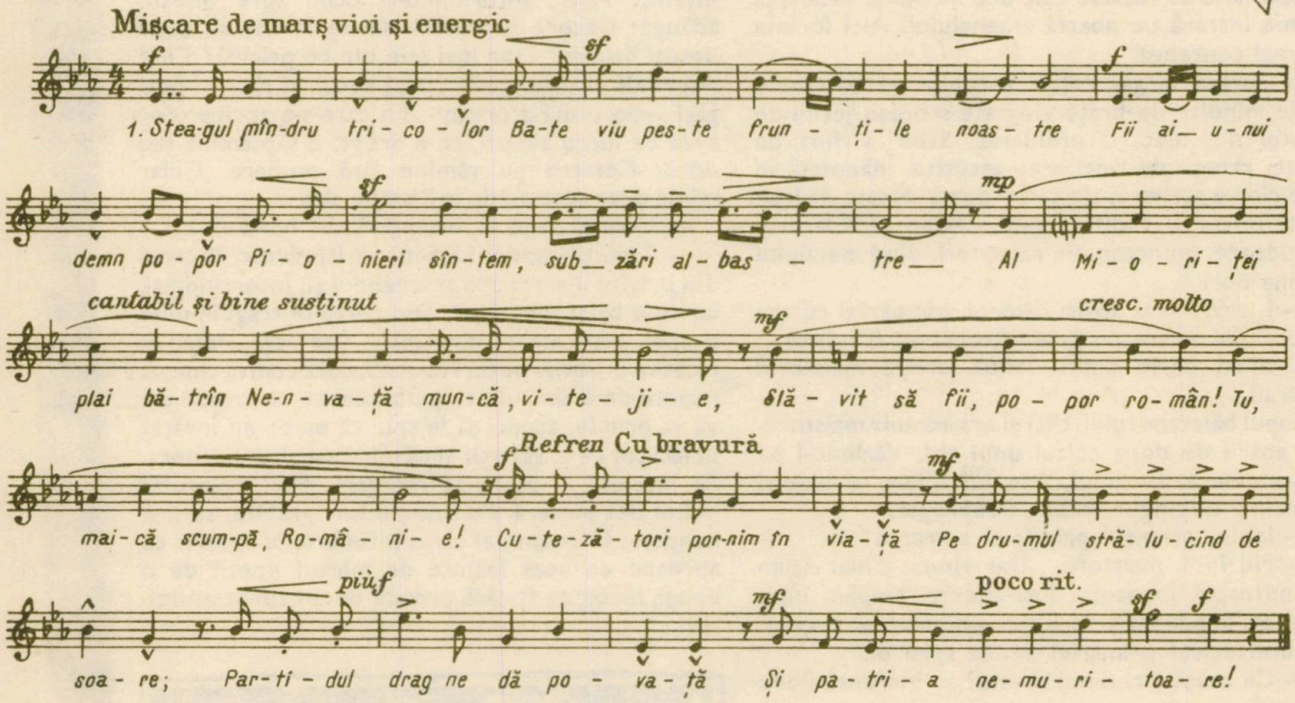

GRÎUL

de

GH. D. VASILE

E grîul copt. Foșnește cu zarea împreună,
în spice arde vara, e noapte și e lună.

Și cînd tresare vîntul din somn, ușor în noapte,
aduce pînă-n casă miros de lanuri coapte.

E liniște tîrzie, cad stele pe coclaur,
e grîul copt și luna revarsă-n lume aur.

Întinde cîmpul aur din zare pînă-n zare
și niciodată lanul atîtea flăcări n-are

ca-n nopțile de vară, cînd grînele sînt coapte
și luna-i luminoasă de face zi din noapte,

părînd, așa cum trece pe drum de noapte, multă,
că de pe cîmpul nostru lumină împrumută.

IULIE

de
VICTORIA ANA TĂUȘAN

Apa fîntînilor, plină de-un cîntec de greier,
e mult mai adîncă-n răcoare.
Huruie roți nevăzute pentru al astrelor treier
în noaptea de iulie încet rotitoare.

Cîmpiile fără de margini și-au pus
catarguri de munți, să plutească.
Flăcări în Lună, dintr-un apus
scăpărat printre norii de iască.

Coacerea grîului, caldă, miroase
a cenușă de maci, pînă-n zări.
Păsările simt, peste aripi frumoase
în visul din cuiburi, valuri de mări.

Sîmburi pocnesc, pomii parcă se-ascultă
cum dinăuntru pămîntul se face culori.
Luna se înfioară de liniștea multă
și, iat-o, se scaldă în ierburi, spre zori...

DICȚIONARUL SENTIMENTELOR: **ADMIRAȚIE**

Vacanța, anotimpul drumețiilor. Pregătiți instrumentarul: echipament, merinde, hartă. N-ați uitat nimic? Ba da, dicționarul! Care dicționar? Dicționarul sentimentelor!

Ați învățat gramatica și algebra, dar ați învățat să admirați? A admira, de la latinescul «admirari» la litera «a» din alfabetul sentimentelor. Vacanța e un foarte bun teren de antrenament pentru acest studiu. Ni se pare că admirăm așa cum respirăm. De fapt, ușor se poate greși ținta: unii colecționează fotografii de vedete, dar nu știu dacă au talent și ce roluri au jucat. Admirația, vi se pare, se ridică din viață ca un parfum dintr-o grădină? Nu-i chiar așa. Se deprinde. Se exersează. Se dezvoltă. Și, mai ales, se comunică.

Fac o indiscreție. I-am auzit discutînd pe plajă, la Eforie, pe A. (14 ani) și V. (15 ani). După o partidă de înot, stăteau la soare. Conversația lor, de la o vreme, m-a făcut să ciulesc urechile. Trebuie să mărturisesc: am o memorie slabă. Magnetofonul îmi e de mare ajutor. Îl aveam pe plajă, voiam să înregistrez «sonorul» vacanței: bătaia valurilor, muzica vagă picurînd din aparatele de radio, chiotele. La București, îmi spuneam, cînd voi pune această bandă îmi voi aminti de mare exact ca atunci cînd privesc o fotografie. De ce n-am fi sensibili și la «audiografii»? Ei bine, am deschis magnetofonul și iată conversația pe care am putut s-o descifrez printre sunetele de apă, de radio și de copii veseli.

— Aduni scoici?

— Sigur, ca în fiecare an. Am o colecție de 6 ani, de la prima vacanță la mare.

— Oare de ce-mi plac scoicile atît de mult? Am învățat despre ele la zoologie, dar nu m-am lămurit. Înțeleg că sînt concave pentru că adăpostesc trupul. Dar de ce sînt atît de frumos colorate și gravate, ca niște bijuterii?

— Mai întîi eu cred invers: bijuteriile sînt ca niște scoici, adică omul se inspiră de la natură. Numai că pe urmă apreciază natura cu etaloane create prin munca omului. De exemplu, noi, anul trecut, în excursia de la Bran nu comparam castelul cu o stîncă. În schimb, adineauri, ziceam că stîncile astea din fața noastră seamănă cu un castel. Eu zic că aceste stînci și aceste scoici ne par atît de frumoase fiindcă par a fi lucrate de un mester desăvîrșit.

— De la o vreme m-am întrebat deseori de ce spune despre unele lucruri că sînt frumoase. Cred că noi am descoperit acum că ne place în general ceea ce întruchipează un ideal de perfecțiune, urmărit și de oameni în munca lor.

— Da, și am observat că unele lucruri îmi plac chiar dacă mă înfricoșează. Șarpele e frumos; deși am groază de el, recunosc că este un ideal de suplețe. Îmi place leul de la Zoo fiindcă e perfect măreț, seamănă cu regele Lear.

— Furtuna de aseară a fost splendidă, ca regizată de un mare artist care și-ar fi pus în cap să ne înspăimînte, și ne-a plăcut tocmai fiindcă a izbutit. Era o furtună desăvîrșită!

— Deși dacă am fi fost atunci pe mare...

— Atunci știința ne-ar fi ajutat să o învingem. Vezi că prin știință omul învață să stăpînească natura și prin artă învață să înțeleagă armonia ei, frumusețea.

— Frumusețea parcă se învață mai ușor.

— Mai ales că nu se pun note și nu se dă examen...

— Dar corigent se poate rămîne. De exemplu Ghighi: el nu admiră nimic, din principiu, ca să fie numai el admirat, cel puțin așa crede. Și zice despre el că e practic. Iar noi îl asemuim cu bancherul din «Micul Prinț», care socotea stelele ca pe bani.

— Eu zic să-l atragem pe Ghighi într-o cursă. Îl chemăm seara pe faleză ca să vadă chipurile o vînătoare de crabi. În loc de asta, îl silim să se uite cum răsare luna plină din apă.

Aici încetează dialogul. Poate că băieții simțiseră că sînt înregistrați. Am oprit banda. De altfel, micii filozofi schimbaseră vorba: se încinseseră la soare și se înțelegeau tocmai să se arunce din nou în apă.

Le mulțumesc pe această cale: mulțumesc, copii, ați grăit în locul meu, cînd de fapt eu trebuia să grăiesc în locul vostru, doar asta mi-e meseria! Sînt sigură că n-aș fi putut născoci o discuție ca a voastră pe tema «frumusețe». Capitolul de dicționar «admirație» l-ați scris voi.

ANCA ARGHIR

PREMIANȚII

CONCURSULUI DE LITERATURĂ ȘI DESEN ORGANIZAT DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

PREMIUL I
Desen pentru lucrarea «LA PIAȚĂ», **IVANIUC MARIA,** clasa a VI-a A, Școala generală nr. 44 Pipera, București.

PREMIUL I
Desen pentru lucrarea «IARNA», **FAUR OTILIA,** clasa a VI-a C, Liceul din Tg. Lăpuș, regiunea Maramureș.

PREMIUL I
Desen pentru lucrarea «NATURĂ STATICĂ», **GEAMALOMER,** clasa a V-a B, Școala generală nr. 41, București.

PREMIUL II
Literatura pentru lucrarea «CE-AȘ DORI SĂ DEVIN ÎN VIAȚĂ», **NEICU IRINA,** clasa a VIII-a A, Liceul nr. 39, București.

PREMIUL II
Desen pentru lucrarea «TOAMNA», **POP RODICA,** clasa a VII-a, Școala generală nr. 3, Sighetul Marmației, regiunea Maramureș.

PREMIUL II
Desen pentru lucrarea «PĂSĂRI», **CONSTANTIN IRINA,** clasa a V-a, Școala de coregrafie București.

PREMIUL II
Desen pentru lucrarea «CULESUL PORUMBULUI», **OPREA V. CONSTANTIN,** clasa a V-a, Școala generală nr. 180, București.

PREMIUL II
Desen pentru lucrarea «SCENĂ DIN BASM», **IONESCU DANIELA,** clasa a V-a B, Școala de coregrafie București.

PREMIUL II
Desen pentru lucrarea «LA NOI ÎN CURTE», **TUFIS RODICA,** clasa a III-a A, Școala generală nr. 76, București.

PREMIUL II
Desen pentru lucrarea «VICTORIȚA», **ONIU NICOLAE,** clasa a VI-a, Școala generală nr. 44, București.

PREMIUL III
Desen pentru lucrarea «NATURA MOARTĂ», **GARAJEU OLGA,** clasa a V-a D, Liceul nr. 24, București.

PREMIUL III
Desen pentru lucrarea «LA CULES», **SICTODIL RUBIE,** clasa a VI-a C, Școala generală nr. 11, Constanța.

PREMIUL III
Desen pentru lucrarea «PESCARI», **DANILOV NATALIA,** clasa a V-a, Școala de coregrafie București.

PREMIUL III
Desen pentru lucrarea «DESEN DECORATIV CU CAI», **FLOREA MARIAN,** clasa a VI-a B, Școala generală nr. 31, București.

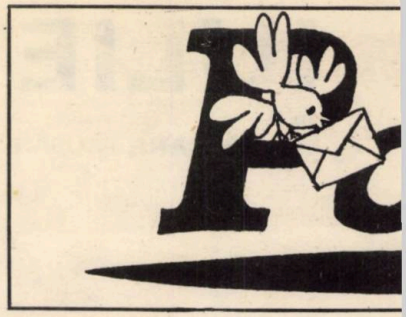

CĂLIN TANIA, clasa a VI-a, Școala «Dr. Petru Groza» Deva.

Dragă Tania, povestea ta are o introducere prea lungă față de rest. Nu era nevoie, de pildă, să-i descrii pe cei trei membri «de drept» ai echipajului — mai ales că descrierea ta nu se prea potrivește cu cea din numărul 4 al revistei: comandantul Vifor n-are părul cărunt și ochii albaștri, nasul profesorului Exemplu e mic și rotund, nu ascuțit, etc. Pe de altă parte, ar fi fost bine ca în loc să repeți trăsăturile lor de caracter, să ni-i arăți în acțiune, acolo unde însușirile și defectele fiecăruia ies la iveală cu mai multă limpezime.

Ideea din final e interesantă, dar povestirea începe, de fapt, abia în ultimele două pagini («Primejdie! Racheta s-a oprit! Motoarele...» etc.). Ce-ar fi să încerci s-o continui?

RADU LEONTIN, clasa a VII-a C, Școala «Dr. Petru Groza» , Deva.

Cele două povestiri seamănă între ele prin pasivitatea de care dă dovadă echipajul «Miracolei». Lucrul acesta sare în ochi mai ales în «Coala de pergament». Lăsînd de-o parte naivitatea alchimistului, care-și mărturisește fără rost șarlatania încă din prima pagină (lipsindu-l astfel pe cititor de orice interes), mă întreb de ce au pornit pasagerii navei minunate spre Florența anului 1517. Doar pentru a fi spectatorii experienței mincinoase a lui Giovanni Mentoli?... Și-apoi, nimeni nu se mira de îmbrăcămintea oamenilor veniți din viitor? În ceea ce mă privește, mărturisesc că m-au mirat apariția lui Leonardo da Vinci și demascarea impostorului. De unde știa marele artist și savant al Renașterii că Mentoli va înlocui cositorul cu aur?

Vezi tu, dragă Leontin, mai mult chiar ca alte genuri literare, fantasticul-științific cere o logică foarte strînsă. Sper să mă conving din viitoarele tale încercări că ai înțeles acest lucru.

GRĂDINARU MARIANA, clasa a VII-a C, Școala generală nr. 1 Turnu-Severin.

«O călătorie pe Planeta Roșie» e aproape un mic roman, cel

ŞTAFETA FANTEZIEI

puţin prin mulţimea întîmplărilor. Din păcate, aceste întîmplări se cam repetă şi nu sînt totdeauna interesante. Poate şi pentru că Pluridoctus seamănă prea mult cu Paganel.

Părerea mea este că ar trebui să renunţi la lucrurile mai puţin semnificative şi să te opreşti la un singur episod, care să nu depăşească 5—6 pagini. Eu aş renunţa la povestea cu sălbaticii — prea mulţi sălbatici s-au mutat de pe Pămînt în Cosmos! — şi aş descrie descoperirea faunei şi florei necunoscute în noaptea petrecută de profesor pe malul apei. De acord?

MAGIRESCU ECATERINA, clasa a VIII-a, Liceul «D. Bolintineanu».

Ideea unei călătorii în timp cu destinaţia epoca lui Mircea cel Bătrîn este foarte interesantă. Mai puţin interesantă este rezolvarea ei. În loc să se tot travestească în turci, membrii echipajului «Miracolei» ar fi putut să treacă prin aventuri inedite, cunoscînd într-adevăr unele amănunte despre viaţa strămoşilor noştri.

JINGOIU SORIN, Liceul nr. 11 Bucureşti.

Dragă Sorin, în primul rînd vreau să-ţi spun că mă bucură ataşamentul tău faţă de revistă, chiar după ce ai depăşit (dacă nu mă înşel) vîrsta pionieratului. Şi-acum, despre povestire.

Ideea existenţei vieţii la temperaturi foarte înalte nu-i sperie pe iubitorii de literatură ştiinţifico-fantastică. Ar fi fost interesant însă dacă Pluridoctus ar fi descoperit făpturile din «mediul incandescent» pe o cale mai anevoioasă, pe care să o descrii. Apoi, e greu de crezut că asemenea făpturi au un mod de a gîndi şi organe de simţ identice cu ale noastre, pentru a comunica în felul pe care ţi l-ai imaginat cu pămîntenii. În sfîrşit, echipajul navei «Miracola» (şi nu «Celo») nu se poate mulţumi cu transmiterea acestei epocale descoperiri Congresului interplanetar. Mă aşteptam ca descifrarea mesajului să fie semnalul organizării unei noi expediţii.

Aştept să-ţi aflu părerea despre toate acestea.

GHINEA I. NICOLAE, comuna Gheboieni, raionul Tîrgovişte, regiunea Ploieşti, şi POPA FLORIAN, clasa a VII-a C, Şcoala generală nr. 1 Călăraşi.

Se pare că n-aţi înţeles prea bine regulile noului campionat al «Ştafetei fanteziei». Pentru voi şi pentru toţi cei care se află în aceeaşi situaţie amintesc că e vorba de a imagina noi peripeţii ale navei «Miracola» şi ale strașnicului ei echipaj (vezi textul publicat în numărul 4/1967 al revistei).

Aici ar fi trebuit să închei. Trebuie să remarc totuşi, dragă Florian, că povestirea ta seamănă cam prea mult cu romanul «Statuia şarpelui» de G. Anania — R. Bărbulescu. Aceeaşi plăcuţă de aur cu inscripţii găsită în interiorul unei statuete, aceeaşi peşteră, aceeaşi răufăcători, aceeaşi intervenţie finală a miliţiei şi în împrejurări cvasiidentice... Istoria literară cunoaşte, ce-i drept, coincidenţe de acest fel. Dar, între noi fie vorba, aici nu pare a fi o coincidenţă.

ION HOBANA

URMAŞUL LUI SHERLOCK HOLMES

REZUMATUL PRIMEI PĂRŢI

Două şcoli se întrec în lansarea unor aeromodele: Şcoala generală nr. 8 tocmai a terminat cu succes lansarea lui «Aerian 3», după care urmează evoluţia lui «Supersonic 2», al elevilor de la Şcoala nr. 2. Într-un colţ al terenului, mai ascuns privirilor, şi-a făcut în timpul acesta apariţia un grup ciudat: un băiat înalt şi slăbuţ, numit Grigore, prietenul său, poreclit Wattson, şi cîinele Ţuguilă. Ceea ce urmăresc ei vom vedea în desfăşurarea ulterioară a povestirii.

Băiatul clipi de cîteva ori repede din ochisorii lui cafenii.

— La ce te referi, şefule? La aspectul clasic al problemei... sau la chestiunea de fond?

Un zîmbet uşor flutură pe buzele celuilalt:

— Evident, Wattson... că la cel clasic...

Băieţelul durduliu cuprinse bretelele şi le întinse cu putere înainte...

— Aspectul clasic constă în faptul că «Supersonic 2» va decola peste cîteva minute...

— Bun. Bravo. Dar ce observi?

Wattson privi spre dulăul de la picioarele lui. Acesta, simţindu-i privirea, ridică spre el un ochi albastru, spălăcit, ca de gîscă, şi tot atît de neputincios.

— Cum, Wattson, nu observi nimic? insistă celălalt, ia priveşte-i pe cei de la... opt... îi vezi?

Wattson dădu speriat drumul bretelelor care pocniră puternic în timp ce dulăul lăsă şi el brusc capul în pămînt.

— Cei de la opt? Cei de la opt... bîigui cel poreclit «Wattson», îi văd, sînt cei de colo...

— Nu te uita la ei... spuse poruncitor băiatul înalt şi deşirat... un urmaş al lui Sherlock Holmes vede tot fără să se uite... Rîd... şuşotesc între ei, nu-i aşa? De ce şuşotesc... De ce rîd, Wattson?

Dulăul sări după musca cu pîntec de safir şi forfecă de cîteva ori vazduhul cu colţii lui albi şi strălucitori.

— Nu mă întrerupe, Ţuguilă! îl dojeni băiatul cel deşirat... Se raţionează aici... lasă musca.

Numitul Ţuguilă rămase ca un prepelicar cu un picior în aer, privind enervat la musca care îl ataca din nou ca un minuscul turboreactor.

— Cred, spuse Wattson, că cei de la opt... rîd de «Supersonic 2»; ştiu că se va aprinde în aer...

Ochii celuilalt scînteiară:

— Bravo, Wattson, şopti el înfrigurat... acesta este aspectul clasic al problemei... Cei de la opt... ştiu că «Supersonic 2» se va aprinde în aer... şi adăugă poruncitor: Ţuguilă, lasă musca!

Ţuguilă, care tocmai se pregătea să-şi arunce botul după muscă, încremeni o clipă, mişcă apoi fără să ştie de ce de vreo două ori din coadă şi se aşeză pe picioarele din spate.

— Şi de unde ştiu cei de la opt că «Supersonic 2» se va aprinde în aer?

Wattson ridică din umeri:

— Ştiu eu, şefule?

Celălalt închise ochii şi rămase cîteva clipe nemişcat. Apoi oftă:

— Eu ştiu, Wattson... Într-adevăr «Supersonic 2» va lua foc... Priveşte... «Supersonic 2» decolează...

În clipa aceea izbucniră aplauzele. Pasărea de metal zvîcni de cîteva ori şi-apoi începu să alerge, din ce în ce mai repede, pe îngusta pistă de decolare. Apoi, prinzînd razele soarelui ca într-o oglindă, fulgeră văzduhul şi, spărgîndu-se parcă în zeci de scîntei de aur, se avîntă deodată, ca o săgeată, în înălţimi.

Băieţelul durduliu, poreclit Wattson, întoarse capul spre vecinul său, înalt şi roşcovan, şi îi şopti încet, printre dinţi:

— «Supersonic 2» şi-a luat zborul... Ai văzut că nu s-a aprins, şefule? Celălalt închise o clipă ochii şi un surîs şters, abia perceptibil, îi flutură pe buze.

— Răbdare, Wattson... răbdare, spuse el, zborul nu s-a terminat încă. Şi-apoi, uită-te la Ţuguilă, adăugă el făcînd un semn din cap spre cîinele de la picioarele lor. Într-adevăr, Ţuguilă dădea semne de nervozitate. Suspina, îşi schimba poziţia cînd pe o labă, cînd pe alta, ciulea cîte o ureche, adulmecînd din cînd în cînd cu nasul lui, cît o măslină neagră, înălţimile spre care îşi luase zborul «Supersonic 2».

Şi Ţuguilă avea temei să fie nervos. După ce înconjură micul aerodrom, pasărea de metal dirijată de la sol tresări deodată, ca împuşcată, se aplecă de cîteva ori, cînd pe o parte, cînd pe alta, şi începu să coboare vertiginos, lăsînd în urma ei o dîră prelungă de fum. Izbucniră:

— Priviţi, arde... Se prăbuşeşte. Strigau: Cade.

O agitaţie şi o hărmălaie de nedescris cuprinseră micul aerodrom. Toţi strigau, fluierau, ţipau, îşi agitau braţele, în timp ce aparatul venea prăbuşindu-se din ce în ce mai repede spre pămînt.

Peste cîteva clipe totul se sfîrşi. Cu un vaiet uşor, «Supersonic 2» se izbi cu botul în pămînt şi dispăru într-o trîmbă de fum alb, care, urcînd, se desfăcu în trei cercuri din ce în ce mai mici.

«ŢUGUILĂ DESCOPERĂ UN «PIX» VERDE ŞI PRIMELE URME»

Cititorul neprevenit care ar fi intrat în zilele acelea în clădirea

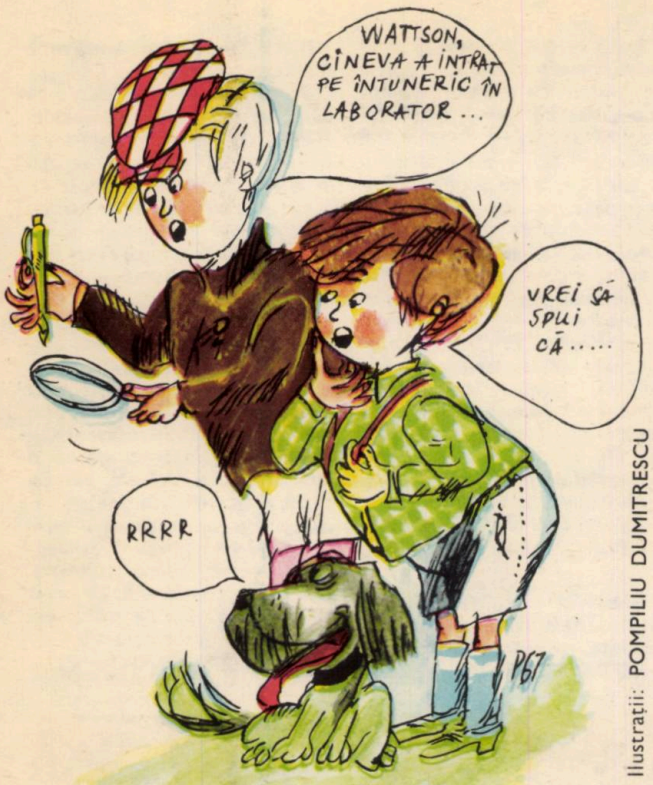

Ilustrații: POMPILIU DUMITRESCU

Școlii nr. 2 ar fi fost martorul unei ciudate agitații. Pe culoare, pe scări, în curte sau la bufet, grupuri-grupuri de elevi comentau în șoaptă sau cu glas tare întîmplarea care avusese loc cu cîteva zile înainte. Prăbușirea lui «Supersonic 2», pe cît de neașteptată și de neexplicabilă, dăduse naștere, pe lîngă o dezamăgire colectivă, la tot felul de comentarii. Unii susțineau că eșecul lui «Supersonic 2» s-ar datora construcției defectuoase a turboreactorului, deci lui Dan Vișoiu, alții că vina s-ar datora cercului de chimiști care pregătiseră carburatorul. În timp ce în curtea școlii se purtau aceste discuții aprinse, într-unul dintre laboratoarele școlii de la primul etaj al clădirii se petreceau lucruri ciudate.

Băiatul înalt, cu trăsături delicate pe care l-am cunoscut, cerceta atent cu o lupă cîteva eprubete înșirate pe o masă în laborator. În spatele lui, băiețelul poreclit Wattson îl urmărea cu atenție, în timp ce Țuguilă, așezat pe picioarele din spate, sta ghemuit lîngă el.

— Ai găsit ceva? întrebă băiețelul durduliu, parcă pierzîndu-și răbdarea.

Celălalt nu-i răspunse, ci continuă să urmărească cu lupa o urmă aproape invizibilă lăsată de niște degete pe suprafața mesei. La un moment dat, băiatul cu trăsături delicate se opri, cercetă cu luare-aminte o grămăjoară mică și neagră de praf, risipită la piciorul unui borcan mare de sticlă. Apoi, scoțînd o batistă, o despături și mătură în ea firișoarele negre risipite pe masă. După ce vîrî batista în buzunar, se întoarse spre celălalt cu un zîmbet misterios pe buze.

— E clar, Wattson, spuse el, cineva a intrat pe întuneric în laborator și s-a apropiat pipăind colțul mesei de borcanul în care se afla carburantul.

— Grigore, vrei să spui că cineva a înlocuit carburantul făcut de băieții noștri! se minună grăsunul.

— Da, spuse celălalt, vîrînd lupa în buzunar. Carburantul a fost înlocuit. Acel cineva a pătruns pe fereastră în laborator. Amprentele lui se disting pe masă mult mai puternic decît ale băieților noștri.

— Vrei să spui că a mers în întuneric? întrebă Wattson.

— Exact, confirmă celălalt. Pentru că a mers pe întuneric, sprijinindu-se de masă. Dar să cercetăm pervazul, adăugă el îndreptîndu-se spre fereastră și scoțînd din nou lupa; începu să cerceteze concentrat marginea de lemn.

— Privește, Wattson, privește, spuse Grigore, făcîndu-i semn grăsunului să se apropie. Wattson își lungi gîtul peste spatele lui și încremeni. Prin lentila puternică a lupei se vedeau incrustate în marginea de lemn a pervazului patru amprente rotunde ca niște bănuți.

— De aici s-a agățat cel care a pătruns în laborator, spuse Grigore, aplecîndu-se peste fereastră în afară. De altfel, alaltăieri noapte a plouat și uită-te, Wattson, uită-te, sînt urme de noroi pe zidul școlii.

Wattson se aplecă și el și privi. Într-adevăr, pe zugrăveala cenușie, care acoperea zidul școlii, se vedeau pete groase de noroi uscat. Era limpede că cineva se sprijinise cu picioarele de zid pentru a intra pe fereastră. În clipa aceea un scîncet de-al lui Țuguilă atrase atenția celor doi băieți. Întorcîndu-se, zăriră cîinele care stătea în colțul încăperii, încordat, gata să sară înapoi, adulmecînd din cînd în cînd o mică șopîrlă verde ce se retrăsese în ungherul încăperii.

Grigore se apropie de cîine, îl dădu de-o parte și ridică de jos un obiect lung și subțire, asemănător unei șopîrle. Era un «pix» verde. După ce-l răsuci de cîteva ori gînditor între degete, Grigore traversă încăperea și deschise ușa laboratorului. În fața ușii descoperi capetele «chimiștilor» adunate anume acolo să aștepte sfîrșitul «anchetei».

— A pierdut careva dintre voi un pix verde? întrebă Grigore plimbînd pixul pe sub nasul băieților, care îl priveau nedumeriți. Nu primi nici un răspuns.

— Țuguilă... Wattson, după mine! strigă autoritar Grigore, începînd să alerge pe culoarul școlii, spre scara care ducea în curtea școlii. Wattson și Țuguilă îl urmară, sărind cîte două trepte deodată. Ajunși în curte, cei doi băieți, urmați de cîine, se opriră sub fereastra laboratorului. Grigore întinse pixul verde spre cîine și i-l dădu să-l miroasă. Cîinele adulmecă de cîteva ori pixul, apoi, după ce se învîrti de cîteva ori în jurul cozii, începu să măsoare, ici-colo, pămîntul umed.

— Urma... găsește urma! strigau cei doi băieți încurajîndu-l prin gesturi energice. Caut-o acolo, Țuguilă, aici Țuguilă, dincolo Țuguilă... Pe măsură ce băieții strigau, cîinele devenea mai nervos, scîncea, alerga de colo pînă colo, mirosind insistent pămîntul. Deodată se opri, ciuli urechile, și o luă la fugă prin curtea școlii, cu nasul în pămînt, urmărind parcă o linie invizibilă.

— A găsit-o! strigă Grigore, începînd să alerge după cîine, spre gardul școlii, în timp ce Wattson abia se ținea gîfîind după ei. Ajuns la gardul școlii, cîinele începu să latre puternic. Grigore fu primul care se avîntă peste gard. Ajuns pe partea cealaltă a gardului, i se adresă lui Wattson, care-l privea printre șipcile gardului, cu o voce puternică și poruncitoare.

— Acum dă-mi-l pe Țuguilă... repede... repede... privește cerul, se înnorează și s-ar putea să plouă... Ploaia v-a șterge urmele, să ne grăbim.

Wattson privi în sus. Într-adevăr, cerul se înnora văzînd cu ochii. Nori negri se rostogoleau peste acoperișurile caselor. Wattson îl ridică pe Țuguilă în brațe și-l trecu gardul, sărind și el apoi peste gard. Urmărindu-l pe Țuguilă, cei doi băieți străbătură în fugă parcul, traversară o stradă, apoi un maidan și continuară urmărirea pe o stradă îngustă și întortocheată. Ajuns în capătul străduței, cîinele se repezi spre o poartă cu grilaj de fier, veche și ruginită, pe care atîrnau un lanț și un lacăt imens și începu s-o zgîrie cu laba. Cei doi băieți se opriră gîfîind lîngă el și, ridicînd ochii, priviră unul spre celălalt înfiorați.

Dincolo de poarta ruginită, undeva în fund, pe jumătate acoperită de crengile sălbatice ale unor tufani uriași, se zărea o vilă înnegrită de vreme, cu obloanele trase, cu smocuri de iarbă printre treptele ei de marmură crăpată. Întreaga vilă părea învăluită într-o tăcere de moarte, prevestitoare de rău.

(Va urma)

CE AR FI DACĂ...
N-AR EXISTA LEGEA INERȚIEI

*

În virtutea legii inerției, orice corp căruia i se imprimă o mișcare își continuă cîtva timp această mișcare pînă cînd diverse obstacole (frecarea cu solul, cu aerul etc.) îl opresc. Datorită inerției, munca omului și chiar a mașinilor este mult ușurată. Aceste lucruri le știți, desigur, cu toții. Dacă legea inerției ar înceta brusc să funcționeze, rezultatele ar fi dintre cele mai neașteptate.

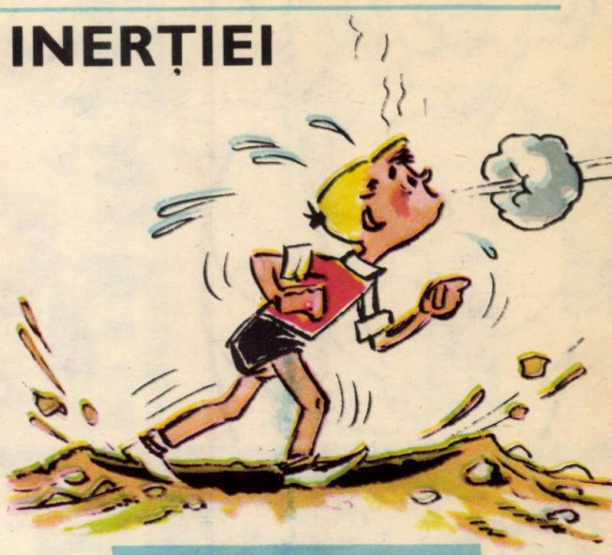

Ne-ar veni greu să alergăm sau să facem orice muncă fizică (pentru că eforturile noastre sînt de obicei ajutate de inerție).

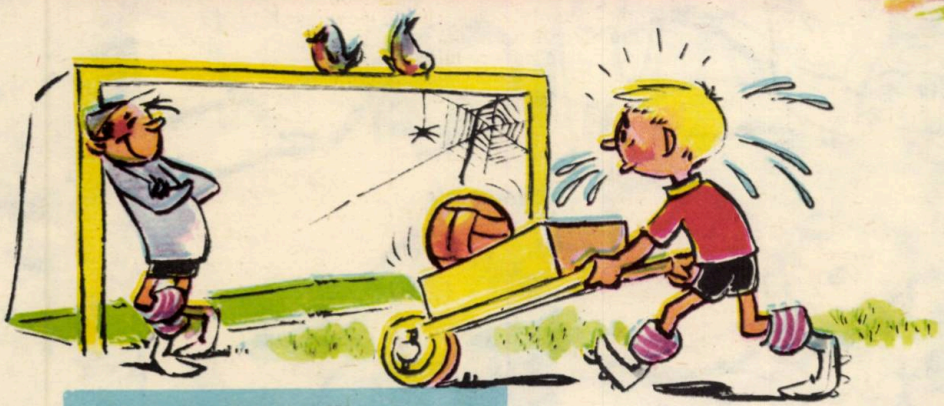

Cît despre fotbal... Mingea nu s-ar mișca decît atît cît este atinsă cu piciorul.

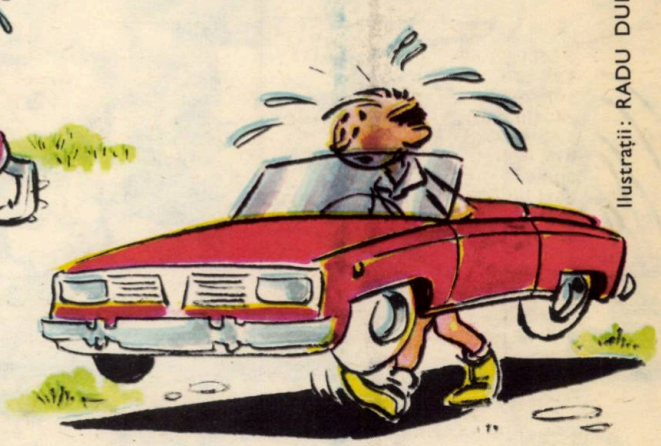

Toate motoarele cu explozie sau electrice în care intervine inertia nu ar mai funcționa.

Picupul, magnetofonul ar suna ca... o miță trasă de coadă pentru că «volantele» care le asigură viteza constantă n-ar funcționa.

Mersul pe bicicletă ar deveni foarte «dificil».

Iar istoria vînătoarei ar fi fost necunoscută pentru că nici glonțul nu pornește din pușcă fără legea inerției.

Ilustrații: RADU DULDURESCU

MISTERUL UZINEI SUBOCEANICE

Text: L. PETRESCU
Desen: G. MIHAIL

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

REZUMAT:

Mina Vasiliu, biolog, Nicolau, cercetător, și Corund, specialist în navigație submarină, au fost făcuți prizonieri de Cimaro, șeful «oamenilor adîncurilor». Închiși la 3 000 de metri adîncime, captivii evadează și se refugiază într-una din uzinele chimice submarine. Urmăriți, cei trei sînt pe punctul de a fi prinși. Inginerul uzinei chimice submarine încearcă să-l salveze.

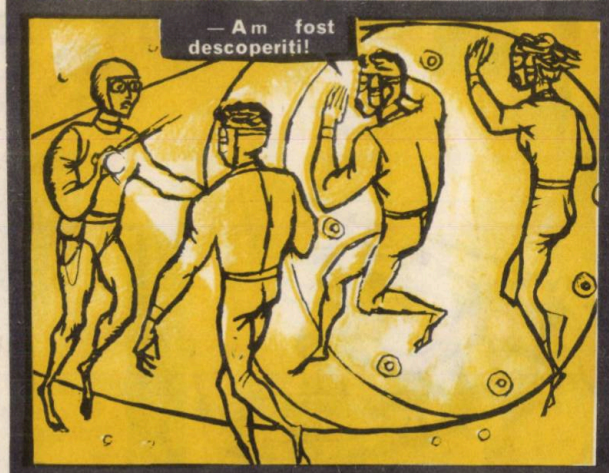

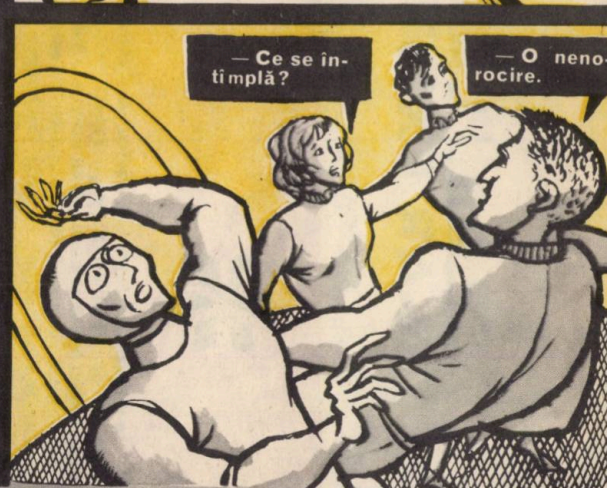

(VA URMA)

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

NOROC ȘI MERIT

DE ION POPESCU GOPO

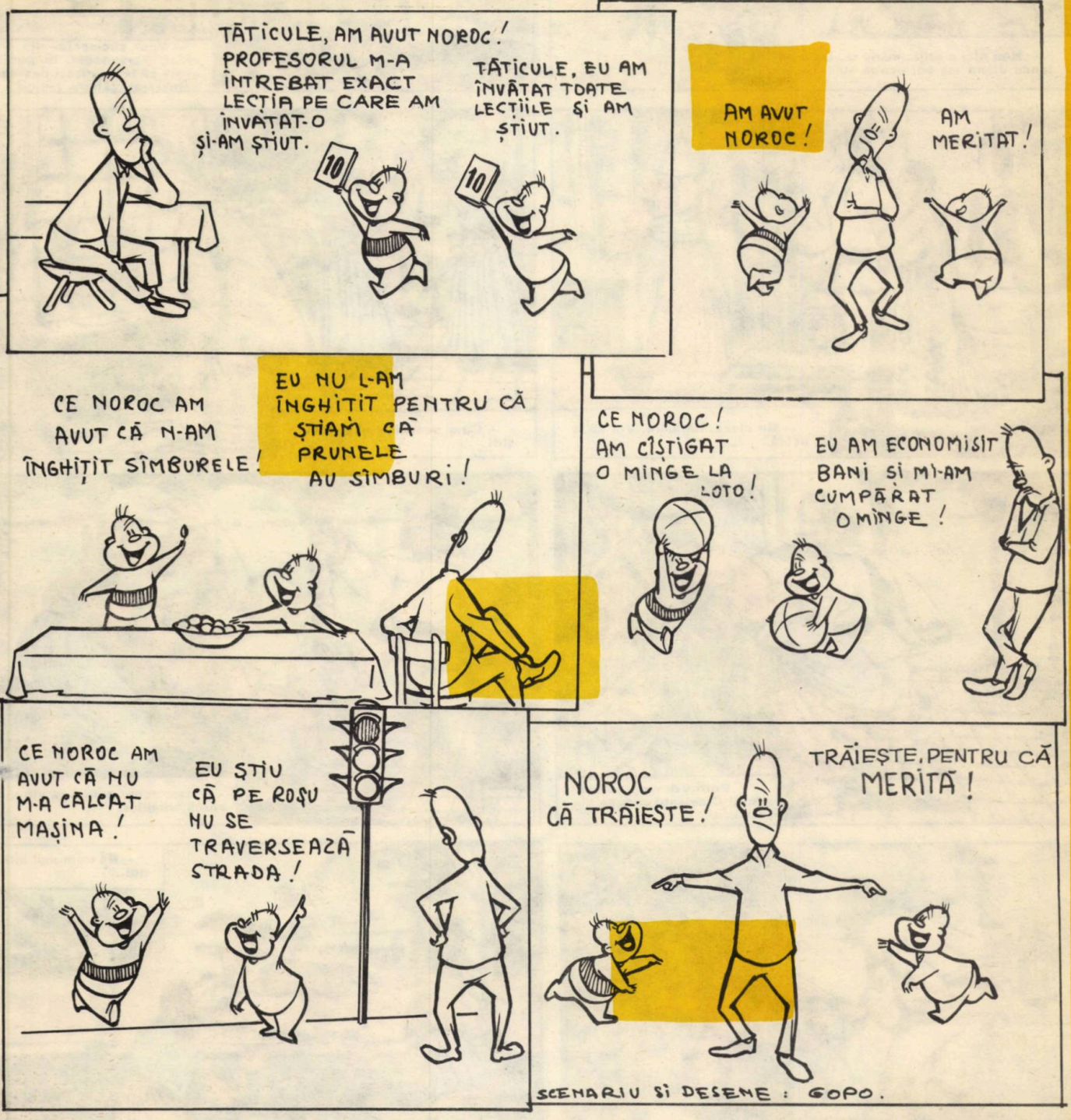

SCENARIU ȘI DESENE: GOPO.

IANCU JIANU

Scenariu de **AL. MITRU**

II. Ne vom mai întîlni noi!...

Ilustrații de **COCA CREȚOIU**

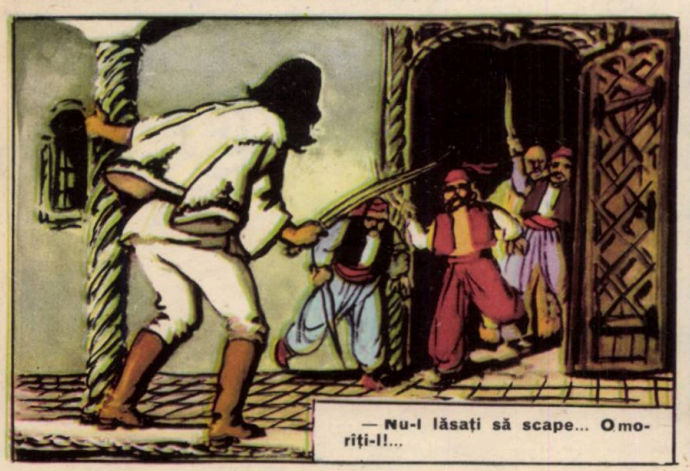

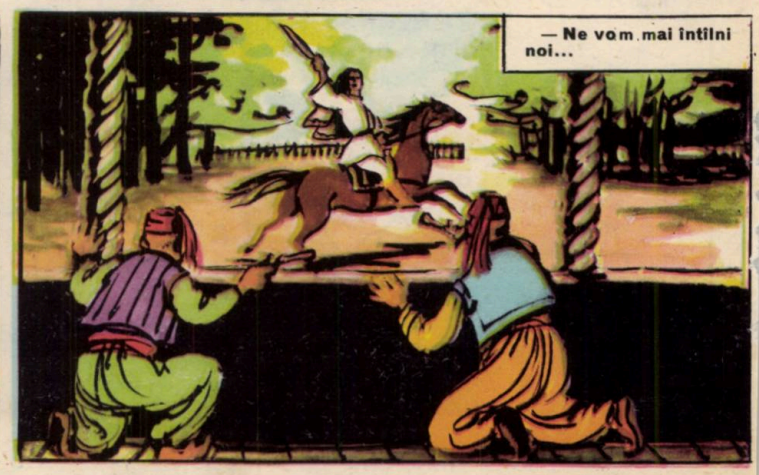

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

CRAVATA ROȘIE

Nr. 8
1967

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL
AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

Factotum, A. Spirache și Codiță alpiniști

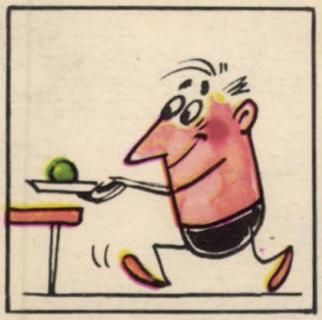

ȘTIȚI LA CE S-A MAI GÎNDIT HOMO SAPIENS? VEȚI AFLA ÎN PAGINA 31

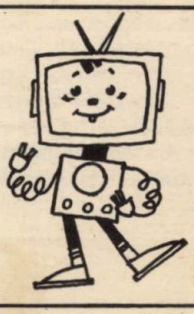

FACTOTUM VĂ PREZINTĂ CÎTEVA E NIGME-FO TO LA PA GINA 11

Partidului

Cea mai fierbinte-a inimii zvîcnire
Partidului i-o dăm, căci el a dăruit
Copilăriei noastre fericire
Sub soarele lui August strălucit.

Cel mai frumos din cîntecele toate
Noi îl cîntăm, cu sufletul duios,
Partidului, că-n țară libertate
El ne-a adus și traiul luminos.

Victor TULBURE

TREPTE SPRE LUMINĂ

Pămînt îmbibat de mireasma florilor veghind somnul moșilor și strămoșilor noștri viteji, pămînt al codrilor veșnici, de brazi și stejari, pămînt al munților de aur, argint și aramă, pămînt cu panglici de ape cristaline izvorîte din inima de cremene a munților, pămînt cu oameni veniți din străbuni cu însușiri alese, pămînt al libertății și fericirii, al cărui nume sună ca un cînt.

...Cutreierînd țara învățăm ca dintr-o carte vie istoria pămîntului pe care astăzi sîntem stăpîni. Oriunde ne-am îndrepta răscrucile drumurilor ne poartă către așezări ce vorbesc despre clocotul luptelor duse de înaintașii noștri pentru frumusețea de vis a zilelor pe care le trăim.

Ca niște zigzaguri luminoase, drumurile țării ne poartă de la o uimire la alta; aici orașele noi, dincolo satele cu ogoare întinse, noua hidrocentrală, combinatul chimic, institutul de cercetări, pădurea de sonde, uzina de mașini și tractoare, combinatul forestier, termocentrala, combinatul siderurgic, altă uzină — peisaj mereu îmbogățit de comuniști, pentru ca viața noastră să devină mai bună, mai frumoasă.

Iată zestrea de împliniri cu care pornim în întîmpinarea viitorului. Iată izbînzile întregului nostru popor care sub conducerea înțeleaptă a partidului a urcat din ziua neuitată de 23 August 1944 douăzeci și trei de trepte spre lumină.

Ce veseli ne petrecem vara
În tabere pionierești.
Cît de frumoasă ești, vacanță,
Tărîm de soare și povești.

Echipajul „Miracola"

PISICĂ GH. EUGEN
clasa a VII-a, Școala generală nr. 31
București

ROBOTO-PLANETA ANULUI 5954

de **REMUS GIORGIONI**
clasa a VIII-a com. Firdea, reg. Banat

— Vifor, temposcopul s-a defectat, strigă Pluridoctus.

— Repede! Viteză maximă spre Brîul Soarelui...

În timp ce echipajul navei era așteptat în legătură cu defectarea temposcopului, nava astrală «Miracola», atrasă de o forță necunoscută, se abătea de la drumul calculat cu precizie de comandant. La un moment dat, nava se opri din senin, fără să se ciocnească de vreun obstacol. Motoarele continuau să meargă cu capacitatea maximă, dar sforțările lor de a înainta erau zadarnice. Alarmați, Vifor, Pluridoctus și Tom deschiseră un hublou special să vadă ce se întîmplă. După toate aparențele, «Miracola» rămăsese suspendată în aer deasupra unei planete pe care mișunau ființe umane. Profesorul Exemplu descoperi că nava era oprită de un robot de statura unui om care emitea unde în toate direcțiile. Robotul li se adresă într-o limbă necunoscută, dulce și armonioasă, dar cu totul diferită de cea a roboților de pe Pămînt. Apoi nava cobora pe o planetă, care părea a fi locuită numai și numai de roboți.

— Unde sîntem! se miră comandantul Vifor.

— Pe Roboto-Planetă! sosi răspunsul tradus de un creier electronic în limba vorbită de echipajul «Miracolei».

— Ce-o mai fi și asta și cum s-a abătut nava noastră din drum? se agită Vifor.

Robotul care-i întîmpinase se apropie de un obiect mic — un magnetolaser —, apoi rosti rîzînd:

— Prin el v-am «invitat» la noi, și vai de cel care încearcă să se sustragă. De altfel, magnetolaserului i se supune orice mecanism, fie și uman.

O furie greu de stăpînit îi urcă comandantului tot sîngele în obraz. Apoi, întorcîndu-se către Pluridoctus, strigă deznădăjduit.

— Repede, antilaseromagneții!

Acesta însă strînse neputincios din umeri, îngăimînd:

— Acuma-i tîrziu! Dacă nu ne-am gîndit mai devreme...

Un rîs batjocoritor izbucni parcă din zeci de colțuri, repetîndu-se și amplificîndu-se ca un ecou. Vifor și Pluridoctus își astupară urechile, blestemînd neputincioși.

De împotrivire nici nu putea fi vorba.

Așadar, se lăsară atrași de acea forță irezistibilă a magnetolaserului, cunoscută lor și pe care o folosiseră și ei adeseori. Acum însă...

— Crezi că sîntem iremediabil pierduți? se enervă profesorul Exemplu, căutîndu-și ochelarii pe vîrful propriului nas.

— Depinde ce vor «tinichelele» astea de la noi...

— Ce nerușinare! Ne numești tinichele? Îți bați joc de noi, roboți perfecți ai anului 5954?

Comandantul răbdă cu greu umilința de a se vedea la voia unor roboți, el însuși fiind dintre constructorii renumiți ai unor astfel de mașini.

Penibila situație în care se aflau cei trei membri ai «Miracolei» se întrerupse brusc datorită comenzii primite de la robotul care-i întîmpinase. Pe teleecranul de pe pieptul acestuia apăru o fracțiune de secundă figura unui om care transmitea.

— Adă-i la mine, Robot Alfa! În sala cosmocurenților!

— Sîntem pierduți, îl înghionti Pluridoctus pe Vifor.

— Nu-ți pierde cumpătul și mai bine cercetează un pic compoziția scoarței de pe această planetă.

— E artificială, dacă nu mă-nșel, se strîmbă dezamăgit Pluridoctus.

...Tot drumul pe care îl parcurseră însoțiți de Robotul Alfa, membrii echipajului «Miracola» nu-și putură stăpîni uimirea. Peisajul era de-a dreptul neobișnuit. Instalații care printr-o simplă apăsare pe buton schimbau decorul ca-n filme. Noii-veniți se credeau ba în plină junglă cu arborii și animalele specifice, ba le luau ochii combinatele industriale și uzinele de construcții cosmonautice.

— Formidabil, clipi încîntat Pluridoctus, adresîndu-se Robotului Alfa. N-am putea vizita și noi împrejurimile?

— Asta numai cu îngăduința Marelui Electron, veni răspunsul. Cum însă v-ați bătut joc de «copiii» lui..., habar n-am ce vă așteaptă.

— Îmbracă-i în costume de protecție, Robot Alfa, să nu-i proiecteze curenții cine știe unde, porunci o voce. Și nu uita să-l aduci și pe Tom, așa parcă-i zic pămîntenii, străstrămoșul roboților. Adu-l așa cum este și ai grijă să-l cuplezi de anticurenții tăi.

După cîteva clipe, comandantul Vifor păși alături de Pluridoctus și Tom într-un fel de arenă circulară, care se întindea pe cîteva sute de kilometri pătrați, împrejmuită de pereți înalți, transparenți, dar fără plafon. Primul lor pas în această așa-zisă «sală a curenților» se soldă cu un

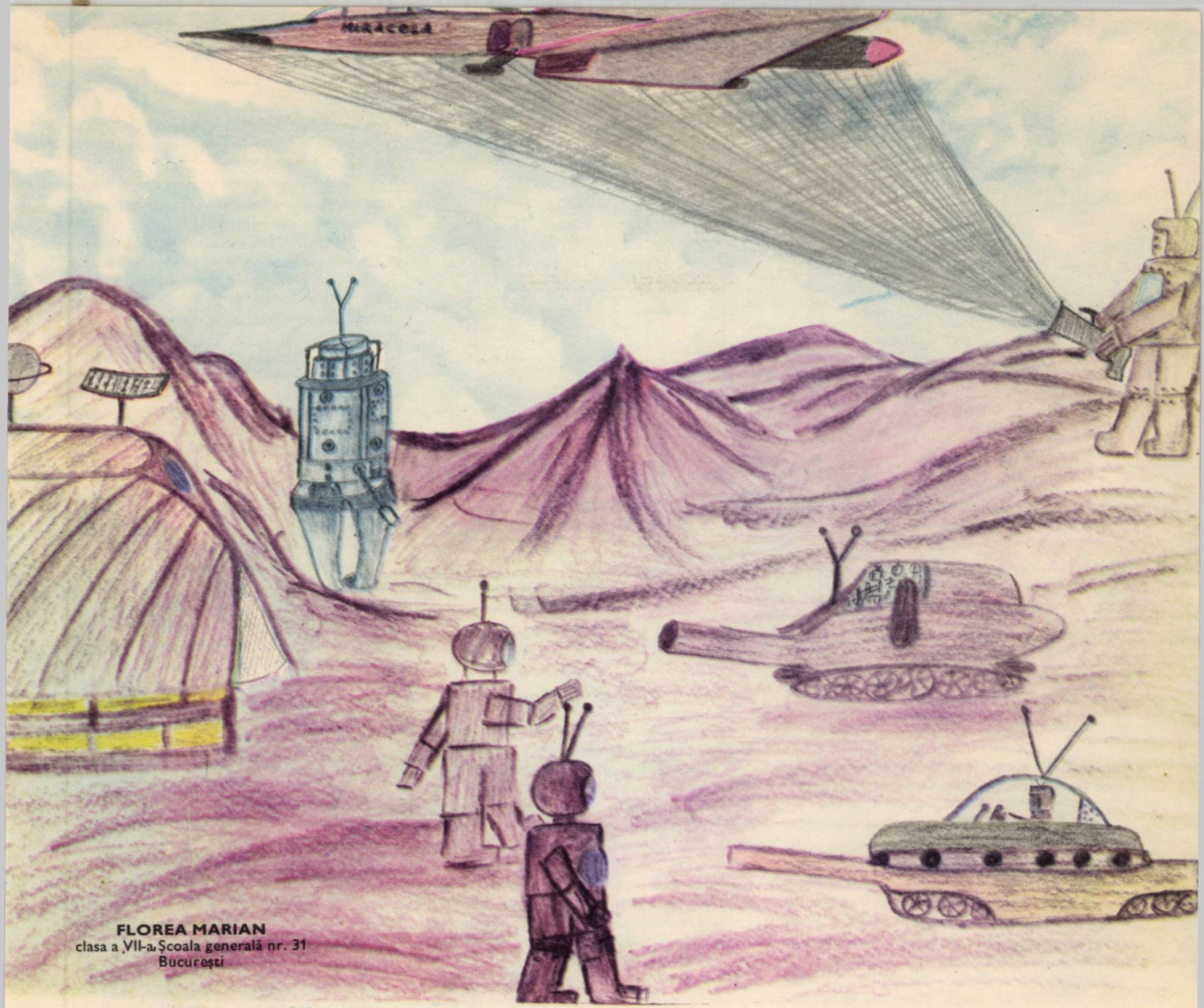

FLOREA MARIAN
clasa a VII-a, Școala generală nr. 31
București

zbor fulgerător pînă la capătul opus al arenei, unde se deschise automat o poartă largă și se văzură în mijlocul unei uriașe săli de telecomandă. Clipitul miilor de beculețe îi orbi aproape, în prima clipă. Automat, Pluridoctus duse mîna la ochelari.

— Protestez! E inuman! E o tică...

Un hohot de rîs îi curmă vorbele. Apoi, cu mai puțină ironie, vocea care își gîlgîise rîsul rosti:

— E inuman să cunosc temerarii care s-au avîntat spre planeta mea?

— Dacă întîmplarea a făcut să ne aflăm acum aici și nu în altă parte, cerem să fim tratați omenește.

— E ridicol, domnule comandant, să pretinzi unor «tinichele» să fie omenoase.

— Nu permit! răcni Vifor.

— Ia du-l la plimbare, Robot Alfa, poate așa se calmează.

În aceeași clipă comandantul Vifor țîșni din loc cu o viteză uimitoare și dispăru de lîngă însoțitorii săi.

— Acum, reluă vocea, al cărei posesor nu se arătase încă, să discutăm cu profesorul. Poate e mai înțelegător...

— Mai întîi ar trebui să știm cu cine avem onoarea, începu Pluridoctus, că bătrînul Herodot ne-a învățat...

— Lasă-ți obișnuitele pilde pentru alții care se află cu mii de ani în urma mea, profesore...

— Cum, se minună Exemplu, îmi știți și obișnuințele?

— N-ai înțeles de la Robotul Alfa că eu sînt Marele Electron?

— Oh, ba da, acum înțeleg totul...

Calmîndu-se treptat, Pluridoctus se întinse la vorbă despre nenumăratele sale cercetări științifice, descoperiri, pînă, în sfîrșit, păru că atmosfera s-a mai încălzit, iar Marele Electron îl readuse pe Vifor din «plimbarea» lui atît de ciudată. Acum putea și el să participe la discuții.

Din prudență, profesorul nu-i prea lăsa timp lui Vifor să vorbească, pentru ca nu cumva să-l mai supere pe Marele Electron, și începu să-i descrie acestuia întîmplarea cu defectarea temposcopului.

O nouă cascadă de rîs umplu marea hală a telecomenzilor.

— Asta vă frămînta va să zică?...

Imediat clipi un beculeț și pe un teleecran mare, panoramic, apăru imaginea temposcopului care funcționa.

— Ura, secundule! izbucniră veseli Vifor și Pluridoctus. Pînă și Tom își manifestă bucuria exclamînd:

— Funcționează!

— Sînteți mulțumiți? rosti apăsat Marele Electron. De altfel, trebuie să vă rog să mă iertați că v-am oprit din drum. După atîtea mii de ani mi-era dor să văd un chip de om...

Amănunte despre minunățiile Roboto-Planetei și locuitorii ei, ca și despre secretul realizărilor Marelui Electron, n-am putut afla încă de la Pluridoctus. Trebuie să avem răbdare pînă se întoarce dintr-o nouă călătorie.

Desen: D. POMPILIU

PAGINI DE VITEJIE

MEMORIA MĂRĂȘEȘTILOR

Doi generali povestesc:

Dragi prieteni,

În viața mea am avut prilejul să văd cît de fierbinte s-a manifestat dragostea de patrie a poporului nostru.

Pe timpul celor două războaie mondiale, am executat sute de marșuri călare spre toate punctele cardinale, atunci cînd era vorba de apărarea hotarelor țării. Dar zilele crîncenei bătălii de la Oituz îmi vor rămîne veșnic în minte. În vremea aceea abia trecusem de 18 ani și eram sublocotenent activ în Regimentul 5 roșiori. Înainte de a pleca pe front, diviziile noastre de cavalerie, formînd un careu imens de 12 000 de cai, au fost inspectate și trecute în revistă de comandanții de căpetenie ai oștirii. A urmat apoi o defilare impresionantă a celor 12 regimente de roșiori, în coloană de escadroane, la galop, care s-a desfășurat într-o ordine și aliniere impecabile pe cîmpia ce se-ntinde între Dumbrăveni și Siminicea. La scurtă vreme după aceea, am început deplasarea, pe Siret în jos, pînă în zona frontului. Iar la 26 iulie 1917, Divizia 1 cavalerie, din care făcea parte și regimentul meu, a primit ordin să plece mai departe în zona Fălticeni, amenințată de vrăjmaș. Deplasarea aceea din luna lui Cuptor, executată în etape lungi de noapte, pe o căldură toridă și un praf de neînchipuit, nu o voi uita niciodată.

După o zi de marș, pe la miezul nopții, Regimentul 5 roșiori, care se afla în capul coloanei, intra în Geoseni, unde era prevăzut un popas de 4 ore. Dar abia scoaserăm șeile de pe cai, cînd un ordin scurt, sosit chiar atunci, ne cerea să trecem grabnic pe dreapta Siretului, la dispoziția Armatei a II-a. În mai puțin de o jumătate de oră eram din nou încolonați pentru marș.

Ultima etapă a drumului nostru către Valea Trotușului a fost înfiorător de grea, căci oboseala ne răzbise pe toți. Pentru a ușura caii și pentru ca oamenii să nu adoarmă în șa, am parcurs aproape tot drumul pe jos, cu caii la mînă.

A doua zi dimineața ne aflam în poarta deschisă a Oituzului. Aici comandantul ne înfățișă un tablou sumbru. Dușmanul bine întărit bătea puternic de 3 zile în poarta Oituzului, presînd fără încetare. Unitățile noastre de infanterie care-i ținuseră piept erau aproape decimate. Dușmanul era ajutat de un teren favorabil, sprijinit de o artilerie puternică. Era absolut necesară intervenția diviziei noastre de cavalerie pentru oprirea avalanșei dușmane.

În scurt timp aveam să mă aflu cu regimentul meu față-n față cu inamicul. Atacul nostru s-a declanșat vijelios cînd se-ngîna ziua cu noaptea. Era atacul memorabil de la 29 iulie, prin care noi românii am închis pentru totdeauna dușmanului trecătoarea de la Oituz și care a însemnat o pagină glorioasă de istorie, scrisă cu sîngele tînăr a sute de viteji. Aș vrea, dragi prieteni, să vă povestesc despre faptele eroice ale căpitanului Brăileanu.

Încă de la începutul războiului acest viteaz se afla cu escadronul său de roșiori acolo unde era mai greu.

Astfel, în seara de 29 iulie, pe cînd se cățăra cu soldații săi pe dealul Știborului, el reuși să cucerească prima linie dușmană, dar fu rănit la un braț. Nesocotind rana, bravul căpitan se avîntă din nou la atac în fruntea unității.

Ajungînd în fața ultimei creste, pe care se afla puternica poziție dușmană, Brăileanu ordonă punerea baionetei și făcu semnalul de pornire la salt. Un «URA» formidabil despică văzduhul, și călăreții se aruncară la atac, hotărîți să învingă sau să piară.

Dar numai la cîțiva pași de poziția inamicului, o schijă de grenadă lovește și sfîșie pieptul viteazului căpitan, care se prăbușește, ca un stejar trăsnit de furtună, rostind un ultim: «Copii, tot înainte!»

Inamicul primește lupta corp la corp, dar este zdrobit de năvala roșiorilor, care răzbunau astfel moartea comandantului lor drag. Tîrziu, mitralierele amuțesc; dușmanii, îngroziți, se topesc în noaptea neagră, urmăriți pînă departe de focurile noastre.

Dacă bătălia de la 29 iulie mi-a rămas bine întipărită în memorie, apoi nici pe cea de la 6 august n-am putut s-o uit. Atunci și mai tîrziu am socotit-o ziua cea mai grea a bătăliei Oituzului.

Între 1 și 5 august inamicul se pregătise pentru o lovitură extraordinară, iar în dimineața de 6 august, la ora 7, dezlănțui un bombardament năprasnic. Timp de 3 ore s-a tras cu toate calibrele și cu o violență îngrozitoare. Către orele 11, dușmanul pornește la atac. În această luptă am pierdut pe unul dintre cei mai buni prieteni, pe sublocotenentul Flor Dan Petre, care nu împlinise încă 18 ani. Dar cîți ofițeri și ostași vrednici n-au căzut în această năprasnică luptă în care dușmanul era hotărît să răzbată cu orice preț, punînd totul în joc! Pînă la ultima picătură de sînge au luptat vitejii noștri și astfel bătălia pentru Moldova a fost cîștigată. Depănînd pentru voi, dragi prieteni, amintiri scumpe, de-acum jumătate de veac, nu pot să uit nici zilele fierbinți ale lui august 1944.

În acea vreme am făcut parte dintre cei

PAGINI DE VITEJIE

care au apărat Bucureștiul. Regimentul pe care-l aveam sub comandă avea ordin să fie de strajă la porțile de miazănoapte ale Capitalei, ca să oprească pătrunderea trupelor hitleriste în București.

Poziția noastră de apărare se întindea la sud de lacurile Băneasa și Herăstrău. Călărеții români baricadaseră solid podurile și erau hotărîți să le apere cu prețul vieții. În zorii zilei de 24 august, o puternică formațiune motorizată dușmană, întărită cu tunuri de toate calibrele, atacă trecerea de la podul Băneasa. Dar cavaleriștii români, demni urmași ai călărașilor și roșiorilor care luptaseră în 1877 pe cîmpiile Bulgariei și ai celor ce luptaseră eroic la Robănești, Prunaru și Oituz, le-au dat hitleriștilor o ripostă nimicitoare. A fost o luptă scurtă, dar crîncenă. Românii au desfășurat un foc năprasnic luptînd pînă la unul, zăvorînd astfel cotropitorilor pentru totdeauna porțile Capitalei.

Sînt bucuros că am avut prilejul să vă vorbesc despre întîmplări și oameni care au fost și despre locuri care au rămas și vor rămîne de-a pururi mărturie a bărbăției, pildă vie a dragostei de patrie.

General-maior în rezervă
M. OLTEANU

*

Revista «Cravata roșie» mi s-a adresat mie, ca unul ce sînt dintre cei mai vechi aviatori din țară — am 81 de ani, dragii mei —, să povestesc ceva despre bravii piloți din timpul bătăliilor de la Mărăști, Mărășești, Oituz acum, cînd se împlinește o jumătate de veac de la acele întîmplări.

Și astfel, eu, moș Iorgu Negrescu, căci așa mă numesc, și sînt general în retragere, cu brevetul nr. 2 de pilot din 1911, nu am putut refuza și în rîndurile de mai jos voi căuta să împărtășesc ceva din epopeea zburătorilor români din acele vremuri memorabile, care nu se pot uita niciodată.

La începutul acestui secol, între 1900 și 1910, omenirea dobîndise o victorie la care visa de veacuri, și anume să străbată înălțimile, înfăptuind primele zboruri cu avionul. La această însemnată izbîndă a minții omenești, neamul românesc a avut contribuția lui importantă prin trei mari inventatori: Vuia, Vlaicu și Coandă.

Începînd din 1910, noua invenție a omului a găsit o întrebuințare practică și în serviciul armatei. Încă din 1911, în armata română a luat ființă aviația militară, în frunte cu primii ofițeri, sublocotenent Protopopescu, locotenent Zorileanu, locotenent N. Capșa și subsemnatul, care scrie aceste rînduri. În anii următori alte serii de ofițeri s-au alăturat primilor, întemeind astfel aviația militară.

La izbucnirea războiului, aviației militare i s-a cerut să aducă informații asupra mișcărilor trupelor inamice, rol care l-au împlinit aviatorii militari cu strălucire. Mai tîrziu, în anii care au urmat, aviația a devenit un mijloc de luptă aeriană. Astfel, ea a ajuns încă din 1915 a cincea armă, pe lîngă infanterie, cavalerie, artilerie și geniu.

În bătăliile ce au avut loc în vara lui 1917 la Mărășești, Oituz și Mărăști, piloții noștri au zburat deasupra frontului, fotografiind aproape zilnic, stabilind astfel toate fortificațiile, toate tranșeele săpate de inamic din ianuarie 1917, așa că atunci cînd, în iulie 1917, au început luptele întregul front de la Oituz la Dunăre era fotografiat: poziții de artilerie, depozite de materiale, căi de comunicații din spatele frontului.

Iată o întîmplare din care se vede cît de importante erau informațiile aduse de aviația română pentru celelalte unități militare. În dimineața de 24 iulie 1917 un echipaj român din escadrila F.4 a căpitanului Giosanu își luase zborul și, evoluînd deasupra cîmpului de bătaie, descoperi că frontul a fost rupt pe Putna, între Siret și Focșani, și că infanteria germană înaintase cîțiva kilometri spre Mărășești. Echipajul aterizează pe aerodromul de la Tecuci, unde se găsea lt. col. Andrei Popovici, comandantul grupului de aviație. Coborînd din avion, sublocotenentul Pîrvulescu se adresează grăbit ostașilor de pe aerodrom:

— Unde este domnul colonel Popovici, comandantul nostru?

Comandantul grupului, aflîndu-se în bordeiul de pe aerodrom, ce servea de cancelarie, auzind discuția, iese afară și întreabă:

— Ce este, ce s-a întîmplat, Pîrvulescule?

— Domnule colonel, ceva foarte grav, frontul a fost rupt și inamicul înaintează repede spre Mărășești.

Fără să mai stea pe gînduri, colonelul cheamă la telefon comandamentul Armatei I de la Ivești și anunță situația gravă intervenită pe front, după care ordonă ca alte echipaje să-și ia zborul și să urmărească în continuare mișcările inamicului. Astfel, grație vigilenței aviației de informație, se iau măsuri ca trupele Diviziei 5 române, cele mai aproape de front, să oprească înaintarea inamicului.

Chiar în cursul dimineții, regimentele de infanterie 8 Buzău și 9 Rm. Sărat din Divizia a 5-a trec podul în dreapta Siretului și reușesc să oprească dușmanul.

Îmi aduc aminte de misiunea grea a bravului aviator de vînătoare locotenent Craiu Vasile, care, coborînd în picaj, a bombardat o viroagă unde erau masate rezerve ale dușmanului, sau de raidurile vitejești la joasă înălțime ale piloților Olănescu, Rotaru, Iliescu Nicolaie, adjutantul Muntenescu și încă mulți alții, care s-au acoperit de glorie.

Sînt greu de relatat într-un spațiu atît de restrîns actele de eroism înfăptuite de aviatorii noștri la Mărășești.

Ordinul de zi nr. 96 din 12 august 1917 este dedicat «Comandanților de grup și de escadrilă, piloților și observatorilor din aeroplan și balon pentru curajul admirabil și spiritul de sacrificiu de care au dat dovadă, disprețuind moartea.»

Vitejii aviatori, alături de ceilalți ostași ai țării, s-au acoperit de glorie în luptele pentru apărarea patriei noastre.

General-maior în retragere
IORGU NEGRESCU

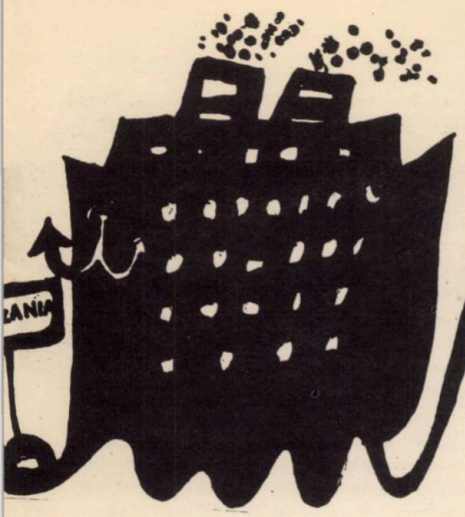

Note de călătorie

TANZANIA

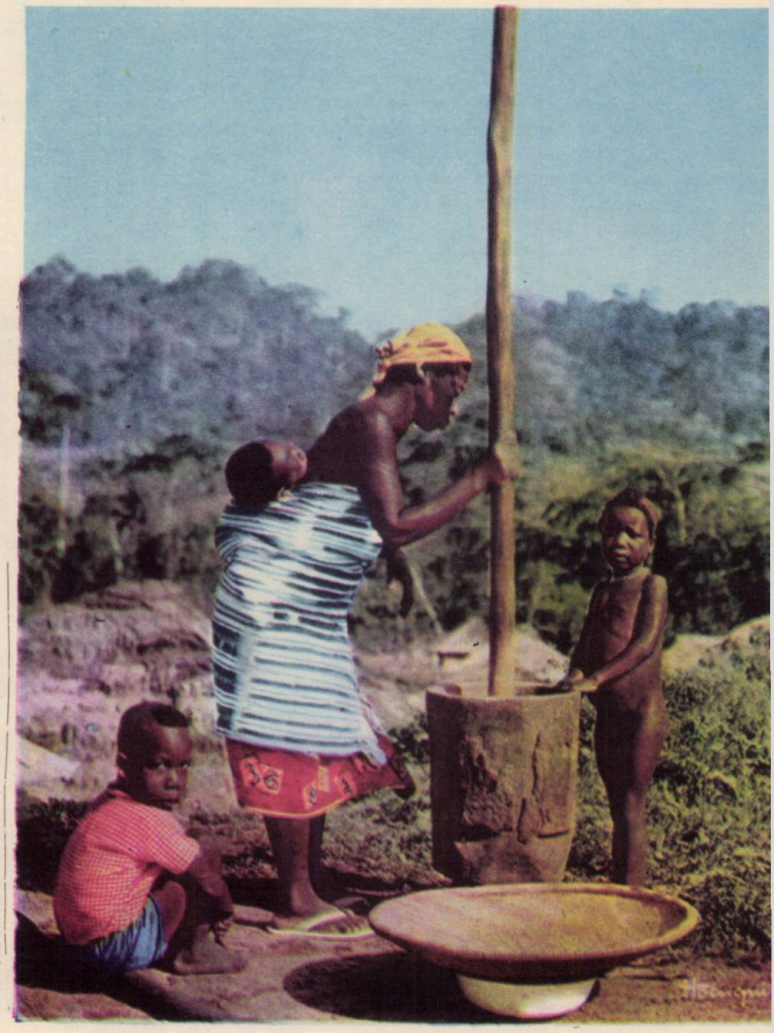

— Mamă, se aude vocea unui copil, vom vedea muntele Kilimandjaro?

— Avionul zboară chiar pe lîngă el, intervine însoţitoarea. Privim norii albi, semănînd cu nişte fulgi imenşi de vată ce plutesc undeva între bolta azurie şi pămîntul roşiatic, pîrjolit de soarele ecuatorial.

În eleganta navă aeriană, pasagerii plictisiţi de zborul îndelungat dormitează sau răsfoiesc apatici reviste ilustrate. Pare că nimic nu-i poate scoate din această stare. Iată însă că un singur cuvînt, «Kilimandjaro», anunţat de difuzoarele avionului are efectul unui duş înviorător. Apropierea de masivul imortalizat de pana scriitorului Hemingway a înghesuit oamenii la hublourile avionului, devenite dintr-o dată prea puţine. În faţa noastră se desfăşoară una dintre cele mai fascinante privelişti africane. Kilimandjaro, cu un diametru de aproape 100 de kilometri, ţîşneşte spre cer ca periscopul unui submarin din valurile oceanului. Undeva, pe la mijlocul conului Kibo, negurile se învolburează într-un dans halucinant. Deasupra lor — o căciulă de diamante sclipitoare: zăpezi şi gheţuri polare; dedesubt — verdele dens al junglei sau al plantaţiilor de cafea. Pe măsură ce ne apropiem, imaginile devin mai limpezi. Kilimandjaro pare un imens soclu făcut anume să susţină maiestuosul Uhuru Point, adică Piscul Libertăţii, înalt de 6 000 de metri. Lîngă el celebrul Ngoro-Ngoro, vulcanul stins de milenii, în al cărui crater adînc de peste o jumătate de kilometru se află o cîmpie fertilă şi un lac cristalin, unde se adapă elefanţi, bivoli, zebre şi rinoceri, ce nu pot ieşi niciodată de acolo.

Imaginea masivului am regăsit-o în Tanzania de nenumărate ori, începînd cu ilustratele şi terminînd cu mărcile poştale şi etichetele de pe sticlele de bere. Kilimandjaro este mai mult decît o atracţie turistică, este un simbol al Tanzaniei. La 9 decembrie 1961, în ziua proclamării independenţei ţării, pe Kilimandjaro a fost aprinsă o făclie, simbolizînd libertatea cucerită. Alături de făclia nemuritoare a fost arborat drapelul tînărului stat. Viscolul ce bîntuia puternic i-a împiedicat pe cutezătorii alpinişti să atingă crestele lui Uhuru Point, făclia fiind aprinsă pe vîrful Ghilman. Un an mai tîrziu, cînd Tanzania (pe atunci Tanganika) sărbătorea ziua sa naţională, făclia a fost trecută pe Piscul Libertăţii. Un tanzanian a încercat chiar o analogie între această întîmplare şi lupta poporului său pentru independenţă, pentru făurirea unei noi vieţi, arătîndu-mi că, deşi natura a fost atunci vitregă, pînă la urmă omul a reuşit să înalţe făclia libertăţii pe cel mai înalt pisc al Africii.

... Înainte ca roţile să atingă pista de aterizare, sub aripa avionului străluceşte Zanzibarul — supranumit ţara cuişoarelor. Insulă a paradisului, cum o denumea Marco Polo, izvorît parcă din spuma valurilor Oceanului Indian, Zanzibarul pare o perlă verde, datorită vegetaţiei luxuriante ce o acoperă. Pe cei aproape 2 600 de kilometri pătraţi, cît însumează împreună cu insula Pemba, şi cu o populaţie de 300 000 de locuitori, Zanzibarul furnizează 80 la sută din producţia mondială de cuişoare. Datorită poziţiei sale strategice, insula a fost în decursul istoriei ţinta numeroaselor cuceriri, căzînd în cele din urmă sub dominaţia britanică. Sub presiunea mişcării de eliberare naţională ce a cuprins întregul continent şi care nu a ocolit nici acest pămînt, Zanzibarul şi-a cucerit independenţa la 10 decembrie 1963. Cu 15 luni mai tîrziu, poporul insulei s-a ridicat din nou la luptă pentru a alunga pe sultanul ce avea legături strînse cu vechii stăpîni. La 26 aprilie 1964, parlamentele Tanganikăi şi Zanzibarului au ratificat acordul privind unirea destinelor celor două ţări, creînd Republica Unită Tanzania, a cărei suprafaţă este de 939 704 de kilometri pătraţi, avînd o populaţie de 10 500 000 de oameni. Capitala tînărului stat a devenit Dar es Salaam, care în limba română înseamnă Portul Păcii. Oraşul nu este prea mare — cca. 150 000 de locuitori. Străbătîndu-l, constaţi, ca şi în multe alte capitale africane, aflate pînă nu de mult sub dominaţia colonială, o împărţire nefirească: în centru aşa-zisul cartier european; la periferie cartierele africane. Un element în plus la Dar es Salaam este existenţa a foarte mulţi asiatici — indieni şi pakistanezi, care au şi

ei un cartier distinct. În ultimii ani, această împărțire rigidă, anacronică, a început să dispară. O plimbare prin oraș, în zilele de sărbătoare, rămîne de neuitat. Pe bulevardele largi, curate, inundate de verdeață, întîlnești africani în costume multicolore pitorești. Alături de ei, asiatici cu turbane și femei înfășurate în fine eșarfe de mătase purtînd pe frunte un benghi roșu, negru sau albastru. Cea mai animată arteră a orașului este cea de lîngă port, poate pentru că apropierea apei dă senzația de o relativă răcoare. Numeroasele vase ancorate în radă, mulțimea ambarcațiilor de lîngă țărm oferă locului un plus de frumusețe. Portul este, de altfel, «inima orașului». Anual trec pe aici mii de vase care încarcă produse tanzaniene destinate exportului: cafea, arahide, ceai, cacao, tutun, nuci de cocos, lemn de cedru, abanos, bambus. Printre ele un loc de seamă îl ocupă sisalul. Stive mari de baloturi orînduite pe chei își așteaptă expedierea.

În timpul călătoriei prin această țară am poposit la una dintre plantațiile de sisal, curioasa plantă ce furnizează fibrele rezistente din care se fac odgoane, frînghii și chiar covoare ieftine.

Sisalul seamănă întrucîtva cu stînjeneii, doar că frunzele lui mari, ca lăncile, pot atinge chiar 1,5 metri, iar înălțimea unei astfel de plante întrece pe cea a omului. Plantat în cuiburi rare, sisalul își dezvoltă lamele cărnoase, din care, prin presare, se elimină un lichid vîscos de culoare verde. Operația aceasta are loc între cilindrii unui laminor. Fibrele albe, puțin însă mai groase decît cele de cînepă, sînt puse la uscat, apoi sînt strînse în baloturi și expediate. Pînă nu de mult, toate plantațiile de sisal aparțineau străinilor, ca, de altfel, și importantele venituri obținute de pe urma exportului fibrelor. În iarnă, guvernul tanzanian a hotărît însă naționalizarea lor, alături de alte importante companii străine. Fabrici, uzine, întreprinderi industriale, bănci, societăți de asigurare, de import-export au fost trecute în proprietatea statului sau sub controlul lui. Această politică, sprijinită cu bucurie de poporul tanzanian, urmărește crearea unui sector de stat al economiei, cu ajutorul căruia să se poată acumula fondurile necesare dezvoltării țării, asigurării independenței sale economice, creării unei industrii naționale. Primele roade ale acestei politici au și început să apară. Continuînd acțiunea de făurire a unei economii tanzaniene începută după cucerirea independenței, în capitală și în alte localități din țară se construiesc obiective industriale care aparțin statului.

Tanzania nu este numai o țară care face eforturi considerabile pentru dezvoltarea sa. Această țară dispune de locuri de o frumusețe nebănuită, de o faună deosebit de bogată. Pentru călătorul european, o vizită la una dintre nenumăratele rezervații naturale în care se află tot felul de animale este o adevărată revelație. Rezervația Mikumi este una dintre acestea. Ne-am îndreptat spre ea într-o noapte umedă și caldă, cum sînt aproape toate nopțile la Dar es Salaam. Curînd după ieșirea din oraș, microbuzul nostru a întîlnit șoseaua de prundiș roșu (din cauza conținutului ridicat de fier).

Șuieratul strident și continuu al miliardelor de greieri care porniseră să concerteze afară răzbătea prin caroseria mașinii, acoperind duduitul motorului și împiedicînd orice posibilitate de comunicare cu vecinul de lîngă tine. Dis-de-dimineață ajungem la Mikumi, ținta călătoriei. Sîntem întîmpinați de o familie de girafe cu capetele mici și grațioase. Eram nerăbdători să ne plimbăm prin parc pentru a da ochii cu numeroasele lui viețuitoare. Aș vrea să fac o precizare: cuvîntul «parc» de pe pliantul turistic înmînat cînd am contractat călătoria mi se pare palid pentru a desemna întinderea aceasta nesfîrșită a savanei, unde-și dau întîlnire elefanți, zebre, bivoli, lei, antilope, girafe și multe alte animale exotice. Rezervația nu este împrejmuită de nimic, de altfel ar fi imposibil să se facă această încercare.

Dar să pornim la drum. Urcați într-un «Land Rover» decapotabil, din care pentru deplină siguranță nu aveam voie să coborîm, înarmați cu aparate de filmat și fotografiat, o pornim prin iarba înaltă, uscată, de culoarea grîului în pîrg. Drumul e greu, dar o apropiată întîlnire cu elefanții ne face să uităm hurducăturile mașinii. În zare se profilează o cireadă de animale în goană. «Bufallo» — precizează șoferul. Mașina prinde viteză și iată-ne în apropierea lor. Sînt niște antilope mari cît vacile cu coarne

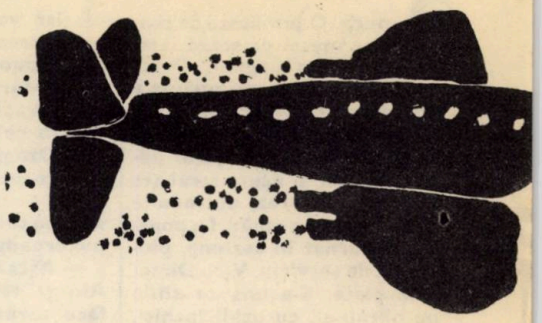

și cu coamă ca de cai. Animalele acestea ating în goană 80 de kilometri pe oră. Printre ele mișună zebrele, cu nostimele lor dungi de pijama. Distanța nu ne permite să le fotografiem decît cu teleobiectivul. Undeva deasupra savanei, un stol de vulturi planează imperturbabil.

— Acolo au fost lei, ne precizează însoțitorul.

— Nu-i putem vedea?

— Nu cred. Au blana de culoarea ierbii, și cînd se ascund e greu să-i distingi.

Ajunși la locul cu pricina, întîlnim doar o gazelă spintecată. Regele savanei dispăruse. Ca să-l putem vedea, ce-i drept, de la vreo 2 kilometri distanță, am pierdut o zi întreagă cu binoclul la ochi sub un soare pustiitor, stînd cocoțat pe capota încinsă a mașinii. Mașina a pornit apoi în căutarea elefanților și, în sfîrșit, am dat peste o turmă care păștea liniștită. Jur împrejur, pomii răvășiți, smulși din rădăcini. Aceste imense ierbivore au nevoie de cantități considerabile de hrană. Cînd n-o găsesc în rezervații, se năpustesc prin satele din apropiere, devastînd tot ce le iese în cale. Așa s-a întîmplat în Kenya, în Zambia, în Uganda, unde au produs stricăciuni însemnate culturilor. Din această cauză, elefanții sînt adesea împușcați. Apropierea noastră de turmă îi supără. Își ridică trompele, își mișcă urechile enorme, ca niște umbrele deschise, apoi se întorc. În ariergardă, o femelă cu puiul mic cît un viteluș privește neliniștită împrejur. Aparatele de fotografiat țăcăne cu înverșunare, fiecare vrea o amintire, o fotografie cu propriu-i aparat. Curînd elefanții aveau să iasă din obiectivele noastre. și nu ne-a rămas altceva mai bun decît să facem calea întoarsă, ducînd cu noi amintirea unor locuri pline de farmec exotic.

AUGUSTIN BUMBAC

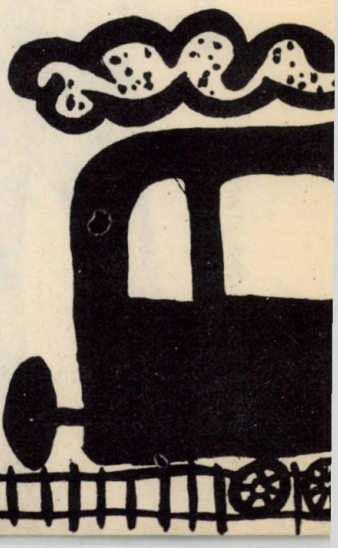

Pe cataligе

Amurg. O jumătate de ceas înaintea mesei de seară. Undeva, într-un ungher, Popic cel bondoc și neastîmpărat a descoperit cîteva stinghii înalte de aproape doi metri. A vorbit ceva cu tovarășul administrator și acum străbate preocupat curtea, ducîndu-le în cumpănă pe umăr. La poartă, răsturnat în șezlong, pionierul de serviciu, Vicu Dima, face plajă. S-a uns cu alifie pe obraji și, cu ochii închiși, își rotește fața după soare, căutînd să nu scape nici o ultravioletă.

— Măi, floarea-soarelui, rîse binevoitor Popic, bagă de seamă să nu-ți scrîntești gîtul!

— Nu-i treaba ta! replică autoritar Vicu, fără a deschide ochii. Te poftesc să te duci la program.

— Asta și fac, răspunse fără supărare Popic. Uite ce te rog: dacă-l vezi pe Cornel, spune-i să caute un ciocan, niște cuie și să vină în poiență.

— Pentru astea? arătă Vicu spre scînduri.

— Da. În cinci minute fac niște picioroange după ultimul cuvînt al tehnicii!

Peste puțin timp Cornel Stanciu ieși din bucătărie. Se oferise voluntar să ajute la pregătirea cinei și urmele de zahăr pudră și de nuci pisate care-i stăruiau împrejurul gurii dovedeau că dăduse un sprijin calificat.

— Dragă Cornele, vezi că te așteaptă Popic în poiență. Zicea să te duci cu un ciocan și niște cuie. Vrea să facă niște picioroange.

— Asta zic și eu că-i o idee! Alerg! strigă Cornel și se făcu nevăzut.

Vicu băgase de seamă că de două nopți Cornel dispărea din dormitor după ora stingerii. «Cu singuranță că are un secret...—gîndi Vicu, nu fără invidie. Ar fi de ajuns să-i spun că știu și ar face ce i-aș spune. Dar un om dintr-o bucată, un adevărat caracter nu folosește asemenea mijloace. N-o să-i cer nimic» — hotărî Vicu. «O să-i spun că știu tot și n-o să-i cer nimic». Se simțea puternic, generos și parcă mai înalt ca de obicei.

— Hei, puștiule! strigă el, nici prea îngăduitor, dar nici prea sever, ci întocmai cum se cade să strige un pionier de serviciu. Încetează cu alergatul!

Puștiul nu era altul decît Vintilă Duma, un băiat de opt ani, care făcuse o amigdalită ușoară și domicilia de două zile la infirmerie. Deși îi trecuse cu totul — fusese mai degrabă o sperietură —, Vintilă, pentru orice eventualitate, încă nu intrase în program, dar avea voie să iasă în curte.

— Poftim încoace, i se adresă Vicu. Ești cam transpirat. Dă pulsul. Deschide gura. Mai tare. Fă «aaa!» Bine. Poftește și stai cuminte la soare, pe banca aceea.

— Cornel unde e?

— În poiență, dar acolo e răcoare, să nu te duci.

— Am treabă cu el, zise pe nas Vintilă.

— Vă-ntîlniți la masă. Acum fă ce-ți spun eu. Scurt. După vreo douăzeci de minute, din poiență își făcură apariția cîțiva uriași ciudați — Cornel, Popic, încă vreo cîțiva băieți. Umblau pe picioroange și vorbeau cu voci de bas. Toată tabăra îi înconjură, gălăgioasă. Cornel îl pofti pe Vicu să facă și el o încercare.

— Ți-aș fi cerut de la început, spuse cu înțeles Vicu, dar, continuă el plin de demnitate, nu-mi pot părăsi postul.

— Asta cam așa e, conveni Cornel. Mîine sînt eu de serviciu, poți să te joci toată ziua cu ele.

— Am să te ajut să te scoli la timp, îi propuse Vicu.

— Nu-i nevoie, dorm ușor.

— Da, dar cînd ești peste măsură de obosit, înțelegi, e mai complicat. Eu știu totul, dar să n-ai nici o grijă.

— Mulțumesc, spuse Cornel, surprins de atîtea insistențe, dar nepricepînd ce anume știa Vicu.

Ca de obicei, masa de seară a fost veselă. Sufrageria se găsea în cea mai spațioasă încăpere a vilei. Pereții, în calciovechio, erau împodobiți cu trofee de vînătoare, iar tavanul, lucrat cu meșteșug din lungi paralelipipede din lemn de nuc, avea, în cele patru colțuri, cîte un corp de iluminat în formă de lampion chinezesc. Se serviră o supă dreasă cu ou și un gulaș. Acest gulaș trebuie să fi fost o adevărată izbîndă culinară de vreme ce bucătarul căuta mereu prilejul de a da cîte o raită prin sufragerie. Știți, probabil, că bucătarii obișnuiesc să apară printre oaspeți mai ales atunci cînd bucatele sînt deosebit de gustoase.

Seara, în dormitor, după ce luminile fură stinse și băieții se porniră pe sforăit, Vicu rămase încă multă vreme cu ochii țintă în întuneric.

Deodată podeaua scîrții. Ochii lui Vicu se învățaseră cu întunericul. «Cornel!» — gîndi el. Într-adevăr, Cornel, cu mișcări moi, părăsise așternutul și acum deschidea ușa. Cu pași de pisică, Vicu se repezi la el, șoptindu-i înfrigurat:

— Să nu-ți fie teamă. Nu te întreb unde te duci și nici n-am să spun cuiva.

Cornel rîse încet:

— Bine, lasă.

Vicu rămase singur, lîngă ușă, mîhnit. Așteptase din partea lui Cornel o destăinuire sau măcar o strîngere de mînă recunoscătoare, bărbătească. O curiozitate nespusă îl covîrși. Simțea că trebuie să afle cu ce se îndeletnicea Cornel. Cu obrajii fierbinți, Vicu ieși în răcoarea nopții. Vicu își ascuți privirile și-l zări pe Cornel dispărînd după colțul vilei. Se strecură după el, lipit de perete. Ajuns la extremitatea zidului, privi cu fereală. Ceea ce văzu întrecea orice închipuire. O siluetă subțire și neverosimil de înaltă se lipise de o fereastră. În puterea nopții, Cornel umbla pe picioroange! Fereastra era întredeschisă. Vicu îl auzi vorbind în șoaptă. Se dădu mai aproape, trăgînd cu urechea.

Cornel vorbea cu o voce joasă, dar clară:

—...și atunci, Robinson se gîndi să și-l facă prieten pe Vineri. Ți-am spus cine-i Vineri: un negru. Robinson i-a arătat întîi uneltele — ăsta-i lucrul cel mai principal. Pe urmă i-a explicat la ce servește fiecare lucru din casă, i-a arătat grădina unde avea niște căpșuni pe cinste — uite așa de mari —, apoi l-a poftit să ia prînzul împreună. Bagă tu de seamă că după ani și ani de cînd era singur Robinson nu uitase cum să se poarte cu un musafir! Dar nu cumva ai adormit?

— Mai spune, că eu nu dorm..., se auzi o voce subțirică.

«Bine, dar ăsta-i Vintilă!» — țipă cu uimire în sinea lui Vicu. Va să zică, acesta era secretul lui Cornel. Se gîndise că i-o fi urît lui Vintilă la infirmerie și se ducea să-i spună povești! Simți nevoia să vorbească cu Cornel, să-i spună ceva deosebit — nici el nu știa ce.

Poate o să-l întrebe:

— Bine, măi, toate ca toate, dar de unde ai mai scos și căpșuni pe insula lui Robinson?

SANDU ALEXANDRU

Ilustrație: DONE STAN

Singur

de
ALEXANDRA TÎRZIU

Culcat în iarba înaltă din grădină, Titu cerceta o hartă crezînd că nimeni nu l-ar putea zări. Foarte curînd însă două ghete de baschet se opriră lîngă marginea hărții. Titu privi de-a lungul pantalonilor gălbui ca nisipul și constată cu uimire că era Cristina, verișoara lui.

— Vin și eu cu tine în Peștera Ursului, îl anunță ea veselă.

— Tu?

— Îl luăm și pe Toma.

În clipa aceea Toma coborî din prun. Titu îi privi înmărmurit. De unde aflase Cristina că el avea de gînd să plece în peșteră era de mirare, doar nu spusese nimănui.

— Toma e foarte deștept, știe să prindă arici, continuă Cristina, văzînd că Titu stă pe gînduri. Împrumută-i și lui Bebe o pereche de bascheți. Vrea să vină și el.

— N-am.

— Sau un basc.

— Bine, așteptați-mă, spuse Titu, hotărîndu-se deodată, și intră în casă. Sări însă pe fereastră și dispăru pe o portiță secretă din fundul grădinii. Portița dădea într-o rîpă și de aici o potecă abia ghicită se pierdea într-un lanț de tufișuri țepoase. Titu se strecură prin ele ca o șopîrlă. Crenguțe uscate pocneau sub pașii lui și adieri neliniștite șopteau în frunzele albite de soare. După două ore se opri în fața peșterii, cercetă harta în grabă și pătrunse înăuntru. Culoarul era întunecos, dar el îl știa pe dinafară. Se spunea despre peșteră că nu prezintă nici un fel de interes. Titu însă avea presimțirile lui. La o cotitură culoarul se turti brusc, îl lumină cu lanterna și printr-o spărtură destul de mare trecu într-un fel de sală luminată de ciudați stîlpi fosforescenți. Semăna cu Casa de cultură. Boabe sidefii de apă tremurau în plafonul înalt și apoi picurau. Titu își auzea pașii cum vibrau și după ce se oprea. Se cățără pe un țurțure pietros și ascultă încordat. Întotdeauna i se părea că de aici vuiesc zgomote, fîșîituri. Urcă mai sus și se opri pe o piatră netedă pe care o lumină, descoperind speriat o scobitură neagră, adîncă prin care trecea un val rece de aer. Titu ascultă atent, proptindu-se într-un bolovan, dar bolovanul se descleștă din stînca lui, țintindu-l și pe Titu într-o direcție aproape verticală. Astfel s-a trezit aruncat într-un fel de căldare, o vale căptușită cu mușețel și luminată de cerul albastru profund. Titu își pipăi repede harta din buzunar, clipind orbit. Îi era imposibil să-și precizeze unde se afla și cum a ajuns aici. Căldarea, înconjurată de pereți concavi și înalți, îl cam înspăimînta. Cîteva plante firave se agățau de solul lor nisipos. Titu se prinse de una, dar buruiana se desprinse ca o ață. De altfel nu se zărea nici o cărăruie pe care vreun om să fi pătruns în această vale. Totul părea neatins și încremenit. O singură dată trecu pe deasupra o pasăre și dispăru. Titu se apropie de crăpătura tunelului prin care

(CONTINUARE ÎN PAG. 22)

1

2

ENIGME FOTO ȘI ILUSTRATE

Dacă în 5 minute nu puteți da răspunsuri exacte la problemele din această pagină, le veți găsi la pagina 2 din cărticică.

3

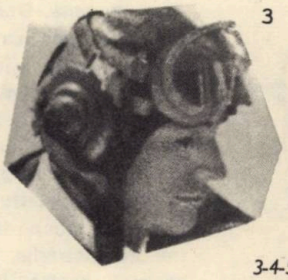

4

3-4-5-6 — Recunoașteți meseriile după măști?

5

6

7

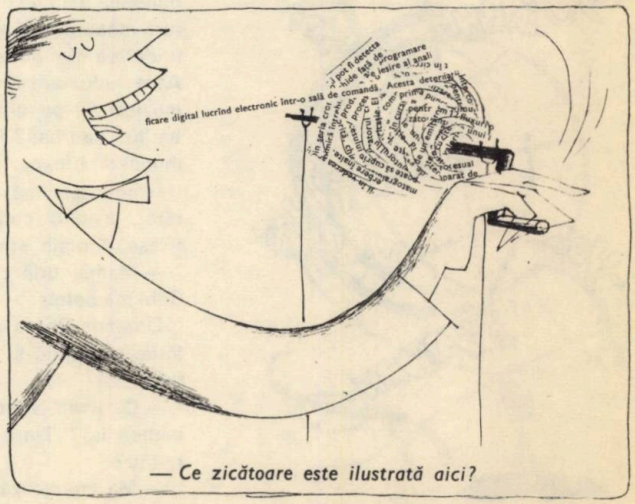

— Ce zicătoare este ilustrată aici?

YO3RH EMITE

YO3RH nu mai răspunde la apel. Finlandezul Pentti, din Helsinki, așteaptă în zadar ca YO3RH să-i descrie, cum a promis, schema amplificatorului său. Sicilianul Gimondii, colecționar de melodii folclorice, a pierdut speranța de a recepționa de la YO3RH doina, hora și sîrba solicitate. Europa, Americile, Asia și Africa s-au supărat pe YO3RH că nu răspunde și de cinci luni nu i-au mai trimis nici un QLS*. Planeta nu știe, probabil, că YO3RH și-a schimbat felul de viață. Blondul ăsta vioi și antiseptic, care sărea din pat la ora 6,30 dimineața, desfătîndu-se cu un duș polar și întinzînd ca pe un biet elastic extensorul cu toate cele 5 arcuri, lenevește acum în așternut pînă la ora cînd, provocînd un vîrtej nebun, se îmbracă în două minute ca să ajungă la primul curs măcar în pauză. YO3RH era cuminte și venea întotdeauna acasă cel mai tîrziu la 7 seara. Acum, YO3RH sosește după miezul nopții și-l auzi cotrobăind hămesit prin frigider. YO3RH era un om calm și rezervat. Acum e nervos, nu suferă contrazicerile și folosește atît de multe cuvinte pentru a-și exprima o părere încît te plictisești. YO3RH era un frate excelent, nu se amesteca niciodată fără rost în treburile lui Tinuț, nu-l trata de sus, dar nici nu se bătea pe burtă cu el, iar cînd îl ajuta la matematică o făcea în mod camaraderesc, fără să-și dea aere de virtual profesor. Acum, YO3RH îl face pe Tinuț prizonierul vanității sale brusc manifestate.

— Ascultă și spune-mi care-ți place.

Introduce în magnetofon o bandă pe care a imprimat de trei ori, succesiv, același cîntec: «Daniela, doar tu/ Numai tu și luna...» Camera lui, cîndva extrem de ordonată, e plină de benzi, discuri și partituri în care numai el se descurcă.

— Ei, care ți se pare mai acătării?

Tinuț își mărturisește dezorientarea. El nu se pricepe la muzică, îi plac toate trei înregistrările, dar oare așa merge, să cînți același lucru în șapte feluri? Aici nu e nici o regulă, ca de pildă într-o piesă de teatru, unde autorul arată, în paranteză, pe ce ton și cu ce expresie trebuie spusă cutare replică?

— Fugi că ești prost, se răstește YO3RH. Toate astea nu exclud diferențele de interpretare. Gîgă! adaugă el cu dispreț zdrobitor.

Tinuț nu e deprins să fie jignit de YO3RH Se înfurie:

— Treaba ta, dar omul care a compus podoaba asta de cîntec n-a scris pe partitură măsura, n-a notat pauzele, n-a arătat unde să fie andante și unde allegro? Atîta lucru am învățat și eu la orele de muzică! Și pe urmă, tu ce ești? Tenor, bariton sau bas? Odată miorlăi, altă dată mugești! Alege...

În aceeași clipă, Tinuț se apleacă fulgerător, evitînd cutia cu bandă care își fixase direcția spre capul lui.

— Mamă! urlă el, mai mult în glumă. Sebi mă bate!

Doamna Oprea vine grabnic de la bucătărie, ștergîndu-și mîinile cu poalele șorțului.

— Ce aveți, vandalilor? Sebi, te pui la mintea lui? Tinuț, cum te porți cu frate-tău?

— Mă enervează, mamă, stă toată ziua pe capul meu! se plînge YO3RH.

— Ba el m-a chemat, să-mi demonstreze ce talent e!

Și Tinuț o zbughește pe ușă, urmat de al doilea proiectil.

Din principiu, mama i-a dat dreptate lui Sebi, ca fiind cel mai în vîrstă. Ea știe că Tinuț nu devine arogant pînă nu-l stîrnește cineva. La drept vorbind, domnul și doamna Oprea ar avea și dînșii multe lucruri să-i spună lui Sebi, care abdică puțin cîte puțin de la vechile lui deprinderi, înlocuindu-le cu altele, inedite în familie. Doamna Oprea se întoarce în fața arsenalului de cratițe, dar spiritual se află într-o zonă intens filozofică. Poate că Sebi are într-adevăr talent și atunci trebuie să fie lăsat pe mîinile muzelor.

În prima înregistrare, YO3RH cîntă cu o voce răgușită, Draniela, doarrr du/ Nrumai du ji luna!» În a doua șoptește melodia leșinat, de te apucă mila: «Dhanielha, doar thu/ Nhumai tuș Ihuna», iar în a treia țopăie pe fiecare silabă: «Da-ni-e-la-doar-tu-Nu-mai-tu-și-lu-na!»

Debutul lui YO3RH la televiziune a produs un mic cutremur în cartier, și doamna Oprea nu poate să nege că, timp de o săptămînă, a suportat cu plăcere pe stradă și la piață dulcea povară a firitiselilor. E admirabil să fii mama unei vedete de televiziune, treaba asta îți mai schimbă puțin și viața, intrată de mult pe un făgaș lipsit de surprize. Cît despre tata lui YO3RH, el simte acea sfială proprie tuturor părinților care și-au petrecut tinerețea în alte circumstanțe decît fiii lor. La vîrsta lui YO3RH se chinuia cu o camionetă hodorogită pe care trebuia s-o suporți cu un calm de dumnezeu. Din pricina trenei sonore care o deosebea de toate celelalte vehicule de prin partea locului, fusese poreclită Mandolina. Negustorul de zarzavaturi «en-gros» căruia îi aparținea rabla avea un fel de mistică a geniului tehnic; el credea că șoferul poate orice. Dacă mașina nu funcționează, el e vinovatul, nu cutia de viteze, nu carburatorul, nu nimic. Ca să meargă zece ore, Mandolina necesita încă pe atît pentru dichisul motorului. Era un miracol că Oprea izbutea s-o urnească în fiecare dimineață. Improviza piese de schimb sau ajusta tot felul de vechituri căpătate de la profesioniști mai vechi, nu pe degeaba, ci plătindu-le din buzunarul lui. O visa și noaptea, uneori transformată într-un camion nou-nouț, alteori gonind nebunește, cu bara de direcție ruptă. Toate celelalte lucruri din viața lui erau *pe lîngă* Mandolina, *după* ea, în funcție de capriciile ei. Într-o zi, șeful unui garaj de pe strada Berzei, uluit de șoferul care însuflețind lada aceea cu număr de circulație părea mai degrabă prestidigitator, îi oferi un post de mecanic. O săptămînă mai tîrziu, condusă de un șofer inocent, care

* Confirmări, sub forma unei cărți poștale, pe care radioamatorii care au stabilit o legătură și le trimit reciproc.

DIN NOU

de **OVIDIU ZOTTA**

Ilustrații
Mihu VULCĂNESCU

o trata ca pe o camionetă obișnuită. Mandolina făcu explozie chiar sub ochii zarzavagiului. A fost o explozie domoală, ca într-un film proiectat cu încetinitorul. Motorul a ars încet și trist, roțile au apucat-o care încotro, fără grabă, dar definitiv, diferențialul s-a înfundat în pământ. Amin. Prima tinerețe a domnului Oprea trecuse. Cu experiența acelei perioade, el l-ar putea învăța o mulțime de lucruri pe YO3RH — de exemplu cum să faci pentru a nu dormi la volan în timpul curselor de noapte, cum să lipești cu ceară roșie un delco rupt, cum să-ți ții mîinile acasă în fața unui om înfuriat care strigă nemotivat la tine, amenințîndu-te cu concedierea, dar YO3RH nu are nevoie de asemenea științe. El vorbește curgător trei limbi străine, poate proiecta în două minute, pe un șervețel de masă, o uzină chimică, are un stol de prieteni vînjoși și fermecători, studiind unul medicina, altul arhitectura, altul fizica nucleară — pe scurt, nimic comun cu caraghiosul erou din zilele bătrînei Mandolina.

— ...doar tu! Numai tu, și luna!

Tinuț vîră nasul pe ușă. Cercetează prudent dacă lui YO3RH i-a trecut supărarea. I-a trecut; acum YO3RH își compune, în fața oglinzii, diferite «poziții de microfon», și Tinuț îl minte cu voioșie:

— Am vreo două colege care se țin scai să le procur cîte un autograf de la tine. «N-are timp pentru fleacuri de-astea!» — le-am spus —, dar insistă, știi cum e publicul.

YO3RH se gîndește dacă n-ar fi cazul să-i arunce cu ceva în cap. Tinuț pare însă sincer înduioșat de cele două biete muritoare, și pe urmă minciuna se suprapune perfect unei situații reale. YO3RH n-a apărut decît de două ori la televiziune, dar a și primit vreo treizeci de scrisori, conținînd laude, cereri de autografe și mici destăinuiri în genul: «Am impresia că ai cîntat numai pentru mine. Ce crezi despre asta?» E adevărat că exact aceleași admiratoare trimiteau epistole identice tuturor cîntăreților, ba uneori, încurcînd adresele, expediau unuia de două-trei ori același tip de scrisoare, însă, dulce beție a notorietății, YO3RH era convins că numai lui i se adresează astfel de strigăte emoționante.

— Cum spui că le cheamă? mormăie el.

— Aăă... Nicoleta Simion și Anca Barbu!

YO3RH scoate din sertar două fotografii, scrie pe verso cîte o dedicație convenabilă — «Elevei... cu stimă și urări de succes la învățătură, Sebastian Oprea» — și le oferă inocent lui Tinuț. Imaginea fotografică e memorabilă: semiprofil, ochi ridicați întrebători spre infinit, pulover negru, zîmbet nedecis. Săptămîna trecută, YO3RH a muncit 5 ore în baie și, robotind cu un mic aparat de copiat, a scos o sută de bucăți 6 pe 9, provizie menită să astîmpere foamea admiratorilor. Deocamdată, în afară de primele 30 de scrisori, n-a mai primit nici una, dar jocul gloriei e complicat, dacă mîine vin o mie?

— N-ai băgat de seamă, au reținut și ceva din melodiile mele? Fredonează, fredonează?

— Toată ziua, i-au înnebunit și pe profesori!

— Aha. Semn bun. Cînd o melodie nu se uită e și meritul ei, dar și al interpretului.

— De-asta să n-ai nici o grijă! îl asigură Tinuț. Pînă și eu, cum mă știi, afon ca o stîncă, tot țin minte cîte ceva. Aăă... stai! La, la-la, la-laaa! Vezi?

YO3RH aprobă bine dispus. Tinuț socotește că e timpul.

— Sebi, spune el cu un zîmbet cuceritor, ai avea ceva împotrivă dacă m-aș duce nițel sus?

«Sus» e cămăruța cu vrăjitorii radiofonice, micul imperiu al sunetelor captate din eter, Turnul Babel de la domiciliu, stația lui YO3RH.

— Fie, consimte YO3RH. Numai să nu prăpădești ceva.

Din toți ai casei, Tinuț trage cele mai mari beneficii de pe urma furiei artistice a lui YO3RH. Urcă treptele scăriței care duce la mansardă. Cearșafuri întinse la uscat, o panoplie cu funii de ceapă, borcane cu gogoșari în oțet și, în sfîrșit, paravanul de placaj care, mascînd colțul dinspre sud-vest al încăperii, închipuie un fel de cabină. Pe dinăuntru e foarte dichisită; un raft cu lucrări în domeniul radiotehnicii, reproduceri de artă, dar, mai ales, QLS-uri. Domnește mirosul acela discret, de cauciuc și bachelită, cu care te întîlnești cînd desfaci un aparat de radio. Instalația de emisie-recepție acoperă un perete întreg. Pupilele înguste ale cadranelor privesc încremenite, dar Tinuț introduce curent electric, și indicatoarele încep să oscileze. Băiatul își pune căștile, manevrează butoane. Urechea lui devine sensibilă la tot ce se petrece în lumea care a năvălit în căști, se disting glasuri îndepărtate, cîntece, semnalele precipitate în alfabetul morse. Tremurînd de încîntare, Tinuț rostește în microfon:

— Apel general, apel general! Aici YO3RH! Aici YO3RH! Apel general!

Căci jos n-a rămas decît un oarecare Sebi. YO3RH însă emite din nou.

1

2

3

4

PREMIAȚI LA

CONCURSUL DE LITERATURĂ ȘI DESEN ORGANIZAT DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

5

6

7

8

9

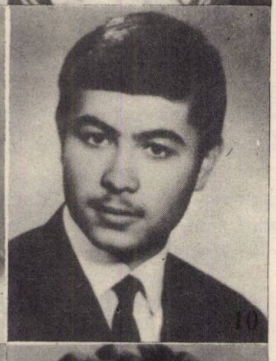
10

11

12

13

14

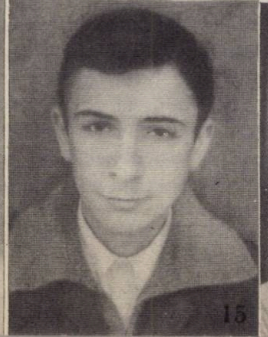
15

16

Vacanța

de ELENA DRAGOȘ

Vacanță e. Pe cîmpul stropit cu margarete
Se zbenguie în soare băieți strengari și fete
Și nu-i mai prinzi pe-acasă. La-ntrecere se iau
Și-aleargă pînă seară, și nici o grijă n-au.

În vale, gîrla rece la scaldă mi-i adună
Și se-nnegresc la soare, și rîd cu voie bună.
Adus din sat, un cîine tot latră dînd tîrcoale
Mormanelor de haine pestrițe și sandale.

Acolo unde malul de rîu e mai ferit
Stau înșirați pescarii, veniți la pescuit.
Și-au pregătit de-acasă borcane și ulcele,
Să pună toate fruntea bibanilor în ele.

În sat, rămasă școala, pe-o palmă de pămînt,
Sub coperiș de vară, cu cer albastru, blînd,
Surîde împăcată, zărindu-i de departe:
«Li-i dragă joaca, zice, cum drag le-a fost de carte.
Și-mi place de pe coastă să mă tot uit la ei:
Deși sînt în vacanță, sînt tot copiii mei!»

---

1. PREMIUL I LITERATURĂ, ȘTEFAN ANA, clasa a VII-a, Liceul nr. 12 C pentru lucrarea «Ce-i doresc eu țării mele».

2. PREMIUL I LITERATURĂ, FELEA DOINA, clasa a VIII-a C, Școala ge rală nr. 189 București, pentru lucrarea «Ce-aș dori să devin în viață».

3. PREMIUL I LITERATURĂ, BUMBUC MARIA, clasa a VI-a C, com Poienile de sub Munte, raionul Vișeul-Maramureș, pentru lucrarea «Ființa mai dragă».

4. PREMIUL I LITERATURĂ, COȚIU NEGUȚA-LIA, clasa a VIII-a, Șco generală nr. 2 Cluj, pentru lucrarea «De la fereastra vagonului».

5. PREMIUL I DESEN, COMAN PATRICIA, clasa I, Școala generală nr. Ploiești, pentru lucrarea «Chitara, ulcior, mere și ceas».

6. PREMIUL II LITERATURĂ, RADU GABRIEL, clasa a III-a, Școala ge rală nr. 10 Buzău, pentru lucrarea «Prietenul meu».

7. PREMIUL II LITERATURĂ, NÁDY IREN, clasa a VIII-a, Cristuru-Secuie raionul Odorhei, pentru lucrarea «Mulțumim din inimă partidului».

8. PREMIUL II LITERATURĂ, GHIGHICI DELIA, clasa a VII-a C, Șco generală nr. 8 Timișoara, pentru lucrarea «Ființa cea mai dragă».

9. PREMIUL II LITERATURĂ, SOLWEIG VAKA, clasa a VI-a D, Liceul n Timișoara, pentru lucrarea «Ce-aș dori să devin în viață».

10. PREMIUL II LITERATURĂ, ANTONOAIE NICOLAIE, clasa a VIII-a, Șco generală nr. 4 Constanța, pentru lucrarea «De la fereastra vagonului».

11. PREMIUL II DESEN, MOCANU MARIA, clasa a V-a B, Școala gener nr. 7 Iași, pentru lucrarea «În ploaie».

12. PREMIUL II LITERATURĂ, FULGEANU STELA, clasa a VIII-a, Conțe Pitești, pentru lucrarea «Ce-i doresc eu țării mele».

13. PREMIUL II DESEN, SCHMIDT CORINA clasa a VI-a, Școala gener nr. 4 Petroșeni, pentru lucrarea «Mama».

14. PREMIUL II DESEN, UNGUR VIOREL, clasa a VII-a, Școala generală naca, raionul Alești Crișana, pentru lucrarea «Casa părintească».

15. PREMIUL II LITERATURĂ, FURTUNĂ I. GHEORGHE, clasa a VI Păltineni, raionul Cislău-Ploiești, pentru lucrarea «De la fereastra vagonului

16. PREMIUL II LITERATURĂ, ZURĂLĂU ALEXANDRA, clasa a VIII-a Școala generală nr. 1 Hunedoara, pentru lucrarea «Ființa cea mai dragă»

NOI SÎNTEM FLOAREA RO

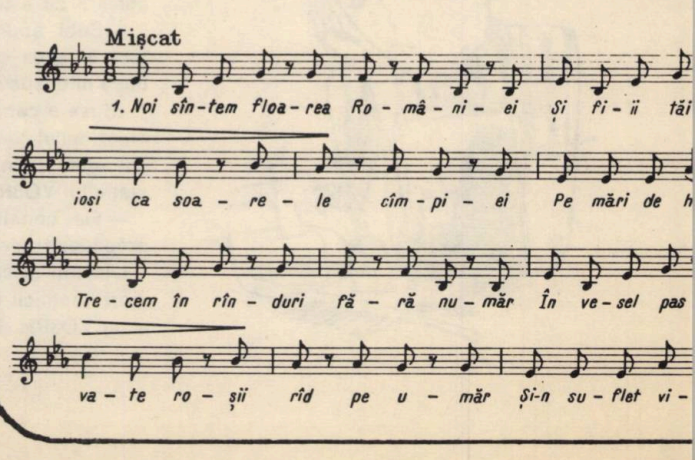

ȘI-A DAT SINGUR RĂSPUNSUL

Un țăran avea cinci oi negre. Într-o zi a venit la el un mocan care i-a spus:

— Hai să facem schimb. Îți dau șase oi albe pentru cinci negre.

— Fac târgul bucuros, dar să-mi spui de ce-ți trebuie ție oi negre?

— O aflî singur dacă-mi răspunzi la ce te voi întreba.

— Întreabă-mă!

— Cînd îi lună, noaptea, care oi se văd mai bine, negre sau albe?

— Cele negre...

— Dar iarna pe zăpadă pe care le vezi mai bine?

— Tot pe cele negre...

— Ce căciuli ai văzut pe capetele noastre, ale ciobanilor?

— Negre...

— De ce crezi?

— Căci nu se murdăresc repede...

— Care lînă e mușai s-o vopsești, albă sau neagră?

— Albă...

— Acum ai priceput de ce am dat albe pe negre...

ȚĂRANUL ÎNȚELEPT

(Din limba italiană)

Într-o zi un țăran s-a dus la târg. El observă că într-unul dintre magazine, care avea vitrinele goale, intra și ieșea foarte multă lume. Țăranul, neștiind că se află în fața unei instituții bancare, se apropie curios:

— Iertați-mă, domnule, se adresă el unui orășean care își pierdea timpul în fața vitrinei, ce se vinde aici?

— Capete de măgar pe gratis, omule, îi răspunse acesta în bătaie de joc.

— Ei, se miră țăranul, trebuie să fi foarte vinzare bună, căci după cîte văd a rămas numai al dumneavoastră.

No 8

CĂRTICICA SURPRIZELOR

august / 196

CITITORI CARE VOR SĂ CORESPONDEZE

Pintea Veronica, clasa a VII-a, str. Cetății nr. 191 Zimnicea — regiunea București. Solicită un schimb de păreri pe baza unor creații literare proprii: poezii, bucăți de proză.

Vîrtejanu Aura, clasa a VII-a, str. Ștefan cel Mare nr. 67, scara B — Constanța. Dorește un schimb de date documentare inedite despre regiunile țării. Secretul? Unitatea organizează un concurs cu tema: «Din frumusețile patriei».

Ceva asemănător solicită și elevii **Darie Titus-Mihai,** str. N. Bălcescu nr. 41 Lipova — Banat; **Guțulescu G. Nicoleta,** comuna Bîrza, raionul Băilești — regiunea Oltenia, și **Coșerea Daniela,** comuna Mîneciu-Pămînteni — regiunea Ploiești. Singura deosebire e că ei vor să facă și schimb de ilustrate pentru albumele «Frumoasă ești, patria mea».

Surorile **Evuțian Monica și Irina,** str. Soldat Croitoru Eftimie nr. 16, raionul 16 Februarie — București, și **Gabor Eva,** clasa a V-a, comuna Suncuiuș, raionul Aleșd — regiunea Crișana, colecționează șervețele de hîrtie și calendare. De asemenea, ar vrea un schimb de obiecte cu imprimeuri sau modele specifice diferitelor regiuni ale țării.

Baciu Victoria, str. Cîmpului nr. 29, și **Oprea Constanța,** str. Cîmpului nr. 28, raionul 1 Mai — București, doresc schimb de fotografii ale artiștilor de cinema români și străini. Ca să fie mai interesantă corespondența pe această temă, menționați și filmele în care i-ați văzut.

Tabarac Nicolae, clasa a VIII-a, str. Roșie nr. 2, etajul I — Brăila, fiind filatelist, dorește schimb de timbre.

ÎNTREBĂRI CU HAZ...!

Care e superlativul cuvîntului MARE?
— Foarte mare!
— Nu, OCEAN!

Care e cea mai alintată mare?
(Marea Ionică!)

Care oraș e situat pe două continente?
(Constantinopole).

Am văzut două mame și două fiice, deci cîte persoane?
— Patru persoane.
— Nu, trei!
(Răspuns: Era bunica, mama și fiica; bunica și mama sînt mame, deci două mame, iar mama e fiica bunicii și cu fiica ei sînt două fiice. În total două mame și două fiice — trei persoane!)

CĂLUȘUL ÎL POT JUCA ȘI FETELE

Este vorba de pioniera Sicht Ilona din clasa a VII-a, Școala generală nr. 2 din Lupeni, care a dansat într-o echipă de călușari cu prilejul sărbătoririi Zilei pionierilor din țara noastră.

PROBLEMĂ DE PERSPICACITATE

Cînd Cristofor Columb a atins pentru prima oară țărmul Americii, trei mateloți s-au depărtat de țărm. Într-un luminiș văzură venind înspre ei, în goana cailor, o ceată de piei-roșii. Într-un car tras de patru cai ședea un bătrîn cu figura gravă care părea a fi șeful lor. Marinarii le făcură semne prietenești și, dorind să-i facă a înțelege că nu au de ce se teme, le-au oferit cîte ceva de-ale mîncării. Uitasem să vă spun că oamenii noștri tocmai se așezaseră să prînzească. Unul le-a oferit un săculeț cu făină de porumb, altul un curcan fript, iar al treilea le-a dat niște cartofi pe care tocmai îi prăjise și un pachet de țigări.

Văzînd că nu au de ce se teme, băștinașii își agățară pușțile de obîncul șeii și la rîndul lor le oferiră marinarilor cîte o pereche de mocasini.

Întrebare: cîte greșeli sînt în această scurtă poveștire?

NEDUMERIRE

Așezați între «două note muzicale» un «zeu egiptean» și veți avea o mare «nedumerire» cînd veți vedea peste ce ați dat.

RĂSPUNSURILE LA „ENIGME"
din pag. 11 a revistei

1. MARGARETA PÎSLARU
6. SCAFANDRU
5. APICULTOR
2. ROGER MOORE
4. CHIRURG
3. AVIATOR
7 A LUNGI VORBA

JOCUL SINONIMELOR

Să se afle sinonimele cuvintelor de mai jos astfel, încît, scrise într-o ordine anumită, pe rîndul A—B să rezulte numele unui mare poet român.

Anotimp, învățătură, linie, mîncare, pomadă, teamă, țintit.

MINGEA LA BANCĂ

La joc participă 8—16 jucători (număr divizibil cu 4), împărțiți în 4 echipe a cîte 2—4 coechipieri.

Pe locul de joc se așază 4 bănci cu blatul spre interior, formînd un careu închis. Jucătorii se dispun în număr egal în spatele fiecărei bănci.

Jocul începe prin rostogolirea unei mingi cu palmele înspre băncile echipelor adverse. Fiecare atingere a mingii de bancă aduce 1 punct pentru echipa care realizează încercarea.

CELULELE SCOASE DIN CORPUL OMULUI SAU ANIMALELOR SE POT ÎNMULȚI PE STICLĂ

Celulele scoase din corpul omului sau al animalelor pot fi făcute să se înmulțească pe sticlă. Pentru aceasta ele sînt introduse în eprubete și li se adaugă un lichid care conține toate sărurile, substanțele hrănitoare și vitaminele de care au nevoie. Apoi, lăsate să stea la temperatura de 37°Celsius, ele se prind de sticlă, se înmulțesc, pot fi privite și chiar filmate la microscop, li se poate studia viața. Sînt unele celule care s-au învățat atît de bine să trăiască în aceste condiții artificiale încît de mai mulți ani se înmulțesc numai pe sticlă, în laboratoare, și au căpătat diferite nume ca: HeLa, KB, MS etc. Acestea se numesc «linii celulare» și sînt folosite în cercetările de biologie și medicină.

FILATELIE

În ultimul timp, Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor a început să ne răsfețe și să satisfacă din plin toate gusturile micilor filateliști.

În luna iulie au fost puse în circulație noi emisiuni de timbre filatelice, și anume:

Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la bătălia ce a avut loc la Mărăști, Mărășești și Oituz în 1917 a fost emis un timbru comemorativ de 55 de bani.

A mai fost emisă și o nouă serie intitulată «Monumente istorice» care cuprinde 6 valori având frumoase reproduceri colorate după diferite monumente din istoria patriei noastre. Întreaga serie are o valoare de 6,75 lei.

Nici flora din țara noastră n-a fost uitată. Ea este înfățișată în nouă emisiune intitulată: Flora carpatină, care cuprinde o serie de 6 valori.

● Pe aeroporturile engleze pasagerii primesc informații de la roboți care pot răspunde la 120 de întrebări în limbile franceză, engleză, germană.

● În pădurea Mouar, de lîngă Reghin, sînt foarte mulți arbori bătrîni. Peste 300 de copaci au vîrsta între 650 și 720 de ani

● Iată cîțiva scriitori de mare renume care și-au scris operele fiind foarte tineri.

A. Rimbaud a scris «Corabia beată» la 17 ani. Și tot la 17 ani N. Labiș a scris «Moartea căprioarei». Alfred de Musset a scris «Povestiri din Spania și Italia» la 19 ani.

● În anul 1867, aratul unui hectar de pămînt dura 13 ore și 42 minute, iar în 1967 numai 40 de minute.

● Cînd la București este ora 12 (ziua) la Hanoi (R.D. Vietnam) este ora 17, la Londra ora 10, la Madrid ora 11, la Nagasaki (Japonia) 19, la New York și la Washington (S.U.A.) ora 5, la Paris — 11 și la Pekin ora 18.

● Ați auzit de Turnul Trompeților? Acest turn se află la Mediaș și datează din anul 1450. Curios la acest turn este asemănarea cu cel din Pisa. Turnul Trompeților este înclinat, și odinioară făcea parte din sistemul de apărare al orașului.

CEL MAI MARE, CEL MAI MIC

Continentul cel mai mare	— Asia 43 602 000 km²
Continentul cel mai mic	— Australia 8 970 000 km²
Oceanul cel mai mare	— Pacific
Oceanul cel mai mic	— Indian
Temperatura maximă	— Tripoli +58°C
Temperatura minimă	— Stațiunea Vostok —88°C.

— Nu înțeleg de ce dormi atîta, Dăndănel!

— Nu pot sta fără să fac nimic!

Dăndănel e bolnav de gripă. Este chemat un medic care se pregătește să-l examineze cu ajutorul unui stetoscop. Atunci, curios, Dăndănel exclamă:

— Ah! tovarășe doctor, vreți să vorbiți cu gripa mea la telefon?

În tramvai, Dăndănel smeorcăie din nas. Plictisit, cineva întreabă:

— N-ai batistă, băiete? Ia vezi, poate ai una în buzunar.

— Am, răspunse băiatul bănuitor; am, dar n-o împrumut nimănui!

— Dăndănel, te-a durut cînd ai căzut pe scară?

— Nu, tăticule, numai cînd am ajuns jos!

Profesorul: Abstract e deci ceva ce-şi poate închipui cineva, dar care nu se poate apuca şi nici atinge. Dăndănel, poţi să-mi dai un exemplu?

Dăndănel: Da, tovarăşe profesor. O bucată de fier roşit în foc!

Sora lui Dăndănel a primit în dar o păpuşă pe spatele căreia stă scris: «Made in England». Fetiţa se supără întîi, dar apoi mulţumeşte oaspetelui şi adaugă:

— Nu face nimic. O învăţ eu să vorbească românește.

CE NAŞTE DIN PISICĂ ŞOARECI PRINDE

V-aţi întrebat vreodată de ce pisica fată pisoi care seamănă părinţilor şi la fel se întîmplă cu toate vieţuitoare? Caracterele părinţilor se transmit la urmaşi datorită unei substanţe speciale ce se găseşte în nucleii celulelor, denumită acid dezoxiribonucleic. In el se află planul de alcătuire al fiecărei fiinţe, pisica având, de exemplu, planul ei, în acidul ei dezoxiribonucleic, iar cîinele planul lui. Un astfel de plan este făcut prin aranjarea într-un anumit mod a patru substanţe chimice. Acest aranjament seamănă cu felul în care sînt aşezate literele într-un cuvînt şi cuvintele într-o frază. Pisoii vor lua naştere după planul pisicii, pe care-l vor moşteni în acelaşi timp, transmiţîndu-l mai departe urmaşilor. Şi uite aşa, de sute şi mii de ani, ce naşte din pisică şoareci prinde.

DATE IMPORTANTE DIN ISTORIA FOTBALULUI:

1871 — portarul capătă dreptul de a juca mingea cu mîna; 1872 — primul meci internaţional de fotbal, cel dintre Anglia şi Scoţia; 1873 — se introduce lovitura de colţ (corner); 1881 — apariţia arbitrilor; 1889 — se introduce lovitura de pedeapsă (11 metri sau penalti); 1904 — se înfiinţează Federaţia internaţională de fotbal.

Cel mai fierbinte cînt

de **Mihail COSMA**

În August toate florile-s mai vii
Pe zarea dragei noastre Românii.
Un fagure e soarele în zori
Prin luncile cu proaspete culori.

Covor de maci am înflorit sub cer,
Sîntem coloanele de pionieri.
În inimă purtăm însuflețit
Cel mai fierbinte cînt pentru Partid.

Azi țara-ntreagă e un larg șuvoi.
Nu-i altă zi mai dragă pentru noi.
Cu trandafiri venim, cu porumbei,
Sub soarele lui August două-ș-trei!

17

18

19

PREMIAȚI LA

CONCURSUL DE LITERATURĂ ȘI DESEN ORGANIZAT DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI CONSILIUL NAȚIONAL AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

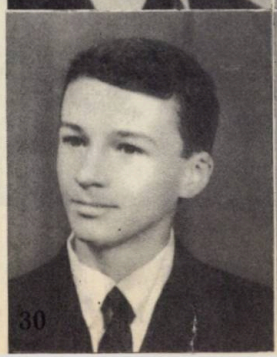
30

31

32

17. PREMIUL II LITERATURĂ, PALL ALETTA, clasa a VIII-a, Luduș, pentru lucrarea «Ce-aș dori să devin în viață».
18. PREMIUL II DESEN, DOLOC MARIANA, clasa a VI-a B, Școala generală nr. 4 Petroșeni, pentru lucrarea «Mama și pisica».
19. PREMIUL II LITERATURĂ, VLĂDĂREANU ELENA, clasa a VIII-a, Alexandria, pentru lucrarea «Mulțumim din inimă partidului».
20. PREMIUL III DESEN, POPA IOAN, clasa a VIII-a, Școala generală nr. 6 Turda, pentru lucrarea «Flori».
21. PREMIUL III DESEN, COSTACHE DUMITRU, clasa a VII-a, Școala generală Grozăvești-Petrești, raionul Titu-București, pentru lucrarea «Dragoș Vodă».
22. PREMIUL III DESEN, DAVID LUCIAN, clasa a VII-a A, Școala generală nr. 1 Sebeș, regiunea Hunedoara, pentru lucrarea «Scenă din istoria poporului român».
23. PREMIUL III DESEN, DAVIDESCU CAMELIA, clasa a V-a B, Liceul Mineciu-Ungureni, raionul Teleajen-Ploiești, pentru lucrarea «Pe șosea».
24. PREMIUL III DESEN, FILIP CĂTĂLIN, clasa a VIII-a, Școala generală nr. 14, Brăila, pentru lucrarea «Chioșcul fanfarei».
25. PREMIUL III DESEN, DAVID MARIAN, clasa a VI-a, Școala generală nr. 42 București, pentru lucrarea «Natură statică».
26. PREMIUL III DESEN, CARAGIANU ELENA, clasa a V-a C, Liceul Filipeștii de Pădure, regiunea Ploiești, pentru lucrarea «Mina».
27. PREMIUL III LITERATURĂ, DARABAN LIVIU, clasa a VIII-a, Școala generală nr. 2 Oradea, pentru lucrarea «Ființa cea mai dragă».
28. PREMIUL III LITERATURĂ, GÖTZ PIROSKA, clasa a V-a, Școala generală nr. 4 Baia-Mare, pentru lucrarea «De la fereastra vagonului».
29. PREMIUL III DESEN, ION D. ANATA, clasa a VI-a A, Școala generală nr. 3 Pitești, pentru lucrarea «Cai».
30. PREMIUL III LITERATURĂ, VASILE GH. MIHAI, clasa a VIII-a, Școala generală nr. 3 Cîmpina, pentru lucrarea «Ce-aș dori să devin în viață».
31. PREMIUL III DESEN, NĂFTĂNĂILĂ GHEORGHE, clasa a VI-a, Liceul de muzică și artă plastică Ploiești, pentru lucrarea «Ploaia».
32. PREMIUL III DESEN, AZICOVICI IZU, clasa a VII-a, Școala generală nr. 1 Bacău, pentru lucrarea «Moartea căprioarei».

ÂNIEI

Muzica: **DUMITRU BADEA**
Text: **NICOLAE NASTA**

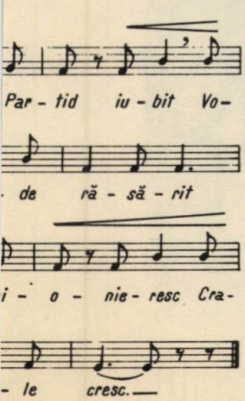

2

Noi sîntem flori ce cresc spre soare
Sub mîndrul tării tricolor,
Din veacuri de viteji, vlăstare
Și pui de șoim suind în zbor,
Din cronici vechi citim cu-aminte
Și-nsuflețiți de mari eroi
Cinstim și ne iubim fierbinte
Pămîntul patriei noi.

3.

Ne străduim să fim în școală
Din zi cu zi mai silitori!
Pe plaiul țării mult iubite
Să fim stegari cutezători.
Hai, pionieri, tot înainte
Pe drum de glorii larg deschis,
Partidul scump ne luminează
Al nostru limpede vis.

ÎN 1917 - 1918 EI ERAU

Jafurile, samavolniciile de tot felul săvîrșite de autoritățile și trupele inamice în teritoriul subjugat în timpul războiului din 1916—1918 au stîrnit în rîndul populației românești de toate vîrstele, de la cei mici pînă la bătrîni, o puternică ură împotriva ocupanților. Mai mult chiar, cu toate legile extrem de aspre instituite și a valului de măsuri represive întreprinse, marea majoritate a oamenilor au opus o împotrivire permanentă, ce a mers uneori pînă la lupta armată și căreia i s-au alăturat, nu de puține ori, copii, marea majoritate dintre ei elevi de școală. Acești copii, ce nu depășeau vîrsta de 14 ani, au înțeles însă acele momente de restriște și s-au pus cu întreg entuziasmul vîrstei lor în slujba servirii intereselor țării, luptînd fără preget și teamă împotriva dușmanilor. Pilda lor ne umple inimile de legitimă mîndrie patriotică.

În multe locuri inamicul a mobilizat și folosit pentru satisfacerea corvezilor copiii între 10 și 14 ani, sperînd că ei vor fi mai docili. Cu toate că nesupunerea era aspru pedepsită prin amenzi și închisoare, mai mulți copii între 11 și 12 ani din comuna Cătrunești-Mîniasca, plasa Fierbinți, județul Ilfov, au refuzat să se ducă la lucru. Tot așa elevul Toma Constantinescu, din comuna Lipia, județul Buzău, a fost ținut arestat timp de 7 zile «pentru că n-a ieșit la corvezi».

Se cunoaște chiar o manifestație inițiată și dusă pînă la capăt de către elevi. În ziua de 24 ianuarie 1918, ziua Unirii, elevii și elevele școlilor din București au organizat o demonstrație, deși autoritățile de ocupație interziseseră cu desăvîrșire purtarea oricăror insemne naționale românești. Cei mai curajoși — și nu au fost puțini — au ieșit atunci în stradă cu cocarde tricolore în piept. O parte dintre demonstranți au fost arestați.

Vechile imnuri românești fuseseră puse sub opreliște. Încălcînd prevederile, elevul Săceanu Iancu, din comuna Băilești, județul Dolj, a cîntat imnuri naționale, fapt pentru care a fost închis.

Aurel Gavrilescu, din clasa a IV-a a Liceului «Unirea» din Focșani (echivalentă a clasei a VIII-a astăzi), avea să ispășească cu multe luni de închisoare îndrăzneala și dragostea sa față de țară. În ținutul Vrancei se închegase o organizație de informare a comandamentului român, a cărei figură centrală era Vasile Chilian, locuitor din Tichiriș, județul Putna. Luni de-a rîndul și cu concursul acestui băiețandru s-au transmis comandamentului român planuri, hărți, dispozitive de unități și amplasamente, știri asupra efectivelor și mișcărilor unităților germane.

C. CĂZĂNIȘTEANU

MATEESCU I. HARALAMBIE

Împlinise treisprezece ani în anul 1917, în plin război. Terminase tocmai o școală de cercetași, fiind copil de trupă al Regimentului 6 Vînători. Era un băiat vesel, cu privirea deschisă, curajos, gata totdeauna să-și îndeplinească misiunea ce i se încredința. Fără teamă se furișa cu abilitate ca un adevărat cercetaș și nu se lăsa pînă nu descoperea depozitele, cuiburile de mitraliere, ascunzătorile tunurilor inamice.

Multe fapte de îndrăzneală a săvîrșit acest băiețandru, dovedind stăpînire de sine, curaj și bărbăție, izvorîte dintr-o adîncă dragoste de țară.

Iată doar una dintre acestea:

Era în iulie 1917. Ajunul marii bătălii pentru Moldova. Ca să se cunoască unele date din spatele frontului dușman, trebuia găsit cineva care să nu dea de bănuit, să se poată strecura ușor. Pentru această misiune a fost ales cercetașul Mateescu. Și iată-l în zorii zilei pornind la drum spre zona Bogdăneștilor. Aici se aflau concentrări masive ale dușmanului. Îmbrăcat în strai țărănesc, cu un fluier la brîu, băiatul mergea iscodind și notîndu-și: focul artileriei, punctele de observație dușmane.

Ziua de 21 iulie l-a găsit cercetînd o pădurice. Tot umblînd s-a împiedicat de un cablu telefonic... Curios să vadă unde duce, a luat-o la întîmplare pe fir. Curînd, observă că firul ducea către un punct de observație din linia întîi a dușmanului. Bucuros de descoperire, băiatul se gîndi să taie legăturile telefonice și numai după aceea să se întoarcă repede la ai săi... Fără să piardă vremea, trecu la acțiune. Părea că totul se va încheia cu bine. Tocmai se apropia de tranșeea românească, cînd inamicul deschise asupra sa un foc cumplit. Gloanțele dușmane l-au nimerit. La rîndul lor, observînd mișcarea, soldații noștri au deschis și ei foc asupra pozițiilor dușmane. Între timp băiatul a fost dus de tovarășii săi în tranșee pentru a i se da primul ajutor. Era în afara primejdiei și în vreme ce i se pansau rănile, el raporta ofițerului date despre misiunea ce o îndeplinise cu succes.

Număra doar patrusprezece primăveri la terminarea războiului — un pui de leu, pe al cărui piept străluceau ordine și medalii, mărturii ale faptelor sale.

COPII

Ilustrație: VASILE SOCOLIUC

MARIA ZAHARIA

Lespedea de mormînt a copilului-erou de la Mărășești pare o copertă de carte. O carte de piatră care ascunde o poveste. O carte de piatră care înfruntă fuga timpului... O candelă luminează amintirea, o pușcă mărturisește vitejia și o coroană de flori înfrumusețează tăcerea.

Din firide și de sub lespezi faptele de vitejie se povestesc singure, fără glas, trebuie numai să știi să le asculți cu inima caldă și cutremurată.

Mormîntul eroinei Maria Zaharia e lîngă o fereastră mică, rotundă. Pe acolo intră ziua, mereu proaspătă, cu vești și întîmplări de-afară. Pe la fereastră trec ciocîrliile, norii, ploile și tot pe acolo privește cerul albastru al patriei... Poate că uneori toate se prefac în vise de copil. Și ploile povestesc despre ierburi și flori, iar norii despre munții și apele țării... Cîteodată poate vin șoapte din satul ei. Șoaptele recunoștinței. Vorbe culese de pe buzele copiilor care află întîia oară de fapta sa de vitejie sau din gurile bătrînilor care au cunoscut-o și au fost martori la jertfa ei de sînge pentru alungarea dușmanilor cotropitori.

Era într-un sat modest, pe nume Haret, un nuc care domina depărtările. Nucul copilăriei. În el se înfiripau și se depănau poveștile. Un nuc năzdrăvan care vorbea, rîdea, plîngea. Nucul copilăriei!

La venirea dușmanului, joaca și basmele nucului au tăcut. Crengile lui înalte arătau primejdii apropiate. Maria Zaharia, fără nici o teamă, scruta depărtările din vîrful nucului și comunica în toiul luptei, după ce ostașul observator murise, prin telefon artileriei noastre să tragă în cuiburile de dușmani descoperite de ea. Și tunurile îi ascultau glasul. Bubuiau neîntrerupt. Și dușmanii piereau mușcînd din pămînt... Un proiectil vrăjmaș reteză crengile nucului și fetița se prăbuși la pămînt fără suflare. Dăruise patriei tot ce avea mai scump: copilăria și viața ei.

Anii au trecut.

Nucul cel falnic a murit.

În locul lui însă pionierii au plantat alt nuc. Un copil încă și el, dar care se va face mare și în foșnetul frunzelor va povesti altor copii despre dragostea de țară a Mariei Zaharia.

Și șirul nucilor și al copiilor va fi nesfîrșit.

Lîngă mormîntul eroinei e o fereastră mică, rotundă, și pe acolo intră ziua, mereu proaspătă, cu vești și întîmplări de-afară. Noaptea nu poate pătrunde acolo, căci o alungă lumina candelei. O candelă uriașă, cu milioane de luminițe aprinse în inima țării.

Uitarea nu va izbuti să se aștearnă pe lespezile de mormînt, căci în fiecare primăvară vom sădi flori proaspete în amintirea celor care și-au dat viața pentru fericirea noastră.

Călin GRUIA

De-a războiul

Ceea ce rămăsese din gospodăria vecinului Ionaș, curtea năpădită de bălării amare, casa fără ferestre, fără uși, dar cu podul, pivnița, șopronul pline de mistere, devenise «frontul» nostru. Ne jucam «de-a frontul» cu pușți de scîndură, cioplite din briceag, cu săbii de șindrilă și tunuri care nu erau de loc, dar le deosebeam de pușți prin cîte un «bum!» mai prelung și mai adînc. Alcătuiam două cete prin tragere la sorți și ne luptam. Cînd o armată se prea înfierbînta, iar săbiile împungeau mai dureros, se striga:

— Gata! Facem pace!

Învingători și învinși, amestecați, o luam la trap către gîrlă ori ne apucam de jocuri mai pașnice.

În dimineața aceea — după o săptămînă în care pămîntul se hurducase înspre apus — am văzut pe izlazul de alături, sub sălcii, tunuri adevărate. Soldați adevărați, cu pușți adevărate, mișunau pe uliți, prin curți; ocupaseră și «frontul» nostru de la Ionaș. Aș fi vrut să văd și eu front adevărat, dar oamenii din sat, cu cîte o boccea, se strecurau prin fundul grădinilor către pădure și a trebuit să plecăm și noi, mama și cu mine, împreună cu ei.

Ajunsesem într-un lan de porumb, se simțea mirosul de răcoare al pădurii — cînd pămîntul a început să se desfacă în bucăți. Cine erau copiii care puteau să scoată «bum!»-uri atît de puternice, asta aș fi vrut să aflu, dar porumbul era mare, eu mic, pe deasupra goneau ca niște bucăți de noapte avioane-avioane și atunci mama mi-a strigat să mă las la pămînt. Nu înțelegeam pentru ce și atunci mama m-a tras la pămînt și-mi îndesa și obrazul în bulgării uscați, eu mă zbăteam să scap, dar ea mă ținea așa, spunîndu-mi în ureche: «Taci... Taci...»

Prea se înfierbîntaseră copiii, așa că m-am smucit din strînsoare și am strigat:

— Gata! Facem pace! — ca să ne ducem la sçăldat ori să furăm agrișe, dar copiii nu mă auzeau, bubuiau ca un milion de tunuri adevărate și tot ca'atîtea pușți, am mai strigat o dată, cu ochii arși de fum și de țărînă. Zadarnic! Soldații nu cunoșteau regula jocului.

PAUL GOMA

PORTRETUL LENEȘULUI

Leneșul este o ființă care trăiește pe lîngă școală și se hrănește cu somn. Din cauză că-i place atît de mult somnul, la școală strigă tot timpul: nu știu că... nu știu că...

Leneșul are două mîini, două picioare, dar n-are cap. Din cauza asta nici nu-și bate capul să învețe. Cea mai bună dovadă că nu are cap o constituie faptul că e vai de picioarele lui. Cînd nu doarme, leneșul aleargă. El este cel care fuge la școală cu sufletul la gură ca să prindă prima oră și nimerește de obicei într-a doua, el este cel care aleargă pe la colegi să copieze temele, el este cel care aleargă la școală și după ce s-au terminat cursurile ca să dea vreo corigență.

Leneșul este foarte conștiincios. El nu ia nimic ușor. Nici măcar anul. De multe ori repetă un an de două ori ca să-l aprofundeze mai bine. Cartea de căpătîi a leneșului este: «Frumoasa din pădurea adormită», iar dintre poezii — «Somnoroase păsărele».

În vacanță leneșul merge în tabără sau în excursii. Îi plac foarte mult valurile mării pentru că îl leagănă

și plaja pentru că poate să stea întins fără să-l întrebe nimeni dacă și-a făcut lecțiile. Muntele nu-i place deoarece aici nu poate să fie leneș în adevăratul înțeles al cuvîntului. Trebuie să meargă în pas cu ceilalți.

Cel mai îndrăgit animal al leneșului e... leneșul, și cel mai invidiat e ursul, pentru că poate să doarmă o iarnă întreagă fără să rămînă repetent.

După ultimele statistici, această specie de elev e pe cale de dispariție. Din această cauză i s-au făcut rezervații în mai multe pagini de umor. Aici, leneșul poate fi văzut oricînd alături de rîs.

RODICA TOT

(URMARE DE LA PAG. 11)

căzuse. Peretele era însă atît de sfărîmicios, încît chiar vîntul îl spulbera. Cum putea ieși de aici? I se păru că aude un murmur. Probabil un urs se strecura în vale. N-avea cum să-l împiedice. Un bolovan se rostogoli lîngă el, și în clipa următoare o scară de sfoară pluti în aer. I se păru că zărește pe colțul stîncii pantalonii Cristinei și bluza roșie a lui Toma, dar imaginile dispărură. Rămase numai scara pe care se grăbi să se cațere.

Sus, Titu îi găsi pe Bebe, Cristina și Toma făcînd plajă pe o fîșie de stîncă. Toți țineau ochii închiși.

— Dacă vă luam cu mine, cine m-ar mai fi scos din prăpastie? se apără el.

Nimeni însă nu deschise vreun ochi sau măcar să miște vreun deget.

Vacanța

de CONSTANTIN GEORGESCU

Din primul an de școală și pînă acum, fiecare vacanță a fost pentru Dinu un drum. Drumul — de fiecare dată același — i s-a părut mereu nou, cu toate că el pornește din gara orașului, imensă și zgomotoasă, cu o forfotă neînțeleasă la început, și se sfîrșește în inima cîmpului, unde o căsuță de cărămidă roșie îl întîmpină cu ochii ferestrelor în soare, de parcă i-ar zîmbi. Aici îl așteaptă bunicul. Pentru el, omul cu mustața mare cît vrabia nu are alt nume. Nu-l cheamă Iancu, ori Matei, ori mai știu eu cum, ca pe toți oamenii din lume, ci, simplu, bunicul. Lîngă plopii din stînga căsuței de cărămidă roșie, halta Baldovinești, căruța sau sania bunicului — după cum e vremea vacanței — îl așteaptă să se dea jos din tren și să-l sărute. Și Dinu se oprește o clipă pe peron, privește cu un fel de curiozitate vagonul din care a coborît, îi face un semn discret cu ochiul și se îndreaptă spre șirul de plopi în dosul cărora așteaptă cuminți caii, cu traistele de ovăz prinse de gît.

— Bine-ai venit, nepoate! zice bunicul și-i întinde mîna ca la oamenii mari. Nici pentru el băiatul nu se numește Dinu, ci, simplu, nepoate. Și lui îi convine de minune starea de egalitate. Se urcă pe leagănul din față, ia hățurile în mînă — ca să nu uiți de unde-ai plecat, cum zice bunicul — și pornesc amîndoi spre sat într-un trap leneș.

În satul bunicului, anotimpurile sînt altfel: iarna ninge mai bogat și noaptea latră cîinii, iar el se ghemuiește în așternut și visează zîne și feți-frumoși. Primăvara cîntă cucii prin salcîmi pînă amețesc de cîntec și se aud brotăceii din bălțile lalomiței, ca un cor din baladele cu haiduci. Vara, zvîcnesc ciocîrliile spre cer și se îmbată de soare și vacanța e lungă, lungă cît toate bucuriile pămîntului legate cap la cap. Adevărata toamnă n-a apucat-o niciodată aici. I-a povestit bunicul cum zboară cocorii peste cîmpii și ce-și spun în drumul lor în nopțile cînd plouă mărunt și des și cînd pămîntul își începe somnul lui adevărat după povara rodului verii. Dinu a învățat pe rînd toate poveștile și a plecat cu ele la oraș. Le-a pierdut oare pe drum,

Ilustrație: D. NEGREA

că de uitat n-a avut cum să le uite? De fiecare dată cînd se reîntoarce în sat şi le reaminteşte însă pe toate şi le-ar putea spune oricui. După cum crede bunicul, toate poveştile lumii au în ele un sîmbure de adevăr. Chiar şi cea cu «Dănilă Prepeleac». Sînt poveşti pe de-a-ntregul adevărate, dar pentru nepot tot poveşti rămîn.

— Pe maidanul ăsta, nepoate, era un tei mare, mare, i-a spus într-o vacanţă cînd au ajuns în sat. Aici erau două odăiţe cu prispă. Deasupra unei uşi, un om cu mînă dibace scrisese «ŞCOALA». Gîndindu-se la clasele în care învăţa el şi la cele în care învăţau copiii satului — tovarăşii lui de joacă din vacanţe —, Dinu şi-a închipuit numai teiul, atît. Casa cu două odăiţe şi cu prispă a socotit-o o poveste scornită anume de bunicul, dar l-a iertat. Aşa sînt bunicii: de dragul nepoţilor scornesc poveşti, ca să le facă serile mai frumoase...

Într-o zi Dinu a fost trist. S-a gîndit că peste un an va isprăvi şcoala şi va pleca într-alta, că poveştile se vor sfîrşi poate, că bunicul nu-l va mai aştepta la gară ascuns după şirul de plopi, că nu-i va mai pune hăţurile în mînă şi nu-l va mai îndemna să pornească peste întinderi. Atunci se va isprăvi poate şi copilăria. În ziua aceea, bunicul va veni la oraş şi-i va aduce din satul lui o creangă de cireş plină de roade, vestindu-i vacanţa mare...

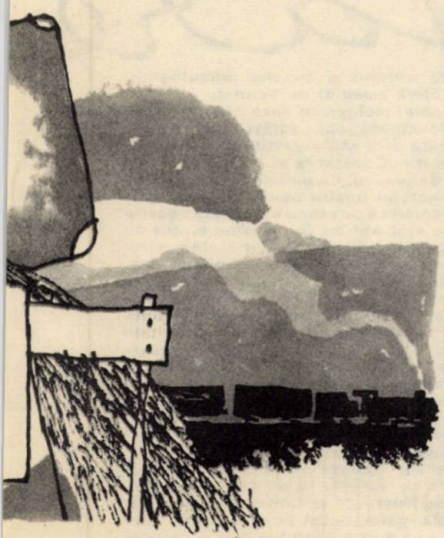

Ploaie de vară

SCENA I

Decor: afară plouă mărunt, ţiuie burlanele. Odaia Nonei. La oglindă, Nona încearcă să inventeze o pieptănătură nouă, se strîmbă. Se aude soneria.

NONA *(aranjîndu-şi părul la iuţeală):* Cine-i? Cine e, mămico?

VOCEA MAMEI: Lasă-ţi pe-

Ilustraţie: IACOB DEZIDERIU

lerina aici, puişor. Aşa, să-ţi dea Nona nişte papuci.

NONA *(alergînd la uşă):* Cine-a venit?

MONA *(intră zbîrlită, în şosete):* Eu, cine credeai că e?

NONA *(veselă, se bagă sub pat şi scoate nişte papuci...):* Nu ştiu! Plouă tare? Poftim papucii!

MONA *(aferată):* Nu, nu-i nevoie. Stau un minut. Am venit să-mi dai cărţile.

NONA *(uimită se aşază pe divan):* Ce cărţi?

MONA *(bătoasă):* Cum, ce cărţi? Cărţile mele, pe care ţi le-am împrumutat de-a lungul timpului!

NONA *(şi mai uimită):* Ce ţi-a venit?

MONA *(ocolind papucii cu demnitate, se învîrte prin odaie):* Nimic! Mi-am făcut ordine în bibliotecă şi am constatat că o serie de cărţi sînt împrăştiate prin vecini.

NONA *(în gardă):* Daaa? Şi pe-ale mele mi le-ai adus?

MONA: Nu. Să vii să ţi le iei singură.

NONA *(repezindu-se la etajera cu cărţi, scoate repede una cîte una cărţile şi le trîntеşte pe masă):* Poftim! *(Îşi încrucişează braţele, apoi începe să rîdă).* Eşti o caraghioasă! Crezi că nu ştiu de ce eşti supărată?

MONA *(luînd una cîte una cărţile, le potriveşte teanc, privind cu mare atenţie cotoarele):* Nu sînt de loc supărată.

NONA *(direct):* Nu înţeleg ce ai cu ea.

MONA *(explodînd):* Ori eşti prietenă cu ea, ori eşti cu mine.

NONA *(liniştită):* Sînt prietenă cu tine şi nu ştiu de ce n-aş fi prietenă şi cu ea.

MONA *(sărind ca arsă):* Lipseşte «Vrăjitorul din Oz».

NONA *(cu jumătate de gură):* Am împrumutat-o Lolei.

MONA *(o înghiontind furioasă):* I-ai împrumutat-o Lolei! Cine ţi-a dat voie să-i dai cărţile mele?

NONA *(calmă):* Dar şi tu ai împrumutat de la ea!

MONA *(furioasă, trîntind cărţile):* Nu pot s-o sufăr... Îngîmfata! Premianta *(maimuţărind pe cineva)*... «Ştiţi, cînd am plecat de la Bacău, diriginta mea a plîns... Ho, ho!»... A plîns toată şcoala c-a plecat premianta premiantelor!

NONA *(împăciuitoare):* Asta cam aşa e. Învaţă cel mai bine din clasă. Pentru o elevă nouă asta e ceva. A întrecut-o şi pe Gabriela şi pe Ţone Lucian.

MONA *(triumfătoare):* Aha! De asta m-ai trădat.

NONA *(jignită):* Nu te-am trădat! Dar dacă vrea să fie prietenă cu mine să-i întorc spatele? Şi cu tine vrea să fie prietenă!

MONA *(ironică):* Mda? De aceea te-ai dus ieri la cinema cu dînsa?

NONA *(încurcată):* Nu avea decît două bilete. Şi m-a invitat.

Se aude soneria.

NONA: Cine e?

VOCEA MAMEI: Vai, vai, ce frumuseţe! *(Nona zburînd pe uşă)* Ce frumuseţe, mămico?

MONA *(neliniştită, se învîrte prin odaie, se uită furiş în oglindă, îşi netezeşte părul, apoi brusc îşi pune papucii, înşfacă o carte, se trîntеşte pe divan şi se preface foarte interesată de lectură).*

SCENA A II-a

LOLA *(împinsă în odaie de Nona, care bate din palme şi sare într-un picior):* Vai ce drăgălaşi, vai ce frumuşei!

MAMA NONEI *(strîngînd la piept o sacoşă albastră):* Mona, ghici ce musafiri avem?

MONA *(zăpăcită):* Hm... hmm *(tuşeşte fals).*

MAMA NONEI *(răstoarnă binişor sacoşa. Doi iepuraşi de angora, speriaţi, care aleargă unul sub fotoliu, altul sub masă).*

NONA *(umblînd de-a buşilea, îi prinde):* Ce zici de iepuraşii mei, Mona?

MONA *(o ia gura pe dinainte):* Dă-mi şi mie unul să-l ţin!

LOLA *(încîntată):* Îţi dăruiesc şi ţie o pereche. Mi i-a adus bunicuţa. Bunicuţa mea e premiantă la creşterea iepurilor. A luat premiul I la expoziţia pe ţară!

NONA: ...Să nu-i dai! Să nu-i dai!

MONA *(năucită):* De ce să nu-mi dea?

MAMA NONEI: Aşa, şi la iarnă o să tundeţi iepuraşii, o să toarceţi părul şi o să vă împletiţi căciuliţe...

Două școli se întrec în lansarea unor aeromodele: Școala generală nr. 8 tocmai a terminat cu succes lansarea lui Aerian-3, după care urmează evoluția lui Supersonic-2 al elevilor de la Școala nr. 2. În timpul zborului, aeromodelul Supersonic-2 ia foc. Într-un colț al terenului, mai ascuns privirilor, și-a făcut în timpul acesta apariția un grup ciudat: un băiat înalt și slăbuț numit Grigore, prietenul său poreclit Wattson și cîinele Țuguilă. Ei vor să descopere cauza eșecului, precum și pe vinovați. Băieții găsesc în laboratorul școlii un pix verde care va constitui punctul de plecare al cercetărilor. Urmele îi duc astfel în fața unei vile unde cred ei că se ascund făptașii.

„URMAȘUL lui SHERLOCK HOLMES"

de PETRE LUSCALOV

Cei doi băieți rămaseră cîtva timp nemișcați, cercetînd cu privirile clădirea veche și ciudată, ce se înalță în fața lor, dincolo de grilajul de fier al porții. Numai Țuguilă nu își găsea astîmpăr. Adulmeca zgomotos poarta, scîncea, săpînd din cînd în cînd cu labele sub ea, de parcă ar fi vrut să-și facă loc să treacă.

— Ce facem, șefule? bîigui într-un tîrziu Wattson, urmele duc precis la vilă... Brrr! Ce mai clădire! Te-apucă groaza nu altceva.

— Ai dreptate, Wattson, spuse liniștit, dar cu gravitate celălalt. Cel pe care îl urmărim se află precis în această vilă. Țuguilă e un cîine polițist. Nu se înșală niciodată... privește cum sapă cu labele sub poartă, adăugă el, și după ce rămase cîteva clipe pe gînduri continuă. Dar problema este cum a pătruns făptașul înăuntru?

Wattson ridică mirat o sprînceană:

— Bănuiesc că pe poartă, șefule.

— Și lacătul care atîrnă în fața ta? întrebă brusc Grigore, în timp ce un fulger îi licări în ochi, cine a pus atunci lacătul acesta uriaș la poartă?

— Nimic mai simplu..., răspunse Wattson,

cel pe care îl căutăm a descuiat lacătul la venire, a pătruns în curte, apoi a vîrît mîinile prin grilaj, a pus lanțul și a închis lacătul la loc.

— Bravo, Wattson! izbucni Grigore, scoțînd cu un gest energic lupa din buzunar. Ești un adevărat Wattson, adăugă el, începînd să plimbe încet, încet lupa deasupra lacătului ce atîrna la poartă...

Wattson îl urmărea cu încordare.

— Privește... privește, Wattson, strigă deodată cu însuflețire celălalt... amprentele de pe lacăt și de pe lanț sînt aceleași cu cele pe care le-am descoperit în laborator...

Grăsunul se aplecă, privi prin lupă și-apoi fluieră ușurel:

— Pasărea este aici, șefule! Ce facem? Sărim gardul?

— Nu! răspunse Grigore... Probabil că cel pe care îl căutăm stă ascuns undeva, în vilă, după obloanele acestea oarbe... Dacă sărim gardul ne-ar putea vedea... și trebuie să-l luăm prin surprindere.

— Înțeleg, spuse în șoaptă celălalt. Va trebui să sărim zidul?

— Da... vom sări zidul, acolo în fund... Tufanii aceia bătrîni, pe care îi vezi, ne vor acoperi trecerea. Să mergem!

Cei doi băieți, urmați de cîine, o porniră, aplecați, pe lîngă zidul vechi și măcinat al vilei. Vîntul sufla cu putere. Deasupra lor, crengile salcîmilor, legănate puternic de vînt, scînteiau și se văitau ușor, ca niște catarge.

După cîteva minute de drum, băieții se opriră.

— Hai, Wattson, ajută-mă, spuse Grigore, măsurînd cu privirea zidul înalt care se ridică în fața lor. Wattson se așeză capra, Grigore sări în spatele lui și, făcîndu-și vînt, încălecă zidul dintr-o singură mișcare.

— Hei, Țuguilă, e rîndul tău, chemă el cîinele, care se rotea nerăbdător în jurul lui Wattson. Hai, dublu salt!

Auzindu-se strigat, Țuguilă ciuli urechile, apoi, retrăgîndu-se cîțiva pași, se încordă și, pornind într-o goană nebună, sări în spatele lui Wattson, atinse în treacăt creasta zidului și căzu ca un bolid în curtea vilei, printre ierburile înalte.

— Bine lucrat! spuse mulțumit Grigore, ajutîndu-l pe Wattson să se cațăre și el pe zid... Peste cîteva clipe săriră amîndoi jos în curtea vilei, unde aștepta cîinele. Por-

La mare

PETRU VINTILĂ

Socot că mulți dintre cititorii acestor rînduri au fost nu o dată pe litoral și au văzut marea, așa încît ceea ce însăilez eu aici s-ar putea să nu însemne altceva decît un loc comun, știut. Doresc să spun de la bun început că pentru prima oară am văzut marea atunci cînd de mult nu mai eram copil. Asta s-a întîmplat în vara anului 1949; eram reporter la «Contemporanul». Stăteam la fereastra compartimentului, cînd, de la Palas, marea, această uriașă continentală stepă lichidă, mi s-a arătat pe neașteptate. Era ca și cum aș fi avut o revelație și n-ar fi fost de mirare dacă aș fi strigat de bucurie întocmai ca anticii greci: «THLALASSA»!

Dintre cele o mie de lucruri uluitoare și de neuitat pe care le înfățișează marea, oferindu-ni-le ca pe un inepuizabil corn al abundenței de comori și frumuseți, doresc să atrag în mod deosebit atenția asupra acelora care pe mine însumi m-au fermecat în gradul cel mai înalt.

Copii! Mergînd la mare, pregătiți-vă aparatele de fotografiat și carnetele de schițe. Pe litoral vă așteaptă cel mai fermecător oraș socialist din patria noastră, orașul pionierilor Năvodari, unde media de vîrstă a locuitorilor săi estivali nu depășește 15 ani! Pe litoral vă așteaptă tabăra internațională a pionierilor de la Costinești, acolo unde lumina de aur a soarelui și fericirea celor mai frumoase vacanțe pionierești sînt salutate în cele mai deosebite graiuri ale pămîntului. Pe litoral vă întîmpină zeci de kilometri de faleze, cu niște bulevarde inundate de flori, de lumină și de măreț monumente arhitectonice, dar, privindu-le, nu uitați nici o clipă că numai cu două decenii în urmă pe aci erau ripe abrupte cu bozii și scaieți, cu praf și țînțari.

Opriți-vă măcar o clipă în fața statuii lui Ovidiu, la Constanța, și amintiți-vă că acest mare poet a cîntat litoralul românesc cu două milenii în urmă, el fiind în acest sens nu numai un poet roman, dar și un poet al începuturilor poporului nostru străvechi.

Vizitați apoi vestigiile istorice, unice în lume, de la Adamclisi și Histria, de la Tomis și Callatis, de la Heracleea. Cetăți, orașe fortificate, porturi antice, așezări străvechi dezgropate de hîrletul și șpaclul arheologilor, ele toate oferă imagini de neuitat.

Priviți ochiul ciclopic al vechiului far genovez din Constanța, ochi astăzi stins, treceți măcar o dată prin sălile vestitului muzeu de arheologie din Constanța și recitați, în fața statuii lui Eminescu, de pe faleza Constantei, versurile marelui nostru poet național.

Parcă nicăieri ca pe litoral vacanțele voastre de vară nu sînt atît de fermecătoare, atît de instructive. Aci, chiar dacă nu sîntem corigenți la vreo materie, învățăm cu toții geografie și istorie, botanică și muzică, desen și caligrafie, astronomie și geometrie. Sculați-vă măcar în zorii unei singure zile înainte de răsărit și pîndiți cu sete și curiozitate momentul solemn, momentul uluitor al răsăritului soarelui din apele mării. Deși nu mai eram de mult școlar, am făcut acest lucru și pot să mărturisesc că puține clipe se pot asemui cu aceea solemnă și minunată cînd vezi discul solar incandescent înălțîndu-se încet și triumfător din mare.

De niște ani încoace strălucitorul astru al zilei scaldă cu aureola sa de aur splendorile marilor construcții de la Constanța, Mamaia, Eforie și Mangalia, acest șirag de perle care constituie una dintre mîndriile patriei noastre socialiste în fața lumii întregi.

Ilustrații: POMPILIU DUMITRESCU

niră spre vilă, prin curtea năpădită de ierburi și de bălării, cu inima bătînd cu putere. Din cînd în cînd se culcau la pămînt, privind nemișcați spre vila ciudată și tăcută, care era din ce în ce mai aproape de ei.

— Ți-e frică, Wattson? îl întrebă printre dinți Grigore... văd că tremuri tot... Ce înseamnă asta? Urmașului lui Wattson nu are voie să-i fie frică de nimic... Ai «pistolul cu amoniac» la tine?

— Da, bîigui grăsunul.

— Scoate-l și fii gata de luptă! îi șopti Grigore, ridicîndu-se din iarbă și pornind mai departe. Wattson scoase din buzunar, cu o mînă tremurătoare, un pistol mare și verde de plastic, asemănător cu acele pistoale de apă cu care se joacă copiii.

În sfîrșit, cei doi băieți și Țuguilă urcară cu prudență scările de marmură ale vilei, prin crăpăturile cărora crescuseră ici-colo smocuri uscate de iarbă, și se opriră în dreptul ușii zăbrelite de la intrare. Ascultară cîteva clipe cu respirația tăiată. Țuguilă apăsă încet cu laba și imensa ușă de nuc masiv se întredeschise, cu un scîrțîit ușor.

— Privește, șefule, șopti înfricoșat Wattson, ușa este deschisă.

Grigore împinse și el ușa cu piciorul, și aceasta scîrțîi înfiorător și se izbi de perete. În fața băieților se căsca un gol imens, negru.

— Vila e pustie, șopti Grigore, și lui Wattson i se păru de data aceasta că glasul îi tremură ușor... Dă-mi pistolul, Wattson, și să mergem.

Toți trei pătrunseră în vilă. Se aflau acum într-un hol mare, întunecat și gol. Parchetul era desfundat; zidurile scorojite și tavanul spart în mai multe locuri lăsau să se întrevadă ici-colo vinele ruginite de fier ale betonului armat. Călcînd peste bolovani și bucăți rupte de parchet, aruncate prin tot locul, cei doi băieți, urmați de Țuguilă, se îndreptară spre piciorul unei scări interioare, care urca, în serpentină, undeva, spre etajul de sus. Oprindu-se la piciorul scării, Grigore privi în sus și-apoi strigă:

— Hei... e careva sus?

Nu-i răspunse nimeni.

— Șefule, șefule, bîigui Wattson apucîndu-l de mînă și strîngîndu-l cu putere.

— Ce e? Ce s-a întîmplat? întrebă celălalt, cu un glas aproape stins.

— Urmele... urmele de pe scară, continuă el cu același ton, arătînd cu mîna cîteva pete uscate de noroi ce șerpuiau pe trepte în sus.

Grigore scoase repede lupa și privi:

— Într-adevăr, Wattson, urmele de noroi se aseamănă cu cele de pe zidul școlii... Același lut galben. Și observă că urmele sînt uscate... ceea ce înseamnă că cel care a trecut se află de mult sus.

— Dar poate că a coborît? interveni încetișor Wattson.

— Nu, Wattson, nu, continuă Grigore, plimbînd lupa pe prima treaptă a scării... Scările sînt acoperite de praf... Dacă cel pe care îl căutăm ar fi coborît, aș fi zărit urmele lui aici în stratul subțire de praf... E clar: Pasărea se află sus, în cuibul ei.

— Hei, tu, de colo de sus, strigă deodată Wattson, cît îl ținea plămînii... Coboară jos și predă-te! Altfel trag..., adăugă el, ridicînd pistolul în sus. Vocea lui Wattson păru să alerge prin camerele pustii și, spărgîndu-se parcă în țăndări de pereți, se risipi în zeci de vaiere prin ungherele întunecoase. Deodată, Țuguilă, care ședea nemișcat pe picioarele din spate, lîngă cei doi băieți, sări în patru labe. Părul de pe ceafă i se zburli și-o flacără i se aprinse în ochi ca la lup. Grigore își aruncă în treacăt privirea spre el, apoi îi șopti încet, cu buzele tremurătoare:

— S-o ștergem, Wattson! Țuguilă a simțit o mare primejdie!

Cei doi băieți se întoarseră să o ia la picior, cînd deodată ușa de la intrare se trînti și se închise cu putere. Repezindu-se la ușă, cei doi băieți apucară clanța, o apăsară și traseră cu putere. Ușa era încuiată.

— Am căzut într-o cursă, Wattson, șopti Grigore, ușa aceasta se închide electric...

La piciorul scării, zburlit, încordat, mîrîind ușor, Țuguilă aștepta. Undeva sus, treptele scîrțîiau ușor. Cineva cobora scara.

(Va urma)

sosesc mîine...

povestiri:
de OCTAV-PANCU IAȘI

Dragă mămico,

Așa cum ne-am înțeles vin mîine. Mă sui aici în trenul mixt de 12,42 și la 17,33 sînt acasă. Nu mă aștepta la gară. Mă descurc eu, n-ai grijă. Bagaj n-am prea mult, deși în afară de valiza cu care am plecat bunica mă mai încarcă și cu un pachet destul de mare; sînt aici de o lună încheiată și pe bunica nu reușesc s-o conving să nu mă mai îndoape atîta; îți spun asta pentru că pachetul, bineînțeles, conține de-ale gurii. Nu știu dacă pînă la urmă am să scap și fără un borcan cu miere; bunicul insistă să ți-l aduc ție, pentru că, zice el, cînd erai mică îți plăcea grozav mierea.

Va să zică, sosesc mîine. S-a sfîrșit vacanța la bunici! Ei, asta-i, acum ce să mai spun?! S-a sfîrșit, s-a sfîrșit. De mîine, iarăși la București!

Apropo, mămico, de cuvîntul mîine, nu s-ar putea să mai stau o zi? Iau poimîine personalul de dimineață și la 10 și 15 sau și 16, nu știu bine, dar n-are importanță un minut, sînt la București. Știi de ce aș vrea? Aici, băieții dintr-a VII-a au un cerc de silvicultură și tocmai mîine cercul ăsta al lor a proiectat o excursie în pădurea Buciumului. Au spus că mă iau și pe mine, de altfel ei mă consideră unul de-al lor, sînt foarte prietenoși, mă iau sigur. Nu te superi, nu-i așa, mămico?

Poimîine vin. Tu spuneai să-ți scriu neapărat înainte pentru ca să-mi faci ceva bun. Nu te mai obosi. Bunicii m-au ținut numai în bunătăți. Și acum cînd îți scriu am sub nas o farfurie cu gogoși. De fructe nu mai vorbesc...

Ba, totuși să vorbesc. Ia te uită cum era să uit tocmai zmeura!

Știi, mămico, la Strujeni, la nici 4 kilometri de aici, s-a construit o fabrică foarte modernă de conserve de fructe. Se fac aici tot felul de dulcețuri, sucuri, gemuri, marmelade. Și toată fabrica cică e ca o farmacie și se lucrează în halate albe și sînt niște mașini care-s dirijate automat! Direcția școlii de aici a cerut voie conducerii fabricii să vină cu copiii în vizită vineri, adică nu răspoimîine, nici răs-răspoimîine, ci peste patru zile, vineri. Te-ar supăra, mămico, dacă aș veni la București sîmbătă, după ce aș vizita și eu fabrica? Știu eu că tu nu te superi! Și sîmbătă, ca să ajung mai repede, iau acceleratul. Ajung fix la 7,01 dimineața. Te mai prind încă acasă, tu doar pleci la institut pe la 7 și jumătate.

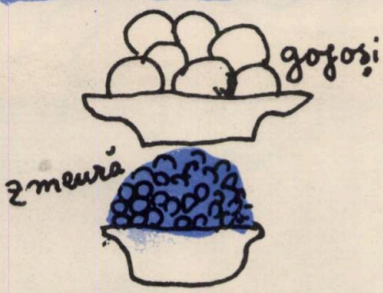

De fapt e un noroc că ajung sîmbătă! Am atîtea să-ți povestesc, a fost o vacanță atît de frumoasă! Norocul este că sîmbătă după-masă și duminică toată ziua tu și tăticul sînteți liberi, puteți să-mi ascultați în tihnă peripețiile.

Ce-i drept, și pe aici e frumos duminica. Duminica asta vin aci, la căminul cultural, într-un fel de schimb de experiență sau așa ceva, artiști amatori din vreo zece comune. Toți se pregătesc ca de o mare sărbătoare. Bunicul glumește, zice că o ia pe bunica și se duc să danseze și ei, să le arate ei tinerilor cum se dansa odată pe la Făget. Bunica însă chiar îl ia în serios, de cînd a văzut la televizor dansînd niște moșnegi, mereu îl trage pe bunicul la cămin, la repetiții. Cu gîndul la dansuri, ieri a pus de două ori sare în supă!

Zău, mămico, ce dacă mai stau și duminică? Pe urmă vine septembrie, școala, o să stau în București și numai în București. Mai lasă-mă și duminică. Luni, cu rapidul — nu-i prea mare diferența la bilete — într-un ceas și douăzeci de minute sînt acasă. Da, mămico?

Îți mulțumesc mult, mult, mult.

Te sărut, Dan.

P.S.

Dragă tăticule, te rog, pune o vorbă bună pe lîngă mama să mă mai lase la bunici nu pînă duminică, ci pînă joia viitoare. Miercurea viitoare copiii de aici au organizat un foc de tabără în cinstea lui 23 August. M-au pus și pe mine în program cu două poezii. Spune tu: se face să plec înainte?

A doua zi, fără discuție, vin.

Păcat că nu există curse de avioane. Cu un avion cred că în 10 minute cel mult aș fi la București.

Dar nu-i nimic. Iau trenul mixt de 12,42. E cel mai bun și mai ieftin. La 17,33 sînt acasă. Cu pachetul bunicii și cu borcanul bunicului.

Te sărută și pe tine,

tot Dan.

RECUNOSC: eu sînt dOmnu' „da vă rog!"

Ce să mai vorbim?! Cui îi place să se rîdă de el. Spunîndu-vă că mie îmi place, mai întîi o să vă uitați la mine să vedeți dacă glumesc sau dacă — lumea asta e mare și multe se mai petrec în ea! — nu cumva, vorba tatei, am sărit de pe șină!

Și totuși...

Și totuși, băieți, pe cuvîntul meu de elev, de băiat mare, doisprezece ani împliniți în aprilie și pe deasupra pionier dintr-a treia, că sînt cîțiva capsomani care rîd de mine — și mie nu numai că nu-mi pasă, și eu nu numai că nu mă supăr, dar îmi place, mă bucură, abia aștept să-i aud rîzînd!

Hm? Ce ziceți de chestia asta?

Acum poate că nu ziceți nimic pentru că nu știți încă despre ce e vorba, însă la sfîrșit precis că o să spuneți ceva și, zău, cred că aș fi în stare să umblu o zi într-un singur picior, ori să-mi dau mașinuța «Schuco» cu toate cele patru cauciucuri de rezervă, numai să vă aud ce ziceți despre un om care se bucură cînd se găsesc unii care rîd de el.

Acești *unii*, în cazul meu, se numesc Costi, Radu și Victor cel poreclit «Năsel», pentru că are cel mai... vizibil (observați cît de fin mă exprim!) nas din cartier.

Și azi dimineață, cînd am ieșit în fața blocului, i-am auzit șușotind:

— Sst, vine domnu' «Da, vă rog!»

Eu sînt domnu' «Da, vă rog!» și tot eu domnu' «Cu plăcere!», domnu' «Trag o fugă!», domnu' «Mă întorc îndată!» Așa mi se spune. Așa mi se spune cînd sînt — cunoașteți expresia — «luat peste picior». Cînd Costi sau Radu sau «Năsel» ori Costi și Radu și «Năsel» laolaltă rîd de mine, iar pe mine mă bucură, abia aștept să-i aud rîzînd.

«Da, vă rog!» și «Cu plăcere!» și «Trag o fugă!» și «Mă întorc îndată!» sînt, bineînțeles, niște cuvinte pe care le rostesc eu, ați sesizat cred, nu-i mare lucru.

Mă strigă, de exemplu, un vecin de pe balcon:

— Mișule! (așa mă numesc; vine de la Mihai).

— Da, vă rog!

— Mișule, du-te te rog și ia-mi și mie o pîine...

— Cu plăcere...

— Nu te supăra, dar acum m-am întors de la uzină și...

— Nici o supărare. Trag o fugă...

— Mulțam, Mișule, prinde banii!

— I-am prins. Mă întorc îndată.

Asta se întîmplă mai cu seamă acum în vacanță, de două-trei ori pe zi, și, firește, de fiecare dată mă strigă altcineva. Mama, vecina de la 4, bunica, nea Sandu (montorul care a lucrat pînă și în India), nea Barbu, tanti Matilda (mama gemenilor), mă rog, are cine să mă strige, stau într-un bloc cu opt etaje și cu patru apartamente la fiecare etaj. Lume berechet.

«Cei trei mușchetari» (cum s-au numit ei înșiși, Costi, Radu și Victor) rîd de mine de cîte ori mă aud răspunzînd așa.

Habar n-am ce vor, ce-o fi în capul lor. Poate că ar vrea să mă audă așa:

— Mișule!

— Greșeală! Mai formați o dată numărul!

— Mișule, fii băiat bun, ia-mi și mie o pîine...

— Confuzie!

— Abia m-am întors, Mișule, de la uzină și...

— Nu ține, dom'le. Vezi de altul!

Ei bine, mie așa ceva, cum se spune, *nu-mi stă în caracter*. Ce, mi se tocesc picioarele dacă trag o fugă pînă la «Alimentara», pînă la farmacie sau pînă la chioșcul cu ziare?

Rîd de mine:

— Ssst, vine domnu' «Da, vă rog!»

Sau:

— Salutare, domnu' «Trag o fugă!»

Îi las să rîdă.

Mie nu numai că nu-mi pasă, și eu nu numai că nu mă supăr, dar îmi place, mă bucură, abia aștept să-i aud rîzînd.

Pe cuvîntul meu!

Ilustrații: MAGDA ARDELEANU

DIN EXPOZIȚIA DE DESENE A COPIILOR

1

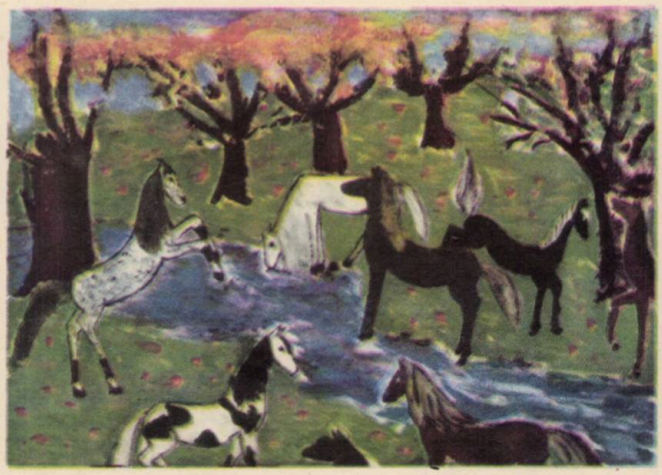

2

3

1 **PEISAJ**
Handuc Nicușor, clasa a IV-a A,
Școala generală nr. 5 Tecuci

2 **CAI**
Ceafcă Dana, clasa a V-a
Școala de coregrafie București

3 **1 MAI**
Tobă Amalia, clasa a VIII-a A,
Școala generală Tecuci

4 **PEISAJ**
Leonte Puiu, clasa a VI-a A,
Școala generală nr. 2 Pitești

4

1

5

5 **CIOBANUL CU OILE LA STÎNĂ**
Toda A. Petru, clasa a V-a.
Școala generală Sintea Mare, Criș

6

7

6 **OBICEI DE ANUL NOU**
Dan Viorica, clasa a VI-a A,
Scoala generală Stejarul-Bacău

7 **PREGĂTIREA PENTRU LUPTA DE ELIBERARE**
Berke Alexandru, clasa a VI-a,
Liceul de muzică şi arte plastice Oradea

8 **MOS ION ROATĂ SI CUZA VODĂ**
Pirtea Maria, clasa a VII-a,
Şcoala generală nr. 8
Oradea

9 **BULEVARD NOAPTEA**
Mochirţă Tania, clasa a VI-a
Liceul de arte plastice
Bucureşti

10 **CECILIA**
Petre Istina, clasa a V-a,
Şcoala generală nr. 35 Tunari
Bucureşti

8

9

10

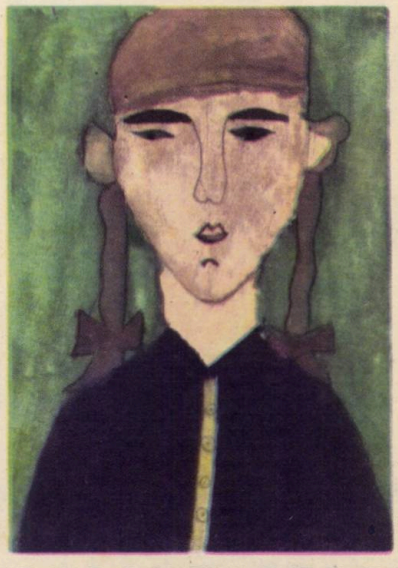

MISTERUL UZINEI SUBOCEANICE

Text: L. PETRESCU
Desen: G. MIHAIL

BIBLIOTECA CENTRALĂ SIBIU

SFÎRȘIT

REZUMAT:

Mina Vasiliu, biolog, Nicolau, cercetător, și Corund, specialist în navigație submarină, au fost făcuți prizonieri de Cimaro, șeful «oamenilor adîncurilor». Ei încearcă să fugă, dar sînt prinși și învinuiți că vor să distrugă uzina submarinelor. Deodată explozii puternice zguduie adîncurile, ajungînd pînă în încăperea lui Cimaro unde se află prizonierii.

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

* FĂRĂ CAP... *

DE ION POPESCU GOPO

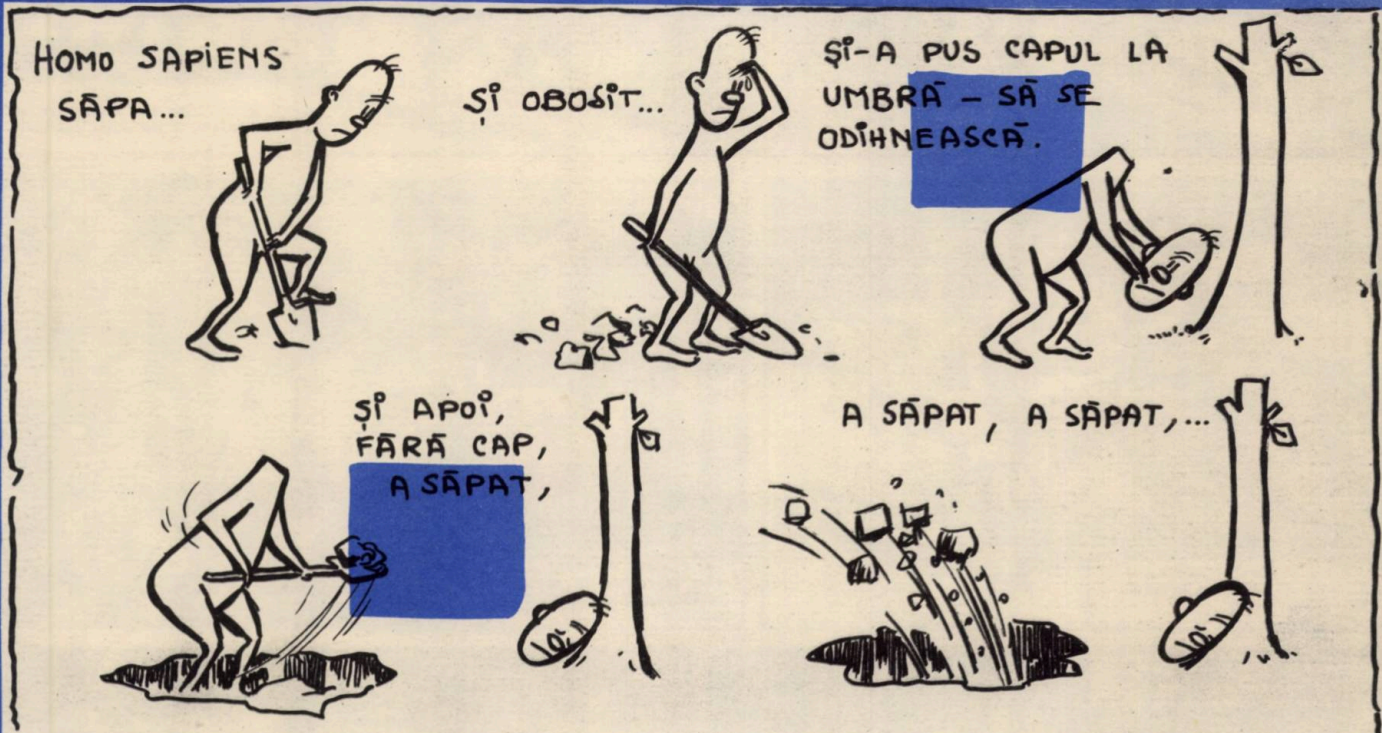

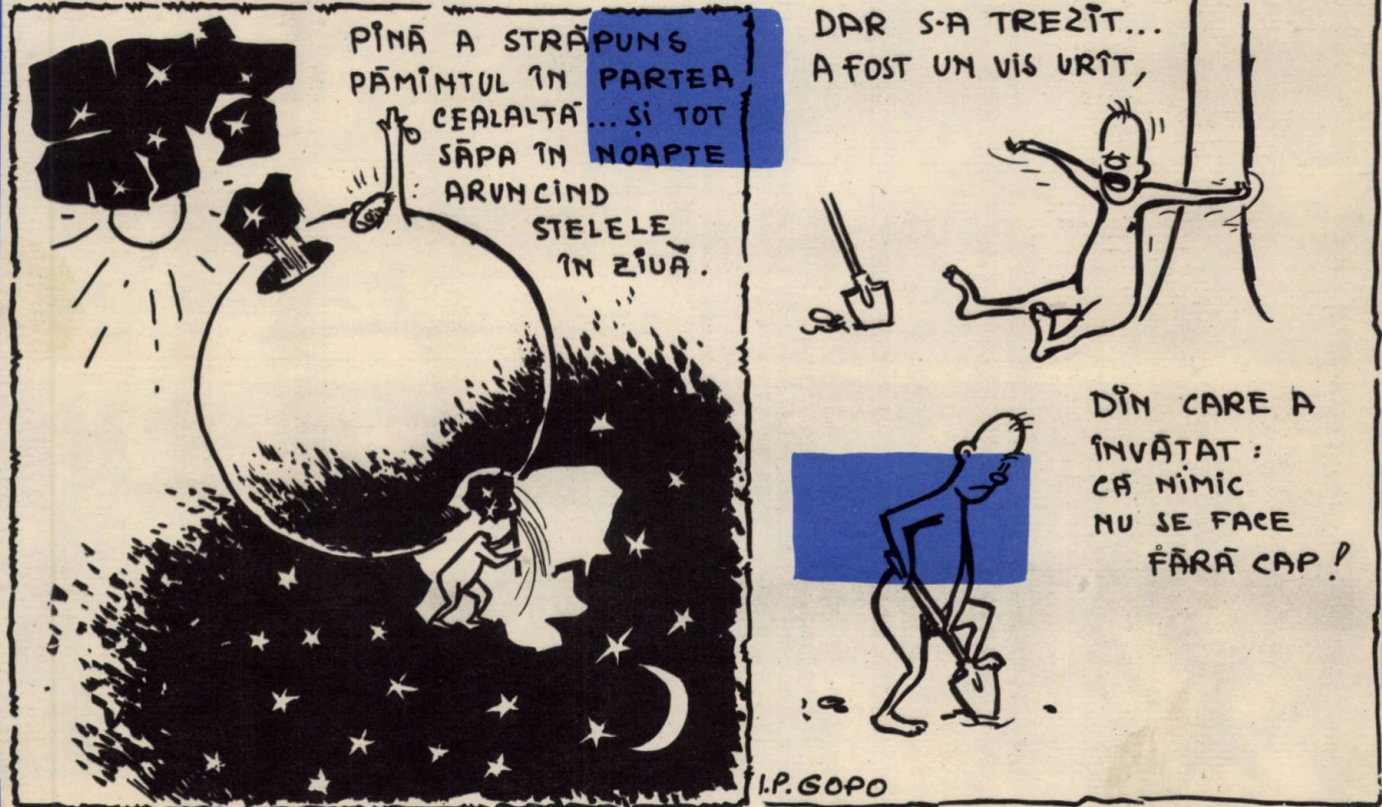

IANCU JIANU

Scenariu de AL. MITRU

III. «PALOȘUL HAIDUCESC»

Ilustrații de COCA CREȚOIU

1. — Căpitanul de haiduci Mereanu a fost atras într-o cursă la han...

2. — Vor să-l spînzure pe Mereanu. E porunca domniei.

3. — Vestește-i pe haiduci să năvălească în han la șuierul meu...

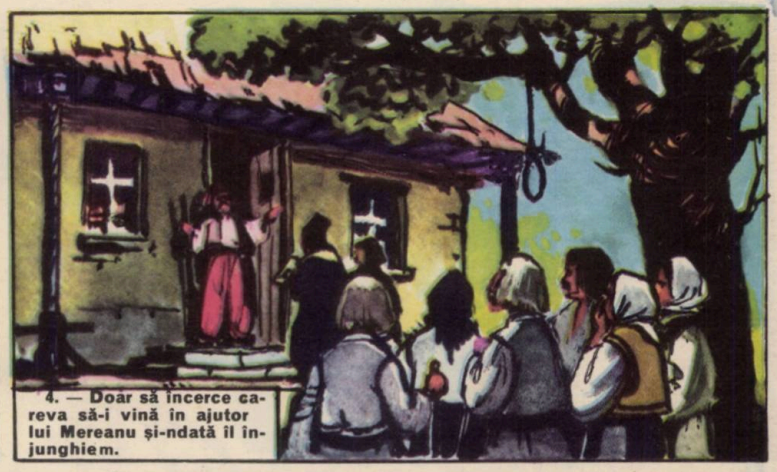

4. — Doar să încerce careva să-i vină în ajutor lui Mereanu și-ndată îl înjunghiem.

5. — Vrem să hotărîm cui i se cuvine paloșul haiducului și nu ne înțelegem între noi...

6. — Paloșul haiducesc se cuvine numai celor ce luptă pentru dreptate.

7. Arnăuții sînt alungați de haiduci, cărora li s-au alăturat țăranii cu topoare, ciomege și furci.

8. — Cheamă-ne oricînd ai nevoie și te vom sluji cu credință!...

CRAVATA ROȘIE

Nr. 9 1967

REVISTA PIONIERILOR ȘI ȘCOLARILOR
EDITATĂ DE CONSILIUL NAȚIONAL
AL ORGANIZAȚIEI PIONIERILOR

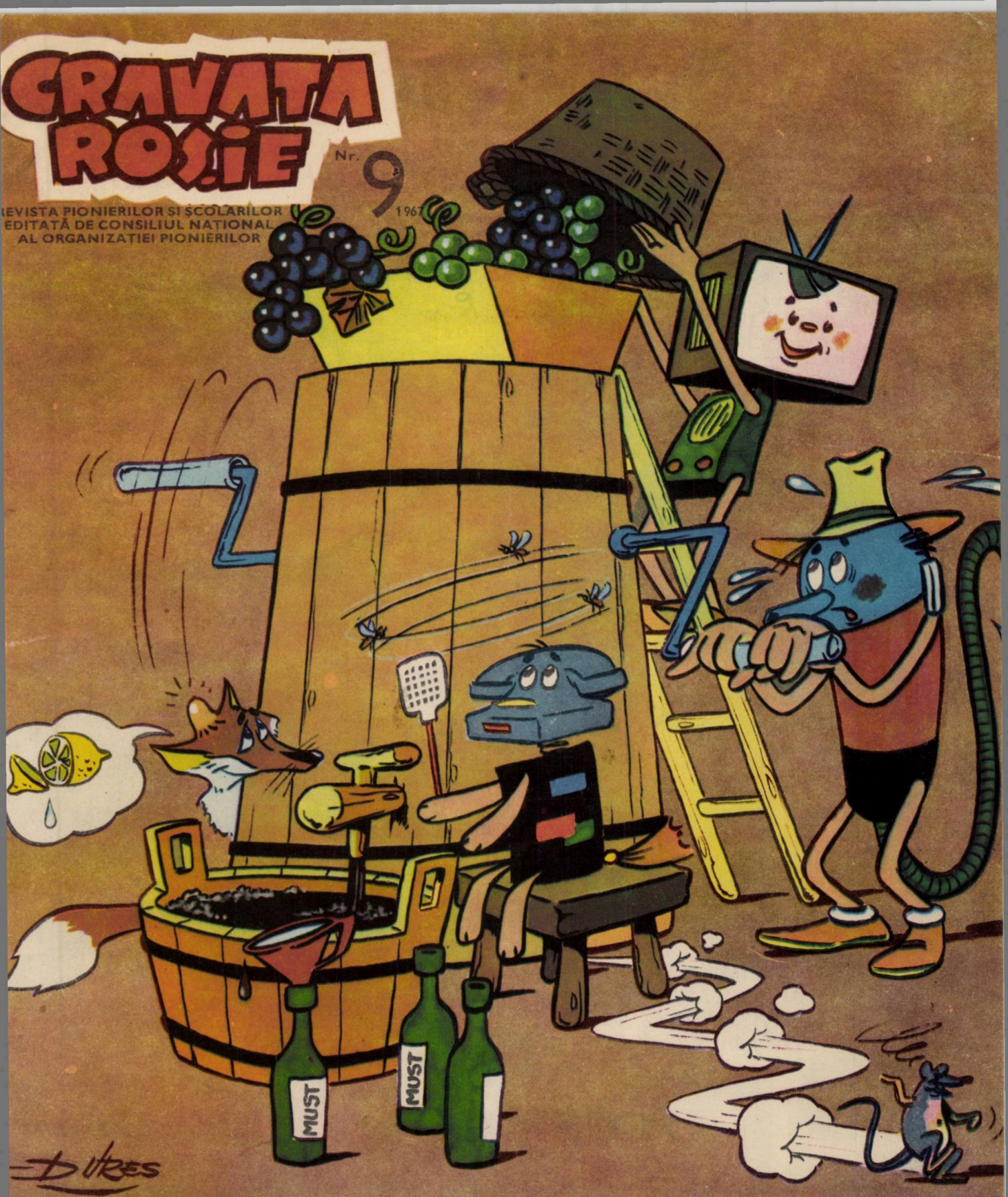

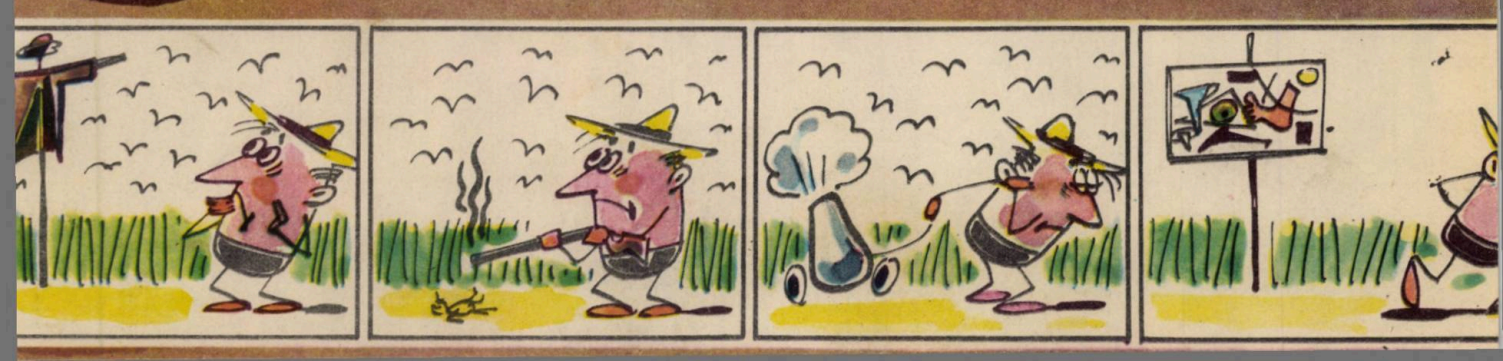

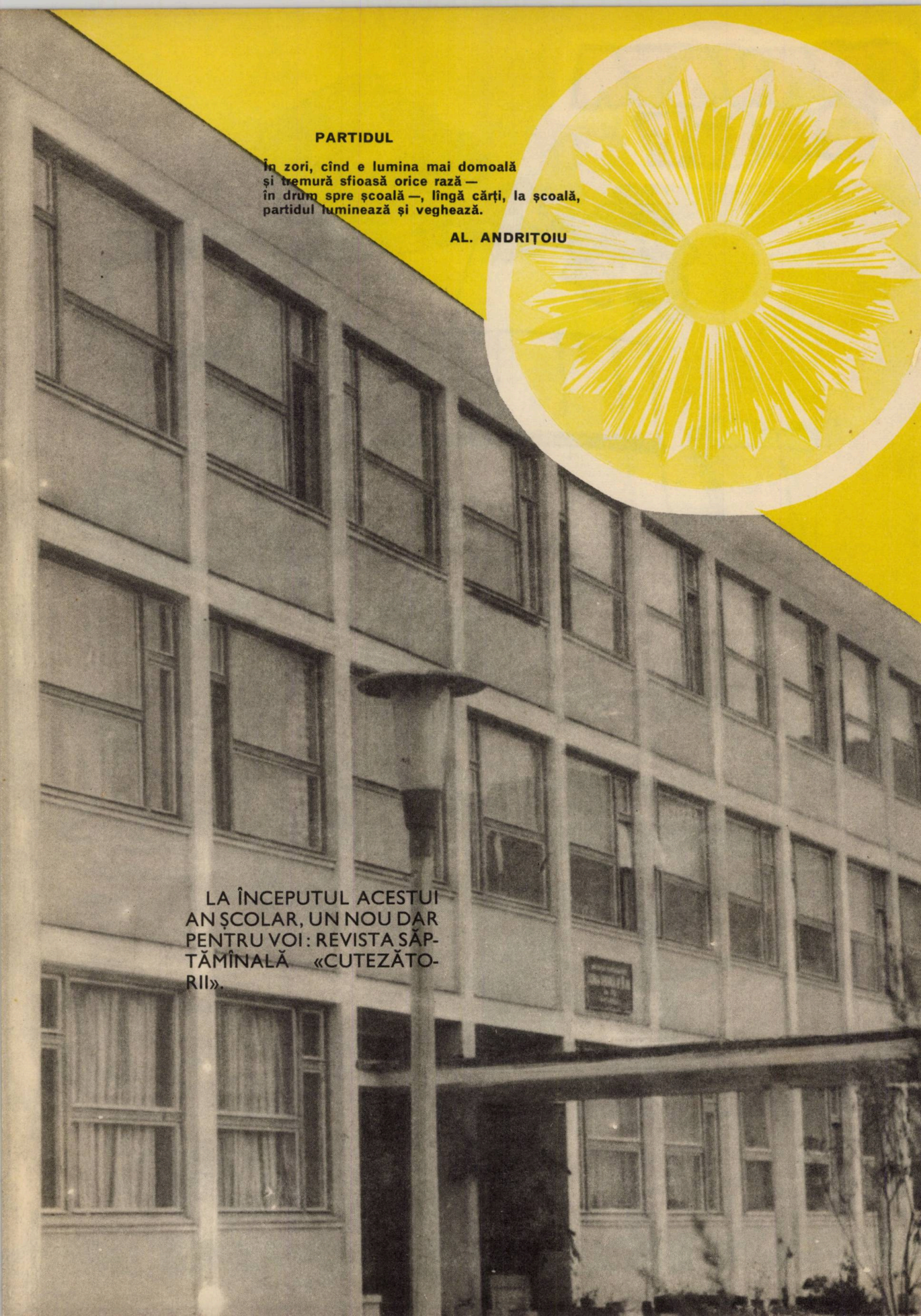

PARTIDUL

În zori, cînd e lumina mai domoală
și tremură sfioasă orice rază —
în drum spre școală —, lîngă cărți, la școală,
partidul luminează și veghează.

AL. ANDRIȚOIU

LA ÎNCEPUTUL ACESTUI AN ȘCOLAR, UN NOU DAR PENTRU VOI: REVISTA SĂPTĂMÎNALĂ «CUTEZĂTORII».

BIBLIOTECA CENTRALĂ
SIBIU

PROFESORUL

de **PETRE LUSCALOV**

— Velicule... Hei, Velicule..., striga cineva din uliță cu un glas tunător, ce acoperea vuietul vîntului. Sorica deschise ușa și ieși în prispă — în rochița ei subțire de casă, papucii mari de pîslă ai lui maică-sa în picioare.

La poartă era tovarășul Drăgan, secretarul sfatului popular, un om mic de statură și îndesat, cu obrajii roșii, îmbrăcat într-o scurtă îmblănită. Alături, într-un trenci, ud leoarcă, cu manșetele pantalonilor suflecate și cu pantofii plini de noroi, stătea un bărbat înalt, cu pălăria trasă pe ochi. Stropii de ploaie curgeau de pe borurile pălăriei lui, cenușii, ca de pe o streașină. Își acoperea ușor fața de vînt cu gulerul.

Sorica îi vedea numai ochii negri strălucind din umbra pălăriei. În spatele lor, în uliță, sus, pe capra unei căruțe pline de geamantane și cufere, stătea Mitu, un flăcău din sat, zgribulit, cu mîinile înfundate în buzunarele pufoaicei, căznindu-se să tragă din țigara udă ce o ținea strîns între dinți.

— I-acasă taică-tu? o întrebă secretarul sfatului și continuă fără să aștepte vreun răspuns: Spune-i să iasă afară... că avem de vorbit cu el.

Sorica tocmai se pregătea să se ducă să-l cheme, cînd tatăl ei ieși din casă.

— Noroc, nea Velicule.

— Noroc, nea Drăgane. Ce vînt te-aduce pe la mine?

Ploaia îi biciuia necruțător pe toți trei.

— Avem o rugăminte, spuse secretarul, dumnealui e profesor de matematică, a venit în locul lui Catrinu... și, pîn' ce-i facem rost de-o casă, ziceam să-l găzduim la tine.

— L-aș găzdui cu dragă inimă..., răspunse tatăl ei, dar am dărîmat de astă-toamnă soba în camera cea mare... E frig, nea Drăgane...

Secretarul făcu un gest nervos și se întoarse spre bărbatul de alături, ștergîndu-și stropii de ploaie de pe față cu dosul palmei.

— Măi să fie...

— Încearcă la Coșoi, îl sfătui tatăl pe secretar. Are odăi și lemne berechet.

— Hai, Mitule, dă-i drumul! strigă secretarul la flăcăul zgribulit pe capră. Mergem la Coșoi!

Flăcăul scuipă chiștocul de țigară stins din gură și apucă hățurile... Scîrțiind, căruța se puse în mișcare.

A doua zi, Bica, fata lui Coșoi, colega ei de bancă, o fată grasă și pistruiată, se așeză lîngă ea și-i spuse cu un zîmbet disprețuitor pe buze:

— Am auzit că taică-tu n-a vrut să-l primească pe dom' profesor.

Sorica se făcu roșie ca focul.

— Păi, păi..., se bîlbîi ea, dacă nu avem sobă... Era să-l ținem în frig?

— Să-i spui tu lui mutu..., se repezi țîfnoasă grăsuna... Cine nu știe că v-ați luat televizor... și aveți sobă de teracotă în camera cea mare. Și tovarășul secretar spunea...

Adevărul era că Velicu își cumpărase toamna un televizor, și-l văzuse lumea trecînd cu el, avînd totodată o căruță plină de bucăți de teracotă, dar sobă în camera cea mare nu avea.

Teracota zăcea stivă. Nu apucase să zidească soba pînă la prima zăpadă și lăsase totul baltă pînă la vară.

— În schimb mie nu mi-e frică la matematică..., se lăuda Bica în fiecare zi,... că mă meditează dom' profesor... Și adăuga privind-o cu înțeles: Ți-ai rezolvat pentru azi... ecuațiile? Vezi, poate că te ascultă și...

Sorica tresărea speriată.

Bica îi pufnea răutăcios în nas și tăcea.

De cîte ori aveau ore de matematică, o neliniște surdă o cuprindea. I se părea că în clasă caietele foșnesc prea tare.

Primele glasuri ale băieților care soseau alergînd pe culoare o făcură pe Sorica să tresară!

Apoi băieții, trîntind ușa de perete, se revărsară într-un șuvoi vesel, zgomotos prin bănci, strigînd cît îi ținea gura:

— Azi ne-aduce tezele la algebră!

— Eu n-am rezolvat decît un exercițiu.

— Măi, dacă iau un 5, sînt cineva!

— De ce dai, mă? De ce dai?

Apoi veniră fetele, trecînd încordate și mîndre, jignite parcă, printre băieți. Veni și Bica. Se așeză greoaie în bancă și, scoțîndu-și cărțile și caietele din servietă, îi spuse Soricăi, privind-o cu înțeles:

— Azi ne-aduce tezele... Ce se mai aude? V-ați făcut soba de teracotă?

Clopoțelul de pe culoar răsună ca un rîs limpede și argintiu.

Se făcu o tăcere mormîntală. Apoi se auziră pași pe culoar și după cîteva clipe ușa se deschise și profesorul Moga intră cu vraful de teze sub braț. Sorica simți cum sîngele îi năvălește în cap. Se ridică odată cu clasa în picioare.

— Stați jos, copii..., spuse liniștit Moga, așezîndu-se la catedră, în timp ce întreaga clasă încremenise în bănci... V-am adus tezele... și o să vă citesc notele...

Sorica simți cum inima îi bate să se oprească în piept. Își trecu repede limba peste buzele uscate.

— Neacșu Anghelina... 7, răsună vocea limpede și puternică a profesorului... Bonea Florica 9... Sugubuta Ion... 7... Bica Coșoi 5... Sorica Velicu...

Sorica a țîșnit ca o flacără în picioare. Ochii îi străluceau, ardeau. Țipă cu un glas care părea că sfîșie liniștea clasei.

— Tovarășe profesor... noi n-avem...

A amuțit. Se uită cu ochii mari deschiși spre profesor, cu buzele ușor întredeschise. De la catedră, profesorul o privește o clipă nedumerit și-apoi îi spune cu un zîmbet cald:

— Ai teza cea mai bună din clasă... Bravo! Ți-am pus nota 10!

Prin țara FĂGĂRAȘULUI

de **PAUL GOMA**

Cînd trenul de la Brașov spre Sibiu scapă de gîtuitura Perșanilor și, despicînd un deal, coboară rotund către Șercaia — mai ales dacă e o zi limpede —, ți se deschide brusc, ușor înecată în aburii depărtărilor, Țara Făgărașului.

Ocolită la dreapta de Oltul, pe care-l ghicești după argintul sălciilor și după dealurile priporoase ale «Ardealului», în stînga străjuită de parapetul din ce în ce mai crestat și mai albastru al munților, Țara Făgărașului, sau Țara Oltului, îți iese parcă în întîmpinare. Cu mai bine de trei veacuri și jumătate în urmă, din același loc va fi privit Mihai Viteazul țara care-l aștepta, care apoi l-a primit ca pe domnul ei firesc, închinîndu-i-se și luptînd sub steagul său pentru desăvîrșirea celei mai luminoase fapte din zbuciumata noastră istorie: unirea Țării Românești, a Transilvaniei și a Moldovei.

Întorcîndu-ne spre dreapta, urcînd pe firul Oltului, vom da de **Veneția de Jos,** sat vechi de aproape o mie de ani, apoi de **Comuna de Jos,** locul de nastere a lui **Ștefan Mailat,** boier român, ajuns principe al Transilvaniei, stăpîn al Cetății Făgărașului, pe care o pierde prin viclenie, sfîrșindu-și viața după 12 ani petrecuți în temnița Ediculé din Constantinopole. **Căciulata,** satul lui **Aron Pumnul,** primul dascăl al lui Eminescu... apoi cele patru «surori»: **Fîntîna, Mateiaș, Bogata** și **Paloș,** vestite mai ales prin portul nemaiîntîlnit în nici o altă parte (bărbații poartă un fel de «cravată», o basma neagră cu trandafiri roșii, fixată la gît printr-un inel: fetițele, pînă la majorat, își împletesc părul într-o coadă — «bortiță» — care pornește de deasupra urechii stîngi, străbate pieziș fruntea și se termină sub urechea dreaptă) și prin felul în care joacă «Fecioreasca».

Întorcîndu-ne iar pe dealul Perșanilor, în imediata apropiere a «strungii» prin care trenul pătrunde în Țara Făgărașului se află satul **Vad,** cunoscut prin a sa «Poiană a Narciselor». Vadul este așezat aproximativ pe locul satului **Ureșa,** ai cărui locuitori în urmă cu vreo cinci sute de ani, din pricina împilărilor și persecuțiilor stăpînirii maghiare, au fugit **cu toții** peste munți, iar alături **Șercaia,** așezare săsească din ținut.

Sîntem abia într-un capăt al Țării Făgărașului. Dar ea se întinde pînă departe, la Turnu-Roșu, unde Oltul și-a scobit în munte drum. Zeci și zeci de alte sate ne așteaptă cu ulițele lor măturate în fiece sărbătoare, cu casele lor curate, ogoarele bine îngrijite, cu jocurile, cîntecele și portul lor și cu istoria, care se împletește la fiecare pas cu înfăptuirile de azi.

Terra Blaccorum (Țara Românilor, a valahilor) se numea Țara Făgărașului prin secolul al XII-lea și era una dintre acele «țări» reprezentînd primele nuclee de organizare națională de pe pămîntul nostru. Avea judele ei, cu puteri de domn, armata ei, scaunele ei de judecată. Populația de aici nu se simțea făcînd «una» cu Transilvania, odată cu care a căzut sub stăpînirea coroanei ungare, ci cu Țara Românească. De aici, glăsuiește legenda, a plecat peste munți Negru Vodă, descălecătorul, iar Vladislav-Vlaicu, Mircea cel Bătrîn, Radu I, Dan II, Mihnea II, Matei Basarab au stăpînit Făgărașul cu adevărat și l-au păstrat, așa că, în 1599, Mihai Viteazul a fost primit ca domn pămîntean și nu ca un cuceritor străin.

Făgărășenii au cunoscut iobăgia, dar, spre deosebire de cei din alte părți, puteau să-și recîștige libertatea, iar pentru merite militare căpătau titluri de boierie.

«Boierii» din Făgăraș erau țărani, tot atît de bogați ori săraci ca și consătenii lor, își lucrau ei înșiși pămîntul, la prima vedere deosebindu-se de iobagi doar prin gulerul

lat al cămășii..., dar faptul că se știau oameni liberi, că-și cîștigaseră rangul prin merite, după dreptate, le-a dat făgărășenilor firea mîndră, independentă.

Pămîntul nu este prea darnic către munte, dar oamenii harnici l-au făcut să rodească, satele s-au statornicit, așa că în secolul al XIII-lea, cînd au fost aduși sașii coloniști, aici nu s-au putut așeza atît de lesne ca prin părțile Sibiului ori în Țara Bîrsei.

Dacă în preajma căii ferate, a șoselei naționale, a centrelor industriale satele s-au primenit repede după primul război mondial, în așezările de sub munte abia în anii noștri s-au făcut simțite binefacerile civilizației.

Să ne oprim în **Drăguș,** unul dintre cele mai interesante sate, în care, pînă nu de mult, casele se făceau din lemn, îmbrăcămintea se țesea și se cosea în casă, sat în care, de la copil pînă la bătrîn, toți își păstrau portul, ocupațiile, obiceiurile. De aceea, în vara anului 1929, sub conducerea profesorului Dimitrie Gusti, o echipă de 90 de cercetători — etnografi, sociologi, muzicologi, filologi, psihologi, arhitecți etc. — a studiat satul sub diferite aspecte, alcătuind o monografie de mare valoare, turnînd și un film — «Nuntă la Drăguș».

Dacă, după ceea ce am citit și am auzit despre acest sat, ne-am aștepta să pătrundem într-un sat... muzeu, pe ulițele căruia se desfășoară un permanent festival folcloric, am fi dezamăgiți. Drăgușul de azi e un sat ca toate satele făgărășene. Casele de aici, foarte multe case noi, din cărămidă, au ferestre largi, cu jaluzele, cu porți de fier între stîlpi de beton, înăuntru mobilă de la oraș, televizoare, mașini de spălat rufe etc. Am întîlnit doar două-trei case de bîrne, cam tot atîtea porți de lemn și cîteva femei bătrîne purtînd iia tradițională.

Oamenii de aici își iubesc și-și prețuiesc podoabele, care i-au făcut cunoscuți. Acestea nu numai că nu au fost distruse, ci chiar se produc și acum în cadrul cooperativei «Arta populară», unde cîteva zeci de femei lucrează vestitele țesături și cusături, iar cojocarii migălesc, acoperind pieptarele cu flori iscusite. Oamenii păstrează cu grijă picturile pe sticlă, uneltele vechi de care se foloseau altădată la cîmp ori în meșteșuguri, «mobilele» (lădoaiele, mesele, «canapeiele»), piesele de îmbrăcăminte, într-un cuvînt toate acele produse care și-au pierdut rolul funcțional, devenind piese de muzeu.

Piese de muzeu pot fi socotite azi și casele de bîrne cîte au mai rămas, în trecut acoperite cu paie, apoi cu țiglă, avînd fațada nu spre uliță, ci către curte, ca un semn de prețuire a bunurilor familiei; părțile de lemn, care sînt mijlocul de comunicare cu ulița, cu satul, de aceea înflorate cu dalta: cruci, stele, rozete — reprezentînd soarele, astru de care depinde creșterea grînelor —, vasul cu flori, motivul «pomului vieții», cu sensul de rodnicie nesfîrșită; interioarele, despre a căror împodobire drăgușenii cred că e frumoasă atunci cînd pereții sînt complet acoperiți cu rînduri, uneori duble, de blide, țesături, picturi pe sticlă, covoare etc.; apoi patul de zestre, aflat la loc de cinste, încărcat pînă aproape de tavan, acoperit cu cergi, apoi mesele cu picioare în X, lădoaiele, războaiele de țesut, leagănul etc.

Piesă de muzeu a început să devină și îmbrăcămintea tradițională. Spre deosebire de alb-negrul din portul sibienilor și materialele mai subțiri în puține culori ale «ardelenilor» (cei de la nord de Olt), făgărășenii, și drăgușenii în special, au o adevărată bucurie de culoare, folosind mai ales roșul aprins, despre care Nicolae Iorga scria că ar fi o influență a curții domnești ținută la Făgăraș de către domnii munteni. Materialele sînt mai groase, «sarica», «buboul», «recălul» remarcîndu-se prin simplitate și robustețe. Portul femeilor este mult mai bogat, atît în ornamentație cît și în culoare: «iile», «șurțele», «păsturile» policrome sînt fericit completate de «pomeselnic», o învelitoare albă cu care femeile măritate

își împodobesc capul. O altă podoabă neobișnuită în alte părți este «pălăria cu ciucuri», o pălărioară cu un mare ciucure de lînă felurit colorată,

(CONTINUARE ÎN PAG. 21)

OCTAV PANCU-IAȘI

Uite, ăsta sînt!

Desen de D. DOBRICĂ

Să n-o mai iau pe ocolite; vă întreb direct: fraților, voi cum stați cu voința?

Eu, mulțumesc, nu prea am cu ce mă lăuda.

Sînt necăjit. De două ori necăjit. O dată pentru că am toate motivele și a doua oară pentru că — naiba știe ce-o fi cu mine! — ar trebui să fac ceva, să mă zbat, să mă agit, iar eu nu fac nimic, am aerul că nici nu-mi pasă.

Stau prost cu voința, foarte prost.

De unde știu?

Totul a început de la Sandu. El a dat ideea. Cică să ne adunăm și să discutăm ceva interesant! Ne-am adunat. Maria a propus să discutăm despre nu știu ce actoraș de film. Brr! Era cît pe-aci s-o aruncăm în curte. (Adunarea noastră, am uitat să vă spun, a avut loc în podul lui Dan). Vasile a propus, nu mai țin minte exact, ceva care începea cu *filo*, mi se pare *filatelie*, o temă răsuflată, eram doctor în ea cînd terminam grădinița. Pînă la urmă Sandu a zis:

— Să stăm de vorbă despre voință și călirea voinței.

S-a acceptat.

Dan, panglicarul de Dan, n-o să se supere că-i spun așa, știe că țin mult la el, a început cu cuvintele lui pline de panglici colorate:

— Eu mi-am călit voința într-o seară. Era o seară senină de april. Apăruse luna nouă și semăna cu iataganul lui Baiazid. Bătea un vînt călduț... Tocmai înflorise liliacul și...

— Iubitule, l-am întrerupt, lasă iataganele în pace. Mai direct.

— Regret, dar fără tablouri de natură pierd tot farmecul.

— Lasă, nu-i nimic, îl găsești tu altă dată. Farmecul nu-i ca batista. L-ai pierdut, gata, nu mai ai în ce să-ți sufli nasul. Treci de-a dreptul la călirea voinței.

— Da... continuă Dan... cum ziceam, era o seară senină de april. Sau, dacă nu vreți, era o seară pur și simplu. Hai să văd dacă am voință, mi-am spus. Eu port la pantofi 36, Gigi, frate-meu mai mic, 34. Ei bine, m-am încălțat cu pantofii lui Gigi și vreme de două ore, deși îmi venea să urlu de durere, m-am plimbat pe sub iataganul lunii care...

I-am făcut semn să înceteze cu panglicile și el s-a potolit.

După Dan a vorbit Maria:

— Mie mi-a venit poftă să-mi încerc voința într-o zi cînd mama a făcut un milion de clătite. Mi-a pus o farfurie plină cu ochi sub nas — da' eu m-am hotărît să nu gust. Să văd: am voință sau n-am? Cu farfuria sub nas am dezlegat vreun milion de probleme, vreme de vreo două milioane de ore. Îmi lăsa gura apă, dar nu m-am atins măcar de-o clătită.

Am crezut-o. Firește, cuvîntul *milion*, *milioane* l-am redus de fiecare dată la cifra corespunzătoare, știam că e vorba Mariei, nu se putea să n-o folosească cel puțin o dată pe minut; într-o zi i-a spus chiar tovarășei profesoare de geo-

grafie că Jiul are milioane de afluenți.

Sandu a mărturisit apoi că și-a călit voința ținîndu-și respirația 45 de secunde, 45 în cap, cronometrate după un deșteptător C.F.R.

Vasile, dorind să-și călească voința, și-a tuns părul cu mașina numărul 0, deși chiar în ziua aceea trebuia să se ducă la cinema cu o fată foarte drăguță dintr-a șaptea B, care i se destăinuise că «adoră frezele bogate». Pricepeți, nu-i așa?

Numai eu n-am luat cuvîntul. N-aveam ce spune. Eu nu-mi călisem niciodată voința. Vă dați seama cît de prost mă simțeam. Numai eu să fac notă discordantă...

Am plecat spre casă cu o singură dorință: să-mi călesc și eu voința. Din pragul ușii i-am spus mamei:

— Te rog, ajută-mă să mă călesc. Ești mama mea și sînt sigur că dorești ca fiul tău să fie așa și pe dincolo...

vînt după clătite, un ceas pentru cronometrare, eventual o mașină de tuns...

Bineînțeles, mama a crezut că am poftă să fac glume proaste și m-a trimis imediat să cumpăr nu știu ce de la Alimentara.

— Aerul o să-ți facă bine, mi-a zis, asta desigur în cazul în care n-ai vrut să faci glume, ci ți s-a deranjat ceva sub freză.

I-am spus că nu mă duc, că-mi lipsește voința pentru așa ceva, fiindcă nu mi-am călit-o nici într-un fel.

Mama însă s-a uitat la mine cu niște ochi care avură darul să mă pună într-o secundă în mișcare, într-un minut să fiu în capătul străzii, iar în cinci minute înapoi acasă cu cumpărăturile.

Rîndurile acestea vi le scriu începînd din minutul al șaselea.

Mi-am zis: ia să văd dacă am voință să tac și să nu povestesc nimănui discuția cu mama.

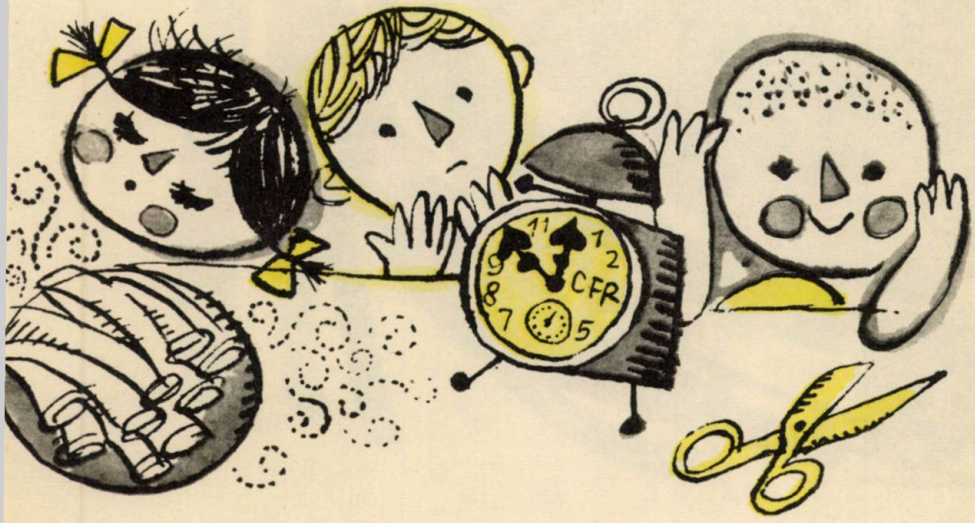

— Cum «așa și pe dincolo»?

— Sînt grăbit și am vrut să scurtez. Înțeleg prin vorbele astea faptul că dorești să fiu un om tare, cu voință etc. etc. Pentru asta am nevoie de cîteva lucruri.

Și i le-am înșirat: o pereche de pantofi cu două sau chiar trei numere mai mici, o farfurie cu clătite, ba, și mai bine, cu gogoși, pentru că eu nu prea mă dau în

Și, precum vedeți, n-am avut. Sînt necăjit. De două ori necăjit. Prima, știți de ce. A doua oară, de asemenea, știți, dar îmi face plăcere să vă repet: pentru că nu mă zbat, nu mă agit, nu fac nimic pentru călirea voinței mele și totuși am aerul că nu-mi pasă, că văd în toate exercițiile astea de călire o aiureală.

Uite, ăsta sînt!

Să vorbim despre: DEMNITATE, CURAJ

A fi demn înseamnă a fi un om vrednic, capabil — spunem, de pildă, despre comuniști că ei sînt vrednici urmași ai vitejilor luptători pentru dreptate și libertate socială din trecut — și a fi demn mai înseamnă un om care impune respect.

Pionierul este demn, este deci un om care încă din copilărie impune respect.

Dar cum poți impune respect?

Este foarte limpede aceasta cînd ai ajuns la o vîrstă matură și cînd împlinirea ta într-o meserie, capacitatea ta de muncă, realizările tale impun celor din jur respect.

Dar cînd ești copil?

Și un copil poate impune respect prin faptele sale, prin întreaga sa comportare. Vom respecta totdeauna pe acela care învață cu pasiune, este harnic și disciplinat, inimos și prietenos.

Vom da totdeauna respectul nostru celor curajoși.

Să stăm puțin de vorbă, prieteni, despre curaj.

Ziarele, așa cum se știe, se ocupă de lucrurile importante ale vieții noastre, de ceea ce numim evenimente, fapte și gînduri, meritînd să se bucure de un interes unanim. Ziarele noastre povestesc despre munca din uzine și de pe ogoare, despre viața culturală și artistică, despre întîmplări însemnate de peste hotare. Dar nu o dată ziarele au scris despre un pionier care a ajutat la stingerea unui incendiu, a salvat de la înec un copil mai mic, în sfîrșit, a făcut o faptă pentru care îți trebuie mult curaj. Ziarele au scris și scriu despre asemenea întîmplări, firește pentru că socotim curajul printre calitățile cele mai importante ale omului de azi, pentru că a fi curajos este o trăsătură a unui membru al societății noastre socialiste.

Dar oare trebuie să înțelegem prin curaj numai acele fapte eroice, adică numai acele fapte care presupun riscul vieții?

Dacă o colegă sau un coleg sînt amenințați de un bătăuș și pionierul sare ca să-i apere, oare această atitudine nu înseamnă curaj?

Și dacă, să spunem, tot un coleg este învinuit pe nedrept de o faptă lipsită de demnitate și pionierul sare să-i ia apărarea în numele dreptății și al adevărului, oare această atitudine nu înseamnă curaj?

Și iarăși, dacă un pionier, făcînd fără să vrea un lucru dăunător, să zicem că, jucîndu-se cu mingea, a spart un geam, nu fuge să se ascundă, ci spune cinstit: «eu sînt cel care a greșit!», nu înseamnă oare și această atitudine curaj?

Desigur, prieteni. În noțiunea de curaj intră o mulțime de fapte demne de un pionier, fapte care unele ni se par mari, altele mai mărunte, dar toate deopotrivă vorbesc despre un copil cinstit, săritor, cutezător, îndrăgostit de dreptate și adevăr, apărînd în fiecare clipă a vieții dreptatea și adevărul.

A fi curajos în societatea noastră se confundă cu a trăi. Pentru că în societatea socialistă a trăi te duce cu gîndul la un om demn, cu fruntea sus, gata oricînd să răspundă de faptele sale, atent în jurul său și săritor pentru a ajuta pe cineva care are nevoie de sprijinul său, temerar, hotărît, cutezător, plin de încredere în puterea sa de muncă.

OCTAV PANCU-IAȘI

Desen de MARIANA PETRAȘCU

FOTOGRAFIA

Ion Eremia locuia într-o cameră din blocul tineretului împreună cu Gigi, un coleg de-al său din atelierul electric. Deveniseră între timp prieteni și de aceea Gigi nu se sfia să-l întrebe, jumătate în glumă, jumătate în serios, de cîte ori Eremia pomenea de Radu:

— Ce ai tu, Nelule, cu copilul ăsta?

Gigi rîdea și-l asigura, cu seriozitatea celor 18 ani împliniți:

— Azi toți copiii sînt deștepți, ascultă-mă pe mine, măi.

Prietenia dintre Ion Eremia și Radu dura de aproape un an. Începuse de la o pasiune comună, filatelia. Pe urmă Radu, căruia îi murise tatăl, simți cît de mult avusese nevoie de un prieten mai în vîrstă și, cu toate că Ion Eremia nu era decît cu vreo 7 ani mai mare decît el, alegerea se opri la tînărul electrician.

Povestindu-i despre școală, colegi, meciuri sau despre porumbeii pe care-i studia la colțul viu, Radu ajunsese cu vremea să-i încredințeze și cel mai secret vis al său: să devină un «om deosebit». Citea, de pildă, cartea lui Emil Racoviță «Spre pol» și a doua zi regreta că n-a fost și el pe «Belgica», ar fi vrut să fie deopotrivă Fabre și Tomas Alva Edison și îi spuse lui Ion Eremia că vrea să devină un om deosebit.

Nu totdeauna Ion Eremia era de acord cu el:

— Ce-i aia «un om deosebit?» Tu trebuie să muncești, să înveți nu din dorința de a fi neapărat extraordinar.

— Dar ce grozav trebuie să fie să ajungi un asemenea om, ofta Radu.

— Hai să zicem, ca să nu te superi. N-ai decît, fii. Cine te împiedică?

— Cine? Nimeni! Dar cum? La ce?

Și știi? Uite, aș vrea să cunosc și eu îndeaproape un erou. Tu n-ai vrea?

— Ba da.

— Dar să devii nu visezi?

— Nu mai sînt copil, zîmbea Ion Eremia. Și-apoi, am eu figură de erou?

— Ți-ar plăcea să fii puternic?

— Da...

Mergeau de multe ori în excursie prin împrejurimi și se distrau bine împreună, așa încît Radu abia aștepta excursia programată pentru duminică. Cu strîngere de inimă urmărise vremea: luni plouase, marți la fel, joi bătuse grindina... duminică dimineața se înseninase însă ca prin minune. Mirat că Ion Eremia nu apare încă, îl știa totdeauna punctual, Radu urcă pînă la odaia electricianului. Îi deschise Gigi, care duse imediat degetul la buze: sst! — Ion Eremia dormea.

— De ce-l lași să doarmă?

— Sst! Mai încet.

— Azi trebuia să mergem în excursie.

— Știu. Stai jos. Și... sst! E mort de oboseală.

— Dar ce-a făcut? A fost la reuniune?

— A vrut. Acum și să vrea nu mai are cu ce. Hai să-ți spun o chestie: ai văzut ploaia de ieri, nu? Măi frate, ce bătaie de cap, să nu mă-ntrebi. Eu eram în schimbul II. Vine Eremia la mine, îmbrăcat, călcat, curat, și-mi spune că se duce la reuniune și mi-a adus cheia de-acasă, că eu o pierdusem pe-a mea. Îl prinde ploaia în fabrică, știi, repriza cu clăbuci. Stă băiatul să se adăpostească. Ploaia nu dădea semne să se oprească repede. Eremia dă să plece. Măi, și deodată un fulger. Știi cum, ca ziua s-a luminat fabrica. Zice cineva de la noi de la electric: «Mă, numai de n-ar atinge rețeaua». Deodată un scurt-circuit — paf, fîș —, flamă și-ncep să ardă firele. Sare meșterul: «Decuplați, decuplați!» Decuplăm într-o clipă. Vreau să-i strig lui Eremia: «Vezi, măi, ce belea», dar el nicăieri. Știi unde era? Pe stîlp, cu stingătorul în mînă, stingea focul. Nu știu cum ajunsese acolo, o să ne spună cînd s-o scula. Și ploua... ploua. Și focul, aproape, aproape de el, i-a cam ajuns și hainele. Meșterul își frîngea mîinile: «Cînd s-a urcat, cum nu l-am văzut?» Pe urmă rîdea, nervos: «Ce cap de băiat, nu s-a pierdut. Ne-a luat-o înainte la toți. Uite, acum e gata, chestie de secunde». De fapt, asta era soluția bună, meșterul ar fi trimis cîțiva băieți sus pe stîlp... dacă ar fi avut timp. N-a mai avut: Eremia era sus, stingea focul. Știi, chestie de secunde. Cînd a coborît, hainele îi erau ude, murdare, atinse ici-colo de flacără. Știi ce-nsemna dacă se-ntindea focul? Prăpăd, măi frate, jale. Pe urmă vine la mine: «Dă-mi cheia, nu pot să mă duc așa la reuniune». Glumea, cred, ca să arate că nu e speriat, obosit. L-am găsit dormind tun. Ai priceput, băiețaș? Ce să-l mai scol pentru excursie?

Radu nu scosese o vorbă cît timp Gigi povestise întîmplarea din fabrică. S-a ridicat de pe scaun, s-a codit puțin și apoi l-a întrebat pe Gigi aproape neauzit de încet:

— Crezi că pe la 5 se scoală?

— Sigur, îi ajunge atîta somn. Nu-l las eu să doarmă toată ziua.

— Roagă-l să stea acasă.

Toți banii lui Radu erau pregătiți pentru un drum la Piatra Neamț, la anticariatul care avea și secție de filatelie. Au fost suficienți însă și pentru o vizită pe care a făcut-o Radu, plecînd de la Eremia, unui magazin din centru. La ora 5 fix, cu costumul de pionier călcat ireproșabil, șosete albe și freza de arici disciplinată cît de cît, Radu s-a întors la locuința lui Eremia, după cum făgăduise.

Prietenul său îl aștepta:

— Iartă-mă, nu m-am putut scula, spuse Eremia, puțină lene la mijloc.

— Și eu m-am sculat tîrziu, minți Radu. Excursia am pierdut-o pe din două. Nu vrei să ne plimbăm?

— Hai.

Cam nedumerit, Ion Eremia l-a urmat pe Radu și la cooperativa «Arta fotografică», unde acesta din urmă ținea neapărat să intre. Fotograful se grăbea, aștepta o nuntă:

— Busturi sau întregi? îl luă repede pe Radu.

— Cum o fi mai frumos, dumneavoastră vă pricepeți.

— Aaa, vrei să ne fotografiem, zîmbi Eremia. Și de ce nu mi-ai spus? Nici nu-s îmbrăcat pentru așa o poză.

Se fotografiară alături, și cînd Eremia se căută în buzunar, fotograful, mereu grăbit, îl asigură:

— S-a plătit înainte. Excepție pentru dumnealui, și-l arătă pe Radu.

...Peste o săptămînă, cînd au scos fotografiile, Radu l-a rugat:

— Scrie-mi ceva.

— Dă-ncoa! «Pentru Radu» — nu?

— A, nu așa. Ceva deosebit, să nu uit niciodată.

— Iar începi?

— Of, cum nu-nțelegi, se necăji Radu. E prima, singura mea fotografie cu un om deosebit.

— Adică?

— Da, da, las' că știu eu... Cum o să scrii numai așa: «Pentru Radu»?

Fotografia poartă însă numai această dedicație semnată: Ion Eremia.

TITA CHIPER

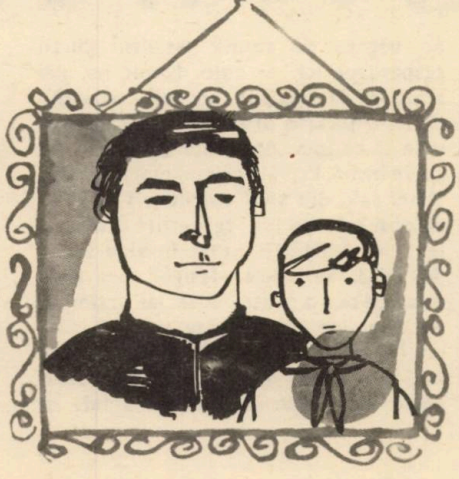

— Dă-mi girafa!

— Nu ți-o dau.

— Dă-mi-o!

Ușa se deschise și în clasă păși o dirigintă nouă. Toți amuțiră. Diriginta se opri lîngă catedră, deschise catalogul și rămase atît de nemișcată încît părea desenată pe tablă.

— Sînt pentru prima oară profesoară, le zise ea copiilor, clipind de nenumărate ori. Și atunci Dan ar fi dat orice să se poată ridica și să-i spună dirigintei ceva formidabil. Dar, ca de obicei, în locul lui se ridică Sorin:

— Dacă vreți, vă dăruiesc castelul meu, și toată clasa văzu clar cum pune pe catedră castelul lui, la care lucrase toată vara. Un oftat prelung adie printre bănci pentru că orice băiat ar fi vrut să dăruiască dirigintei lui un castel.

Ezitînd, Dan deschise penarul, dar Petrică trecu fulgerător pe lîngă el și se opri în fața dirigintei.

— Un cărăbuș? se minună ea, și Dan înțelese imediat că Petrică îi luase cărăbușul din penar și acum îl așeza în palma dirigintei. Simți că se înecă de supărare. Petrică se lăuda în gura mare cu cărăbușul altuia, el care nu era în stare să prindă o molie. Și diriginta îl credea. După ce se lăudă pe săturate, Petrică se întoarse spre bancă, dar îl găsi pe Dan în picioare și se opri. Iar diriginta tocmai spunea:

— N-am văzut niciodată asemenea cărăbuș ciudat. Sînt nespus de fericită.

Cu toate acestea, Petrică se ascunse după catedră și, într-un chip neînțeles, începu să se facă din ce în ce mai mic și mai lucios pînă ajunse cît cărăbușul, cu mici deosebiri.

Alexandra Târziu

De fapt n-avea chef să alerge. O făcea pentru că Nelu îl trăgea după el și-i era lene să-i explice că ar fi preferat să se apropie de școală altfel decît puștii de-a doua.

Alergară deci pînă la colț. Cînd apăru clădirea binecunoscută, Sandi se opri și-și trase mîna dintr-a prietenului său. Școala părea îmbătrînită, ai fi zis că se cocoșase peste vară. Vedea pentru prima oară petele de funingine întinse de ploile puținelor ei toamne și primăveri. Cînd se apropie văzu gardul de sîrmă cu o parte, spre zidul vecin, rămasă nevopsită. Niciodată pînă acum nu băgase de seamă. Asfaltul curții crăpase pe ici, pe colo. Nimic nu mai arăta ca la început, scrobit, scos din cutie, o jucărie prea nouă cu care n-ai voie să te joci. Așa arăta școala cu doi ani în urmă. Privi la primul etaj fereastra clasei sale din anul trecut și i se păru că observă, de jos, zgîrietura lăsată în lemn de ghiveciul spart în ziua aceea de iarnă. Se înșela, desigur, era prea departe ca s-o poată vedea, iar în timpul vacanței lemnăria fusese vopsită. Dar lui îi plăcea să creadă că recunoaște încă un astfel de loc bine cunoscut, particular, legat de persoana lui. Își aminti cît de fermecat fusese cu doi ani în urmă, cînd văzuse prima oară clădirea albă ca o spumă, atît de nouă că părea ireală. Înțelese că astăzi îi plac tocmai locurile în care perfecțiunea încetează și apare ceea ce poate fi recunoscut. N-ar fi știut să-i explice lui Nelu, el ar fi înțeles că-i plac stricăciunile. Se schimbase școala? Prea puțin. El era cel ce se schimbase. Observă că Nelu nu-i adresase nici un cuvînt inteligent. Rămăsese un copil, nu vedea nimic. Matur și înțelept, Sandi îl luă de mînă și astfel intrară în curtea plină de glasuri

Horia Aramă

DESCOPERIREA SOARELUI

Acoperit cu aer, mă înconjurau din toate părțile culorile dealurilor.

Apoi s-a făcut noapte și-am rămas numai eu.

Încercam să văd vișinile roșii cu gustul lor acru, dar nu mai erau, iar pătulul cu șindrila vînătă de ploi fugise jos, spre rîu, prefăcut în barca din care mă chemau pescarii bărboși.

Dimineața au apărut toate, fiecare în același loc.

A DOUA DESCOPERIRE A SOARELUI

Am stat o zi și-o noapte la moara de dincolo de pădure și iar o zi și-o noapte, fără să dorm, aproape, fiindcă tata mi-a dat în grijă boii și sacii cu grîu coborîți din iarbă, unul peste altul.

Și încă din amurg eu îi amestecam încît sacii puteau, oricînd, să devină boi.

Și numai soarele-i strîngea la loc: boii în pielea, sacii în pînza lor.

Vasile Băran

RACUL

Pe albia pîrîului secat, sub răgălii, lovisem cu piciorul un rac, fără să știu de foarfecele lui. Și am uitat de rană cînd am văzut cum merge: ferindu-se de mine, racul mergea de-andaratelea, privind spre locul din care plecase.

Noaptea, dormind afară, trăiam un fel de teamă. Și se părea că racul, crescut pînă la cer, tîra după el luna și plopii de pe maluri și țipătul de bufniță din casa părăsită, ducîndu-le înapoi.

Și m-a luat și pe mine și am văzut bunici jucîndu-se de-a capra și mai încolo, între dealuri negre, armatele romane cu generalii lor ce se nășteau bătrîni și mureau copii, și mai încolo păsări fără aripi și arbori fără frunze.

A doua zi, la gîrlă, am secat toată apa, dar n-am mai găsit racul, ci numai crăpătura pe care dispăruse, în jos, privind afară.

PE URMELE LUI BUREBISTA

de HADRIAN DAICOVICIU

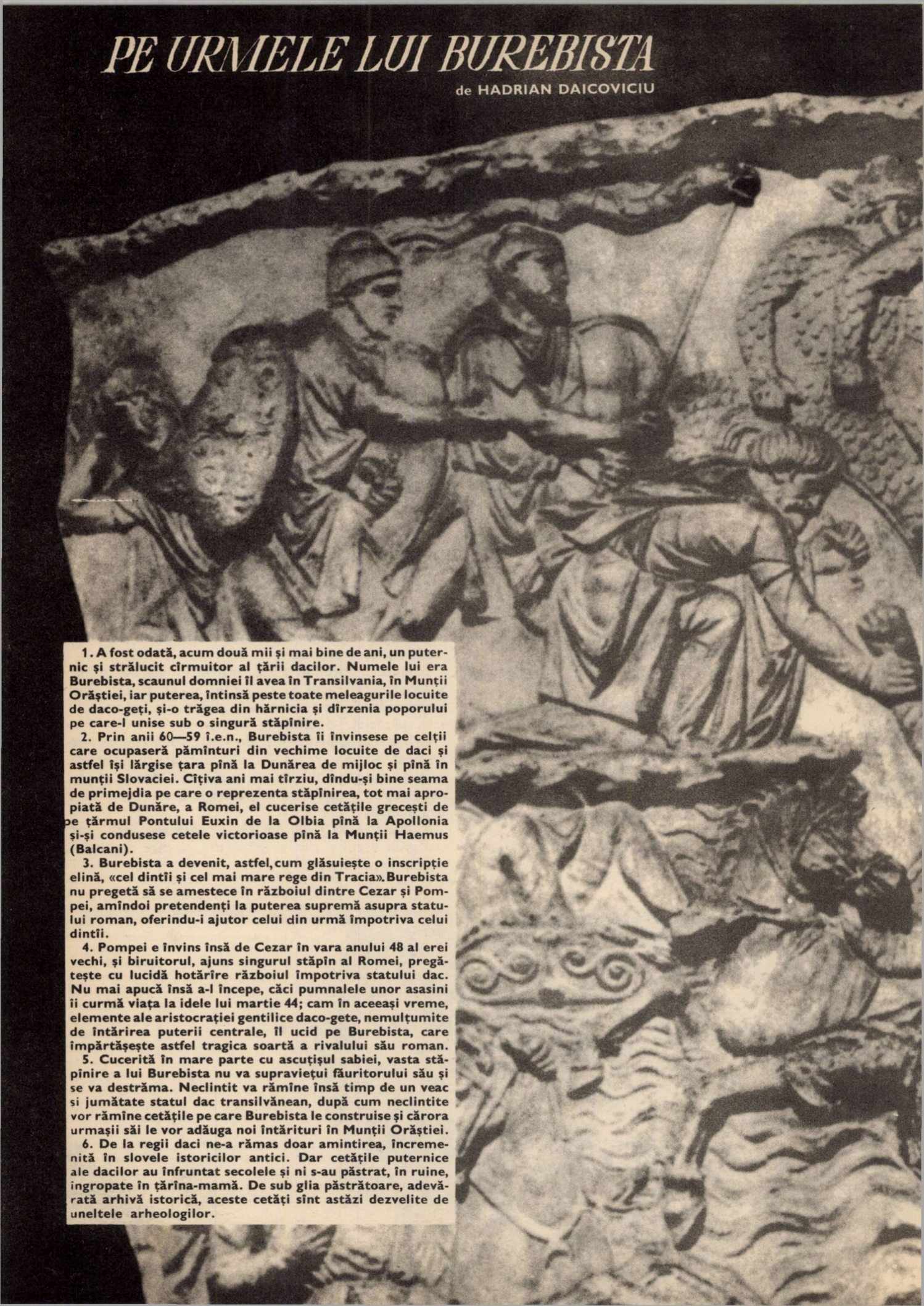

1. A fost odată, acum două mii și mai bine de ani, un puternic și strălucit cîrmuitor al țării dacilor. Numele lui era Burebista, scaunul domniei îl avea în Transilvania, în Munții Orăștiei, iar puterea, întinsă peste toate meleagurile locuite de daco-geți, și-o trăgea din hărnicia și dîrzenia poporului pe care-l unise sub o singură stăpînire.

2. Prin anii 60—59 î.e.n., Burebista îi învinsese pe celții care ocupaseră pămînturi din vechime locuite de daci și astfel își lărgise țara pînă la Dunărea de mijloc și pînă în munții Slovaciei. Cîțiva ani mai tîrziu, dîndu-și bine seama de primejdia pe care o reprezenta stăpînirea, tot mai apropiată de Dunăre, a Romei, el cucerise cetățile grecești de pe țărmul Pontului Euxin de la Olbia pînă la Apollonia și-și condusese cetele victorioase pînă la Munții Haemus (Balcani).

3. Burebista a devenit, astfel, cum glăsuiește o inscripție elină, «cel dintîi și cel mai mare rege din Tracia». Burebista nu pregetă să se amestece în războiul dintre Cezar și Pompei, amîndoi pretendenți la puterea supremă asupra statului roman, oferindu-i ajutor celui din urmă împotriva celui dintîi.

4. Pompei e învins însă de Cezar în vara anului 48 al erei vechi, și biruitorul, ajuns singurul stăpîn al Romei, pregătește cu lucidă hotărîre războiul împotriva statului dac. Nu mai apucă însă a-l începe, căci pumnalele unor asasini îi curmă viața la idele lui martie 44; cam în aceeași vreme, elemente ale aristocrației gentilice daco-gete, nemulțumite de întărirea puterii centrale, îl ucid pe Burebista, care împărtășește astfel tragica soartă a rivalului său roman.

5. Cucerită în mare parte cu ascuțișul sabiei, vasta stăpînire a lui Burebista nu va supraviețui făuritorului său și se va destrăma. Neclintit va rămîne însă timp de un veac și jumătate statul dac transilvănean, după cum neclintite vor rămîne cetățile pe care Burebista le construise și cărora urmașii săi le vor adăuga noi întăriturii în Munții Orăștiei.

6. De la regii daci ne-a rămas doar amintirea, încremenită în slovele istoricilor antici. Dar cetățile puternice ale dacilor au înfruntat secolele și ni s-au păstrat, în ruine, ingropate în țărîna-mamă. De sub glia păstrătoare, adevărată arhivă istorică, aceste cetăți sînt astăzi dezvelite de uneltele arheologilor.

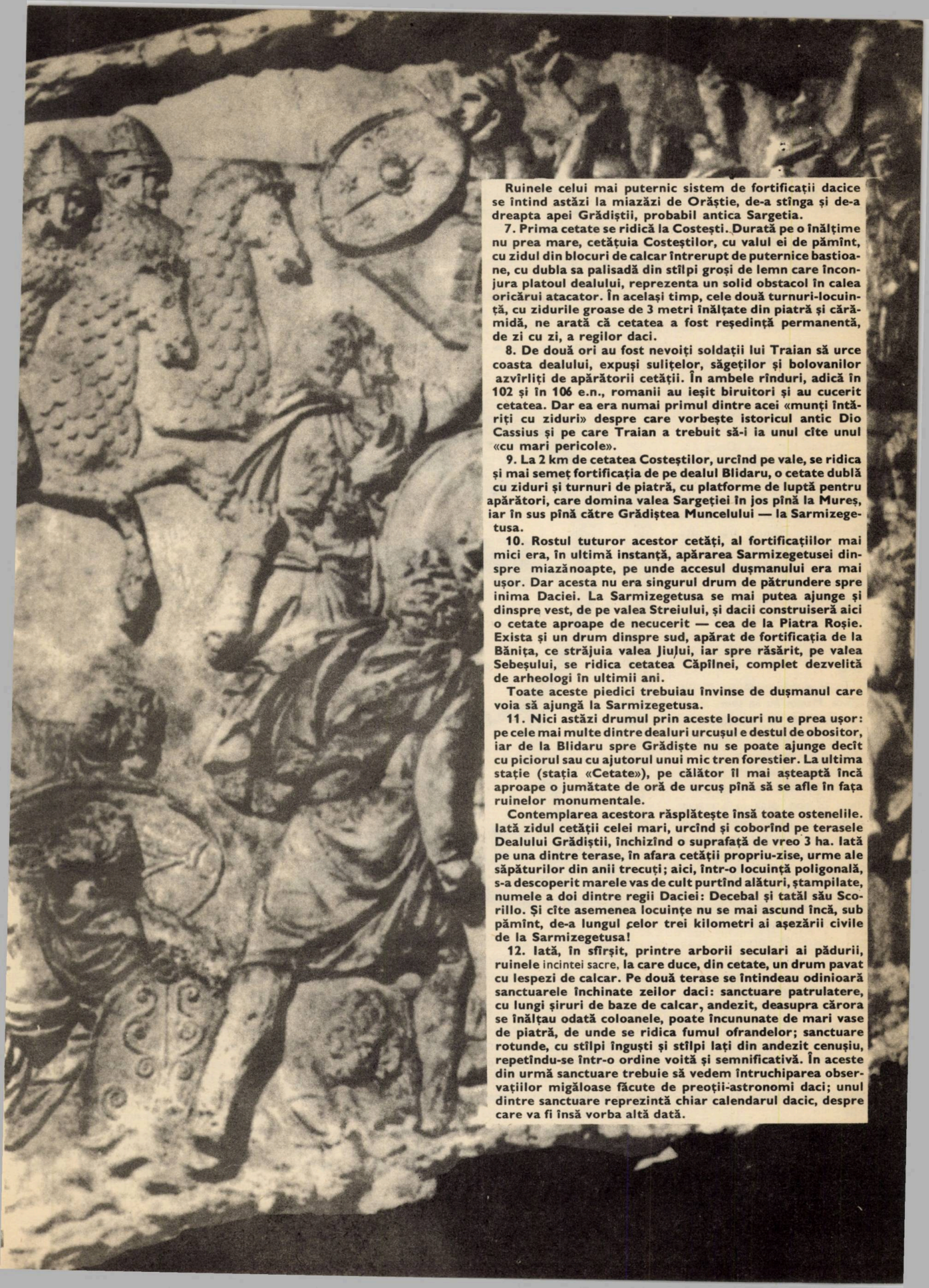

Ruinele celui mai puternic sistem de fortificații dacice se întind astăzi la miazăzi de Orăștie, de-a stînga și de-a dreapta apei Grădiștii, probabil antica Sargetia.

7. Prima cetate se ridică la Costești. Durată pe o înălțime nu prea mare, cetățuia Costeștilor, cu valul ei de pămînt, cu zidul din blocuri de calcar întrerupt de puternice bastioane, cu dubla sa palisadă din stîlpi groși de lemn care înconjura platoul dealului, reprezenta un solid obstacol în calea oricărui atacator. În același timp, cele două turnuri-locuință, cu zidurile groase de 3 metri înălțate din piatră și cărămidă, ne arată că cetatea a fost reședință permanentă, de zi cu zi, a regilor daci.

8. De două ori au fost nevoiți soldații lui Traian să urce coasta dealului, expuși sulițelor, săgeților și bolovanilor azvîrliți de apărătorii cetății. În ambele rînduri, adică în 102 și în 106 e.n., romanii au ieșit biruitori și au cucerit cetatea. Dar ea era numai primul dintre acei «munți întăriți cu ziduri» despre care vorbește istoricul antic Dio Cassius și pe care Traian a trebuit să-i ia unul cîte unul «cu mari pericole».

9. La 2 km de cetatea Costeștilor, urcînd pe vale, se ridica și mai semeț fortificația de pe dealul Blidaru, o cetate dublă cu ziduri și turnuri de piatră, cu platforme de luptă pentru apărători, care domina valea Sargeției în jos pînă la Mureș, iar în sus pînă către Grădiștea Muncelului — la Sarmizegetusa.

10. Rostul tuturor acestor cetăți, al fortificațiilor mai mici era, în ultimă instanță, apărarea Sarmizegetusei dinspre miazănoapte, pe unde accesul dușmanului era mai ușor. Dar acesta nu era singurul drum de pătrundere spre inima Daciei. La Sarmizegetusa se mai putea ajunge și dinspre vest, de pe valea Streiului, și dacii construiseră aici o cetate aproape de necucerit — cea de la Piatra Roșie. Exista și un drum dinspre sud, apărat de fortificația de la Bănița, ce străjuia valea Jiului, iar spre răsărit, pe valea Sebeșului, se ridica cetatea Căpîlnei, complet dezvelită de arheologi în ultimii ani.

Toate aceste piedici trebuiau învinse de dușmanul care voia să ajungă la Sarmizegetusa.

11. Nici astăzi drumul prin aceste locuri nu e prea ușor: pe cele mai multe dintre dealuri urcușul e destul de obositor, iar de la Blidaru spre Grădiște nu se poate ajunge decît cu piciorul sau cu ajutorul unui mic tren forestier. La ultima stație (stația «Cetate»), pe călător îl mai așteaptă încă aproape o jumătate de oră de urcuș pînă să se afle în fața ruinelor monumentale.

Contemplarea acestora răsplătește însă toate ostenelile. Iată zidul cetății celei mari, urcînd și coborînd pe terasele Dealului Grădiștii, închizînd o suprafață de vreo 3 ha. Iată pe una dintre terase, în afara cetății propriu-zise, urme ale săpăturilor din anii trecuți; aici, într-o locuință poligonală, s-a descoperit marele vas de cult purtînd alături, ștampilate, numele a doi dintre regii Daciei: Decebal și tatăl său Scorillo. Și cîte asemenea locuințe nu se mai ascund încă, sub pămînt, de-a lungul celor trei kilometri ai așezării civile de la Sarmizegetusa!

12. Iată, în sfîrșit, printre arborii seculari ai pădurii, ruinele incintei sacre, la care duce, din cetate, un drum pavat cu lespezi de calcar. Pe două terase se întindeau odinioară sanctuarele închinate zeilor daci: sanctuare patrulatere, cu lungi șiruri de baze de calcar, andezit, deasupra cărora se înălțau odată coloanele, poate încununate de mari vase de piatră, de unde se ridica fumul ofrandelor; sanctuare rotunde, cu stîlpi înguști și stîlpi lați din andezit cenușiu, repetîndu-se într-o ordine voită și semnificativă. În aceste din urmă sanctuare trebuie să vedem întruchiparea observațiilor migăloase făcute de preoții-astronomi daci; unul dintre sanctuare reprezintă chiar calendarul dacic, despre care va fi însă vorba altă dată.

Flori de cîmp

Anii au trecut mulți și repezi ca fluturarea de aripi. Dar lui i se pare că toate astea s-au întîmplat ieri.

— Ascultă, Răileanu, i-a spus învățătoarea, mîine la serbare caută să vii și tu îmbrăcat frumos și încălțat dacă vrei să primești premiu. Ai înțeles?

Onică a privit-o cu ochi mari, plini de uimire, de bucurie arzătoare. Premiu.

— Am să vin îmbrăcat și încălțat, a răspuns el.

Premiu! Oare ce-or să-i dea? Cărți pentru clasa a patra? Toc și creioane? Da'poate...

Mergînd spre casă, Onică frămînta cu îndărătnicie cele mai fantastice gînduri. Deodată s-a oprit, tresărind de un val rece ce i se strecura în sîn. Cu ce-o să se îmbrace? Hăinuțe are, poate nu chiar așa de noi ca ale lui Profirică, feciorul popii, dar are. Mama le va călca și vor fi bune. Dar cu ce o să se încalțe? Că astă-iarnă el și așa a purtat bocancii bunicului, mari și lăbărțați. Acum e vară, nu e frumos să se ducă în ei.

Toată după-amiaza s-a gîndit Onică. Mamei nu i-a spus. La ce s-o amărască? El e băiat mare, pricepe că mama numai grija asta n-o are pe capul ei.

Dimineața s-a trezit mîhnit. A stat pe laiță întins, cu ochii fixați în pod, pînă ce a trecut o bură de ploaie. Apoi a dus vițica la cireadă, i-a ajutat mamei să ducă rufele la izvor. Și iară i-au venit în cap gîndurile usturătoare despre serbare. Acolo, la școală, trebuie să fie ridicată scena, s-o fi adunat lume. Și el nu va merge că n-are cu ce să se încalțe și nu va primi premiu. Cine o să-i dea premiu unui golan desculț? Un gînd mic, ca o scînteie, a trecut prin mintea lui Onică: dacă ar spune că are bătături? Da, așa va spune! Că nu poate încălța pantofii nounouți, pe care i-a cumpărat mama nu de mult, fiindcă-l dor picioarele.

Fericit, cu fața luminată de bucurie, ieși repede afară și intră în șopron la vițică. A găsit într-un ungher un ciob de sticlă cu puțină păcură. A muiat un capăt de cocean și s-a uitat la picioarele sale mici, crăpate de vînt. După ce-și mîzgăli cu păcură rănile închipuite, ieși repede din șopron, încuie ușa și plecă grăbit spre școală.

Acolo era adunată lume multă. Copiii ședeau cățărați pe gard, stăteau în drum, ferindu-se să intre în ogradă. Mai toți erau

desculți, cu picioarele pline de glod. Aproape de poartă, Onică își aminti că trebuie să șchiopăteze dacă îl dor picioarele. Intră în ogradă încet, șchiopătînd, și se apropie de scenă. Încă de departe îl recunoscu pe părintele Grigore, pe «doamna», pe șeful de post. Oamenii mai înstăriți ședeau pe scaune, în fața scenei. La o parte stătea muzica satului — un clarinet, o scripcă și toba. În cerdac se îmbulzeau școlarii. Profirică a popii era pieptănat lins. Ședea bățos ca să nu-și boțească hainele. Da' ce pantofi avea! Străluceau ca soarele! Roșii, cu mărginuțe albe. Gică a lui Timofte Pușcă avea pantofi negri, cu cănăfiori. Lor doamna avea să le dea numaidecît premii. Avea și de ce. Numai hainele lor cît făceau. Onică se strecură în cerdac, lîngă ușa tindei. Ascultă cuvîntarea lui dom'director. Aproape de sfîrșit îi pomenea pe cei mai buni. Profirică... Gică... Răileanu. Era și el! Mai vorbi unul străin. Apoi deodată îl chemă tare pe Profirică. Acela păși de pe cerdac drept pe scenă. Directorul îi dădu un teanc de cărți. Doamna îi puse pe cap o cunună de flori frumoase. Părintele Grigore îl sărută pe frunte. Muzica intonă «Mulți ani trăiască». Apoi Gică ieși.

Doamna căuta cu privirea. Văzu fața lui Onică, dar nu-i zări picioarele. Îi făcu un semn. Onică păși mărunt, grăbit. Cînd să se urce pe scenă, doamna alergă spre dînsul, îngrozită.

— Ce-i asta? întrebă ea, arătînd la picioarele lui, mînjite cu păcură.

Onică înghiți în sec. Simțind că totul e pierdut, îngînă deznădăjduit, privind-o cu ochii săi mari, înlăcrimați:

— Doamnă... eu am pantofi, doamnă... N-am putut să-i încalț. Picioarele... mă dor. Am bube.

Directorul privea încruntat spre ei. Doamna se înroși, se dădu la o parte.

— Răileanu, rosti pe nas directorul.

Onică ieși în fața oamenilor. Picioarele lui se vedeau pînă departe-departe. Doamna îi întinse o cunună de flori. El o luă, și-o puse pe cap. Aștepta cărți. Dar nimeni nu-i mai dădu nimic.

În vreme ce muzica intona «Mulți ani trăiască», el coborî de pe scenă. Stătu o clipă parcă așteptînd ceva, apoi își dădu seama și trecu repede în dosul școlii. Aci era singur, nu-l vedea nimeni. Își luă cununa de pe frunte, o privi lung-lung: flori de cîmp, albăstrele și lumînărele. Cîteva crenguțe de busuioc, cîteva fire de iarbă domnească legate cu ibrișin negru. Onică își așeză iar cununa pe părul aspru, zburlit. Privirea-i alunecă în jos, la picioare. Gata, nu-l mai dureau. Se aplecă, puse un șomoiog de nalbe și începu să-și șteargă petele negre. Păcura se întindea, picioarele i se mînjeau și mai tare. Se frecă tare pînă i se înroșiră picioarele. O clipă își ridică fruntea. De ce nu i-au dat și cărți? Că n-avea pantofi? Dar el era cel mai bun școlar, numai note de zece avea. Aha, note bune avea, dar pantofi nu. O picătură de răutate îi căzu la inimă. Se uită împrejur — nimeni. Șopti disperat, cu ciudă:

— N-am pantofi!... N-am!...

Iar pe fruntea lui florile palide, pestrițe prinseră viață sub razele soarelui care spărgea norii. Flori sălbatice, flori de cîmp...

GH. MALARCIUC

LA NE-VO-IE

Alexandru Macedon l-a închis într-o cușcă pe filozoful Calistene, trîndu-l astfel în urma armatelor sale. Lisimah, unul dintre generalii lui Alexandru și prieten cu filozoful, îi singurul care îndrăznește să-l consoleze. Cum Calistene îi atrase atenția că aceste dovezi de simpatie ar întărîta mînia lui Macedon, Lisimah răspunse: «Te voi vizita zilnic. Altfel, dacă regele te-ar vedea prăfuit de oameni cumsecade, te-ar putea crede cu adevărat vinovat și n-ar mai avea remușcări.»

LOGOGRIF

Cuvîntul întreg este «țară în Europa»; tăind succesiv ultima literă (a primului rezultat al celui de-al doilea etc.), veți obține la al doilea rezultat: popor în antichitate, iar pentru celelalte: oraș în România; capitală în Europa; băutură; literă greacă și consoană. **(ROMANIA)**

...ȘI CUM REVINE CIFRA

$9 \times 2 = 18$ $(1 + 8 = 9)$
$9 \times 3 = 27$ $(2 + 7 = 9)$
$9 \times 4 = 36$ $(3 + 6 = 9)$
$9 \times 5 = 45$ $(4 + 5 = 9)$
$9 \times 6 = 54$ $(5 + 4 = 9)$ **9**

NEDUMERIRE

Așezați între «două note muzicale» un «zeu egiptean» și veți avea o mare «nedumerire» cînd veți vedea peste ce ați dat. (MI-RA-RE)

PEȘTII

Întîlnind un pescar pe marginea unui lac, un trecător l-a întrebat cît pește a prins, la care pescarul răspunse: «6 fără cap, 9 fără coadă și 8 tăiați pe jumătate». După puțin timp de gîndire, trecătorul (care era rebusist) a știut cîți pești a prins pescarul.

Soluția:
$698 = 0$, adică nici unul.

AȚI AUZIT DE... CARTEA DE CEARĂ?

Născocite cu multe sute de ani în urmă de către grecii antici, «cărțile de ceară» au dăinuit pînă la Revoluția franceză din 1789.

Desigur, sînteți curioși să aflați cum arăta una dintre aceste cărticele ciudate, în stare să se topească, așa, ca un capăt de lumînare.

Ei bine, aflați că ea era alcătuită dintr-un mănunchi de cîteva zeci de scîndurele-tăblițe de formă dreptunghiulară și scobite la mijloc în așa fel încît acea scobitură pătrată să fie umplută cu ceară roșie, galbenă sau neagră. Tăblițele erau găurite la două dintre capetele lor în așa fel încît să poată fi legate prin două șirete subțiri, dar rezistente.

Pe ceara de pe tăblițele cărții se scria cu un bețișor de oțel ascuțit la unul dintre capete și perfect rotunjit la celălalt, cu capătul ascuțit se zgîriau pe ceară literele, iar cu celălalt se «ștergea», adică mai bine zis se «netezea» ceea ce trebuia să dispară din textul respectiv. Uneori se «scria» pe tăblițele de ceară și cu unghia. De aceea se spune că în Grecia antică judecătorii aveau întotdeauna unghiile foarte ascuțite și pline de ceară.

DAN MUTAȘCU

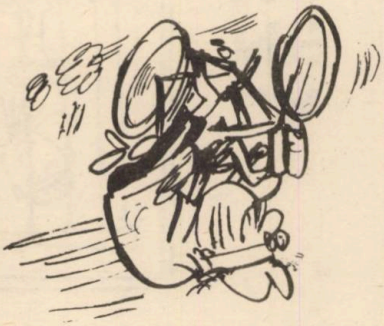

Florea Hordea, în vîrstă de 68 de ani, a făcut Turul României cu bicicleta în 46 de zile. El a străbătut 4 000 km, trecînd prin toate regiunile țării. Florea Hordea locuiește în orașul Brad (Hunedoara). Interesant este că el a învățat să meargă cu bicicleta abia acum doi ani.

În apropierea stațiunii balneare Sîngeorz, lîngă Valea Cormanei, călătorul poate admira un fenomen al naturii cu totul deosebit. De-a lungul anilor, în partea dintre Munții Pietrosul s-a format un strat de gheață gros de peste 2 m. Oricît de puternică ar fi căldura verii, gheața nu se topește. La cîțiva metri de acest bloc de gheață se coc afinele și zmeura.

Constructorii din S.U.A. sînt de părere că pentru zgîrie-norii viitorului, clădiri cu 400 de etaje, ascensoarele vor trebui să aibă aspectul și viteza avionului.

Un tigru de la Circul de stat din orașul Kuibîșev avea un mare necaz: îl durea un dinte stricat, care trebuia scos neapărat, operație de loc ușoară. În cele din urmă, soluția a fost găsită: gura tigrului a fost ținută deschisă cu bare de oțel. Operația a durat patru ore, dar s-a terminat cu bine.

fost într-o tabără de pionieri, și anume în vestita tabără de la Bucșoaia. Ea dorește să schimbe impresii despre activitatea de tabără, despre excursiile făcute de alți școlari care au fost în taberele de pe litoral sau din alte regiuni ale țării.

●

Unitatea de pionieri din Școala generală din comuna Corni, raionul Bujoru, regiunea Galați, are o activitate bogată și interesantă și un președinte activ și foarte iubit de colegii săi. Numele lui? Răileanu Iordache, clasa a VII-a.

Acum, la început de an școlar, pionierii din această unitate doresc să facă schimb de experiență prin corespondență cu alte unități de pionieri.

●

Buculei N. Sanda, clasa a VII-a, comuna Săgeata, raionul Buzău, regiunea Ploiești, vrea să facă schimb de păreri pe tema: cea mai frumoasă meserie.

FILATELIE

«FLORA CARPATUNA»

De curînd a fost pusă în circulație emisiunea filatelică intitulată «FLORA CARPATINA». Emisiunea cuprinde 6 valori și reprezintă o parte din frumusețile florei ce crește pe munții noștri.

Această emisiune valoroasă este primită cu viu interes atît de micii filateliști cît și de cei ce se ocupă cu botanica.

BÎRSAN CARMEN, clasa a VI-a A, Școala generală nr. 2 Suceava.

10

FRUNTAȘI LA ÎNVĂȚĂTURĂ

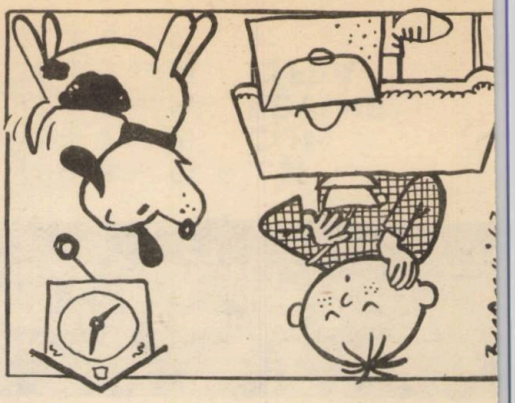

DUMITRU DAN, Școala generală nr. 1 Pitești.

10

FRUNTAȘI LA ÎNVĂȚĂTURĂ

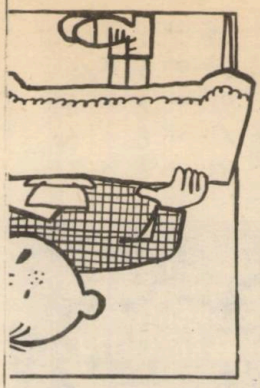

CEL MAI MARE... CEL MAI MIC

Cea mai ridicată temperatură la noi în țară a fost la 10 august 1951 în regiunea Galați (44,5°C).

Cea mai coborîtă a fost la Bod, lîngă Brașov, la 25 ianuarie 1942 (—38,5°C).

Cel mai mare grad de uscăciune îl cunoaște Sahara în partea Sudanului de nord.

Contrariul îl cunoaște provincia Assam, la poalele Himalaiei. Acolo cad cele mai multe precipitații de pe glob.

SNOAVĂ

La curtea unui sultan, venețienii au trimis un ambasador care-și pierduse un ochi în război.

Sultanul spuse: e chior, deci nu vede bine, deci e prost.

La prima întîlnire, ambasadorul, căruia îi parveniseră spusele sultanului, susținu cu tărie că el, cu un singur ochi, vede mai mult decît un om cu doi ochi. Un curtean îl luă în rîs și atunci puseră rămășag.

— Ei? întrebă curteanul. Cum îmi dovedești că vezi mai mult?

— Mă miră că nu-ți dai seama singur, răspunse venețianul. Eu văd la tine doi ochi, pe cînd tu, la mine, nu vezi decît unul.

Sultanul își schimbă atunci părerea:

— E chior, e deștept și... le vede.

PALETA COLORISTICĂ A GOLFSTREAM-ULUI

Recent, un mare număr de vapoare și avioane au colorat în galben, roșu, portocaliu și argintiul) diverse zone ale marelui curent Golfstream. Aceasta va ajuta oceanografilor și meteorologilor să studieze mai exact direcțiile acestui curent.

Un japonez din orașul Kobe a străbătut singur, pe o mică ambarcație, Oceanul Pacific. Timp de o sută de zile el a înfruntat oceanul între California și Yokohama (Japonia).

Un autobuz aerian își va începe cursele în anul 1973. «A irbus European», cum se va numi, va fi un avion cu o capacitate de circa 300 de locuri și va fi construit de Anglia și Republica Federală a Germaniei.

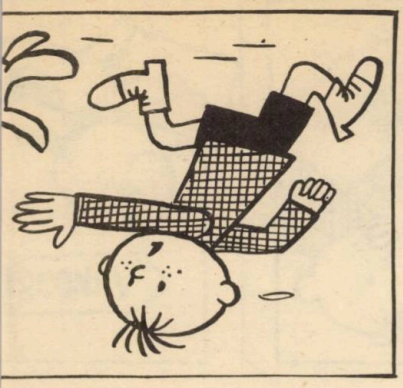

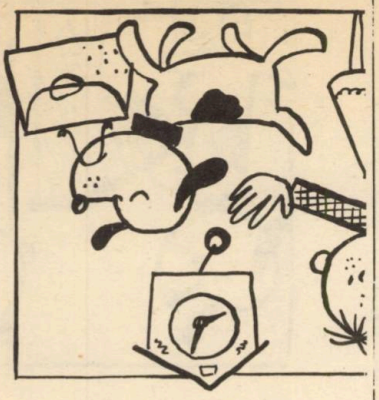

FRUNTAȘI LA ÎNVĂȚĂTURĂ

9 **10** **9**

DRĂGOI MIHAI,
clasa a V-a, Liceul nr. 1
Tîrgoviște.

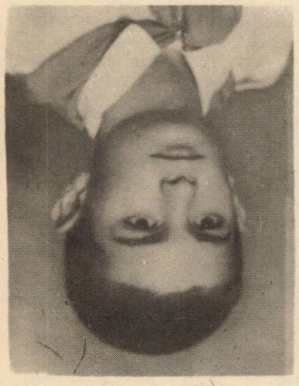

9 **10** **9**

ONU MARILENA,
clasa a VI-a, Școala generală nr. 16 Galați.

11

POȘTA POȘTA POȘTA POȘTA POȘTA

La redacție a sosit o scrisoare de la Sănucean Gheorghe, elev în clasa a V-a a Școlii generale nr. 4 din Tg. Jiu. Publicăm un fragment presupunînd că mulți dintre voi aveți asemenea preocupări:

«Îmi plac nespus călătoriile și doresc să cunosc cît mai multe amănunte despre obiectivele turistice din țara noastră. De aceea am început să-mi organizez colecții de vederi și timbre poștale. Cred însă că un schimb de informații turistice m-ar ajuta și mai mult.

Pentru început vă prezint cîteva obiective turistice din Tg. Jiu.

În orașul meu, marele sculptor Constantin Brâncuși a ridicat Coloana infinitului, Poarta sărutului și Masa tăcerii. În partea de nord a orașului, în cartierul Vădeni, este Casa memorială a Ecaterinei Teodoroiu. Vizitatorii primesc lămuriri chiar de la sora eroinei.

În centrul orașului este liceul care poartă numele lui Tudor Vladimirescu. În fața liceului se află și statuia eroului.»

. . . . . .

Dăm adresa lui Gheorghiță pentru cei care vor să-i scrie: Drumul Național nr. 58, Tîrgu-Jiu, raionul Gorj, regiunea Oltenia.

●

Vreți să corespondați cu o elevă care în șapte ani de cînd e școlăriță nu a avut niciodată vreo medie mai mică de 10?

Iată adresa ei:

Pupu Carmen Mariana, clasa a VIII-a, comuna Punghina, raionul Vînju-Mare, regiunea Oltenia.

●

Pentru prima dată în viața ei, Anișoara Cojocaru din clasa a VII-a a Școlii generale din comuna Podoleni, raionul Piatra Neamț, a

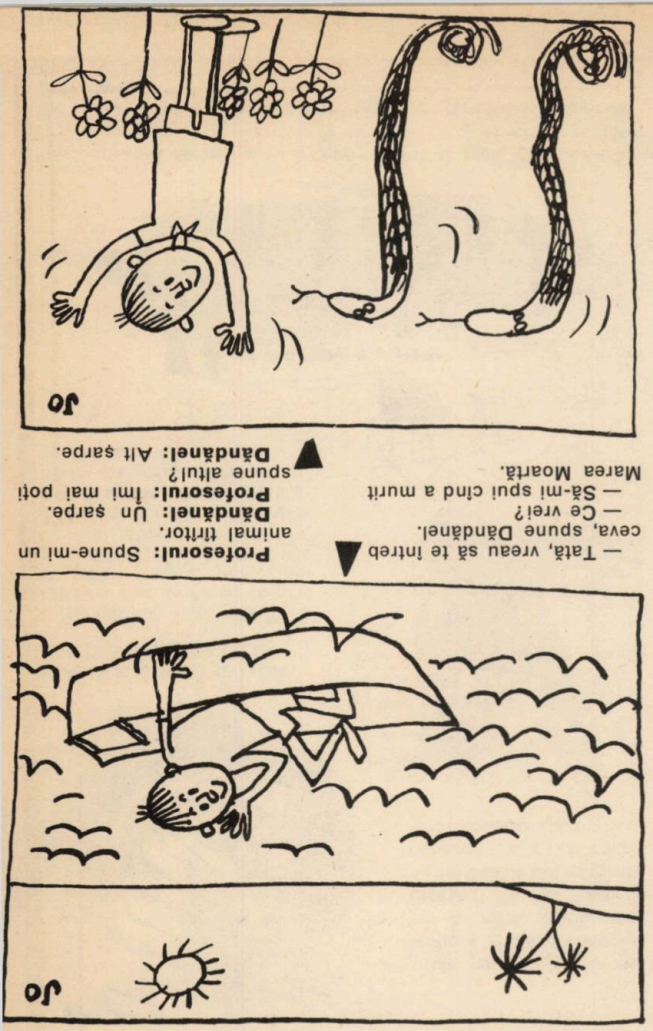

— Tată, vreau să te întreb ceva, spune Dăndănel.
— Ce vrei?
— Să-mi spui cînd a murit Marea Moartă.

Profesorul: Spune-mi un animal tîrîtor.
Dăndănel: Un șarpe.
Profesorul: Îmi mai poți spune altul?
Dăndănel: Alt șarpe.

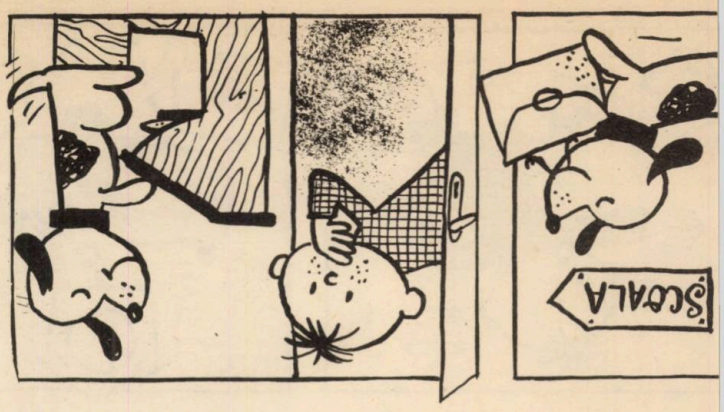

ORIZONTAL: 1) Apă... mare! (pl.) — Crustacei de mare; 2) Pe vremuri, vînzător de apă cu sacaua, numit și cișmigiu (pl.) — Pictor român, autorul tabloului «Fată cu ulciorul lîngă fîntînă»; 3) Apă din frigider — Acela (pop.); 4) Patru la romani — Cel mai mare port la Dunăre; 5) Una din corăbiile lui Columb — Vînt ușor care suflă regulat la malul mării (pl.); 6) Nimfă urmărită de zeul apei Phasis și metamorfozată într-o insulă cu același nume, insulă unde avea să poposească Ulise la vrăjitoarea Circe, care la rîndu-i i-a metamorfozat tovarășii în porci — Cîntecul bălților — Pește de mare cu formă lungă și ascuțită; 7) Ochi de apă cu gene de iarbă — Alfa și omega; 8) Plin de apă... de ploaie (fig.) — Acum pe la Iași; 9) Nu-i... mare! (pl.) — Munte mișcător pe mare; 10) Apă la șoareci — O fluturare de batistă în larg.

VERTICAL: 1) Lup de mare — Metru pătrat; 2) Apa dătătoare de viață întîlnită în lumea basmelor — Nelipsit din fundul apelor; 3) Crustaceu de apă dulce — Imitație de peștișor folosită de pescarii cu undița pentru a atrage a prinde peștii răpitori (pl.); 4) A uda un teren spre a-i mări fertilitatea — Gen de arbori care cresc pe malul rîurilor; 5) Fir — Măsură veche de capacitate; 6) Mare în Oceanul Înghețat de Nord — Catetel 7) Zeul soarelui din mitologia egipteană care se lupta în fiecare noapte cu Apop, șarpele care înghițea apa Nilului, si-

UN MANUAL NEOBIȘNUIT...

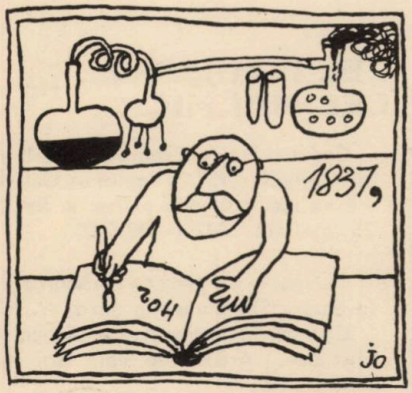

În anul 1837, de sub teascurile tiparniței lui Eliade ieșea cartea intitulată «Manualul meu», întocmită de bucureșteanul A. Factor, profesor de chimie. Lucrarea lui Factor, care abundă în rețete chimice, este cea mai veche lucrare românească cunoscută pînă în prezent despre tehnica chimiei aplicate. În paginile sale se preconizează aplicarea chimiei în agricultură sub formă de îngrășăminte cu caracter chimic, utilizarea de antidăunători agricoli (pe bază de petrol), rețete de dizolvanți și coloranți chimici etc...

GHI-CI-TOARE

Ban de aur,
foarte rar, nu-ncape
în buzunar.

(SOARELE)

LA FÎNTÎNA CU GĂLEATĂ

de **MIHAI PĂTRAȘCU**

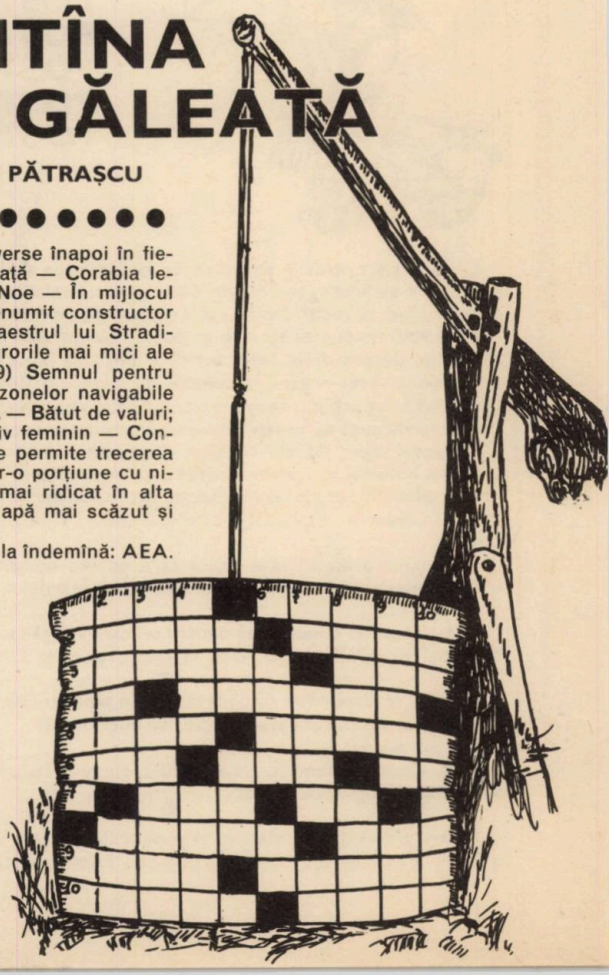

lindu-l s-o verse înapoi în fiecare dimineață — Corabia legendarului Noe — În mijlocul navei! 8) Renumit constructor de viori, maestrul lui Stradivarius — Surorile mai mici ale cazanelor; 9) Semnul pentru delimitarea zonelor navigabile pe mare etc. — Bătut de valuri; 10) Diminutiv feminin — Construcție care permite trecerea navelor dintr-o porțiune cu nivel de apă mai ridicat în alta cu nivel de apă mai scăzut și invers.

Dicționar la îndemînă: AEA.

AVENTURILE LUI HOMO SAPIENS

CARTEA

DE ION POPESCU GOPO

HOMO SAPIENS ȘI-A CUMPĂRAT O CARTE ȘI A ÎNCEPUT S-O CITEASCĂ...

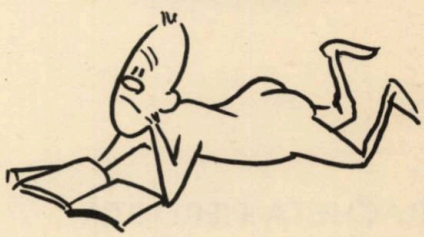

DAR GÎNDUL ÎI FUGEA AIUREA ȘI NU PUTEA S-O TERMINE...

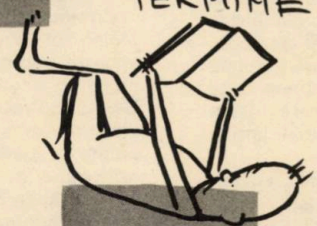

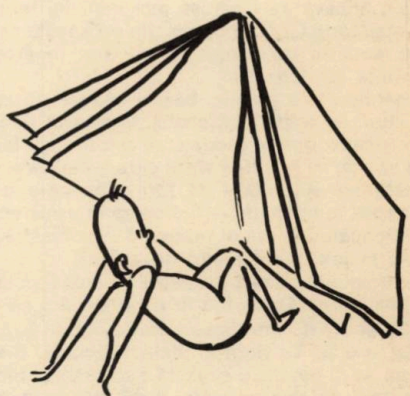

CARTEA DEVENISE O OBSESIE, ÎL SUFOCA, ÎL ÎNĂBUȘEA...

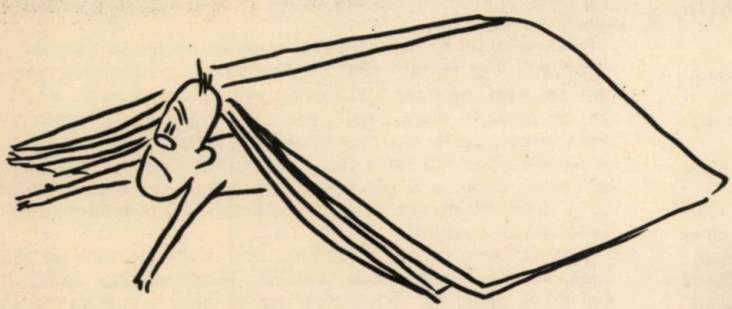

ȘI ÎNTR-O ZI LUMEA L-A ÎNTREBAT CUM S-A DESCURCAT?

— FOARTE SIMPLU - A RĂSPUNS EL - AM CITIT TOATĂ CARTEA.

GOPO.

Stăpînul focului zburător

de D. TODIRICIU

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE:

Povestirea de față este dedicată vieții inventatorului Conrad, care a încercat pentru întiia oară să experimenteze racheta cu mai multe trepte. Cărturar venit la Sibiu în anul 1529, odată cu armatele imperiale care cotropiseră Transilvania, Conrad se desparte de foștii tovarăși de arme. Aceștia, înfrînți de Petru Rareș, voievodul Moldovei, la Feldioara, părăsesc țara. Conrad refuză să-i urmeze. El rămîne la Sibiu, devenind șeful arsenalului cetății. Printre cei care se bucură de hotărîrea lui se numără Ionuț, un băiețandru de 14 ani, pe care Conrad și-l ia drept ajutor.

III. IATĂ RACHETA PIERDUTĂ

Nimic altceva nu-i plăcea mai mult lui Ionuț decît să stea lîngă maistorul Conrad ori de cîte ori acesta se trăgea în Dumbravă, departe de oraș, pentru a-și încerca nenumăratele experiențe pirotehnice.

Urmărindu-l cu atenție, băiatul văzuse de multe ori, pas cu pas, cum se naște o rachetă. Maistorul le făcea din hîrtie. Întîi o înmuie, apoi o modela pe o formă de lemn. O lăsa apoi să se usuce, iar tubul în vîrful căruia încleia o căciulă țuguiată cu marginea rotundă — de forma pe care o au unele turle de biserică la acoperiș — îl umplea în urmă cu pulbere... Lăsa însă în capătul de jos al tubului o deschizătură care se lărgea de sus în jos, fiind destul de adîncă.

Pulberea din rachetă nu poate să ardă lipsită de aer, îi explicase maistorul. Orice foc în lipsa aerului se înăbușă.

— Ca și omul? întrebase Ionuț cu ochii larg deschiși.

— Ia te uită! Tu tragi a înțelept, țîncule. Sînt puțini învățați care să se fi gîndit la această asemănare, pînă azi... Așa e... ca și omul, că doar și viața, după cum a îndrăznit să susțină nu de mult un doctor vestit — Paracelsus —, este tot o ardere...

— ...iar moartea stingerea focului, nu?

— Acum destul! Mai bine ajută-mă să fac o nouă încercare. Vreau să văd cum zboară racheta, fără să-i adaug obișnuita coadă de lemn.

— O să se răstoarne.

— Da, dar din această răsturnare, dacă o vom observa bine, vom scoate o încheiere de folos. Pe urmă o să aprindem o rachetă mică, aceea pe care am umplut-o astăzi de dimineață la arsenal... Nădăjduiesc că nu ai uitat să o aduci.

Ionuț adusese, printre altele, și racheta cea mică. Maistorul luase cu el tubul celeilalte. Aceasta din urmă era mare cu o umplutură de 12 ori mai puternică decît a celei dintîi, înaltă aproape cît un stat de om și cu deschizătura rotundă cît a unui talger de aramă, din acela pe care își ținea maistorul acasă, pe masă merele și strugurii... Neumplută, goală încă, racheta se odihnea rezemată de trunchiul unui gorun din poiană. Maistorul se chinuia să lipească vîrful conic din hîrtie, care urma să-i slujească rachetei drept coif. Băiatul așeză racheta cea mică deasupra celei mari, rezemată de capătul neastupat al cilindrului. De cum o lăsă din mînă însă, tubul îngust și scurt de hîrtie alunecă, rostogolindu-se și, poate din pricină că era gata umplut cu pulbere, căzu înăuntrul celuilalt gol... Ionuț nu băgă de seamă ce se întîmplase; chiar în clipa aceea maistorul îl și chemă:

— Haide, băiatule, lasă-ți treburile și vino să mă ajuți.

O răbufnire de vînt trînti racheta cea mare la picioarele bătrînului arbore. Ionuț vru să sară s-o ridice. Maistorul însă îl împiedică:

— Las-o! Ai s-o ridici după ce isprăvim.

Continuară. Racheta cea mare trebuia umplută cu pulbere. Maistorul făcu cîțiva pași, se apropie de gorunul gros, cu scoarța scorojită și ridică tubul cel gros, pe care-l reașeză, ca și la început. Îi ceru apoi lui Ionuț să-i aducă pulberea. Băiatul cotrobăi în sacul cu care venise și scoase o bărdacă din lemn de stejar, un fel de butoiaș mititel, înalt ca de două palme și jumătate, în care se afla pulberea. Ridică bărdaca, prinzînd-o de tortița ei din sîrmă de fier, o tortiță cu țîțînă, și i-o întinse maistorului. Acesta o luă, îi desfăcu capacul și o deșertă în capul gol al rachetei mari. Deșertă apoi una după alta cele trei bărdace aduse de Ionuț.

Ionuț, tot numai ochi, urmărea, ca de obicei, tot ce făcea maistorul. Acesta turnă restul de pulbere pe lîngă conul de lemn, gol și el înăuntru și, înainte ca băiatul să scoată forma, umezi ușor pulberea cu un amestec de apă, ulei și albuș de ou, destinat ca prin uscare să formeze o crustă pe peretele dinăuntrul golului de aer din rachetă, în așa fel ca acesta să-și păstreze forma lui conică...

În sfîrșit totul fu gata. Nu mai rămînea decît să-i deie foc...

Mai întîi însă se odihniră. Scoțînd de-ale gurii dintr-o tașcă lată de piele, pe care mai marele arsenalului o purta ori de cîte ori ieșea în afara cetății, pregătiră o gustare. Mîncară cu poftă. Apoi, de la un izvor învecinat, Ionuț aduse apă rece, limpede. Își potoliră setea. În cele din urmă, maistorul se ridică, își șterse gura cu o năframă mare verzuie, pe care o purta cu el, ascunsă într-un fald al pantalonilor scurți, bufanți, croiți după moda spaniolă.

— Acum vom da foc rachetelor. Întîi o vom aprinde pe cea mică. Apoi o vom porni pe cealaltă... Fiind întocmai de 12 ori mai mare, adică cu încărcătura mai puternică, vom putea să cîntărim printr-o încercare atent observată diferența dintre efectele fiecăreia.

Se apropiară de copac. Luară racheta și o așezară pe un stativ meșteșugit de maistor. Cînd vrură să o rînduiască și pe cea mică, ia-o dacă ai de unde. Se mistuise ca în pămînt. Înfrigurați, o căutară peste tot. Nu era. În cele din urmă Conrad, cercetîndu-l lung pe Ionuț, îl întrebă cu bănuială în glas:

— Totuși nu cumva n-ai luat-o cu tine?

— Ba nu, am luat-o. O sprijinisem chiar...

Începură să mestereasca în jurul rachetei. Pregătind aprinderea, maistorul scoase iasca și cremenea, lovi piatra cu amnarul și aprinse uscătura, fixînd-o în capătul baghetei de aprindere. Atinse apoi cu vîrful înflăcărat al bățului aprinzătorul rachetei. Bufnind, para flăcărilor își azvîrli puterea înapoi. Aprinsă, racheta porni, ridicîndu-se drept în sus printre coroanele copacilor care străjuiau poienița... Merse un timp, apoi, îndoindu-și drumul, se aplecă într-o parte.

— Nu s-a răsturnat, vorbi Ionuț.

— Acum își termină viața, cade, îi răspunse Conrad. Va trebui să măsurăm distanța pînă în locul căderii.

Deodată, tocmai pe cînd în căderea ei racheta era gata să se apropie de pămînt, se auzi o bufnitură...

Mirați, amîndoi întoarseră capetele, căutîndu-și nedumeriți în priviri, unul altuia...

Bufnitura săltă racheta făcînd-o să se îndrepte iar spre vechiul ei drum. Ca reînviată de o nouă putere, ea zvîcni din nou în sus.

— S-a mai aprins o dată? De unde...

— Din racheta aceea mică, pe care nu o găseam, băiatule... Ai luat-o, după cîte văd. Căzuse desigur în tub și noi am turnat pulberea peste ea. Ia stai... Va să zică e ca și cum am fi înnădit efectul celor două rachete, prelungind drumul întregului format din amîndouă. Ionuț, strigă maistorul și, primindu-l în brațele larg deschise, îl îmbrățișă... Îți dai seama? Întîmplarea aceasta ne-a arătat că se poate construi o rachetă multiplă. O rachetă constînd din două, trei sau chiar patru și cinci rachete îmbucate una în alta... Un zbor cu două, trei sau patru detunături...

— Maistore, ce-ntîmplare!

— Voi trece în însemnările mele că astăzi am ajuns la încheierea că se poate face o rachetă multiplă...

— Dar aceasta înseamnă...

— Nimic altceva decît că se poate focul purtat de foc.

Din întunecimea frunzișului însă, o pereche de ochi negri, răi și care ca și altă dată urmăriră totul, văzură și toată întîmplarea... Văzură și și-o însemnară ca să se folosească de ea la timpul potrivit și care încă nu venise.

PRIN ȚARA FĂGĂRAȘULUI

(URMARE DIN PAG. 5)

purtată de fete. Femeile împodobesc și colorează pînă și obiecte mai prozaice, ca straița (traista) și desagii.

Cei care au auzit, în interpretarea neuitatei Maria Tănase, cîntecele «Tîrîișul șarpelui» și «Cîntec de nuntă din Făgăraș» știu că aceste melodii au fost culese din Drăguș, în urmă cu aproape patruzeci de ani (de altfel, mama cîntăreței era dintr-un sat vecin, **Cîrța).**

Dintre dansuri, hora, sîrba, resteul, poșovoaica, hodoroaga (hora păstrînd un caracter ritual, jucată fiind numai după cununie, cînd mireasa trebuie să răstoarne de trei ori un ulcior cu apă, ca semn de rodnicie...), dar mai ales jocul românesc sau ardelenesc cu cele trei faze: fecioreasca, purtatul fetelor și învîrtita.

«Fecioreasca» este deschisă de «vătaful feciorilor», care, prin strigături, îndeamnă la joc. La început ritmul e lent, se chiuie, se strigă și dansatorii se așază în stînga «vătafului», formînd un cerc deschis («orchestra» are mare importanță: se preferă, în special, «clanaretul», «trîmbița» și «doba», primele două pentru timbrul lor percutant, toba pentru a se face auzit ritmul). Așadar, bărbații intră în joc, lăsîndu-și pe margine femeile ca să fie mai slobozi în mișcări. Cînd s-a îndreptat cercul, adică au intrat toți cei care vor să danseze, ritmul se întețește. Jucătorii fac pași șchiopătați în dreapta, în stînga, se opresc, bat din palme, combinînd cu bătăi în cizme și chiar în pămînt. Ritmul devine din ce în ce mai iuțit și, la un moment dat, după ce au făcut cu toții aceleași mișcări, jucătorii se distanțează ușor și încep «figurile» de virtuozitate, fiecare arătînd ce poate. În acest timp, pe rînd, începînd cu vătaful, se intră în cerc, unde se dau adevărate recitaluri solistice, cu foarte complicate bătăi din palme și, mai ales, salturi de-a dreptul acrobatice. Alura devine infernala, clanaretul și trîmbița bicîuiesc dansatorii cu țipetele lor, toba bubuie, ținînd tactul care-ți rămîne, obsedant, în ureche și în sînge zile întregi după aceea. Asudați, cu ochii împăienjeniți, jucătorii protestează cînd orchestra, istovită, vrea să sfîrșească, așa că «Fecioreasca», dansul acesta de o bărbăție nemaiîntîlnită, continuă din ce în ce mai aprins, pînă la completa epuizare a dansatorilor.

După o scurtă pauză — uneori fără întrerupere — se trece la celelalte faze: «purtatul» și «învîrtita» împreună cu fetele și femeile care au așteptat pe margine. (O ciudățenie: în satele **Crihalma** și **Dăișoara** se joacă și o «Fecioreasca»... a fetelor.)

Iată, așadar, cîte comori cuprind satele Făgărașului. În Drăguș sînt mulți oameni de inimă care, știind prețul lor, le adună și le păstrează. L-am cunoscut pe unul dintre aceștia, pe țăranul Ion Sifonea, prieten al profesorului D. Gusti și al lui Tudor Vianu, care de patruzeci de ani caută și adună picturi pe sticlă, obiecte de uz casnic, agricole, de care stăpînii acestora nu mai au nevoie, ba le și aruncă.

În curînd, în vechea Cetate a Făgărașului se va organiza un **muzeu etnografic.** Aici vor fi expuse piese de îmbrăcăminte, țesături, cusături, obiecte de uz casnic și meșteșugărești, picturi pe sticlă, pe lemn, ceramică etc. **din toate zonele etnografice ale țării.** O bună parte din material va fi donată de muzeele regionale. Dar e prea puțin față de uluitoarea bogăție și diversitate a produselor populare din satele noastre.

Puteți afla și aduna (din poduri, pivnițe, magazii sau chiar azvîrlite la gunoi, ca netrebuitoare) blide, ulcioare, obiecte lucrate în lemn, multe care nu se mai folosesc, dar prezintă interes pentru muzeu. În acest scop adresați-vă învățătorilor și profesorilor voștri, care vă vor îndruma și vă vor pune în legătură cu cei care achiziționează asemenea obiecte.

De asemenea, notați-vă cîntece, basme, snoave, care mai stăruie încă în memoria bătrînilor, ghicitori, jocuri de copii, ați putea încerca o descriere a dansurilor de pe la voi, eventualele legende în legătură cu înființarea satului sau evenimentele istorice de care este acesta legat.

Învățătorii și profesorii vor selecta materialele adunate și vor întocmi monografii sau le vor da mai departe pentru a fi folosite de specialiști.

Viața noastră de astăzi se transformă uluitor de repede, tehnica și știința înlesnesc munca omului, dar să nu uităm că produsele de care s-au slujit părinții, bunicii și străbunicii noștri nu trebuie să se piardă, trebuie păstrate la loc de cinste, cu grijă și respect ca dovadă a geniului creator al poporului nostru.

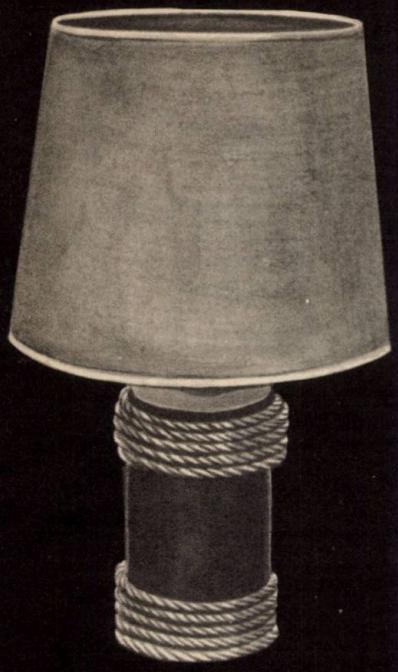

...puteți realiza o lampă pentru masa voastră de lucru. Noi vă oferim un model ușor de confecționat. Să începem!

Pentru piciorul lămpii aveți nevoie de: o cutie de conserve, un dop mare de plută, o bucată de țesătură sau material plastic care imită pielea, cîteva fire de lînă sau șnur armonizate la restul culorilor și, bineînțeles, o duliе montată cu fir pentru priză. Ați adunat materialele necesare? Să începem:

— Fixați dopul de plută în centrul cutiei de conserve după ce i-ați făcut o deschizătură pentru fixarea duliei;

— perforați la 1 cm de baza cutiei un cerc de 15 mm prin care scoateți firul pentru priză;

— îmbrăcați cutia în materialul ales, iar la cele două extremități înfășurați strîns firele de lînă sau șnur, avînd grijă să coaseți totul cu ață la culoare pentru ca să nu se vadă cusătura;

— acum fixați dulia și firul pentru priză. Se aprinde becul? Deci sînt bine făcute toate legăturile.

Rămîne doar să-i faceți un abajur după gustul și fantezia voastră.

Cu puțină îndemînare

...O poșetă elegantă și ușor de făcut.

Furnituri: 4 sculuri de bumbac mercerizat, mătase vegetală sau sfoară de împachetat, mînere de lemn sau material plastic, o bucată de țesătură pentru dublură, andrele nr. 4 sau 5 (în funcție de grosimea firului).

Punctul întrebuințat: un rînd pe față, două pe dos și pentru extremități punct simplu (numai pe față.)

Montați pe andrea 38 de ochiuri, lucrați 6 rînduri punct simplu, apoi un rînd pe dos și alte 6 rînduri pe față.

Dublați numărul ochiurilor pe andrea (deci 76) și lucrați 52 cm cu unu pe față și două pe dos (se înțelege că al doilea rînd va veni două pe față, unu pe dos, nu-i așa?)

Reveniți prin scădere la numărul de 38 de ochiuri și repetați: 6 rînduri punct simplu, un rînd pe dos, 6 rînduri simple și încheiați lucrul.

Începeți montajul:

Îndoiți tricotajul pe dos și coaseți marginile lăsînd 6 cm pentru deschizătură. Montați dublura din țesătură.

Fixați pe mînere țesătura simplă, avînd grijă ca rîndul pe dos să vină exact pe muchia mînerului.

Un sfat: să coaseți destul de lejer pentru a nu se încreți tricotajul și, bineînțeles cu fir de aceeași culoare.

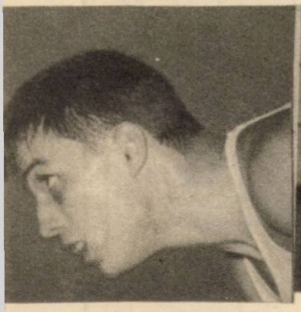

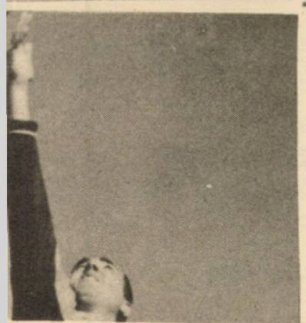

GHICIȚI CE SPORTURI SÎNT REPREZENTATE ÎN ACESTE CASETE

Răspunsuri:
rugbi
box
baschet
motocros
volei
săritură la înălțime

FILM MUT

de E. TARU

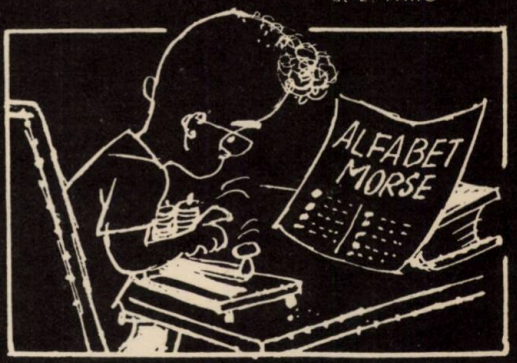

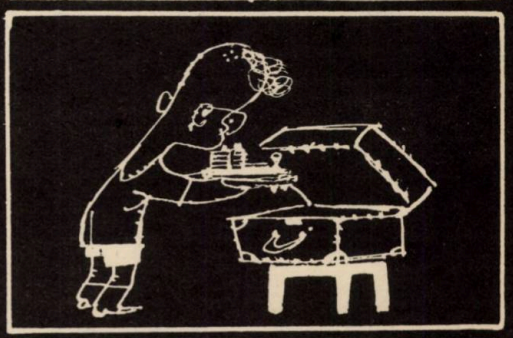

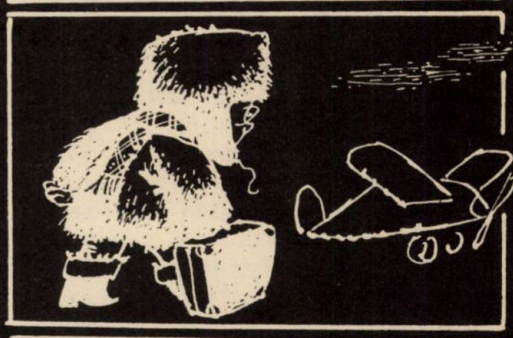

PÎINEA DE MARȚI

de
GICA IUTEȘ
desen
IACOB DESIDERIU

Personajele:

Șerban
Georgică — fratele lui mai mic
Bunica

(Decorul: Cald, tare cald, pe la prînz. O curte obișnuită. Cîteva tufe de trandafiri. Dalii și petunii înflorite. Un zarzăr, un cireș, un vișin. Un butoi cu apă de ploaie, o magazie și o stivă cu lemne în fund. Sub vișin, unde e mai multă umbră, Șerban, tolănit pe un scaun vechi de grădină, citește. Din cînd în cînd rîde: ha, ha, ha. În acest răstimp Georgică intră și iese din magazie, pe urmă vine tîrînd o ladă pe care scrie zahăr 5 kg. Într-o mînă are un ciocan. Bate cu ciocanul.)

BUNICA *(apare în ușa bucătăriei, își scutură palmele de făină și strigă)*: Băieți, cine se duce la pîine?

ȘERBAN *(absorbit din nou de lectură, amuzat, foarte tare)*: Ha, ha, ha... ha, ha.

BUNICA: Șerban! N-ai auzit? Trebuie pîine.

ȘERBAN *(sărind în sus)*: E rîndul lui Georgică. *(Reia lectura.)*

BUNICA: Georgicăăă... *(Din magazie se aud lovituri de ciocan.)* Georgicăăă...

GEORGICĂ *(ieșind din magazie cu ciocanul în mînă)*: Poftim, bunico!

BUNICA: Du-te și cumpără o franzelă albă și două de secară.

GEORGICĂ: E rîndul lui Șerban, bunico!

ȘERBAN: Ba e rîndul lui, bunico!

GEORGICĂ: Ba al lui e. Eu am fost și ieri.

ȘERBAN: Eu am cumpărat pentru sîmbătă și duminică.

GEORGICĂ: Duminica nu intră la socoteală.

ȘERBAN: Ba intră!

GEORGICĂ: Duminica se consideră pauză.

ȘERBAN: Și ce dacă e pauză? Nu mănînci pîine?

GEORGICĂ: Da tu nu mănînci?

ȘERBAN *(furios)*: Du-te la pîine!

GEORGICĂ *(încăpățînat)*: Nu! Am fost ieri! Azi e rîndul tău!

ȘERBAN *(și mai furios)*: Eu am cumpărat pentru două zile la rînd.

GEORGICĂ *(încăpățînat)*: Da! Dar ai făcut un singur drum!

ȘERBAN *(în culmea mîniei)*: Nu contează. Am cumpărat pentru două zile.

GEORGICĂ *(încăpățînat ca un catîr)*: Duminica e pauză. Luni am fost eu, azi marți te duci tu!

ȘERBAN *(se apropie de el amenințător)*: Am spus să te duci la pîine.

GEORGICĂ *(zeflemisitor)*: Și cine ești să-mi poruncești?

ȘERBAN *(îi trage un pumn)*.

GEORGICĂ *(i-l înapoiază.)*

(În timp ce s-a petrecut acest dialog, bunica a dispărut, dar Șerban și cu Georgică nu au observat nimic, pentru că s-au încăierat de-a binelea.)

ȘERBAN: Te învăț eu minte.

GEORGICĂ *(refugiindu-se după butoi, scîncind)*: Să-mi dai marca cu Marsilia îndărăt.

ȘERBAN: Și tu să-mi dai lanterna!

GEORGICĂ: Și pe aia de Guatemala să mi-o dai îndărăt!

ȘERBAN *(îi aruncă un epitet zoologic)*.

GEORGICĂ *(i-l înapoiază)*.

(Poarta se trîntește cu putere. Cei doi tresar. Bunica trece grăbită cu plasa în care se află o franzelă și două pîini de secară.

Cei doi se ascund după butoi. Dar nu e nevoie, pentru că bunica trece foarte grăbită și intră în bucătărie.)

ȘERBAN: Din cauza ta!

GEORGICĂ: Ba dintr-a ta!

Tabloul II

ȘERBAN și GEORGICĂ *(în ușa bucătăriei, într-un glas)*: Bunicuțo, să punem masa? Punem și farfurii adînci ori întinse?

(Scena se petrece într-un tempo foarte rapid, Șerban și Georgică intră pe rînd în bucătărie cărînd scaunele, aduc tacîmurile, farfuriile, paharele. Așază masa într-o tăcere care face economie de timp.)

URMAȘUL lui SHERLOCK HOLMES

de PETRE LUSCALOV

Deodată cei doi băieți încremeniră. În fața lor apăru și se opri, venind pe scara interioară a vilei, un bărbat cu o pușcă de vînătoare în mînă, cu patul lipit de șold, gata să tragă. În întunericul încăperii, ochii lui pieziși aruncau scînteieri verzi și fața lui nemișcată părea ca o mască de ceară. Țuguilă scoase un mîrîit prelung și, arătîndu-și colții, se pregăti să sară. Bărbatul duse pușca la ochi să tragă în el, dar Wattson, cu o mișcare fulgerătoare, îl ridică de jos pe Țuguilă, strîngîndu-l la piept.

— Nu trageți! țipă el, dîndu-se un pas înapoi.

Bărbatul lăsă pușca în jos și apoi îi întrebă tăios:

— Ce căutați aici? V-a trimis Dințosu să ne iscodiți, hai?

— Nu cunoaștem pe nici unul Dințosu, bîgui Grigore. Sîntem aici pentru o anchetă polițistă. Și...

— O anchetă polițistă, rînji bărbatul, și ochii lui verzi scăpărară, ce fel de anchetă mă rog?

— Eu și cu prietenul meu Wattson am pornit pe urmele cuiva care a pătruns în laboratorul școlii noastre. Urmele duc aici, în vilă, completă cu însuflețire Grigore. Locuiește vreun băiat aici?

— Un băiat, hai? rînji din nou celălalt, fără să-i scape din privire. Poveștile astea să le spui tu lu' mutu..., adăugă bărbatul ținîndu-i sub amenințarea armei. Apoi, cu un gest brusc, bărbatul își aruncă privirea în susul scării și strigă:

— Grămadă! Pelicane! la fețe-vă încoa, să vedeți ce păsărele au nimerit în colivia noastră!

De sus se auziră pași, apoi doi necunoscuți coborîră scara.

Unul dintre ei era gras, mătăhălos, nebărbierit, celălalt era, dimpotrivă, slab și deșirat, îmbrăcat într-o salopetă stropită cu var.

— Cine-s ăștia, Anafură? întrebă burtosul, măsurîndu-i cu dispreț pe cei doi băieți.

— Eu cred că i-a trimis Dințosu să ne spioneze.

Burtosul îi cîntări din nou din ochi pe cei doi băieți și conchise, scuipînd pe jos, printre dinții lui murdari:

— N-au ăștia fason să fie trimiși de Dințosu... Nu vezi ce spilcuiți sînt?

— Și ce facem cu ei? întrebă cel cu brațele lungi de urangutan. Le sucim gîtul?

Cei doi băieți își dădură seama că viața lor atîrnă de un fir de ață.

— Ce să ne încărcăm de doamne-ajută? spuse cel cu pușca... să-i închidem în «salon» și să-i lăsăm acolo să crape de foame. Tot nu au pe unde fugi. Cînd or să vină ăia cu demolarea peste o lună, o să-i găsească uscați, ca pe niște știuleți de porumb.

— Bună idee! strigă burtosul, și în clipa următoare cei trei indivizi se năpustiră asupra băieților și a lui Țuguilă. Cît ai clipi din ochi, fură înșfăcați și purtați pe sus și azvîrliți într-o cameră alăturată. În timp ce Grigore, Wattson și Țuguilă se rostogoleau pe podele, ușa se trînti în urma lor și o cheie se răsuci în broască. Ridicîndu-se în capul oaselor, cei doi băieți își rotiră privirile în jur. «Salonul» de care vorbiseră indivizii era o încăpere mare și întunecoasă, cu ferestre zăbrelite și obloane groase, prin care abia, abia se strecurau înăuntru cîteva firicele de lumină. Încolo nici o mobilă, nici un scaun — nimic. Un singur cămin, dărăpănat. își căsca o gaură neagră în perete.

— Ești întreg? îl întrebă în șoaptă Grigore.

Wattson își pipăi în grabă mîinile și picioarele.

— Se pare că da, dar unde o fi Țuguilă?

În clipa următoare, capul lui Țuguilă își făcu apariția între ei.

— Important, deocamdată, spuse liniștit Grigore, este că sîntem întregi... și eu, și tu, și Țuguilă. Situația în care ne aflăm, dragă Wattson. este critică, dar trebuie să găsim o ieșire. Dar pe unde?

— S-o luăm metodic, dragă Wattson, spuse cu aceeași liniște în glas celălalt. Totul este să nu ne pierdem capul. Ți-amintești de cîinele din Baskerville?

— Bineînțeles, răspunse Wattson, deși habar nu avea la ce episod face aluzie celălalt. Cu ce începem?

— Cu pereții, dragă Wattson, spuse Grigore. S-ar putea să dăm peste vreo ușă secretă. În toate vilele vechi existau de obicei asemenea uși..., adăugă Grigore, îndreptîndu-se mai mult pe orbecăite spre un perete și începînd să-l ciocănească încetișor cu coada lupei. Wattson și Țuguilă îl urmară.

— Nu există nici o ieșire secretă în perete, spuse Grigore, ștergîndu-și fruntea asudată cu dosul palmei. Se pare, dragul meu Wattson, că lucrurile se complică. Dar unde este Țuguilă? întrebă el deodată.

Într-adevăr, Țuguilă dispăruse.

— Țuguilă, hai Țuguilă! îl chemă în șoaptă Wattson, căutîndu-l și el cu privirea nedumerit prin camera întunecoasă. Un scîncet ușor îi răspunse lui Wattson din gaura întunecoasă a căminului dărăpănat. Țuguilă se vîrîse în cămin.

— Țuguilă e în cămin, șefule, șopti Wattson. Ce naiba o face acolo?

Grigore tăcu o clipă, parcă căutînd ceva, și deodată strigă:

— Bravo! Țuguilă a găsit ieșirea secretă. Vom ieși prin hornul căminului pe acoperișul vilei. După mine, Wattson! După mine!...

VALEA

De la Cairo la Luxor nu străbaţi numai 720 de kilometri, ci şi milenii de istorie a Egiptului. Laşi în urmă nemuritoarele piramide ale lui Keops, Kefren şi Mykerinos din vechiul imperiu pentru a întîlni faimoasa Tebă a faraonilor războinici Tutmosis III, Seti I, Ramses II şi Ramses III. Laşi în urmă Sfinxul, împietrit de 5 000 de ani, pentru a regăsi uimitorul templu al lui Amon-Ra. Cu trenul, vaporul sau avionul, drumul acesta, ce traversează parcă istoria străvechiului Egipt, urmează fidel Nilul, binefăcătorul fluviu, venerat deopotrivă de cărturarii antici ori de simplii truditori ai pămîntului. Milenii în şir oamenii au considerat Nilul zeu între zeii apelor, rege al fluviilor, făuritor al Egiptului.

«O, tu prinţ al credincioşilor! Închipuie-ţi un deşert arid şi o cîmpie minunată aşezate între doi munţi: acesta-i Egiptul. Tot ceea ce produce şi toată bogăţia sa le datorează unui fluviu binecunoscut care curge prin mijlocul ţinutului». Aşa scria un slujitor din secolul al VII-lea, califului Omar.

La Luxor, după ce a scăpat demult din cleştele de granit al cataractelor, fluviul curge liniştit, odihnindu-se parcă în urma zbuciumului din amonte. Valurile verzi, asemenea palmierilor din preajmă, clipocesc la mal, printre trestii, ca un cîntec dulce de harpă. În ele vezi oglindindu-se tremurătoare pădurea de coloane de piatră ale Tebei. Iar dincolo, pe malul stîng, începe lumea tăcerii, a tainelor păzite cu străşnicie de stînca muntelui. Acolo, departe, în deşert sînt ascunse în văi mormintele falnicilor regi şi regine, ale curtenilor de seamă şi învăţaţilor.

Pentru a ajunge la ele străbatem un peisaj sterp, fără pic de verdeaţă. cu stînci şi pietre colţuroase, desprins parcă dintr-un peisaj lunar. Rîpe prăpăstioase, măcinate de maşina timpului, alternează cu dealuri tocite, mîncate de intemperii. Iar de sus globul incandescent al soarelui toarnă peste tot văpăi fierbinţi de raze. Şi drumul acesta parcă nu se mai sfîrşeşte, deşi automobilul goneşte ca un bolid, lăsînd în urma lui nori de praf roşietici, înecăcioşi. Este drumul pe care, cu milenii în urmă, treceau cortegiile funerare ducînd în fruntea lor rămăşiţele pămînteşti ale stăpînitorilor Egiptului. Priveşti în dreapta şi-n stînga la stîncile golaşe şi încerci să-ţi imaginezi acele timpuri, demult apuse. Nu ai însă timp pentru că, iată, maşina stopează în faţa unei bariere dincolo de care se află mormintele faraonilor. Fără să vrei, eşti cuprins de emoţie, firească, de altfel, în faţa unor mărturii atît de palpabile ale uimitoarei civilizaţii egiptene, deşi ştii că nenumăratele bogăţii, aurul şi pietrele preţioase, bijuteriile şi mumiile au părăsit de mult aceste sanctuare ale tăcerii. Eşti martorul unor imagini unice în măreţie şi frumuseţe, învăluite într-o aureolă de taină, imagini pe care în nici o parte a lumii nu le poţi întîlni. Mormintele regale păstrează o mulţime de fresce de o neasemuită frumuseţe. Mormîntul lui Ramses al VII-lea are pe plafonul sălii sarcofagului reprezentate cunoştinţele astronomice ale timpului. În cel al lui Ramses al IX-lea, o scenă desenată înfăţişează sacrificarea unei pantere. Impresionant este însă mormîntul lui Ramses al III-lea, care măsoară peste 120 de metri în lungime. Adîncimea la care coboară sub nivelul văii este de 9—10 metri. Pe pereţii coridorului ce duce către sala funerară se află rugăciuni către zeul Soare. În

REGILOR

de **AUGUSTIN BUMBAC**

sălile laterale sînt reprezentate scene privind pregătirea hranei; o barcă coborînd pe Nil, arme, lănci, arcuri, care de luptă. Alături, în sala bijuteriilor este înfăţişată arta făuririi podoabelor. Camera sarcofagului lui Ramses I relevă credinţa vechilor egipteni despre infern. Cel mai remarcabil mormînt al regilor tebani este însă al lui Seti I. Douăzeci şi opt de trepte coboară spre adîncul muntelui. Sarcofagul cu mumia regelui a fost plasat într-o sală bine ascunsă, pentru descoperirea căreia s-au făcut mari eforturi. Pereţii mormîntului sînt acoperiţi de hieroglife conţinînd rugăciuni pentru zeul Soarelui. Pe peretele din stînga al sălii principale sînt desenaţi patru egipteni, patru asiatici, patru negri şi patru libieni, reprezentînd locuitorii pămîntului.

Deşi ca mărime mormîntul lui Tutankamon este mai restrîns, el a fost singurul care a fost descoperit aproape intact. La 26 noiembrie 1922, cînd lordul Carnavon împreună cu Howard Carter, descoperitorul mormîntului, au pătruns înăuntru, nu s-a putut spune că acest sanctuar al morţii nu a fost violat în decursul timpului. Dovada: neorînduiala ce domnea printre cele peste 1 000 de obiecte aşezate acolo. Profanatorii, după toate probabilităţile, urmaşi ai faraonului, nu au putut însă lua, din nu se ştie ce motive, fabuloasele bogăţii ascunse aici. Pentru a avea o imagine asupra lor este suficient de citat faptul că numai ultimul sarcofag din cele trei care ascundeau mumia faraonului cîntăreşte singur 1,11 tone. La Muzeul din Cairo, tezaurul lui Tutankamon ocupă o întreagă galerie de la primul etaj, făcînd greu de crezut că toate obiectele au fost scoase din spaţiul atît de restrîns al mormîntului.

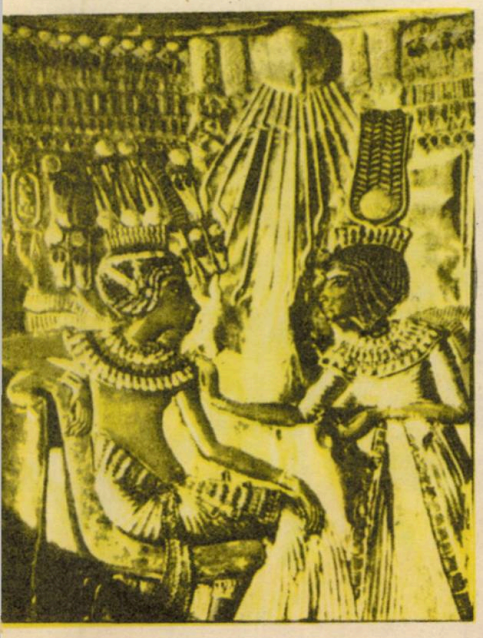

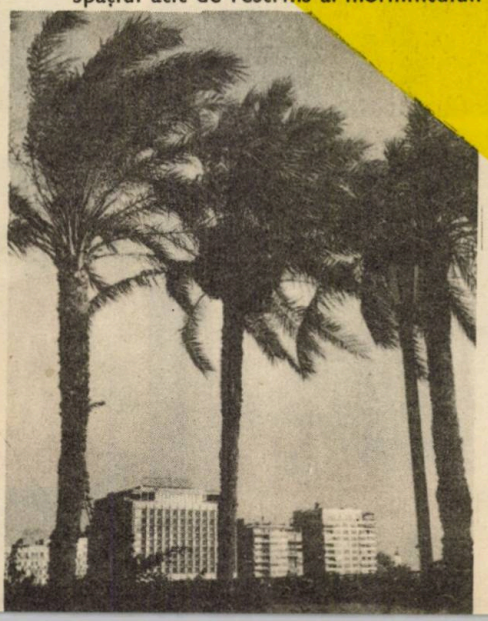

Monument simbolic religios şi magic, tezaurul lui Tutankamon a fost descris în amănunţime, ca, de altfel, şi frescele minunat colorate şi uimitor de proaspete ce împodobesc mormîntul tînărului faraon.

Bogăţia mormîntului şi mulţimea legendelor legate de descoperirea mormîntului au făcut să se strecoare cîteva erori în mintea multor oameni. Istoricii nu-i acordă lui Tutankamon decît un loc minor în ierarhiile dinastice ale civilizaţiei egiptene. El s-a urcat pe tron la 9 ani. La această fragedă vîrstă ştia să calculeze numărul oamenilor necesari pentru transportarea unui obelisc înalt de 55 de metri, afla cu precizie suprafaţa triunghiului, cunoştea geografia ţărilor învecinate. La 19 ani moare în împrejurări încă necunoscute. Pentru unii iubitori de artă, Tutankamon înseamnă însă apogeul artei anticului Egipt. Să fie oare adevărat? Ceea ce este cert e că faima tînărului faraon se datorează mai puţin importanţei personale cît faptului că mormîntul său a ajuns pînă în zilele noastre cu aproape întregul tezaur. Într-un studiu asupra lui Tutankamon făcut de către Gerald Messadie se citează că, la scurt timp după ce a luat parte la deschiderea mormîntului, lordul Carnavon a decedat la hotelul din Cairo. În acel moment, toate luminile oraşului s-au stins fără să se găsească o explicaţie. Douăzeci şi trei de oameni care au participat la descoperirea mormîntului s-au stins din viaţă în mod misterios. Au aceste fapte vreo legătură între ele? Cercetările nu au putut să dea pînă astăzi nici un răspuns. Legendele care circulă în jurul enigmelor nedezlegate sporesc însă aerul de mister şi faima Văii regilor

Echipajul

MISTERIOASĂ

«Miracola» zbura cu toată viteza. Se apropiau vertiginos de o planetă necunoscută. La un moment dat, Marius, tot scrutînd cerul, văzu că în aceeași direcție se mișcă, la o distanță apreciabilă, un corp luminos de forma unei «farfurii zburătoare».

— Priviți și voi în direcția «Lebedei 61».

— Formidabil! O navă asemănătoare cu a noastră! strigară ceilalți. Unde-o fi mergînd? Nu cumva au descoperit și alții planeta spre care mergem noi?

*

Coborîrea pe solul planetei s-a făcut în bune condiții, dar curînd și-au dat seama că atmosfera ei era bîntuită de furtuni magnetice. Aceasta le îngreuna foarte mult activitatea. Cercetaseră sumar împrejurimile înainte de a se instala în preajma unor munți vulcanici.

Profesorul Exemplu constatase că aici se afla mult uraniu. Tom și Remus cercetau planeta. Vifor era tare curios să vadă un crater căscat ca o gură de balaur. I se părea că de undeva, dinăuntru, se aud zgomote. Nici unuia dintre ei nu le-a venit însă ideea să pătrundă prin defileul atît de apropiat care deschidea parcă o poartă spre inima munților vulcanici.

În ziua aceea însă, Bob a pornit singur prin defileu. Pe măsură ce înainta, peisajul devenea tot mai straniu. Colțurile stîncilor care ieșeau în afară aveau forme bizare, iar pe fundul văii se prelingea un firicel de apă albastră-verzuie. După puțin defileul începu să se deschidă, dar, spre necazul lui Bob, o furtună magnetică se dezlănțui din senin. Acesta era totuși hotărît să-și continue drumul. În față i se deschise un platou imens, tăiat în piatră în mijlocul căruia se înălța, argintie, o navă cosmică. Încercă imediat să ia legătura cu ai săi, dar nu-i răspunse nimeni. Lăsă aparatul deschis pentru a face mereu apel și se grăbi spre nava cea nouă. Era mult mai mare decît a lor și, evident, de o altă construcție. Se simțea nespus de bucuros. Însemna că pe planetă mai erau și alți oameni. Ce minunată întîlnire! Oamenii unor lumi îndepărtate, care-și bănuiau existența de atîta vreme, care se căutau în infinit, să se întîlnească, dintr-o întîmplare, pe o planetă lipsită de viață! Chemă insistent baza, dar nimeni nu-i răspunse. Abia după ce declanșă semnalul de alarmă auzi răspunsul lui Vifor. Bob povesti totul și-i chemă imediat. Toți se îmbarcară pe micronava de intervenție pentru a veni la fața locului.

Publicăm aici desenele cititorilor care ilustrează momente legate de călătoriile fantastice ale echipajului Miracola.

Mulțumim pe această cale celor care au colaborat prin scris și desen.

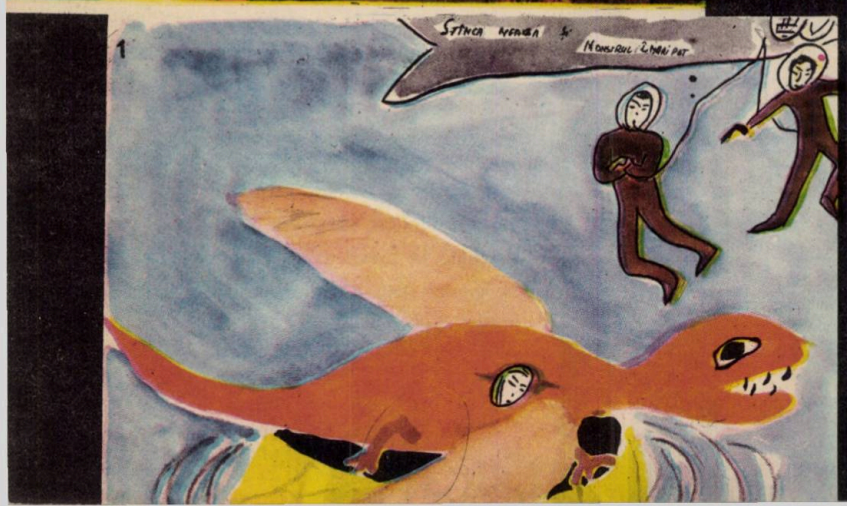

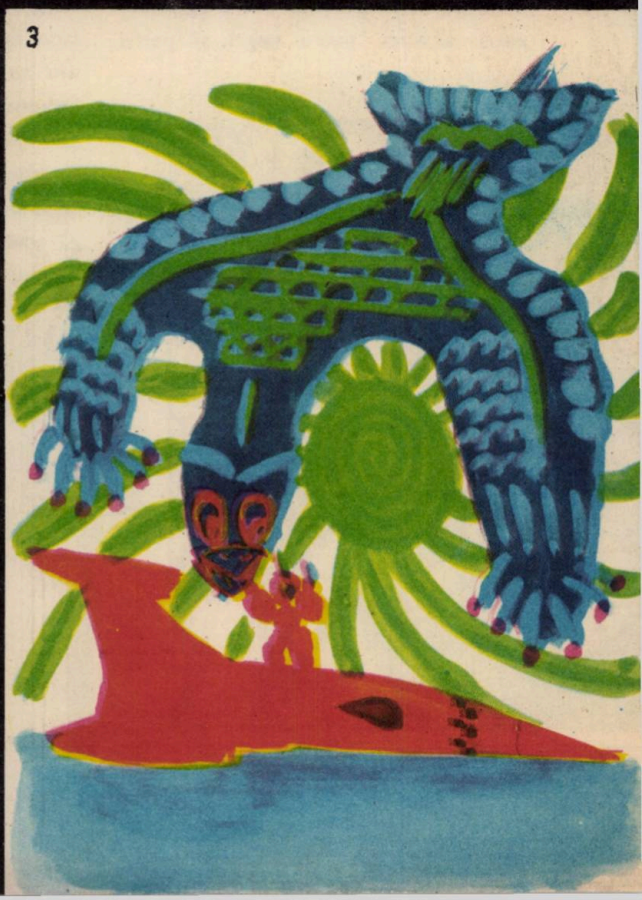

Între timp, Bob se apropie de astronava necunoscută și numai atunci putu observa că în jurul ei era instalat pe o rază destul de întinsă un cîmp de fire metalice care se răsfirau în toate părțile ca spițele unei roți de bicicletă. Începu să pășească prudent prin această plasă de fire pînă în mijlocul acelei pînze, al cărei rost nu-l putea înțelege. O rafală puternică de vînt însoțită de descărcări electrice îl făcu să-și piardă echilibrul. Căzu peste firele metalice din preajmă. Vîntul se întețea și atunci se prinse cu nădejde de fire pentru a nu fi smuls. Dar plasa cedă, și la o mișcare violentă a lui Bob firele se rupseră, iar în clipa următoare o explozie puternică îl făcu să-și piardă cunoștința.

*

După vreo douăsprezece ore, Bob se trezi, în urma eforturilor celorlalți de a-l readuce la realitate. Făcu cîțiva pași pentru a-și dezmorți picioarele, corpul, dar refuză să se culce din nou. Voia să aștepte împreună cu Remus, care-l păzise tot timpul, întoarcerea lui Vifor, a profesorului Exemplu și a lui Tom-roboțel, care vai de capul lui cum se descurca printre firele magnetice. Așteptarea n-a fost prea lungă. Tonul lui Vifor, reținut, nu prevestea nimic bun.

— Cu cîtva timp în urmă, spunea el, o navă interstelară a descins pe această planetă pentru a-și reface (după cum o dovedesc instalațiile descoperite de noi) rezervele de combustibil. Navigatorii, probabil, au trebuit să zăbovească mai mult timp aici. Șederea prelungită le-a fost fatală. Planeta are o perioadă de cîteva sute de zile în care furtunile magnetice se intensifică mereu pînă la exploziile în lanț, cărora nici o ființă nu le-ar putea ține piept. Oamenii n-au putut pleca la timp. Se întîmplase poate ceva între ei. Vreo dezbinare, bănuiesc, dar pentru noi va rămîne o enigmă. Ei și-au ancorat cosmonava în plasa aceea care, o dată ruptă, declanșa explozia. O măsură necesară pentru a face ca nimeni să nu poată folosi astronava fără acordul tuturora. Pe urmă vor fi încercat să se adăpostească, undeva, pe planetă. Au izbutit sau nu? Cine știe?! În ce ne privește, nu vom putea dezlega acest mister. Timpul nu ne permite. Planeta se apropie de perioada furtunilor cu explozie în lanț. Trebuie să ne grăbim.

În liniștea care se lăsase, vocea lui Remus răsună plină de o tristețe reținută:

— Te vom mai revedea vreodată, tristă planetă?

PĂUNESCU MIHAI
Liceul nr. 31 — București

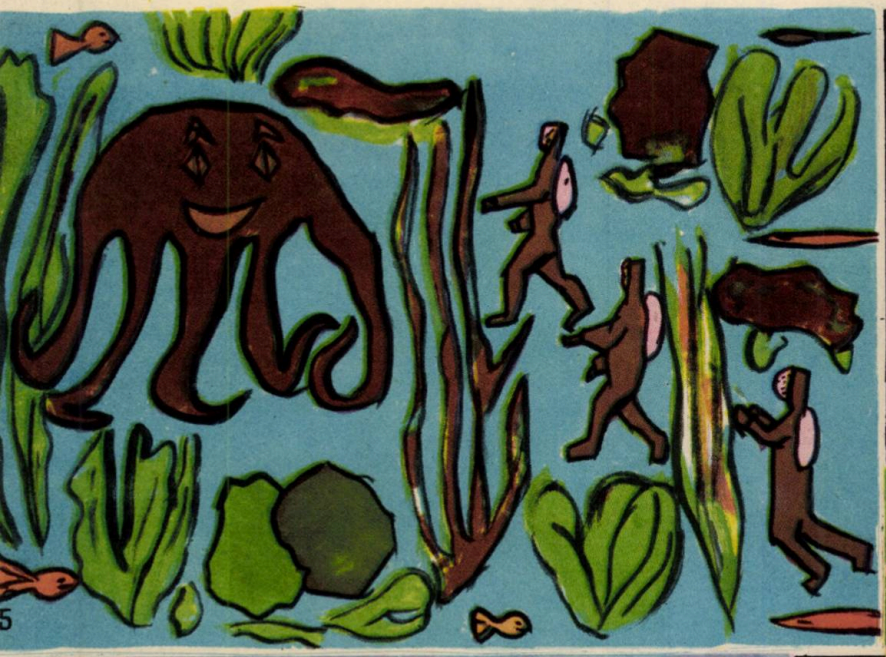

1. IONELA IVANOV
cl. VI B, Școala de coregrafie București
2. STOLOVICI ADRIAN
cl. VI, Liceul de arte plastice București
3. POCH DANIEL
cl. VII, Liceul 109 București
4. SCHAFFER OLIVIA CARMEN
cl. V A. Școala de coregrafie București
5. MITRU VIVIANA
cl. V. A, Școala de coregrafie București
6. SOARE STEFAN
cl. V, B Școala de coregrafie-București

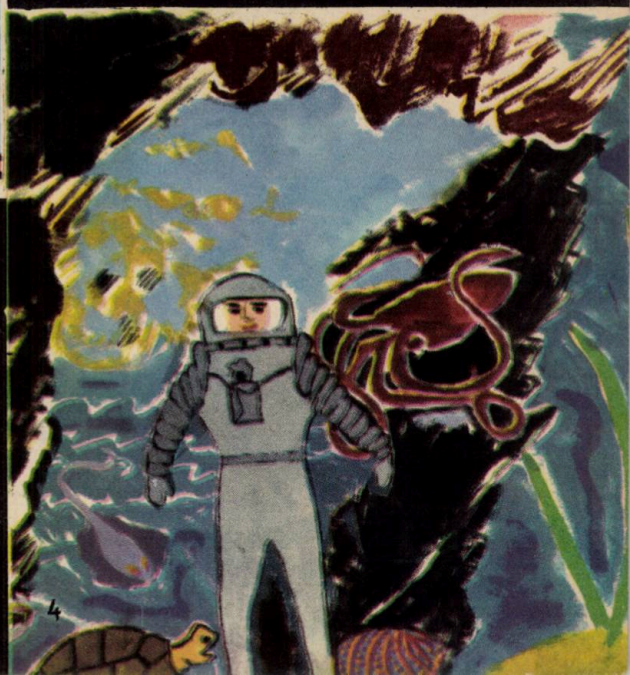

ADUNATE, DESENATE, ÎNCURCATE CA SĂ FIE DEZLEGATE

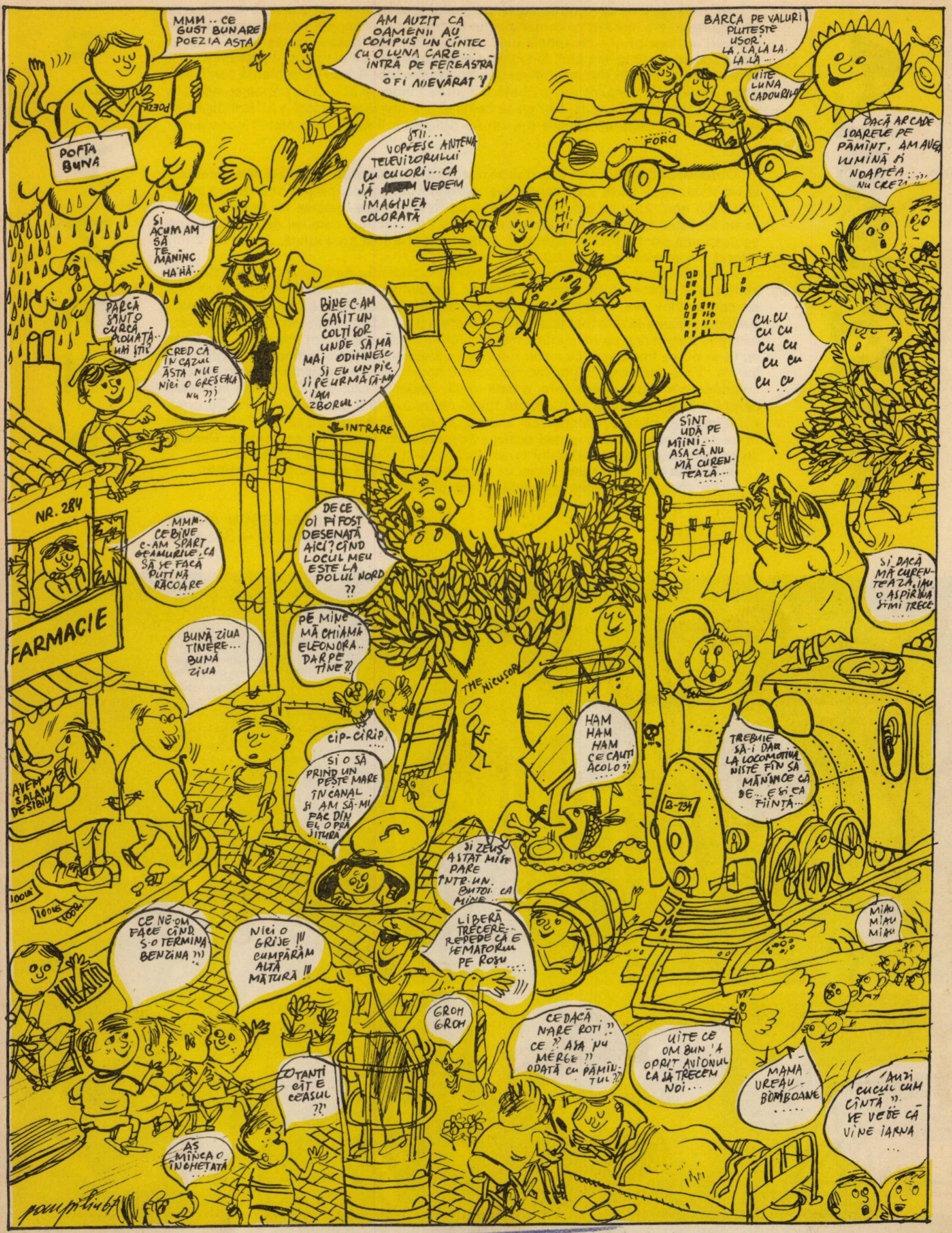

BIBLIOTECA CENTRALA
SIBIU

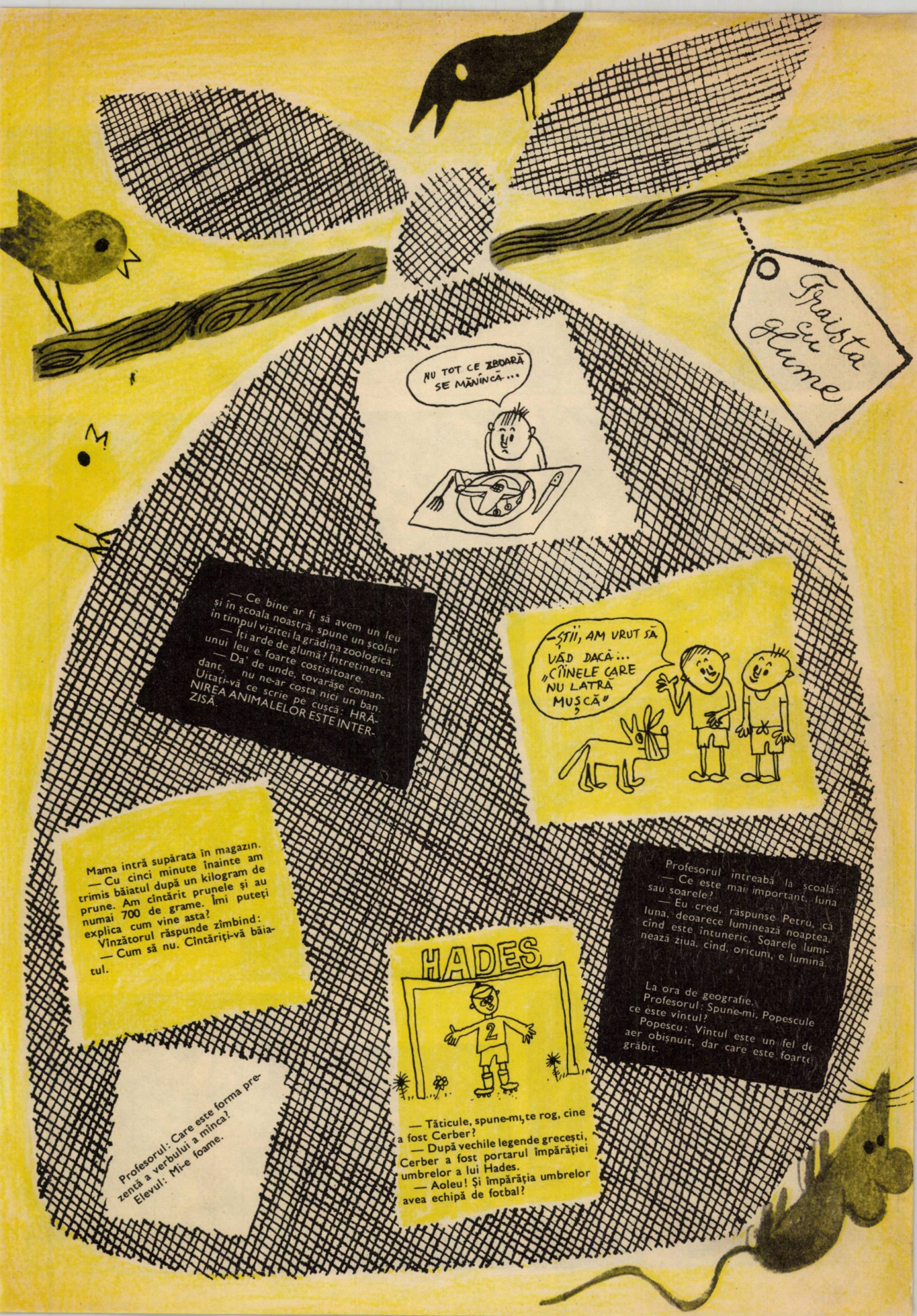

— Ce bine ar fi să avem un leu și în școala noastră, spune un școlar în timpul vizitei la grădina zoologică.
— Îți arde de glumă? Întreținerea unui leu e foarte costisitoare.
— Da' de unde, tovarășe comandant, nu ne-ar costa nici un ban. Uitați-vă ce scrie pe cușcă: HRĂNIREA ANIMALELOR ESTE INTERZISĂ.

Mama intră supărata în magazin.
— Cu cinci minute înainte am trimis băiatul după un kilogram de prune. Am cîntărit prunele și au numai 700 de grame. Îmi puteți explica cum vine asta?
Vînzătorul răspunde zîmbind:
— Cum să nu. Cîntăriți-vă băiatul.

Profesorul: Care este forma prezentă a verbului a mînca?
Elevul: Mi-e foame.

Profesorul întreabă la școală:
— Ce este mai important, luna sau soarele?
— Eu cred, răspunse Petru, că luna, deoarece luminează noaptea, cînd este întuneric. Soarele luminează ziua, cînd, oricum, e lumină.

La ora de geografie.
Profesorul: Spune-mi, Popescule ce este vîntul?
Popescu: Vîntul este un fel de aer obișnuit, dar care este foarte grăbit.

— Tăticule, spune-mi, te rog, cine a fost Cerber?
— După vechile legende grecești, Cerber a fost portarul împărăției umbrelor a lui Hades.
— Aoleu! Și împărăția umbrelor avea echipă de fotbal?

IANCU JIANU

Lupii mîncați de oaie

Scenariu de ALEX. MITRU

Ilustrații de COCA CREȚOIU

Lei 2,50 41 014